

ספר

זהר תורה

הוא פירוש הזוהר הקדוש על התורה

מאת התנא רבי שמעון בר יוחאי ז"ל

מסודר על כל פסוק הפירושים והענינים השייכים לו. וגם הפירושים והענינים של הפסוקים הנמצאים בשאר מקומות הזוהר נלקטו ונקבצו ונסדרו במקומם בלשון הזוהר עם העתקת לשון הקודש שורה לעומת שורה. ועל ידי זה יוכלו כל באי שערי זהר תורה לכנוס ולמייל בפרדם הזוהר ויתקיים מה שאמר אליהו לבר יוחאי שספר הזוהר יתגליא לתתאי בסוף יומיא ובניניה ושבתם איש אל אחוזתו וגו'.

וכרי להקל על המעיין הצנתי הפירוש

זיו הזוהר

על פי דרך המקובלים המפורסמים מפורשי הזוהר.

כל זה הכינתי בעזרת השם יתברך אני הקטן

יהודה יודל ראזענבערג במהו"ד ישראל יצחק ז"ל

מנוע ר' יהודה חסיד ז"ל.

מלפנים רב בווארשא, לעדו, מדינת פולין, אח"כ ראב"ד בערי מוראנא ומאנאריאל, מדינת קאנאדא, מחבר הספרים — ידות נדרים, רפאל המלאך, ילקוט אליהו הנביא, קריאה הקדושה, מקוה יתודה, ועוד ספרים בכתובים.

בעיר נייארק

תנאל מתרה

נדפס בשנת

ספר ויקרא

יצא לאור על ידי וועד להפצת לימוד הזוהר הקדוש

ויהי רצון שזכות הרשב"י תגן על כל הלומדים בספריו הקדושים,

ויתקיים בנו מאמר הזוהר (חלק ג' דף קכ"ד ע"ב) ובדא יפקון מן

גלותא, שבזכות ספר הזוהר נצא מן הגלות,

ובא לציון גואל במהרה בימינו אמן

Copyright in Washington, 1925

תפלה זו תיקנה איש האלתי תרמ"ם וצ"ל וטוב לאומרה קודם לימוד הזוהר הקדוש

יחיד ומיוחד

י"ושב "המרומים" ומשניה "התחתונים" אלוה "לכל" "הנאצלים" יחיד "מיוחד".
"אדון" "דחיל" "נאמן" "ידין". מאציל כל נאצל. בודא כל נברא. יוצר כל נוצר. עושה
כל נעשה. מי יגיע להשיג אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות גודל מעלות נפלאות
מעשיך. כל שכן גודל יצירותיך. ומי יחשוב לדעת אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות
סתרי סודות הצפונים בבריאתיך. כל שכן וקל ותומר שאין ביכולתנו להשיג קצת מן
הקצת וחלק מן החלק של אלה אלפי אלפים ורבי רבבות מן אצילותיך. שארון אחד
יחיד ומיוחד מתייחד עמם יחוד גמור. לכן אב הרחמן סלח ומחל והעבר
על כל חטאתי ועונותי ופשעי שחטאתי ושעויותי ושפשעתי
לפניך מיום היותי על הארמה עד היום הזה. שכל רמ"ח אברי ושס"ה גידי ונפשי
ורוחי ונשמתי כצאן בלי רועה תעינו ופגמנו את אשר לא נוכל לתקן אם לא בשפע
הרב הבא מלמעלה מרום מעלת סדר הצנורות לתקן הפגם שגרמנו. יהי רצון מלפניך
י"י אלהי ואלהי אבותי שתזכך נפשי רוחי ונשמתי שאהיה ראוי והגון לעורר מיין
תתאין על ידי לימוד ספר הזוהר הקדוש. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. וזכני
לאור באור תורתך. ואבינה נועם רזי סודותיה ללמוד וללמד לשמור ולעשות. ויד
נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננתו. יהי רצון
אמרי פי והגיון לבי לפניך י"י צורי ונאלי :

(יכוין) נפת לים עסת יחו ננר יפת ולך אאו

מובן מהם. ונס אמרו שאין מוקדם ומאוחר בתורה. ויבאו התנאים והאמוראים שעליהם נאמר ורב שלום בניך. א"ת בניך אלא בוניך. והתחילו לברר וללבן עפ"י חכמת הי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן להכין העצמים והחמרים של התורה שבכתב להיותם ראויים לבנין היכלות היכלי המלך. ועבודתם היא היותר קשה. אבל הלכה פסוקה ומסודרת עוד לא היתה. אח"כ באו הנאונים האלפ"ס הרא"ש הרמב"ם ובעלי השלחן ערוך לסדר בניני ההיכל הגדול. ויבררו ויסדרו פלפול לחוד, הלכות לחוד ומילי דאנדתא לחוד. ואח"כ נבררו ונסדרו ההלכות של כל ענין וענין לחברן ולהעמידן בנין ובנין בלבדן כל אחת למינה יחוברו יחדו. והאמנם שהבונים האחרונים המסדרים את הבנינים כל אחד למינו מלאכתם נחוצה ומפוארה ביותר. מ"מ הם רק כנגם ע"ג הענק לעומת החכמים הבונים הראשונים, אשר הכינו בחכמתם כל החמרים והעצמים הרוחניים שהיו ראויים להבנינים. והם הורו הדרך איך לבנות היכלי המלך:

עתה אבוא לדבר בענין חבור ספר הוזה"ק. הנה ספר הוזה"ק כמו שנדרפס בפעם הראשון. הסתדרותו הוא אך כמו הסתדרות התלמוד בבלי. וכמו שהתלמוד היה נצרך להבונים האלפ"ס הרא"ש והרמב"ם לסדר ולחבר ההלכות למיניהן. כמו כן ספר הוזה"ק הוא מנרש גדול המלא עצמים וחמרים רוחניים בפרד"ס התורה שבכתב. ונצרך עוד לבונים שיסדרו הבנינים של כל סדרא וסדרא שלא יחסר בו דבר. והוא לברר פירושי ועיני המקראות שהם מעורבים מסדרא זו לסדרא אחרת ולסדרם על מקומם. וכן נצרך עוד לסדר ביאורי המקראות של נביאים וכתובים וחמש המגלות שהיו כל אחד בלבדו במקום הספר הראוי לו. וכבר עשה כן מחבר אחד בזמננו שלקט מן הוזה"ק פירושי המקראות שעל ספר התהלים והדפוס תהלים עם פירוש הוזה"ק. ועוד מלבד זה נצרך לברר סודות העמוקים המפוזרים בזה"ק שהם לימודי חכמת הקבלה העמוקה. ונכלל בענין זה ספרא דצינעוּתא והאדרות והמתניתין דסתרי תורה ורזא דרזין. ולהדפיס מכל זה ספר בלבדו שיהי' היכל המלך והמלכה אשר אך צדיקים יבואו בו. ואני בעניי בעזר יוצרי ובוראי לקחתי עלי העבודה להיות אחד מן הבונים לסדר רק בנין בתים של ההיכל הגדול. שיוכלו לבוא באותן הבתים אורחים נכבדים מבקשי המלך כל אחד ואחד לפי מדרגת שכלו ובינתו. וחפשתי חפש מחופש ביאורי המקראות המפוזרים מסדרא זו לסדרא אחרת וסדרתי אותם במקומם הראוי להם:

יען כי לבי אומר לי שבלתי ספק יהיו נמצאים מבקרים אשר ירבו להקשות לדעת כשימצאו באיזה מקומות לפי ראות עיניהם ששניתי איזו תיבות מכפי שנמצאות בספר הוזה"ק הקדוש. ונס בדבר הסתדרות החדש. סהדי במרומים שכל עמלי ויניעתי זה לי עשרים שנה בהעתקת והסתדרות הוזה"ק. הוא אך כדי להקל על הלומדים המתחילים. לבעבור שכל איש ואיש אפילו בני תורה הפשוטים יוכלו גם כן ללמוד בספר הוזה"ק. ואציע לפני הקורא משל טוב בענין זה. למען יבין נחיצות עבודתי בהעתקת והסתדרות הוזה"ק:

היה מלך גדול שעלה בדעתו לבנות איזה היכלות יפים וגדולים אשר יכילו הרבה בתים עם כמה וכמה חדרים מחדרים שונים. דהיינו חדרי בישול ואפיה. חדרים עבור המשרתים שידורו בהם. חדרים יפים עבור האורחים הנכבדים קרואי המלך אשר יבואו שמה לנות ולהתענג בו. ועוד חדרים יותר מזהירים עבור בני ביתו של המלך. ועוד גבות מעל גבוה חדרים שאין לתאר היופי והעונג שיהי' בהם. והם יהיו מיוחדים רק עבור המלך והמלכה. ולפעמים תנתן רשות גם לאוהב היותר נכבד והחשוב בעיני המלך לבוא שמה:

והנה כדי להוציא מחשבתו של המלך מכה לפועל יצאה פקודה מאת המלך להכין כל מה שנצרך לבנינים הגדולים ההם על מנרש גדול ויפה אשר עליו יבנו אותן ההיכלות. וימהרו ויביאו עצמים וחמרים שונים עבור הבנינים. כמו לבנים אבנים עצים וקורות. גם כל מיני מתכות וכל מיני לוחות הזכוכית. גם כלים ומכונות שונים הנצרכים למלאכה ההיא. ויניחו כל זה על אותו המנרש הגדול בלי סדרים נכונים. וזה מובן מעצמו כי אי אפשר שלא יתערבו העצמים והחמרים זה אצל זה וזה בזה. וכאשר יבקשו לבנות הבנינים מוסל על הבונים ראשית לברר כל מין ומין בלבדו בירור אחר בירור למען יהיו נכונים לבנות הבנינים כרצון המלך. ואח"כ מוסל על הבונים לעסוק במלאכת הגזרה להכין כל העצמים והחמרים שיהיו ראויים לתת אותם בתוך הבנינים. ונס זה דבר המובן מאליו שלא הרי הבונים והפועלים והציירים המכינים חדרי המלך והמלכה. כהרי הבונים והפועלים המכינים שאר הבתים והחדרים הפשוטים ונמוכים במעלה ומדרגה:

הנמשל מובן לכל מבין. כי התורה שבכתב הוא המנרש הגדול המלא עם כל מיני עצמים וחמרים לצורך בנין היכלות נעלים ויפים שונים זה מזה לפי מדרגותיהם. אבל הלכה פסוקה אין

יש בגרסאות הזוהר מקום עיון כמו בגרסאות הס"ס. והנה ראיתי בגרסאות מק"מ שלא ילא י"ח בתיקוני בגרסאות. ודפוסיו הזכיר שלפניו מלא עמומים אשר לא הם המק"מ טיזו פליסם בצקסה מכזוזו. אמנם מקום הניחו להגדר בזה לי השפל והכזוז חל אישים. עממתי על המקירה ונמתי אם לצי לשום ולהעמיק. להבין ולהשכיל מעשי סי כי נורא הוא מלאש ועד אין סוף וכו'. ככדי שהמלמודים יאנו לז ויצינו בספר תורת אלהים. והמשכילים יאנו כזכר הרקיע ויתרבה הדעת. וכו' וכו'. עכ"ל:

מדברי הגאון והצדיק הזה יוכל כל קורא מבין להבין שעוד יש עבודה גדולה לתקן הרבה מעותים ושגיאות שנפלו בספר הזוה"ק. ואין זה פלא כיון שכמה מאות שנים היו הכתבים ספונים וממונים באיזו מערה ושלט בהם רקב ופחק. וגם אחרי כן כאשר נתגלו הכתבים בעולם עוד לא היתה מכונת הדפוס מצויה. ונעתקו הכתבים בכתב יד ונשאלו מיד ליד. וכל זה נרם שגיאות שיבושים ומעותים. כי לאו כל מעתיק היתה לו ידיעה הנונה בחכמת הקבלה ובחכמת הדקדוק של לשון ארמית. והחליפו לשון זכר בלשון נקבה לשון רבים בלשון יחיד וכן להיפוך. ולא דקדקו להיות נזהר בהתיבות מאי. מה. מהו. ההוא. ההיא. האי. שעי"ו נעשה הענין קשה ההבנה. ואח"כ כשהופיעה בעולם מכונת הדפוס נולדו הרבה שגיאות ע"י מעות מסדרי האותיות לדפוס. ואין יכול להיות מבין על זה כי אם איש העוסק בהדפסת ספרים ורואה בעיניו מלאכת סדור האותיות והסבות שעל ידן נעשים מעותים שונים בהדפוס. ובכך כמו שעשה הב"ח והנ"א ובעל הצ"ק בש"ם בבלי כן נצרך לעשות בספר הזוה"ק. ואני בעניי לא הרהבתי בנפשי עוז לתקן אלא במקומות שהמעות בולט והבנתי בבירור שזה מעות הדפוס או מעות המעתיקים הראשונים: ואגב גררא אביא כאן עוד איזה דברים נלהבים על דבר גדלות וקדושת ספר הזוה"ק מאותו הרב הגאון הצדיק הקדוש הנ"ל מה שכתב בספרו על התורה בפרשת בהעלתך. וזה לשונו. בואו וראו כמה אולרות נפלאות פתח לנו הסתא הקדוש רבי שמעון בר יוחאי בספר הזוה"ק. וכבר גלוני ארץ קיימו וקבלו ולא ימוש מפיסם נופת לוף דבש אמרותיו הקדושים הבערים ברשפי אש שלכבה ים תכלית ההכמה ותכלית דרכי העבודה והתורה. שם יאנו לדקוף השם להבין עפ"י דרכו דרך הקדוש של הסורה הקדומה. אשרינו מה טוב חלקנו שזכינו לאורו ללכת ולהנות בחמרי נועם בזיו וזכר עליון אור הקודש. חכו ממתיקים וכלו מחמדים. מים שאין להם סוף וקץ להבין ולהשכיל במעשה בראשית ובמעשה מרכבה. ואיך יוכל האדם להיות מרכבה להתיחד ולהשיב

ועוד ויצא יהודה לשוח בין עצי הלבנון. וירא והנה שם עצי פרי. מינים ממינים שונים. עצי גפן זית תאנה ורמון ותפוח אהלים וארוים מעורבים אלה בין אלה. ויאמר יהודה מה נאה ויפה היה פרסם אם יהיו העצים מסודרים כל עץ פרי למינו יעמדו יחדו שורות ושורות לברנה. וישמע את הקול מדבר אליו. קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא. ויקח יהודה חלק מן העבודה הזאת על שכמו. עבודת הגנן לסדר הפרסם בסדור טוב ויפה. למען ימצא בו כל איש בנקל מין פרי עץ החיים אשר יבקש:

ועל דבר שיבושי הנסחאות ומעותי הדפוס הנמצאים לרוב בספר הזוהר. אשר הרבה ינעתי לתקנם עד מקום שידי היתה מגעת בעזר יוצרי ובוראי. הנה בענין זה אביא כאן דברי מחבר אחד גאון וצדיק קדוש יאמר לו. מרן צבי היר"ש מזידי"ש זצוק"ל. כעהס"ה ספר עמרת צבי פירוש על הזוה"ק. וספר פרי היולים פירוש על הפרי עץ חיים. וספר סור טרע ועשה טוב. וספר בית ישראל. ואלה הנה דבריו הקדושים שכתב במכתבו להרב הגאון והצדיק מאור הגולה קדוש עליון וכו' אדומ"ר הרב אברהם יהושע העש"ל מאפ"מ זצוק"ל. על דבר הדפסת ספרו עמרת צבי. וז"ל באמצע המכתב שנדפס בספר עשר קדושות.

הנה ספר הזוהר זו דבקה נפשי עד אשר נשכתי ונכחתי נקשרתי זו לא אנוח ולא אשקט. כי נחמת ספר סוד ידוע ומפורסם סגולה עסקו זו. וסוף מקור לכל ספרי יראים וממנו נובעים כל המוסרים והכבד ה' התמימה. ואשר על זה שאלים ליש הדין צבי לפי במרכבה וכו'. ומי לנו גדול לסמוך בעסקי שיעור קומה וכו' וזלם בעסק ספר הזוהר. אשר אם ראיתי כל הספרים שנדפסו ונחפסו מן לדיקי סדור בזמנינו זה. הים נסס דבור אשר לא ירמו או כתוב בפירוש בספר הזוהר. ובכלל דבריו כל הדברים מיוסדים. על פיו ילאו. וזה דבר ידוע ומפורסם והאריכות בזה אך להספור. ונוסף לזה ראיתי כי הגדולים לדיקי סדור אין משגיחים על הדפסת ספרי הזוהר שיהיה מונה ומדויק כאשר השגיחו קדמנינו הראשונים בעין חופש חפוש בהנהגת הש"ס וסקלו המסילה. ומספר הזוהר משכו הגדולים את ידיהם. אשר בספר הזה מוכמה גאולתינו ופדות נפשינו. כמוכא בר"מ פרשת נשא קי"ב. וז"ל והמשכילים יוסינו כוזהר הרקיע. זהאי חבורא דליך דליכו ספר הזוהר מן זוהר דאמא עלאה צאלין לא לריך נסיון. בגין דעתידין ישראל למפעם מאילנא דחיי דליכו ספר הזוהר ויפקון ציה מן גלותא ברמתי וכו'. עכ"ל ר"מ והנה דפוסים עלו כלו קמטוים מלא עמומים ואין איש שם על לב. כי

נפשו רוחו וכשמתו אל מקום מקור מחלבתן ושורטן. וזאת
מלגם וכשרש צנפשי. שכל מי שלא ראה אור ספר הזוסיק
לא ראה אור מימיו וכל שלא טעם מה מסוק אור
הזוסיק לפינים. ולא ראה אור השמש שימוש תלמידי תכמים
העוסקים ומעמיקים בחכמה זו. זה לא טעם טעם תורה
מימיו. וכו' וכו' שעוד הרריך שם צענין זה:

ועוד פתחו עיניכם וראו דברי קודש מאת עיר
וקדיש נזר ישראל הנאון הגדול מארי דריון
בוצינא דנהורא אדומו"ר הנקרא רבי אייזיקל
קאמארנער בעל מחבר פי' מעשה ארנן לפני
זקן ועצי עדן על המשניות. ועוד כמה וכמה
חיבורים גדולים מפורסמים. ועל כלם חיבורו הגדול
ספר זורה ק"י. חיבור גדול ונורא על הזוהר
הקדוש. וזה לשונו הקדוש בספרו נוצר חסד על
אבות פרק ד'.

יש הרבה שומים שבורחים מלמוד רזין של מרן
האריו"ל וספר הזוסיק. אשר הם חיינו. ולו עמי שומע לי.
צעקבות משיחא אשר הרע והמינות נוצר. יהיו שוקדים כל
ימיהם ללמוד ספר הזוסיק והמיקונים. כתבי מרן כלול עם
חסידות והקדמות של מרן הריב"ש סוז זוק"ל. והיו מצטלים
כל הגזירות רעות. והיו ממשיכים שפע ואור על כל
העולמות. וכן השפעות פשטיות בני חיי ומוזני. שעתו
וראו כי טוב ה'. וממש חיות האדם הישראלי תלויה בספר
הזוסיק ובכתבי מרן ללמוד צדקושה וכשמתה וצנעימות
וציראה ואהבה. כל אחד לפי הסגתו וקדושתו. וכל ישראל
קדושים. ומה אעשה וכו'. וכל אות ואות של ספר הזוסיק
וכתבי מרן הרח"ו זוק"ל וספר שערי אורה הם מיקונים
גדולים להשמה. לתקן כל הגלגלים וכן כל מעשה מרכבה.
ולו עמי שומע לי בדור הרע הזה שהמינות נובר
היו לומדים עם תינוק בן תשע שנים ספר הזוהר
והתיקונים להנות בהם והיה יראת חסאו קודמת
לחכמתו ויתקיים. עכ"ל:

הדור אתם ראו דברי צדיקים דברי קדושים.

ובכן אשרי אדם שומע להם לשקוד על דלתי הזוהר
הקדוש יום יום. ללמוד על כל פנים פירושי הזוהר
וביאורי המקראות כמו שסדרתי אותם בספרי זה
לכל סדרא וסדרא מדי שבוע בשבוע. והנה נוהרתי
מאד מלהביא בהעתקת לשון קודש בספרי זה אותן
מאמרי הזוהר העמוקים שאי אפשר להבינם כי אם
עפ"י חכמת הקבלה של האריו"ל. אבל יש להבין
בספרי זה בכל אתר ואתר על פי חכמת הקבלה
של הרח"ו ז"ל ובעל השערי אורה. וזה כל אדם
בלי שום סכנה ילך לבטח דרכו. וזהו שדקדק כאן
אותו הנאון הקדוש הג"ל להזכיר בדבריו כתבי
מרן הרח"ו דוקא. שהוסיף תיבת דוקא בדיוק
עמוק. כי חכמת הקבלה של האריו"ל לאו
כל מוחא סביל דא. ונצרך להזהר בה מאד מסכנת
של מחשבת פגול. וכן הספר שערי אורה כבר
כתבתי בהקדמתי הראשונה שהוא כעין מפתח לספר
הזוהר. וחיוב גדול וקדוש על כל אדם בר דעת
ובעל מוח ללמוד בו. וגם טוב מאד לחנך נערי
בני ישראל בספר שערי אורה. ומי יתן ויתקיימו
דברי אותו צדיק הג"ל לחנך גם נערי בני ישראל
באותן הלימודים. ובלתי ספק שידי זרים ויד
האפיקורסות לא תשלט בהם. ונודעתי שככה יתנהגו
מכבר בקהלות הספרדים לתולדותם. הלא אז המה
יראו מעשי ה' ונפלאותיו במצולת ספר הזוהר
ויתחנכו בו. וגם כי זקיני לא יסירו ממנו. ויתחזקו
באמונת שכינתא קדישא ומלכא קדישא. להבין איך
יש בכח האדם לגרום יחוד קב"ה ושכינתיה. לייחד
העשר ספירות באור האורות. ולהבין חסדים ונבורות
ומדת הרחמים המזהירות. ושמשא וסיהרא המאירות.
ועי"ז יתקיים בהם הכתובים. אז תבין יראת ה'
ודעת אליהם תמצא. אז תבין צדק ומשפט ומישרים
כל מענל טוב. וימצאו חן ושכל טוב. ונוכה כלנו
לכל הטוב. שאנו מצפים לראות בבוא לציון נואל
במהרה בימינו אמן:

הקדמה שניה

עוד איזה מלין על דבר קדמות הזהר

דאיהו כללא דתושבתא דכלא, הללויה הללו אל בקדשו ופ' עכ"ל. והנה מן הזהר משפטים קב"ג: נראה שעיקר כותב דברי רשב"י הי' ר' אבא, וז"ל שם א"ר אבא האי דאנא כתבנא מבוצינא קדישא אמינא לנבי חבריא וכו'. האסנא מבקרי הזהר רבים הפה ואין כדאי להזכיר שמותם ודברי הבליהם, אך המבקר היחיד גדול שבדאי להזכירו הוא הגאון ר' יעקב עמדין בספרו, מטפת ספרים". ולפי דעתו נכתב הזהר אחר התלמוד כיון שאזכרים בו שמות אמוראים וגאונים, ותמה מאד על שנמצא בו שניאות גסות ולשון גנוב. ובהרבה מקומות נראה לעין שהלשון מוויף, וגם נמצא בו איזה דינים המתנגדים לתלמוד, ועוד מביא הרבה קשייות, אבל הרב החכם ר' משה מקונן בספרו בן יוחאי מתרגם כל קשייותיו, ומברר שדברי הזהר נכונים וחוכר ע"י רשב"י ור"א בנו וחבריהם ותלמידיהם ותלמידי תלמידיהם, והנה גם אני הפעוט תירצתי היטב בעזהש"י בזיו הזהר הקדוש שעל מאן פני האדון ה', דא רשב"י, וכן הקדושי בענין שבועה ונדרים שנראה סתירה להתלמוד תירצתי היטב, ואעפ"כ גם הגאון יעבץ מביא למסקנא בזה הלשון, כל המוציא לעו על עיקר ספר הזה לא ינקה ועתיד ליתן את הדין, כי ח"ו לחשוך את הר"מ דיליאון שבדה דברי סודות הזהר מלבנו, ומה גם לכתוב ספורי מעשיות ארוכים מופלאים שלא היו ולא נבראו ולתלותן ברשב"י וחבריו, ואפילו דההוד כזה אסור ולא יעשה כן בישראל, עכ"ל:

היוצא מכ"ז שיקונטרסי הזהר שהגיעו ליד רמ"ד לא היו מסודרים, גם מובן שהרבה מהם היו ממושגשים, ולכן חסר בהרבה מקומות והי' לו יגיעה רבה ועבודת כפולה, עבודת ההסתדרות ועבודת ההעתקה שהיו ראויים לדפוס, ויען כי לא רצה שמעם המאמרים שעל נ"ב יבאו לבדנה לכן ספחם להמאמרים שעל התורה, הגם שבכמה מקומות אין להם שום שייכות, וכן עשה עם הספרא דצניעותא שנתחבר זמן רב קודם הזהר וכן עם המתניתין והתוספתא והאיחודות, ואני בעזהש"י סידרתי כל המאמרים שעל פסוקי התורה על מקומם, והלואי שאחד מאלף יבין עבודתי הגדולה, וידעתי שלא יחסרו מבקרים על עבודתי, אבל רוב מבקרים משקרים, לא יחפץ כסיל בתבונה כ"א בהתגלות לבו, ותשענתי על הבוחן לבוה שכל כונתי לשמים שהזהר הקדוש יחד' נלמד ברבים כמו משניות מדרש ועין יעקב, והמשכילים יודרו כוזה הרקיע, ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, ואו יתקיים ביום ההוא אקים את סכת דוד הגופלת כב"א:

דבר יודע שזהר נתגלה ויצא לאור עולם זה ת"ד שנה בערך, ע"י הרב החכם הגדול ר' משה דיליאון זצ"ל הספרדי מעיר אוילא, והרבה דעות והשערות נאסרו בזה, וז"ל בעל שלה"ק, ראוי שתדע שרשב"י ובנו לא כתבו ספר הזהר כאשר הוא בידינו היום, אבל היו תלמידיו ותלמידי תלמידיו שאספו הקונטרסים שכתבו הם וחבריהם כמו ששים שנה אחרי מותו קרוב לזמן תחימת המשנה, וקבלתי על פה שזה החבור כ"כ גדול בכמות שאם היה נמצא כלו יחד הי' משה נמל, אמר יש"ר שמעתי מפי מגידי אמת שכשנת ש"פ כשבוזו הספרדים עיר הידעלבערג לקחו מבית עקד הרועים (אקאדעמיה) כמה אלפים ספרים מכל לשון, וכיניהם הרבה ספרים קדושים כתובים על קלף, ושם גם ספר הזהר על כל כ"ד ספרים משה מבל, וקצתם שולחו לרומא להחשמן, וקצתם לקד דוכוס באוואריאה, וגם לספרד שולחו קצת מהם, ועוד מביא שם בשם ספר יחסין שהלק מהם נפל ביד ר' משה דיליאון, ובגמר יצאו שכל דברי המבקרים הבל מהם, והאמת שרשב"י וחבורתו הקדושה אמרו דברים ההם, ויותר הרבה מהם, אבל יוכל להיות שלא נכתבו דבריהם בדוחותם על סדר נכון אלא בקונטרסים מפורזים, ובמשך הזמן חוברו כהלכתן, ואל תתמה ע"ז כי כן עשה רבינו הקדוש בחבור המשויות שהיו הקונטרסים מפורזים בר' כנפות הארץ, וכן גשה רב אשי בחבור הגמרא, עכ"ל, ובספר שה"ג מביא שמלך אחד ממלכי המזרח צוה לחפור במקום אחד על עסקי ממון ונמצא שם ארון אחד ובו ספר הזהר, וכאשר לא מצא מבינים בו שלח הספרים לחכמי מולמולא וישמחו בו שמחה גדולה, ושולחו למלך מתנות רבות, ומשם נתפשטה חכמת הקבלה בישראל, עכ"ל:

הרב הגאון ר' אברהם בנו של הגר"א מוילנא זצ"ל כתב בחיבורו, רב פעלים" שספר הזהר נקרא ע"ש רשב"י אף מה שלא עשה, רק תלמידיו ותלמידי תלמידיו כתבו כפי מה שקבלו ממנו, כמו שהמשנה וספרא וספרי ותוספתא כלוה אליבא דרע"ק, אע"פ שאלו הספרים נעשו על פי יותר מס' שנה אחרי מותו, אף כן נתחבר הזהר אחרי מות רשב"י ע"י תלמידיו ותלמידי תלמידיו, וכתב עוד שם שגם הראשונים ידעו מספר הזה היה בידם כמו מגלת סתרים, והא ראי' שרש"י ז"ל פירש על הא דא"ר יוסי דא הלך עם גומרי הלל בכל יום, שהן ב' המזמורים הללו את ה' מן השמים והללו אל בקדשו, וזה לא נמצא בשום מדרש רק כוזה פקודי רל"ב, וז"ל הללויה הללו את ה' מן השמים וכו', תושבתא דא אמר דוד לקבל יא דשמא קדושה וכו', ואינן דא והושבתא כתרואה

עוד איזה מלין ע"ד בקורת הנאון יעבץ בקדמות הזהר

הן ראיתי כי טוב להזכיר כאן מה שמוכא בספר צור דבש אשר ראיתיו בעיר לאדז, פולין, בבית המדרש של בית הכנסת הגדול, והוא ספר ישן בלוי מעט מזוקן וגם השער איננו בשלמות וחסר שם בעל המחבר. אבל ניכר שבעל מחברו הי' תלמיד הגאון יעבץ, כי נמצא שם איזה שו"ת קצרות מאת הגאון יעבץ, ומסגנון הלשון נראה ברור שכתבם לתלמידו. וגם איזה מכתבים מהגאון יעבץ נמצא שם. ובמכתב התשיעי שבסוף הספר הנ"ל נמצא כתוב באמצע המכתב בזה הלשון:

„ומה שהתרעמת עלי בדברי תפל שאני מטיל

המגלה פנים בתורה שלא כהלכה הפיץ ביריעות מאמרים מקומעים מן ספר הזהר להביא ראיות כוזבות מהם על משיחות רבו הטמא ועי"ז תעו אחריו הרבה קהלות מישראל. לכן אמרתי כתוב עת לעשות וגו'. ובזה השפלתי מעט חשיבות ספר הזהר. הבערה אשר ללהב יצאה תשקע האש בכתי ישראל הנבדלים מן הטועים והתועים. ותצא ותאכל את המושל המקשיב על דבר שקר ואת כל משרתיו הרשעים. וספר הזהר ישאר קיים לנצח בקדושתו ודברי הבקרת שלי אל יעשו עליו רושם גדול אלא

מום בקדשים בזה שהמלתי ספק בחיבור ספר הזהר מי הוא מחברו האמיתי. תדע יקירי שהייתי מוכרח לזה, הלא אתה ידעת בהלחמי מלחמת מצוה נגד משיח השקר צ"צ שר"י ותלמידיו ומשרתיו קשר של רשעים. ואותו הכוזב נתן ישו"ז נביא השקר שלו

כמו רקיקה בלב ים" עכ"ל
דברים האלה אין צריכים פירושים וביאורים ודי בזה למבין למתום פיות הרוצים להחנק ותולין עצמם כאילן הגדול

דברי המחבר.

תפלה זו תיסקנה איש האלהי הרמ"ק וצ"ל וטוב לאומרה קודם לימוד הזוהר הקדוש

"יושב המדומים" ומשניח "התחתונים. אלוה" לכל "הנאצלים" יחיד "מיוחד".
"אדון" "רחיל" "נאמן" "ידין". מאציל כל נאצל. בורא כל נברא. יוצר כל נוצר. עושה
כל נעשה. מי יגיע להשיג אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות גודל מעלות נפלאות
מעשיך. כל שכן גודל יצירותיך. ומי יחשוב לדעת אחד מאלפי אלפים ורבי רבבות
סתרי סודות הצפונים בבריאתיך. כל שכן וקל ותומר שאין ביכולתנו להשיג קצת מן
הקצת וחלק מן החלק של אלה אלפי אלפים ורבי רבבות מן אצילותך. שאדון אחד
יחיד ומיוחד מתייחד עמהם יחוד גמור. לכן אב הרהמן סלח ומחל והעבר
על כל המאיתי ועונותי ופשעי שחטאתי ושעויותי ושפשעתי
לפניך מיום היותי על האדמה עד היום הזה. שכל רמ"ח אברי ושס"ה גידי ונפשי
ורוחי ונשמתי כצאן בלי רועה תעינו ופגמנו את אשר לא נוכל לתקן אם לא בשפע
הרב הבא מלמעלה מרום מעלת סדר הצנורות לתקן הפגם שגרמנו. ויהי רצון מלפניך
י"י אלהי ואלהי אבותי שתזכך נפשי רוחי ונשמתי שאהיה ראוי והגון לעורר מיין
תתאין על ידי לימוד ספר הזוהר הקדוש. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך. וזכני
לאור באור תורתך. ואבינה נועם רזי סודותיה ללמוד וללמד לשמור ולעשות. ויהי
נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. יהיו לרצון
אמרי פי והגיון לבי לפניך י"י צורי ונאלי:

(יכוין) נפת לימ עטת יהו ננר יפת ולך אאו

א ויקרא

אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. ר' אלעזר פתח (ג) שאל לך אות מעם ה' אלהיך. העמק שאלה או הנבטה למעלה. הסתכלת בדדנין קדמאין ודרין בתראין. מאי זין דרין קדמאין לדרין בתראין. דרין קדמאין הוו ידעין ומסתכלין בחכמתא עלאה. וידעין ללרפא אהון דאמיסו ליה למסה בסיני. ואפילו חייבין דבהון בישראל סו ידעין גו אהון כמחא עלאה. וידעין גו אהון עלאין וכו' אהון סמאין נחמא ללכנהא עובדין בהאי עלמא. בגין דכל את ואת דאפמסר ליה למסה או מתעסקין וסלקין על רישיהו דחיון פילאין קדישין. וכלהו חיון סו מתעסקי בכו ופרחין גו חוירא דנחמא מנו חוירא עלאה דקיק דלא ידע. וסלקין ונחתין אהון ברבין ואתון דקיקין. אהון ברבין נחמין מנו סיכלא עלאה סמירא דכלא [ג] ואתון דקיקין נחמין מנו סיכלא אחרא סמא [ג] ואלין ואלין אפמסרו ליה למסה בסיני. ומבדלא דאפמסרו דלוימן מתחבראן בסמירן בכל את ואת. כגון א את יחרא מתחבראן עמה בסמירן תרין אהרין לך. וכן כללו אפמסרו ליה למסה בסיני. וכלהו סמירין גו סמירא. זכאין חיון. שאל לך את. את משה. דכלהו סו נסאין ברא דאפמסרו. סעמק שאלה. דא את ה' בתראא דבשמה קדישא. או הנבטה למעלה. דא את י' רשא דבשמה קדישא. דא חוירא רצו דכתיב שאל לך אות מעם ה' אלהיך. את השמא קדישא משמע. דכתיב מעם ה'. דלא חוירא שמא דקב"ה. את חד דביה. ומשכנא קאים על דא [ג] תא מא כד סליק עננא על משכנא ושאר עליו. כל חיון רשיבין וכל חיון מאי משכנא דלעילא כללו סו גו עננא מאי כתיב. ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי סכן עליו הענן. וכתיב ויבא משה בסוך הענן וישי משה בסד ארבעים יום וארבעים לילה. אי משה לא סוס יכול לעלאא למשכנא. איך סוס ימיב [בעננא] בסורה כל חיון ארבעין יומין. אלא תרי [ימיב] ענני סו. ען דכתיב וענן דלוינו ססוד. חד דעאל ביה משה. וחד דשאר על משכנא. (ג) ותא חוירא ביהוה דאפמסרו כל די משכנא קב"ה אקדים ושאר יביה. מיד ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. וידבר ה' אליו. אודע ליה דחיונין ישראל למיחב קמיס. ולאתמשכנא האי אהל מועד בחובייסו ולא יתקיים בדייבו. סס"ד וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. מאי אמר ליה. מאהל מועד. מעסקי אהל מועד. דחיון לאתמשכנא בחובייסו דישראל ולא יתקיים בקיומיה. אבל אפמסרו לאחי. אדם כי יקריב חס קרבן ליה. סדי לך קרבנין דאגין על כלא:

(ד) רבי חייא פתח ואמר. באפי לגני אחתי כלה אריתי מורי עס בשמי אכלתי יערי עס דבשי וכו' אכלו רעים וגו'. האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה. דכתיב אכלתי

א ויקרא

אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. ר' אלעזר פתח (ג) שאל לך אות מעם ה' אלהיך. העמק שאלה או הנבטה למעלה. הסתכלת בדורות הראשונים ובדורות האחרונים. מה בין דורות הראשונים לדורות האחרונים. דורות הראשונים היו יודעים ומסתכלים בחכמה העליונה. וידעו לצרף האותיות שנמסרו למשה בסיני. ואפילו הרשעים שבישראל היו יודעים בתוך האותיות חכמה העליונה. והביט מתוך אותיות הגדולות והאותיות הקטנות החכמה לצרף עניני שלם הזה. לפי שכל את ואת שנמסרה למשה היו מתעשרות ועולות על ראשי דורות עליונות הקדושות. וכל הדורות היו מתעשרות בן ופירות בתוך אייר היורד מתוך איך עלין רחמי שאי ידע. ועולות ויורדות אותיות גדולות והאותיות קטנות אותיות גדולות ויורדות מתוך היכל עלין הגמיר סמל [ג] והאותיות קטנות ויורדות מתוך היכל ארד תתון [ג] אל ואלו נמסרו לו למשה בסיני. וגם מילואי האותיות שן מתחברות בהסתר בכל את ואת. כגון א שוא את יחידה מתחברות עמה בהסתר שתי אהות לך. וכן כל נמסרו למשה בסיני. וכלן בסוד אצל החברים. וכאם הם שאל לך את. את משה. שאלם הם מתקיימים בסוד האותיות. העמק שאלה. ו את לך האחרונה כלם השם הקדוש. או הנבטה למעלה. ו את י' התחלת השם הקדוש. זה הוא הסוד שכתוב שאל לך אות מעם ה' אלהיך. נשמע שזהו את משהם הקדוש. שכתוב מעם ה'. שיה דא שם הקב"ה. את את שבו. והמשכן עמר על זה [ג] בוא וראה כאשר עלה הענן על המשכן ושכן עליו. כל אותן המרכבות וכל אותן כלי המשכן שלמעלה כלם היו תוך הענן. מה כתוב. ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן. וכתוב ויבא משה בתוך הענן וידי משה ברד ארבעים יום וארבעים לילה. אם משה לא ודה יכול ליכנס למשכן. איך היה יושב [בענן] על הדף כל אותן ארבעים יום. אלא שני [מיני] עננים היו. ען המאיר וענן שאינו מאיר. אחד שנכנס בו משה. ואחד שוהה שורה על המשכן. (ג) ובוא וראה ביום ההוא שנהיבס בו המשכן הקדים הקב"ה לשכן בו. מיד ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. וידבר ה' אליו. הדיע לך שעתידים ישראל לחפא לפניו. וישתמשן אהל מועד הזה בחסאם ולא יתקיים ביהם. וש"כ וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. מה אמר לו. מאהל מועד. מעניני אהל מועד. שעתיד להתמשכן בחפאי ישראל ולא יתקיים בקיומו. אבל רשואה לזה. אדם כי יקריב חס קרבן ליה. הדי לך קרבנות שיגיננו על הכל:

(ד) ר' חייא פתח ואמר. באתי לגני אחתי כלה אריתי מדי עם בשמי אכלתי יערי עם רבשי וכו' אכלו רעים וגו'. כתוב הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. שכתוב אכלתי

מראה כסומוט (א) ד' ג. ט ישי' ד' (ג) ד' ד' (ד) ד' ד' ג

זו הזהר

פרשת ויקרא (א) פי' מעולם הבינה: (ג) פי' מעולם הסלכות: (ג) פי' שהתקיימות המשכן חיינו את ה' האחרונה מהשם תי"ח ב"ח

אכלתי יערי עם רבשי וגו'. ואחר כך אכלו רעים וגו'. מי שמוזמן לאחר כאשר מזון מוכן לפניו. לאחר שהוא אכל איך יומין לאחד. אלא וכאם הם ישראל שהקב"ה רוצה למרר אותם. ויבחר בהם ככל שאר עמים עכו"ם. ומשחרר בהם רצה לסלק אותם מכל מקשריני עולם. וכוא וראה ביום שהוקם המשכן לסטה. ביום ההוא הוקם משכן ארץ למעלה עמו. שכתוב הוקם המשכן סתם [ז] ויום ההוא שמחתו של הקב"ה היה. כיון שהוקם המשכן מה כתוב. ולא יוכל משה לבוא אל אהל מועד. כשראה הקב"ה כך אמר. ומה על ידי משה הוקם ועזא מבחוקי. מיד ויקרא אל משה ואמר לו. משה הנזכר הבית במה היא במעודה. אדם כי יקריב סכס קרבן לה'. וש"כ באתי לגני אחתי כלה וגו'. באתי לגני. זה גן עדן שלמעלה. אחתי כלה. זו כנסת ישראל. שביום ההוא נודונו זוגנים בכל [ה] נודונו זוגנים בגן עדן ההוא. בשביע שיתברכו כלם מהשקאת הנחל [ו] ונתקשרו כל אחד בחברו. וש"כ אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם רבשי שתיתי ייני עם חלבי. כלם יונקים ונשבעים מצביעת הנחל. אכלו רעים שמו ושכרו דודים. כל אתן שלמטה וכל השרים מתברכים וניזונים כאשר אלה נתברכו למעלה. ובסה מתברכים ונמתקים כלם. בריח הקרבן. בוא וראה בשעה שירדה השכינה להשרות מזורה בארץ. או אמר הקב"ה סקרא הזה. בשביל שימצאו ברכות ושמחה בכל העולמות. והיא נמתקה שישמע ממנה ברכות לכל. ר' חזקיה פירש סקרא הזה בקרבנות. לפי שהם סעודת המלך להקריב לפניו. ונרצים ממנו שרי הדינים ונמתקים כלם. ונמצאת שמחה בכל. ר' אהא פירש סקרא הזה שבשעה שנכנסה השכינה למשכן. שנמצאו ברכות ושמחות בכלם. ונבנסה השכינה ככלה לחופה. או נשתלמו ישראל למטה ונרבקי בו בהקב"ה בארץ ההיא. שכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. ואו עליזנים ותרחוונים נמתקו: (ב) ר' שמעון פתח. הנצנים נראו בארץ עת הזמר תגיע וקול התור נשמע בארצנו. סקרא זה יש לעיין בו. כיון שכתוב נראו בארץ מהו שכתוב נשמע בארצנו. שהרי בפעם אחת ארץ די. אלא הנצנים אלו הם הנביעות שערך הקב"ה וישלן במקום אחד. ותגדלו כנביעות שמוציאות פרדים. נראו בארץ. שארץ הזאת מתברכת מן כראוי. ואילו היא. זו ארץ הקדושה ארץ העליזנה [ז] ארץ וראי. עת הזמר תגיע [ח] זו העת לעקוד המבטלה של שרי העמים [ט] שלא יאלצו בהם בישראל בשעה שהוקם המשכן [י] וקול התור נשמע בארצנו. זו ארץ שלמטה שסאלו ישראל על ידי יהושע [יא] מי היא קול התור. זה הוא תייר העליין שגודות עמה כאשר בנה שלמה בית המקדש למטה [יב] ווא נתעשר הקב"ה בתריו חתן כבלה. כמש"כ צאנה וראנה בנה ציון במלך שלמה וגו'. ובספר האגרות יאמר. קול התור. זו תורה שבעל פה. שתורה שכתוב נקראת תורה סתם. תורה שבעל פה נקראת תור. כמ"ש ויקר ויקרא. זה מורה שלמות וזה לא כן. ואני פירשתי כמו שנסר וכך הוא. בוא וראה כאשר ירדה השכינה

טראה מקומות 6 ז 7. ט ז 7

אכלתי יערי עם רבשי וגו'. ולצדד אכלו רעים וגו'. מאן דמוזמן לאחרא כד מוזנא מתתקן קמיס. בטר דליא אכל הלך יומן לאחרא. אלא זכאין אינון ישראל דקב"ה צעא דלכסה לון. ואמרשי צאון מכל שאר עמין עכו"ם. ומדאמרשי צאון צעא לסלקא להון מכל מקשרגי שלמא. ומה חוי ציומא דאתקס משכנא לתתא. צהסוא יומא דאתקס משכנא אחרא לעילא עמיס. דכתיב הוקם המשכן סתם [ז] והסוא יומא דזוומא דקב"ה סוא. קיון דאתקס משכנא מאי פתיב. ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד. כד חמא קב"ה כך אמר. ומה על ידא דמשה אתקס ואיסו לגר. מיד ויקרא אל משה ואמר ליה. משה הנזכר הבית במה הוא בסעודה. אדם כי יקריב מכס קרבן לה' הס"ד צלתי לגני אחתי כלה וגו'. צלתי לגני. דא גן עדן דלעילא. אחתי כלה. דא כנסת ישראל. דצהסוא יומא דזווגין צלתי צלתי [ה] דזווגין זוגין צהסוא גן עדן. ציון דלחצברס כלסו משקוי דחללא [ו] ואתקשרו כל חד צחצרים. הס"ד אריתי מורי עם צמיי אכלתי יערי עם רבשי שתייתי ייני עם חלבי. כלסון אתקשיון ואתרוו ממצוע דחללא. אכלו רעים שמו ושכרו דודים. כל אינון דלתתא וכלסו לפנין אתברכו ואתמוו כד אלין אתברכו לעילא. ובמאי מתברכאן ומתבסמאן כלסו. צריחא דקרבנא. תא חוי צעמחא דחמת כנסת ישראל לאשרא דיוחס צארעא. קב"ה אמר לס להאי קרא. ציון דלשתכחו צרכאן ומדוס צכלסו עלמין. ואתבסמא איסי לנפקא מאס צרכאן לכלא. ר' חזקיה אוקיס האי קרא צקרבנין. ציון דאינון סעודתא דחללא לקרבא קמיס. ומתסניין מניס מאריהון דדינין ומתבסמון כלסו. ואתפכה דחומא צכלא ר' אחא אוקיס האי קרא צעמחא דעאלת שכינתא למשכנא דלשתכחו צרכאן ומדוולן צכלסו. ועאלת שכינתא ככלה לחופה. כדן אשתלימו ישראל למתא ואתחמדו ציס צקב"ה צארעא סהיא. דכתיב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכס. וכדן עלאי ותתאי אתבסמו: (ב) רבי שמעון פתח. הסלגיס נראו צלרן עת הזמר תגיע וקול התור נשמע בצלרנו. האי קרא חית לאסתכלא ציס. כיון דכתיב נראו צלרן מהו דכתיב נשמע בצלרנו. דהא צדד ארץ סביא. אלא הסלגיס אלין אינון נפישין דערך קב"ה ושחיל לון צאתרא אחרא. ואתרביטו כנסייתתא כד אפיק ערמין. נראו צלרן. דהאי ארץ מתברכא מנייטו כדקא חוי. ומאי איסי. דא ארץ קדישא ארץ עלאה [ז] ארץ ודאי. עת הזמר תגיע [ח] עירן לאערקא שולמיתתא דרביני עמין [ט] דלא יאלסון צדו צישראל צעמחא דאתקס משכנא [י] וקול התור נשמע בצלרנו. דא ארץ דלתתא דלחסנו ישראל על ידא דיהושע [יא] מאן סוא קול התור. דא סוא תייר עלאה דזווג עמיס כד צנס שלמה צי מקדשא לתתא [יב] וכדן אתעטר קב"ה צעפריו חתן צכלסו. כד"ל לאנס וראנס צנות ליון צחמך שלמה וגו'. ובספרא דאגדתא אמר. קול התור. דא תורה שבעל פה. דתורה שכתוב נקראת תורה סתם. תורה שבעל פה נקראת תור. כמ"ש ויקר ויקרא. זה מורה שלמות וזה לא כן. ואני פירשתי כמו שנסר וכך הוא. בוא וראה כאשר ירדה השכינה

זהו פירוש על לשון נפול ויינו עשה המילא פרמו על המשכן שלמעלה: [א] וכן פירושנו על העולמות והספירות של בחינת זכר עם העולמות והספירות של בחי' נקבה [ב] ויינו מהשקאת השפע הבאה מלעילא מן העולמות אצילות ובריאה: [ג] ויינו עולם המלכות: [ד] דורש שממעות הזמר מלשון לומר קרינים: [ה] ויינו השבעים שרים שלמעלה: [ו] פ"י שכאשר הוקם המשכן נגזר בן למעלה למעט פחשלתו: [ז] מרסו על השכינה הקדושה שנקראת לבנה. שבעבור זה אמרו בני יהושע כפי הלבוש: [ח] פ"י שעלי בגין ביהמ"ק נתעללת השכינה עד עולם האצילות עולם החכמה שנקרא תייר על שם כח הראות שבעין. ככתוב החכם עיניו בראשו:

השכינה למשכן כתוב כלת משה חסר וא"ז. כלת משה בודאי וזה נתבאר. אבל סוד הדבר כלת משה ו' כנסת ישראל. והכל ענין אחד. ועל מלך העליון נאמר [יג] כיון שהוקם המשכן עמד משה מבחוז. שאמר אין ראוי ליכנס אלא ברשות. מיד ויקרא אל משה. מי ויהי הקרא. ו' היא שהבית שלה הוא. זו היא הכלה שכל הבית ברשותה הוא. וידבר ה' אליו. מדרגה ההיא שנקראת קול [יד] מקום והוא שגאחו בו משה:

(ח) רבי אבא אמר ויקרא אל משה. בוא וראה בכל מקום הקריאה על קיום הדבר היא באה. כמו שביארנו בהכתוב ויקרא יעקב אל בניו. מה הקריאה שם. אלא שהקריאה בשביל קיום מקומותם להיותם קיימים למעלה ולמטה. כדמיון זה כתוב ויקרא משה להושע בן נון יהושע. שיתקיים מקומו במקום שנצרך ולקשרו שם. וכן ויקרא את שמו יעקב. ויקרא לו אל אלהי ישראל. שהקב"ה הקים אותו למקום זה בשם הזה. ואם תשאל שכתוב (ט) ויקראו אל אלהים. (י) קראתי מצדה לי אל ה'. כך הוא בודאי אותה הקריאה לקשר ולקיים הקיום שלמעלה. ומה היא הקריאה. סודו השבח של רבון העולמים. שכל הבקשות שמבקשים מלפני רבון העולמים מראין על התקיימותו ועונו. שגמרה מהן שבו תולדה הכל ולא במקום אחר. כדמיון זה ויקרא אל משה. למען יתקיים בקיומו. א"ר יצחק אל"ף של ויקרא למה היא קמנה. א"ל על שנתקיים משה בשלמות ולא בכל. שהי נפרש מאשתו. בספרי הקדמונים אמרו בזה מעם לשבת. ואנו כך למדנו. מי שנתעלה למעלה צריך להיות מקושר למעלה וגם למטה [טו] ואז הוא בשלמות. עוד טעם על אל"ף קמנה. שמשמקום קטון היתה הקריאה [טז] קטון שהוא גדול בהתחברותו עם מה שלמעלה:

(ז) פתח העולם והוא ואמר ויקרא אל משה. מפני מה כאן אל"ף קמנה. לפי שקריאה זו לא היתה בשלמות. מה המעם. שהי לא היה אלא במשכן ובארץ אחרת. לפי ששלמות אינה נמצאת אלא בארץ הקדושה. ועוד שאין קריאת השכינה בחינת נקבה. (ה) אדם שנת אנוש. שם אדם בשלמות של זכר ונקבה [נכתב אל"ף גדולה]. וזאת וראה סוף המקרא וידבר ה' אליו מאהל סועד לאמר [יז] לפיכך האל"ף קמנה. עוד טעם על אל"ף קמנה. משל למלך שהיה יושב על כסאו וכתר מלכות עליו. או נקרא מלך עליון. כאשר יורד והולך לבית עבדו מלך קטן נקרא. כך הקב"ה כל זמן שהוא למעלה על הרב מלך עליון נקרא. כיון שיורד ממדרגו למטה מלך הוא. אבל אינו עליון כבתחלה. לפיכך האל"ף קמנה. ויקרא. כך למדנו. הוסיפו להיכלו. מאהל סועד. מהו אהל סועד. אהל שבו תלויים סועד ורג ושבת למנוח [יח] כמש"כ והי לאחת ולמזעדים. ובו שורה החשבון למנוח. ופי הוא. זו הלכנה. כמש"כ (ו) אה"ל בר יצחק בלי יסעו יתרוהו לנצח. לאמר. מהו לאמר. בשביל לנלות מה שהוא נסתר בפנים. ובכל מקום לאמר כמש"כ וידבר ה' אל משה לאמר. היינו שנתנה רשות לנלות. לפי שיצאה פקדה להלכנה ענין שנתנה מה המקום שהוא שורש משה [יט] וידבר ה'. למעלה. אל משה. באמצע. לאמר

השכינה למשכנה כתיב כלת משה חסר וא"ז. כלת משה ודאי והוקמוס. אבל רוח דמלס כלת משה דא כנסת ישראל. וכלת חד מלס. ולמלכא עלאה אממר [יג] כיון דלתקס משכנא קאים משה לבר. אמר לא אחזי למיעל אלל ברשותא. מיד ויקרא אל משה. מאן ויקרא. דא הסיא דביתא דילס הוא. הסיא כלל דכל ביתא ברשותא דילס. וידבר ה' אליו. הסוה דלקרי קול [יד] הסוה דלחיד ביה משה

(ח) רבי אבא אמר ויקרא אל משה. תא חזי בכל אתר קריאה לקיומא קא אתיא. כמה דאוקיימנא דכתיב ויקרא יעקב אל בניו. מאי קריאה הסס. אלל קריאה לקיומא דוכתיבו לקיומא לון לקיומא לעילא ותתא. כהאי גונא כתיב ויקרא משה להושע בן נון יהושע. לקיומא דכתיב דלמסריך ולקשרא ליה. וכן ויקרא את שמו יעקב. ויקרא לו אל אלהי ישראל. קב"ה קיים ליה לנאמר דא בשמא דא. אי תימא (ג) ויקראו אל אלהים. (ג) קראתי מלרס לי אל ה'. הכי סא ודאי לקשרא ולקיומא קיומא לעילא. ומאן איסו. סודא דשכחא דמאריס. דכל אינון מלין דבשטן קמי מאריס קיומא יתיב ליה למאריס. דלחזי דביס תליא כלל ולל בלמא דמאריס. כגונא דא ויקרא אל משה. אתקיים בקיומיה. א"ר יצחק אל"ף דיקרא אחאי סיא זעירא. א"ל אתקיים משה בשלימו ולא בכלל דאא דסתלק מלתתיה. בספרי קמאי אחאי לשכחא. ואן סכי תנין. מאן דלסתלק לעילא ישקרא לעילא ולפתח [טו] וכדון איסו שליס. תו אל"ף זעירא. דמאתר זעירא סוה [טז] זעירא דליסו רב בהתחברותיה לעילא.

(ז) פתח הסוה יוקא ואמר ויקרא אל משה. הכא אל"ף זעירא אחאי. בגין דהי קריאה לא סוה בשלימו. מאי שפמא. דא לא סוה אלל בהשכנא ובארעא דמאריס. בגין דשלימו לא אשכחא אלל בארעא קדישא וסו סכס שכינתא נוקבא. (ה) אדם שנת אנוש. הסס אדם שלימו דדכר וטקבא [באל"ף רבתא]. ותא חזי סופא דקרא וידבר ה' אליו מאהל סועד ואמר [יז] בגין כך אל"ף זעירא. תו אל"ף זעירא. מתל למלכא דסו יתיב בכרסיה וכמאריס דמלכותא עליס. לקרי מלך עלאה. כד מה"מ ואזיל לבי עבדיס מלך וספא לקרי כך קב"ה כל זמנא דהויה לעילא על כלל מלך עלאה לקרי. כיון דכתיב ממדוריה לפתח מלך איסו. אלל לאו עלאה כקדמיתא. בגין כך אל"ף זעירא. ויקרא. סכי תנין. ומין ליה להיכליה. מאהל סועד. מאן אהל סועד. אהל דביס סלין מופדל תנא ושכחא לממני [יח] כד"ל וסו לאתת ולמזעדים. וכיס שריש חושבגא לממני. ומאן איסו. סיסרא. כד"ל (ו) אהל בר יצחק בר יסעו יתרוהו לנצח. לאמר. מהו לאמר. בגין לגלגל מאי דסו סמיס לגו. ובכל אתר לאמר כד"ל וידבר ה' אל משה לאמר. דלתיבי רשו לגלגל. בגין דסא אפמני לסיסרא סוה מלס מאמר דמס קיימא [יט] וידבר ה'. לעילא. אל משה. בהלמתיפא. לאמר

מראה מן מקומות (ח) וימי כנז (ט) י"ה כ' (ג) טס ג' (ד) וימי לט

זו הזהר

[יג] היינו ספירת המלכות שורש השכינה הקדושה השוכנת במשכן ונקראת כלת משה לפי ששורש משה הוא בספירת התפארת: [יד] היינו ספירת התפארת: [טז] פי' גם ביוני גשמי. ואפשר לומר כוונתו שילולא שרש מעצמו הקל וחומר. שהקב"ה הי' עליו נוסף. לא היה נקמן אצלו האומר. וד"ל: [טז] היינו מעולם המלכות שנקראת נקודה קמנה כאשר היא כלי הודנות עם עלמא דכדומא: [יז] פי' שפנת מוכח שהקריאה בתחלה לא היתה מהשם הוי"ה שהיא ספירת התפארת אלא מן מלכות: [יח] וימי כל ספירי וחשבון הוא בספירת מלכות שנקראת ג"כ לכנה: [יט] וספירת התפארת:

לאמר. בהאחרית. וזה המקום שנתנה רשות לגלות [כ] ועוד ויקרא אל משה. מה כתוב למעלה. ויביאו את המשכן אל משה וגו'. למה אל משה. אלא כך אמרו. לפי שמשך ראה אותו בהר. שהקב"ה הראה לו בראיית העין. כמש"כ כאשר הראה אתך בהר. וכתוב כמראה אשר הראה ה' את משה וגו'. וכתוב וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר. ועתה הביאו אליו כדי שיראה אם נעשה כאיתו המשכן שראה בהר. אבל למה ויביאו את המשכן למשה [כא] אלא למלך שבקש לבנות ארמון להמטרונה. פקד לאומנים היכל זה במקום זה והיכל זה במקום זה. כאן חדר הסמות וכאן מקום לנות. כיון שגמרו אותו האומנים הראוהו למלך. כך ויביאו את המשכן אל משה ארון הבית איש האלהים [כג] וכיון שגמר הארמון הומינה המטרונה את המלך. הומינה לבעלה עמה. לפיכך ויקרא אל משה. ולפי שמשך ארון הבית הוא מה כתוב. ומשה יקח את האהל ונסה לו מחוץ למחנה. משה שרוא ארון הבית ביכולתו לעשות כך. מה שאין רשות לאדם אחר לעשות כך. וידבר ה' אליו. זו מדרגה אחרת עליונה. ואו בשעה שגזרם משה ליכנס פתח ואמר אדם כי יקריב מבם. לפה נזכר אדם כגון. אלא כשנתחבר שמש ירח בחד פתח ואמר אדם [כג] כדכתיב ה' שמש ירח עמד וזולה. עמד ולא עמדו. כי יקריב מבם. כאן נרמז שמי שיעשה עבודת הקרבנות בשלמות צריך שימצא זכר ונקבה [כד] כך נשמע שכתוב מבם שימצא בתבנית אדם שלכם. קרבן לה'. שיקריב הכל להתאחד יחד עליון ותחתון. מן הברמה. להראות התאחדות אדם וברמה הכל בחד [כה] מן הבקר ומן הצאן. אלו ששורשים מן המרגבות שהם מזהרים. לפי שאמר מן הברמה. יכול מכלן בין שהזרות בין טמאות. חוד ואמר מן הבקר ומן הצאן וגו'. ויקריבו את קרבנכם. קרבני צריך לומר מן קרבנכם. אלא בתחלה קרבן לה' ועתה קרבנכם. קרבן לה' אדם. קרבנכם מן הברמה מן הבקר ומן הצאן. להראות היחוד מלמטה למעלה ומלמעלה למטה. מלמטה למעלה היינו קרבן לה'. מלמעלה למטה היינו קרבנכם [כו] משל למלך זיושב במגדל העליון למעלה מעלה. והבטא שלו הוכנה על המגדל ההוא. והמלך הוא העליון על הכל. אדם כי יקריב מתנה למלך צריך לעלות ממדרגה למדרגה. עד שיעלה להמקום שהמלך יושב. ואז נרדע שזה העלה מתנה למלך ושזאת המתנה למלך היא. כשיוודת מתנה מלמעלה למטה. הרי נרדע שהמתנה הזאת יודת מן המלך מלמעלה. לאהבו של מלך שהוא למטה. כך בתחלה כתוב אדם כי יקריב מבם. שיעלה במדרגותיו מלמטה למעלה. ואז קרבן לה'. ואח"כ מן הברמה מן הבקר וגו'. תרד שפע במדרגותיו מלמעלה למטה. ואז קרבנכם לכם. ובשביל זה כתוב ב' אבלו יערי עם דבשי שתייה ייני עם חלבי. הרי זה אדם וקרבן לה'. ואח"כ אבלו יערים ומן הצאן ויכרו דודים [כז] היינו שאז מן הברמה מן הבקר ומן הצאן ויקריבו את קרבנכם :

ג) רבי יצחק אמר ויקרא אל משה וידבר ה' אליו וגו'

פירוש מקומות 6) מנקה ג' ט טל ט' ט ד ט :

לאמר בצמרייתא. אמר דלית רשו לגלח [כ] טו ויקרא אל משה. מאי כתיב לעילא. ויביאו את המשכן אל משה וגו'. אמאי אל משה. הכי אמרו. בנין דמסה חמי ליה בטורא. דקצ"ה אחמי ליה בחיזו דעינא. כד"ל כאשר הראה אתך בהר. וכתיב כמראה אשר הראה ה' את משה וגו'. וכתיב וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר. השתא אייתילו ליה בנין דחמי אי חסא כהסוא משכנא דחמא צפירא אכל אמאי ויביאו את המשכן למשה [כא] אלא למלכא דבעא למבני פלטרין למפרומיתא. פקיד לאומנין היכלא דא דודן פלן וסיכלא דא דודן פלן. הכא אמר לערסא והכא אמר לנייחא. כיון דעבידו לון אימיני אחמיו למלכא. כך ויביאו את המשכן אל משה מאריה דביתא איש האלהים [כג] וכיון דאשתכלל היכלא מפרומיתא זמינת למלכא להיכלא. זמינת לבעלה עמה. בנין כך ויקרא אל משה. ובנין דמסה מאריה דביתא איש חמי כתיב. ומשה יקח את האהל ונסה לו מחוץ למחנה משה דאיבו מאריה דביתא עביד הכי. מאי דלית רשו לבר נש אמרש למעבד הכי. וידבר ה' אליו. דנגא אמרש עלאה. וכיון שעתא דזודמן משה למיעל פתח ואמר אדם כי יקריב מבם. מאי אדם הכא. אלא כד אשתכרו שמשא וסיכרא כחדא פתח ואמר אדם [כג] כדכתיב ה' שמש ירח עמד וזולה. עמד ולא עמדו. כי יקריב מבם. הכא אמרמיו מאן דייבידי פולחנא דקרבנא שליט דיסתכח דכר ונוקבא [כד] משמע דכתיב מבם דיסתכח בחיזו דלכון. קרבן לה'. דיקריב כלא לאתחדא כחדא עילא ותתא. מן סהמסה. לאחזיה אדם ובהמה כלא כחדא [כה] מן הבקר ומן הלאן. אלן רמיכון דלינו דלינו. דכיון דאמר מן סהמסה. יכול מכלא בין דכיון בין מסאבין. סדר ואמר מן הבקר ומן הלאן וגו'. תקריבו את קרבנכם. קרבני מבני ליה מהו קרבנכם. אלא בקדמיתא קרבן לה' שמתא קרבנכם. קרבן לה' אדם. קרבנכם מן סהמסה מן הבקר ומן הלאן. לאחזיה יתודא מתתא לעילא ומעילא לתתא מעילא לעילא היינו קרבן לה'. מעילא לתתא היינו קרבנכם [כו] למלכא דאיסו יתב צפורסקא עלאה לעילא. וכרסיא דיליה אתתקן על הסוא פורסקא. ומלכא איבו עלאה על כלא. בר נש דקריב דורנא למלכא בעא לסלקא מדרגא לדרגא. עד דסליק לאתר דמלכא יתיב. וכדון ידעין דאי סליק דורנא למלכא וסאי דורנא למלכא איבו. נחית דורנא מעילא לתתא. סא ידעין דאי דורנא דמלכא נחית מעילא לרחימא דמלכא דאיבו לתתא. כך בקדמיתא אדם כי יקריב מבם. דיסליק דדרגו מתתא לעילא. וכדון קרבן לה'. ולבתר מן סהמסה מן הבקר וגו'. יסא נחית דדרגו מעילא לתתא. וכדון קרבנכם. ובנין כך כתיב ב' אבלו יערי עם דבשי שתייה ייני עם חלבי. היינו אדם וקרבן לה'. ולבתר אכלו יערים שמו ושכרו דודים [כז] היינו וכדון מן סהמסה מן הבקר ומן הלאן תקריבו את קרבנכם :

ג) רבי יצחק אמר ויקרא אל משה וידבר ה' אליו וגו'

דיו הוזהר

[כ] פי' לעילא היינו ספירת בינה. אמצעותא תפארת. בתריותא מלכות : [כא] פי' ולמה לא הלך לראותו במקום שנעשה : [כב] משה נקרא איש האלהים וחדון תבית כיון שהוא טרם השפעת השפע לספירת המלכות שנקראת אלהים ע"י התקשרותו בספירת התפארת שורש משה : [כג] כי אדם הוא כולל זכר ונקבה דהיינו שמש וירח : [כד] פי' שיהיו נשוי אשה : [כה] התאחדות אדם ובהמה היינו הוודנות תפארת ומלכות כי אדם בנימסרו מ"ה שהוא שם ה"יהי במילוי אלפ"ין שורש ספירת התפארת. בהמ"ה בני' בין שישא שם ה"יהי במילוי וה"ין שורש ספירת מלכות : [כו] זה רמז על קבלת שפע : [כז] היינו ג"כ קבלת השפע :

וגו'. אלף קמנה למה. אלא בשביל להדאות מי הוא זה שהיה קורא. והוא זה ששכן במקדש. ואז הזמין לו למשה כמו זה המזמין לאורח. כאן אלף קמנה. ועם בהפסוק (ה) אדם שת אנוש. אלף גדולה. לפי שאדם זה הוא שלמות הכל. בוא וראה מה בין משה לאהרן. איזה מהם העליון. אלא משה העליון. שמשם נקרא שושבין המלך ואהרן נקרא שושבין המלכה. משל למלך שהיה לו מטרונה עליונה. מה עשה. נתן לה שושבין לתקן לה הכל ולהשגיח בכל עניני הבית. ולכן כאשר נבנם שושבין הזה למלך לא נבנם אלא עם המטרונה. והו' שכתוב בוא"ת יבא אהרן אל הקודש [כח] ולפי שמשם הוא שושבין המלך לפיכך נודמן למשכן באורח. ואח"כ וידבר ה' אליו:

וגו'. אלף ועירא אחיו. אלא בגין לאחוזא מאן סוה סוה דקרי. סוהו דשרי במקדשא. וכדין זמין ליה למשה ~~מאן~~ דזמין לאחוסיו. הכא אלף ועירא. והתם (ה) אדם סת אנוש. אלף רבתא. בגין דאדם דא שלימו הכלל תא חוי אחי צין משה לאהרן סי מנייהו עלאה. אלא משה עלאה משה שושבינא דמלכא ומהרן שושבינא דמטרוניתא. מתל למלכא דהוי ליה מטרוניתא עלאה. אחי עבד. יבז לה שושבינא לתקנא לה ולאסתכלא במלי דביתא. וע"ד כד עייל שושבינא דא למלכא לא עייל אלא עם מטרוניתא. סה"ד בוא"ת יבא אהרן אל הקודש [כח] משה שושבינא דמלכא צגין כך אודמן כאחוסיו. ולבתר וידבר ה' אליו:

(ג) אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. א"ר אלעזר מקרא הזה כך היה לו ליכתב. אדם כי יקריב קרבן לה'. מהו מכם. אלא להוציא אדם הראשון שהוא הקריב קרבן כאשר ברא הקב"ה את העולם. וזה נתבאר. ובאן מכם כתוב. וזה אדם בא להוציא אדם אחר שלא היה מכם [כט] אמר לו רבי שמעון יפה אמרת וכך הוא. (ג) אבל הרי אמרו במה שכתוב אדם ובהמה תושיע ה'. שכן נתעלה הסוד של אדם מצד האדם ודאי. ובהמה מצד הבהמה [ל] ולפיכך כתוב אדם כי יקריב מכם. אדם ודאי. שזהו קרבנו למעלה לקשור הקשר במוד של אדם. ואח"כ מן הבהמה. והב"ה הוא במוד של אדם ובהמה [לא] וזה הוא הסוד שצריך להקרבן אדם ובהמה כמו שאמרנו. (ד) פעם אחד ישב ר' אלעזר לפני רבי שמעון. א"ר אלעזר האם קץ כל בשר והוא נהגה סאותן הקרבנות שהקריבו ישראל על גבי המזבח או לא. א"ל כלם היו מסתפקים ונהגין יחד למעלה ולמטה. ובוא וראה כהנים ולוים וישראל עם נקריאים אדם בהתחברות אותן המחשבות הקדושות העולות מהם. זה השה או הכבש או זאת הבהמה שמקריבים. נצרך שרם שנקרב על המזבח להוכיח עליו כל החטאים ובל העונות וכל הרהורים רעים שעשה. ואז נקראת זו בהמה בב"ה. סתוך אותן החטאים והרהורים רעים. כרמין הקרבן של עזאזל. שכתוב והתורה עליו את כל עונות בני ישראל וגו'. כמו כן באן. וכאשר עולה ע"ג המזבח הוא נושא פי שנים הבשר והעונות. ולפיכך זה עולה למקומו זה עולה למקומו. המחשבות במוד של אדם והבשר במוד של בהמה. ככתוב אדם ובהמה תושיע ה'. תביתין וכל שאר מנחות לעורך רוח הקודש במחשבות הבהנים ושירות הלויים ותפלות של ישראל. ובאותו העשן מהשמן והקמח שעלה מסתפקים ונשבעים כל שאר שרי הדין. שלא יוכלו לשלש עם הדין שהוא שנמסר להם. והכל בזמן אחד. בוא וראה שהכל נעשה בהסוד של האמונה להסתפק זה בזה. ושיעלה למעלה מה שצריך עד אין סוף. (ה) רבי אבא אמר בוא וראה בשעה שהאדם מתקן מעשיו על ידי הקרבן הכל מתקן ונתקרב ונתקשר זה בזה ביחוד שלם. וזה שכתוב אדם כי יקריב מכם [לג] כי יקריב לקשר הענינים כראוי. בוא וראה אדם כי יקריב. להוציא מי שאינו נשוי. שהרי קרבנו אינו קרבן. וברכות אינן נמצאות על ידו לא למעלה

(ג) אדם כי יקריב מכם קרבן לה'. א"ר אלעזר סוה קרא הכי סוה ליה למכתב. אדם כי יקריב קרבן לה'. מהו מכם. אלא לאפוקי אדם הראשון שהוא הקריב קרבנא כד ברא קב"ה עלמא. והא חוקמוס. והכא מכם כתיב. סוה אדם לאפוקי אדם אחרא דלא סוה מכם [כט] אחר ליה רבי שמעון שפיר קאמרת וסכי סוה. (ג) אבל הא אחר דכתיב אדם ובהמה תושיע ה'. סכי סלקא רוא דאדם מספרא דאדם ודאי. ובהמה מספרא דבהמה [ל] ובגין כך כתיב אדם כי יקריב מכם. אדם ודאי. דלא קרביה לעילא לקשרא ברא דאדם. ולבתר מן דבהמה. וכלא חיבא ברא דאדם ובהמה [לא] וזה סוה רוא דאלסריך לקרבנא אדם ובהמה כדקאמרן. (ד) וימא חד סוה יתיב ר' אלעזר קמיה דרבי שמעון. א"ר אלעזר סוה קץ כל בשר אהני מאינון קרבגין דסוה ישראל מקרבין על גבי מדבחה או לא. ח"ל כלהו סוה מסתפקי כהלא לעילא ולתתא. ותא חוי כהני ולווי וישראל אינון חקרון אדם במצורא דלינון רעותין קישין דסלקא מגווייהו. סוה אחרא או כבשא או סוה דקרבין אלסריך עד לא אחרקריב על מדבחה לפרשא עלה כל חסאין וכל חובין וכל סרוורין ציטין לעבד. וכדין סוה אחרקרי בהמה בכלא. בגו אינון חסאין וסרוורין ציטין. כנוונא דקרבנא דעזאזל. דכתיב וסוהו עליו את כל עונות בני ישראל וגו'. סכי נמי סכא. וכד סלקא על גבי מדבחה מסילא על חד תרין. ובגין כך דא סלקא לאתריס ודא סלקא לאתריס. דא ברא דאדם ודא ברא דבהמה. כד"ה אדם ובהמה תושיע ה'. חביתין וכל שאר מנחות לאתערא רוחא דקדשא ברעותא דכחי יסרתא דליואי וללותא דיסראל. ובהסוה סתנא משמחא וקמחא דסליק מתרוון ומסתפקן כל שאר מארי דדיקין. דלא יכלין לשלפאס בהסוה דינא דאתמסר לון. וכלא צימנא חדא תא חוי כלל אתעביד ברא דמהימונתא לאסתפקא דא ברא ולאסתלקא לעילא מאי דאלסריך עד אין סוף. (ה) רבי אבא אמר תא חוי בשעתא דבר נש מתקן עובדיו על ידא דקרבנא כלל אתכסס ואתקריב ואתקשר דא ברא צימודא סליס. סה"ד אדם כי יקריב מכם [לג] כי יקריב לקשרא מלין דקרא חוי. תא חוי אדם כי יקריב. לאפוקי מאן דלא אתנסיב. דהא קרביס לאו קרבן. ובכחאן לא מסתכחן על ידיס לא לעילא

מראה מקומות א' ד"ס ה' ס' ד' ס' א' סקודי לג. ד' סקודי רס: ס' ד' ס':

דן הוזהר

[כח] וא"ת רבו על השכינה הקדושה: [כט] פי' שלאדם הראשון הוזהר להקריב שור פד בקרין מפרוס שלא הי' לו שטנה מיפ' ולא לכב' [ל] דורש שהקרבן צריך להיות מן שניהם. מן האדם והקריב שזה קרבן רוחני של תשובה על החטא כשביטת הלב. וקרבן נשמי שהיא הבהמה: [לא] כוננו שיעי' הקרבן רוחני ונשמי נעשה למעלה התקשרות אדם ובהמה שהוא סוד תפארת ופלות כמובא לעיל אות כ"ה: [לג] פי' שזה דבר התלוי סכם בעבודתכם הקדושה.

למעלה ולא למטה. כך נשמע שכתוב אדם כי יקריב. למעט זה שאין הוא אדם ולא בכלל של אדם הוא. והשכינה אינה שורה עליו. לפי שהוא פגום ונקרא בעל סגסום. ובעלי סמיך מרוחקים מהכל. כל שכן למונח להקריב קרבן. ונדב ואביהו מוכיחים. שכתוב ותצא אש מלפני ה' וגו'. ולפיכך כתוב אדם כי יקריב מכס קרבן לה'. אדם היינו שנמצאים זכר ונקבה זה ראוי להקריב קרבן הזה ולא אחר. מן הבהמה כלל. מן הבקר מן הצאן. פרט אח"כ אלו הכשרים לאכל. ושאינם כשרים לאכל אמור להקריב. ולמקום אחר נסתלקו אותן שאינם כשרים.

ה) רבי חזקיה היה שכיח לפני רבי שמעון. אמר לו למה זה נקרא קרבן. קירוב הי' צריך לומר או קריבות. מה זה קרבן [לג] א"ל הרי זה ידוע אצל החברים. קרבן נקרא. על שאותן כתרים הקדושים מתקרבים כלם ביהוד ומתקשרים זה בזה. עד שנעשו כלם אחד ביהוד שלם להתקין השם הקדוש ביהוד הראוי. וש"כ קרבן לה'. היינו שקרבן של אותן הכתרים הקדושים לה' הוא. להתקין השם הקדוש וליחדו כראוי. בשביל שימצא רחמים בכל העולמות. והשם הקדוש יתעשר בכתריו שיומטק הכל. וכל זה בשביל לעורר רחמים ולא לעורר דין. ולפיכך לה' דוא ולא לאלהים. לה' אנו צריכים לעורר רחמים ולא לאלהים. רחמים נצרך ולא דין. אמר אשרי חלקי ששאלתי ורוחתי דברים האלה. זה ענין ברור. אבל הלא כתוב (ג) זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. וזבחי אלהים כתוב ולא זבחי ה'. א"ל ודאי כך הוא. קרבן אלהים לא כתוב אלא זבחי אלהים. וע"כ שחימתן בצפון. שרתי הוביחה היא בשביל אלהים צד הגבורה והדין ההוא. שיהי' נמתק ונשבר רוח הדין. שהדין יהיה נחלש ויתגברו רחמים על דין. ולכן כתוב זבחי אלהים. לשבר הכח והתוקף של הדין הקשה. שכתוב רוח נשברה. להיות אותו רוח התוקף נשבר. ולא יתגבר רוחו וכחו ותוקפו. והאדם צריך או לעמד אצל המזבח ברוח נשבר ויבוש ממעשיו. כדי שרוח התוקף ההוא יהיה נשבר. והכל בשביל שהדין יהיה נמתק ויתגברו רחמים על הדין:

ג) א"ל עולה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו. רבי חייה פתח ד) כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי. מחשבתי כתוב חסר בלי וא"ו. בוא וראה מחשבת הקב"ה היא עליינה וראשית הכל. ומדמחשבה ההיא מתפשטים דרכים ונתיבות להמצא שם הקדוש ולהתקינו בתקונו כראוי [לד] ומדמחשבה ההיא נמשכת ויוצאת השקת הגן עדן להשקות לכל. [לה] ומדמחשבה ההיא מתקיימים עליונים ותחתונים. ומדמחשבה ההיא נמצאת תורה שבכתב ותורה שבעל פה. גם מחשבת האדם היא ראשית הכל. ומדמחשבה ההיא מתפשטים דרכים ונתיבות לנלוז דרכיו בעולם הזה ובעולם הבא. ומדמחשבה ההיא נמשך ויוצא זרע וזרע להרע לו ולכל. ומדמחשבה ההיא נמצאות עבירות חמאות וזדונות של ע"ז ג"ע ושפ"ד. וע"כ כתיב כי לא מחשבתי מחשבותיכם. ה) ולפיכך ראשונה

מראה מקומות ט' 97 ד : ג) תלים י"א ג) 97 ה' ז) יעשי' י"ב ה) 97 א

זו הזהר

לעילא ולא לתתא. ממשמע דכתיב אדם כי יקריב. שאני האי דלאו איחי אדם ולא בכלל דאדם הוא. ושכינתא לא שריא עלווי. בגין דאיכו פניו וקריי בעל מוס. ומארי דמוחא אסתחקה מכלא. כל שכן למדבחה לקרבה קרבנא. ונדב ואביהו אוכחין. דכתיב ותלך אש מלפני ה' וגו'. וזבחי כך כתיב אדם כי יקריב מכס קרבן לה'. אדם לאשכחו דבר ונוקבא האי חוי לקרבה קרבנא דא ולא אחרא. מן הכהמה כלל. מן הבקר מן הצאן. פרט לבתר אלין דכשרין למיכל. ודלא כשרין למיכל אסיר לקרבה. ולאתר אחרא אסתליקו אינון דלא כשרין.

ה) רבי חזקיה הוה שכיח קמיה דרבי שמעון. אמר ליה האי דלקרי קרבן. קירוב מצעי ליה או קריבות. מהו קרבן [לג] א"ל הוה ידוע הוא לגבי חבריה. קרבן דלוינון כשרין קדישין מקרביו כלשו כחודא ומתקשרין דא צדא. עד דאתעבידו כלשו תד ביחודא שליט לאתקנא שמה קדישא כדקא חוי. סה"ד קרבן לה'. קרבן דלוינון כשרין קדישין לה' הוא. לאתקנא שמה קדישא וליחדא ליה כדקא יאות. בגין דישתכחו רחמין בכלהו עלמין. ושמה קדישא יתעטר בעשרוי לאתבסמא כלל. וכל דא בגין לאתקנא רחמי וכל לאתערא דינא. וזבין כך לה' הוא ולא לאלהים. לה' אגן לריכין לאתערא רחמי ולא לאלהים רחמי בעינין ולא דינא אחר זכאה חולקי דשאינלא ורווחלא מלין אלין. ולא ברירו דמלה. אבל הא כתיב (ג) זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה. זבחי אלהים כתיב ולא זבחי ה'. א"ל ודאי הכי הוא. קרבן אלהים לא כתיב אלא זבחי אלהים. וע"ד שחימתן בצפון. דהא זבחה היא בגין אלהים ההוא ספר גבורה. דיתבסס ויתבר רוחא דדינא. ויתחלש דינא ויתגברון רחמי על דינא. וע"ד זבחי אלהים. לתערא חילא ומוקפא דדינא קשיא דכתיב רוח נשברה. למחוי ההוא רוח תקיפא נשברה ולא יתגבר רוחיה ומיליה ותקפיה וזכר נש בעי כדון למיסק על מדבחה ברוח נשברה ויכסף מעודווי. בגין דיחוי ההוא רוחא תקיפא תבירא. וכלא בגין דדינא יתבסס ויתגברון רחמי על דינא:

ג) א"ל עולה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו. רבי חייה פתח ד) כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי. מחשבתי כתיב חסר בלי וא"ו. תא חוי מחשבה דקב"ה היא עלאה ורישא דכלא. ומסהיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין לאשתכחא שמה קדישא ולאתקנא ליה בתקווי כדקא יאות [לד] ומסהיא מחשבה אתנגיד וכפיק שקיו דגנתא דעדן לאשקאה לכלא [לה] ומסהיא מחשבה קיימין עלאין ותמלין ומסהיא מחשבה אשתכח תורה שכתב ותורה שבעל פה. מחשבה דבר נש היא רישא דכלא. ומסהיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין לאשכחא ארחי זכאי עמלא ובעמלא דחתי. ומסהיא מחשבה אתנגיד וכפיק וזמלא דינר הרע לאצבאש ליה ולכלא. ומסהיא מחשבה אשתכחו עבירות חמאות וזדונות של ע"ז ג"ע ושפ"ד. וע"ד כתיב כי לא מחשבתי מחשבותיכם. ה) ובגין כך רישא

[לג] פי' שהשם קרבן יתכן יותר באדם המקריב שהוא הסועל, והקו"ף בפת"ח כמו רצון קרבן קפון. אבל הבהמה שהיא הנפעלת בפועל התקרבה יתכן יותר אצלה הלשון קירוב או קריבות. ומתוך ר"ש שהשם קרבן ענינו לרמוז שעי' עבודת הקריבנות נעשה התקרבות והתקשרות הכתרים הקדושים עם השם הוי"ה ב"ה. היינו עם מרת הרחמים: [לד] פי' ענין תקון השם הקדוש שם הוי"ה ב"ה היינו בהתיחדו עם השם אהיה וחסם אלהים והשם אדני: [לה] השקת הגן עדן היינו הנשפעת מכלום הבינה:

רישא דכלא כתיב אס עולה קרבנו [נ] מן הבקר. ולא מן בקר. ומאן איבו. פר בן בקר דאיבו דכר. רבי יצחק אמר מן שבקר סתם. חזר ופירש זכר תמים יקריבנו. זכר ולא נקבה. וכן ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים או מן העוים. חזר ופירש זכר תמים יקריבנו. כל הבא לעולה כלם זכרים ולא נקבות. לפי שעולה עולה על הלב [נז] על הלב. ודאי. ונודע מי שעומד ע"י הלב [נח] ולפיכך עולה כלה נקרבת למעלה. וכלם זכרים. וע"כ פתח המקרא לראשונה בעולה יותר מכל שאר קרבנות. שהרי מחשבה ראשית הכל. א"ל ר' יהודה א"כ מה שהיא במקום המחשבה העליונה צריך להקריב. ולמה מה שהוא למטה יותר [נט] לא ה' בידו. בא לפני ר' שמעון א"ר ראשית הבל למעלה מחשבה היא. וסוף אותה המחשבה הוא המקום שנקרא בקר. ומה הוא. זו המדרגה שנקראת סוף הגוף הממתיק להמדרגה שהיא בחינת נקבה. כמו כן מחשבת האדם היא ראשית הכל. נמר המחשבה היא עשיית המעשה. מתי. בבקר. כנחוב (ו) הוי חושבי און ופעלי רע על משכבותם. מתי. באור הבקר יעשוה. ולכן למקום ההוא של המחשבה תתעלה המחשבה [מ] והעשיה תקיב למקום נמר המחשבה בוודאי:

רישא דכלא כתיב אס עולה קרבנו [נ] מן הבקר. ולא מן בקר. ומאן איבו. פר בן בקר דאיבו דכר. רבי יצחק אמר מן שבקר סתם. חזר ופירש זכר תמים יקריבנו. זכר ולא נקבה. וכן ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים או מן העוים. חזר ופירש זכר תמים יקריבנו. כל הבא לעולה כלם זכרים ולא נקבות. לפי שעולה עולה על הלב [נז] על הלב. ודאי. ונודע מי שעומד ע"י הלב [נח] ולפיכך עולה כלה נקרבת למעלה. וכלם זכרים. וע"כ פתח המקרא לראשונה בעולה יותר מכל שאר קרבנות. שהרי מחשבה ראשית הכל. א"ל ר' יהודה א"כ מה שהיא במקום המחשבה העליונה צריך להקריב. ולמה מה שהוא למטה יותר [נט] לא ה' בידו. בא לפני ר' שמעון א"ר ראשית הבל למעלה מחשבה היא. וסוף אותה המחשבה הוא המקום שנקרא בקר. ומה הוא. זו המדרגה שנקראת סוף הגוף הממתיק להמדרגה שהיא בחינת נקבה. כמו כן מחשבת האדם היא ראשית הכל. נמר המחשבה היא עשיית המעשה. מתי. בבקר. כנחוב (ו) הוי חושבי און ופעלי רע על משכבותם. מתי. באור הבקר יעשוה. ולכן למקום ההוא של המחשבה תתעלה המחשבה [מ] והעשיה תקיב למקום נמר המחשבה בוודאי:

(ג) **וסמך** ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו. רבי יצחק פתח (ג) הבהנים לא אמרו איה ה' ותופשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי. הבהנים. אלו הבהנים המשמשים בכהונה גדולה. ומקריבים ענינים קדושים למקומותם. ומיחדים היחוד של כל אחד ואחד כראוי. ותופשי התורה. מי הם תופשי התורה. וכי הבהנים אין תופשי התורה המה. אלא אלו הם הלויים התופשים בכנורות. הבאים מצד התורה שנתנה מן המקום שהוא שורש שלהם [מא] והם ממונים על השבת שמשיבום למלך הקדוש. ליחוד לו יחוד שלם כראוי. והרועים פשעו בי. אלו הם גדולי העם שהם רועים לעולם כמו רועה המנהל צאנו. ואלו הן ג' מדרגות הנצרכות להמצא תמיד בהקריבת הקרבן. למצא רצון למעלה ולמטה. ולהמשיך ברכות בכל העולמות. כהן המקריב את הקרבן. ותחובן ליחוד שם הקדוש כראוי ולעורר הצד שלו [מב] והלויים שמתכוננים בהשיר לעורר הצד שלהם ולהתכלל בהצד של הבהנים והישראל מכוון לבו ורצונו לתשובה שלמה. ונעשה נכבד לפני המלך הקדוש. וזה לוקח הבל ונתכפר הטא. ושמה נמצאת בעליונים ובתחתונים:

(ד) **ושחמ** את בן הבקר לפני ה'. א"ר אעזר ושחם אחד ולא הבהן. שהכהן אסור לו לעשות דין. כדי שלא יפגם מקום הדוא שנאחו בו:

(ג) **וסמך** ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו. רבי יצחק פתח (ג) הבהנים לא אמרו איה ה' ותופשי התורה לא ידעוני והרועים פשעו בי. הבהנים. אלו הבהנים המשמשים בכהונה גדולה. ומקריבין מלין קדישין לאתרייהו. ומייחדין יחודה כל חד וחד כדקא חיו ותופשי התורה. מאן אינון תופשי התורה. וכי כהני לאו תופשי התורה ניכו. אלא אלו אינון ליואי דתפשי בכנורות. דלתיין מסערא דאורייתא דאתיביבת מסערא דלסון [מא] ואינון ממנין על שבה דתושבחה דמילכא קדישא. ליחדא ליה יחדא שלים כדקא יואת. והרועים פשעו בי. אלו אינון רבדבי עמא דאינון רעין לעלמא כרעיא דמדבר עאניה. ואלו אינון ג' דרגין דבעיא לאשתכחה דתיר על קרבנא. לאשתכח רעיא לעילא ותתא. ולאשתכחה דרכאן בכלסו עליין. כהנא מקרב קרבנא. ואתכוון ליחדא עמא קדישא כדקא חיו ולאשתכח סערא דליה [מב] וליואי אשכוון בשיר לאשתכח סערא דלסון ולאשתכלל בסערא דכהנא. וישראל אתכוון לבא ורעותא לתיבתא שלימתא. **ואשכח** קמי מלכא קדישא והאי נסיל כלל ואתכפר חוביה. ואשתכח מדוימת צעילאי ותתאי:

(ד) **ושחמ** את בן הבקר לפני ה'. א"ר אלעזר ושחם אחרא ולא כהנא. דכהנא אסיר ליה בדינא. צנין ללא יפגום הסול אתר דאחיד ציה:

(ה) **ואם** מן העוף עולה קרבנו. א"ר יוסי למה הלך הכתוב ואמר מן הבקר לעולה ומן הצאן לעולה ומן העוף לעולה. אם הכל אחד איזו חילוק יש בין זה לזה. הלא מן כלם נעשה ענין אחד. אלא כך אמרו מי שהשיגה ידו לזה מקריב מן הבקר. ואם אינו יכול. מקריב מן הצאן. ואם

(ה) **ואם** מן העוף עולה קרבנו. א"ר יוסי מאי שאל מן הבקר לעולה ומן הצאן לעולה ועוף לעולה. אי כלל חד צנין מה שניא דא מן דא. דא מן כלל אשתכח חד מלכא. אלא הכי איתמר מאן דארבך ידיה ללא מקריב מן הבקר. ואי לא יכול. מן הצאן. ואי

פראה מקומות (א) פיכה ב' (ב) דף כב. (ג) ירמי' ב' (ד) נשא קנד. (ה) דף ח:

זיו הזהר

ואו שהעולה באה לכפר על המחשבה הרעה: (נז) פי' שהעולה באה בשביל מחשבת הלב מה שהלכ חוסר: (נח) פי' היינו המוח שהוא בחינת זכר עומד ופועל על הלב שהיא כהי' נקבה. בידוע שבחלה העין רואה היינו המוח. ואתיב נתפעל הלב מן המוח להיות חוסר ומתאוה: (נט) דהיינו בהמה מן הבקר: (נו) פי' מחשבת התשובה של זה שהביא הקרבן: (נא) היינו עולם הבינה: (נב) הבהנים שורשים במקור החסדים והלויים שורשים במקור הנבורות. והתכללות הלויים במדרגת הבהנים היינו הפתקת נבורות בחסדים שיתמסך החסדים על האדם בעל הקרבן:

ואם אינו יכול. מן העוף. דהא כתיב ואם דל הוא ואין ידו משנת. כי הקב"ה אינו מסריח על האדם יותר מיכולתו. אמר רבי אלעזר כמו שהיה החטא כך היה הקרבן. העשיר שלפעמים לבו נבה בו הוא היה מקריב שור. לפי שלבו חשב יותר לחטאו לפני רבונו. בינוני מקריב מן הצאן. לפי שברצונו לא נתנאה כל כך לחטוא. העני שלבו לא יבה בו. ורצונו נמוך מכלם. הוא הקריב ממה שהי' קל מרבץ. ידיו ניכרים קרבנות כל האנשים כל אחד ואחד בלבדו. והקב"ה דן דינו של כל אחד ואחד במשקל ישר. (ה) א"ר שמעון בוא וראה שאותו הקרבן של העני הוא קל מהכל. לפי שלבו נשבר. ואף על פי שחשב לחטוא נעבר החטא ממנו. שהרי די לו בצערו ובצער בני ביתו. ועל כן כל קרבן וקרבן של כל אחד ואחד בלבדו היו ניכרים כלם אצל הכהן:

(ג) ונפיש כי תקריב קרבן מנחה לה' וגו'. בוא וראה קרבן העני השוב יותר לפני הקב"ה. שהרי הוא מקריב שני קרבנות לפניו. אחד חלבו ודמו. ואחד הקרבן שהקריבו. שהרי אין לו לאכול והוא מביא קרבן. קרבן העני קל מהכל. שני תורים או שני בני יונה. ואם אין לו. מביא מעט קמח ומתכפר בו. ובשעה הריא מכריזים ואומרים (ג) כי לא בזה יא שקץ ענות עני. וכל כך למה. לפי שקרבן עני חשוב מהכל. וכמו שהעני הרתיח חלבו ודמו כך הקמח הוא שהביא היו סתוידים אותו בשמן המנחה. וכך למדנו שאפילו כל אדם יכול להקריב מנחה על המחבת ומנחת מרחשת. לפי שכמו שהחוטא היה סתויד חלבו ודמו כאש של הוצר הרע. וכל אבריו רתחו כאש שלו. כך זה הקרבן כרמיון זה ממש. ועיקר הקרבן שהוא כרמיון החטא להקריב לפני הקב"ה רצון לבו ורוחו ינפשו. שזה חביב לפניו יותר מהכל. אשרי חלקם של הצדיקים שהם מקריבים בכל יום יום קרבן הזה לפני הקב"ה. ומה הוא. נפש ונפשם שמקריבים לפניו:

(ז) וכל קרבן מנחתך במלח המלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך וגו'. א"ר אחא מלח זה למה. אלא לפי שהוא סמך ומסמיק המרידות הטיב המעם. ולוא המלח הזה לא היה יבול העולם. סבל המרידות. וז"ל (ה) כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושב תבל (פ): וכתוב צדק ומשפט מכון במאך. ומלח הוא הברית שהעולם מתקיים בו. שכתוב (ו) אם לא בריתי יומם וליילה וגו'. לפיכך נקרא ברית אלהיך. ונקרא ים המלח (מד) והיום נקרא על שמו:

(ז) וכל קרבן מנחתך במלח המלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך וגו'. א"ר אחא מלח זה למה. אלא לפי שהוא סמך ומסמיק המרידות הטיב המעם. ולוא המלח הזה לא היה יבול העולם. סבל המרידות. וז"ל (ה) כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושב תבל (פ): וכתוב צדק ומשפט מכון במאך. ומלח הוא הברית שהעולם מתקיים בו. שכתוב (ו) אם לא בריתי יומם וליילה וגו'. לפיכך נקרא ברית אלהיך. ונקרא ים המלח (מד) והיום נקרא על שמו:

(ז) וכל קרבן מנחתך במלח המלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך וגו'. א"ר אחא מלח זה למה. אלא לפי שהוא סמך ומסמיק המרידות הטיב המעם. ולוא המלח הזה לא היה יבול העולם. סבל המרידות. וז"ל (ה) כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושב תבל (פ): וכתוב צדק ומשפט מכון במאך. ומלח הוא הברית שהעולם מתקיים בו. שכתוב (ו) אם לא בריתי יומם וליילה וגו'. לפיכך נקרא ברית אלהיך. ונקרא ים המלח (מד) והיום נקרא על שמו:

(ז) וכל קרבן מנחתך במלח המלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך וגו'. א"ר אחא מלח זה למה. אלא לפי שהוא סמך ומסמיק המרידות הטיב המעם. ולוא המלח הזה לא היה יבול העולם. סבל המרידות. וז"ל (ה) כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושב תבל (פ): וכתוב צדק ומשפט מכון במאך. ומלח הוא הברית שהעולם מתקיים בו. שכתוב (ו) אם לא בריתי יומם וליילה וגו'. לפיכך נקרא ברית אלהיך. ונקרא ים המלח (מד) והיום נקרא על שמו:

(ז) וכל קרבן מנחתך במלח המלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך וגו'. א"ר אחא מלח זה למה. אלא לפי שהוא סמך ומסמיק המרידות הטיב המעם. ולוא המלח הזה לא היה יבול העולם. סבל המרידות. וז"ל (ה) כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושב תבל (פ): וכתוב צדק ומשפט מכון במאך. ומלח הוא הברית שהעולם מתקיים בו. שכתוב (ו) אם לא בריתי יומם וליילה וגו'. לפיכך נקרא ברית אלהיך. ונקרא ים המלח (מד) והיום נקרא על שמו:

(ז) וכל קרבן מנחתך במלח המלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך וגו'. א"ר אחא מלח זה למה. אלא לפי שהוא סמך ומסמיק המרידות הטיב המעם. ולוא המלח הזה לא היה יבול העולם. סבל המרידות. וז"ל (ה) כי כאשר משפטיך לארץ צדק למדו יושב תבל (פ): וכתוב צדק ומשפט מכון במאך. ומלח הוא הברית שהעולם מתקיים בו. שכתוב (ו) אם לא בריתי יומם וליילה וגו'. לפיכך נקרא ברית אלהיך. ונקרא ים המלח (מד) והיום נקרא על שמו:

מראה מקומות (ט) דף ע. (ט) דף פ. (ט) תלים כ"ג (ד) וימי רמח. (ט) יעשי' כ"ז (ו) יעשי' ל"ג (ז) דף יב.

זו הזהר

(מנ) פ"י כאשר מניע משפטיך דאיהו רחמיס מספירת תפארת לארץ שנקראת צדק שזוהי ספירת המלכות או למדו יושבי תבל. פ"י שאנו אפשר לסכול הדיון של מלכות. והארה זו נשפעת ע"י ספירת היסוד שנקרא ברית והוא סמך הדיון של המלכות ע"י תפארת היתמים מן התפארת: (מנ) ים המלח רבו על התקשרות יסוד במלכות. כי המלכות נקראת ים:

ודתתא. ואלין שלימו דספרי פלחא. שלימו דכלא מספרא דמתימנותא. ושלמים בנין דלינון שלחא דכלא בעלים אכלין מתייכו ומתהניין מתייכו. דהא שלחא הוא ליש ולכל עלמא דדגנא חדא. חסאות ואשמות נאכלין לכהני. בנין דלינון ומינין לכפרא עליהו ולאטברא חובייהו. ומכל קרבני לא חביצין קמי קב"ה כמו שלמים. בנין דאשכחא שלחא בעליה. ותתא. ועילא. מכללו קפרת דליכו שלים מכלא. ולא אשילא לא על חסא ולא על אשס ולא על שון. אלא על שמחה. כד"ה א) שון וקפרת ישמח לב. והא חוקמה. וע"ד קפרת לא מתקרב אלא בזמנא דשון מתקרב. ס"ד והקפיר עליו אהרן קפרת סמיס בבקר בבקר בהסיבו את הנרות יקפירנה. וכתיב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקפירנה. לפי שאין נמצאים שם וקפרת בידוד. בוא וראה שלמים הם שלום בכל. ומריכה וקפרת לא נתעורר בעולם. אבל הקפרת היא מקשרת קשרי האמונה. ורבי שמעון אמר כתוב ג) המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו. זה המקרא ביארו החברים. אבל המשל זה אברדם. שכתוב בו נשיא אלהים אתה בתוכנו. וכתוב ואברךך ואגדלה שמך. ופחד זה יצחק. שכתוב ופחד יצחק היה לוי. עושה שלום במרומיו. זה יעקב. שכתוב תתן אמת ליעקב. וכתוב ד) והאמת והשלום אהבו. שאמת ושלום קשורים זה בזה. ועל כן יעקב הוא שלמות הכל. גם שלמים שלימות הם ושלום של הכל. ומי שמקריב שלמים מרבה שלום בעולם. ולא עוד אלא שכתוב על מצות עשה ועל מצות לא תעשה. כדי להביא שלום על הכל. יעקב הוא העושה שלום כמו שאמרנו. לפי שנדבק לצד זה ולצד זה [מה] וכן שלמים נדבקים במצות עשה ובמצות לא תעשה. בצד זה ובצד זה. וע"כ נקראים שלמים ומד הדבר שכתוב ויעקב איש תם. איש שלם. שלם למעלה ושלם למטה — :

והתחתונים. והם שלימות צדדי העולם. שלימות הכל מצד האמונה. והשלמים לפי שהם שלום של הכל הבעלים אוכלים מהם ונרנים מהם. שהרי השלום הוא לוי ולכל העולם במדרגה אחת. חסאות ואשמות נאכלים לכהנים. לפי שהם מוכנים לכפר עליהם ולהעביר חסאותם. ומכל הקרבנות אין חביבים לפני הקב"ה כמו שלמים. לפי שנמצא מהם שלום בעליונים ובתחתונים. והחשוב מכלם היא הקפרת שהיא שלמות הכל. ואינה באה לא על חסא ולא על אשס ולא על שון. אלא על שמחה. ככתוב א) שון וקפרת ישמח לב. וזה נתבאר. וע"כ הקפרת אינה קריבה אלא בזמן שהשמן נקרב. וש"כ והקפיר עליו אהרן קפרת סמיס בבקר בבקר בהסיבו את הנרות יקפירנה. וכתוב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקפירנה. לפי שאין נמצאים שם וקפרת בידוד. בוא וראה שלמים הם שלום בכל. ומריכה וקפרת לא נתעורר בעולם. אבל הקפרת היא מקשרת קשרי האמונה. ורבי שמעון אמר כתוב ג) המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו. זה המקרא ביארו החברים. אבל המשל זה אברדם. שכתוב בו נשיא אלהים אתה בתוכנו. וכתוב ואברךך ואגדלה שמך. ופחד זה יצחק. שכתוב ופחד יצחק היה לוי. עושה שלום במרומיו. זה יעקב. שכתוב תתן אמת ליעקב. וכתוב ד) והאמת והשלום אהבו. שאמת ושלום קשורים זה בזה. ועל כן יעקב הוא שלמות הכל. גם שלמים שלימות הם ושלום של הכל. ומי שמקריב שלמים מרבה שלום בעולם. ולא עוד אלא שכתוב על מצות עשה ועל מצות לא תעשה. כדי להביא שלום על הכל. יעקב הוא העושה שלום כמו שאמרנו. לפי שנדבק לצד זה ולצד זה [מה] וכן שלמים נדבקים במצות עשה ובמצות לא תעשה. בצד זה ובצד זה. וע"כ נקראים שלמים ומד הדבר שכתוב ויעקב איש תם. איש שלם. שלם למעלה ושלם למטה — :

וואם עו קרבנו והקריבו לפני ה'. בוא וראה עו לקרבן למה. הלא א"ר שמעון שעו השם שלו נורם להבין מן שמו שהרי הוא מן הצד הרע וממין הרע. אלא כך א"ר שמעון. עו נצרך להקריב. שהרי אם עבר עליו רוח מומאה או התחבר בו. עו הזה קרבנו דמיון ההוא שחמא בו. וא"ר שמעון הרי לדגנו יש מי שזוכה בנשמה. ויש מי שזוכה בהתעוררת של רוח. ויש מי שאיג זוכה אלא בנפש. זה האיש שאינו זוכה אלא בנפש ולא נתעלה יותר. הרי הוא נדבק בצד המומאה. וכשהוא ישן אותן צדדים הרעים באים ומתרבקים בו. ומודיעים לו בחלום עניני העולם. מהם שקר ומתם אמת. ולפעמים שמצחקים בו ומראים לו דברי שקר. ומצערים לו בחלום. וע"כ האומות עכו"ם יש מהם שרואים בחלומות דברי אמת. על ידי צד ההוא שנדבקים בו. וכל הענינים שרואים הוא לומן קרוב. ו) ובוא וראה מה בין ישראל לעמים עכו"ם. ישראל אע"פ שאינו זוכה אלא בנפש. מדרגה עליונה עומדת אצלו. ואם הוא רוצה לקנות רוח. ואם הוא רוצה לקנות נשמה. קונה וזוכה בה. אבל עמים עכו"ם אין יכולים לקנות לעולם. מלבד אם נימול. שאז קונה נפש חדש במקום אצלו. וישראל העומד במדרגה תחתונה בנפש. אם אין הוא רוצה לזכות יותר ענישו נדול. וי לרשע הזה ששכח מצות התורה ואינו עוסק בתורה. הוא שכח לדבוק. עליו כתוב

וואם עו קרבנו והקריבו לפני ה'. בוא וראה עו לקרבן למה. הלא א"ר שמעון שעו השם שלו נורם להבין מן שמו שהרי הוא מן הצד הרע וממין הרע. אלא כך א"ר שמעון. עו נצרך להקריב. שהרי אם עבר עליו רוח מומאה או התחבר בו. עו הזה קרבנו דמיון ההוא שחמא בו. וא"ר שמעון הרי לדגנו יש מי שזוכה בנשמה. ויש מי שזוכה בהתעוררת של רוח. ויש מי שאיג זוכה אלא בנפש. זה האיש שאינו זוכה אלא בנפש ולא נתעלה יותר. הרי הוא נדבק בצד המומאה. וכשהוא ישן אותן צדדים הרעים באים ומתרבקים בו. ומודיעים לו בחלום עניני העולם. מהם שקר ומתם אמת. ולפעמים שמצחקים בו ומראים לו דברי שקר. ומצערים לו בחלום. וע"כ האומות עכו"ם יש מהם שרואים בחלומות דברי אמת. על ידי צד ההוא שנדבקים בו. וכל הענינים שרואים הוא לומן קרוב. ו) ובוא וראה מה בין ישראל לעמים עכו"ם. ישראל אע"פ שאינו זוכה אלא בנפש. מדרגה עליונה עומדת אצלו. ואם הוא רוצה לקנות רוח. ואם הוא רוצה לקנות נשמה. קונה וזוכה בה. אבל עמים עכו"ם אין יכולים לקנות לעולם. מלבד אם נימול. שאז קונה נפש חדש במקום אצלו. וישראל העומד במדרגה תחתונה בנפש. אם אין הוא רוצה לזכות יותר ענישו נדול. וי לרשע הזה ששכח מצות התורה ואינו עוסק בתורה. הוא שכח לדבוק. עליו כתוב

מראה מקומות א) פני כ"ז ב) ד"י. ג) איוב כ"ה ד) וד"ה ח' ט) ד"ה כ"א. ו) ד"ה כ"ב :

יו הזהר

[מה] פ"י ששורש יעקב הוא במסירת תמורת מדת הרחמים הממונת מן המד ודין :

כתוב ה) יהמו חמאים מן הארץ, ובוא וראה יש אנשים הדבקים בצד הרע הזה. לפי שאין זוכים יותר מנפש, וכאשר עובר עליהם רוח מומאה ההוא ינח עליהם ונדבקים בו, ואז חמא ההוא שחומא האיש הוא מצד רוח המומאה ההוא, וקרבונו הוא עו אחד, לפי שאותה הברכה הבאה מן הצד ההוא היא תכפר על חמאו, א"ל ר' אלעזר בנו, והלא כתוב לא תלין נבלתו על העץ וגו' ולא תמטא את אדמתך, לפי שארץ קדושה היא, ורחי המומאה אל ימצא מקום בארץ הקדושה לנח עליו, ואם כן כיון שברמה זו שורה עליה רוח המומאה והיא באה מצדו, למה מקריבים אותה לצד הקדושה, א"ל יפה שאלת בני, אבל בוא וראה כתוב, כי ה' אלהיך איש אוכלה הוא, יש אש אוכלת אש, האש של הקב"ה אוכלת אש אחר, ובוא וראה יש מלאכים האומרים שירה לפני הקב"ה, והם מתכבלים כאשר נזמרים השירה בניצוצי של אש אוכלה, ולמפ: הכין הקב"ה אש המזבח, שהוא אש אוכלה ומכלה לכל צד הרע והזא, ונתבטל צד ההוא בשלהבת האש ההוא, ולא נשאר ממנו בעולם, וזה האיש המקריב את קרבנו עומד אצלו, ובאותו הריח העולה מן הקרבן נשתלק ממנו צד רוח המומאה השורה עליו ונתבטל לו, ולפיכך הבל מתבטל ונכלה ע"י קרבן הזה, ואין דבר שיכול לעמד נגד אותו האש:

כתוב ה) יתמו חמאים מן הארץ, ותא חזי אית בני נשא לתמדקן צהאי ספרא, בגין דלא זכאן יתיר מנפש, וכד אעבר עליהו הסוה רוח מסאבא אשרי עליהו ותמדקו ביה, כדין הסוה חפאס דחסי צ"ג סא מספרא דהסוה רוח מסאבא וקרבינה איתו חד עו, בגין דליאו צעירא דחסי מסאבא ספרא לכפרה על חוביה, א"ל ר' אלעזר ברבי, והא כתוב לא תלין נבלתו על העץ וגו' ולא תמטא את אדמתך, בגין דלרעה היא קדישא, ורוח מסאבא לא ישמח את אדמתך בלרעה קדישא למשרי עליו, אי הכי כיון דחסי צעירא שררי עליה רוח מסאבא וחסי מספראה, אמאי מקריבין ליה למסר קודשא, א"ל יאה שאלת בני, אבל תא חזי כפיז, כי ה' אלהיך אש אוכלת אש, אית אשא אכיל אשא, אשתא דקב"ה אכיל אשא אמרא ותא חזי אית מלאכין דאמרין שירתא קמי קב"ה, ואינון מתבטלי כד מסיימי הוהו שירתא בנינולא דאשא אכלא, ולתתא זמין קב"ה אשא דמדבחה, והאי אשא אכלא ושלי לכל הסוה ספרא, והתבטל הסוה ספרא צהסוה שלסובא דאשא ולא אשאר מניה בעלמא, והאי בר נש דמקריב קרבניה קאים עליה, ובהסוה רוחא דקריבנא דסליק לתעבר מניה ספרא דרוח מסאבא דשריח עליו ותכפר לו, צניי כך כלל התבטיל ותשפלי, ולית מאן דקאים לגבי הסוה אשא:

ו) א"ל הכהן המשיח יחמא לאשמת העם, א"ר אבא בוא וראה בשעה שהצדיקים נמצאים בעולם, ואותן תנוקות של בית רבם נמצאים ועוסקים בתורה, יכולה השכינה להתקיים עמם בגלות, ואם לאו כביכול הוא ורם אין יכולים להתקיים בעולם, ואם צדיקים נמצאים נתפסים הם לראשונה, ואם לא, אותן הגדלים שהעולם מתקיים בעבורם נתפסים לראשונה, והקב"ה מסלק מן העולם אע"פ שלא נמצא בהם חמא, ולא זה בלבדו אלא שמתקן ממנו את השכינה להגלותה בגלות, ושב"כ אם הכהן המשיח יחמא לאשמת העם, למה יחמא, לאשמת העם, בשביל חמאי העולם שגורמו זה, לאשמת העם ודאי ולא לאשמת שלו, יחמא, ירע ככתוב ג) והייתי אני ובני שלמה חמאים, ד"א אם הכהן המשיח, זה הקב"ה, יחמא, ירע מוכרו מן כנסת ישראל ומהעולם, שלא יתן שפע ברכות ודין דינו בכל, למה זה הא, לאשמת העם ודאי, לבעבור חמאי העם הא, ר' יצחק אמר אם הכהן המשיח יחמא, זה הכהן לאשמת העם, שרוכן לעבודה ונמצא בו חמא, לאשמת העם דרי הוא בוראי, וי לאותן הסומכים עליו, ד) כדמיון זה שליה צבור שנמצא בו חמא, וי לאותן הסומכים עליו, א"ר יהודה וכל שכן הכהן, שכל ישראל ועליונים ותחתונים בלם מחכים ומצפים להתברך על ידו, שהרי למדנו בשעה שחזק מתחיל לכוון הבנות ולהקריב קרבן העליון [מן] אר נמצאים כלם בברכה ובשמחה, הימין מתחיל להתעורר, השמאל נכלל בהימין [מן] והכל נאחד ונתקשר זה בזה, ונתברכים כלם יחד, נמצא שע"י הכהן מתברכים עליונים ותחתונים, וזה נתבאר, ולפיכך צריך הכהן להקריב קרבן על עצמו, כדי שיתכפרו חמאיו, א"ר יוסי הדי למדנו שעל ידי הכהן נתכפר חמא האדם כאשר יקריב קרבן, ועתה אם הכהן עצמו חמא

ו) א"ל הכהן המשיח יחמא לאשמת העם, א"ר אבא תא חזי צשתתא דלדיקיא אשתכחו בעלמא, ואינון תנוקות של בית רבן משתכחי ולעאן בלארייתא, יכלא כנסת ישראל לקיימה עמיון בגלותא, ואי לאו כביכול הוא ואינון לא יכלי לאתקיימה בעלמא, ואי זכאן אשתכחו אינון אתפסן בקדמיתא, ואי לא, אינון גדיין דעלמא מתקיימין בניכיוון מתפסין בקדמיתא, וקב"ה סליק לון מעלמא אפי"ג דלא אשתכח צהו חוביה, ולא דא בלחודו אלא דחיק מניה לכנסת ישראל ואתגליא בגלותא, הס"ד אם הכהן המשיח יחמא לאשמת העם, אמאי יחמא, לאשמת העם, בגין חובי עלמא דגרמו הוי, לאשמת העם ודאי ולא לאשמת דיליה, יחמא, יגרע כד"א ג) והייתי אני ובני שלמה חמאים, ד"א אם הכהן המשיח דא קב"ה, יחמא, יגרע סוביה מן כנסת ישראל ומעלמא, דלא יהיב לון ספוק צרכאן ודאין דיניס בכלא, אמאי איתו, לאשמת העם ודאי, בגין חוביה דעמא סוה, ר' ילחא אמר אם הכהן המשיח יחמא, דא כהן דלתתא דאתתקן לעבודה ואשתכח ציה חסאס, לאשמת העם הוא דסוה ודאי ווי לאינון דסמיכין עליה, ד) כגוונא דא שליחא דלצורה דאשתכח ציה חסאס, ווי לאינון דסמיכין עליה, א"ר יהודה וכל שכן כהנא, דכל ישראל ועליון ותתון כלם מחכין ומלפאן לאשתכח על ידי, דאש תנין צשתתא דכהנא שררי לכוונא מלין ולקריבא קריבנא עלאה [מן] כללו אשתכחו בצרכתא ובחודותא, ימינא שררי לאשתרא, שמאלא אשתכיל צימינא [מן] וכלא אתחמיד ותקשר דא צדא, ותאברכו כלם כחורא, אשתכח דעל ידא דכהנא מתברכאן עליו ותתא, והא אוקמוס, ובג"כ צעי כסנא לקריבא קריבנא עליה, בגין דיתכפר חוביה, א"ר יוסי סא תנין דעל ידא דכהנא אתכפר חובא דכר נש כד קריב קריבנא, אשתא דליאו חסי

טראה מקומות א) תליס ק"ד ב) 97 י: ג) מליס א' ה' ד) 97 ית

זיו הזהר

[מן] ש"י לכוון כוננת לפעול יועד והודונת הספירות ועליית העולמות: [מן] ש"י שהגבורות נפתות בחסדים:

חמא מי יקריב עליו ומי יכפר עליו. אפשר תאמר שהוא מקריב על עצמו. הרי הוא נתקלקל. ואין הוא בדאי שיתברכו על ידו עליונים ותחתונים. תחתונים אין מתברכים על ידו כל שכן עליונים. א"ר יהודה ולא. והרי כתוב וכפר בעדו ובעד ביתו. ולמה נצרך שיכפר אחר עליו בשביל חמאו. יכפר הוא על עצמו שכתוב וכפר בעדו. א"ר חייא הרי ידוע באיזה מקום מקושר הבהן גדול. ובאיזה מקום מקושר כהן אחר זה שנקרא סגן [מח] לפיכך כהן אחר היה מקריב קרבנו בתחלה. והעלה אותו עד המקום ההוא שהוא מקושר בו. ולאחר שהבהן עלה למקום ההוא אין מעבדים לו לעלות למקומו ושיתכפר חמאו. וע"כ כהן אחר היה מקריב עליו קרבנו תחלה. וכיון שהקריב אחר ולא נסתפק כל כך על ידו. לאחר כך הוא כעצמו הקריב. ואותן העליונים כלם מתחברים לכפר חמאו. והמלך הקדוש מסכים על ידם. כדמיון זה המתפלל ומעיד ישמר אחר תחתיו (א) א"ר אבא על כל כיום של ראש השנה צריך הקהל לבחור באדם השלם מהכל. היודע דרכי המלך הקדוש. היודע בכבוד המלך. והוא יבשש עליהם רחמים ביום הזה. ולהכין קול שופר בכל העולמות בכונת הלב. בהכמה ברצון בשלמות. בשביל שיסתלק על ידו הרין מן העולם. וי לאותן שרשליה שלהם לא נמצא בשלמות הראוי. שהרי חמאי הקהל נזכרים בעבורו. והו שכתוב אם הבהן המשיח יחמא. שהוא השליח של כל ישראל. לאשמת העם הוא. לפי שבעבורו שורה הרין על העם. וכאשר השליח הוא זכאי כראוי או גם הקהל זכאי. שכל הדינים מסתלקים על ידו. וכל שכן הבהן שעל ידו מתברכים עליונים ותחתונים — :

(ב) ואם כל עדת ישראל ישנו וגו'. כמו שנתבאר שזה בהוראה שמענו בה. אבל שכתוב ואם כל עדת ישראל ישנו. הלא ואם כל ישראל ישנו צריך לומר. מהו כל עדת ישראל. אלא אלו הם אותן הנמצאים בירושלם. שהרי משם יוצאה תורה לכל העם. ואם אותן שהיו שם מעו. כל ישראל מעו. ולמדנו שבין ששם היו מועים. כל העם מעו. לפי שכלם נמשכו אחריהם. ונעלם דבר מעיני הקהל. עיני הקהל. אלו סנהדרין. אלה הם הממונים על ישראל .. (ג) רבי חייא אמר ואם כל עדת ישראל ישנו. ואם ישנו בתורה ולא יבינו דרכיה. באיזה מבה הוא. בשביל ונעלם דבר מעיני הקהל. בשביל שלא נמצא מי שידע לנלות עמקות התורה ודרכיה. א"ר יהודה עתיד הקב"ד לנלות סודות עמוקים של התורה בזמן מלך המשיח. ככתוב (ד) ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. וכתוב (ה) ולא ילמדו עוד איש את אחיו ואת רעהו לאמר רעו את ה' כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם :

חמי מאן מקריב עליה ומאן יכפר עליה. אי תימא דאיכו מקריב על כפשיה. הא איכו אפקלקל. ולאו איכו כדאי דיתברכו עליה עלאי ותתאי. תתאי לא יתברכו על ידיה כל שכן עלאי. א"ר יסודס וגל. והא כתיב וכפר בעדו ובעד ביתו. חמאי כתיב לכפר עליה בגין דאיכו חב. יכפר על גרמיה דכתיב וכפר בעדו. א"ר חייא הא ידוע בלאן אחר אתקשר כהנא רבא. ובלאן אחר אתקשר כהנא אחרת וסיחא דאקרי סגן [מח] בגין כך כהן אחרת קא מקריב קרבניה בקדמיתא. וסליק ליה עד הוה אחר דאתקשר ביה. בתר דכהנא סליק לכהנא אחר לא מעבדין ליה לסלקא לאתריה ולאתקשרח חוביה וע"ד אחרת קא מקריב עליה קרבניה. וכיון דאחרת הוא מקריב ולא מסתפיק כל כך על ידיה לכתר איכו מקריב ואינון עלאיין כלכו מתחברין לכפר חוביה. ומלכא קדישא אסתכס על ידיהו. כגוונא דא המתפלל וטעה ישמר אחר תחתיו .. (א) א"ר אבא על דא ביומא דראש השנה בעי עורא לאסתכלא צבר קא שלים מכלא דיעד ארמיו דמלכא קדישא. דיעד לקרא דמלכא דיבעי עליהו בעותא צהאי יומא. ולזמנא קל שופרא צכלהו עלמין צכוונא ללצא צתכיחא צרעותא צשלימו. בגין דיסתלק דינא על ידי מן עלמא ווי לאינון דשליחא דלהון לא אסתכס כדקא יאות. דהא חובי עמא אתיין לאדכרא צניניה. ה"ה"ד אס הכסא המשיח יחמא. דהוא שליחא דכל ישראל. לאשמת העם הוא בגין דיינא שריא עליהו. וכך שליחא הוא זכאס כדקא יאות זכאין אינון עמא. דכל דינין מסתלקין מנייהו על ידיה. כל שכן כהנא דעל ידיה מתברכאן עלאי ותתאי — :

(ג) ואם כל עדת ישראל ישנו וגו'. כמה דאוקימנא צהוראה דטעו צה. אכל ואס כל עדת ישראל ישנו. ואס כל ישראל ישנו מצעי ליה. מהו כל עדת ישראל. אלא חינון דאשתכחן צירושלם. דהא תמנן נפקא אורייתא לכל עמא. ואי אינון דהוו תמן טעאן. כל ישראל טעאן. ותנין דכיון דתמן טעאן. כל עמא טעאן. בגין דכלכו משי אצתרייהו. ונעלם דבר מעיני הקהל. עיני הקהל. אליו סנהדרין. אליו אינון דתמנן על ישראל .. (ג) רבי חייא אמר ואם כל עדת ישראל ישנו ואם ישנו צאורייתא ולא יכדעון ארחה. צחאי הוא. בגין ונעלם דבר מעיני הקהל. ללא אשתכח מאן דידע לנלאס עמיקתא דאורייתא ואירחה. א"ר יסודס ומין קב"ה לנלאס רזין עמיקין דאורייתא צומנא דמלכא משיחא. בגין (ד) ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים וכתיב (ה) ולא ילמדו עוד איש את אחיו ואת רעהו לאמר רעו את ה' כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם :

אשר נשיא יחמא ועשה אחת וגו'. פני רבי יחמא מאי שאל בכל אסר דכתיב צהו ואס. אס הכהן המשיח יחמא. ואס כל עדת ישראל ישנו. והכל אשר נשיא יחמא. ולא כתיב ואס נשיא יחמא. מאי קא מיירי. אלא אליו כתיב לא משתכחי סכי צחפסה. דהא כהן כסיד גרמיה פדירא. בגין דמסולא דמאריה עליה צכל יומא. ומסולא דישראל כלכו. ומסולא דכל חד חד וע"ד

מראה בקומות (א) דף יח : (ב) דף כג : (ג) דף כד : (ד) יס"י י"ח (ה) יס"י לא

זו הזהר

[מח] התקון מעבודת כהן פשוט יכול להיות כגנב בסירת המלכות. ותקון של הסגן בספירת התפארת. ותקון מעבודת הכה"ג רחב בספירת הכינה :

ולכך יש לתמוה אם הוא יחטא, ולפיכך כתוב ואם, וכן ואם כל עדת ישראל ישגו, יש לתמוה על שכלם ימצאו בהטא אחד, שאם אילו חטאים אלה לא יחטאו, ולפיכך ואם כתוב, אבל באן אשר נשיא יחטא בודאי, לפי שלבו נבה בו והעם הולכים אחריו ונמנים תחתיו, וע"כ כתוב אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצות ה' אלהיו אשר לא תעשינה, שעבר על מצות לא תעשה, והוא עשה אחת מאלה, וע"כ לא כתוב בו ואם, שהרי ענינו לא בספק הוא, או הודע אליו חטאתו, שבשביל שלבו נבה בו לא השגיח בהטאו, ואח"כ נודע לו ועשה עליו תשובה.. (ה) רבי יהודה אפר או הודע אליו חטאתו אשר חטא, הודע אליו מצד של מי, או ידע חטאתו צריך לומר, מהו הודע אליו, אלא שהקב"ה פוקד להשכינה להודיע לו לאדם אותו החטא שחטא, ובמה מודעת לו, בדיניה, במש"כ (ג) יגלו שמים עזו וארץ מתקוממה לו, הודע אליו, כמי שפוקד ומודיע לאחר, שלמדנו בשעה שהאדם חוטא לפני הקב"ה, ואינו משיג בחטאו להחזיר בתשובה לפני רבונו, ומשליכו אחר כתפיו, נשמתו ממש עולה ומעידה לפני הקב"ה, ואז פוקד המלך להשכינה ואומר לה, או הודע אליו חטאתו אשר חטא, משוך הדין עליו והודע לו חטאתו, ככתוב (ג) הודע את ירושלים את תועבותיה, לאחר שפוגע בו הדין אז נתעורר רוחו לחזור בתשובה לפני רבונו, ונכנע מפניו להקריב קרבן, שהרי מי שלבו נבה בו הוא חוטא, ושוכח חטאו ואינו משגיח עליו, והקב"ה סוכן הדין לנגדו ופוקד להודיע לו אותו החטא שחטא, כדי שלא ישכח החטא ממנו ויפה הדבר וכך הוא משמע, שהרי לא כתוב או נודע אליו, כמו שכתוב או נודע כי שוד נגח הוא, ומי שיקים בלילה לעסוק בתורה, התורה היא מודעת לו חטאו, ולא בדרך דין, אלא כאם המודיעה לבנה ברברים רבים, והוא אינו שוכח החטא וחוזר בתשובה לפני רבונו:

וע"ד תווסף איכו כד יחטא, ובג"כ ואם כתיב, וכן ואם כל עדת ישראל ישגו תווסף הוא דכלכו יספכחו במצות חד, דלוי אלן יחטאון אלן לא יחטאון, ובג"כ ואם כתיב אבל הכא אשר נשיא יחטא ודאי, בגין דלביב גם זיה ועמא אזלין אצתריה ואתזנון תמותיו וע"ד אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצות ה' אלהיו אשר לא תעשינה, דעבר על מצות לא תעשה, והוא עבד חד מיניו, וע"ד לא כתיב זיה ואם, דהא מלוי לא בספקא הוה, או הודע אליו חטאתו, דבגין דלביב גם זיה לא אשגח בחטאיה, ולצטר אחידע ליה ועד עליה תשובה.. (ה) רבי יהודה אמר לו הודע אליו חטאתו אשר חטא, הודע אליו חטאתו דמאן, או ידע חטאתו מצעי ליה, מהו הודע אליו, אלא קב"ה פוקד לכנסת ישראל לאודעה ליה לבר נש ההוא מצבה דהוא חז ובמה מודע ליה, בדיניה, כד"ה (ג) יגלו שמים עזו וארץ מתקוממה לו, הודע אליו, כמאן דפקיד לאחרא דתנין בשעתא דב"נ חז קמי קב"ה, ולא אשגח בחטאיה לאחרא דביוצתא קמי מאריה, ואשגח ליה בתר כתפיה, נשמתיה ממש סלקת ואסחידת קמי קב"ה, כדן פקיד מלכה לכנסת ישראל ואמר, או הודע אליו חטאתו אשר חטא, אוביש דינא עליה וואודע ליה חוביה, כד"ה (ג) הודע את ירושלים את תועבותיה, בתר דמסי עליה דינא כדנין אתער רוחא למחדר דביוצתא קמי מאריה ואתכנין למקרב קרבנא דהא מאן דלביב גם זיה חסי, ואשגי חטאיה ולא אשגח עליה וקב"ה זמין לקבליה ופקיד לאודעה ליה ההוא חובא, בגין דלא יתנסי מניה.. וספיר מלה והכי הוא, דלא כתיב או נודע אליו, כמה דכתיב או נודע כי שוד נגח הוא, ומאן דקאים בליילא למלעי בצאורייתא אורייתא קא מודעה ליה חוביה ולא בצרה דינא אלא כחמא לאודעה לברה בצלה רכיבא, והוא לא אשגי ליה ותצ דביוצתא קמי מאריה:

(ד) ונפ"ש כי תחטא ושמעך קול אלה וגו', רבי יוסי פתח (ה) עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו', כמה יש להם לאנשים לדוהר משמיהם שלא יחטאו לפני רבונו, שהרי בכל יום ויום כרוז יוצא וקרא, התעוררו בני העולם בלבבכם לפני המלך הקדוש, התעוררו להזהר מחטאיכם, התעוררו אל הנשמה הקדושה היושבת בתוככם שהיא ממקום קדוש ועליו, שלמדנו בשעה שהקב"ה מוציא נשמה שתדיר ליכנס באדם, מזהיר אותה בכמה אזהרות בכמה עונשין בשביל לשיכור מצוהו, ולא עוד אלא שמעבירה בארץ ושמנה עילמות להשתעשע, ולראות בהם הכבוד של העמלים בתורה, והיא עומדת לפני המלך בלבוש דכבוד בהצורה שלה שבעולם הזה, ובלבוש כבוד עליון דיא מנמת בכבוד המלך בכל יום, ומעטרים לה בכמה עטרות, כאשר מגיע הזמן לדרת לזה העולם היא יושבת בגן עדן שבארץ שלשים יום, לראות בכבודם זה גרולי הצדיקים, והיא עולה למקומה למעלה, אחר זה יורדת לעולם, והמלך הקדוש מעמרה בשבע עמרות עד שהיא באה ונכנסת בתוך גוף האדם, וכשהיא בגוף האדם וחוטאת בעולם הזה ותעמל בחשך, התורה מתבייה עליה ואומרת, ומה כל הכבוד הזה וכל השלמות השלים לנפשה מלך העליון, והיא חוטאת לפניו, נפש כי תחטא, איך היא יכולה לחטוא, עתה נחזור להכתוב עד שיפוח היום ונסו הצללים, זו עצה לנפש הזאת להזהר מלחטא ושתשוב להמיר עד שיפוח היום, מרם שיפוח היום של העולם הזה, ויבא

(ד) ונפ"ש כי תחטא ושמעך קול אלה וגו', רבי יוסי פתח (ה) עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו', כמה יש להם לאנשים לדוהר משמיהם שלא יחטאו לפני רבונו, שהרי בכל יום ויום כרוז יוצא וקרא, התעוררו בני העולם בלבבכם לפני המלך הקדוש, התעוררו להזהר מחטאיכם, התעוררו אל הנשמה הקדושה היושבת בתוככם שהיא ממקום קדוש ועליו, שלמדנו בשעה שהקב"ה מוציא נשמה שתדיר ליכנס באדם, מזהיר אותה בכמה אזהרות בכמה עונשין בשביל לשיכור מצוהו, ולא עוד אלא שמעבירה בארץ ושמנה עילמות להשתעשע, ולראות בהם הכבוד של העמלים בתורה, והיא עומדת לפני המלך בלבוש דכבוד בהצורה שלה שבעולם הזה, ובלבוש כבוד עליון דיא מנמת בכבוד המלך בכל יום, ומעטרים לה בכמה עטרות, כאשר מגיע הזמן לדרת לזה העולם היא יושבת בגן עדן שבארץ שלשים יום, לראות בכבודם זה גרולי הצדיקים, והיא עולה למקומה למעלה, אחר זה יורדת לעולם, והמלך הקדוש מעמרה בשבע עמרות עד שהיא באה ונכנסת בתוך גוף האדם, וכשהיא בגוף האדם וחוטאת בעולם הזה ותעמל בחשך, התורה מתבייה עליה ואומרת, ומה כל הכבוד הזה וכל השלמות השלים לנפשה מלך העליון, והיא חוטאת לפניו, נפש כי תחטא, איך היא יכולה לחטוא, עתה נחזור להכתוב עד שיפוח היום ונסו הצללים, זו עצה לנפש הזאת להזהר מלחטא ושתשוב להמיר עד שיפוח היום, מרם שיפוח היום של העולם הזה, ויבא

וייתי הסוף יומא תקיפא דיתבצא לדינא מלכא לדינא לנפקא מהאי עלמא. ונסו הלללים. דא סוף רזא בין חבירי דקא אמרי דבשעתא דמשי זמנא דב"ג לנפקא מן עלמא. לולמא דב"ג אהעבר מניס. ס"ד עד שיפוח הייס. עד דלא יבדך יומא לנפקא מהאי עלמא. ונסו הלללים. דכדון אהעבר לולמא דיליה. יתוב קמי מאריס. ר' אלעזר אמר תרין לולמין אית ליה לב"ג כד איסו בקיומיה. מד רבנא וחד זעירא. דכתיב הלללים פרי. וכד משתכחי כחדא כדון דב"ג הא בקיומיה. וכדון צפי ב"ג לאסתלקא בעובדוי ולתקנא לון קמי מאריס ויודי עלייסו. בגין דקב"ס אקרי רחוס וחנון ומקבל לאינון דתבין קמיה. ודא הא עד שיפוח הייס ונסו הלללים. דכיון דאינון לללים מהעברין מיניה ואיסו תמיס בקולרא. תשוצס היא. אצל לא מעליא כל כך כמו בזמנא דאיסו קאים בקיומיה. ושלמא מלכא אכריו ואמר (א) וזכור את בוראך מימי בחרותיך עד אשר לא יבאו ימי יבועה וכו'. דכד מסון יומוי לאסתלקא מן עלמא. קב"ס תוהא עליה ואייר. ונפס כי תמא. ושמעה קול אלה. והא אומינא לה בלומאס דשמי דלא לשקרא בי. ואסהידת צס כד נחתא לעלמא והוא עד ודאי מכמה זמנין דלסהידת צס לנפרא פקודי. ובג"כ הויל וסוף עד. או ראה או ידע. או ראה אינון חובין דעבד ואסתכל צס. או ידע צבירורא דמלכ דעבר על פקודא דמאריס. אס לא ידע. אס לא יודי עלייסו קמי מאריס עד לא יפוק מהאי עלמא. ונשא עונו. וכד ישא עונו איך יפתחין ליה פתחא ואיך יקוס קמי מאריס. ועל דא ונפס כי תמא בתיב. (ב) א"ר חייה כתיב חפאתי אודיעך ועוני לא כסיתי. מכאן אוליפנא דל בר נש דמכסי חפאיו ולא מפרס לון קמי מלכא קדישא לתבצא עלייסו רחמי לא יבין ליה לתפתח פתחא דתשוצס. בגין דליה מכסי מיניה. ואי איסו פריס לון קמי קב"ס. קב"ס חייס עליה ויתבצרון רחמי על דינא. וכל שכן אי איסו צבי דהא כל פתחין סתימין איסו פתח ואתקבל ללומיה ועל דא פרישו דחפאיו יקרא הוא דמלכא לאנצרא רחמי על דינא :

(ג) **נפיש** כי תמעל מעל וחמאה בשגגה מקדשי ה'. ר' יחזק אמר הא אוקמוס נפס ודאי. כתיב (ד) והיתה נפש אדוני לרורס בלרור החיים את ה' אלהיך [מס] וכתיב ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. וזכאון אינון דקייא דאית לון חולקא עלאס בקב"ס. חולקא קדישא בקדושי דמלכא. בגין דאינון מקדשי גרמייוו בקדושי דמאריסו. וכל מאן דאתקדס קב"ס מקדס ליה. דכתיב והתקדשתם והייתם קדושים. צר נש מקדס גרמיה מלרע. מקדשין ליה מעליא. וכד אתקדס צר נש בקדושה דמאריס ירת נשמתא קדישא אחסנא דקב"ס וכנסת ישראל. וכדון ירית כלא. ואלין דאקרין בגין לקב"ס. כמס דכתיב בנים אתם לה' אלהיכם. והא אוקמוס. מא חוי כתיב תולא האר"ץ נפש חיה. ואוקמוס נפש חיה ססס [ג] ומהסוף חילקא ירית דוד מלכא ואתקשר בקשורא עלאס ואחסין מלכותא ובגין כך וסיתה נפש אדוני לרורס בלרור החיים. והא אוקמוס דנפס אתקשר ברזח ורזח בנשמה ונשמה בקב"ס. זכאה חולקיס מאן דירית ירותא דא עלאה

(ג) **נפיש** כי המעל מעל וחמאה בשגגה מקדשי ה'. ר' יצחק אמר הרי ביארו נפש ודאי. כתוב (ד) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך [מס] וכתוב ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע. זכאים הם הצדיקים שיש להם חלק עליון בהקב"ה. חלק קדוש בקדושת המלך. לפי שהם מקדשים עצמם בקדושת רבונם. וכל מי שמקדש עצמו הקב"ה מקדש אותו. שכתוב והתקדשתם והייתם קדושים. ארם המקדש עצמו מלמטה. מקדשים לו מלמעלה. וכאשר מתקדש הארם בקדושת רבונו יורש נשמה קדושה נחלת הקב"ה וכנסת ישראל. ואו יורש הכל. ואלה נקראים בנים להקב"ה. כמו שכתוב בנים אתם לה' אלהיכם. וזה נתבאר. בוא וראה כתוב תוצא האר"ץ נפש חיה. וביארו נפש חיה ססס [ג] וכן חלק ההוא ירש דוד המלך ונתקשר בקשר עליון ונחל דמלכותא. ולפיכך כתוב והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים. והרי ביארו שדנפס נקשר ברזח והרזח בנשמה והנשמה בהקב"ה. אשרי חלקי של זה הנחל נחלה עליינה חזאת

מראה סקובות (א) קולת י"ב ט דף כ. ט דף קד. (ד) שמואל א' כ"ט

זין הזהר

[מס] פי' שיעקר פנים החמא הוא בבחינת נפש ששורשה בספירת מלכות שעליה נאמר ה' אלהיך. וחלק זה הוא בכל אדם. אבל צדיק פ זכים לרזח ונשמה ששורשה בתפארת ובינה : [ג] וסתם יפוש באינו אופנים. והרמו ספרת המלכות תוציא נשמת האדם :

הזאת. וי לאותן הרשעים שנפשותם אינן זוכות בעולם הזה. כל שכן בעולם הבא. עליהן כתוב ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע. שהולכות ומשוטטות בעולם ואין מוצאות מקום לנוח להתקשר בו. ונשאבות בתוך צרדי המומאה. והברח קורא ואומר ונפש כי תמעל מעל וחטאה בשגגה מקדשי ה'. שהרי אינה נכנסת בהקדושה ואינה נכללת בה. והם מויקי העולם. לפי שנרמזים בהם ונממאים —

(א) והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגולה. מהו כי יחטא ולבסוף ואשם. אלא כך למדנו. כי יחטא מאותן עבדות שנקראות חטא. שכתוב מכל חטאות האדם. ואשם. כמו שכתוב (ג) האשם המושב לה'. ואשם. יתקן. כלומר אם יתקן מעשיו. והשיב את הגולה אשר גזל. א"ר יוסי כך נשמע שכתוב והשיב (ג) וישיב לא כתוב אלא והשיב. והשיב דוקא. (ג) רבי יצחק אמר והשיב את הגולה. שם שאלו החברים. מפני מה בגולה כתוב והשיב את הגולה ולא יותר. אלא הרי ביארנו שזה השוה יראה העליונה כהתרחוטה. וזה שגבגב השים יראה התרחוטה לפניו ולא יראה העליונה. מה כתוב למעלה ונפש כי תחטא. כמו שביארנו שהתורה והקב"ה סתמיהים עליו ואומרים ונפש כי תחטא וגו'. וכתוב נפש כי תמעל מעל וגו'. או נפש כי תשבע וגו'. א"ר יצחק נפש כתוב. ולא רוח ולא נשמה. וכאן נפש [רוח ונשמה] [נג] שכתוב והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגולה. מי שרוצה לתקן מעשיו כמו שאמרנו והשיב. מהו והשיב. אלא כמו שמתקן המעשים בשביל שתחזור ותשיב נביעת המים למקומם להשקות הגמיעות [נג] שהרי הוא היה גורם בחטאיו לכונו מהם ההשקה. ולכן כתוב והשיב את הגולה וגו'. כמו שנתבאר. (ד) א"ר יוסי בוא וראה כל אדם הרוצה להמשיך שפע ברכות מלמעלה למטה ליהוד השם הקדוש. יבקש בתפלה להקב"ה ברצון ובכונת הלב להמשיך שפע מן הצל העמוק ההוא [נד] כמו שכתוב ממעמקים קראתיך ה'. כי שם עומק הלב. להמשיך משם ברכות למטה. ויסצאו ברכות בכל העולמות. שכאשר נמצאות כאן הברכות מלמעלה הכל הוא בשמחה. הכל הוא בשלמות. אשרי חלקם של ישראל. שהקב"ה משפיע עליהם ברכות ומאזין תפלתם. ועליהם כתוב פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

עלמה. ווי לאינן רשיפיה דנפשאן דילסון לא זכאן בעלמא דין. כל שכן בעלמא דחמי. עלייהו כתיב ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע. דלולן ושפאן בעלמא ולא אשכחן אפר לנייחא לאתקשרא ביה. ואשתאבן בנו ססרי דמסאבותא. וכרוזא קארי ואמר ונפש כי תמעל מעל וחטאה בשגגה מקדשי ה'. דהא בקדושה לא עייל ולא אסתליל. ואינין מויקי שלמא בנין דמתדבקן בכו ומסתאבן —

(א) והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגולה. מהו כי יחטא ולבסוף ואשם. אלא הכי תאבא. כי יחטא מאינין מויבין דאקרון חטא. דכתיב מכל חטאות האדם. ואשם. כד"ר (ג) האשם המושב לה'. ואשם. יתקן. כלומר אם יתקן עובדיו. והשיב את הגולה אשר גזל. א"ר יוסי ממשמע דכתיב והשיב [ג] וישיב לא כתיב אלא והשיב והשיב דייקא. (ג) ר' יצחק אמר והשיב את הגולה. תמן שאלו חבריה. מפני מה בגולה כתיב והשיב את הגולה ולא יותר. אלא הא אוקימנא דה שוי דחילו עלאה כתתאה. ודא דניב שוי דחילו תתאה לקבליה ולא דחילו עלאה מאי כתיב לעילא ונפש כי תחטא. כדקאמרן דאורייתא וקב"ה תווסין עליה ואמרי ונפש תחטא וגו'. וכתיב נפש כי תמעל מעל וגו'. או נפש תשבע וגו'. א"ר יצחק נפש כתיב. ולא רוח ולא נשמה. והכא נפש [רוח ונשמה] [נג] דכתיב ויהי כי יחטא ואשם והשיב את הגולה. מאן דבעי לתקנה עובדיו כמה דאמרן והשיב. מהו והשיב. אלא כמאן דיתקן עובדיו בנין דיתבי מצועי מייה לאתרייהו לאתקנה נסיען [נג] דהא הוא גריס בחוביו לאתמנעא מייהו וע"ד כתיב והשיב את הגולה וגו'. כמה דאתמר. (ד) א"ר יוסי תא חזי כל בר נש דבעי לאתקא ברכאן מעילא לתתא ליחדא שמת קדישא. לבעי כללותא לקב"ה ברעותא ובכוונה דלכא לנגדא מההוא כחלא עמיקא [נד] כמה דכתיב ממעמקים קראתיך ה'. דתמן עומקא דכלא.. לנגדא מייהו ברכאן לתתא וישתכחון ברכאן בכלהו עלמין. דכד הכא משתכחון ברכאן מעילא כלא הוא בחדוותא כלא הוא בשלימו זכא-חולקיהון דישאל דקב"ה מריק עליהון ברכאן וליים ללוותהון. ועלייהו כתיב פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו'. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

פרשת צו

(א) את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה. (ב) א"ר שמעון כתיב אדם ובהמה תושיע ה' [ב]. (ג) בוא וראה זו העולה רמו על עליית והתקשרות מרת המלכות

מראה מקומות (א) דף טו (ב) כמדכר ח' (ג) דף טו. (ד) דף טו. (ה) דף טו

זיו הורר

(א) שהי ציל ישיב את הגולה. אבל והשיב רמו על חקן חפנם למעלה שגורם פגיעת השפע. והיינו בשביל חוצאת דע לכמלה שנקרא חטא מלשון חמרון. וע"י התשובה ינרם שהשפע תחזור למקומו הראוי [נג] ביון שכתוב סתם והיה כי יחטא ולא נזכר נפש חסמע שמכר בענין שהפגם נוגע גם לרוח ולנשמה: [נג] כי הפגם של פגיעת השפע גורם שלא תבוא הארה ויניקה מלמעלה גם לנשמה ורוח: [נד] היינו מעולם הבינה שנפתח כבת התשובה. בכתוב ולכבו יבין ושב ורפא לו:

פרשת צו (א) כינת ר"ש לדרוש זה הפסוק על סוד הקרבנות שיש בהם ב' עינים של ב' תיקונים הנקראים אדם ובהמה:

זה הוא הסוד שנצרך לדקרבן אדם ובהמה כמו שאמרנו רבי אלעזר שאף לרבי שמעון אביו ואמר. הרי קשר העויה נקשר בקודש דקדשים לקבל הארה. והשגת מחשבות של הכרנים ולוים וישראל למעלה עד כמה היא עולה. אמר לו הרי ביארנו עד אין סוף [פ] שכל קשר ויחוד ושליונות צריך לכוון שיגיעו עד עולם הנסתר שהוא מושג ואינו ידוע [י] שרצון כל הרצונות בו שהרי ריח ניחח היינו ריח המחשבה מכל אלו הכונות של התפלה. וכונת השיר של הלויים. וכונת הכהנים. שכלם הם סוד של אדם. וכף הכונות עולות לרצון אהרן. וזה נקרא ניחח. רעוא כתרנומו [יז] ואז הכל נקשר ומקבלים הארה יחד כראוי כמו שנתבאר. ועובר זה נתנה בח המומאה הזו ביד הכהן. שכתוב צו את אהרן ואת בניו לאמר. (א) כאן יש סוד. שהרי ביארנו אין צו אלא עבודה זרה. וכאן ניתן לו הכח לשרוף מחשבה רעה הזו. ולהעבירה מתוך הקדושה. בכח מחשבה זו העויה למעלה. וככה זה העשן של החלבים הנשרפים. והכל כשכיל להעביר המומאה מן הקדושה. וזו הצו ברשות הכהן עומדת להפרישה מן הקדושה ע"י דקרבן הזה. ואם תשאל הרי כתוב צו את בני ישראל. כן הדבר. שהרי גם ברשות הדבר עומד שכל זמן שעושים רצון ברונם לא תוכל לשלם עליהם. וזה המקרא כלו כן בהרואות סוד הדבר של הקרבן. להבדיל ולהעלות רוח הקודש למעלה מעלה. ולהפריש רוח המומאה להורידה מטה מטה. עליה זו נעשה בכח הכונות והתפלה כמו שאמרנו. והורדה ונגעשה בפעולת ההקדבה. הכל כראוי לו. וזה המקרא מביח על שני הענינים. יזכור צו את אהרן ואת בניו לאמר. צו. זו עבודה זרה רוח המומאה. לאמר. זו האשה הנקראת יראת ה' [פ] כתוב כאן לאמר. וכתוב עם (ג) לאמר הן ישלח איש את אשתו. וזה נתבאר. ולפי זה הכל נרמו בהכתוב. ודברן עומד לתקן הכל בסוד של אדם ובהמה. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. שהם יודעים דרכי התורה והולכים בה בדרך אמת. עליהם כתוב (ג) ה' עליהם יחיו. מהו עליהם. אלו דרכי התורה. יחיו. יתקיימו על ידם בעולם הזה ובעולם הבא. כוא וראה כתוב זאת תורת העולה. א"ר חייא זה המקרא ביארנו אותו באופן הזה. זאת תורת. זו מדת המלכות [כ] רעולה. שהיא עולה ומתעטרה למעלה מעלה להתקשר כראוי עד המקום שנקרא קרש קדשים [כא] היא העולה. זו רבחשבה רעה שהיא עולה ומשמנת לו לאדם. נצרך לשרוף אותה

באש

מראה מקומות (א) דף כו. (ב) ימ"ג (ג) ימ"ג (ד) ימ"ג

זו הזהר

[פ] מקור האלהות שאינו מושג נקרא אצל חכמי הקבלה בשם אי"ן סו"ף או רעו"א רעו"ן. וא"ר שמעון שעבודת כהן לוי וישראל נגעת עד מקור האלהות הסמיר והנעלם: [יז] פ"י שנצרך לכוון בעבודת הקודש להמשיך שפע מן מקור האלהות ולא מן איוה עולם או ספידה או שרים ומלות. כראיתא לא תצווה למיכאל או לנבראל וכל כונותינו בהודונות הספירות או בשמות האלוה או בשמות מלאכים היא בשכיל לנרנם המסכת השפע מן המקור והשתלשל אלינו בכח אלו השמות דרך אותן הספירות והעולמות ע"י אלו ואלו המלאכים עד שהשפע נתגשם בעולם העשיה להפעולה הנצרכת לנו. כי יש בכח השפע ההיא לצאת לטועל בכל מיני שניים לכל מיני רצונות של האנשים. כידוע המשל שאור החמה נשתנה לכמה נונים כמו נון הוסיכות שהאור עובר בו. כן הוא בהשפע הבאה ממקור האלהות. שאע"פ שכתוב כי אני ה' לא שנית מ"ם תשתנה אור השפע לכמה וכמה כחות שונים ע"י שהשפע נשתלשל ועוברת דרך ספירות ועולמות ומלאכים ושרים ומלות. והאדם המתפלל בכונה הראויה צריך לכוון להמשיך השפע ממקור האלהות ושתתלשל ותעבור דרך אלי ואלו הספירות והעולמות והמלאכים באופן שתפעל בעוה"ז פעולה המבוקשת. ובעבור זה תקנו אנשי כנה"ג נסחאות התפלה והברכות בדיוק נלמא ועמוק בלשון הקודש דקא. וכל המסנה ממטבע שטבעו החכמים ידו על התחוננה. וכל זה הוא יסוד ועיקר אמנות ישראל בתכלית הקצור: [יח] סביא ראיח שכונת כהן לוי וישראל בעבודת הקרבת הקרבן סגעת עד אי"ן סו"ף שהרי אצל הקרבן כתוב ריח ניחח שכביכול הקב"ה מריח ריח הקרבן. וכתוב מבשרי אתוה אלוה. וכמו שבארם סגעי תענוג הריח עד הסוה שהוא מקום של מקור החיים. כן סגעי ריח הקרבן עד מקור האלהות שנקרא אי"ן סו"ף מקור חיי החיים ובודאי אין זה ריח הנשמי של הקשרת החלבים והאימרים. דהיינו סוד כהמה. אלא שוהו מחשבות וכונות של כהן לוי וישראל בשעת הקרבת הקרבן דהיינו סוד אדם: [יט] היינו השכינה הקדושה. ורמו הכתוב הוא שהצו נתנה כיר אהרן ובניו לבטלה בכח לאמר פ"י בהכת שיפעלו השראת השיבנה בוג העולם הנשמי כי התשכות מתבטל מפני האור * [כ] היינו תורה שבע"פ. כידוע שמלכות פה ותורה שבע"פ קרינן לה. [כא] זה עולם הבינה:

באש [כג] בשביל שלא ניתן לה מקום להשטין. ובשביל זה על מוקדה על המזבח כל הלילה. מהו לילה. זו מדת המלכות [כג] הבאה לטהר לו לאדם מהמחשבה הריאה. על מוקדה. לפי שגור דינור הוא המקום לשרף לכל אותן הנעברים ממעמדם. שהרי מכניסים אותם באש והוא השרוף ומעבד ממשלתם מהעולם. ובשביל שלא תשלט מחשבה הרעה נצרך על מוקדה על המזבח כל הלילה. ואז נכנעת ואינה שולטת. ועל כן כאשר היא נכנעת תעלה מדת המלכות. שהיא רוח הקודש העולה ומתעטרת למעלה. שהרי עליה שלה היא כאשר נכנע כח אחר שהוא ונפרש ממנה. ולפיכך נצרך בסוד הקרבן להפריש צד ההוא מן הרוח הקודש וליתן לו חלק בהקרבן [כד] לבעבור שרוח הקודש תתעלה למעלה:

(ה) רבי אלעזר אמר זאת תורת העולה היא העולה ונו'. זה הכתוב בכנסת ישראל מרבה. שהיא עולה ומתחברת במלך הקדוש בהודונות שלמה. היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה ונו'. בוא וראה כיון שכנסת הלילה והשערים ננעלים. דינים התחוננים נתעוררים בעולם והולכים ומשומטים בהמורים ואתונות וכלבים. המורים הרי נתבאר. וכלבים ואתונות אינם משומטים ואינם הולכים. אלא שבהם עושים כשפים לאנשים כמו בלעם וזה נתבאר. או כל בני העולם ישנים ומזבח החצון שלמטה אש תוקד בו. בחצי הלילה נתעורר רוח צפון. ומן המזבח שלמטה הוא יוצא שלהבת אש והשערים נפתחים. והדינים התחוננים נאמפים בחוריהם. ושלהבת ההיא הולכת ומשומטת. ושערי גן עדן נפתחים עד שמגיע הבקר. ושלהבת ההיא מתחלקת להרבה צדדי העולם ונכנסת תחת כנפי התרנגול וקורא. או נמצא הקב"ה בין הצדיקים. וכנסת ישראל משבחת לו להקב"ה עד שמגיע הבקר. כיון שהגיע הבקר נמצאים מספרים בשחרית בסוד אחר. ויש לכנסת ישראל נחת בבעלה. וז"כ על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר. שהרי בבקר הדינים ואש השלהבת משתכבים. ואז נתעורר אברהם בעולם ונחת היא לכל. שא לא נמצא אלא יחוד השכינה בהקב"ה:

(ו) ולבש הכהן מדו בד ונו'. א"ר א"עזר למה נקרא בד. משמעותו יחידי. לפי שלא נצרך לחבר פשתים זה במין אחר. וע"כ לא כתוב מדו פשתים אלא בד משמעותו יחידי. ולמה נצרך הכהן להתראות בזה. אלא אלה בגדי בד נצרך להתראות בהם על מזבח העולה. כאשר היה מפנה האפר של דשן העולה. שהרי עולה בשביל הטא של עבודה זרה ומחשבה רעה היא באה. ולפיכך נצרך הכהן להתראות בבגדי פשתן בלבדם ולא בערבוב מין אחר. כדי שיתכפר לו לאדם כל אותן החמאים הבאים מצד ההוא [כה] וכאשר כנס הכהן למקדש במקום שהשלמות נמצא וכל אותן העבודות שלו השלמות. אע"פ שנתחבר במין אחר אין רע. כמו שאמרנו בשעטנו של ציצית. לפי ששם נמצאו ונתחברו כל אותן המינים שלמעלה. וכל אותן כלי המקדש נמצאים בהם הרבה מינים משונים זה מן זה. וכלם נתכללו שם בדמיון שלמעלה:

והאש

בגורל [כג] בגין דלא אחיבוז לה דוכתא לאסתאה. ובגין כך על מוקדה על המזבח כל הלילה. מהו לילה. דהו כנסת ישראל [כג] דלתיא לרכאש ליה לבר נש מהסורא רעותא. על מוקדה. בגין דנכה דינור איבו אתר לאוקדא לכל אינון דלא קיימי בקיימיהו. דהא עאלין לון בהסורא נורא דלליק ומעברי שלמיהוון מעלמא. ובגין דלא תשלט אנשריך על מוקדה על המזבח כל הלילה. ואתכפיש ולא שלמא. ועל דא כד אתכפיש האי סלקא כנסת ישראל. דאיסי רוח קדשא דסלקא ואתעטרא לעילא דהא סליקו דילא כד אתכפיש הסורא חילא אתרא ואתפרש מינה ובגין כך בעינן בדוא דקרבנא לאפרשא להסורא ספרא מרוח קדשא ולימיהב לה סולקא [כד] בגין דרוח קדשא תסתלק לעילא:

(ה) רבי אלעזר אמר זאת תורת העולה היא העולה ונו'. האי קרא בכנסת ישראל אוקיימא. דהיא סלקא ומתחברת במלכה קדישא בזווגא שלים. היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה ונו'. תא חזי כיון דעאל ליליא ותרעין סתימין. דינין תתאין מתערין בעלמא ואלין ושאסין בחמרי ואתני וכלבי. חמרי סא אוקיימא. וכלבי ואתני לא שאסין ולא אלין. אלא כהו עבדי חרשיא לכני נשא כהו בלעס ואוקמוס. כדין כל בני עלמא יימין ומזבח תתאס דלבר אתוקד. בצלנות ליליא אתער רוח לטון. ומהסורא מזבח תתאס נפיק סלכוכא דלשא ותרעין אתפתחו. ודינין תתאין אתכנשו בצוקצייסו. והסורא סלכוכא אזיל ושאס. ותרעין דגן עדן אתפתחו עד דמסי לפרא. וסורא סלכוכא אתפלג לכמה סטרין דעלמא ועאל תחות גדפו דתרנגולא וקארי. כדין קב"ה אשתכח בין לדיקיא. וכנסת ישראל משבחת ליה לקב"ה עד דלתי לפרא. כיון דלתי לפרא אשתכחו משמעין בדוא חדא. ואית לה ייחא בצעלה. הס"ד על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר. דהא בלפרא דינין ושלסובין אשתככו. וכדין אתער אברהם בעלמא וייחא הוא דכלא דלא אשתכח אלא אתתא בצעלה:

(ז) ולבש הכהן מדו בד ונו'. א"ר אלעזר אמאי חקרי צד. יחידי. בגין דלא צני להכרז להאי פשתים בלחרא. ועל דא לא כתוב מדו פשתים אלא צד יחידי. וככה אמאי צני לאתחזא צהאי. אלא אלין מאני צד צני לאתחזא צהו על מזבח העולה. כד הוה מפני קיסמא דדשנא דעולא. דהא עולא מחוצא דעבודה זרה ורהורא ציטא קא תתיא. ובגין כך צני לאתחזא צהו בלחודייכו ולא בערצוביא. בגין דיתכפר ליה לבר נש כל אינון חובין דלתיין מהסורא ספרא [כה] וכד עייל למקדשא אתר דליתו אשתכח וכל אינון פולחני דשלימותא. אע"פ דאתחברו ליה לן צה. כמה דלמרן בלילית. בגין דתמן אשתכחו ואתחברו כל אינון זיינין דלעילא. וכל אינון מאני מקדשא משתכמין צהו כהו זיינין משניין דא מן דא. וכלאו אפכלילו תמן כגווגא דלעילא:

והאש

מראה מקומות ט ב כר ק : ט דף 28

זו הזהר

[כג] פ"י באש דת תורה שבע"ס : [כג] מדת המלכות נקראת מזבח ובג לילה. כאמרם ז"ל לא אכרי לילה אלא לגירמא תורה שבע"פ שהיא מועלת לטהר המחשבה : [כד] סוד זה החלק הוא כענין שעיר המשתלה כיוח"ב : [כה] כי פשתן שורשו בצד הרע כידוע שקרבו של קין פשתן היה :

6) והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה וגו' פתח
 רבי אחא ואמר והאש על המזבח תוקד בו.
 למה. ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר. למה. וכח
 להבערה למה. והרי למדנו שאש בכל מקום מודה על דין.
 והכהן מצד בחינת היסוד הוא בא ורחוק הוא מן דין.
 שהרי כהן לא נדרמן ברין לעולם. וכאן למה צריך הכהן
 לשרף הרין בעולם. שכתוב ובער עליה הכהן. אלא כך
 למדנו. אדם שבא לחטוא לפני רבונו הוא שורף עצמו
 בשלהבת של היצר הרע. ויצר הרע מצד של רוח המוסאה
 הוא בא. ולכן שורה בו רוח המוסאה. ולפעמים יש להכיר
 מן הקרבנות הבאים מצד ההוא שזה נצרך להקריב על
 המזבח דמיון תמא [10] ולא נכלה ולא נתבטל רוח המוסאה
 ההוא בין מן האדם. ובין מן הצד ההוא שבא ממנו אלא
 באש המזבח. שזה האש מבער רוח המוסאה ומינים
 הרעים מן העולם. והכהן היה מכוון בזה להכין האש
 שיבער מינים הרעים מן העולם. ועל כן נצרך שלא
 לכבות האש לעולם. ולא יהיה נחלש הכהן והתוקף שלו
 לשבר הכהן והתוקף האחר הרע מן העולם. ועל כן לא
 תכבה. והכהן יסדר עליו אש בבקר בבקר. בזמן ששולט
 הצד שלו ונתעורר בעולם בשביל להמתיק הרין [10]
 ונכנעים הדינים ואין מתעוררים בעולם. וע"כ למדנו יש
 אש אוכלת אש. האש שלמעלה אוכלת אש אחר. ואש
 המזבח אוכלת אש אחר. ועל כן אש הזה לא תכבה
 לעולם. ורק הכהן יסדרנו בכל יום:

רועה הנאמן

3) זאת תורת העולה. מצוה זו לעשות העולה כמשפטה.
 ועליה נאמר זאת תורת העולה וגו'. חמש מיני
 אש היו יורדות על הקרבן. אש אוכלת ואינה שותה. אש
 השותה ואינה אוכלת. אש האוכלת ושותה. אש אוכלת
 לחים ויבשים. אש שאינה אוכלת ואינה שותה. כנגדן
 נאמר זאת תורת העולה א'. הוא העולה על מוקדה ב'.
 על המזבח ג'. כל היללה ד'. ואש המזבח תוקד בו ה'.
 וביארנו בעלי המשנה שעולה כולה עולה לנבואה. זה עולם
 הבינה ומראה כבוד ה' כאש אוכלת היא אש השותה
 כל מימי התורה ואוכלת כל קרבנות של התפלות. אוכלת
 לחים ויבשים. אלו פשטי התורה שהם כעצים יבשים.
 וסודות התורה הם כעצים לחים. וזו היא אש האוכלת
 לחים ויבשים. ועוד אוכלת לחים היינו כל הקרבנות שהם
 נקריבים בתפלה על מצות עשה. ויבשים היינו כל הקרבנות
 הנקריבים בתפלה על מצות לא תעשה. אלו הם
 שקילה שריפה הרג וחנק על מצות לא תעשה. אלו הם
 קרבנות השבינה. תלמוד תורה. והתפלה שעל מצות עשה
 ולא תעשה —

ג) אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. זו התורה
 שנאמר עליה (ד) הלא כה דברי כאש נאם ה'.
 לא תכבה וראי. דעבירה אין מכבה תורה. אבל עבירה מכבה
 מצוה. ומי שעשה עבירה שמכבה מצוה שהיא נר. כך
 הוא

מראה מקומות (א) 97 כו. (ב) 97 כו. (ג) 97 כו. (ד) ימי' כ"ג

זו הזהר

6) והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה וגו' פתח
 רבי אחא ואמר והאש על המזבח תוקד בו.
 אחאי. ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר. אחאי וכסגל
 אחאי. והא תנינן אשא בכל אהר דינא הוא.
 וכסגל מספרא דימינא קאתי ורחיקא הוא מן דינא.
 דהא כסגל לא אודמן דדינא לעלמין. וסגל הוא צעי
 לאוקרא דינא בעלמא דכתיב ובער עליה הכהן. אלא הכי
 אוליסגל בר נש דאתי למחסי קמי מאריה הוא לאוקד גרמיה
 בשלהבתא דילך הרע. וילך הרע מספרא דריח מסאבא
 קא אתיא. והא שריא ציה רוח מסאבא. ולזמין אשמודען
 קרבני דאתיין מההוא ספרא דבעא לקרבא על
 מדבחה כדדמי ליה [10] ולא אשפתי ולא אשפבל ההוא רוח
 מסאבא בין מן בר נש. ובין מההוא ספרא דאתי מניה אלא
 באשא דמדבחה. דהאי אשא מצערא רוח מסאבא וויינן
 צישין מעלמא. וכסגל צרל אשכונן לתקנא אשא
 דיבער זינין צישין מעלמא. ועל דא צעי דלא
 ידעכון ליה לעלמין. ולא יתחלש חילא ותוקפא דליה
 לתברא חילא ותוקפא אחרא צישא מעלמא. ועל דא לא
 תכבה וכסגל יסדר עליה אשא בבקר בבקר. בזמנא דשולט
 ספרא דליה ואתער בעלמא צנין לבסמא דינא [10]
 ואתכפיין דינין ולא מתערי בעלמא. ועל דא תנינן אית
 אשא אכלא אשא. אשא דלעילא אכלא אשא אחרא. ואשא
 דמדבחה אכלא אשא אחרא. ועל דא אשא דא לא תכבה
 לעלמין. וכסגל מסדר ליה בכל יומא:

רעיא מהימנא

3) זאת תורת העולה. פקודה לעשות העולה כמשפטה.
 ועלם אתמר זאת תורת העולה וגו'. חמש
 אשים הוו נחתין על קרבנא. אש אוכל ואינו שותה. אש
 שותה ואינו אוכל. אש שאינו אוכל ואינו שותה. לקבלייה
 לחים ויבשים. אש אוכלת ושותה. אש אוכלת
 לחים ויבשים. אש שאינה אוכלת ואינה שותה. כנגדן
 נאמר זאת תורת העולה חד. הוא העולה על מוקדה ב'.
 על המזבח ג'. כל היללה ד'. ואש המזבח תוקד בו ה'.
 ואוקמוס מהרי מתניין עולם כולה סלקא לגבוס. ודא
 צינא.. ומראה כבוד ה' כאש אוכלת.. היא אש השותה
 כל מיין דאורייתא ואוכלת כל קרבנין דללותא. אוכלת
 לחין ויבשין. אינון פשטי דאורייתא דאינון כעלים יבשים.
 ורזי אורייתא אינון כעלים לחים. והאי איסי אש אוכלת
 לחין ויבשין. ועוד אוכלת לחים. כל קרבנין דהוו
 קרבין צללותא על מלות עשה ויבשין. כל קרבנין
 דהוו קרבין צללותא על מלות לא תעשה [כח] דהאי איסו
 סקילה שריפה הרג וחנק על מלות לא תעשה. אליון אינון
 קרבניא דשכינתא. אורייתא. וללותא דפקודין דעשה
 ולא תעשה —

ג) אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה. זה התורה
 דאתמר צה (ד) הלא כה דברי כאש נאם ה'. לא
 תכבה ודאי. דעבירה אינה מכבה תורה. אבל עבירה מכבה
 מצוה. ומאן דעביר עבירה דמכבה מצוה דאיסי נר. הכי
 מכבה

[10] כמובא לעיל בהפסוק ואם עו קרבנו שעו הוא מצד הפס"א והוא דמיון תמא: [כז] הכהן שרשו במדת החסד שנתעורר בעולם בבקר ובעשה ע"ז המתקת הדינים. [כח] קרבנות של תפלה על מצות עשה ועל מצות לא תעשה הורו שהאדם מתורה בתפלה על תמאיו:

הוא מכבה נר שלו שנאמר בה (א) נר ה' נשמת אדם מנופי. והאי הוא כזוי דלשחאר גופא בחשוכא. והכי מאן דסליק שכינתא מאתרהא גרים כזוי וחשוכא להווא אתר. חשוכא איזי עבירה. וע"ד כתוב (ג) וספחה כי מירש גבירתה. וסליק דמלוא מספחה דעמי הארץ. לטון עבירה מכבה מלוא. לקיים צהון (ג) ורשעים בחשך ידמו. אבל לגבי מצוי תורה לית כביה עולמית צהון. דנהרין לה בכמה ריזן דאורייתא. דאור ר"ז אתקרי. ומלוא דאורייתא דמקיימין לה רבנן תורה איזי לגבייהו [כס] לילה ויומם לא תכבה עלייהו. צגין דמקיימין צה (ד) והגית בו יומם ולילה. ועשן דסליק מפומיהו במלי דאורייתא איזו עשן המערכה. דמסדרין לה ומעריכין לה לגבי בעלה [ל] כגון צהעלתך את הסרות דלשחאר צהון להעלות נר תמיד. [לא] עד כאן ר"מ:

(ה) זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה'. א"ר שמעון תא חזי חייבי עלמא גרמין ליה לקב"ה לאסתלקא מן כנסת ישראל. ה"ד (ו) איש תהפוכות ישלח אלונו ונרנן מפריד אלוף. מי הוא אלוף. זה הקב"ה שהוא אלונו של עולם. וכמו שכתוב (ז) אלוף נענוי אתה. ואותן רשעי עולם מפרידים לזאת מן זה [נג] שהוא שלום הבית והם זיוג אחד. בא אהרן הקדוש ובניו על ידם מתקרבין שניהם ונודונו זה בוא"ת. וש"כ בוא"ת יבא אהרן אל הקדוש. זה קרבן אהרן ובניו. הם מאנים לסלך הקדוש העליין בהשכינה. ועל ידיהם מתברכים עליונים ותחתונים וברכות נמצאות בכל העולמות. והכל נתאחד בלי פירוד. ואם תשאול מפני מה לא כתוב זאת קרבן. לקרב את זאת למקומה. לא כן. שהרי הכהן מלמעלה הוא מתחיל להביא הוי"ג לה למדת המלכות. עד שמוציא אל זה שידונו בוא"ת ולקרבם ביהוד. ולפיכך הכהן משלים הקרבן בזה שגורם קירוב הוי"ג. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא:

(ח) זאת משחת אהרן ומשחת בניו. א"ר יוסי זא"ת ודאי משיחתו של אהרן. שהרי אהרן נמשח והביא מן שמן משחת העליון ממעל והמשיכו למטה. ועל ידי אהרן נמשחה המשחת קדש להתברך בשפע [נג] ועל כן כתוב זא"ת משחת אהרן ומשחת בניו בודאי. (ט) למדנו שכתוב ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. מי היא ממלכת כהנים. כמ"ש"כ זאת משחת אהרן ומשחת בניו. שכאשר תתברך מדת המלכות ע"י הכהנים או נקראת על שמם. וש"כ ממלכת כהנים. רבי שמעון אמר בוא וראה מלכות כהנים לא נקראת אלא ממלכת כהנים. שהמליכה הכהנים ועשו לה גברת על הכל. אבל מלכות כהנים לא נקראת [נד] שהרי מן השמים נקראת מלכות. מלכות שמים ודאי. וכאן ממלכת. כמו שנתבאר שהכהנים ממליכים לה ומחברים אותה בהמלך. ואו היא ממלכת על כל בניו המלך. ממלכת על כל מיני כלי זיין של המלך. ממלכת בעליונים ותחתונים. ממלכת על כל העולם:

(י) זאת התורה לעולה ולנחמה ולחמאת ולאשם וגו'. א"ר יצחק כתוב וזאת תורת רמנחה. זאת תורת החמאת

מכבה נר דיליה דלשחאר צה (א) נר ה' נשמת אדם מנופיה. והאי הוא כזוי דלשחאר גופא בחשוכא. והכי מאן דסליק שכינתא מאתרהא גרים כזוי וחשוכא להווא אתר. חשוכא איזי עבירה. וע"ד כתוב (ג) וספחה כי מירש גבירתה. וסליק דמלוא מספחה דעמי הארץ. לטון עבירה מכבה מלוא. לקיים צהון (ג) ורשעים בחשך ידמו. אבל לגבי מצוי תורה לית כביה עולמית צהון. דנהרין לה בכמה ריזן דאורייתא. דאור ר"ז אתקרי. ומלוא דאורייתא דמקיימין לה רבנן תורה איזי לגבייהו [כס] לילה ויומם לא תכבה עלייהו. צגין דמקיימין צה (ד) והגית בו יומם ולילה. ועשן דסליק מפומיהו במלי דאורייתא איזו עשן המערכה. דמסדרין לה ומעריכין לה לגבי בעלה [ל] כגון צהעלתך את הסרות דלשחאר צהון להעלות נר תמיד. [לא] עד כאן ר"מ:

(ה) זה קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו לה'. א"ר שמעון תא חזי חייבי עלמא גרמין ליה לקב"ה לאסתלקא מן כנסת ישראל. ה"ד (ו) איש תהפוכות ישלח אלונו ונרנן מפריד אלוף. מאן הוא אלוף דא קב"ה דאיזו חלונו של עולם. וכמה דכתוב (ז) אלוף נענוי אתה ואינון חייבי עלמא מפרישין לזאת מו"ה [נג] דאיזו שלמא דביתא ואינון זיוגא חדא. אתא אהרן קדישא ובניו על ידייהו מתקרבין תרווייהו ואודונו זה בוא"ת. ה"ד בוא"ת יבא אהרן אל הקדוש. זה קרבן אהרן ובניו. אינון חייבי למלכא קדישא עלאה במסרונותא. ועל ידייהו מתברכאן עלאין ומתאין ומשחמין צרכאן בכלהו עלמין. ואשחכח כלל חד בלא פירודא. וחי תימא אחאי לא כתיב זאת קרבן. לקרב את זאת לאתריה. לאו הכי. דהא כהנא מעילא קא שרי לאיתא זיוגא לה לכנסת ישראל. עד דמפי להאי ז"ה לאודונוגא בוא"ת ולקרבא לון כחדא. וצגין כך כהנא אשלים קרבנא וקריב זיוגא. זכאה חולקיהון בעלמא דין ובעלמא דאתי.

(ח) זאת משחת אהרן ומשחת בניו. רבי יוסי אמר זא"ת ודאי משיחתו דאהרן. דהא אהרן אתמשח ואייתו ממשה רבות עלאה מעילא ונגיד ליה לספא. ועל ידא דאהרן אתמשחא משיחתא קדישא לאתברכא [נג] ועל דא זאת משחת אהרן ומשחת בניו ודאי. (ט) תנן כתיב ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש מאן ממלכת כהנים. כד"א זאת משחת אהרן ומשחת בניו. דכד אתברכא כנסת ישראל על ידא דכהני כדן אתקרי על שמהון ה"ד ממלכת כהנים. רבי שמעון אמר תא חזי מלכות כהנים לא אתקרי אלא ממלכת. דאמלכו לה כהני ועבדו לה גבורתא על כלל אבלי מלכות כהנים לא אתקרי [נד] דהא מן השמים אתקרי מלכות. מלכות שמים ודאי. והכא ממלכת. כמה דאת אמר דכהני אמלכו לה ומחבראן לה במלכא. וכדן היא ממלכת על כל בניו מלכא. ממלכת על כל זייני מלכא. ממלכת בעלאי ומתאי. ממלכת על כל עלמא

(י) זאת התורה לעולה ולנחמה ולחמאת ולאשם וגו'. א"ר יצחק כתיב וזאת תורת רמנחה. זאת תורת החמאת

מראה מקומות (א) משני כ' (ב) משני ל' (ג) שמואל א' כ' (ד) יחזקאל א' (ה) ק"ח (ו) משני ט"ו (ז) ירמיה' ג' (ח) דף ל' (ט) דף נ"ד - י"ג דף נ"ב.

זו הזהר

[כס] כי חם לומדים ההלכות של המצוה וגם המדות שלה: [ל] פי' שמכונים ליתרא קב"ה ושכינתיה [לא] ענין העלאת הנרות והנר תמיד הוא להעלות השכינה ליתוד הראוי לה בכח התורה והמצוה שכתוב כי נר מצוה ותורה אור [לכ] פי' שגורמים פירוד ומניעת יתוד של קב"ה ושכינתיה. זה רמז על עלמא דכורא. וזאת רמז על עלמא דנוקבא: [לג] משיחתא קדישא זו מדת המלכות והשכינה הקדושה: [לד] מלכות היינו שהיא מלכות שמים בכח דלעילא. וממלכת היינו שממליכים אותה מלמטה ע"י עבודה הקדושה:

המטות. וזאת תורת האשם. וזאת תורת זבח הסלמים. הרי ביארו אם למטה התורה בכל. אם למעלה התורה בכל (לה) ומי שעמלו בתורה נוטל את חלקו בכל ונאחו בכל הצדדים. ואינו צריך להקריב קרבן על נפשו וזה נתבאר. (ז) שאמר ר' יוחנן כאשר פירש הקב"ה למשה ענין הקרבנות. אמר משה רבוננו של עולם. הרי נחא בזמן שיהיו ישראל על אדמתם. ובזמן שיגלו מעל אדמתם מה יעשו. אמר לו הקב"ה. משה יעסקו בתורה ואני אמר להם בשבילה יותר מכל הקרבנות שבעולם. ושב ואת התורה לעולה למטה וגו'. כלומר זאת התורה בשביל עולה בשביל מטה בשביל המטות בשביל אשם. א"ל מוספרא כל מי שמזכיר בפינו בתינו כנסיות ובתינו מדרשות עיני הקרבנות וסדר הקרבנות ומזון בהם. ביית כרחה היא שאותן המלאכים שמזכירים המלא האנשים ליהודי להם. שלא יוכלו לעשות לו רע אלא טוב: (ג) א"ל אלעזר בוא וראה מה בין אותן העמלים בתורה לגביא אמת. אותן העמלים בתורה חשוכים יותר מביאים בכל עת. מה המעם. לפי שהם עומדים במדרגה יותר עליונה מביאים. אלו העמלים בתורה קיימים למעלה במקום שנקרא תפארת. שהוא החיוק של כל האמונה. והביאים קיימים למטה במקומות שנקראים נצח והוד. וע"כ אלו העמלים בתורה חשוכים מן הנביאים יותר עליונים מהם. שאלה קיימים למעלה ואלה קיימים למטה. ואלו האחרים עניים ברוח הקודש קיימים למטה מכלם. וע"כ זכאים הם העמלים בתורה. שהם במדרגה עליונה יותר על כלם. ומי שעמלו בתורה אינו צריך לא לקרבנות ולא לעולות. שהרי התורה חשובה מכלל והיא עיקר קשר האמונה. ועל זה כתוב (ג) דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום. וכתוב שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול:

המטות. וזאת תורת האשם. וזאת תורת זבח הסלמים. הרי ביארו אם למטה התורה בכל. אם למעלה התורה בכל (לה) ומאן דמסתדל בצוריותה כסלה לחולקים בכלל והתאחד בכל ספריו. ולא בני לקרבה קרבנה על נפשי והא אתמר. (ה) דא"ל יומאן כד אפרים קב"ה למטה מלי דקרבינא אמר משה מארי דעלמא כלה. הא שפיר בעדנא דיוסי ישראל צרעאן. ובעדנא דיגלו מארעסון מאי יעבדו. אמר לו קב"ה. משה יסתדלו בצוריותה ואלא אשק להון בנינה יתיר מכל קרבניה דבעלמא. ה"ל וזאת המטה לעולה למטה וגו'. כלומר זאת המטה בנין עולה בנין מטה בנין מטות בנין אשם. א"ל כדוספרא האי מאן דמדבר בפומיה צבתי כנסיות וצבתי מדרשות עיניה דקרבינא ותקרובתא דלואן ויכוון צדי. בית כרופא הוא דליון מלאכיא דמדכרין מוצי דב"נ לאבאשא ליה דלא יוכלון למעבד ליה אלא סיבוי (ג) א"ל אלעזר תא חזי מאי בין איון דמסתדלי בצוריותה לגביא מסימיני. איון דמסתדלי בצוריותה עדיפי מביאי כל זמנא. מאי עממא. דליון קיימא דדרגא עלאה יתיר מביאי. איון דמסתדלי בצוריותה קיימי לעילא בצאתה דלקרי תפארת. דהוא קיומא דכל מסימינא. וכיאי קיימי לתתא בצאתה דלקרון כל"ה וכו"ל. ועל דא איון דמסתדלי בצוריותה עדיפי מביאי ועליון מהון יתיר. דלגין קיימין לעילא ואלין קיימין לתתא. ואיון דלמרין מלין ברוח הקודש קיימין לתתא מכללא. וע"ד זכאין איון דמסתדלי בצוריותה דליון דדרגא עלאה יתיר על כלה ומאן דלפי בצוריותה לא אלמריך לא לקרבינן ולא לעלוון. דהא צוריותה עדיף מכללא וקשורא דמסימינא דכלא וע"ד כתיב (ג) דרכיה דרכי נעם וכל נתיבותיה שלום וכתיב שלום רב לאהבי תורתך ואין למו מכשול

(ד) ומפתח אהל מועד לא תלאו שבעת ימים וגו' כי שבעת ימים ימלא את ידכם. א"ל יחזק כתיב כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. כי עמך מקור חיים. דא כהן גדול למעלה (ו) לעומתו כהן גדול למטה. לפיכך בכה הכהן להמשיך שמן משרת קודש העליון למטה (ז) ומדליק המנורות למעלה. שהכהן גדול שלמעלה שלם בשלמותו ו' הימים להתעורר על הכל (ח) לעומת זה ו' ימי מלואים להכהן שלמטה. להמציא הכל כדמיון שלמעלה. וע"כ נקראים ימי מלואים ימים של שלמות. בשביל שישתלם הכהן בשאר ימים האחרים להשלים ו' ימים ביהו. ואלה נקראים ימי מלואים לפי שמתאחדים בו שאר ימים האחרים. ומה מעם הדבר. לפי שכאשר מדרגת הכהן נתעורר כל שאר מדרגות האחרות נתעוררות עמה. ולפיכך כתוב ומפתח אהל מועד לא תצאו ו' ימים עד יום מלאת וגו'. ו' ימים ודאי. שאז מתעורר הכהן למטה בכל כדמיון שלמעלה. לפי שבשעה שהכהן שלמטה מתעורר. הכל נתעורר על ידו למעלה. וברכות נשפעות למעלה ולמטה. רבי אבא אמר מפני מה משה משה לאהרן. אלא לפי שהוא נשרש במקום ההוא של

(ד) ומפתח אהל מועד לא תלאו שבעת ימים וגו' כי שבעת ימים ימלא את ידכם. א"ל יחזק כתיב כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. כי עמך מקור חיים. דא כהן גדול למעלה (ו) לקבלים כהן גדול לתתא בנין כך אנגיד כהנא משח רבות עלאה קדישא לתתא (ז) ודלוק בניינא לעילא. דכהן גדול שליט בשליומו דו' יומין לאתעשרא על כלה (ח) לקבל דא ו' ימי מלואים לכהנא דלתתא. לאשתכח כלה כניונא דלעילא וע"ד ימי מלואים לקרון. וימי השלמות בנין דיסתלים כהנא בשאר יומין אחרין לאשלמא ו' כהנא ואלין ימי מלואים לקרון בנין דאתאחדן שאר אחרין ביה. מאי קא מיירי. דכד כהנא אתער כל שאר אחרין מתערין עמיס. וצ"כ כתיב ומפתח אהל מועד לא תצאו שבעת ימים עד יום מלאת וגו' שבעת ימים ודאי. דכדון אתעשר כהנא לתתא כלה כניונא דלעילא בנין דשטתא דכהנא דלתתא אתער כלה יתער על ידיה לעילא. וישתמוון צרכאן לעילא ותתא. רבי אבא אמר מאי שם דמשח משה לאהרן אלא בנין דאיוסו אחיד דהוא אתר מקורא

מראה בקומות (ו) ואל קי. (ז) דף נה. (ג) פשינ ג (ד) דף נז.

זו הזהר

[א] הן למטה כעוה"ן וכן למעלה כעוה"ב התורה עומדת לך לאדם בכל שהיא מנינה ומצלה: [ב] זה מלאך מיכאל משרת כבית המקדש שלמעלה: [ג] מ' להמשיך אור השפע שלמעלה למדת המלכות ע"י עבודתו שגורם הדלקת המנורות למעלה. היינו הארת הספירות: [ד] מלאך מיכאל שרשו מדת התסוד המאירה בכל שאר שש הספירות שלמטה הימנה. בירדע שבעבור זה נקראת יומא דאזיל עם בלתי יסוין. וזהו המעם של 4 ימי המלואים להכהן שלמטה כו' ימים קדושים יחד היינו לקבל הארת קדושה מן הו' ספירות מחסד עד מלכות:

מקורו דמיי. וכתיב (ח) מוליד לימין משם זרוע תפארתו [נס] ומשה שמש כל אותן ימי מלואים להשרות כלל עמיה דהארץ. (ב) א"ר אלעזר דא חזי לית נפשא מתקיימת אלל על ריחא. ומריחא דא אשמוזעא ריחא חמרא. דהא בשעתא דנפיק שבתא וסלקא נפשא יתירא. אשתארון נפשא ורוחא מתפרסן ועליבן. אתא ריחא דשמתא ומתקרבן דא גדא וחדאן. וע"ד צעני רוחא צמר רוחא לקבלא ריחא וכיון דאתקבל ריחא מתקרבן כחדא וחדאן. כי האי גוונא דקרבנא צריחא דא מתקרבינן כלהו כחדא ומתלסן צוליבי וחדאן [א] תא חזי תרי צוליבי חד לעילא וחד לתתא [דדלקי] אי כבי לה להאי צוליבא דלתתא האי תננא דסליק מינה להיס ליה צוליבא עלאה כך תננא דקרבנין האי תננא דסליק להיס ליה צוליבי עלאי ומתלסן כחד ומתקרבן כלהו כחדא צריחא דא וצנין כך ריח ניחא אשה הוא לה' והא אוקימוז ועל דא ריחא דקרבנא קיימא דכלא וקיימא דעלמא וקרבנא על ידא דכנהא מקרב כלל וצנין כך שבעת יומי אשמוזעא אשתלימו ציה צנין דיתברכון כלהו צפולחניה וישתכחו חדוואן וברכאן לעילא ותתא (ג) רבי שמעון הוא חזיל לצריחא פגע ציה אליהו. אמר ליה שלמא עליה דמר א"ל רבי שמעון צריחא קא עסיק קב"ה צריקיעא. א"ל צקרבנות עסיק ואמר מלין חדמין משמך וזכה אנת. ואחיינא לאקדמא לך שלם. ומל: הדא צעניא למשאל מתך לאסכמא צמתיבתא דקריעא שאלתא שאלו עלמא דתתי לית ציה אכילה וסתיה. והא כתיב (ד) צאתי לגני אחותי כלה ונו' אכלתי יערי עם דבשי ונו'. מאן דלית ציה אכילה וסתיה איבו אמר אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי א"ר שמעון וקב"ה מאי קא חתיב לון. א"ל. אמר קב"ה ה' צר יוחאי יימא ואחיינא למשאל מתך. א"ר שמעון כחה חציבו חצב קב"ה לכנסת ישראל. ומסניא דרחימו דרחים לה שני עוזדוי ממחי דסוא עביד דאע"ג דלאו אורחוי צייכילא ומסתוי. צנין רחימותא אכיל וסתה. הואיל יתתא לגבד עביד רעותא דילה. כלה דעייילת לחופה ובעת למיכל. האס לית דין דייכול חתנה צדה אע"ג דלאו ארמיא למעבד הכי הו"ה צאתי לגני אחותי כלה. הואיל ואחיינא לגבד למיעל צדה לחופה אכלתי יערי עם דבשי ונו' .. וילפינן מהאי אורחא דעלמא דרזון דמוזון לאחרא ההוא דתתי לגביה אית ליה למעבד רעותיה אע"ג דלאו אורחיה צכך אוף הכי ויקח מחצני היקוס וישם מראשותיו ונו' הואיל ותתא חתן לגבי כלה אע"ג דלאו אורחיה למשכב אלל צכרים וכסתות. אי יהבה ליה אצנין למשכב יקבל כלה צרעותא דלבה. הו"ה וישכב ציקוס ההוא. על חיון אצנין אע"ג דלאו אורחיה צכך. אוף נמי הכא. אכלתי יערי עם דבשי. אע"ג דלאו אורחוי צכך צנין רחימו דכלה. ועל כל דא צבייתא דכלה ולא צהתר אמרא צאתיה לא אכיל ולא שתי צהתר דילה אכיל ושתי. הו"ה צאתי לגני מלאכין דסדר קב"ה לאברהם לא אכלו ולא שמו צאתיהו וצנין אברהם אכלו ושמו. אמר ליה אליהו. רבי חייך

של מקור החיים. וכתיב (ח) מוליד לימין משם זרוע תפארתו [נס] ומשה שמש כל אותן ימי מלואים להשרות כלל עמיה דהארץ. (ב) א"ר אלעזר דא חזי לית נפשא מתקיימת אלא על הריח. ומכאן זה הריח ניכר כה ריח אחר. שהרי בשעת מוצאי שבת שנמתלקה נפש היתרה. נשארים הנפש והרוח נפרדים ועצבים. בא ריח בשמים ועל ידו מתקרבים זה בזה ושמים. וע"כ צריך הרוח שנשארו אחר הרוח שיצא לקבל ריח בשמים. וכיון שקבל הריח מתקרבים יחד ושמים. כדמיון זה ריח הקרבן. בריה זה מתקרבים כלם ביחד והמנודות נלהבות ונשמחות [א] בוא וראה שני נרות אחד גבוה ואחד נמוך כמנו הדולקים. אם תכבה לזה הגר הנמוך. עשן שלו העולה ממנו ליהם אותו גר העליון. וכן הוא בעשן הקרבנות. עשן זה העולה ליהמים אותו נרות העליונים ונלהבים יחד. ומתקרבים כלם יחד בריה זה. ולפיכך ריח ניחא אשה הוא לה'. זה נתבאר. ועל כן ריח הקרבנות הוא קיום של הכל העולה העולם. והקרבן על ידי הכהן מקרב הכל. ולפיכך שבעת ימים ש"ש שלמות נשתלמו בו. בשביל שיתברכו כלם בעבודתו ויהיה נמצא שמחות וברכות למעלה ולמטה: (ג) רבי שמעון היה הולך למבריא פגע בו אליהו. אמר לו שלום עליך אדון. א"ר רבי שמעון במר עוסק הקב"ה צריקיע. א"ר בקרבנות היה עוסק ואמר דברים חדשים משמך. אשרי חלקך. ובאתי לרקדים לך שלום. ודבר אחד אני רוצה לשאל מעמך להשיב תשובה בישיבה שברקיע. שאלה שא"ו. עולם הבא אין בו אכילה ושתייה. והרי כתיב (ד) באתי לגני אחותי כלה ונו' אכלתי יערי עם דבשי ונו'. מי שאין בו אכילה ושתייה איך הוא אומר אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. א"ר שמעון והקב"ה מה השיב להם. א"ל. הקב"ה השיב להם הרי בן יוחאי הוא יאמר. ובאתי לשאל מעמך. א"ר שמעון חביבות גדולה חבב הקב"ה לכנסת ישראל. ומאהבתו הגדולה שאוהב אותה הוא משנה מעשיו ממה שהוא עושה. שאע"פ שאין דרכו לאכול לשתות. בשביל האהבה הוא אוכל ושותה. יען כי בא אליה הוא עושה את רצונה. כלה הנכנסת לחופה ומבקשת לאכול. האם אין מן הדין שיהתן שלה יאכל עמה אע"פ שאין דרכו לעשות כך. וש"כ באתי לגני אחותי כלה. יען כי באתי אצלה ליכנס עמה לחופה. אכלתי יערי עם דבשי ונו' ולמדנו מכאן דרך ארץ. שכאשר מומין אדם לאחר. זה שבא אצלו יש לו לעשות רצונו אף על פי שאין דרכו בכך. כמו כן כתיב ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו ונו'. יען כי בא החתן אצל הכלה. אע"פ שאין דרכו לשכב אלא בברים וכסתות. אם וישכב במקום ההוא. על אותן האבנים אע"פ שאין דרכו בכך. כמו כן כאן. אכלתי יערי עם דבשי. אע"פ שאין דרכו בכך. אלא בשביל אהבת הכלה. ועם כל זה רק בבית הכלה ולא במקום אחר. במקומו אינו אוכל ואינו שותה. במקומו הוא אוכל ושותה. וש"כ באתי לגני מלאכים ששלח הקב"ה לאברהם לא אכלו ולא שמו במקומם. ובשביל אברהם אכלו ושמו. אמר לו אליהו. רבי חייך

טראה מקובות (ח) ישי' ס"ג (ז) דף ל: (ג) פנחס רמא. (ד) ש"ר ה'

זיו הזהר

[נס] ר' אבא נותן מעם אחר לו ימי המלואים דכיון ששורש משה במדת התפארת שנקראת עץ חיים ומדת התפארת היא הכולל והקשר של כל י' המספרות. לפיכך שמש משה בני ימי המלואים להמשיך כל היו' קדושות על אהרן: [מ] מ"י שעי"ו באה הארה עליונה על המספרות וזו השמחה שלהן:

חיך שדבר זה בקש הקב"ה לומר. ובשביל שלא להזיק טובה לעצמו לפני כנסת ישראל העלה הדבר אידיך. זכאי אתה בעולם שרבונוך משתבח בך למעלה. ועדיך כתיב (א) צדיק מושל יראת אלהים. ברוך ה' לעולם אמן ואמן :

חיך מלה דא צעי קצ"ה למימר. ובגין דלא למחוק סיבו לגרמיה קמי כנסת ישראל סליק מלה לגרמך. זכאה חנת בעלמא דמארך משתבח בך לעילא. ועלך כתיב (א) לדיק מושל יראת אלהים. ברוך ה' לעולם אמן ואמן :

פרישת שמיני

(ג) ויהי ביום השמיני וגו' ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחמאת וגו'. פתח רבי אלעזר ואמר ויהי ביום השמיני. מהו יום השמיני (ה) אלא כתיב ומפתח אהל וגו' כי שבעת ימים ימלא את ידכם. כי שבעת ימים. בשבעת ימים היה צריך לומר. אי שבעה ימים ימלא את ידכם. מהו כי שבעת ימים ימלא. אלא זכאים הם הבהנים שנתעטרו בעטרת המלך הקדוש. ונמשחו בשמן משחת קודש כדי שיתעורר שמן העליון המשקה לכל השבעה (ג) ונמשחים מן משחת קודש ההוא וגדלקים ממנו כל אותן שבעת המאורות. ושמן המשחה הזה הוא הכולל לכל השבעה. וכלם בו נכללים (ג) ולמדנו כי ששה הם וכלם נכללים בזה (ד) וזה הוא הכולל של כלם (ה) ולפיכך כתיב כי שבעת ימים ימלא. שהרי בזה הם תולים (ו) וע"כ נקראת מדת המלכות בת שבע. שהיא בת של השבע ההיא (ז) והיא נכללת מן שש אחרות. וכיון שהשבעה היא השלים להם להכריזים ועטרים ומשחים בכל. כאשר הגיעו למדת המלכות והוא נקראת יום השמיני (ח) נצטוו אהרן להקריב עגל. לפי שהוא בנה של הפרה. לכפר על אותו החטא של עגל אחר שעשה אהרן. שחטא בזה כנגד המדרגה שנקראת פרה. שהיא שמיני. שלימות של אמינת ישראל (ט) ונמצא הבחן שלם בכל. בח' מינים בגדי כבוד. שלם בכל הכתרים. שלם למעלה שלם למטה. ובכל נצרך להראות פעולה. וע"כ נעשה בו באהרן פעולה זו למטה בשביע שיתעורר כך למעלה. ויהיה נמצא הכל ברמיון אחד. ואו מתברכים כל העולמות והברכות נמצאות על ירי עבודת הבהן. וכאן נשתלם הבחן בכל כראוי. ועגל מרודע. שכתוב עגל בן בקר לחמאת. בשביע אותו החטא שיעשה תחלה. ואיל לעולה. מפני מה איל. בשביל איל של יצחק שהוא עולה תמימה. ואיל ראוי להקרב להשלים הכל. שזה המקום מצד של יצחק נובע (י) וזה האיל הבא בשביל איל של יצחק נקרב עולה. לפי שזה

(ג) ויהי ביום השמיני וגו' ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחמאת וגו'. פתח רבי אלעזר ואמר ויהי ביום השמיני. מהו יום השמיני (ה) אלא כתיב ומפתח אהל וגו' כי שבעת ימים ימלא את ידכם. כי שבעת ימים. בשבעת ימים מצעי ליה. או שבעה ימים ימלא את ידכם. מהו כי שבעת ימים ימלא. אלא זכאין אינון כהני דמתעטרי בעטרוי דמלכא קדישא. ומשיחין במשח רבות קדישא. בגין דיתער משחא עלאה דמשקי לכל שבעה (ג) ואתמסחן מהסוה רבות קדישא ואתדלקן מניה כל אינון שבעה צוליוין. והאוי משח רבות הוא כללא דכל שבעה וכלכו זיה אתכלילו (ג) ותניין שיתא אינון וכלכו אתכליון בהאי (ד) וזה הוא כללא דכלכו (ה) וזכ"כ כי שבעת ימים ימלא. דהא בהאי תליין (ו) וע"ד חקרי כנסת ישראל בת שבע. דאויי בת מהסוה שבע (ז) ואויי כיללא משיחא דחרינין. וכיון דהסוה שבעה אשלים להו לכסני ואעפר לון ומשח לון בכלא. כד מסו לכנסת ישראל דאויי תמיכאי (ח) אתפקד אהרן לקרבא עגל. בגין דאויבו זריה דפרה. לכפרא על הסוה חובבא דעגל אחרא דעבד אהרן. ומב לנבי פרה. דאויי תמיכאס. שלימו דאמוני ישראל (ט) ואשתכח כהנא שלים כללא בתמינא מיני לצוין דיקר. שלים בכל כתרין. שלים לעילא שלים לתתא. וכללא צעי לחחואס עובדא. וע"ד אתעביד זיה באהרן עובדא לתתא בגין דיתער סכי לעילא. וישתכח כלא בגוונא חד. וכדין אתצרכאן עלמין כלכו ומשתכחין צרכאן על ידא דכהנא. והכא אשתלס כהנא כללא דקדא חוי. ועגל למה. דכתיב עגל בן בקר לחמאת. בגין הסוה חטאס דעבד צקדמיתא. ואיל לעולה מסוה איל. בגין איל דילחק דהוא עולה תמימה. והאוי אחמוי לקרבא לאשלמא כללא דהאי אתר מספרא דילחק אשתאב (י) והאוי איל דבגין איל דילחק מתקרבא עולה. בגין דהא עולם

הקרבן
פראה מקומות (א) שמואל ב' כ"ג (ב) דף לו.

צו הוהר

פרישת שמיני (א) קושייתו היא שהרי לא נזכר מקורם שום ענין של ח' ימים רק של ד' ימים. א"כ אתר הו' ימים מתחיל מספר חדש ויתכן יותר לומר שהוא יום הראשון: (ב) היינו הארת השפע הנשפע מספירת החכמה המשקה לכל ד' קני המנורה העליונה שהם ו' קצוות הנקראים ג"כ ו' קנים. והיינו הספירות חסר נבורה תפארת נצה הוד יסוד הנכללים בספירת הבינה קנה האמצעי הנקרא פני המנורה: (ג) פירושו שהבינה עם הששה קצוות שהם ו' ספירות הנ"ל כלן נכללות בספירת החכמה שנקראת שמן משחת קודש (ד) כתיבת כה"א כוונתה על ספירת הכונה: (ה) כתיבת ו"א כוונתה על ספירת החכמה: (ו) עתה מבאר השפע למה כתיב כי שבעת ימים ולמה כתיב ימלא כלשון יחיר. ור"ל שלכך לא תצאו ד' ימים כדי שהשבעת ימים היינו ספירת החכמה שהיא הכולל של שבעת ימים היינו ד' ספירות הנ"ל. ונקראת בשם אבא. הוא ימלא את ידכם באור השפע הנשפע מסמן. וכידוע שבספירת החכמה תלויים הבהנים שהיא שורש שלהם. והלויים שורש שלהם בספירת כינה. (ז) פ"י שספירת המלכות היא הכת של ספירת החכמה הכוללת שבע ספירות הנ"ל. כידוע שאבא יסר בתתא. והיא כוללת ו' ספירות אחרות כרמיון סנורה של ד' קנים כמו ספירת הבינה. ונקראת סנורה תחתונה וגם אבא תתאה: (ח) ספירת מלכות נקראת יום השמיני כי היא ספירה שמינית לאחר ספירת החכמה: (ט) כך נקראת ספירת מלכות כי בה תולה אמונת ישראל. וכוה יתורץ מה שכתוב ביום השמיני שרמנו על ספירת המלכות: (י) פ"י שספירת המלכות עיקרה היא מנורה מרת יצחק. וע"י סרבן עולה של איל המוכיר עקרת יצחק נמתקין הנבורות:

עולה לעילא סלקא. וצנין לאעטרה לה שלמותא. עגל ואיל. עגל צנינה כדקאמרן ואיל לאשלמא לה בשלימו דליחק כדקא חזי [יח] וישראל דחבו עמיה דכהנא צבאי מקריבין כגונא לה. דכתיב וסור ואיל לשלמים לזבוח לפני ה'. סור על מאי דחבו. ואיל לאשלמא להאי אחר בשלימו דליחק. ומאי טעם צבכנא דכתיב ציה עגל לחמאת. ולא כתיב בישראל סור לחמאת. אלא ישראל הא קצילו עונשא בקדמיתא. וצנין דקצילו עונשא צכמה אחרי על דא. לא צעא קציה לאדכרא לון חוצייהו כקדמיתא. וע"ד לא כתיב הכא לחמאת אלא לשלמים. צנין לאחזאה שלמא דהא קציה בשלימא צבו בישראל על דא. אבל אהרן דהא לא קציל עונשא צנין ללווא דמשא. דכתיב וצאהרן התאקף הי וגו'. וכתיב ואתפלל גם צעד אהרן צעת ההיא. ועד כען חוציה הוה תליא. כתיב ציה ועגל צן צקר לחמאת. לחמאת ודאי. צנין דיכפר חוציה ויתדכי וישתלים בכלא. וצבכנא יומא אשתלימו עלאין ותחאין. ואשתכח שלמא צכלא צהדוותא דלעילא ותחא. ולאמלא דאשתכח ערצוביא דצני אהרן צבכנא יומא. לא אשתכח חדותא דעלאי ותחאי כהסוה יומא מן יומא דאשתלקו ישראל מן ימא. צבכנא יומא אשתכח האי חוצא מן עלמא. ואשתכחו כהני וישראל מיתדכאן מינה. צבכנא יומא אשתכחו כל אינון מקמרין דלעילא. והו זולין ושאפן צבכרנייהו דישאל. ולא אשתכחו צהן צבכנא עידנא. עד דגריס טעמא וקמו נדב ואציהו וערצבו חדותא דללא. ואשתכח רוגזא צעלמא.

(6) רבי יהודה פתח ויהי ציום השמיני. לבתר דאשתלים אהרן צאינון צבעה יומין. ואשתכח צבכנא קשה רבות קדישא עלאה [יב] יומא תמינאה צעיא לאשתלמא מן צבעה דאשתלמא על ידא דככנא [יג] ועל דא פולחנא צתינאה לאשתכח מן צבעה. ולאשתקנא כהנא על הסוה חוצא דחב צקדיותא. הס"ד ויאמר אל אהרן קח לך עגל. הא אוקמוס עגל ודאי. לכפר על הסוה עגל דכתיב ויעשה עגל מסכה. צן צקר. מאי טעמא צן צקר ולא צן פרס. אלא איבו צעי לאשתקנא לגצי פרס [יד] לא אחזוי לקרבא מינה לגצה. מאן דסדר דורן למלכא. חמיתון דכסיב מצי מלכא ויהיב למלכא. אלא דורנא לשדרא למלכא מצי אחרא אלטקין. ולא מצי מלכא. רבי יוסי אמר מדידים לדידיס לא אחזוי. א"ר יהודה צנין כך צן צקר ודאי ולא צן פרס. לחמאת לדכאה על הסוה חוצא דחב ציה. ואיל לעולה תמימים. תמימים. תמים מצעי ליה אי תימא דעל איל ועגל קאמר. לאו הכי. דהא תרווייהו לא סלקין לעולה. דהא כתיב ואיל לעולה תמימים. ועגל לחמאת סלקא. ומאו איל תמימים. אלא דא אילין דליחק לקרבא לגצי פרס [טו] ואדכר תרי זמנא בקרבא. חד דכתיב וישא אצרכס את עיניו וירא וסכה איל. וחד וילך אצרכס ויקח את האיל ויעלכו לעולה. הא תרי. וע"ד ואיל לעולה תמימים.

מראה מקומות (6) 97 לה.

זיו הזהר

הקרבן עולה כלה למעלה. וכל זה בשביל לעמדה בשלמות. עגל ואיל. עגל בשבילה כמו שאמרנו. ואיל להשלימה בשלמות של יצחק כראוי [יח] וישראל שחמאו עם הבהן בחמא זה מקריבים כרמיון זה. שכתוב וסור ואיל לשלמים לצבוח לפני ה'. סור בשביל מה שחמאו. ואיל להשלים במקום הזה בשלמות של יצחק. ומפני מה כתוב ככהן עגל לחמאת. ולא כתוב בישראל סור לחמאת. אלא ישראל שהם קבלו עונשם בתחלה. ולפי שקבלו עונשם בכמה מקומות על חמא זה. לא רצה הקב"ה להזכיר להם חמאם כבתחלה. וע"כ לא כתוב כאן אצלם לחמאת אלא לשלמים. בשביל להראות שלום שהרי הקב"ה הוא בשלום עם ישראל עבור זה. אבל אהרן שהוא לא קבל עונש לצעבור תפלת משה. שכתוב ובאהרן התאנף ה' וגו'. וכתוב ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא. ועד עתה חמאו היה תלוי. כתוב בו ועגל בן בקד לחמאת. לחמאת ודאי. בשביל שיכפר חמאו ויטהר וישתלם ככל. וביום ההוא נשתלמו עליונים ותחתונים. ונמצא שלום ככל בשמחה שלמעלה ושלמטה. ואלמלא שנמצא הערוב של בני אהרן ביום ההוא. לא נמצאת שמחה של עליונים ותחתונים כשפחת יום ההוא מן היום שעלו ישראל מן הים. ביום ההוא נתבטל חמא העגל מן העולם. ונמצאו הבהנים וישראל נקיים ממנו. ביום ההוא נתרדקו כ"א אותן המקמרינים שלמעלה. והיו הולכים ושמים מסביב למחנה ישראל. ולא נמצאו ביניהם בזמן ההוא. עד שגרמה השעה ויקמו נדב ואברהו וערכבו השמחה של כלם. ונמצא רזנא בעולם :

(6) רבי יהודה פתח ויהי ביום השמיני. צאחר שנשתלם אהרן באותן שבעת הימים. ונתעטר בשמן משחת קודש העליון הוא [יב] יום השמיני נצרך להשתלם מן השכעה של השתלמות על ידי הכהן [יג] ועבור זה היתה העבודה בשמיני דהתעטר מן השבעה. ושתתקן הכהן על החמא הוא שחמא בתחלה. וש"כ ויאמר אל אהרן קח לך עגל. הרי ביארו עגל ודאי. לכפר על חמא העגל הוא שכתוב ויעשהו עגל מסכה. בן בקר. מפני מה בן בקר ולא בן פרה. אלא כיון שהוא נצרך להתתקן לפני המדרגה שנקראת פרה [יד] אין ראוי להקריב ממנה אציה. מי ששולח מתנה למלך. הראיתם שיקח מבית המלך ויתן למלך. אלא שהמתנה הנשלחת למלך מבית אחר צריכה להיות. ולא מבית המלך. רבי יוסי אמר ממנו ואילו אין מן הראוי. אמר רבי יהודה לפיכך בן בקר ודאי ולא בן פרה. לחמאת. למהרו מן החמא הוא שחמא בו. ואיל לעולה תמימים. תמימים. תמים היה צריך לומר. אפשר תאמר שעל האיל והעגל נאמר. לא כן. שהרי שניהם לא עלו לקרבן עולה. שהרי כתוב ואיל לעולה תמימים. והעגל לחמאת עלה. ומהו איל תמימים. אלא זה אילו של יצחק להקריב מדרתו אצל המדרגה שנקראת פרה [טו] והוא נזכר ב' פעמים במקרא. אחד שכתוב וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל. ואחד וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעולה. הרי שנים. וע"כ כתוב ואיל לעולה תמימים.

בלשון

[יח] פי' שהגבורת תהייה למוכת ישראל ושיומקתו הדינים: [יג] פי' שכו' ימי המלואים נתעטרו בהכה לנרם כעבודתם המשכת שמע האור של ספירת התכנה. ע"י השנתם באותן י' הימים שבעת הימים של השתלמות. שהן הן ספירות מן ספירת היסוד עד ספירת החכמה בהדרגה בכל יום ויום סתתא לעילא: [יב] פי' שסדר המלכות שנקראת יום השמיני כג"ל נצרכת להשתלם מן שבעה ראשלמותא. פי' להמשיך לה אומנא הארת השפע הנמשך מספירת החכמה דרך שבעה ראשלמותא. היינו דרך ה' ספירות שהן בין חכמה למלכות. וזה יכול להעשות ע"י עבודת הבהן ששרשו בספירת התכנה: [יד] מרת המלכות נקראת פרה. אפשר על שם פי' דינים וה' נבורות: [טו] להמתיק הדינים ע"י זכרון עקדת יצחק:

בלשון של שנים, איל אחד שהוא שנים [טז] וע"כ למדנו שזה רמז על נבדויות ומהם יפרדו למקומות אחרים [יז] וא"ל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת, עגל לחטאת ה' נצרך להם כמו ברכה, אלא ישראל הרי קב"ן עונשם, וע"כ לא כתוב בהם עגל לחטאת, אלא עגל לעולה, מה הטעם, לפי שכל אותן שחטאו בו קבלו עונשם, בין שחטאו ברבור בין במעשה בין בעבודה, ואפילו אותן שלא עשו כלום, אלא שעלה להם ברצון כבם לעבוד א"ליו גם כן נענשו, כמו שכתוב וישק את בני ישראל, אב"כ כל אלה שהם כסיה רצונם שלא לעבוד א"ליו, אלא שעלה במחשבתם דמיון של רצון והנאה ססנו, הם נמדרו כאן, והקריבו עגל לעולה ולא לחטאת, אבל קחו שעיר עזים לחטאת למה, אלא לפי שהיו מקריבים בתחלה לשעירים השולטים על ההרים הגבוהים, ולכך זהו לחטאת, שנצרכו להמדר מן החטא ההוא, ולא עוד אלא שבעבור מולד הלכנה נצרך זה הקרבן [יח] ושור ואיל לשלמים, שור ולא פר, לפי ששור הוא שלם שור להראות שלום [יט] וש"כ לשלמים, רבי יוסי אמר שאר ואיל מצד השמאל הם באים, שור מצד השמאל שכתוב ה' ופני דשור שהשמאל, איל בשביל אילו של יצחק, ועולים לשלמים להזותם בשלום עם כנסת ישראל, וע"כ שור ואיל לשלמים, א"ר יהודה כל זה בשביל שכנסת ישראל מתעשרת ומתברכת על ידי הכהן בשלמיה, וזה היום היה השמחה שלו הכל, שמחה של כנסת ישראל ברכב"ה, שמחת עליונים ותחתונים, וכמו שנשתלים הכהן למטה, כן כביכול נשתלים הכהן למעלה, מלבד נרב ואביתו שעוררו ערבוב בין המטרונה והמלך:

תרי חיל דחיו תרי [טז] ועל דא גבורוס תנין ומנייהו מתפרשין לכמה אחרין [יז] ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת, עגל לחטאת מצבי ליה כניונא דכסא, אלא ישראל הרי קב"ן עונשם, וע"כ לא כתוב בהם עגל לחטאת, אלא עגל לעולה, מאי טעמא, דכל חינון דהבו ביה קב"ן עונשם בין במלולא בין בשיבדא בין בפולחנא, ואפילו חינון דלא עבדו מדי, אלא דסליקו להו ברעותא דלבייהו למפלח ליה אתענשו כמה דכתיב וישק את בני ישראל, אבל כל חינון דסליקו ליה ברעותא דלא למפלח ליה, אלא דסליקו גונא דרעותא מניה, הכא אתדכן, ומקרבין עגל לעולה ולא לחטאת, אבל קחו שעיר עזים לחטאת אחזי, אלא בגין דהו מקרבין בקדושתא לשעירים דשלטין על סורי רמאי ודא הוא לחטאת, ובעיין לאתדכא מההו חובא, ולא עוד אלא להדמותי דסיבא דאלפריך [יח] ושור ואיל לשלמים, שור ולא פר, בגין דשור שלם אינו לחטאת, אלא דס"ד לשלמים, רבי יוסי אמר שור ואיל מסערא דשמאלא קא אחיין, שור מסערא דשמאלא דכתיב ה' ופני השור מסעמאל, איל בגין חילוי דלחך, וסלקין לשלמים לאשמאל לון לכנסת ישראל, וע"כ שור ואיל לשלמים, א"ר יהודה כלל בגין דכנסת ישראל מתעשרת ומתברכת על ידא דכהנא דאשמלותא, והאי ייחא דחיותא דכלל הוה, דחיותא דכנסת ישראל בקב"ה, דחיותא דעליון ותתון, וכמה דאשתלים כהנא לתתא, כביכול אשתלים כהנא לעילא, בר נדב ואביתו דתערו ערבובין בין מפרוניתא ומלכא:

ו' וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם, א"ר חזקיה וישא אהרן את ידו, כתוב ידו אחת, לפי שנצרך להרים בחינת היסין על בהינת השמאל, וזה הדור נתבאר, נמצא בספרו של שלמה המלך, שכל מי המנביה ידיו למעלה שלא בשעת הפלה ותחנונים, זה הוא איש שמתקלף מעשרה שליטים המסינים, והם (ג) העשרה שליטים אשר היו בעיר, אלו הם העשרה המסינים על פרישת ידים למעלה, להעלות תפלה זו או ברכה זו, ונותנים בהן כח שיתכבד שם הקדוש שנהבך מלמטה, וכיון שמלמטה נתברך בפרישת ידים למעלה, או הוא מתברך מלמעלה ומתכבד מכל הצדדים, ואלה עשרה ממונים מוכנים לקבל סאותן הברכות שלמעלה ולהשפיע למטה, ולברך לזה המברך, ככתוב ואני אברכם [כ] לפיכך ישתמר האדם בשעה שמנביה ידיו למעלה, להיות או בתפלה או בברכה או בבקשה, ואל ינביה ידיו לחנם, לפי שא"ל העשרה הם מוכנים ומתעוררים אצל פרישת ידים ההיא, ואם היא לחנם אותן העשרה מקללים אותו ברמ"ח קללות, וזה הוא שכתוב בו (ד) ויאהב קללה ותבואה, ואז רוח של מוסאה שורה על אותן הידים, שזה דרכו לשרות על מקום ריק, והברכה אינה שורה במקום ריק, וע"ז כתוב הרימותי ידו א"ל אל עליון, ותרנום

ו' וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם, א"ר חזקיה וישא אהרן את ידו, כתוב ידו אחת, לפי שנצרך להרים בחינת היסין על בהינת השמאל, וזה הדור נתבאר, נמצא בספרו של שלמה המלך, שכל מי המנביה ידיו למעלה שלא בשעת הפלה ותחנונים, זה הוא איש שמתקלף מעשרה שליטים המסינים, והם (ג) העשרה שליטים אשר היו בעיר, אלו הם העשרה המסינים על פרישת ידים למעלה, להעלות תפלה זו או ברכה זו, ונותנים בהן כח שיתכבד שם הקדוש שנהבך מלמטה, וכיון שמלמטה נתברך בפרישת ידים למעלה, או הוא מתברך מלמעלה ומתכבד מכל הצדדים, ואלה עשרה ממונים מוכנים לקבל סאותן הברכות שלמעלה ולהשפיע למטה, ולברך לזה המברך, ככתוב ואני אברכם [כ] לפיכך ישתמר האדם בשעה שמנביה ידיו למעלה, להיות או בתפלה או בברכה או בבקשה, ואל ינביה ידיו לחנם, לפי שא"ל העשרה הם מוכנים ומתעוררים אצל פרישת ידים ההיא, ואם היא לחנם אותן העשרה מקללים אותו ברמ"ח קללות, וזה הוא שכתוב בו (ד) ויאהב קללה ותבואה, ואז רוח של מוסאה שורה על אותן הידים, שזה דרכו לשרות על מקום ריק, והברכה אינה שורה במקום ריק, וע"ז כתוב הרימותי ידו א"ל אל עליון, ותרנום

מראה מקובות (א) יחזקאל ה' (ב) כהנא סו. (ג) קבלת ז' (ד) תלים ק"ט

זיו הזהר

[טז] פ"י שלכך נכתב חמישים בלשון רבים, לרמוז על האיל של יצחק שזכר בקרא כ"פ שבוכות זה יוסתקו הדינים: [יז] פ"י למדנו כן מן שקרבן האיל מרמוז על נבדויות, והענין הוא שפעלו בזה שהנבדויות והדינים יתפרשין בגייהו לכמה אחרין: [יח] שזה היה בר"ה ניסן: [יט] שזו מרמוז על מדת היסוד שנקרא ברית שלום, ככתוב בברכת יוסף הצדיק כבוד שורה הדר לו: [כ] דעתו כמ"ד שואני אברכם מוסב על הבהנים:

דמתרגיזין בללו. וזהו פרישו דידין אית ריזן עלאין. בשעתה דאתפרישו ואזדקפו לעילא אוקיר צ"נ לקציה בכמה ריזן עלאין. אחוי ליחדל רוח דעשר אמירן [כא] בגין ליחדל כלל ולאחברכא שמה קדישא כדקא חזי. ואחוי ליחדל רוח דרתיכין פנימאין ורתיכין ולבר. בגין דיתברך שמה קדישא בכל סמרין ויתיחד כלל כמדא עילא ותתא. ה' א"ר יוסי תא חזי ספרא דימינא איבו תדיר קיימא לקיימא כל עלמא ולחכמה ולזכרא ליה. ובגין כך כהנא דהוה מספרא דימינא אזדמן תדיר לזכרא עמא דהא מספרא דימינא איתין כל זכרין דעלמא וכסנא כסיל צרישא. וע"ד אתמנא איבו לזכרא לעילא ולתתא. תא חזי בשעתא דכהנא פריש ידיו לזכרא עמא קדין שכינתא אחיא דסריא עלייה ואחילי ידיו ידא דימינא זקפא לעילא על ידא דשמאלא. בגין לסלקא ימינא ולאחברכא על שמאלא. וכדין כלסו דרגין דקא פריש צבו ידיו כלסו אתברכאן ממקורא דכלא. מקורא דבירא מתן איבו דא לדיק [כג] מקורא דכלא דא איבו עלמא דתאי דהוה מקורא עלאה. דכל אנפין כסירין מתמן דהא איבו מביעא ומקורא דכלא. וכל צוליגין ונהורין מתמן אתדליקו [כג] כנוונא דא מקורא ומביעא דבירא. כל אינון צוליגין לתתא כלסו אתהסרין ואתחליין נהורין מניס. ודא קיימא לקבל דא. ובגין כך בשעתא דכהנא פריש ידיו וסארי לזכרא עמא. קדין שראן זכראן עלאין ממקורא עלאה לאדלקא צוליגין. ונהרין כל אנפין. וכנסת ישראל אתעשרת בעשרין עלאין. וכל אינון זכראן נדוין ואתמשכן מעילא לתתא.

ותרגמוו בצלו. ובענין פרישת ידים יש סודות עליונים. בשעה שנפרשות ונגבהות למעלה מכבר האדם להקב"ה בכמה סודות עליונים. שמראה בזה היחוד של סוד העשרה מאמרות [כא] בשביל שיתיחד הכל ולהתברך שם הקודש כראוי. וגם מראה בזה היחוד של סוד מרכבות הפנימיות ומרכבות החיצוניות. בשביל שיתברך שם הקודש בכל הצדדים ויתיחד הכל כאחד למעלה ולמטה. ה' א"ר יוסי בוא וראה צד בחינת היסין עומד תמיד לקיום כל העולם ולהאירו ולברכו. ולפיכך הכהן שהוא מצד בחי' היסין מוכן תמיד לברך העם. שהרי מצד בחי' היסין באות כל מרכבות העולם. והכהן נוטל בראש. וע"כ הוא נתמנה לברך למעלה ולמטה. בוא וראה בשעה שהכהן נושא כפיו לברך את העם. או השכינה באה ושורה עליו וממלאה את ידיו. יד הימנית יגביה למעלה מיד השמאלית. בשביל להעלות בחינת היסין שיתגבר על השמאל. ואז כל המדרגות שעליהן מורה פרישת ידיו מתברכות כלן מסקור הכל. סקור הבאר מי הוא. זו המדרגה הנקראת צדיק [כג] ומקור הכל זהו עולם הבא שהוא סקור העליון. שכל הפנים מאירים משם. שהרי הוא המעין והבקר של הכל. וכל המאורות והנרות משם נדלקים [כג] בדמיון זה המקור והמעין של הבאר. כל אותן המאורות שלמטה כלם נואדים ומתמלאים בהארות ממנו. וזה קים לעומת זה. ולפיכך בשעה שהכהן נושא כפיו ומתחיל לברך את העם. אז נשפע ברכות עליונות מסקור העליון להדליק המאורות. ומאירים כל הפנים. וכנסת ישראל מתעמרת בעמרות עליונות. וכל אותן הברכות נשפעות ונמשכות מלמעלה למטה:

ו) ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה. א"ר יהודה זה אוריאל שנתראה בשלהבת האש שעל המזבח כאריה גדול רובץ על הקרבן. ואז היתה שמחה בכל. שהרי נתקבל הקרבן ברצון. כמו שכתב ב וירא כבוד ה' אל כל העם. ו) והרי אמרו שכאשר עלה ונתראה על המזבח אוריאל כדמות אריה אחד תקיף רובץ על מדפו. והיו רואים הכהנים וישראל ושמו. שהיו יודעים שהקרבן נתקבל ברצון לפני המלך רקדוש. ואש אחד עליון קדוש היה יורד לנגד אש התחתון. או נפל פתח על הארם ונודעו לפני רבונו והיה חוזר בתשובה שלמה. משל למלך ששלחו לו מתנה והומבה לפניו. אמר לעבדו לך וקבל מתנה זו שהביאו לי. כך אמר רבקה לאוריאל. לך וקבל המתנה שבני סקריבים לפני. הרבה שמחה היתה נמצאת בכל. הרבה המהקות בכל היה נמצא. כאשר הכין והלויים וזר שהקריב הקרבן היו מכוונים להקריב הקרבן כראוי ביחוד שלם. וכאשר ישראל לא נמצאו זכאים. אז זה שהקריב הקרבן לא הקריב כראוי ולא נתקבל קרבנו. היו רואים שאין העשן עולה בדרך מישור. ויקם רוח אחד מן הגב שבצד צפון ונכנס על המזבח. והיו רואים דמות כלב חצוף אחד רובץ על הקרבן. אז היו יודעים שלא נתקבל ברצון זה הקרבן. משל למלך ששלחו לו מתנה. ראה אותו המלך שאין הוא כראי להקריב לפניו. אמר המלך קחו מתנה זו ותנו אותה לכלב. שאין הוא כראי ליכנס

ו) ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה. א"ר יהודה זה אוריאל דאתחוי בשלהבת האש על מדבחה כאריה רזרצא רביע על קרבנא וכדין חדווחא הוה צכלא דהא אתקבל זרעו. כמה דכתב וירא כבוד ה' אל כל העם. ו) והא אתמר דדא סלקא ואתחוי על מדבחה אוריאל כחיו דמד אריא תקיפא רביע על טרפיה. והוה חמאן כהני וישראל וחדאן. דהוו ידעין דאתקבל זרעו קמי מלכא קדישא ואשא אחרא עלאה קדישא חיות לקבלא אשא תתאה. קדין צר נש זח! ואזדוע קמי מאריה והצ צתיבתא שלימתא. למלכא דסדרו ליה דורנא ואתישר קמיה. אמר לעבדיה זיל וטול דורן דא דחיתיו לי. כך אמר קב"ה לאוריאל. זיל וקבל דורנא דבני מקריבין קמאי. כמה חדווחא משתכחא צכלא. כמה צסימותא צכלא משתכח. כד כהנא וליוחי והאי דמקריב קרבנא מכווני לקרבא קרבנא כדקא יאות ביחודא שלים. וכד ישראל לא אשתכחו זכאין. אז האי דמקריב קרבנא לא קריב כדקא יאות ולא אתקבל קרבניה. הוה חמאן דלח סליק תננא צברה מישר. והוה קס חר רוחא מנוקבא דלפון ועאל למדבחה. והוה חמאן דיוקבא דחד כלבא חליפא רביע על קרבנא. כדין הוה ידעי דלח אתקבל זרעו האי קרבנא. למלכא דסדרו ליה דורן. חזיא ליה מלכא דלאו איבו כדאי לקרבא קמיה. אמר מלכא חסיקו האי דורנא והבו ליה לכלבא. דלאו איבו כדאי לאעלא

מראה מקובות ה' פקודי רכה. ב' ד' ג' א' ד' ג' נ

יו הזהר

[כא] כי עשר אצבעות הידים מרסוות על העשר פטרות. ביסין ה' חסדים כשמאל ה' נבורות: [כג] מרת המלכות נקראת באר. ומקור הבאר זו מרת יסוד צדיק המעביר אליה השפע מעולמות העליונים: [נג] עולם הבא היינו עולם הכינה. ונקרא מקור הכל כי שם התגלות ראשונה של הארת השפע הכאה ספירות חכמה. ומשם מתחלקת השפע להמפירות והעולמות העליונים. וסן מרת המלכות מתחלקת השפע לכל מה שלמטה ממנה:

ליכנס לפני. כך בשעה שהקרבן נקרב ולא נתקבל ברצון. המהנה נמסרה לכלב. ולפיכך היו רואים דמות כלב על נבי המזבח :

ו' ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהו איש מחתו וגו'. א"ר אלעזר למדנו שביום ההוא שמחתה של כנסת ישראל היתה. להתקשר בקשר האמינה עם כל הקשרים הקדושים [כד] שהרי הקשרת מקשרת הכל כאחד. ולפיכך נקראת קשרת. והם באו והקשירו כל אותן אחרים כארד. והניחו אותה מכחין שלא קשרוה עמהם. והקשירו מדרגה אחרת [כה] ולפיכך נהדרו הכהנים אח"כ על זה. שכתוב בזא"ת יבא אהרן אל דקדש. ובכמה אופנים ערבבו שמחתה של כנסת ישראל. אחד שלא נשאו נשים ולא היו ראים להקריב שיתברכו העולמות על ידם. ועוד שלא היתה השעה ראויה לכך [כו] ועוד שדחקו את השעה. ועוד שהרי מקודם לזה יצא משפט עונשם [כז] ויקריבו לפני ה' אש זרה וגו'. ודאי מדרגה אחרת הקשירו בקשר זה. והניחו לכנסת ישראל מכחין. א"ל ר' פנחס אל תאמר שהם הניחו לה מכחין. אלא כנסת ישראל לא יכלה להתקשר על ידם. שהרי בכל מקום שלא נמצא זכר ונקבה אין השכינה שורה בנייהם כלל. לפיכך הזהיר לכהנים ואמר בזא"ת יבא אהרן אל הקדש. שיהי' נמצא זכר ונקבה. וע"כ אמר לכהן ליכנסם למקדש עד שיאש אשה. בשביל שישתתף בהקשר של כנסת ישראל. כי זה שאינו נשוי מניח לה לכנסת ישראל מכחין. והיא אינה משתתפת עמו. ועל כן היה נמצא ערביב ביום ההוא על ידם. (ג) רבי יהודה אמר בוא וראה מה שבני אהרן מלו בשעה הורא כך היה ראוי במטה מעמים. אחד שלא היתה אז שעת הקשרת. שהרי קשרת אינה נקרכת אלא במונים ידועים. שכתוב והקטיר עליו אהרן קשרת סמים בבקר בבקר. ואימתי ברמיזו את דגרות וגו'. להמצא שמן וקשרת ביחד. וכתוב ובהעלת אהרן את הדגות בין הערבים וקמינה וגו'. במונים האלו נקרכת ולא בזמן אחר. מלבד בזמן שמתה שורה בעולם. כמו שנקרה שכתוב ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה ותן עליה אש וגו'. ובני אהרן לא הקריבו בשעה ששמן וקשרת נמצאים ביחד. ועוד שדחקו את השעה בחיי אביהם. ועוד שלא נשאו נשים והיו פנומים. כי מי שאינו נושא אשה פנום הוא. ואין הוא כדאי שימצאו ברכות בעולם על ידו. עליו אין הברכות שורות כל שכן על ידו לאחרים. ועוד שהרי למדנו שהיו יין היו. ולפיכך ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וגו'. שהרי קשרת חביבה היא מהכל והיא שמחת העליונים והתחתונים. שכתוב (ג) שמן וקשרת ישמח לב. א"ר אבא אע"פ שביארו ענין נדב ואביהו במעמים אחרים. (ד) כך הוא בודאי. אבל עיקר הטעם שקשרת עליונה היא מכל קרבנות שבעולם. שבשכלה מתברכים עליונים ותחתונים. וקרבן זה שהוא למעלה מכל הקרבנות לא היו ראויים הם להקריב. שהרי לא נשאו נשים. להקריב קרבן לא היו ראויים. כל שכן לענינים עליונים שיתברכו העולמות על ידם. וא"ת ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם. למה. משל לאדם שבא לפני המלכה לבשרה שהמלך בא לביתה לשכן עם המלכה ולשמח עמה.

בא

מראה מקומות (א) דף לו. (ב) דף לג. (ג) פלי כ"ו (ד) דף ט"ז :

זיו הזהר

לאעלא קמאי. כך בשעתה דקרבנא אתקריב ולא אתקבל ברעוא. דזרנא לכלבא אתמסר. ובגין כך הוו חמאן דיוקנא דכלבא על נבי מדבחה :

א) ויקחו שני בני אהרן נדב ואביהו איש מחתו וגו'. א"ר אלעזר תנן בזהו יומא מדוותא דכנסת ישראל הוות. לאתקשרא בקשרת דמסימנותא בכלהו קשרין קדישין [כד] דהא קשרת קשיר כלל כחדא. ובג"כ הקרי קשרת. ואיטון אתו וקשירו כל אינון אחרנין כחדא. ושרו לה לזר דלא קשרו לה כדהיינו. וקשירו מלה אחרת [כה] ובג"כ אוהר לון לכהני לזתר על דא. דתיב זוא"ת יבא אהרן אל הקדש. ובכמה גוינין ערבבו חותא דכנסת ישראל. חד דלא אתנסיבו ולא אתחווין לקרבא ולאחברנא עלמין על ידיהו. וחד דלא הוה שעתא דקרא יאות [כו] וחד דדחקו שעתא. וחד דהא מקדמת דנא נפק נמוסא דילהון [כז] ויקריבו לפני ה' אש זרה וגו'. ודאי מלה אחרת אתקשרו בקשרת דא. ושרו לכנסת ישראל לזר. א"ל ר' פנחס לא תימא דליונין שארו לה לזר. אלא כנסת ישראל לא אתקשרא על ידיהו. דהא כלל אחר דלא אשתכח דכר ונוקבא כנסת ישראל לא שרו בנייהו כלל בגין כך אוהר לכהני ואמר בזא"ת יבא אהרן אל הקדש. דישתכח דכר ונוקבא יע"ד לא ייעול כהנא לקדשא עד דיתנסיב. בגין דישתתף בקשרת דכנסת ישראל. דמאן דלא אכסיב שארו לה לכנסת ישראל לזר. והיא לא אשתתפא כדהי. ועל דא אשתכח ערביבא בזהו יומא לגביהו. (ג) רבי יהודה אמר תא חוי הא דבני אהרן מימו כהייהו שעתא יאות הוה בכמה גוינין. חדא דלא הוה שעתא דקשרת. דהא קשרת לא סלקא אלא בזמנין ידעין. דתיב והקטיר עליו אהרן קשרת סמים בבקר בבקר. ואימתי כהייהו את הכרות וגו'. לאשתכחא שמן וקשרת כחדא. ותיב ובהעלת אהרן את הדגות בין הערבים וקמינה וגו'. בזמנין אלין אתקריב ולא בזמנא אחרת. בר זמנא דמותא שריא בעלמא. כמה דאמר דתיב ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה ותן עליה אש וגו'. ובני אהרן לא קריבו בשעתא דשמן וקשרת משתכחי כחדא. ועוד דדחקו שעתא בחיי דאבוהון. ועוד דלא אכסיבו והוו פנימין. דמאן דלא אכסיב פנים הוה. ולא הוה כדאי לאשתכחא ברכאן בעלמא על ידו. ועוד עליו לא שריין כל שכן על ידו לאחרים. ועוד דהא תנן רווי חמרא הוו. ובגין כך ותלא אש מלפני ה' ותאכל אותם וגו'. דהא קשרת חביב הוה מכלל מדוותא דעליון ותחתין. דתיב (ג) שמן וקשרת ישמח לב. א"ר אבא אע"ג דאוקמוה לנדב ואביהו במלה אחרת. (ד) הכי הוה ודאי. אבל קשרת עלאה הוה מכל קרבנין דעלמא. דעליה אתברכו עליון ותחתין. וקרבנא דא דאיו לטילא מכל קרבנין לא אתחווין אינון לקרבא. דהא לא אתנסיבו. לקרבנא לא אתחווין. כל שכן למין עליון דיתברכו על ידיהו ואי תימא ותלא אש מלפני ה' ותאכל אותם. אמאי. לזר נש דתתא קמי ממרונותא לזשרא לה דהא מלכא אתיא לביתה וישרי צה במסרונותא למחדי עמה. אתא

[כד] פ"י עם כל הספרות והעולמות העליונים נקשרת מרת המלכות לקבל שפע ע"י עבודת הקשרת : [כה] פ"י שפתה תחת גבירתה : [כו] לא בקר ולא בין הערבים : [כז] בענין ויהו את האלהים ויאכלו וישתו :

בא זה המבשר לפני המלך. וירא המלך לזה האיש שדוא בעל מום. אמר המלך אין זה כבודי שעל ידי איש פגום הוה אבא אל המלכה. בתוך כך הכינה המלכה את ביתה עבור המלך. כיון שראתה שהמלך היה מוכן לבוא אליה. וזה האיש גרם שיפרד המלך ממנה. או גזרה המלכה להפית איש ההוא. כך בשעה שנכנסו נרב ואביהו וקפרת בידיהם. שמחה השכינה והכינה עצמה לקבל את המלך. כיון שראה המלך אותן אנשים פגומים בעלי מומים. לא רצה המלך שעל ידיהם יבוא לשכן עמה ונפרד המלך ממנה. כשראתה השכינה שבעבורם נפרד המלך ממנה. סיד ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם. וכל זה לפי שמי שאינו נושא אשה הוא פגום. לבעל מום יחשב לפני המלך. קדושת המלך הסתלק ממנו ואינה שורה במקום פגום :

(6) ויאמר משה אל אהרן ולא לעזור ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפרעו וגו' ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה וגו'. ר' אבא אמר הרי למדנו בפעולה שלמטה נתעוררה פעולה למעלה. והפעולות שלמטה נצרך להראות כרמיון הפעולה שלמעלה. בוא וראה כל שמחה שלמעלה תולדה בשמון הקדוש הוא [כח] שמשם תצא שמחה וברכות לכל המאורות. וכרן העליון מתעמר בהשפעת השמן. ולפיכך הכהן ששמן המטה נמשך עליו כרמיון שלמעלה. צריך להראות שמחה והארת פנים. שלא יהיה נראה נרעון בראשו ולא בכניו. אלא שיהיה כלו שלם כרמיון שלמעלה. ולא יתראה בו פגם כלל. בשביל שלא יגרום פגם במקום אחר. בוא וראה אלמלי אלעזר ואיתמר הראו פגם בשעה הדיא בבגדיהם או בראשיהם. לא היו ניצולים בשעה ההיא. שהרי השעה עמדה לעשות דין. וע"כ למדנו בזמן שמנפה התעורר בעולם אל יעורר אדם עצמו לענין רע בעולם. כדי שלא יתעוררו הדינים עליו. מלבד אם מעורר עצמו לדבר טוב שיהיה בכחו לדחות השעה. שהרי בזמן שהדין שולט בעולם מי שהמשיח פוגע בו לוקט לו ונסתלק מהעולם. ולפיכך ולא תמותו כתיב. ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה. לפי שהם אין באים מאותו הצד של הכרדים ולא יווקו. (ג) א"ר שמעון בוא וראה ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב וגו'. [אלישבע ובת שבע הכל אחד (כס) בת שבע מורה על דין. לנחול המלכות ולדתחוק. אלישבע. היינו שמחורת בחסד] ויקח אהרן את אלישבע. להמתיק לה לשמחה להברה עם המלך בזיוג שלם שימצאו ברכות לכל העולמות על ידי אהרן. לפיכך צריך הכהן להמצא בהארת פנים בשמחה. הכל כרמיון שלמעלה. שהרי על ידו ברכות ושמחות נמצאות. ועל כן נרחק ממנו הדין והרגו והעצבות. כדי שלא יופגם מהמקום שהוא שנקשר בו. ועל כן ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה. ולא הכהן. עליהם נאמר בדרך ה' חילו ופעל ידיו תרצה :

(ג) ויין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך וגו'. א"ר יהודה מתוך פרשה זו נשמע שנרב ואביהו שהיו יין דיו. ממה שהודיר עתה לברגים ביה. ר' חייא פתח (ד) ויין ישמח לבב אנוש וגו'. אם דכרן רוצה להשכח ולהמצא בהארת פנים יותר מכלם. ספני מה נאמר לו יין

אתה לקמי מלכא. חמא מלכא האי זינ דלחוי מארי דמומין. אמר מלכא לאו הוא יקרא דילי דעל ידיו דהאי פגים איעול למשרויתא. אדכי אתקנת משרויתא ביתא למלכא. כיון דחמאת דמלכא הוה זמין למיתי לגבה. והאי זינ גרים לאסתלקא מלכא מינה. כדן פקידת משרויתא לקשלא להוה בר נש. כך בזמנא דעאלו נדב ואביהו וקפרת בידיהו. חדאת משרויתא ואתקנת לקבלא למלכא. כיון דחמא מלכא אינון נצרין פגמין מארי דמומין. לא בעא מלכא דעל ידיהו ייתי למשרי עמה ואסתלק מלכא מינה. כד חמאת משרויתא דבנייהוון אסתלק מלכא מינה. מיד ותלא אש מלפני ה' ותאכל אותם. וכל זה כיון דמאן דלא אתכסיב הוא פגים. מאריס דמומין קדם מלכא. קדושת דמלכא אסתלק מינה ולא שריא בפגמיו :

(6) ויאמר משה אל אהרן ולא לעזור ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפרעו וגו' ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה וגו'. רבי אבא אמר הא תנין צעובדא דלתתא אתערין עובדין לעילא. ועובדין דלתתא צעי לאחזאה כנווכא דעובדא דלעילא. תא חזי כל חדוותא דלעילא תליא צהיבא שמחא קדישא [כח] דתתא נפיק חדוה וצרכאן לבלהו צוילין. וכהנא עלאה אתער צבגידו דמשמחא. ובגין כך כהנא דרבו משמחא אתנגיד עליה כנווכא דלעילא. צעי לאחזאה חידו ונהירו דלגפין. ולא יתחוי גרעוה צריסיה ולא בלבוסיה. אלא למחוי כלא שלים כנווכא דלעילא. ולא יתחוי ציה פגמו כלל. בגין דלא יעביד פגמו צאתר אחרא. תא חזי אלמלי אלעזר ואיתמר אתחזון פגמו צהיבא צעמח בלבוסיהו או בראשיהו. לא אסתויבו צהיבא צעמח. דהא צעמח קיימא למעבד דינא. ועל דא תנין צעמח דמותא אערע צעלמח לא יתער אינש גרמיה למחא צעלמח. בגין דלא יתערין עליה. בר אי אתער גרמיה לכב ויכיל דחיא צעמח. דהא צומנא ושעתא דדינא קיימא צעלמח מאן דיערע ציה לקצי לים וסתלק מעלילא. ובגין כך ולא תמותו כתיב. ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה. בגין דאינון לא אתיין מסשרא דכהני ול' מ' צי. (ג) וא"ר שמעון תא חזי ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב וגו'. [אלישבע ובת שבע כלל חד (כס) בת שבע דינא. לירתא מלכותא ולאסתקא. אלישבע. דאתחברא צחסד] ויקח אהרן את אלישבע. לבסמחא לס למחדי לס לחברא לה צמלכא צוונג שלים. לאסתכחא צרכאן לעלמין כוליהו על ידא דאהרן. בגין כך צעי כהנא לאסתכחא צהיירו דלגפין צהידו. כלא כנווכא דלעילא. דהא על ידיו צרכאן ומדון משתכחין. ועל דא אתרחקא מינה דינא וריגוז ועליבו. בגין דלא יתפגס מהוה אתר דאתקשר ציה. ועל דא ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה. ולא כהנא. עלייהו כתיב צרך ה' חילו ופעל ידיו תרצה :

(ג) ויין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך וגו'. א"ר יהודה מנו פרשתא דא שמעינן דנדב ואביהו רווי חמרר כיו חדלוצה לון לכהני צהא. ר' חייא פתח (ד) ויין ישמח לבב אנוש וגו'. אי צעי כהנא למחדי ולאסתכחא צהיירו דלגפין יתיר מלכא. אמאי אסיר ליה חמרר

מראה בקובות (6) דף לה : ט דף לפ . ג דף לפ . ד) תליס קד

יין. הרי שמחה בו נמצאת, הארת פנים בו נמצאת. אלא לפי שהיין תהלתו שמחה וסיפו עצבות. והבהן תהלה וסוף נצרך להיות בשמחה ובהארת פנים. יין בא מצד כדרגת הליים. וצד מדרגת הבהן הוא מים צלולים בהירים. ר' יוסי אמר כל מדרגה משאלת משלה לחברתה ונכלל הכל זה בזה. ולפיכך היין תהלתו שמחה. לפי שנכלל מן מים. ולבסוף חוזר למקומו ומעצב ומרגיז ודן את הרין. רבי אבא אמר ממקם אחד יצאו יין ושמן ומים. מים ושמן שהם בבחינת ימין נוטרים הכרנים בנחלה. ושמן יותר מהכל. לפי שהוא מורה על שמחה בתהלה ובסוף. שכתוב (א) כשמן הטוב על הראש יורד על הזקן וזקן אהרן. ויין שהוא בבחי' שמאל נחלו הליים להרים קול ולומר ולא לשתוק. שהרי יין אינו שותק לעולם. ושמן בשתיקה הוא תמיד. מה בין זה לזה. אלא שכן שהוא בשתיקה ובבלש תמיד הוא בא מצד המחשבה [ב] שהיא בלחש תמיד ואינה נשמעת. וע"כ השמן הוא מבחי' הימין. ויין שהוא להרים קול ואינו שותק לעולם בא מצד עולם הבינה. והליים נוחלים צד השמאל ועומדים לצד להרים קול. והם בבחי' דין. ולפיכך כתוב ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע. לפיכך הבהן כשנכנס למקדש לעבוד עבודה אמר לו לשתות יין. שהרי מעשיו בשתיקה הם. ובשתיקה הוא מכונן במה שמכונן ומזווג למי שנצרך לזווג. וממשיך ברכות לכל העולמות. והכל בשתיקה. ועוד שכל מעשיו הם בסוד. והיין מנלה סוד הוא. שהרי כל פעולתו להרים קול הוא עומד. (ג) רבי שמעון אמר מה שלמדנו שבני אהרן שתויי יין היו. וכי מי נתן להם יין במקום ההוא לשתות. האם תעלה על דעתך שהיו חצופים שנשתכרו מיין. לא כן. אלא סוד של חכמה יש כאן. שכתוב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה. אהלה כתוב בה"א. שכאשר בקש נח לברוק ולחקור בחטא ההוא שברק אדם הראשון. לא להתרברק בו אלא להבין ולתקן העולם. ולא היה יכול. שחט ענבים לברוק בכרם ההוא [ד] כיון שהגיע לזה אז וישכר ויתגל בתוך אהלה של כרם ההוא. ולא ה' לו כח לעמוד. ולפיכך ויתגל. שהי' מנלה פרצו של העולם שהי' סתום. ועל זה כתוב (ג) ואר תקרב אל פתח ביתה. כדמיון זה דענין שבני אהרן שתויי יין היו. ודאי מן אותו היין נשתכרו. וע"כ ויקריבו לפני ה' אש זרה. כתוב כאן אש זרה. וכתוב שם (ד) לשמרך מאשה זרה. והכל ענין אחד:

(ה) וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם וגו' זאת ההיה אשר תאכלו. מפני מה נשתנה כאן דטמא ובין המהור. שכתוב להבדיל בין הטמא ובין המהור. רבי אבא פתח ואמר מי האיש החפץ חיים וגו'. נצור לשונך מרע וגו'. סוד מרע וגו'. וכתוב (ו) שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. מי האיש החפץ חיים. איזה חיים [ז] אלא זה החיים שנקרא עולם הבא. ושם שריה החיים. וע"כ למדנו עץ חיים היא. פירוש שהיא עץ מאותן החיים. עץ הנמוע באותן החיים. וע"כ מי האיש החפץ חיים כתוב. אוהב ימים לראות טוב. איזה ימים [ח] אלא זה הוא שם המלך הקדוש המחובר באותן ימים העליונים

חמרא דהא חידו ציה אשתכח. נהירו לאנפין ציה אשתכח אלף שירותא דחמרא חדוותא סופיה עליצו. וכסלה שירותא וסיומא צעי חדוותא ונהירו לאנפין. יין אחי מספרא דליואי. וספרא דכסלה מיין ללילין נהירו. ר' יוסי אמר כל חד אויף לחבריה וכליל כלל דא בדה. ובגין כך חמרא שירותא חדוותא בגין דכליל מנו מי"א. ולצתר אהדר לאתריה ועליצ רגיו ודאין דיכל. ר' אבה אמר מאתר חד נפקו יין ושמן ומים. מים ושמן לימונא נסלי כהני וירמי לון. ושמן יתיר מכלל. דאיכו חדוותא בשירותא וסיומא. דכתיב (א) כשמן הסוב על הראש יירד על הזקן וזקן אהרן. ויין לשמאלא ירמי לואוי לארמא קלא ולזמרא ולא לשתיק דהא חירא לא שתיק לעלמין. ושמן צחשאי הוא תדיר מאי צין האי להאי. אלף שמן דאידי צחשאי ובלמישו תדיר אחי מספרא דמחשבה [ב] דאיכו בלמישו תדיר ולא אשתמע. ועל דא איכו מימינא. ויין דאיכו לארמא קלא ולא שתיק לעלמין אחי מספרא דזמרא וירמין ליואי לספר שמאלא וקיימי לזמרא לארמא קלא. וקיימי צדינא. ובגין כך כתיב ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע. בגין כך כסלה נד ייעול למקדש למפלה פולחנא חסיר ליה למשתי חמרא. דהא עובדיו צחשאי אינון. וצחשאי אסתוון צמה דאסתוון וזווג למאן דזווג. ונגיד צרכאן לעלמין כלהו. וכלא צחשאי. ועוד דעובדיו כלהו צרוז ומזמרא מגלי דיון הוא. דהא כל עובדיו לארמא קלא קאים. (ג) רבי שמעון אמר מה דתנין דבני אהרן שתויי יין הוו וכי מאן ייב לון חמרא צהאו חמרא למשתי. אי סלקא דעתך דלינון חליפין הוו דרוו חמרא. לחו הכי. אלף רזא דחכמתא איכו הכא. דכתיב וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה. אהלה כתיב צה"א. דכד צעי נח ליצדק צההוא חוצא דצדק ארס הראשון. לאו לאתדבקא ציה אלף למנדע ולאדקנא עלמא ולא יכיל סהט ענבין למצדק צההוא כרם [ד] כיון דמשא להאי ענבין ויתגל בתוך אהלה דההוא כרם. ולא הוה ל' חילה למיקם ובגין כך ויתגל. גלי פרסה דעלמא דהוא סתים ועל דא כתיב (ג) ואל תקרב אל פתח ביתה. כגוונא דא צני אהרן שתויי יין הוו. ודאי מההוא חמרא רוו. הה"ד ויקריבו לפני ה' אש זרה. כתיב הכא אש זרה. וכתיב תהם (ד) לשמרך מאשה זרה. וכלל חד מלה.

(ה) וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אליהם וגו' זאת החיס אשר תאכלו. מאי שנא הכא אהרן. אלף בגין דאיכו קיימא תדיר לארפשא צין מסאבא ובין דכיא. דכתיב להבדיל בין השמא ובין הסהור. רבי אבה כתב ואמר מי האיש החפץ חיים וגו'. נצור לשונך מרע וגו'. סוד מרע וגו'. וכתוב (ו) שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. מי האיש החפץ חיים. מאן חיים [ז] אלף אלין חיים דאקרונ עלמא דאתי. וחיים סמן שריין. וע"ד תנין עץ חיים היא. חילנא מאינון חיים. חילנא דאסתמע צאינון חיים. וע"ד מי האיש החפץ חיים כתיב. אוהב ימים לראות טוב. מאן ימים [ח] אלף דא הוא שמה דמלכא קרישא דאחידא צאינון יומין עלאין

מראה מקומות (א) תלים ק"ג (ב) נח פג : (ג) משלי ס' (ד) ס' (ה) 97 פא. (ו) משלי כ"א

זין הזהר

[א] היינו עולם החכמה שנקרא אבא : [ב] הענין שבקשו לדעת ולהבין כמה גדול כח הספרא אחרא. ויררו ונלאו לעלות : [ג] קשי ליה דהיליל מי האיש החפץ לחיות [ד] קשי ל' דהיה די לומר ואוהב לראות טוב :

עליון דאקרון ימי השמים על הארץ. ימי השמים ודאי. על הארץ ודאי [נד] מאן דבעי חיים דלעילא למסוי ליה חולקא צבו. ומאן דבעי יומין עליון לאתדבקה צבו ולרחמא להו. ינסר פומיה מכלא ינסר פומיה ולישנא ינסר פומיה ממיכלא ומזמתיא דמסאכ לנפשא. ומרחקא לבינא מחיון חיון ומחיון יומין. וינסר לישניה ממילא בישין דלא יסתאכ צבו. ויתרחק מנייהו ולא יתא ליה חולקא צבו. תא חזי פומא וליסן אתר עלאה הכי חקרי [נה] ובג"כ לא יפגים חיוני פומיה ולישניה. וכל שכן לאסתאכא נפשיה וגרמיה [נו] בגין דאסתאכ הוא בעלמא אתרא והא אוקימא. ואת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וכו'. האי קרא לאו רישיה סיפיה ולא פומיה רישיה. ואת החיה בקדמיתא ולבשר מכל הבהמה. אלא אתר קב"ה צבל זמנא דישראל מנשרי נפשייהו וגרמיהו דלא לסאכא לון. ודאי וחת החיה אשר תאכלו [נז] יהוון שכיחין בקדושה עלאה לאתדבקה בשמי. צברירו דהסיה צהמה דברירנא לכו למיכל. לא תסאכו צהון ותהוין דבקון בשמי. וכל זמנא דלאו חיוני נפשייהו וגרמיהו ממיכלא ומזמתיא. יתדבקון צהור אתרא מסאכא לאסתאכא צבו. ובגין כך כתיב זאת החיה אשר תאכלו מכל. מכל ודאי. ודאי כך רזא דמחא קדישא לאתדבקה ביה הבהמה אשר על הארץ [נח] בגין דהאי מיכלא דהסיה צהמה אסתכת דכיא ולא יסת צבו. ויהא לכו חולקא בשמי לאתדבקה ביה. תו זאת החיה אשר תאכלו צפרעה כתיב ביאת מדע כי חיה ה'. הא זא"ת לקב"ך לאתפרעא מייך [נט] אוק הכא זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה. הא זא"ת לקבליכון לאתפרעא מנייהו אי תסאכו נפשיכון. מאי טעמא. בגין דנפשיכון מנה הוון. ואי אתון תסאכו להסיה דליה הא זא"ת לקבליכון אי לשב היא קיימא לגביכון. אי לביס היא קיימא לגביכון: א"ר אלעזר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה [נ] מכל אותן דנאחיים בצד הקדושה מותר לכם לאכ"ל. וכ"ל אותן שאין מצד הקדושה אסור לכם לאכ"ל. לפי שיש בדמות הבאות מצד הקדושה. ויש הבאות מצד אחר הטמא [מא] והסימן שלהם שכתב כל מפרטה

העליונים שנקראים ימי השמים על הארץ. ימי השמים בודאי. על הארץ בודאי [נד] מי שמבקש חיים שלמעלה שיהיה לו חלק בהם. ומי שמבקש ימים העליונים להתדבק בהם ולארה אותם. ישמר פיו מכל דע. ישמר פיו ולשונו. ישמר פיו ממאכלות וממשקאות הכתומים לנפש. ומרחקים לארס מאותן חיים ומאותן ימים. וישמר לשונו מדבורים רעים שלא יטמא בהם. ויתרחק מהם ולא יהיה לו חלק בהם. בוא וראה פה ולשון כך נקרא מקום עליון [נה] והפיך אל יפגם אדם פיו ולשונו. וכל שכן לטמא לנפש ולגופו [נו] לפי שעי"ו הוא נטמא בעולם אחר וזה נתבאר: ואת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה וכו'. מקרא זה אין תחלתו סיפו ואין סופו תחלתו. בתחלה זאת החיה ואחר כך מכל הבהמה. אלא אמר יו"ש הקב"ה צבל זמן שישראל משמרים נפשיהם ועצמותם שלא לטמא אותם. ודאי ואת החיה אשר תאכלו [נז] יהיו נמצאים בקדושה העליונה להתדבק בשמי. בבירור מין בהמה היא שכירתי לכם לאכל. אל תטמאו בהם ותהיו דבקים בשמי. וכל זמן שאין הם משמרים נפשותם ועצמותם מן מאכלות ומשתאות אסורות. יודבקו במקום אחר הטמא להטמא בהם. ולפיכך כתוב ואת החיה אשר תאכלו מכל. מכל ודאי. והוא סוד השם הקדוש להתדבק בו. הבהמה אשר על הארץ [נח] לפי שזה המאכל של הבהמה היא נמצא טהור ולא יטמא לכם. ויהיה לכם חלק בשמי להתדבק בו: ועוד זאת החיה אשר תאכלו. בפרעה כתוב ביאת מדע כי חיה ה'. הרי זא"ת לנגדך להפרע ממך [נט] אף כאן ואת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה. הרי זא"ת לנגדכם להפרע מכם אם תטמאו נפשותיכם. מה הטעם. לפי שנפשותיכם כסגנה נהווון. ואם אתם תטמאו לזה שהוא שליה הרי זא"ת לנגדכם. אם לטוב היא קיימת אצלכם. אם לרע היא קיימת אצלכם: א"ר אלעזר ואת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה [נ] מכל אותן דנאחיים בצד הקדושה מותר לכם לאכ"ל. וכ"ל אותן שאין מצד הקדושה אסור לכם לאכ"ל. לפי שיש בדמות הבאות מצד הקדושה. ויש הבאות מצד אחר הטמא [מא] והסימן שלהם שכתב כל מפרטה

זיו הזהר

[נד] ימי השמים אלה המסירות שהן בבחינת זכר השפועים על הארץ. היינו מלכות שנקראת ארץ [נה] פה ולשון מרסו על מלכות יוסוד: [נו] פה בבה שנתפסם ממאכלות אסורות. וכך פירוש הפסוק. צבור לשונך מרע. היינו מלאכול דבר האסור ושפתוך מדבר מרסה. היינו דיבור האסור: [נז] פירוש שתוכו להיות רבוק בהשכינה הקדושה שנקראת זא"ת. ונקראת תי"ה. כידוע סוד המאמר היה אתה יש ברקיע וכו' על ידי שתהיה נשמרים מלאכול הפמאים לכם: [נח] פה שעי' סאכל כשר יש בכת לנרום יהודי יסוד ומלכות הוי"ה אדני. כידוע שסאכ"ל בני הוי"ה אדני. ותיבת כ"ל רמו על יסוד. ותיבת כהמ"ה שבני"ו ב"ן רובו על מלכות שסאכ"ל בה השם הוי"ה במילוי התי"ן. ועל הארץ פה' שהשם ב"ן הוא על הארץ. יזינו מלכות שנקראת ארץ: [נט] כי המלכות נקראת חרב נוקמת נקם ברית: [מ] כותב ר"א נ"ב כג"ל בי מכל הבהמה אשר על הארץ מרסו על אותן הבע"ה אשר שפע החיות שלהם בא מן יהודי יסוד ומלכות קב"ה ושכינתיה הוי"ה אדני. כנרסו בחיבת סאכ"ל: [מא] ראיתי להארץ כאן קצת. לכל יעלה על הדעת להבין הדברים כששטן שבעלי חיים הפמאים באים ונבראים מצד הטמא שהוא ממשלה בפני עצמה ממשלת אלהית שאינה תלויה בהקדושה. כלנה הכסילים שבביאים ראיה מבאן שדעת הזוהר הוא שיש פועל טוב לבר ופועל רע לבר. ותוליס עצמם בדברי הוזהר לקמן דאית בעירין דאתיון מסטרא דא ואית דאתיון מסטרא אחרא מסאכא. אבל רע שח"ו לחשוב כן. כי השטן וכל היולותיו בראם הבורא האחד יתברך שמו להיות פועלים הריגים והעונשים בזה העולם. וזה דבר מוכרח להנהגת העולם שלא יהי' עולם הפקר. כנזכר בזה פרשת אקור דראש השנה ביום קמי קב"ה בלהו. והבורא ית"ש הסתיר והרחיק קדושתו ואורו מסגנו ככתוב לא יגדך רע. וכמו למשל במלכותא דארעא הילך מוכתה העם שאין בלבו הטוב והטהור כל תכונה רעה כל יוכל לראות ולדבר פנים בפנים עם התליון ההורג נפשות. הנם שהורגם ע"פ דינא דמלכותא. וכדמיון זה במלכותא דרקיע ברא הבורא ית"ש להמך זקן ובסיל שבט אפסו. שסבנו ששלשלות כל מיני הבויקים שבעולם נתן לו כת גדול להרע והרחיק והסתיר אור הקדושה מסגנו. ער שהוא טועה והושב עצמו שהוא נ"ב בורא וכל יכול. ולכך נקרא מלך זקן ובסיל. אבל האמת שכל כחו וממשלתו נשפע לו בהמתר מן הקדושה בבחינת אהוריים. ובעבור זה נקרא בלשון הקבלה בשם סטרא אחרא. מלשון אהוריים. וכל בעלי חיים הפמאים שורשם בהסטרוא אחרא. ומשם בא להם כח היותם. ועי"ן שישראל אוכל את בשרם הפמא נטמא נפשו ונפשו: ועוד תרע שבוסן הוה נתגלה מסתרי הפכע שנסאצין בעולם יצורים קטנים מאד הנקראים. כנאצילק"ן או 'מוקריב' שאי אפשר לראותן שכל כחו וממשלתו נשפע ע"י כלי ראות נרול. והם מתוללי כל מיני מחלות ומטמאים האוויר ונפם האדם שבונוף האדם. כי לכל מחלה ומחלה יש מין מוקריב מיוחד הפולטים ארס חזק מאד לתוך הרם שבנוף האדם ער שביאים עליו המחלה. והם מתרבים מעצמם מאד. וביותר מתרבים על מקום אי נקי. ובלשון התורה הרי זה ענין טומאה. וזה דבר הקובץ שכתם משתלשל מצד הסטרוא אחרא כתיב כח כל המוקרים והשרים. ועתה מצאו חכמי הפכע ע"י כלי ראות הגדול בכסמי מיני בעלי חיים טמאים ובתוכם ביצר החזיר והכלב אלו מוקריבים הארטיים מתוללי מחלות מות. והנה מפתח סוכן שהבעלי חיים טמאים שאמרם התורה הוא או לבעבור

מפרסת פרסה. ולמדנו הסימנים של כלם. וכלם נרשמו בהכהוב. ולפיכך כל מי שאוכל מאותן הבאות מצד המימאה נטמא בהם. ומטמא את נפשו הבאה מצד המדור: רבי שמעון אמר כלל של הכל. כמו שיש עשרה כתרים של האמונה למעלה. כך יש עשרה כתרי כשפים של מומאה למטה. וכל הנבראים הנמצאים בארץ יש מהם הנאחזים בצד הקדושה. ויש מהם הנאחזים בצד המומאה. ואם תשאל הלא עז שורה רוח מומאה בו. לא כן. שאם רוח מומאה שורה בו היה אמור לנו לאכלו. אלא שעוברים בתוכם ומתגלים לנגדם. ואין שורים לדור בהם. שכאשר רוצים לשרות בהם רוח אחד עובר עליהם ונפרדים מנופם. ואין יכולים לשלוט בנופם. ועל כן מותר לנו לאכלו. בוא וראה כשנבאים רוחות המומאה לשלוט בהם עובר שם רוח אחד. וזקפים עיניהם ורואים הסימנים שלהם ונפרדים מהם. אבל מתגלים לנגדם. ולא נאסרו לנו לאכול. ובין כבהמות בין בחיות בין בעופות בין בדגי הים. בכלם יש לראות בחינת ימין או שמאל. וכל מי שבא מצד בחי' הימין מותר לנו לאכול. וכך אותה הבאים מצד בחינת השמאל אסור לנו לאכול. לפי שמדרגת כלם טמאה היא. ורוח מומא שורה בהם ודר בהם. וע"כ רוח הקדוש של ישראל אל יתערב בהם ואל יטמא בהם. כדי שיהיו נמצאים קדושים וניכרים למעלה ולמטה. אשרי חלקם של ישראל שהמלך הקדוש בחר בהם. ורוצה לטורר אותם ולקדש אותם על הכל. לפי שנאחזים בו:

א תשקצו את נפשותיכם וגו' ונטמאתם בהם וגו' והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני. א"ר שמעון בוא וראה כתוב (ג) ישראל אשר בך אתפאר. אם הקב"ה מתפאר בהם בישראל איך יבאו להטמא ולהתדבק בצד המומאה. ועל זה כתוב והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשותיכם וגו'. מי שהוא בצורת המלך אין לו להפרש מדרכי המלך. ולפיכך רשם להם הקב"ה לישראל כל אותן הבאים מצד המומא. וכל אותן הבאים מצד המומאה. אשרי חלקם של ישראל שכתוב בהם (ג) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'. ברך ה' ממש. ברך ה' בכל. ובוא וראה כל מי שאוכל מאותן מאכלות האסורות נדבק בצד המומאה. ומתערב נפשו ונופו. ורוח טמא שורה עליו. ומראה בעצמו שאין לו חלק באל עליון. והוא לא בא מצד הקדושה ולא נדבק בה. ואם יצא כך מזה העולם נאחזים בו כל אותן הבאים מצד המומאה. ומטמאים אותו ודנים אותו כאיש שהוא מתועב לרבונו. מתועב בעולם הזה ומתועב בעוה"ב. וע"כ כתוב ונטמאתם בהם. בלי אל"ף. שאין רפואה נמצאת להועבתו. ואינו יוצא מטימאתו לעולם. [מנ] וי לדם וי לנפשותם. שלא יודבקו בצדור החיים לעולם שהרי נטמאו. וי לגופותם. עליהם כתוב (ד) כי הולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר. מהו דראון. סרחון. מי גרם לו זה. צד ההוא שהתדבק בו. ישראל באים מצד בחינת הימין. אם מתדבקים בצד בחי' השמאל הרי פוגמים לצד הימין. ופוגמים לגופותם ופוגמים לנפשותם. פוגמים בעולם הזה ופוגמים

א תשקצו את נפשותיכם וגו' ונטמאתם בהם וגו' והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני. א"ר שמעון מה חזי תפאל אשר בך אתפאר. אי קב"ה מתפאר בהם בישראל היאך חתיין לאסתאבא ולאסתדבקה בסמרא מסאבא. ועל דא כתיב והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשותיכם וגו'. מאן דאיבו בדיוקנא דמלכא לא לבעי ליה להתפרשא מחורווי דמלכא. ובגין כך דשיב לכו קב"ה לישראל כל אינון דחתיין מסמרא דא. וכל אינון דחתיין מסמרא אחרא. זכאה מולקיהון דישראל דכתיב צו (ג) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'. ברך ה' ממש. ברך ה' בכל. ומה חזי כל מאן דאכיל מאינון מאכלי דאסירי אסתדק בסמרא אחרא. ובעיל נפשיה וגרמייה. ורוח מסאב שריא עליה. ואחזי גרמייה דלית ליה חולקא באלהא עלאה. ולא חתי אסתדק ולא אסתדק ביה. ואי יפוק הכי מהחי ענמא אסתדק ביה כל אינון דחתיין מסמרא דמסאבא. ומסאבין ליה ודיינין ליה כצר כש דאיבו געלא דמאריה. געלא צהאי ענמא וגעלא צענמא דחתי. וע"כ כתיב ונטמאתם בהם. בלא אל"ף. דלא אשתתה אסותא לנעוליה. ולא נפיק ממשאבותיה לעלמין [מנ] ווי לון ווי לנפשייהו. ללא יתדבקון בצרורה דחיי לעלמין דחא אסתאבו. ווי לגרמייהו. עלייהו כתיב (ד) כי תולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר. מסו דראון. סרחוכא. מאן גריס ליה דא. סהוא ססר דאסתדק ביה. ישראל חתיין מסמרא דימינא. אי אסתדקן בססר שמאלא סא פגמין לססר דא. ופגמין לגרמייהו ופגמין לנפשייהו. פגמין צענמא דין ופגמין

א תשקצו את נפשותיכם וגו' ונטמאתם בהם וגו' והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני. א"ר שמעון בוא וראה כתוב (ג) ישראל אשר בך אתפאר. אם הקב"ה מתפאר בהם בישראל איך יבאו להטמא ולהתדבק בצד המומאה. ועל זה כתוב והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשותיכם וגו'. מי שהוא בצורת המלך אין לו להפרש מדרכי המלך. ולפיכך רשם להם הקב"ה לישראל כל אותן הבאים מצד המומא. וכל אותן הבאים מצד המומאה. אשרי חלקם של ישראל שכתוב בהם (ג) כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'. ברך ה' ממש. ברך ה' בכל. ובוא וראה כל מי שאוכל מאותן מאכלות האסורות נדבק בצד המומאה. ומתערב נפשו ונופו. ורוח טמא שורה עליו. ומראה בעצמו שאין לו חלק באל עליון. והוא לא בא מצד הקדושה ולא נדבק בה. ואם יצא כך מזה העולם נאחזים בו כל אותן הבאים מצד המומאה. ומטמאים אותו ודנים אותו כאיש שהוא מתועב לרבונו. מתועב בעולם הזה ומתועב בעוה"ב. וע"כ כתוב ונטמאתם בהם. בלי אל"ף. שאין רפואה נמצאת להועבתו. ואינו יוצא מטימאתו לעולם. [מנ] וי לדם וי לנפשותם. שלא יודבקו בצדור החיים לעולם שהרי נטמאו. וי לגופותם. עליהם כתוב (ד) כי הולעתם לא תמות וגו' והיו דראון לכל בשר. מהו דראון. סרחון. מי גרם לו זה. צד ההוא שהתדבק בו. ישראל באים מצד בחינת הימין. אם מתדבקים בצד בחי' השמאל הרי פוגמים לצד הימין. ופוגמים לגופותם ופוגמים לנפשותם. פוגמים בעולם הזה ופוגמים

מראה מקובות (א) דף מא: (ב) ישי' פ"ג (ג) ישי' פ"א (ד) ט"ז ס"ז

דיו הודר

שהם פוגמים ומטמאים הנפש שע"י אכילתן נולדו כאדם מרות רעות לחיות בעל תאוה או אכזריות ועוד כדומה. או לבעבור הסכנה שפועלים את גוף האדם במחלות מסוכנות. ובלתי מסק שברכות הימים יתגלה לחכמי המבצע עוד ענינים נסתרים ויבינו פעמים נסתרים שבהרבה מצות לא תעשה שהן בכתוב דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום: ומנן כיון שבשרו חלבו ודמו נתגדלו ונתרכו מן מאכלות האסורות. ולפיכך כתוב ונטמאתם בלא אל"ף כי נטמאתם מזה והולך בהשך:

ופגומים בעולם הבא. כל שכן מי שהתדבק בצד הטומאה [במאכלות אסורות] שהכל מקושר זה בזה. וכתוב כי עם קדוש אתה לה' אלהיך וגו' :

ר' יוסי פתח ואמר (א) כל עמל האדם לפיהו וגו'. עיינתי בדברי שלמה המלך שכלם מקושרים בחכמה עריונה. כל עמל האדם לפיהו. מקרא זה על השעה שדנים לו לאדם בעולם ההוא נאמר. כל הדין ההוא וכל מה שסובל בעולם ההוא. ונוקמים ממנו נקמות של עולם הזה. לפיהו. בשביל פיהו כל זה. שלא שפרו ופימא לנפשו. ולא נדבק בצד הדיים בצד בחינת הדין. וגם הנפש לא תמלא. לא תשתלם עונשה לעולם ולעולמי עולמים. ד"א לא תמלא. לא תקנה שלמות לעלות למקומה לעולם. לפי שהרי נטמאה ונרדקה בצד הטומאה. (ב) ובעבור זה כתוב והתקדשתם והייתם קדושים. מי שמטמא שמקדש עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה. מי שמטמא עצמו מלמטה מטמאים אותו מלמעלה. מקדשים אותו מלמעלה מוכן. שהרי קדושת רבונו שורה עליו. אבל מטמאים אותו. מאיזה מקום. ואפשר תאמר מלמעלה. וכי שורה טומאה למעלה. א"ר חייא זהו שלמדנו שבפעולה שלמטה נתעוררה פעולה למעלה. אם הפעולה שלמטה היא בקדושה. נתעוררה קדושה שלמעלה ובאה ושורה עליו ונתקדש בה. ואם הוא מטמא עצמו למטה. נתעורר רוח טומאה למעלה ובא ושורה עליו ונטמא בו. שהרי בהפעולה תולה הדבר. שאין לך טוב ורע קדושה וטומאה שאין למו עיקר ושורש למעלה. ובהפעולה שלמטה נתעוררה פעולה שלמעלה. מה שתולה במעשה נתעורר למעלה ע"י העשיה ונעשית הפעולה. ומה שתולה בדבור. נתעורר ע"י דבור. כאשר נגזר ברבור למטה נתעורר כך למעלה. ואם תשאל מה יתעורר ע"י דבור. אלא כך כתוב (ג) ודבר דבר. זה הדבור יעורר ענין אחר למעלה שנקרא דבר [מג].. שהרי למדנו שזה הדבור עולה ובוקע רקיעים עד שנתישב במקומו ונתעורר מה שנתעורר. אם טוב טוב. אם רע רע. ועל כן בחוב ונשמרת מכל דבר רע.

7) רבי יצחק אמר כל מי שמטמא עצמו במאכלות אסורות כאלו עובר עבודה זרה. שהיא תועבת ה'. וכתוב לא תאכל כל תועבה. מי שעובר עבודה זרה יוצא מהצד של חיים. יוצא מהרשות הקדוש ונכנס ברשות אחר. וכן מי שמטמא עצמו במאכלות אסורות יוצא מהצד של חיים ויוצא מהרשות הקדוש ונכנס ברשות אחר. ולא עוד אלא שנמטא בעולם הזה ובעולם הבא. וע"כ ונטמאתם במ כתוב בלי א"ף. וכתוב ולא תשקצו את נפשותיכם בדרמה ובעוף ובכל אשר תרמש הארמה אשר הברלתי לכם לכמא. מזה למטא. למטא להעמים עובדי כו"ם. שהרי הם מטמאים ומצד הטומאה הם באים. ובל אחר נדבק בשורשו. רבי אלעזר היה יושב לפני רבי שמעון אביו. אמר לו מה שלמדנו שעתיד הקב"ה לטהר להם לישראל. במה. א"ר בזה שכתוב (ה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'. כיון שנטהרים מתקדשים. וישראל שדבקים בו בהקב"ה קדש נקראים. שכתוב (ו) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. וכתוב ואנשי קדש תדיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. וכאם הם ישראל שהקב"ה אמר

ופגומין בעלמא דלתי. כל שכן מאן דאתדבק בספרא דמסאבא [במאכלי דאסירי] דכלא אחיד דא דלא. וכתיב כי עם קדוש אתה לה' אלהיך וגו' :

רבי יוסי פתח ואמר (א) כל עמל האדם לפיהו וגו'. אסתכלנא במלי דשלמה מלכו דכלהו אחידן בחכמה עלאה. כל עמל האדם לפיהו. האי קרא בשעתא דדיינין ליה לבר כש בההוא עלמא כתיב. כל ההוא דינא וכל מאי דסביל בההוא עלמא. ונקמין מיניה נקמתא דעלמא דא. לפיהו. בגין פיהו. דלא נסיר ליה וסאיב ליה לנפשיה. ולא אתדבק בספרא דחיי בספרא דימינא. וגם הנפש לא תמלא. לא תשתלים דינא לפגם ולעלמי עלמין. ד"א לא תמלא. לא תשתלם לסלקא לאתרהא לעלמין. בגין דהא אסתאבת ואתדבקת בספרא אחרא. (ב) ובגין דא כתיב והתקדשתם והייתם קדושים. מאן דמקדש גרמיה מלרע מקדשין ליה מלעילא. מאן דמסאיב גרמיה מלרע מסאיבין ליה מלעילא. מקדשין ליה מלעילא יאות. דהא קדושה דמאריה שריא עליה. אבל מסאיבין ליה. מאן אחר. ואי תימא מלעילא. וכי מסאיבא שריא לעילא. א"ר חייא היינו דתינין בעובדא דלתתא אתער עובדא לעילא. אי עובדא דלתתא היא בקדושה. אתער קדושה דלעילא ואחי ושריא עליה ואתקדש ציה. ואי שריא אסתאב לתתא. אתער רוח מסאיבא לעילא ואחי ושריא עליה ואסתאב ציה דהא בעובדא תליא מתתא. דהא לית לך סב וביש קדושה ומסאיבא דלית ליה עקרא ושרשא לעילא. ובעובדא דלתתא אתער עובדא דלעילא. מאי דתליא בעובדא. בעובדא אתער לעילא ואתעביד עובדא. ומאי דתליא במלין. במלין. כד אהגור במלה אתער הכי לעילא. ואי תימא מלה מאי אתער. אלא הכי כתיב (ג) ודבר דבר. האי דבר אתער מלה אחרא לעילא דאקרי דבר [מג].. דהא תנינן האי מלה סלקא וזקע רקיעין עד דלתישבא בדוכתהא ואתער מאי דאתער. אי סב סב. אי ציש ציש. ועל דא כתיב ונשמרת מכל דבר רע.

7) רבי יצחק אמר כל מאן דאסתאב במאכלי דאסירי כללו פגל לטעודה זרה. דליהי תועבת ה'. וכתיב לא תאכל כל תועבה. מאן דפגל לע"ז נפיק מספרא דחיי. נפיק מרשותא קדישא ועייל ברשותא אחרא. אוף מאן דאסתאב צהני מיכלי נפיק מספרא דחיי ונפיק מרשו קדישא ועייל ברשותא אחרא. ולא עוד אלא דאסתאב צהאי עלמא ובעלמא דלתי. וע"ד ונטמאתם במ כתיב בלא א"ף. וכתיב ולא תשקצו את נפשותיכם בצדמה ובעוף ובכל אשר תרמוש הארמה אשר הברלתי לכם למתא. מהו למתא. למתא לעמין עובדי כו"ם. דהא אינון מסאיבין ומספרא דמסאבא קא אחיין. וכל חד אתדבק בחתריה. רבי אלעזר הוה יתיב קמיה דרבי שמעון אביו. א"ל הוה דתינין זמין קצ"ה לדכאה להו לישראל. במאי. א"ל במאי דכתיב (ה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם וגו'. כיון דאתדכון מתקדשן. וישראל דאתדכון ציה בקצ"ה קדש אקרין. דכתיב (ו) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה. וכתיב ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. וזכאין אינון ישראל דקצ"ה קאמר

טראה מקומות (א) קולתא' ט דף לא: ט יפ"י' י"ח (ז) דף ט"ז (ח) יחוקאל ל"ז (ו) ירמ"י ב' זין הזהר
[מג] זו מרת המלכות שסמנה בא כת הרבור. וכל עיני עולם הזה מתגנים על פי פקודת מרת המלכות :

אמר עליהם והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני. לפי שכתוב ובי תדבק. וכתוב לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום הללויה. ברוך ה' לעולם אמן ואמן: קאמר עלייהו והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני. צנין דכתיב ובו תדבק. וכתיב לא עשה כן לכל גוי ומשפטים כל ידעום הללויה. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

פרשת תזריע

6) אשה כי תזריע. למדנו אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. אמר ר' אחא הרי למדנו שהקב"ה נזר על הטפה ההיא אם תהיה זכר. או שתהיה נקבה. ואתה אמרת אשה מזרעת תחלה יולדת זכר [א] א"ר ייסי וראי שהקב"ה מבחין בין טפת זכר ובין טפת נקבה. זלפי שמבחין בה נזרע עליה אם תהיה זכר או נקבה [ב] וא"ר אחא וילדה זכר. וכי כיון שמזרעת מיד יולדת. שכתוב וילדה. מקרא זה כך ה' צריך לוטר. אשה כי תהר והלד זכר. מהו כי תזריע וילדה. א"ר ייסי אשה מן היום שמתעברת עד היום שיוולדת [ג] אין לה בפייה אלא הלידה שלה שנתצפה שתלד זכר. וע"כ כתוב אשה כי תזריע וילדה זכר [ד] א"ר אבא בוא וראה בשעה שהאדם בא להתקדש להודוג באשתו בכונה קדושה שלו. נתעורר עליו רוח קדוש הכולל זכר ונקבה. והקב"ה טרמו למלאך אחד הממונה על הריגת של האנשים. ומסר בידו את הרוח הרוא. ומודיע לו לאיזה מקום יפקיד אותו. זש"כ ג) והלילה אמר הורה גבר. הלידה אמר לאותו הממונה הורה גבר מפלוגי [ז] והקב"ה מצוה להרוח ההוא כל מה שצריך לצות אותו. וזה נתבאר. או יורד הרוח וצלם אחד עמו. אותו הצלם שעמד למעלה בדמות האיש הזה. בצלם הזה מתגדל. בצלם הזה הולך הוא בעולם הזה. זש"כ ד) אך בצלם יתהלך איש. כל זמן שהצלם הזה נמצא עם האדם. הוא מתקיים בצלמו בעולם הזה. ושנים הם שנתחברו ביחד. ושלמה דמלך הזוהר לאנשים ואמר. עד שיפוח היום וגם הצללים שנים. ובוא וראה בשעה שהגשמה יורדת ליכנס בעולם הזה. יורדת לנן ערן שבארץ. ותראה הכבוד של רוחות הצדיקים שעומדים שורות שורות. אח"כ הולכת לגיהנם ושם תראה הרשעים הצועקים וי וי. ואין מרחמים עליהם. וככל ענין מתרים לה בהתראה. וזה הצלם הקדוש עומד על הרוח עד שיוצא להעולם. כאשר יוצא להעולם מודמן אותו הצלם אליו ומשתתף עמו ומתגדל עמו. כמו שנאמר אך בצלם יתהלך איש. ובאותו הצלם משתתפים ימי האדם ותולים בו. זש"כ ה) כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ. כי צל ימינו בודאי [ז] וכן ריום שהאשה מתעברת עד היום שיוולדת אין מכינים האנשים מעשי הקב"ה. כמה הם גדולים וכמה הם נפלאים. זש"כ מה

6) אשה כי תזריע. תנין אשה מזרעת תחלה יולדת זכר. ר' אחא אמר ה' תנין דקב"ה גיזר על הסיח טפה אי איסי דכר. אי איסי נוקבא ואת אמרת אשה מזרעת תחלה יולדת זכר [א] א"ר ייסי ודאי קב"ה מבחין בין טפה דזכורא ובין טפה דנוקבא. ובנין דזכרין ליה נזרע עליה אי להוי דכר אי נוקבא [ב] וא"ר אחא וילדה זכר. וכי כיון דמזרעת יולדת. דכתיב וילדה. האי קרא הכי מצעי ליה. אשה כי תהר ותלד זכר מהו כי תזריע וילדה א"ר ייסי אתתא מן יומא דלתעברת עד יומא דיוולדת [ג] לית לה צפומא אלא ילידו דילה אי להוי דכר. וע"ד אשה כי תזריע וילדה זכר [ד] א"ר אבא תא חוי צשתתא דכר נש אחי להתקדשא לאזדוגא צנוקביה צרעותא קדישא דיליה. אתער עליה רוחא קדישא כליל דכר ונוקבא. ומיזו קב"ה לחד שלוחא ממלא על עדוייהו דבני נשא. ומני בדיה ההוא רוחא ואודע ליה לאן אתר יפקוד ליה. ה"ד ג) והלילה אמר הורה גבר. הלילה אמר להסוה ממלא הורה גבר מפלוגי [ז] וקב"ה אפקיד ליה להסוה רוחא כל מה דאפקיד. וה' אוקומיה. כדון רוחא נחתא וחד לולמא עמיה. ההוא דקאים צדיקיה לעילא צהאי לולמא אתרבי צהאי לולמא אויל צהאי עלמא ה"ד ד) אך כללס יתהלך איש. בעוד דהאי לולמא אשתכח עמיה דכר נש. צנומא דיליה קאים צהאי עלמא. ותנין אינון דמתחברין כחדא ושלמה מלכא אזכר לבני נשא ואמר. עד שיפוח היום ונסו הללים. תרי ותא חוי צשתתא דנשתתא נחתא לעאלא ליה צהאי עלמא נחתא צנינתא דעדן דארעא. ותמאת יקרא דרוחיהו דלדיקיא דקיימין שרין שרין. לבתר אזלא לגיהנם ותמאת להו לרשיעיא דכווחין ווי ווי. ולא מרחמי עלייהו ובכלא אססידו צה סדוותא וסאי לולמא קדישא קיימא עליה עד דנפיק לעלמא. כד נפיק לעלמא אזדמן האי לולמא לגביה ואשתתף צהדיה ואתרבי עמיה. כמה דאתמר אך כללס יתהלך איש. ובסוה אלס אשתתפו יומיו דצ"כ ותליין ציה. ה"ד ה) כי תמול אנחנו ולא נדע כי כל ימינו עלי ארץ כי כל ימינו ודאי [ה] ומן יומא דמתעברא אתתא עד יומא דלולדת לא ידעין צני נשא עובדיו דקב"ה. כמה אינון רצבין וכמה אינון עלאין. ה"ד מה

מראה מקומות א) דף מ. ב) דף נ. ג) ח"ו ג' ד) תים ל"ט ה) ח"ו ט'

זיו הזהר

פרשת תזריע [א] קשיא ליה ראם נורה אין כה הטבע ואם כה הטבע אין נורה: [ב] חתין שצניהם נצרך שהקב"ה רואה מה שהייתה הטבע ואם ישר בעיניו נזר שתקלם הורע בהריון ומסר השמירה להמלאך. ואם לאו אין כה נורה. וזו הורע נלמ. או מסריח ולא נעשה הריון כלל או שנעשה הריון שאינו של קיימא: [ג] פי' כיון שהשוקתה כל כך גדולה ללדת זכר מוכן שתיכף בשעת ההורעה היתה מהרהרת ומציירת כחשבתה שתלד זכר. כידוע שכת המחשבה בשעת מעשה פועל הרבה. וזוה יתורין מה שכתוב אשה כי תזריע וילדה זכר: [ד] פי' ברת המלכות שנקראת לילה מוסרת דבר התריון להמלאך הממונה על זה: [ה] היינו שהצל שזאת עם ימינו:

מה רבו מעשיך ה' וגו'. תא חזי כל רוחין דעלמא כליין דבר ונוקבא. וכד נפקין דבר ונוקבא נפקין. ולבנה מתפרשן ב'רתיכו חי וכי זכר לבנה מודונו כחלה וסיינו בת זוגו. ומתחברין בזווגא חד בכלל. רוחא ונפא.. ואי לא זכי מפרישין לה מניה ויהיבין לה לאתרא. ומולידן בנין דלא כדקא יאות.

מה רבו מעשיך ה' וגו'. בוא וראה כל רוחות העולם כאלוים מזכר ונקבה. וכאשר יוצאים זכר ונקבה יוצאים. ואח"כ נפרדים בדרכיהם. אם זוכה האדם מזוגים אח"כ יחד. וזו היא בת זוגו. ומתחברין בזיווג אחד בכלל. הרוח והגוף.. ואם אינו זוכה מפרשים זיווג ממנו ונתנית לאתר. ומולידים בנים שאינם הגונים:

רעיא מהימנא

רועה הנאמן

(א) **וביום** השמיני ימול בשר ערלתו. פקודא דא למגור לח' יומין. גזירו דקיימא קדישא רזא לעלאה. דתתיב (ב) סוד ה' ליראוי ובריתו להודיעם. למאן. לאינון יראוי אינון דחלי טמאה. דהא רזא דקיימא קדישא לא אתחוי לגלאה בר לכו. ורזא דקיימא קדישא הא אוקמוה ואתמרא בכמה דוכתיין. ורזא דא לח' יומין איחוי חיובה על עלמא לכל עמא קדישא [ו] דתתיב וזיוס השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני. דא הוא את קיימא קדישא דאיחוי תמינאה לכל דרגין [ז] וגזירו דהאי קיימא לאעברא הסיא ערלה מקמי ברית [ח] דהא בזהווא זמינא דמתכנשי עמא קדישא לאעברא האי ערלה מקמי ברית קב"ה כניש כל פמליא דיליה ואתגלי ודאי לאעברא להסיא ערלה לעילא מקמי ברית קיימא קדישא. דהא כל עובדין דישראל עבדין לתתא מתערי עובדי לעילא ובהווא זמינא אתדחיא הסיא ערלה מכל עמא קדישא לעילא [ט] ולהאי ערלה מתקני מאנא חדא בעפרא לאשראה האי ערלה בנייה ברזא דתיב (ג) ונחש עפר לחמו. ועפר תאכל כל ימי חייו. מכהן דלתיב דא אנשריך לאתנא קלנא בזהווא אתר. אע"ג דמעברי ליה מקמי האי ברית. ודוכתיא כד מתעברא זיהאי ברית עפרא איחוי. דהא בשר דהווא נחש אתעבר מקמי אדם. קב"ה שוי ליה מדוריה בעפר. דתתיב ועפר תאכל כל ימי חייו. וכיון דקב"ה כד אעבר ליה מקמי אדם שוי מדוריה בעפרא דאתקין ליה. כך בזהווא גוונא ממש. אן לריכין כד מעברין לערלה לאתקנא ליה עפרא למהו זיה מדוריה. כל בר נש אלשריך לקרבא האי צרא קרבנא לקב"ה בחדווא צרעו דצבא. למיעל ליה תמות נדפוי דשכינתא ואתחשב קמי קב"ה דאיחוי קרבנא שליט לאתקבלא צרעו. וקרבנא דא כגוונא דקרבנא דבעירא. דא לח' יומין. ודא לח' יומין. דתתיב ומיום השמיני והלאה ירלה. במאי ירלה. במעבר עליה חד שבתא [י] כיון דאעבר עליה חד שבתא דקין ירלה דא לקרבנא ודא לקרבנא אחאי. בנין דאתדבק ואוזמן לגבי הווא שבת רזא דברית קדישא [יא] ועל דא כלל ברזא עלאה איחוי. ע"כ ר"מ:

(א) **וביום** השמיני ימול בשר ערלתו. מצוה זו למול לשמנה ימים. מילת הברית הקדוש סוד עליון הוא. שכתוב (ב) סוד ה' ליראוי ובריתו להודיעם. למי. לאותן יראוי. אותן יראוי חמא. שהרי סוד ברית הקדוש אין ראוי לגלותו מלבד להם. וסוד ברית הקדוש כבר נאמר ונתבאר בכמה מקומות. וזה הסוד למול לשמנה ימים הוא חיוב על העולם לכל העם הקדוש [ו] שכתוב ובוים השמיני ימול בשר ערלתו. יום השמיני. זה רמו על אות הברית הקדוש שהוא שמיני לכל המדרגות [ז] ומילת זה הברית היא להעביר שם ערלה ההיא מלפני הברית [ח] שהרי באותו הזמן שנאסף עם הקדוש להעביר ערלה זו מלפני הברית. מאסף הקב"ה כל פמליא שלו ונתגלה בודאי להעביר ערלה ההיא למעלה מלפני ברית היסוד הקדוש. שהרי כל המעשים שעושים ישראל למטה מעוררים פעולה למעלה. ובאותו הזמן נדחית ערלה ההיא מכל העם הקדוש למעלה [ט] ולערלה זו מכינים כלי אחד עם עפר להניח ערלה זו בתוכו. בסוד הכתוב (ג) ונחש עפר לרמו. ועפר תאכל כל ימי חייו. מבאן נראה שלא נצרך לנהוג בזיון במקום ההוא. אע"פ שמעבירים אותו מלפני הברית הזה. ומקומו כאשר נפרד מזה הברית עפר הוא. שהרי לאחר שנחש ההוא נפרד מלפני אדם. עשה לו הקב"ה מדורו בעפר. שכתוב ועפר תאכל כל ימי חייו. וכיון שהקב"ה כאשר העבירו מלפני אדם עשה מדור הנחש בהעפר שהבין לו. כן באותו הדמיון ממש. אנהנו צריכים בכריתת הערלה להבין דא עפר להיות בו מדור שלה. כל אדם צריך ביום המילה להקייב בגו קרבן להקב"ה בשמחה ברצון הלב. להכניסו תחת כנפי השכינה. ונחשב לפני הקב"ה שהוא קרבן שלם להתקבל ברצון. וקרבן זה הוא כדמיון קרבן הבהמות. זה לח' ימים. וזה לח' ימים. שכתוב ומיום השמיני והלאה ירצה. כמה ירצה. בזה שעובר עליו שבת אחד [י] כיון שעבר עליו שבת אחד או ירצה זה לקרבן וזה לקרבן. ולמה. לפי שנדבק וגודמן אצל השבת ההוא שהוא סוד ברית הקדוש [יא] וע"כ הכל הוא בסוד העליון. ע"כ ר"מ:

(ד) **אדם** כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בשרת וגו'. א"ר הייא בוא וראה שאת או ספחת או בשרת הרי כאן ג' מינים. וכלם נקראים נגע צרעה. והי"ד והיה בעור בשרו לנגע צרעת. מהו נגע צרעת. כתרנגוב סגירו. הסגר בכל [יב] וכתוב והובא אל אהרן הכהן וגו'. אכל

(ד) **אדם** כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בשרת וגו'. א"ר הייא בוא וראה שאת או ספחת או בשרת הרי כאן ג' מינים. וכלם נקראים נגע צרעה. והי"ד והיה בעור בשרו לנגע צרעת. מהו נגע צרעת. כתרנגוב סגירו. הסגר בכל [יב] וכתוב והובא אל אהרן הכהן וגו'. אכל

טראה בקומות (א) דף עג: ט תלים כ"ה (ג) יעמי' ס"ה (ד) דף ע"ב.

זו הזהר

[א] היינו הבית דין או פתם אנשים אחרים מחויבים למול התינוק הנולד אם אין אביו מכניסו לברית: [ב] פ"י שמן חמרה עד יסוד ועד בכלל הן ה' מדרגות. מבאן טובן הסוד של א"ת. א"ב. ב"ת. ג"ן היינו ה' ספירות תחת תנה"י. ד' היינו מלכות: [ה] פ"י להעביר קליפת הנחש שהוא טומאת הערלה מן ספירת היסוד שלא יגול משם השפע הנשפעת לעם ישראל: [ו] פ"י שהנחש שהוא גם השטן גרמה שלא יקבר על ישראל: [ז] שבת אחד היינו כל זמן השבת מן היום ומן הלילה. לכך אין די בשבעה ימים: [ח] שבת הוא סוד התקשרות והזדונות יסוד ומלכות והתקשרות כל העולמות לקבל שפע מן המקור הנובע לתוך המעיין: [יב] פ"י שנמנר בעדו ההשפעה

אבל הנגעים הנראים מבחוץ כתוב וראהו הכהן וממא אותו. שהרי בראי הנגעים הנראים מבחוץ באנשים מצד הטובה באים. ואין הם יסורין של אהבה. א"ר יוסי מניין שכך. א"ר חייא שכתוב ה' טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת. אם זו התוכחת היא מאהבה נסתרת היא מאנשים. כדמיון זה מי שמוכיח לחברו באהבה צריך להסתיר דברי תוכחתו מאנשים. שלא יתבייש מהם חברו. ואם דברי תוכחתו בפרסום לפני אנשים אין הם באהבה. כך הקב"ה כשמוכיח לאדם בכל ענין מוכיחו באהבה. בתחלה מכה לו בגופו בפנים. אם חזר בו מוטב. ואם לאו. מכה לו תחת בגדיו בעורו. ואלו נקראים יסורים של אהבה. אם חזר בו מוטב. ואם לאו. מכה לו בהתגלות בפניו לפני הכל. בשביל שיסתכלו בזה וידעו שזה הוא חוטא. ואין הוא אוהבו של רבונו — :

(ג) פתח איש אחד ואמר. כתוב וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. [תרגומו לרוח ממללא] עפר מן האדמה. זו עפר ארץ הקדושה שמשם נברא. והוא מקום בית המקדש. ויפח באפיו נשמת חיים. זו הנשמה הקדושה שנמשכה מאותן החיים שלמעלה. ויהי האדם לנפש חיה. אדם נכלל בגוף קדושה מן חיה העליונה שהוציאה הארץ [יג] שכתוב ויצא הארץ נפש חיה. נפש של חיה עליונה היא. ולפי שנפש חיה זו היא קדושה עליונה. כאשר ארץ הקדושה מושכת אתה בקרבה ונבללת בה. או היא נקראה נשמה [יד] ובוא וראה בכל זמן שהאדם הולך בדרך אמת. ופיו ולשונו מדברים דיבורים קדושים תפלה ותורה. או אותה הנשמה מתדבקת בו. אהוב רבונו הוא. והרבה שומרים ושמרוהו מכל הצדדים. נרשם הוא לטוב למעלה ולמטה. ושכינה הקדושה שורה עליו. וזה הוא העולה למעלה ומדבר לפני המלך הקדוש. נכנס בכל השערים ואין מוחה בידו. וע"כ נקרא רוח ממללא. שהרי כל שאר הנפשות אין להם רשות לדבר לפני המלך מלבד זה. ובזמן שהוא נלון בדרכיו ופיו ולשונו מדברים דיבורים רעים. או השכינה מסתלקת ממנו והנשמה הקדושה בורחת ממנו ואינה מתדבקת בו. ומצד נחש הרע והתקיף נתעורר רוח אחד שמשוטט והולך בעולם. ואינו שורה אלא במקום שהקדושה העליונה נסתלקה משם. ואותן דיבורים הרעים עולים למקום נחש הרע. כי הכר לשרשו נמשך. וכשהם עולים כלם מכריזים ואומרים. העלו ססביב דיבור הרע של פלוני. פנו מקום לדרכו של נחש התקיף. ונשמה זו עולה בבושה ובצער גדול. ואין נותנים לה מקום לדבר כמקדם. וכאשר דיבור הרע הזה עולה בדרכים ידועים ושורה לפני נחש התקיף. או נתעוררים הרבה רוחות בעולם. ורוח אחד יוצא מן הצד הנורא ומוצא שזה האיש עוררו בדיבור רע. ושזה רוח ממללא הקדוש ברח מסנו. אז שורה עליו רוח ההוא ומטמא אותו. ואז הוא נעשה מצורע. ונפגם בבשרו במראה פניו. וע"כ כתוב (ג) שומר פיו דלשינו שומר מצרות נפשו. ודאי נפש הזאת שדיתה ממללא נעשית אלמת בשביל דיבור הרע. ובמו שהאדם נענש כך בשביל דיבור רע. כך ענשו בשביל דיבור טוב הבא לידו ויכיל

מראה מקומות (ג) פלי כ"ו (ג) 97 ע"ב (ג) פלי כ"א

כלל אינו דיתחזן לזכר כתיב וראהו הכהן וממא אותו. דהא ודאי אינו דיתחזן לזכר כתיב נשא מספרה למסכבא קא תמיין. ולא יסורין להכביד ניכוה. א"ר יוסי מנא לן. א"ר חייא דכתיב ה' טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת. אי הוי תוכחת מאהבה איבי מסותרת מבני נשא. כנוכח דא מאן דאוכח להצריה ברחימותא צעי לאסתרא מלוי מבני נשא. דלא יכסיף מינייהו חצריה. ואי מלוי אינון באתגליא קמי בני נשא לאו אינון ברחימותא כך קב"ה כד אוכח לזכר נש בכלל אוכח ברחימותא. בקדמיתא מחי ליה בגרמיס דלנו. אי הדר ביה מוטב. ואי לאו. מחי ליה תחות תופדיס בעורו. ואלין אקרון יסורין להכביד. אי הדר ביה מוטב. ואי לאו. מחי ליה באתגליא בצדפי קמי כלל. בנין דיסתכלון ביה וידעון דהא חסאה איבו. ולא רחימתא דמאריה הוא — :

(ג) פתח הסוה גברא ואמר. וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. [תרגומו לרוח ממללא] עפר מן האדמה. דא עפרא דארעא קדישא דמתמן אהצרי. וכוף אחר דבי מקדשא. ויפח באפיו נשמת חיים. דא נשמתא קדישא דאתמסכה מאינון חיים דלעילא. ויהי האדם לנפש חיה. אדם אסתכליל בנפשו קדישא מחיה עלאה דאפיקת ארעא [יג] דכתיב תולא הארץ נפש חיה. נפש דהויא חיה עלאה. ובנין דהאי נפש חיה איבי קדישא עלאה. כד ארעא קדישא משכא לס בגווה ואתכלילת בה. כדן קרינון לה נשמה [יד] ותא חוי בכל זמנא דבר נש חיויל בצאורח קשום. ופומיה ולישיניה ממללן מלי קדישין בללותא ובצאורייתא הוי נשמתא אהדבקת בה. רחימא דמאריה איבו. וכמה נסורין נסרין ליה מכל נסרין. רשימא איבו לטב לעילא ותתא. ושכינתא קדישא שריא עליו ודא איבי דסלקא לעילא וממללא קמי מלכא קדישא ועיילא בכל תרעין וליא דימתי ביה. וע"ד אהקרי רוח ממללא. דהא כל שאר נפשות לית לון רשו למללא קמי מלכא בר הא. ובזמנא דהוי אסתי אורחוי וספוטתיה ולישיניה ממללן מלין זשיין. שכינתא אסתלקת מניה וכשמתא קדישא אהעברת מניה ולא אהדבקת בה. ומספרא דחויא בישא תקיפא אהעבר רוחא חדא דשט וחיויל בעלמא. דלא שריא ללא באתר דקדושה עלאה אסתלק מתמן. ואינון מלין סלקין לאמר דחויא בישא. דכלל לאתריה אהדר. ובשעתא דסלקין כלל מכריזין ואמרין. אסתלקו סוחרנייה דמלה בישא דפלגיא. פנון אתר לחריה דחויא תקיפא. והאי נשמתא סלקא בכסופא בעקו דכלל. ולא יסבין לה אתר למללא כמלקמדין. וכד הוי מלה בישא סלקא בצאורחין ידיעאן ושארין קמי דחויא תקיפא. כמה רוחין מתערין בעלמא. ורוחא נחתא מהסוה מסרה ואשכח דהוי צ"כ אהעבר ליה דמלה בישא. והא דרוחא ממללא קדישא אהעברת מניה. כדן הסוה רוחא שריא עליו וסאכיז ליה. וכדן איבו אהעביד סנירא. ואתפנס בצשריה חיוו להנפוי. וע"ד כתיב (ג) שומר פיו ולשינו שומר מצרות נפשו. ודאי הוי דהוא ממללא אהעבידת משתוקא בנין מלווא בישא. וכמה דעונשא דבר נש דהוי בנין מלה בישא. כך ענשיה בנין מלה פצא דקאחי לידים ויכיל

זין הזהר

דלעילא: [יג] חיים שלמעלה היינו ספירת הבינה הנקראת אימא עלאה. הארץ זו ספירת המלכות שנקראת אמא תתאה. ונפש האדם משכנת תחלה מן בינה ללכות. וממנה לעולם הזה [יד] פ"י לאתרי בואה מן בינה למלכות שנקראת ארץ הקדושה נקראת נשמה. ושם ניתן לה כח הדבור. כי הדבור הוא במלכות:

ויכול למלל ולא מליל. בגין דפניס להסוא רוחא ממללא. דיהא מתתקנת למללא לטיילא ומלללא לתתא. וכלא בקדושה כל סכן אי עמא אזלא צלרחא עקימא. ואיזו יכיל לזיללא להו ולאזכחא לבו וסזיק ולא מליל נעכר במכתשין דמסלציותא. כמה דכתיב (א) נלמתי דומיה חסייתי מצוי וכאזי נעכר .. (ב) וסיה צבשרו לנגע לרעת וצבא אל אהרן הכהן. א"ר יוסי האי נגע כל גוויין דיליה אתערבו צבו חצריא [טו] וכהנא סוה ידע צבו לרכיא ולמסאבא. סוה ידע אי אינון דהוו יסורין דרהימותא או אינון דלשפתחו צמאן דמאיס ציס מלריה ורחיק מניה. א"ר ילחק לפוס ארחוי צישא דבר נש גריס נגע בעלמא. ודינא סריא בעלמא והיינו נגע לרעת [טז] נגע לרעת הא אתערבו חצריא אצל לרעת כתרנומו. א"ר יהודה מאי תרנומו. סגירו. דסגיר ולא פתח [יז] וכד סגיר הוא ולא פתח נגע הוא דלקרי —

(ג) נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן. א"ר ילחק תאלא צכמה דרגין אלקרי צר נש. ארס. גבר. איש. אנוש. גדול שבכלם אדם. דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו. וכתיב כי צללם אלהים עשה את האדם. ולא כתיב גבר איש אנוש א"ר יהודה אי הכי זהא כתיב ארס כי יקריב מכס קרבן לה'. מאן צבי למקרב קרבנא מאן דליהו חסאה. וכתיב ארס. א"ר ילחק תא הוי קיומא דעלמא דעלאין ותפאין הוא קרבנא. כייחא דקב"ה וזלון אתמוי לזקרב קמיה האי כייחא. הוי אימא האי ארס דיקירא מכללא. א"ל אי הכי הא כתיב ארס כי יהיה צעור צשו שאת וגו' והוצא אל הכהן. וכתיב נגע לרעת כי תהיה צלחא והוצא אל הכהן. א"ל להאי צבי קב"ה לדכאה יתיר מכללא. דמאן דליהו צדרגא עלאה דכלסו לא ליתבי הכי. וצגין כך כתיב צלחא והוצא אל הכהן. וצא לא כתיב אלא והוצא. דכל מאן דחמי ליה אתחייב ציה ללקרוביה קמי ככהל. דדיוקנא קדישא לא ליתבי הכי וכתיב איש או אשה כי יהיה צו נגע צראש וגו'. ואיש או אשה כי יהיה צעור צשרס צהרות וגו'. ולא כתיב צבו והוצא. א"ל והא כתיב כי זה משה האיש וגו'. והאי משה ענו מאד וגו'. אמאי לא לקרי ארס. א"ל בגין דלקרי עבד למלכא. דכתיב לא כן עבדי משה. (ד) משה עבדי. ואוף הכי לקרי איש לגבי ארס דלעילא [יח] .. (ה) רבי חזקיה אמר תא חזי צאתר חד אהרן הכהן ובאתרא אחרא הכהן סהס. דא קב"ה [יט] א"ר ילחק והא כתיב נגע לרעת כי תהיה צלחא והוצא אל הכהן. אי הכי דא קב"ה. א"ל אין בגין דציה תליא כל דכיותא וכל קדושתא. א"ל אי הכי אמאי והוצא. והועלה מצעי ליה. א"ל כד"א והוצא את דביו צבצעות. דעיל דא בגו דא. אוף סכא והוצא. דייכסון ליה לכהנא לדכאה ליה דיסדר ציס. ויעלון מלוי קמיה [כ] וא"ר ילחק הכי תנין. נגע לרעת. נגע הוא דינא תקיפא דשריא בעלמא. לרעת. סגירו. כמה דאתמר. סגירו דכורא עלאה. סגירו דטיצו עלאה דלא נחית בעלמא. כי תהיה צלחא. צלחא

(ג) נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן. א"ר יצחק למדנו בכמה סדרנות נקרא בן אדם. אדם. נכר. איש. אנוש. גדול שבכלם אדם. שכתוב ויברא אלהים את האדם בצלמו. וכתוב כי צללם אלהים עשה את האדם. ולא כתוב גבר איש אנוש. א"ר יהודה אם כן הרי כתוב אדם כי יקריב מכס קרבן לה'. מי צריך להקריב קרבן. זה שהוא חוטא. וכתוב אדם. א"ר יצחק בוא וראה קיום העולם וקיום העליונים והתחתונים הוא הקרבן. נחת רוח של הקב"ה. ומי ראוי להקריב לפניו נחת רוח הזה. אין זה כי אם אותו האדם הנכבד מהכל. א"ל אם כן הרי כתוב אדם כי יהיה בעור בשרו וגו' והובא אל הכהן. וכתוב נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן. א"ל כי לזה רוצה הקב"ה למהרו יותר מהכל. שזה שהוא כמדורגה העליונה יותר אל ישב כך. ולפיכך כתוב באדם והובא אל הכהן. ובא לא כתוב אלא והובא. שכל מי שרואה אותו נהייה בו להקריב לפני הכהן. לבעבור שצורה קדושה אל תשב כך. וכתוב איש או אשה כי יהיה בו נגע צראש וגו'. ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות וגו'. ולא כתוב ברס והובא. א"ל הרי כתוב כי זה משה האיש וגו'. והאיש משה ענו מאד וגו'. מפני מה לא נקרא אדם. א"ל לפי שנקרא עבד למלך. שכתוב איש לך עבדי משה. (ד) משה עבדי. ואף גם זה שנקרא לא לעשות האדם שימעה [יח] .. (ה) רבי חזקיה אמר בוא וראה במקום אחד כתוב אהרן הכהן. ובמקום אחד הכהן סתם. זה דקב"ה [ט] א"ר יצחק והרי כתוב נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן. איכ גם כאן זה הקב"ה. א"ל כן. לפי שבו תולה כל טהרה וכל קדושה. א"ל אם כן למה כתוב והובא. והועלה ה' צריך לומר. א"ל ככתוב והובא את בריו במצעות. שנכנס זה בתוך זה. אף כאן והובא. שיכניס אותו אל הכהן שיהיה אותו להחזירו בתשובה. ואז יעלו דיבוריו לפני הקב"ה [כ] וא"ר יצחק כך למדנו. נגע צרעת. נגע הוא דין תקיף השורה בעולם. צרעת. סגירו. כמו שנתבאר. הסגר אור העליון. הסגר שפע טוב העליון שאינו יורד לעולם. כי תהיה באדם. באדם

מראה מקומות (א) תליס ל"ט (ב) דף סו. (ג) דף פח. (ד) יפוש א' (ה) דף מע :

דיו הזהר

[טו] פי' שנתעוררו למפלל בהלכות מראות נגיעים : [טז] פי' צרעת' היא צירוף שתי חיכות צ"ר ע"ת. כמו שמורגל בפי האנשים בזמן שאין שפע בעולם כראוי אומרים זה לזה עתה עת צר : [יז] פי' ששערי השפע נסגרים : [יח] פי' לעומת זה שאמר עליו יחזקאל על דמות הבסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה : [יט] פי' ענין סתם היינו שיש למרש במשוע על הכהן שלמשה ובדרך רמו ומר על הכהן שלמעלה. זה הקב"ה. והיינו מדה המשפעת חסד לעולם : [כ] כאן נ"כ יפורש כך שסתם כהן היינו שלמשה ושלמעלה. תחלת וצא להבהן שלמשה להחזירו בתשובה. ועי' יובא אח"כ להבהן שלמעלה :

בארם סתם [כא] והובא אל הכהן. זה הכהן שלמטה. שהוא נתתקן לפתוח הסגר ההוא. ולדרליק את הנרות שיהי' נמצא על ידו שפע ברכות למעלה ולמטה ויברח ויסתלק נגע ההוא. ויהי' שורה אור של רחמים על הכל. ולפיכך הובא אל הכהן :

בארם סתם [כא] והובא אל הכהן. זה הכהן שלמטה. שהוא נתתקן לפתוח הסגר ההוא שגירו. ולאדלקת זולתיא דיסתכחו על ידו ברכאן לעילא ולתתא. ויתעבר ויסתלק ההוא נגע. וישרי נהירו דרחמי על כלא. ובגין כך הובא אל הכהן.

א) ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות בהרות לבנות. א"ר יוסי למדנו פראות בבהרת עזה המסובבים ומסובבי' כמוסל בשרבוטין. ובהמראית דנו והתפלפלו באותן הגונים [כג] א"ר יצחק יש מי שלמד ש' טעמי הלכות בבהרת עזה. וכלם למדתי מאבי. מלכד בהרת לבנה. שבהרת אחת יכולה להיות טמא. רק עד אחד היא לטהרה. שתי בהרות. ב' עדים ובודאי טהור. מכאן ולהלאה אפילו מאה כשתים ושתיים כמאה. וזה למדתי מעצמי אח"כ. שכתוב לא יקום עד אחד באיש וגו'. על פי שנים עדים יקום דבר :

א) ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות בהרות לבנות. א"ר יוסי תנינא חיוז בצרהת עזה דמוקפי כסילתא. ובחיוז אסתן אסתן צאינון גוויין [כג] א"ר יצחק ש' טעמי אית מאן דגריס בצרהת עזה. וכלהו אוליפנא מאבא. בר חורו. חד סאיב סהלא חד. תרין. תרי סהדי דכי. מכלאן ולהלאה אפילו מאה כתרי ותרי כמאה. ולא אוליפנא לבתר. דכתיב לא יקום עד אחד באיש וגו'. על פי שנים עדים יקום דבר :

ובי יהיה בקרחת או בגבחת נגע לבן אדמדם. רבי חזקיה היה יושב לפני רבי שמעון ואמר. כתוב נגע לבן אדמדם. או הוא נגע. שהרי הלבנונית אין עומדת במראיתה [כג] פתח רבי שמעון ואמר כתיב (ג) אם יהיו חמאיכם כשנים וגו'. וכאים הם ישראל שהקב"ה רוצה לטהר אותם בכל. בשביל שלא יהיו נמצאים בדין לפניו. ושרי הדין אל ישלמו בהם. שהרי הכל הולך אחר מינו. אדום לאדום. ולבן ללבן. ושמאל לשמאל. בעשו כתוב ויצא הראשון אדמוני. וע"כ היה שורה בו מינו. (ג) ואם תשאל אדמוני כתוב בעשו. והלא כתוב גם בדרד (ד) ויביאדו והוא אדמוני. אלא עשו מן זרם הזהב נעשה [כד] ורוד בזהב הזהב נדבק. בעשו כתוב בו אדמוני כלו כאדרת שער. שהוא בזהם ופסולת התוך הזהב יצא. וכרוד כתוב בו עם יפה עינים ומוב ראי. בוא וראה מה המעם. כי גון לבן ירדע עיניו. וגון אדום ירדע עיניו. אם האדמימות בתחלה ואח"כ נראה בו לבנינות. הרי כח טהור נולד בו ומתחיל להטהר. ואם לבנונית בתחלה ואח"כ נראה בו אדמימות הרי התחיל להטמא. בזה כתוב וממאו הכהן. שהרי נולד בו הכח של אדם להטמא. והכהן היה סכיר בכל אותן הגונים. ולפעמים כשנראה בו גון של טהרה היה צריך להסגירו. לראות אם נולד בו גון אדום טמא. ואם לא היה מטהרו. וש"כ וטהרו הכהן וגו'. ה' ר' יצחק אמר מהו נגע לבן אדמדם. נגע ממש הוא אם הלבנינות נראתה והאדמימות לא עברה. כך נשמע ממה שכתוב לבן אדמדם. ר' יוסי אמר המעם לפי שהלבנינות אינה טריית בלבדה אלא ביחד עם האדמימות. כעין ערבוב של לבן ואדום. ר' יצחק אמר אע"פ שהלבנינות נראית בלבדה אם האדמימות לא עברה נגע הוא [כה] שכתוב אם יהיו חמאיכם כשנים כשלג ילבינו. וכאשר נתלבן הכל החמים נמצאים והדינים נעקרו. למד רבי אבא. כתוב נגע הוא וכתוב נגע היא. אחד לשון זכר ואחד לשון נקבה. אלא כאשר העולם של בחינת נקבה נממא בעבור חמאי התחתונים כתוב נגע היא. וכאשר

ובי יהיה בקרחת או בגבחת נגע לבן אדמדם. רבי חזקיה הוה יושב לפני רבי שמעון ואמר. כתוב נגע לבן אדמדם. כדין הוא נגע. דהא חוורא לא קאים צעיניה [כג] פתח רבי שמעון ואמר כתיב (ג) אם יהיו חמאיכם כשנים וגו'. וכאין אינון ישראל דקצ"ה צעי לדכא לון צכלא. בגין דלא יסתכחו צדיקא קמיה. ומאריהון דדיקא לא ישלטון ציון. דהא כלא אזיל צתר זיניה. סומקא לסומקא. וחורא לחורא ימינא לימינא. ושמאלא לשמאלא. צעו כתיב וילא הרשון אדמוני. ועל דא שריא ציה זיניה. (ג) ואי תימא אדמוני כתיב צעו. וכתיב ציה צדוד (ד) ויביאדו והוא אדמוני. אלא דא מוזהמא דדהצא אסתציד [כד] ולא צוהרע דדהצא אסתצדק. צעו כתיב ציה אדמוני כלו כאדרת שער. צוהמא דהתוכא נפיק. וצדוד כתיב ציה עם יפה עינים וטוב ראי. תא חוי מלי טעמא. גוונא חוורא אשתמודע. וגוונא סומקא אשתמודע. סומקא צקדמיתא ואסתחוי ציה חוורא. הא דכיותא תתליד ציה וטארי לאתדכאה. חוורא צקדמיתא ואסתחוי ציה סומקא הא שטרי לאסתצבא. כתיב ושמאו הכהן. דהא תתליד ציה סומקא לאסתצבא. וכסנא סוה ידע צכל אינון גוויין. ולזמין דאתחוי ציה גוונא דדכיותא יסגר ליה. לתחמי אי תתליד ציה גוונא אחרא. ואי לאו מדכי ליה. סה"ד וטהרו הכהן וגו'. ה' ר' יצחק אמר מהו נגע לבן אדמדם. נגע ממש הוא אי חוורא אסתחוי וסומקא לא אסתצב. משמע דכתיב לבן אדמדם. ר' יוסי אמר דחוורא לא אסתחוי אלא בסומקא. כגוונא חוורא וסומקא. ר' יצחק אמר אע"פ דחוורא אסתחוי אי סומקא לא אזיל נגע הוא [כה] דכתיב אם יהיו חמאיכם כשנים כשלג ילבינו. וכד אסתחור כלל רחמי אסתכחו ודינין אסתקרו. תתלי ר' אבא. כתיב נגע הוא וכתוב נגע היא. חד דכר וחד נוקבא. אלא כד נוקבא אסתצבת בגין חווי תתלי כתיב נגע היא.

מראה מקומות (א) דף נ: (ג) יע"י א' (ג) דף נא. (ד) שו"ת א' י"ו (ה) דף טט.

זיו הזהר

[כא] כאן יפורש כך כונתו סתם אדם כמשום היינו שלמטה ובדרך רמז וסוד היינו העולם שלמעלה שנאמר עליו ועל דמות הכמא דמות כמראה אדם עליו למעלה. כי האדם שלמטה נורם כחמאיו פגם למעלה: [כב] דברי הזהר: כאן הם בחירה סתומה והמפורשים נרחקו מאד במירושם. ולמענ"ד שם התיבות מהופכות על פי טעות ובצ"ל כמו שכתבתי והענין מובן לכל מבין: [כג] כי מראה לובן פרסם על חסד. ואודם על דין. וכיון שפתוך באדמונית נגע הוא: [כד] פי' מן הפסולת הרע שברע סמדת הדין. ורוד מן הטוב שבמדת הדין: [כה] ר' יוסי מקיל שאע"פ שיש אדמימות אם הלובן עומד בלבוז אין מקלקל האדם שאצלו וטהור. אבל ר' יצחק מחמיר שאין מותר אלא כשעבר האדם לגמרי:

וכאשר העולם של בחי' זכר אינו מסוּדָר בעבור חסאי התחתונים כתוב ננע הוא [כז] והיו ניכרים אלה הענינים אצל הכהן דינים שבאו מזה העולם ודינים שבאו מזה העולם. והבין מזה איזה קרבן שצריך להקריב. שכתוב זכר תמים. וכתוב נקבה תמימה יביאנה. שהרי היה ניכר הענין מאין באו הדינים ומיהיכן אותן החמאים. אם נאחזים בזה או בזה [כז] ועל זה כתוב (ח) זבחי אלהים רוח נשברה. להוציא שאר קרבנות שאין כתוב בהם רוח נשברה. שהם שלום לעולם ושמחת העליונים והתחתונים:

(ג) **והבגד** כי יהיה בו ננע צרעת וגו' או בשתי או בערב. א"ר אלעזר בכל מעשיו של האדם נצרך לו שיהיו כלם לשם הקדוש. מהו לשם הקדוש. להזכיר בפיו שם הקדוש על כל מה שהוא עושה. ויאמר שהכל הוא עושה לצורך עבודת הבורא. ואו לא ישרה על מעשיו צד המומאה. לפי שזה הצד נמצא תמיד אצל האנשים ויכול לשרות על מעשה ההוא. וע"כ השתי או הערב הי' נמצא ושרה עליו רוח מומאה. ומה אם בזה כך. מי שמפקיד חפציו לצד המומאה. שאין נצרך. על אחת כמה וכמה. ולפיכך כתוב ונשמרת מכל דבר רע:

(ג) **זאת תורת** ננע צרעת בנג הצמר או הפשתים וגו'. א"ר יוסי בנג הצמר או הפשתים מפני מה. א"ר יצחק בכל שורה ובכל שולש הננע. ויש כרמיון זה שכתוב (ד) דרשה צמר ופשתים. ולפיכך שליטת ננע ההוא שיוצא מסקום עליון הזה שולט בכל בשני אופנים בצמר ובפשתים [כה] ולפיכך זאת תורת ננע הצרעת בנג הצמר או הפשתים. (ה) ר' אבא פתח (ו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. עתיד הקב"ה לראות נאולה לבניו כאותן הימים ששלח הקב"ה להוציא את ישראל. והראה אותן המכות במצרים והכה אותם בשביל ישראל. בוא וראה מה בין נאולה זו לנאולת מצרים. נאולת מצרים היתה במלך אחד ובמלכות אחת. כאן בכל מלכי העולם. ואו יכובד הקב"ה בכל העולם. וידעו כלם מסולת הקב"ה. וכלם יוכו במכות נפלאות על אחת שתיים. לפי שכלם יסאנו לשלח את ישראל. ואו יתגלה מסולת הקב"ה. שכתוב והיה ה' למלך על כל הארץ. ואו כלם יתגדבו בישראל להביאם להקב"ה. כמו שכתוב (ז) והביאו את כל אודים סנחה לה'. ואו יקמו האבות בשמחה לראות נאולה בניהם כמקדם. וש"כ כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. אמן כן יהי רצון. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

וכד דכר לא התכדי בגין חובי תמאי כתיב ננע הוא [כז] ואשתמודעאן מלין אלין לגבי כהנא דינין דתמו מהאי ודינין דתמו מהאי ואשתמודעאן קרבני דבעיין לקרבא דכתיב זכר תמים. וכתיב נקבה תמימה יביאנה. דהא אשתמודעאן מלי מאן אתו דינין ומאן אינין חובי. הי אתהתקן צהאי או צהאי [כז] ועל דא כתיב (ח) זבחי אלהים רוח נשברה. לאפקא שאר קרבנין דלא כתיב רוח נשברה דאינון שלמא לעלמא ומדוס דעלאין ותמאיין

(ג) **והבגד** כי יהיה בו ננע צרעת וגו' או בשתי או בערב א"ר אלעזר בכל עובדיו דבר נש לגבי ליה דלהיון כללו לשמא קדישא מהו לשמא קדישא. לאדכרא בפומיה שמא קדישא על כל מאי דליהו עבדי דכלא הוא לפולחניה. ולא ישרי עליו ספרא אהרא צבין דליהו זמין תדירא לגבי בני נשא ויכיל לאשראה על ההוא עבדתא. ועל דא השתי או הערב הוה אסתאב ושריא עליה רוח מסאבא ומאי צהאי כך. מאן דפקיד מלוי לספרא אהרא. דלא אלפקיך. על אחת כמה וכמה ובגין כך כתיב ונשמרת מכל דבר רע:

(ג) **זאת תורת** ננע צרעת בנג הצמר או הפשתים וגו'. א"ר יוסי בנג הצמר או הפשתים אמאי. א"ר יצחק בכלא שריא ובכלא שלמא. ותיב כגוונא דא דכתיב (ד) דרשה צמר ופשתים. ובגיני כך שולגיה דההוא ננע דנסיק מאתר עלאה דא שלמא בכלא צמרי גווי צלמר ובפשתים [כה] ובגין כך זאת תורת ננע הצרעת בנג הצמר או הפשתים. (ה) רבי אבא פתח (ו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ומין קב"ה לאחזאה פורקנא לבניו כאינון יומין דשלח קב"ה לאפקא לישראל. ואחוי אינון מכתשין במלראי ואלקי לון בנייהון דישראל. תא חוי מתי צין פורקנא דא לפורקנא דמלרים. פורקנא דמלרים הוה צדן מלכא ובמלכו חדא. הכא בכל מלכין דעלמא. וכדין יתיקר קב"ה בכל עלמא. וינדעון כללו שלמנו דקב"ה וכללו ילקון במכתשין עלאין על חד תרין. בגין דיסרבון כללו בישראל. וכדין יתגלי שולגיה דקב"ה. דכתיב והיה ה' למלך על כל הארץ. וכדין כללו יתגדבון צהו בישראל לקב"ה. ה"ד (ז) וסביאו את כל אחיכם ומנח לה'. וכדין קיימין אבהן צהדוס למחמי פורקנא דבנייהו כמלקדמין. ה"ד כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. אמן כן יהי רצון. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

מראה מקורות (א) תלים י"א (ב) דף נ"א. (ג) דף נ"א. (ד) מנאי (נ"א) (ה) דף נ"א. (ו) מיכס ז' (ז) יע"ז ס"ז

זיו הזהר

[כז] בעולם המלכות שהיא בחינת נקבה הפגם יותר גדול ע"י חסאי האנשים מבעולם התפארת שהוא בחי' זכר. ולכך אומר תחלה אסתאבא. ואח"כ אומר לא אתהדי: [כז] פי' שניכר אם פגם בהעולם של בחי' נקבה או פגםם בהעולם שהוא בחינת זכר: [כח] ר' יוסי שאל מפני מה אין שומאת ננעים אלא בבגד צמר או הפשתים. והשיבו ר' יצחק לפי שכתוב במדת המלכות דרשה צמר ופשתים. וידוע שצמר מרמז על חסד ופשתים על נבונה. ודרשה שהכל יהיה לטובת ישראל. אבל ע"י חסאי ישראל נראה הפגם במדת המלכות. ועי"ז הקליפה שהיא לעומת הקרושה מהשכת ענ"ג לנ"ע. ובכלא שריא. היינו להיותה יונקת החסדים ממדת החסד הנרמז בצמר. ובכלא שלמא. היינו לענוש ח"ו לישראל בכת מדת הנבונה הנרמז בפשתים. ועי"ז התשובה נתקן הכל. הדינים נמתקים. ושפע החסד שנגלו סן ישראל על זה נאמר חיל בלע ויקיאנו וגו':

ח) זאת תהיה תורת המצורע ביזם טהרתו והובא אל הכהן. רבי אבא פתח (ג) גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעו שדון, שדן כתיב. כמה יש להם לאנשים לשמור דרכיהם ולפחד מלפני הקב"ה. שלא יסיר מדרך הישר ולא יעבור על דברי התורה ולא ישכח אותה. ככל מי שאינו עמל בתורה ואינו עוסק בה נזוף הוא מהקב"ה. רחוק הוא ממנו, והשכינה אינה שורה עמו. ואותן מלאכים השומרים ההולכים עמו מסתלקים ממנו. ולא עוד אלא שמכריוס לפניו ואומרים, עלו סמכיב פלוני. שאינו חושש על כבוד רבונו. וי לו שהדי עובדו עליונים ותחתונים. אין לו חלק בדרך החיים. וכאשר הוא עוסק בעבודת רבונו ועמל בתורה. כמה שומרים מוכנים לנגדו לשמרו. והשכינה שורה עליו. והכל מכריוס לפניו ואומרים, תנו כבוד לדמותו של המלך. תנו כבוד לבנו של המלך, נשמר הוא בעולם הזה ובעולם הבא. ואשרי חלקו. בוא וראה בלשון הרע שאמר הנוש להאשה גרם להאשה ולהארם שיגור עליהם מיתה ועל כל העולם. בלשון הרע כתיב (ג) ולשונם חרב חדה. לפיכך גורו לכם מפני חרב. מפני לשון הרע. כי חמה עונות חרב. מהו כי חמה עונות חרב. זה חרב לה'. שלמדנו חרב יש לו להקב"ה שבו הוא הן לרשעים. וש"כ (ד) חרב לה' מלאה דם. וחריב תאכל בשר. לפיכך גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב. למען תדעו שדון, שדן כתיב. בשביל שתדעו שכך נידון מי שיש לו חרב בלשונו. שידון בחרב ההוא המכלה את הכל. וש"כ זאת תהיה תורת המצורע:

רבי אלעזר פתח (ה) בצפרים האחוות כפח כהם יוקשים בני אדם. מקרא זה כבר נדרש. אבל בוא וראה בני אדם אין יודעים ואין שומעים ואין מסתכלים ברצון רבונו. והכרוו בכל יום קורא לזניהם ואין מי שישמע לו. ואין מי שיתעורר רוחו לעבודת רבונו. בשעה שנחשך הלילה והשערים ננעלים נתעוררה הקליפה הנקראת נקב תהום רכה. וכמה מלאכי חבלה נמצאים בעולם. או מפיר הקב"ה הנמטה על כל העולם. ואפילו על כל אשר בהם התעוררת של קדושה. והם משוטטים בעולם ומודיעים לאנשים ענינים. מהם כובים ומרם אמתים. והאנשים נקשרים בחבלי שנה. כשנתעורר רוח צפוני בחצות הלילה יוצאה שלהבת ומכה בניצוצין תחת כנפי התרנגול והוא קורא. או נכנס הקב"ה בנן ערן להשתעשע עם הצדיקים. ואז כרוז יוצא וקורא. וכל האנשים נתעוררים במשכבותם. אלו שיש בהם התעוררות של קדושה יקמו לעבודת רבונו. ועוסקים בתורה ובשבח הקב"ה עד הבקר. כשיאר הבקר כל החיות והמרנות שלמעלה משבחים להקב"ה. וש"כ (ו) ברן יחד ככבי בקר וגו'. ואז כמה שערים נפתחים לכל הצדדים. והשער של אברהם נפתח כנגסת ישראל להזמין לכל באי העולם (א) וש"כ ויטע אשל בכאר שבע. (ז) ומי שאין רוחו נתעורר לעבודת רבונו. באיזה פנים יעמד לפני המלך כאשר יעוררו עליו ברין ויהפשו בו בקולר (ב) ולא יהיה נמצא עליו וכות להנצל. ע"ז כתיב וכצפרים האחוות כפח כהם יוקשים בני אדם. ומרם שיוצא האדם מן עולם הזה בכמה דינים נידונת הנפש עם

מראה מקומות (א) דף נב : ט איוב י"ט (ב) תלים כ"ו (ד) יסעי' ל"ד (ה) קבלת ע" (ו) איוב ל"ח (ז) דף נב.

זין הזהר

פרישת מצורע (א) תרעא דאברהם היינו מרת החסד : (ב) מי שיפול למשכב במחלה :

ח) זאת תהיה תורת המצורע ביזם טהרתו והובא אל הכהן. רבי אבא פתח (ג) גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב למען תדעו שדון, שדן כתיב. כמה יש להם לאנשים לשמור דרכיהם ולפחד מלפני הקב"ה. שלא יסיר מדרך הישר ולא יעבור על דברי התורה ולא ישכח אותה. ככל מי שאינו עמל בתורה ואינו עוסק בה נזוף הוא מהקב"ה. רחוק הוא ממנו, והשכינה אינה שורה עמו. ואותן מלאכים השומרים ההולכים עמו מסתלקים ממנו. ולא עוד אלא שמכריו קמיה ואמרי. אסתלקו מניה. ואינו נטורין דלולין עמיה אסתלקו מניה. ולא עוד אלא דמכריו קמיה ואמרי. אסתלקו סומרייה דפליגיא. דלא חש על יקרא דמאריה. ווי ליה דהא שצקו עלאין ותמאין. לית ליה חולקא בחרחא דחיי. וכד איבו אסתל בפולחנא דמאריה ולעי באורייתא כמה כטורין ומינין לקבליה לנשרא ליה. ושכינתא שריא עליה. וכלא מכריו קמיה ואמרו. הכו יקרא לדיוקנא דמלכא הכו יקרא לבדיה דמלכא. אהנסיך הוא בעלמא דין ובעלמא דחמי. וכאש חולקיה. תא חוי בלישא בישא דלחר נחש לאתחא גרים לאתחא ולאדס למגור עליהו מיתה ועל כל עלמא. בלישא בישא כתיב (ג) ולשונם חרב חדה. בנין כך גורו לכם מפני חרב. מפני לישנא בישא. כי חמה עונות חרב. מהו כי חמה עונות חרב. דא חרב לה'. דתנן חרב חרב ליה ליה לקב"ה דביה דחין לחיביא. הה"ד (ד) חרב לה' מלאה דם. ומרבי תאכל בשר. ובנין כך גורו לכם מפני חרב כי חמה עונות חרב. למען תדעו שדון, שדן כתיב. בנין דהדעון דהכי אהדן מאן דאית ליה חרב בלישניה. דאהדן בהוא חרב דשני כלא. הה"ד זאת תהיה תורת המצורע.

רבי אלעזר פתח (ה) כצפרים האחוות כפח כהם יוקשים בני אדם. הוא קרא הא אחרת אכל תא חוי בני נשא לא ידעין ולא שמעין ולא מסתכלי ברעוהא דמאריהון. וכרוזא כל יומא קארי קמיהו ולית מאן דליית ליה. ולית מאן דיתער רוחיה לפולחנא דמאריה. בשעתא דרמש לילה ותרעין סתימין אהער נוקבא דמהומא רבא וכמה חבילי עריקין משתכחי בעלמא. כדין אפיל קב"ה שינתא על כל בני עלמא. ואפילו על כל די בהון אהערותא דחיי. ואינון שאטן בעלמא ומודיעין להו לבני נשא מלין. מנהון כדביין ומנהון קשים. ובני נשא אהתקרו בשכינתא. כד אהער רוחא דלפון ואהפלג ליליא שלהובא נפקא וכפש תחות גדסוי דתרכנולא וקרי. וקב"ה עאל בנגחא דעדן לאשתעשע עס לדיוקיא. וכדין כרוזא נפיק וקרי. וכל בני עלמא מתערי בערסיהו. אינון די בהון אהערותא דחיי קיימין לפולחנא דמאריהון. ועסקי באורייתא ובשבחא דקב"ה עד דלתי לפרא. כד אחי לפרא כל מיילין ומשריין דלעילא משבחן ליה לקב"ה. הה"ד (ו) ברן יחד ככבי בקר וגו'. כדין כמה תרעין אהפתחו לכל סערין. ותרעא דאברהם אהפתח בה כנגסת ישראל לזמנא לכל בני עלמא (א) וה"ד ויטע אשל בצאר שבע. (ז) ומאן דלא יתער רוחיה בפולחנא דמאריה. כהין אהפין יקוס קמי מלכא כד יתערין עליה דינא ויהפשו ליה בקולר (ב) ולא ימכח עליה זכותא לאשתובא. כדין כתיב וכצפרים האחוות כפח כהם יוקשים בני אדם. ועד לא ינפוק בר נש מהאי עלמא בכמה דינין אהדן נפשא עם

עם הגוף טרם הפרדו זה מן זה. ואין מי שישגיח. בזמן
הדיא שהגיעה השעה להפרד אין הנפש יוצאה מן הגוף
עד שנגלית עליה השכינה. והנפש מתוך שמחה
על הכיבוש להשכינה יוצאת מהגוף לנגדה. אם זכאית היא
נקשרת בהשכינה ונרבת בה. ואם לא. נפרדת השכינה
והיא גשארית. והולכת ומתאבלת על פירוד הגוף. משל
אומרים. החתול חרד מהאש להפרד. השור הולך ברצונו
אחרי החודר לו פניו. אח"כ נדונים שנירם ע"י המלאך
דומ"ה. הגוף נדון בקבר עד שחזור להיות עפר. והנפש
באש הגיהנם בכמה דינים. עד הזמן ההוא שנגור עליה
לשאל העונש. לאחר שקבלה עונשה והגיע הזמן להטרה.
או היא עולה מן הגיהנם ונתלכנת מעונתיה. כברזל
שמתלבן באש. ועולים עמה עד שנכנסת לנן ערן שלמכה.
ורוחצת שם באותן המים. ובכשמים אשר שם תרחץ.
כמ"ש מקמרת סר ולבונה. ועומדת שם עד הזמן שנגור
עליה להתרחק מהמקום שיושבים בו הצדיקים [ג] וכאשר
הגיע זמנה לעלות או עולים עמה מדרגה אחר מדרגה.
עד שנקרבת כקרוב על המזבח. וש"כ זאת תהיה תורת
המצורע ביום מהרתו והובא אל הכהן. כהנא עלאה
דלעילא [ד] נפש רואת שלא נטמאה כל כך בעולם הזה.
זו יש לה תקנה באופן הזה. ואם לא. א) מעות לא
יוכל לתקן וגו' :

ר' יצחק פתח ב) וזרח השמש ובא השמש וגו'.
מקרא זה כבר נדרש וביארו אותו על נשמת האדם. בזמן
שהיא קיימת עם האדם בעולם הזה. או זורח השמש ובא
השמש. בזמן שהאדם יוצא מעולם הזה ונמצא בתשובה.
או אל מקומו שואף זורח הוא שם. אם זכאי הוא. ככהוב
ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים. בוא וראה כל
חמאי העולם מכפר עליהם הקב"ה בתשובה. מלבד לשון
הרע ההוא שהוציא שם רע על חברו [ה] והרי ביארו
במה שכתוב זאת תהיה תורת המצורע. שזאת היא תורתו
של מוציא שם רע. רבי חייא אמר כל מי שמוציא לשון
הרע מממאים לו כל אבריו ונענש בצרעת. לפי שזה
הדיבור הרע עולה ונתעורר רוח מומאה עליו והוא נטמא.
הבא להטמא מממאין לו. ע"י הדיבור שלמטה נתעורר
ענין אחר. פתח ואמר ג) איכה היתה לוונה קריה נאמנה
וגו'. או שהיתה נאמנת לבעלה הנפכה לוונה. מלאמי
משפט. משפט ודאי זה הקב"ה [ו] צד"ק ילין בה. זו
השכינה הקדושה. ולפי שבחמאותם נתעורר ענין אחר
נמתק ממנה הקב"ה ושורה בה רוח של מרצחים. וש"כ
ועתה מרצחים. ומה ירושלים עיר הקדושה כך. שאר
אנשים על אחת כמה וכמה. וש"כ זאת תהיה תורת
המצורע. רבי יהודה אמר זאת תהיה ודאי לנגוד להפרע
מן מוציא שם רע ההוא [ז] ביום מהרתו והובא אל הכהן.
מה משמיענו בזה. מכאן נשמע שכל מי שמדבר לשון
הרע אין תפלתו עולה לפני הקב"ה. שהרי נתעורר עליו
רוח טמא. כיון שחוזר בתשובה ומקבל עליו לעשות תשובה
מה כתוב. ביום מהרתו והובא אל הכהן [ח] :

זוה

עם גופא עד לא יתפרסון דא מן דא. ולית מאן דיסגת. כההוא
זמנא דמסא שעתא להתפרסא לא נפקא נפשא מן גופא
עד דאתגלי עליה שכינתא. ונפשא מנו מדותא
ומציבותא דשכינתא נפקא מגופא לקבלהא. אי זכאה הוא
מתקשר בה ואתרבת בה. ואי לאו. שכינתא אולא
והיא אשתארת. ואולת ומתאבלת על שריפותא דגופא. מתלי
אמרי. שונרא מאשא לא מתפרשא. חדדי
לשכינה אולא אבתריס. לבתר אתדנו תרווייהו על ידוי
דדומ"ה. גופא אתדן בקברא עד דתב לעפרא. ונפשא
צאשא דגיהנם בכמה דינין. עד ההוא זמנא להתגור עליה
לקבלא עונשא. בתר דקבילת עונשא ומסי זמנא להתדכאה.
כדון אשתלקא מניהכס ואתלכנת מחיבהא. כפרזלא
דאתלבן כנורא. וסלקין עמה עד דעלת לנגתא דעדן דלתתא.
ואשתחי תמן צדיקין מיא. ואשתחי צבוסמין דתמן.
כד"א מקמרת מר ולבונה. וקיימא תמן עד זמנא להתגור
עליה להתרחקא מאתר דיתבין ציה לדיקיא [ג] וכד
משא זמנא לשלקא כדון סלקין עמה דרגא בתר דרגא.
עד דאתקריבת כקובכנא על מדבחה. ה"ד זאת תהיה תורת
המצורע ביום מהרתו והובא אל הכהן. כהנא עלאה
דלעילא [ד] האי נפשא דלא אשתאב כל כך בהאי עלמא.
סאי אית לה תקנתא כגונא דא. ואי לאו. א) מעות לא
יוכל לתקן וגו' :

רבי יצחק פתח ב) וזרח השמש ובא השמש וגו'.
האי קרא אחר וליקומנא ליה כנשמתא דבר נש. כשעתא
דהיא קיימא עמיה דבר נש בהאי עלמא. כדון זורח השמש ובא
השמש. בזמנא דנפיק צ"ג מהאי עלמא ואשתכח בתשובה.
כדון אל מקומו שואף זורח הוא שם. אי זכאה הוא. כד"א
ובא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים. תא חזי כל
חובי עלמא קב"ה מכפר עלייהו בתשובה. בר מההוא
לישא צ"ג דאפיק שום ב"ש על חבריה [ה] והא אוקמוס
דכתוב זאת תהיה תורת המצורע. זאת היא תורתו
של מוציא שם רע. רבי חייא אמר כל מאן דאפיק ליסגא
בישא אשתלבן ליה כל שייפוי ויתחוי לסגרא. בנין דהאי
מלה בישא סלקא ואתער רוחא מאשא עליו ואשתאב.
אתי לאשתאבא מאשבין ליה. במלה דלתתא אתער
מלה אחרא. פתח ואמר ג) איכה היתה לוונה קריה נאמנה
וגו'. מאן דמות מחימאל לבעלה אהדרת לוונה. מלאתי
משפט. משפט ודאי דא קב"ה [ו] לדיק ילין בה. דא
כנסת ישראל. ובנין דאתערת מלה אחרא
אשתלק מנה קב"ה ושריא בה רוחא דקסוליי. ה"ד
ועתה מרצחים. ומה ירושלים קרישא כך. שאר
בני נשא לא אחת כמה וכמה. ה"ד זאת תהיה תורת
המצורע. רבי יהודה אמר זאת תהיה ודאי לקבליה להתפרע
מניה דההוא מו"ה שם רע [ז] ביום מהרתו והובא אל הכהן.
מאי קא משמע לן. משמע דמאן דאית ליה ליסגא
בישא ללותיה לא עאלת קמי קב"ה. דהא אתער עליה
רוחא מאשא. כיון דאהדר בתשובה וקביל עליה תשובה
מאי כתוב. ביום מהרתו והובא אל הכהן [ח] :

זוה

בראיה מקומות א) קבלת א' ב) קבלת א' ג) יעשי' א' ד) ד' ע' נ' .

זו הזהר

[ג] פי' לעלות למעלה מן הנן ערן שלמטה : [ד] זה המלאך מיכאל משרת הקריב נשמות ישראל על המזבח שלמעלה. וזה ענין התכלית
החלק בהכל. והבן : [ה] פי' שהוצאת שם רע חסור יותר מן סתם לשון הרע : [ו] זו מרת התפארת שנקראת משפט. והיינו אור
עלמא דרבווא. וצד"ק זו מרת המלכות. והיינו אור עלמא דנוקבא : [ז] וא"ת סרמו על מרת המלכות שנקראת אלהים שהיא מרת הרין :
[ח] כהן הוא בבחי' חסד. והמביין שיתקרב למרת חסד ויקבל משם הארה להתחיק תרינים שעליו. כי על סתם לה"ר בלי הוצאת שם
רע תשובה מועלת :

וצוה רכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואוזב. (א) א"ר שמעון בוא וראה אדם שעמלו בעבודת רבונו ועוסק בהורה. הקדוש ברוך הוא שורה עליו והשכינה משתתפת עמו. כיון שהארם בא להטמא השכינה מסתלקת ממנו. הקב"ה מתרחק ממנו. וכך צד הקדושה של רבונו מתרחק ממנו [פ] ושורה עליו רוח טמא וכל הצד של הפומאה. כשבא להטהר מסייעין לו. לאחר שנטהר חוזר בתשובה. צד הקדושה שנמלק ממנו חוזר ושורה עליו. בוא וראה שכתוב ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות. כיון שאם שתי צפרים האם אין מוכן שהן חיות. אלא זה נתבאר. אבל חיות. חיות ממש. כמש"כ (ג) וארא החיות. רמז ע"ה המקום שיונקים ממנו נביאי האמת [י] ועץ ארז. כבר נודע רמז שלו [יא] ושני תולעת. מרמז על צד האודם שבמדת הנבונה שנשתתף עמו בתחלה [יב] ואוזב. מרמז על וא"ו הקמנה המניקה למדת המלכות. ולפיכך עץ ארז ואוזב משתמשים יחד. ולכן וא"ו וא"ו ביחד נמצאות. אחת עליונה ואחת קמנה. ונקראות וא"ו עליונה וא"ו תחתונה [יג] וכלן חוזרות לשבן עליו. בעבור שהוא נטהר לעומת אלה יש למטה עץ ארז ואוזב ושני תולעת שנמצאים מסוגלים לכח הזה [יד] והם משתלשלים מאלו מדות העליונות. ר' יצחק אמר וצוה הכהן ולקח למטהר וגו'. בוא וראה הרי נתבאר שמה הוא שושבין המלך. ואהרן שושבין המלכות [טו] וכל עניני אהרן היו לפי"ס את המלך בהבלכות. וע"כ לפי שאהרן שושבין שלה עשה מדורו עמה. לתקן הבית ולהשיב המיד בעניני הבית. משל למלך שהיתה לו מטרונה עליונה חשובה. מה עשה. נתן לה שושבין להקן לה יהוא יסתכל בעניני הבית. וע"כ כאשר נכנס שושבין זה למלך אינו נכנס אלא עם המטרונה. וש"כ בוא"ה יבא אהרן אל הקדש [טז] ולכן נתתקן הוא כדמיון שלמעלה. ינקרא כהן גדול. מניין. שכתוב (ג) אתה כהן לעולם על דברתי מלכי צדק. ולפיכך כל מה שנצרך לו לוקח מבית המלך ואין מי שימחה בידו. וע"כ עומד הוא למהר לכל אותן הנכנסים אל בית דשכינה. כדי שלא יהיה נמצא טמא בין אותן באי ההיכל. ולפיכך כתוב וצוה הכהן ולקח למטהר וגו'.

וצוה הכהן ולקח למטהר שתי לפדים חיות טהורות ועץ ארז ושני תולעת ואוזב. (א) א"ר שמעון תא הוי בר נש דמסתדל בפולחנא דמאריה ואסתדל בצארייתא. קב"ה שארי עליו ושכינתא אסתתפא בדיה. כיון דב"כ אתי לאסתאצא שכינתא אסתלקת מניה. קב"ה אסתרחק מניה. וכל סערא דקדושה דמאריה מתרחקין מניה [ב] ושארי עליו רוח מסאבא וכל סערא דמסאבא. אתי לאסתאכא מסייעין ליה. צטר דאתדכי ואהדר בתשובה. הוה דאסתלק מניה אהדר ושארי עליו. תא הוי כתיב ולקח למטהר שתי לפדים חיות טהורות. כיון דאמר שתי לפדים לא ידענא דאינון חיות. אלא הא לוקמוס. אבל חיות. חיות ממש. כד"ר (ג) וארא החיות. לקבל אתר דינקו מנייהי נביאי מהימני [י] ועץ ארז. הא אתמר [יא] ושני תולעת. סער סומקא דגבורה דאסתתף בדיה בקדמותא [ב] ואוזב. דא וא"ו זעירא דיניק לה לכנסת ישראל. ובגין כך עץ ארז ואוזב חולין כהדא. וע"ד וא"ו וא"ו כהדא אסתכחו. חד עלאה וחד זעירא. וקריין לין וא"ו עלאה וא"ו תתאה [יג] וכלהו אהדרו לשריא עליו. בגין דהא אתדכי. לקבל חולין לתתא עץ ארז ואוזב ושני תולעת אסתכחו צרבייתא דא [יד] חולין חולין עלאין.. רבי יצחק אמר וזהו הכהן ולקח למטהר וגו'. תא הוי הא לוקמוס משם שזכינא דמלכא אהרן שזכינא דמסרוניתא [טז] וכל מלוי דאהרן הוו לפי"ס למלכא במסרוניתא וע"ד בגין דאישו שזכינא לה שוי מדוריה ביה. לתקנא ביתא ולעיינא תדיר במילי דביתא מתל למלכא דהוה ליה מסרוניתא עלאה. מחי עבד יבז לה שזכינא לתקנא לה ולאסתכלא צילי דביתא. וע"ד כך עייל שזכינא דא למלכא לא עייל אלא עם מסרוניתא. הו"ד צוח"ת דא אהרן אל הקדש [טז] וע"ד אסתתף כגונא דלעילא. ואקרי כהן גדול. מנא לן. דכתיב (ג) אתה כהן לעולם על דברתי מלכי דק. ובג"כ כל מה דאלתריך מצי מלכא נסיל וליה מחן דימחי בידיה. וע"ד אישו קאים לדכאה לכל אינון דעאלין לבי מסרוניתא בגין דלא יסתחא מסאבא צאינון בני סיכלא. ובג"כ כתיב וזהו הכהן ולקח למטהר וגו'.

(ד) **כ"י** תבאו אל ארץ כנען וגו'. ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם. א"ר אבא וכי שכר טוב הוא שיהי' נמצא נגע בין איתן האזכים ליכנס לארץ. אלא הרי ביארו שוהו כדי שימצאו המטמונים ששמו בבתיהם. ושהנו מהם ישראל. אבל בוא וראה זכאים הם ישראל שהם הדברים בה בקב"ה והקב"ה אוהבם. שכתוב (ה) אהבתי אתכם אמר ה'. ומתוך אהבתו להם הבניםם לארץ הקדושה. להשרות שכינתו ביניהם ולהיות מדורו עמדם. שיהיו ישראל נמצאים קדושים על כל באי העולם. בוא וראה כתוב וכל הנשים אשר נשא לבן וגו'. בשעה שעשו המלאכה היו אומרות. זה למקדש. זה למשכן. זה לפרוכת. וכן כל אותן

(ד) **כ"י** תבאו אל ארץ כנען וגו'. ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם. א"ר אבא וכי שכר טוב הוא שיהי' נמצא נגע בין איתן האזכים ליכנס לארץ. אלא הרי ביארו שוהו כדי שימצאו המטמונים ששמו בבתיהם. ושהנו מהם ישראל. אבל בוא וראה זכאים הם ישראל שהם הדברים בה בקב"ה והקב"ה אוהבם. שכתוב (ה) אהבתי אתכם אמר ה'. ומתוך אהבתו להם הבניםם לארץ הקדושה. להשרות שכינתו ביניהם ולהיות מדורו עמדם. שיהיו ישראל נמצאים קדושים על כל באי העולם. בוא וראה כתוב וכל הנשים אשר נשא לבן וגו'. בשעה שעשו המלאכה היו אומרות. זה למקדש. זה למשכן. זה לפרוכת. וכן כל אותן

מראה בקומות (א) ד' נ"י (ב) יתקאל א' (ג) ת"ס ק"י (ד) ד' נ"י (ה) מלאכי א'

זו הזהר

[ט] מ"י שא"ו וכול לקבל שפע הארה מן הוי' מסירות דקדושה [י] היינו שתי אלה הספירות נצח והוד; [יא] רמז על ספירת התפארת שנקראת עץ חיים; [יב] סומקא דגבורה היינו נבונה שבנבורה כלו דין שנשתתף עמו בוסן סומאנו לענינו. ועתה שהכין ששפיע עליו הארה מכל הוי' ספירות נמתקים הדינים ממילא; [יג] וא"ו קמנה ותחתונה רמז על ספירת היסוד שהמלכות יונקת ממנו שפע כל הספירות. וא"ו גדולה ועליונה רמז על מדת התפארת. וכל אלו הספירות חוזרות להשפיע עליו הארה. וצריך להבין שחושב רק ה' ספירות נצח והוד, תפארת, נבונה, יסוד. ומדוע לא גם חסד ומלכות. וי"ל שהכין בעצמו הוא בבחינת חסד. ומלכות אינו חושב לפי שהיא עלמא דנוקבא בבחינת מקבל ומחלק ולא בבחי' משפיע; [יז] סגולתם לעורר עליו הארות האלו; [טז] משה הוא שושבין עלמא דנכורא ואתהן שושבין עלמא דנוקבא. [טז] התיבה וא"ת מרמזת על מדת המלכות והשכינה הקדושה;

איתן האומנים. כדי שתשרה קדושה על ידיהם ונתקדשה מלאכה הדיא. וכאשר עלתה המלאכה למקומה עלתה בקדושה. כדמיון זה העושה מלאכה לע"ז או לצד אחר שאינו שייך להקדושה. כיון שמוזכר שמו על אותה המלאכה הרי רוח טמא שורה עליו. וכאשר הנמר המלאכה נגמרת במומאה. כנעניים עובדי ע"ז הם. ורבקים כלם יחד ברוח המומאה של ע"ז. והיו בונים בנינים לרמותיהם ולתועבותיהם לצד המומאה של ע"ז. וכאשר התחילו לבנות היו אומרים לשם מה בונים. וכיון שזוכר בפיהם עצה עליו רוח המומאה. וכאשר נגמרה המלאכה ברוח מומאה נגמרה. כיון שעלו ישראל לארץ בקש הקב"ה לטהר להם ולקדש להם הארץ. ולפנות מקום להשכינה. שלא תשרה השכינה במקום טמא. וע"כ ע"ז נגע צרעת היו סותרים הבנינים של ע"ז ואכן שנעשו במומאה. בוא וראה אם פעולה זו היתה למצוא מטמונים בלבד. יחזירו האבנים אח"כ כמו שהם למקומם וגם העפר יחזירו למקומו. אבל קרא כתוב וחלצו את האבנים. וכתוב ועפר אחר יקח. אלא כל זה כדי להעביר ולפנות רוח המומאה. ויתקדש המקום כמקדש. ויהיו ישראל נמצאים בקדושה ובמדר קדוש שתשרה ביניהם השכינה. וע"כ מי שבונה בנין כשמתחיל לבנות צריך להזכיר בפיו שזה לעבודת הקב"ה הוא בונה. לפי שכתוב (ה) הוי בונה ביתו בלא צדק וגו'. ואז עזרת שמים תשרה עליו. והקב"ה מומין עליו קדושה וקורא עליו שלום. וש"כ (ז) וידעת כי שלום אהלך וגו'. מהו ופקדת נך. זה נתבאר. אבל ופקדת. היינו להזכיר הדבר בפיו כאשר הוא בונה. ואז ולא תחטא כתוב. ואם לא. הרי מומין לביתו צד המומאה. כל שכן מי שבונה ומחשבתו באופן האחד בשביל ליחד ביתו לצד המומאה להטמא בו. הרי זה בודאי שורה בו רוח המומאה. ואיש הזה אינו יוצא מן העולם עד שנענש בבית הזה. ומי שדר בו יוכל להגוק. שהרי דירה זו רוח המומאה שורה בה ומזיק למי שנמצא שם. ואם תשאל כמה נדע. אם ניזק בבית ההוא זה שבנה אותו או אנשי ביתו. בין בנזק הגוף בין בנזק סמון. הוא ועוד שנים אחרים אחריו. הרי בודאי יברח אדם להר ואל ידור בו. ידור במערה שנמוח בעפר ואל ידור בו. ולפיכך חס הקב"ה על ישראל. שהם לא ידעו דבר בכל אותן הבתים. והוא אמר. אתם אינכם יודעים. אבל אני יודע וארשימם בנגע. נגע שדר כבר בבית [יח] הרי נגע אחר תקף ממנו שיוציא אותו ויעבירו מן העולם. ואז ונתן את הבית את אבניו ואת עצייו. כיון שהלך לו ספני מה ונתן את הבית. אלא לפי שכל זמן שבנין זה יהיה קיים שזו הוא ויכול לחזור. (ג) ואם כך בארץ הקדושה כל שכן בארץ אחרת. שמוזמן בה רוח המומאה יותר. ויכול האיש להגוק. א"ר אלעזר וכל שכן שזה הרוח קורא למזיקים חבריו האחרים שיהיו נמצאים שם. ואפילו העלים של קספתא [יח] אין מעבירים לו מבית ההוא. ולפיכך מקרא זה סכרו ומוט הוי בונה ביתו בלא צדק. הוי ודאי צועקים בכל יום בבית ההוא:

(ד) פתח רבי יהודה ואמר. הוי בונה ביתו בלא צדק. שהרי בכל מקום שנמצא בן צדק [יט] כל רוחות וכל מזיקי עולם בורחים ממנו ולא נמצאים לפניו. ואף על

איתן אומנין. בנין דתשרי קדושה על ידיהו ונתקדש הסוף עבדתא. וכד סליק לאתריה בקדושה סליק. כגונא דא מאן דעבד עבדתא לע"ז או לספרא אחרת דלא קדישא. כיון דלדוכר ליה על הסוף עבדתא הא רוח מסאבא שריא עליו וכד סליק עבדתא במסאבא סליק כנעניים פלחי לע"ז אינהו. ומתדבקן כלהו כחדא ברוח מסאבא דע"ז והוו בניין לפלופייהו ולנגעלייהו לספר מסאבא דע"ז. וכד שראן למצני הוו אמרי מלה. וכיון דלתדכר בפומייהו סליק עליה רוח מסאבא. וכד אסתליק עבדתא ברוח מסאבא אסתליק. כיון דעאלו ישרא לארעא בעא קב"ה לכאפה לון ולקדשא לון ארעא. ולאפנאה אחר לשכינתא. דלא תשרי שכינתא בו מסאבא. וע"ז בההוא נגע נרעת הוו סתרין בניין דאעין דאבנין דלתעבדו במסאבא. תא חזי אי עבדא דא הוה לאשכחא מסויגין בלחודו. יתרון אבנין לבתר כמה דליון לאתרייהו ועפרא לאתריה. אבל קרא כתוב וחלצו את האבנים וכתוב ועפר אחר יקח. בנין דיתעבר רוחא מסאבא ויתפני. ויתקדש השתא כמלקדמין. וישתכחו ישראל בקדושה ודדירורא קדישא למשרי בנייהו שכינתא. וע"ז מאן דצני בנין כד שררי למצני בעי לאדכרא בפומיה דהא לפולחנא דקב"ה הוא צני. בנין דכתיב (ה) הוי בונה ביתו בלא צדק וגו'. וכדן סייעתא דשמיא שררי עליו. וקב"ה זמין עליה קדושתא וקארי עליה שלום. הס"ד (ז) וידעת כי שלום אהלך וגו'. מהו ופקדת נך. הא אוקמוס. אבל ופקדת. לאפקדא מלה בפומא כד חיסו צני. וכדן ולא תחטא כתיב. ואי לאו. הא זמין לביתיה ספרא אחרת. כל שכן מאן דצני ורעותיה בגונא אחרת בנין דמייחד ביתא לספרא אחרת לאסתאבא ציה. הא דהוי שריא ציה רוח מסאבא. ולא נפיק הא צי נש מעלמא עד דלתענש בהאי ביתא. ומאן דדייר ציה יכיל לאתוקא. דהא הא דירה רוח מסאבא שריא ציה ואזיק למאן דאשתכח ציה ואי תימא חבאי ידיעא. כגון דלתוק בההוא ביתא הסוף דצני לה או אכשי ציתיה. אי צנוקי דגופא אי צנוקי ממונה. הא ותרין אחרנין אבתריה. הא דהוי יערוק צ"ג לסורא ולא ידור ציה. ידור בפיתחא דעפרא ולא ידור ציה ובג"כ חס קב"ה עלייהו דישאל. דליון לא ידעין מלה בכל אינון צתי. והוא אמר. אתון לא ידעין. אנה ידענא וארשימנא לון צנגע. נגע דייר ציתא [יח] הא נגע אחרת תקיף דיפיק ליה ועבד ליה מן עלמא. וכדן ונתן את הבית את אבניו ואת עצייו. כיון דאזיל ליה מאי עעמא ונתן את הבית. אלא בכל זמנא דהאי בנין ליהוי קיים דליה הוא ויכיל לאדכרא. (ג) האו צארעא קדישא כל שכן צארעא אחרת. דזמינא רוח מסאבא יתיר. ויכיל צ"ג לאתוקא. א"ר אלעזר וכל שכן דקארי צקלפוי דחברוי אחרנין לאשתכחא תמן. ואפילו סרפי דקספתא [יח] לא מעברין ליה מההוא ביתא. ובג"כ האו קרא אכריו ואמר הוי בונה ביתו בלא צדק. הוי ודאי קאמרי בכל יומא בההוא ביתא:

(ד) פתח רבי יהודה ואמר. הוי בונה ביתו בלא צדק. דהא בכל אחר לאשתכח ציה דל"ק [יט] כל רוחין וכל מזיקי עלמא ערקין מיניה ולא משתכחי קמיה. ועס כל

מראה בקומות (א) ימ"י כ"ב (ב) ח"ב ס' (ג) ד"ג נ' (ד) ד"ד נ"א:

זו הזהר

[יח] היינו הרוח טמא: [יח] נראה לי שקספתא הוא מין צבא ידוע שהיו רגילים בשנים קדמוניות לקטר העלים שלו בבית הנחשד שיש בו שדים ורוחות: [יט] צד"ק סרמו על מדת המלכות ואור השכינה הקדושה:

כל דא מאן דאקדיס וכפיל אתר אחיד ציט. א"ל רבי חזקיה אי הכי שקיל שמה קדושה כרוח מסאבה. א"ל לאו הכי. אלף שמה קדישה לא שריא באתר מסאבה. ובגי' אי שמה קדישה נפיל אתר מקדמת דנא. כל רומין וכל מויקין דעלמא לא יכלין לאתמוזה ציט. כל שכן לקרבא בחדים. ואי רוח מסאבה קדיס, ונפיל אתר. שמה קדישה לא שריא ציט. דהא לאו אתריס. וכד הוה נחית נגע לרעת סוי מדכי אתרא. והפיק לרוח מסאבה מאתריס. ולבשר מנתלי ציטא אצנין ועאין וכלא. ובני לה כחלקדמין בצספר קדישה בלד"ק. דדכיר ליה לשמה קדישה וישעי עליה קדושה. ועס כל דא בעפרא אתרא. וירחיק ציטא מאתריס מיסודא קדמאה תרי ספחים [כ] הסתא ללא אתחוי. ולא נחית מאן דמקשרג ציט בסהוא רוח מסאבה לאפקא ליה מאתריס. מאי תקניה. אי יכיל לאפקא מהאי ציטא שפיר. ואי לאו. יבנס ליה כחלקדמין באצנין אתרינן ועאין וכלא. ויפיק וירחיק ליה מאתר קדמא. ויצני ליה על שמה קדישה. ועס כל דא לא נפיק סהוא רוחא מן אתר קדישה [כא] בגין דקדושה לא שריא על אתר מסאבה — :

על פי כן מי שמתקדם ינוצל המקום הוא מחזיק בו. א"ל ר' חזקיה אם כן משקל שם הקדוש כמשקל רוח הטימאה. א"ל לא כן, אלא שהשם הקדוש אינו שורה במקום טמא. ולפיכך אם השם הקדוש נוטל במקום כתחלה, כל רוחות וכל מויקי העולם אין יכולים להתראות בו. כל שכן להיות להם התקרבות עמו, ואם רוח טמא מתקדם ונוטל במקום. שם הקדוש אין שורה בו. שהרי אין זה מקומו. וכאשר בא שם נגע צרעת היה מטהר המקום. והוציא לרוח הטימאה ממקומו. ואח"כ נתצו הבית אבניו ועציו וכל השאר. ונבנה מחדש במקום בצד הקדושה בצד"ק. שמוכיר את השם הקדוש ומשרה עליו קדושה. ואף על פי כן היה צריך ליקח עפר אתר. ולהרחיק בנין החדש ממקומו מיסודו הראשון שני ספחים [כ] ועכשו שאין נראה נגע. ואין יורד לבית מי שיקשרג וילחם ברוח טמא שנמצא בו להוציאו ממקומו. מה תקנה יש. אם יכול לצאת לגמדי מכית הזה הרי טוב. ואם לא. יסתירנו ויבנהו במקום באבנים ועצים אחרים וכן כל השאר. וירחיק יסוד בנין החדש ממקומו הראשון. ויבנהו בהוכרת שם הקדוש. ואעפ"כ אין יוצא לגמדי אותו הרוח במקומו הראשון [כא] לפי שהקדושה אין שורה על מקום טמא — :

6) **וְבָא** אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית. ובגיד. ויאמר צריך לכתוב או וידבר. מהו והגיד. אלף בכל אתר מלי דחכמתא היא. והא חוקמיה. כנגע נראה לי בבית. כנגע. נגע מצעי ליה. נראה לי. יש לי מצעי ליה. דהא כתיב ונתתי נגע לרעת בבית ארץ אחתכם. דיתחוי לכלא. אחאי כנגע נראה לי. אלף צפסי זא דהאי עייל אתרא אתגליא. ומקשרגי דא דלא. וע"ד נראה לי. הסוא דאתכסי אתגליא ודאתגליא אתכסי [כב] ולבשר מחזוי ליה בדיוקנא דהסוא נגע דביטא. ואתכסיא אתרא [כג] וע"ד והגיד לכהן דמלה דחכמתא היא. וכדין אחי כהנא וינתלון ציטא וירמון ליה אצנין ועאין וכלא. כיון דאתגלן והתדכן כלא כדן מתדרכאן. כדכתיב ופתים עובים תבנה וישבת. חלין אקריון עובים. דהא קדמאי לאו אינון עובים. ולאו בכללא דקדושה ודכיו נינסו. א"ר יהודה אי הכי במאי מוקימין קרא דכתיב ופתים מלאים כל סוב אשר לא מלאה. אי רוח מסאבה שריא בגווייהו היך מלאים כל סוב. א"ר אלעזר מלאים כל סוב צמוונה בצספא וצדקבא ובכלא. כד"א כי סוב כל ארץ מלרים. וא"ר יהודה והא כל צמי דמלראין מליין חרשין ופעוון סו. אלף בגין עותרא דלרעא אתמרא. אוף כהא בגין עותרא וממונה הוא תרין עותרין נסלו ישראל. חד כד נפקו מנלותא דמלרים. וחד כד עאלו לרעא. רבי שמעון אמר כל דא ודאי סוה. לאתקדשא ארעא ולאטברא רוח מסאבה מארעא ומגו ישראל. וכד ציטא סוה נתין סוה אשתכח ציט ממונה לתצני ליה ומלוא ציטיס. בגין

6) **וְבָא** אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית. והגיד. ויאמר צריך לכתוב או וידבר. מהו והגיד. אלא בכל מקום והגיד דבר חכמה הוא. וזה נתבאר. כנגע נראה לי בבית. כנגע. נגע צריך לומר. נראה לי. יש לי צריך לומר. שהרי כתוב ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחתכם. שיהראה הנגע לכל. ולמה יאמר כנגע נראה לי. אלא בשעה שצורה זו נכנסה צורה אחרת נתגלתה. ויתרוצצנה זו עם זו. וע"כ אמר נראה לי. שהצורה שהיתה נסתרת בכותל נתגלתה. והנגלית נסתרה שם [כג] ואח"כ יצאה משם ונראית על הכותל בצורת נגע הבית. וצורה האחרת שהיתה מכבר נסתרת בכותל נעלמה [כג] וזהו והגיד לכהן. שזה דבר חכמה הוא. ואז בא הכהן ונתצו הבית וישליכו אבניו ועציו וכל השאר. כיון שנתן ונמדה הכל אז מתברכים. כמו שכתוב ובתים טובים תבנה וישבת. אלה נקראים טובים. שהרי הראשונים אינם טובים. ואין הם בכלל קדושה ומטהרה. א"ר יהודה אם כן איך יפורש המקרא שכתוב ובתים מלאים כל סוב אשר לא מלאה. אם רוח טמא שורה בתוכם איך הם מלאים כל סוב. א"ר אלעזר מלאים כל סוב במסין בכסף ובוהב ובכל מיני עושר. כמש"כ כי סוב כל ארץ מצרים. וא"ר יהודה הרי כל בתי מצרים מלאים כשפים ואלילים היו. אלא בשביל עושר הארץ נאמר כך. אף כאן בשביל העושר והמסון נאמר כך. שני עשירות נטלו ישראל. עושר אחד כשיצאו מגלות מצרים. ועושר אחד כשנכנסו לארץ. רבי שמעון אמר לכל שתי אלה ודאי ה' הנגע. שתתקדש הארץ ולהעביר רוח הטימאה מן הארץ ומתוך ישראל. וכאשר נתצו הבית היה נמצא בו מסון לבנות ביתו ולמלא אותו. בדי

מראה טקומות 6) 97 נ :

זו הזהר

[כ] בש"ס לא נזכר דין זה. ואפשר להבין עפ"י הירוד שיש אירוסים ונבולים אפילו למלאכי מעלה מכל שכן לשדים ורוחות. וע"י שנוי מקום אין לו רשות לחזור; וכלל זה אין מובן. דא"כ מה הועילה התקנה. ואולי יש כאן מ"ס. ובמקום ועם כל דא צ"ל ואי לאו דא; [כב] צורה הנגלית זו צורה השנייה החדשה שהביאה הנגע ונמטרה בכותל הבית לגרש הצורה של יהוה טמא הנמטר שם. ואל תתמה ע"ז כי בעתים הללו נתפרסם בהרבה מכתבי עתים שיש מצרר ישן בסדינת אירופא שיראים לדור בו כי הרבה פעמים נראה שם בלילה בהיכל אתר שמתפרץ אל הכותל רוח בצורת נקבה מעוססת בסדין; [כג] ואין יודע אם ברה משם לגמדי או שחזר ונסתר שם הרוח. וע"י הנגע נתברר הדבר;

בין ולא ילמער על ציטא וישין. בדיורא דקדושה.

בדי שלא יצמער על הבית וישכנו במדור קדוש.

(א) זאת התורה לכל נגע זרעם ולנתק. א"ר אבא הא תנין על חד סרי מלין נגעין אתיין על בני גשא ואלין אינון. על עבודה זרה על קללת הסס על גלוי עריות. על גנבה. על לשון הרע. על עדות שקר. על דיינא דמקלקל ית דינא על שבעת שוא. על דעאל בתחומא דחבריה. על דמחשב מחשבין ביסין. ועל דמשלח מדנים בין אחים ואית דאמרי אף על עינא בישא. וכלהו תנין בציטיתא ע"ז מניין. דכתיב וירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה אהרן. סרו כי פרוע הוא. דאלקו בצרעת. כתיב הכא כי פרוע הוא וכתיב התם והלרוע אשר בו הנגע בגדיו וסיו פרוםס וראשו יהיה פרוע. ועל קללת הסס. דכתיב (ג) היום הזה יסגך ה' בדי וכתבי וסגירו הכסן. וכיון דכתיב ויקלל הפלתי את דוד באלסיו. אסתכל ביה דוד בעינא בישא. ובכל אתר דהוה מסתכל בעינא בישא כל זמני לרעת אתמאכנ מעיניה דדוד. וכיון דחמא בינחיה לאלטרע. מיד ותשבט האבן במלחו. על גלוי עריות. דכתיב (ג) ושפח ה' קדקוד בנות ליון. וכתיב ולשאת ולספחת. על שבעת שוא ועל סגנבה דכתיב (ד) הולאתיה נאס ה' לנאות ובאה אל בית הנגב ואל בית הנשבט בשמי לשקר וגו' וכלתו ואת עליו ואת אבניו. מאן הוא מלה דמכלה עליס ואבניס. דא לרעת דכתיב ותנן את הבית את אבניו ואת עליו. על לשון הרע. דכתיב ותדבר מרים ואהרן במשה וגו'. אפתי ויפן אהרן אל מרים והנה מלורעת. על עדות שקר. בגין דאסתידי ישראל שקר ואחרו אלה אלהיך ישראל בקל תקוף. דכתיב קול מלחמה במחנה. בגין דא וישלחו מן המחנה כל לרוע וכל זב וגו'. על דיון דמקלקל דינא. דכתיב (ה) כאכול קס לשון אש ומשש וגו' ופרחם כאבק יעלה וגו'. מאי טעמא כי מאסו את תורת ה' לנאות. ואין פרחם אלא לרעת. דכתיב ואם פרוח תפרח הלרעת. על דעאל בתחומא דחבריה מניין. מעוויבו דעאל בתחומא דכחולא. דכתיב (ו) והלרעת זרחה במלחו. ועל דמשלח מדנים בין אחים. דכתיב וינגע ה' את פרעה. דאיהו שלח מדנים בין אברהם ושרה. ועל עינא בישא כמה דאתמר [כד] —

(א) זאת התורה לכל נגע זרעם ולנתק. א"ר אבא הרי צמדנו שבשכיב י"א דברים נגעים באים על אנשים. ואלו הם. על עבודה זרה. על קללת השם. על גלוי עריות. על נגבה. על לשון הרע. על עדות שקר. על דיון המקלקל את הדיון. על שבעת שוא. על הנכנס בגבול של חברו. על החושב מחשבות רעות. ועל המשלח מדנים בין אחים. ויש אומרים אף על עין רעה. וכלם צמדנו אצל התנאים. ע"ז מניין. שכתוב וירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה אהרן. סרו כי פרוע הוא. שדכו בצרעת. כתיב כאן כי פרוע הוא. וכתוב שם והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרוםס וראשו יהיה פרוע. ועל קללת השם. שכתוב (ג) היום הזה יסגך ה' בדי. וכתוב והסגירו הכסן. לפי שכתוב ויקלל הפלתי את דוד באלהיו. הסתכל בו דוד בעין רעה. ובכל מקום שהיה מסתכל בעין רעה כל מיני זרעם היו נמשכים מעינו של דוד. וכיון שראה במצחו שנצטרע. סיד ותשבט האבן במצחו. על גלוי עריות. שכתוב (ג) ושפח ה' קדקוד בנות ליון. וכתוב ולשאת ולספחת. על שבעת שוא ועל הנגבה. שכתוב (ד) הוצאתיה נאם ה' צבאות ובאה אל בית הנגב ואל בית הנשבט בשמי לשקר וגו' וכלתו ואת עזיו ואת אבניו. איהו דבר שמכלה עינים ואבנים. זו הצרעת. שכתוב ותנן את הבית את אבניו ואת עזיו. על לשון הרע. שכתוב ותדבר מרים ואהרן במשה וגו'. וכתוב ויפן אהרן אל מרים והנה מצורעת. על עדות שקר. לפי שהעידו ישראל שקר ואמרו אלה אלהיך ישראל בקל חזק. שכתוב קול מלחמה במחנה. לפיכך וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וגו'. על דיון המקלקל את הדיון. שכתוב (ה) כאכול קס לשון אש וחשש וגו' ופרחם כאבק יעלה וגו'. מה הטעם. כי מאסו את תורת ה' צבאות. ואין פרחם אלא צרעת. שכתוב ואם פרוח תפרח הצרעת. על דכנס בגבול של חברו. מניין מעוויבו דעאל בתחום של הבהונה. שכתוב (ו) והצרעת זרחה במצחו. ועל המשלח מדנים בין אחים. שכתוב וינגע ה' את פרעה. שהוא שלח מדנים בין אברהם ושרה. ועל עין רעה כמו שנתבאר [כד] —

(ז) ואם שכב ישכב איש אותה ותהי נרתה עליו וגו'. תנין תלתא אינון דחיינן שכינתא מעליא. וגרמין דדיוריה דקב"ה לא הו צהאי עלמא. ובני נאס לווחין ולא אשתמש קליסון. ואלין אינון. מאן דקפיל האי עוברא דמתעברא אתתיה. דגריס לקפלא ליה במעטא. איהו סתיר צינא דקב"ה ואומנותא דיליה. על דא קב"ה אסתלק מעלמא. וחרבא וכפנא ומוטנא אתיין על עלמא: מאן דמשקר בצרית קדישא דחמים בצבסריה ושכיב צבת אל נכר. דאעיל צרית קודש ואת קיימא צרשו אחרא. כדכתיב (ח) ובעל צבת אל נכר. דתינין לית קנאה קמי קב"ה צר קנאה דצרית קדישא. דאיהו קיימא דשמא קדישא [כה] ורזח דמהימנותא: מאן דשכיב צנדס. בגין דלית מסאבו תקוף בעלמא צר מסאבו דנדס. מסאבו דנדס קשיא מכל מסאבו דעלמא. אסתאב איהו וכל דמתקרבין

(ז) ואם שכב ישכב איש אותה ותהי נרתה עליו וגו'. צמדנו שלשה הם הדוחים את השכינה מהעולם. ונודמים שמדורו של הקב"ה לא יהיה בעולם הזה. והאנשים צועקים ולא נשמע קולם. ואלו הם. מי שהורג את העובר שנתעברה אשתו. שגורם להרדנו במיעיה. היא סותר בנינו של הקב"ה והאומנות שלו. ובשביל זה הקב"ה מסתלק מהעולם. ודבר ורעב ומנפה באים על העולם: מי שמשקר בברית הקדוש שנחתם בבשרו ושוכב עם בת אל נכר. שסכנים ברית הקדוש ואות הברית ברשות אחר. ככתוב (ח) ובעל צבת אל נכר. שלמדנו אין קנאה לפני הקב"ה מלבד קנאת הברית הקדוש. שהוא יסוד השם הקדוש [כה] וסוד האמונה: מי ששוכב עם נדה. לפ שאין מומאה חזקה בעולם כמו מומאת דנדה. מומאי הנדה קשה מכל מומאות שבעולם. שנמטא הוא וכל המתקרבים

מראה מקומות (א) בלק נו. (ב) שמואל א' י"ז. (ג) יעשי' ב' (ד) זכרי' ה' (ה) יעשי' ה' (ו) ד"ס ב' כ"ו (ז) שמות ג' (ח) מלאכי ב'

דיו הזהר

חבר ראוי על המחשב מהשבין ביסין. וי"ל שזה נלמד מן צרעת נחוי שחשב מהשבת רענא על אלישע שלא האמין ברוח נבואתו ועשה חיפוך רצון אלישע ובצטרע. מלכים ב' ה': [כס] זה השם 'שדי':

המתקרבין אליו יטמאו עמו. בכל מקום שהולכים נדחית השכינה מלפניהם. ולא עוד אלא שגורם חלאים רעים על עצמו ועל אותו הזרע אשר יוליד. כי כשיקרב האיש אל הגדה איתה המומאה קופצת עליו ונשארת בכל אברים שלו. הזרע שיווליד באותה השעה נמשך עליו רוח המומאה. וכל ימיו יהי' במומאה. שהרי הבגין והיסוד שלו הוא במומאה גדולה וחזקה מכל מומאות שבעולם. כי מיד שיקרב אדם אל גדה. אותה המומאה קופצת עליו. ככתוב ותהי גדתה עליו :

(א) אמר הוקן הירוע בוא וראה שאין בכל קולות הנשים שבעולם שיכול קול הנחש להתרבק בו ולהתאחד בו ולהשתתף בו. אלא שתי נשים הן שיכול קולו של נחש להתאחד בקולות שלהן ככלב בכלבתא. אחת. זו שאינה שוממת מומאת גדולה וימי לבונה כראוי. או שמקדמת יום אחד למבול. ואחת. זו האשה שמאחרת לבעלה עונתה כדי לעשות צער לבעלה. מלבד אם הוא אינו מקפיד ואינו משגיח על זה. אלו הן שתי הנשים. שהרי כמו שהקדמו למבול כך הן מאוחרות אצל קול הנחש עד שנרבק קולו בקולה. וכמו שמאחרות למבול לעשות צער לבעלה בעונב המצוה. כך מקדים קול הנחש להתדבק בקולה של איתה האשה. ואלי הן שתי הנשים שקול הנחש נקשר בקולות שלהן ככלב בכלבתא. מומאה היולדת אחר מומאה. מין אחד מינו. ואם תשאל איזה נוק לנו אם נקשר קולו בקולה או לא נקשר. וי. שכך נאברים בני העולם בלי דעת. אותו הקול של האשה כאשר מהערב ומשתתף עם קול הנחש. בשעה שהחיבת והמרשעת יוצאת מתוך איבה מקומה ומשוממת בעולם [כו] אם פוגעת באותן ב' קולות. קול הנחש וקול האשה. היא מתחממת בהם והם בה. וכיון שמתחממת נולד מהם רוח. והולך עמה עד שמשומט ונכנס במיעיה של האשה היא [כז] וזה התינוק אשר תלד. כשתבוא מרשעת ההיא פוקדת על אותו התינוק לרוח ההוא. שהוא חבור רע מן קול הנחש שמכשכש בה. והוא מצחק עם התינוק עד שתבוא מרשעת ההיא. כאשה המפקדת בנה לאשה אחרת. ומפמטפת לו ומצחקת לו בפטפוט עד שתבוא אמו. כך עושה רוח הרה. ודריבה פעמים שהוא שליחה של המרשעת ההיא להרג התינוק. וז"ל (ג) ומיד עושקיהם כח. זה הכח של אותו הרוח. וע"כ שני פעמים כתוב במקרא זה ואין להם נחמם. אחד מן לילית המרשעת. ואחר מן הרוח ההוא :

דמתקרבין צדדים יסתאבון עמיה. בכל אתר דאולין אתחדחיה סכינתא מן קמייכו. ולא עוד אלא דגריס מרעין ציטין על גרמיה ועל ההוא זרעא דיווליד. לכיון דיקרב צד נכ לנבי נדה ההוא מסאבו דליג עליו וישתאר בכל שיטין דיליה. זרעא דיווליד צההוא שעתא משכינ עליו רוח מסאבו. וכל יומיו יהא צמסאבו. דהא צנינא ויסודא דיליה חיבו צמסאבו רצ ותקף מכל מסאבו דעלמא. דמיד דקריב צ"ג לנבי נדה. ההוא מסאבו דליג עליו. דכתיב ותהי נדה עליו :

(א) אמר ההוא סבא תא חזי דלית בכל קלין דנשין דעלמא דיכלא קלא דחויא לאתדבקה צה ולאחאחדא צה ולאשתתפה צה. אלא תרין נשין אינון דיכלא קלא דחויא לאחאחדא צהן ככלבא צכלבתא. חדא. האי דלא נשירת סואבת נדוטה וימי לבונה כדקא יאות. או דאקדימת יומא חדא לסבול. וחדא. האי אתתא דמאחרת לבעלה עונה דיליה למעבד לערא לבעלה. צד אי חיבו לא חייס ולא אשגח דלא. אלין אינון תרין נשין. דהא כמה דאקדומו הכי אינון מתאחדין לנבי קלא דנחש עד דלדביק קלא צקלא. וכמה דמתאחדין למעבד לערא לבעלה צעכוצא דמלוה. הכי אקדים קלא דנחש לאתדבקה צההוא קלא דאתתא. ואלין אינון תרין נשין דקלא דנחש אחיד בקלא דלחון ככלבא צכלבתא סאוצבתא צתר סאוצבתא. זינא צתר זיניה. ואם תאמר מאי איכפת לן אי אחיד קלא צקלא אי לא אחיד. ווי דהכי מתאבדן בני עלמא צלא דעתא. ההוא קלא דאתתא כד אתערב ולאשתתף צדי קלא דנחש. צשעתא דחייבת ומרשעת נפקת מנו איבה ומשטפת בעלמא [כו] אי ערעת צהני תרין קלין. קלא דנחש וקלא דאתתא. איבי אתחממת צהו ואינון צה. וכיון דאתחממת מתעבדין רוחא. ואזיל צדהי עד דמשטפת ועאל צמעהא דהיהא אתתא [כז] והאי ינוקא דילידת. כד אתתא היהא חייבתא פקידת עליה להסוא רוחא. דאיבו חבורא צישא קלא דנחש דמשכשכא צה ואיבו מחייך ציטוקא עד דאתת היהא חייבתא. כאתתא דאפקידת צרא לאתתא אחרא. ומפמטפת ליה ומיכת ליה צפספוטא עד דתיטי אמיה. כך עבד האי רוחא. וזמין סגיאין דאיבו שליחא דהיהא חייבתא וקפל ליה. הה"ד (ג) ומיד עושקיהם כח. דא האי כח דהסוא רוחא. וע"ד תרין זמין כתיב צהאי קרא ואין להם נחמם. חד מן לילית חייבתא. וחד מהסוא רוחא :

רועה הנאמן

(ג) ואשה כי תהיה זבה וגו' שבעת ימים תהיה בנדרתה. מצינו בספרו של חנוך שאמר. כמו שבראש חודש שנטהרת מדת המלכות להתחבר בבעלה [כח] נצרך ליתן לצד המומאה חלק אחד מאותו המין שלו [כט] כמו כן נצרך גם לאשה בזמן שנטהרת להתחבר עם בעלה. ליתן חלק אחד לצד המומאה מאותו המין שלה. ופה הוא זה החלק. צפרניה בהלכלוך שרבוך בהן [ל] ומעם

מראה מקומות (א) משפטים ק"ח : (ב) קטלת ד' (ג) פתחם רמח :

זיו הזהר

רעיא מהימנא

(ג) ואשה כי תהיה זבה וגו' שבעת ימים תהיה צדפתה. אשכחנא צספרא דחנוך דאמר. כמה דצראש חדש דאתדכיתא סיהרא לאתקרבא צבעלה [כח] אלסריך למיכא לספרא אחרא חולקא חדא מהסוא זינא דיליה [כט] אוף הכי כמי אלסריכת לאתתא צשעתא דאתדכיתא לאתקרבא צבעלה. למיכא חולקא חדא לספרא אחרא מהסוא זינא דיליה. ומאי חיבו האי חולקא. סופריהא צפסופא דלחון [ל] חזעיר

[כו] מקום משכן לילית נקרא איבה שהוא ממלח שנאה בין ישראל להקב"ה ולעומת זה מקום משכן השכינה הקדושה נקרא אהבה. שע"ז אנו סבורים הכוונת בעמו ישראל באהבה : [כז] זו האשה שחטאה ושנעשה מקולה זה הרוח : [כח] היינו זיוג תפארת עם מלכות. עלמא דדבורא עם עלמא דנוקבא שנקרא יחוד קב"ה ושכינתיה : [כט] היינו שעיר עזים לחטאת. ככתוב הן עשו אחי איש שעיר : [ל] כל

ומעט מן שערות ראשה. לפי שצריכה לסרוק ראשה. ותכרך אותן זה בזה. ולא ילך אחריה צד הרע ההוא להרע לה. ונפרש ממנה בכל הענינים. ומה תעשה עם אותן השערות והצפרנים. לאחר שתכרךן בידך נצרך להניח במקום שאין עוברים שם אנשים. או שתניח תוך חורים התחתונים שבחצר ותגנו אותן שם. ע"כ ר"מ:

6) ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נרתה וגו'. א"ר שמעון זהו שכתוב (ג) חרב לה' מלאה דם. מלאה דם בודאי. שכתוב כי יזוב זוב דמה ימים רבים. בלא עת נרתה. זהו שכתוב (ג) וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו. שלמדנו פעמים שהקב"ה מקדים הפרעניות לעולם. כי הרשעים בחמאותיהם מקדימים להביא הפרעניות על העולם. או כי תזוב על נרתה. זש"כ ויספתי ליסרה אתכם. מהו ויספתי ליסרה. אוסף דין על דין ואתן דם על דם. ויתר על מה שיש באותו החרב לה' מלאה דם. כתוב לא אוסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם. מהו לא אוסף. אלא לא אתן עוד תוספת לחרב ההוא. אלא כמו שיוכל העולם לסבול. ודרי כתוב ויספתי. אלא ליסרה כתוב ולא להבירה. זש"כ או כי תזוב על נרתה. כל ימי זוב טומאתה. מהו כל ימי זוב טומאתה. אלא שהרשעים מממאים את עצמם בעונותיהם. וגורמים טומאה למקום אחר. בכתוב כי את מקדש ה' טמא. שנתעורר רוח טמא עליו. ולעתיד לבוא עתיד הקב"ה לטהר להם לישראל. ולהעביר אותן רוח הטומאה מן העולם. שכתוב לא יוסף יבא כך עוד ערץ וטמא. יכתוב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. מן הארץ ודאי (ג):

7) והזרתם את בני ישראל מממאתם וגו' בטמאים את משכני אשר בתוכם. א"ר אלעזר והזרתם. כמו זר הזה שהוא זר מכלם. ואינו מתחבר עם מה שאין שלו. וכוא וראה בשעה שהאנשים מממאים עצמם לטמא. בטמאים אותם מלמעלה בכל. וזה נדרש. אבל בשעה שרוח הטומאה נתעורר למטה. נתעורר רוח טמא אחר. ונתן לו רשות לרדת לעולם. מהו רשות. רשות וקדושה שהי' יורד ומכה בו לא נמצא ונסתלק. ואז מתגלה הדין כנגד הרשעים. ונתוסף דין על דין. ואז שני רוחות נמצאים בעולם. אחר רוח של דין. ואחר רוח של טומאה. א"ר אלעזר צריך אני לומר כאן דבר ששמעתי מאבי. בוא וראה כך יש ללמוד מענין נגע הבית. שכאשר רוח טמא שורה בבית. והקב"ה רוצה לטהר אותו. ישלח נגע צרעת בבית שיקטרג זה בזה. ואותו הנגע אל יסיר מן הבית. אע"פ שהרוח הטמא נסתלק מבית ההוא. עד שינתצו הבית אבניו ועציו וכל השאר. או נטהר המקום. כרמיון זה מי שנממא ונתעורר רוח כמא ושורה עליו. כאשר ירצה הקב"ה לטהר את העולם. נתעורר רוח דין חזק ונתפשט בעולם. ושורה על רוח טמא ההוא. ומקטרג זה בזה עד שיעביר מן העולם. ואותו רוח דין חזק אין מסתלק ממקומו עד שינתץ למקום הזה. האברים והעצמות וכל

וועיר משערט דרישא. בגין דבעי לאסרקא רישא. ולאכרכא לון דא דלא. ולא יזיל אבתרה ההוא סקרא ציטא לאצטא לה. ויתפרש מנה בכל ספרין. ומה תעביר מההוא שערט וספרין. לבתר דתכריך לון כחדא אלסריך לאכחא לון צאתר דלא עבדין תמן בני נשא. או בגו מורין תפלין דחללא ותגניו לון תמן. ע"כ ר"מ:

6) ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים בלא עת נרתה וגו'. א"ר שמעון היינו דכתיב (ג) חרב לה' מלאה דם. מלאה דם ודאי. דכתיב כי יזוב זוב דמה ימים רבים. בלא עת נרתה. היינו דכתיב (ג) וישקד ה' על הרעה ויביאה עלינו. דתנין קצ"ה חקדים פורענותא לעלמא. דחייביא מקדמין פורענותא בחוביהון למימי לעלמא. או כי תזוב על נרתה. היינו דכתיב ויספתי ליסרה אתכם. מהו ויספתי ליסרה. אוסף דינא על דינא. ואתן דמא על דמא. יתיר על מה דלית צהאי חרב לה' מלאה דם. כתיב לא אוסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם. מהו לא אוסף. אלא לא אתן עוד תוספת לההוא חרב אלא כנוונא דיכל עלמא למסבל. והא כתיב ויספתי אלא ליסרה כתיב ולא לשיאלה. הס"ד או כי תזוב על נרתה. כל ימי זוב טומאתה. מהו כל ימי זוב טומאתה. אלא חייביא מסחבין בחוביהון לגרמיהון. ומסחבין לאתר אחרא. כד"ל כי את מקדש ה' טמא ותער רוח מסחבא עליה ולזמנא דלתי זמין קצ"ה לדכאה לה לישראל. ולאעברא לההוא רוח מסחבא מעלמא. דכתיב לא יוסף יבא כך עוד ערל וממא. וכתיב ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. מן הארץ ודאי (ג):

7) והזרתם את בני ישראל מממאתם וגו' בטמאים את משכני אשר בתוכם. א"ר אלעזר והזרתם כהאי זר דהיו זר מכלבו. ולא אתחבר צמה דליתא דליה. ותא חוי בשעתא דמסתבין בני נשא לתתא מסחבין לון בכלא. והא אתמר. אכל בשעתא דרוח מסחבא אתער לתתא. אתער רוח מסחבא אחרא. ואתיבי ליה רשותא לנתתא לעלמא. מהו רשותא. רשותא דקדושה יהוה נחית ומחי ביה לא אשתכח ואסתלק. וכדין אתגליא דינא לקבלין דחייבין. ואוסף דינא על דינא. וכדין תרין רומין משתכין בעלמא חד רוחא דינא וחד רוחא דמסחבא. א"ר אלעזר אלסריכנא הכא למימר מלה דאוליפנא מאבא. תא חוי הכי ילפינן מנגע דביתא. דכד רוח מסחבא שריא בביתא. וקצ"ה בעי לדכאה ליה. שדר נגע לרעת בביתא לקטרנא דא דלא. וההוא נגע לא אעדי מביתא. ואע"ג דרוח מסחבא אסתלק מההוא ביתא עד דינתגון ביתא אבניו ואעין וכלא. כדין חתדי ביתא כהאי גוונא מחן דאסתאב ואתער רוח מסחבא ושארי עליו. כד בעי קצ"ה לדכאה לעלמא. אתער רוח דינא תקיפא ואשתכח בעלמא. ושריא על ההוא רוח מסחבא. ומקטרגי דא דלא עד דיתערב מעלמא. וההוא רוח דינא תקיפא לא אסתליא מאתריה עד דינתץ האי אתר. שייפין וגרמין וכלא

פ"ה. מקובות (א) דף נד. (ב) ישי' ל"ד (ג) דניאל ט' דף נה.

זיו הזהר

מיני לבלוך שייך לספרא אחרא. ולכך גולדים במקומות הלבלוך כל מיני מויקם הנקראים מיקרובים שמביאים על האנשים הרבה מיני מחלות. וחכמת הרפואה גלתה שבהלבלוך תחת הצפרנים נמצאים לאלפים מיקרובים מסוכנים: (ג) הארץ טרפו על מרת המלכות. והמבין שהספ"א תתבטל ע"ז שלא יהיה לה יניקת שפע מן מרת המלכות. וכן בזה העולם לא יוספיו עוד ערל וטמא היודעים להניק מארץ הקדושה אלא ישראל בלבד:

וכלל. כדין אדם עולמא ואתעברו מיניה רוחין מסאבין. ועלמא אסתכה דכיון. ועל דא תנינן אתא לאסתאבא מסאבין ליה ודאי ווי ליה לבר נש כד שארי עליה רוח מסאבא ואסתכה ציה בעלמא דודאי לינדע דקצ'ס צעוי לבערנא ליה מן עלמא. זכאין אינון לדיקא דכלהו קדישין. ואסתכחי בקדושה קמי מלכא קדישא. ושארי עליהו רוח קדישא צהאי עלמא ובעלמא דלתי. צרוך ה' לעולם אמן ואמן:

וכל השאר, או נמהר העולם ובורחים ממנו רוחות הטמאים והעולם נמצא בטהרה. ועל זה למדנו הבא להטמא מטמאין לו ודאי, וי לו לאדם כאשר שורה עליו רוח טמא ונמצא בו בזה העולם, וידע בודאי שהקב"ה רוצה לבער רוח הטמא מן העולם, זכאים הם הצדיקים שכלם קדושים. ונמצאים בקדושה לפני כל הקדוש, ושורה עליהם רוח קדוש בעולם הזה ובעולם הבא. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

פרשת אחרי מות

(א) וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. ויאמר ה' אל משה וגו'. א"ר יהודה כיון דכתיב וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. אל משה דבר אל אהרן אחיך. שהרי ברבור הראשון די. אלא כך למדנו כתוב ויקרא אל משה וידבר ה' אליו. וכתוב ואל משה אמר עלה אל ה'. והרי נתבאר הענין שבתחלה מדרגה אחת ואח"כ מדרגה אחרת. אף כאן וידבר ה' אל משה מדרגה אחת. ואח"כ ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך. מדרגה אחרת [ב] והכל במשקל אחד עולה. ומן שורש אחד הכל נתחבר. (ג) ר' יצחק אמר כתוב אחרי מות וכתוב וימותו. כיון שאמר אחרי מות שני בני אהרן האם לא נדע שהם מתו. אלא כך למדנו. שתי מיתות מתו. אחת לפני ה'. ואחת שלא היו להם בנים. שכל מי שאינו זוכה לבנים חשוב כמת. לפיכך כתוב אחרי מות וימותו:

(ג) ר' אלעזר אמר וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. מקרא זה יש לעיין בו כי נראה שחוא מיותר, שהרי כתוב אחריו ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך. הרי כאן התחלת הפרשה, וזה המקרא שמקודם למה נכתב. שכתוב וידבר ה' אל משה. מה זה שאמר לו. אלא בשעה שנתן הקב"ה העבודה של קטרת הסמים לאהרן. רצה שלא ישתמש בזה איש אחר בחיי אהרן. מה הטעם. לפי שאהרן הרבה שלום בעולם. א"ל הקב"ה אתה מבקש להרבות שלום בעולם. על ידך ירבה שלום לעמך. הרי קטרת הסמים יהיה מסור בידך מכאן ולהלאה. ובחייך אל ישתמש בו אדם אחר. נדב ואביהו הקדימו בחיי אביהם להקריב מה שלא נמסר להם. ודבר זה גרם להם שמעו בו. ולמדנו שמה היה מדרגה מי גרם להם מעות זה, והיה מיצר. מה כתוב וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן. ומה אמר לו. בקרבנם לפני ה' וימותו. בהקריבם לא כתוב אלא בקרבנם. א"ל הקב"ה למשה, זה גרם להם שרחקו השעה בחיי אביהם ושמעו בזה, וזהו שכתוב אשר לא צוה אותם, אותם לא צוה. אבל לאהרן צוה:

(ג) ר' אלעזר אמר וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן וגו'. והאי קרא אית לאסתכלא ציה דאתחוי דיתירא חיכו. דהא כתיב בתריה ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך. מכאן שינוטא דפרשתא. והאי קרא דלעילא מאי הוא. דכתיב וידבר ה' אל משה. מאי האי דאמר ליה. אלא בשעתא דקצ'ס יבצ קפרת בוסמין לאהרן. בעא דלא ישתמש ציה בחייו בר נש אחרא. מאי טעמא. בגין דאהרן אסגי שלמא בעלמא. א"ל קצ'ס את בעא לאסגאה שלמא בעלמא. על ידך יסגי שלמא לעילא. הא קפרת בוסמין יהא מסור בידך מכאן ולהלאה. ובחייך לא ישתמש ציה צ"נ אחרא. נדב ואביהו הקדימו בחיי דאביהו לאקרבא מאי דלא אתמסר להו. ומלה דא גריס להו דמעו ציה. ותאנא משה כוס מהרסר מאן גרס לון טעווא דא. והוס עליב. מאי כתיב וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן. ומאי אמר ליה. בקרבנם לפני ה' וימותו. בהקריבם לא כתיב אלא בקרבנם. א"ל קצ'ס למשה. דא גרמא להו דרחקו שעתא בחיי אביהו ושמעו צה. והיינו דכתיב אשר לא צוה אותם. אותם לא צוה. אבל לאהרן צוה:

(ד) ר' יוסי אמר וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן. אחרי מות נדב ואביהו צריך לומר. מפני מה

מראה מקומות ט ז ט. ט ז ט. ט ז ט. ט ז ט.

יו הזהר

פרשת אחרי מות [א] דבור היינו מן מדרגת המלכות ואמירה מן תפארת:

מה אמר סתם שני בני אהרן. והרי ידע שבגיו הוי. אלא כך למדנו שעד עתה לא עמדו ברשותם אלא ברשות אביהם. ולפיכך בקרבנם לפני ה' וימותו. שהם דחקו את השעה בחיי אביהם. והכל היה בעבור חטא הוויא שעשו. שכתוב בהקריבם אש זרה. שלמדנו מה שבמקום אחד כתוב בקרבנם לפני ה'. זה הווי דויה. ולפיכך כתוב כאן בני אהרן וכתוב בקרבנם [ג]:

ה) למדנו שא"ר יוסי תקנו החכמים לקרות ביום הכפורים פרשה זו. כיוי לכפר על ישראל בגלות. ובעבור זה נסדר לומר סדר עבודת יום הזה ביום הכפורים. לפי שמיתתם של בני אהרן כפר על ישראל. מכאן למדנו כל אדם שרבונו שו"ח עליו יסורין כפרה על חטאיו הם. וכך מי שמצטער על יסורי הצדיקים מעבירים את חטאיו מן העולם. וע"כ ביום זה קרין אחרי מות שני בני אהרן. שישמע העם ויצמצרו על מיתת הצדיקים ויבטרו להם חטאותם. וכל המצטער על מיתת הצדיקים או מוריד דמעות עליהם. מכיוי הקב"ה עליו ואומר (ג) וס' עונך וחטאתך תכופר. ולא עוד אלא שלא ימתו בני בימיו. ועליו כתוב (ג) יראה זרע יאריך ימים וגו'. עוד אמרו (ד) בכל זמן שהצדיקים מסתלקים מן העולם נמלק דדין מן העולם. ומיתת הצדיקים מכפרת על חטאי הדור. וע"כ הפרשה של מיתת בני אהרן נקראת ביום הכפורים. להיות כפרה על חטאות ישראל. אמר הקב"ה התעסקו במיתת הצדיקים האלה. ויחשב לכם כאלו אתם מקייבים קרבנות ביום הזה לכפר עליכם. שלמדנו כל זמן שישראל יהיו בגלות. ולא יקרבו קרבנות ביום הזה. ואותן השני שעירים לא יוכלו להקריב. יהיה להם לזכרון שני בני אהרן ויכפר עליהם.. (ה) א"ר חייא בוא וראה בני אהרן לא נמצאו בישראל כמותם מלבד משה ואהרן. והם נקראו אצילי בני ישראל. ולפי שמעו לפני המבך הקדוש מתו. וכי הקב"ה רצה להמיתם. והרי למדנו בסוד המשנה שהקב"ה עושה חסד בכל. ואפילו עם רשעי עולם שאינו רוצה להאכירם. ואותן צדיקי אמת התעלה על דעתך שהם נאכרו מן העולם. וכות שלהם היכן היא. וכות אביהם היכן היא. וכמו כן וכותו של משה. ואיך נחשוב שהם נאכרו. אלא כך למדנו מן המטרה הקדושה [ג] שהם הקב"ה על כבודם ונשרפו הגופות שלהם מכפונם. ונשמותיהם לא נאכרו. וזה נתבאר — :

שעמא שני בני אהרן. והא ידע דבגיו הווי. אלא הכי תאנא דעד כהן לאו ברשותיכו קיימי אלא ברשותא דלזבוסון ובגין כך בקרבנם לפני ה' וימותו. דלזבוסון דחמו שעמא בחיי לזבוסון. וכלא הווי בגין חובא דעבדו. דכתיב בהקריבם אש זרה. דתניא באתר חד כתיב בהקריבם לפני ה' אש זרה. ובאתר חד כתיב בקרבנם לפני ה'. האי וסאי הווי. ובג"כ כתיב סכא בני אהרן וכתוב בקרבנם [ג]:

ה) תאנא א"ר יוסי ביה יומא דכפורי לתתקן למקרי פרשתא דא. לכפרא לישראל בגלותא. ובגין דא סדרא דיומא דא סכא תחסדר. בגין דמיתתהון דבני אהרן מכפרא על ישראל. מכלא אוליפנא כל בר נש דיסורי דמאריה חמין עליה כפרה דחובוי אינון. וכל מאן דמלשער על יסוריהון דלדיקיא מעבירים חוביא דלהון מעמלא. וע"ד ביומא דא קריין אחרי מות שני בני אהרן. דישמעון עמא וילשערין על אבדוהון דלדיקיא ויכפר להון חובייסו. וכל דמלשער על אבדוהון דלדיקיא או אחיה דמעין עליהו. קב"ה מכריז עליה ואומר (ג) וס' עונך וחטאתך תכופר. ולא עוד אלא דלא ימותון ובני ביומיו. ועליה כתיב (ג) יראה זרע יאריך ימים וגו'. מו אמרו (ד) בכל זמנא דלדיקיא מסתלקי מעמלא דינא אסתלק מעמלא. וימיתוהון דלדיקיא מכפרת על חובי דרא ועל דא פרשתא דבני אהרן ביומא דכפורי קריין לה. ליהוי כפרה לחוביהון דישראל. אמר קב"ה אסתסקו במיתתהון דלדיקיא אלין. ויתחשב לנו כאלו אתון מקרביין קרבנין ביה יומא לכפר עליהו. דתניין כל זמנא דישראל יסון בגלותא. ולא יקרביין קרבנין ביה יומא. ולזינו תרין שערין לא יכלין לקרבא. יסא להו דוכרנא דתרי בני אהרן ויכפר עליהו.. (ה) א"ר חייא תא חזי בני אהרן לא אסתכחו בישראל כוותייהו בר משה ואהרן. ולזינו אהרון אצילי בני ישראל. ועל דעכו קרי מלכא קדישא מיתו. וכי קב"ה בעא לאזבדא לון. והא תניין ברוא דמתניתין דקב"ה עבד חסד בכלא. ואפילו ברשיעי עלמא לא בעי לאזבדא לון. והכי זכאי קשום סלקא דעתך דלזינון אסתבירו מעמלא. זכותא דילהון אן הווי. זכותא דלזבוסון אן הווי. זכותא דמשה הכי נמי. ולזינון ה"ך אסתבירו אלא הכי אוליפנא מצוינא קדישא [ג] דקב"ה הם על יקרא דילהון דהווקד גרמיהון לגו. ונשמותיהן לא אסתבירו. והא אוקימנא — :

ו) ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו'. רבי שמעון פתח ואמר (ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו'. א"ר שמעון מתפלא אני על בני העולם. שהרי אין להם עינים לראות ולב להבין. ואין יודעים ואין נותנים לבם להסתכל ברצון רבונם. איך הם ישינים ואין מתעוררים משנתם מרים שיבוא יום הדוא שיכסה עליהם חשך וערפל. ויתבע רבן הפקדון ההוא רין וחשבון מרם. והברוז בכל יום קורא להם (ח) וגשמתם מעודה ברם בכל יום ויליה. התורה מריטה קילה לכל צד. מכרות ואומרת (ט) עד מתי פתים תאהבו פתי. מי פתי יסור דנה חסר לב ואמרה לו. לכו לחמו בלחמי ושתו בייין מסכתי

ו) ויאמר ה' אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו'. רבי שמעון פתח ואמר (ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא וגו'. א"ר שמעון מתפלא על בני עלמא. דהא לית לבו שמיין למחוי ולבא לאשגחא. גלא ידעין ולא שויין לבייהו לאסתכלא ברשותא דמאריהון. ה"ך ניימין ולא מתערי משנתיהו עד לא ייתי ההוא יומא דחפי עליהו חשוכא וקבלא. ויתבע סכוא מאריה דפקדונא חושבנא מנייסו. וכרוזא כל יומא קארי עליהו (ח) ונשמתהון אסתידת צבו בכל יומא וליניא. אורייתא רחמת קלין לכל עבר. מכרות ואומרת (ט) עד מתי פתים תאהבו פתי. מי פתי יסור הכה חסר לב ואמרה לו. לכו לחמו בלחמי ושתו בייין מסכתי

מראה מקומות טז דף נז: (ג) יב"ר ר' (ד) דף נז: (ה) דף נז: (ו) דף נז: (ז) קהלת א' (ח) דף נח: (ט) פני א' ט'

זין הזהר

ג) בני אהרן רצו על החטא שדחקו את השעה בחיי אביהם. ובקרבנם רצו על החטא של אש זרה: [ג] כך נקרא רבי שמעון בן יוחנאי

מסכתו. ואין מי שיטא אונז. ואין מי שיתעורר לבו. בוא וראה שעתידים דורות האחרונים שתשתכח התורה מהם. וחכמי לב יאספו למקומם. ולא יהיה נמצא מי שיסגר ויפתח. וי לדור ההוא. ומכאן ולהלאה לא יהיה דור כדור הזה עד הדור שיבא מלך המשיח. והדעת יתעורר בעולם. שכתוב (6) כי כלם ידעו אותי למקמנם ועד גדולם. בוא וראה כתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ולמדנו מה שמו של הנהר ההוא. ביארנו כי יובל שמי. שכתוב (3) ועל יובל ישלח שרשיו. ובספרו של רב המנונא סבא. חיים שמו. שממש יוצא חיים לעולם. והם נקראים חיי המלך [-] והרי נתבאר שאותו העץ הגדול והתקף אשר סוון לכל בו נקרא עץ חיים. עץ שנמנע שרשיו באותן החיים. והכל עולה יפה. ולמדנו שהנהר ההוא הוציא נחלים עמוקים בשמן המשחה [ה] להשקות הגן ולהרות עצים ונמיעות. שכתוב (ג) ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נמנע. ואותן הנחלים מתפשטים ונמשכים ונאספים בשני עמודים הנקראים יבין ובוועז [ו] ומשם יוצאים כל אותן הנחלים ונובעים במדרגה אחת הנקראת צדיק [ז] שכתוב (ד) וצדיק יסוד עולם. וכלם הלכים ונאספים למקום ההוא שנקרא ים. והוא ים ההבמה. וש"כ (ה) כל הנחלים הולכים אל הים וגו' [ח] ואפשר תאמר שהנחלים מגיעים למקום זה ונפסקים ואין חוזרים אח"כ [ט] כתוב אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת. לפי שהנהר ההוא אינו פוסק לעולם. שם הם שבים. לאיזה מקום שבים. לאותן שני העמודים צפת והודד ללכת במדרגה צדיק להמציא ברכה ושמחה. והיו הסוד שלמדנו (ו) ליתן זה יצרת לשחק בו. זה צדיק. כלם אליך ישברון לית אכלם בעתו. איזו עתו. זו מלכות שנקראת עתו של צדיק [י] ולפיכך כלם מחכים לעתו הזאת. כלם שנונים למטה ממקום זה נזונים. וזה הסוד שכתוב עיני כל אליך ישברו ואתה נתן להם את אכלם בעתו. כמו שביארנו. ובוא וראה בשעה שזה הכל מתקיים צפתו ומתחבר עמה. או כל העולמות בשמחה. כל העולמות בברכות. או שלום נמצא בעליזים ותחתונים. וכאשר נרמסו רשעי עולם שלא יהיה נמצא שם ברכות מאותן הנחלים. ויונקת ערת זו מצד הרק הקשה. או דינים נהעוררים בעולם ושלום לא נמצא. וכאשר מבקשים בני העולם להתברך אין יכולים אלא על ידי הכהן. לבעבור שיתעורר כתר שלו ותתברך מרת המלכות [יא] וברכות תהינה נמצאות בכל העולמות. למדנו שאו שאל משה מלפני הקב"ה דבר זה ואמר לו. אם בני העולם ישוכו לפניך על ידי מי מתברכים. א"ל הקב"ה ולי אתה אומר. דבר אל אהרן אחיך. שהרי בידו נמסרות הברכות למעלה ולמטה .. (ז) וכאן בא הקב"ה להזהיר לאהרן שלא ימעה באותו התא שטעו בניו. שהרי ערת זו ידוע. ולפיכך אל ימעה להבר ע"ה אחרת אל המלך [יב] וש"כ וא"ל יבא בבל ע"ה אל הקדש. כלומר אע"פ שיראה זמן שנמסרה ביד אחרת הנהגת העולם. מ"ם

מראה מקו-ות (6) ימני לא (3) סס י"ג (2) תלים ק"ד (ד) משי"י (ה) קבלת א' (ו) תלים ק"ד (ז) דף נח:

זיו הזהר

מסכתו. ולית מאן דירכין אורניה. ולית מאן דיתער לביה תא חזי זימין דרי בתראי דייטון דיתנשי אורייתא מזיניסו. וחכימי לבה יתכשין לאתרייסו. ולא ישתכח מאן דסגיר ופתח ווי להסוף דרש ומכאן ולהלאה לא יהא דרש כדרש דא עד דרש דייטי מלכא משיחא. ומנדעא יתער בעלמא. דכתיב (6) כי כלם ידעו אותי למקמנם ועד גדולם. תא חזי כתיב ונהר יולא מעדן להשקות את הגן. ותנין מאי שמיא דהסוף נהר. אוקימנא יובל שמו. דכתיב (3) ועל יובל ישלח שרשיו. ובספרא דרב המנונא סבא. חיים שמיא. דמתון נפקין חיים לעלמא. ואינון אקרין חיי מלכא [7] והא אוקימנא דהסוף אילנא רבא ותקיפת דמזון לכלא ביה אקרי עץ חיים. אילנא דכסע שרשי בליון חיים. וכלא הוא שפיר. ותאלא הוא נהר אפיק נחלין עמיקין במשה רבות [ה] לאשקאה גנתא ולרוחא אילנין ונמיעין. דכתיב (ג) ישבעו עצי ה' ארזי לבנון אשר נמנע. ואינון נחלין נגדין ואתחזיכו ומתכשין בתרין קיימין דקריין לכו יבין ובוועז [ו] ומתון נפקין כל אינון נחלין ושריין לון בחד דרגא דאקרי צדיק [ז] דכתיב (ד) ולדיק יסוד עולם. וכלא אזלין ומתכשין להסוף אתר דאקרי ים. והוא ימא דהכמתא. הה"ד (ה) כל הנחלים הולכים אל הים וגו' [ח] ואי תימא דהא מפי לאתר דא ופסקין ולא תייבין לכתר [ט] כתיב אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת. בנין דהסוף נהרא לא פסיק לעלמין. שם הם שבים. לאן אתר שבים. לאינון תרין קיימין וצפת והודד ללכת בהאי צדיק לאשכחא ברכאן ומידו. והיינו רזא דתנין (ו) ליתן זה יצרת לשחק בו. דא צדיק. כלם אליך ישברון לתת אכלם בעתו. מאן עתו. דא מטרותיתא דאקרי עתו דלדיק [י] ובנין כך כלאו מחכאן להאי עתו. כלאו דאפונן לתתא מאתר דא אתון. ודא רזא דכתיב עיני כל אליך ישברו ואתה נתן להם את אכלם בעתו. כמה דלוקימנא. ותא חזי בשעתא דהאי כל מתכשין לעתו ומתחברת עמיה. כלאו עלמין בחדו. כלאו עלמין בצרכאן. כדון שלמא אשתכח בעלמי ותתאי. וכד נרמין חייבי עלמא דמתן לא אשתכחו ברכאן דליון נחלי. וינקא האי ערת מספרא אחרא. כדון דיון מתערין בעלמא ושלמא לא אשתכח. וכד בעאן בני עלמא לאתברכא לא יכלין אלא על ידי דהסוף. בנין דיתער כתרא דיליה ותתברך מטרותיתא [יא] וישתכחו ברכאן בכלאו עלמין. תאלא בהסיא שעתא בעא משה קמי קב"ה מלה דא ואמר ליה. אי בני עלמא יתבון קמך על ידא דמאן מתברכאן. א"ל קב"ה ולי אתה אומר. דבר אל אהרן אחיך. דהא בידיה מסיראן ברכאן לעילא ותתא .. (ז) וסכא אתה קב"ה לאזכרא לאהרן דלא יסעי כתיב דהסוף מוצא דעטו בניו דהא האי ערת ידוע. ובנין כך לא יסעי לחברא ע"ה אחרא לנבי מלכא [יב] וה"ד ואל יבא בבל ע"ה אל הקדש. כלומר אע"פ דיחמי עידן דאתמסר בידא אחרא לאשכחא עלמא. לא

[ז] היינו מלכא עלאה שרשו היא ספירת התפארת. וכך ענין הכתוב ונהר יוצא מעדן. פי' שהשפע נמשכת מעדן שהוא עולם החכמה הנקרא אבא להנור שהוא עולם הבינה הנקרא אמא ונקרא יובל. להשקות את הגן. היינו התפארת הנקרא עץ חיים. ולכך נקראת שפע זו חיי המלך; [ח] כן נקראת שפע הקדושה; [ט] אלן הספירות נצח והוד תרין סמכי קשום; [י] היינו ספירת היסוד; [יא] ים נקראת ספירת המלכות; [יב] פי' שאין לחשוב שאותן הנחלים הנמשכים מעולם הבינה הנובעים מן העדן אין חוזרים להשפיע אח"כ עוד ועוד שפע למדת המלכות. זה אי אפשר. וכונתו על השפע הנמשכת מן זיון התמיד של הכמה ובינה הנקראים תרין ריעין דלא מתפרשין לקיום העולם. שהשפעה זו אינה תלויה בעבודת התחתונים; [יג] פי' עתו של מרת היסוד שנקרא צדיק; [יד] כתרא דיליה היינו ספירת החכמה; [טו] היינו להיות ח"ו שפחה תירש נבירתה;

לא יתמסר בידוי לייחד זביה לקרבה ליה לקדשא [יג] דהא אלא ושמי חד הוא. ובג"כ ואל יבא בכל ע"ת אל הקדש. ואי צעי למנדע צמאי יעול צוא"ת. צוא"ת יבא אהרן אל הקדש. דהאי צוא"ת היא ע"ת דלחידת צמאי [יד] צהאי ע"ת דלחידת צמאי יעול אל הקדש — רבי אלעזר שאל לאצוי ואמר ליה כתיב גבי צני אהרן ותלא אש מלפני ס' ותאכל אותם וימותו. וכתיב צכנישתא דקרא. ואש ילאה מלפני ס' ותאכל את החמשים ומאתים איש. סלקא דעתך דסקילין דא כדא אל רבי שמעון שמי אינון צני אהרן דלא כתיב צהו אצדיה כתינון דכנישתא דקרא דכתיב צהו ויאצרו מתוך הקהל. וכתיב הן גועטו אצדנו כלנו אצדנו. לאכללא אינון דאקריבו קפרת צוסמין מלתן וחזשין דאתאצידו ודאי ואלין לא אתאצידו. תו שאל כתיב ואל יבא בכל עת אל הקדש. וכתיב צואת יבא אהרן אל הקדש. כיון דאמר ואל יבא בכל עת. אמאי לא כתיב צמאי זמנא ייעול אל רבי שמעון הא אתמר וזמנא הוו ידעי כהני. אכל על מאי דהצבו צניו צעא לאזכרא הכא. תא חזי כל קרצנין וכל עלוין נייחא הוא דקצ"ה. אכל לא הוה נייחא כמה דהאי קפרת. דקפרת מעליא מכלא וצנין כך הוו מעלין ליה לנו צלמישו. והא אתמר. ובג"כ לא אתענשו כל צני נשא צשאר קרצנין ועלוון כמו צקפרת. דכל פולחנא דקצ"ה הכא אתקטר ואתקטר יתיר מכלא וע"ד אקרי קפרת. והא אתמר (ה) שמן וקפרת יסחא לצ

(ב) רבי אבה אמר. דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו'. ומנין אית קמי קב"ה לאשתכחא רעוין ולאשתכחא צרכאן ולמתבע צעיתי. ומנין דרעוין לא אשתכחו וצרכאן לא מודמין. ודינין קשין מתערין צעלמא. ומנין דדינא תליא. תא חזי ומנין אית צשתא דרעווא אשתכח ומנין אית צשתא דדינא אשתכח. ומנין אית צשתא דדינא ותליא [פי] ומנין אית צירחי דרעווא אשתכח צהו. ומנין אית צירחי דדינין אשתכחו ותליין על כלא [פי] ומנין אית צצצווי דרעוון משתכחו. ומנין אית צצצווי דדינין משתכחו צעלמא [יז] ומנין אית ציומי דרעווא אשתכח צעלמא ועלמא אצתכמא [יח] ומנין אית ציומי דדינין תליין ומשתכחו ואוף הכי אפילו צשעתי. וע"ד כתיב (ג) ועת לכל חפץ וגו'. וכתיב ואני תפלתי לך ה' עת רלון. וכתיב (ד) דרשו ס' צהילנאו וגו'. וכתיב למא ס' תעמד צרחוק תעליס לעתות צלרה. וכתיב (ה) מרחוק ה' נראה לי. ומנין דאיהו קרוב. דכתיב קרוב ה' לכל קוראיו. צנין כך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו' —

מ"ם לא יהי נמסר בידו לייחד בו לקרבו אל הקדש [יג] שהרי אני ושמי אחד הוא. ולפיכך ואל יבא בכל ע"ת אל הקדש. ואם רוצה לדעת כמה יבא. בוא"ת. בוא"ת יבא אהרן אל הקדש. שוא"ת הוו היא ע"ת שנאחות בשמי [יד] כע"ת זו הנאחות בשמי יבא אל הקדש — רבי אלעזר שאל לאביו ואמר לו. כתוב אצל בני אהרן ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו. וכתוב בעדת קרה. ואש יצאה מלפני ה' ותאכל את החמשים ומאתים איש. היש לחשוב ששקלים זה כזה. א"ל רבי שמעון בני אהרן אינם כמורהם. שלא כתוב בהם אברה כמו בעדת קרה. שכתוב בהם ויאברו מתוך הקהל. וכתוב הן גועטו אברט כלנו אברנו. להבליא אותן שהקריבו קפרת הסמים ר"ן איש שנאברו בודאי. אבל אלו לא נאברו. עוד שאל שכתוב ואל יבא בכל עת אל הקדש. וכתוב בואת יבא אהרן אל הקדש. כיון שאמר ואל יבא בכל עת. מדוע לא כתב באיזה זמן יכנס. א"ל רבי שמעון הרי זה נאמר וידעו הכהנים את הזמן. אבל כאן בא להזהיר על מה שחמאו בניו. בוא וראה כל הקרבנות וכל העולות הם ריח ניחח להקב"ה. אבל לא כמו הקפרת. שהקפרת מעולה מהכל. ולפיכך היו מכניסים אותה בפנים בחשאי. וזה נתבאר. ולפיכך לא נענש כל איש בשאר קרבנות ועולות כמו בקפרת. שכל מעשה הקב"ה נתחבר ונתקשר בזה יותר מכל עבודות. וע"כ נקראת קפרת. וזהו שנאמר (ה) שמן וקפרת יסחא לב :

(ג) רבי אבא אמר. דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו'. ומנין יש לפני הקב"ה להצא בהם רצון ולהצא ברכות ולהתפלל תפלות. ולפעמים אין עת רצון. וברכות אינן מודמנות. ודינים קשים נתעוררים בעולם. ולפעמים הדין תולה. בוא וראה זמנים יש בשנה שיש בהם עת רצון. וזמנים יש בשנה שהדין נמצא. וזמנים יש בשנה שהדין נמצא ותולה [טו] זמנים יש בחדשים שעת רצון נמצאת בהם. וזמנים יש בחדשים שדינים נמצאים ותולים על כלם [טז] זמנים יש בשבועות שעת רצון נמצאת. וזמנים יש בשבוע שהדינים נמצאים בעולם [יז] זמנים יש בימים שעת רצון נמצאת בעולם והעולם נפתק [יח] וזמנים יש בימים שדינים תלויים ונמצאים. וכמו כן אפילו בשעות. וע"ז כתוב (ג) ועת לכל חפץ וגו'. וכתוב ואני תפלתי לך ה' עת רצון. וכתוב (ד) דרשו ה' בהמצאו וגו'. וכתוב למא ה' תעמד ברחוק תעליס לעתות צלרה. וכתוב (ה) מרחוק ה' נראה לי. ולפעמים שהוא קרוב. שכתוב קרוב ה' לכל קוראיו. לפיכך ואל יבא בכל עת אל הקדש וגו' —

(ו) כי בעין אראה על הכפרת. בואת יבא אהרן אל הקדש. הבהן לא ראה את השכינה בשעה שהיה נכנס. אלא ענין היה יורד. וכאשר היה יורד היה מניע על הכפרת. או נתעוררו כנפי הכרובים והיו משקות בהן ואמר שיריה. ומה השירה שאמר. כי גדול ה' ומכלל

(ו) כי בעין אראה על הכפרת. בואת יבא אהרן אל הקדש. כהנא לא חמי לשכינתא צשעתא כד הוה עאל. אלא ענלא הוה נחית. וכד הוה נחית מסא על האי כפרת. ומתערין גדפייכו דכרוצין ותקשו להו ואמרו שירתא. ומאי שירתא אמרי. כי גדול ה' ומכלל

מראה מקומות (א) עש"ז (ב) קהלת ג' (ד) ישעי' (ה) ירמיה' (ז) (ח) 97 נט.

זין הזהר

[יג] פ"י שלא לוונן כבונות זה כח האחר עם עלמא דברורא. כי אני ושמי אחד הוא. אני ושמי היינו תפארת ומלכות ולא אחר : [יד] היינו שם ארני המתאחד עם השם הו"ה. כי השם ארני הוא כספירת המלכות שנקראת ע"ת לפי שהשתנות העתים הלזין בה כמו בהלבנה : [טו] אדר ניסן אייר סיון עת רצון. תמוז אב סבת שבט עם דין. אלול תשרי חשוון כסלו הדין תולה. האריאל : [טז] י"ד ימים הראשונים שבהודש זמן מליי הלבנה היא עת רצון. ושאר הימים או שהם כרין או שהדין תולה בהם : [יז] אנר"ו נקראים ימי רצון. ועוד יותר כשבת קודש. ב"ה הם ימי דין : [יח] בבקר הוא עת רצון וכערב שעת הדין .

ומהלל מאד ונורא הוא על כל אלהים. כך אמרו כשהיו מרימים כנפיהם, ובשעה שפרסו אותן אמרו. כי כל אלהי העמים אילים וה' שמים עשה. כשהיו מרפים על הכפורת אמרו. לפני ה' כי בא לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים במישרים. וכנפי הכרובים עולות ויורדות ומזמרים שירה. סוכים הכפורת ומנשאים אותן. וש"כ סוכים בכנפיהם. סוכים דוקא [יט] וקולם היה שומע הכהן במקדש. או הגיח את הקמרת במקומו ותכוון מה שצריך לכוון. לבעבור שיתברך הכל. ומניין שקולם היה נשמע. ככתוב (ח) ואשמע את הקול וגו'. וכתוב וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הכרובים וידבר אליו. א"ד יוסף ועמים במישרים. מהו במישרים. ככתוב מישרים אהבו. להכליל שני הכרובים שהיו בדמות זכר ונקבה. מישרים ודאי [כ] זהו שכתוב ועמים במישרים. ר' יצחק אמר מכאן למדנו שבכל מקום שלא נמצא זכר ונקבה אינם כדאי לראות פני השכינה. זהו שכתוב (ג) ישבו ישרים את פניך. ולמדנו פנו צדיק וישר הוא. היינו בחינת זכר ונקבה [כא] אף כאן הכרובים זכר ונקבה. ועליהם כתוב (ג) אתה כוננת מישרים. ועמים במישרים. ובעבור זה ופניהם איש אל אחיו. וזה נתבאר: רבי יהודה אמר כי בענן אראה על הכפרת. ובאים הם הצדיקים שהקב"ה מבקש בכבודם. ולמדנו מלך בשר ודם אם אדם רוכב על סוס שלו בן מות הוא. והקב"ה הרכיב לאליהו על שריו שכתוב (ד) ויעל אליהו במערה השמים וגו'. כאן מה כתוב. ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת. והקב"ה הכניסו למשה בענן. ככתוב ויבא משה בתוך הענן. בתוך הענן ממש. כי בענן אראה על הכפרת. וש"כ (ה) וברא ה' על כל סוכן הר ציון ועל סקריה ענן יוסף ועשן. וכתוב כי ענן ה' על המשכן יומם. וכתוב ויירד ה' בענן. כי בענן אראה על הכפרת. למדנו בענן המקום שהיו שורים בו הכרובים. כמו שנתבאר. שהכרובים בנם היו יושבים. ולמדנו שג' פעמים ביום נעשה גם בכנפיהם. בשעה שנתגלה עליהם קדושת המלך הם מעצמם היו מנשאים כנפיהם ויפרסו אותן ויכסו על הכפרת. אח"כ היו מדפים כנפיהם ונדבקו בגופותם. ככתוב והיו הכרובים פורשי כנפיהם למעלה. פורשי ולא פורשי [כג] סוכים ולא סוכים. והיינו שבגם היו עומדים ומשמחים בהשכינה:

ומהלל מאד ונורא הוא על כל אלהים. האזי כד סלקו גדפיהו וצבעתא דפרסין להו אמרי. כי כל אלהי העמים אילים וה' שמים עשה. כד חפיינ על כפורתא אמרי. לפני ה' כי בא לשפט הארץ ישפט תבל בצדק ועמים במישרים. וגדפי כרוביא סלקין ונחתין וזמרי שירא מחפיינ לכפורתא וסלקי להו. הה"ד סוכים בכנפיהם. סוכים דייקא [יט] וקלאון הוא שמוע כהנא במקדשא דדין שוי קמרת דלחא שחכח דכר ונוקבא דלחאכון. גנין דיתברך כלא. ומנא לן דקלאון דשחמט. כד"א (ח) ואשמע את הקול וגו'. וכתיב וישמע את הקול מדבר אליו מבין שני הכרובים וידבר אליו א"ד יוסף ועמים במישרים. מהו במישרים. כד"א מישרים אהבוך לאכללא תרין כרובין דכר ונוקבא. מישרים ודאי [כ] וע"ד ועמים במישרים. רבי יצחק אמר מכאן למדנו שבכל מקום שלא נמצא זכר ונוקבא לאו כדלי למחמי אפי שכינתא. הה"ד (ג) ישבו ישרים את פניך. ומניין כתיב לדיק וישר הוא דכר ונוקבא [כא] אף הכא כרובים דכר ונוקבא. ועליהו כתיב (ג) אתה כוננת מישרים. ועמים במישרים. ובג"כ ופניהם איש אל אחיו והא אוקימנא: רבי יהודה אמר כי בענן אראה על הכפרת. וזכאן אינון לדיקא דקב"ה צעו ציקריסון. ומנינא מלך בשר ודם אי צר נס רכיב על סוסיה דליה בר קטלא הוא. וקב"ה ארכיב לאליו על דליה. דכתיב (ד) ויעל אליהו בסערה השמים וגו'. הכא מאי כתיב. ולא ימות כי בענן אראה על הכפרת. וקב"ה עייליה למשה ציה. הה"ד ויבא משה בתוך הענן. בתוך הענן ממש. כי בענן אראה על הכפרת. הה"ד (ה) וברא ה' על כל סוכן הר ציון ועל מקריה ענן יוסף ועשן. וכתיב כי ענן ה' על המשכן יומם. וכתיב ויירד ה' בענן. כי בענן אראה על הכפרת. תאלא אתר דהוו שראן אינון כרובי. כמה דאוקימנא. כרובים על את הוו יתצין. ותאלא ג' זמנין זיומא אתרחים נסא בגדפיהו. צבעתא דלחגלי עליהו קדושא דמלכא אינון מנרמיייהו הוו סלקין גדפיהו ופרסין לון וחפיינ על כפורתא. לכתר קמיפי גדפיהו ונחתין צנופיהו. כד"א והיו הכרובים פורשי כנפיהם למעלה פורשי ולא פורשי [כג] סוכים ולא סוכים. דהא הוא דצחת הו קיימי וחדאן צשכינתא.

(ו) ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת. פתח רבי שמעון ואמר. למדנו שבצד עי"ם הבניה מאירים שני שרי הדין הראויים במקום שורש הדין שנקרא יד שמאלית. ונתבאר שהם סמונים לרגל את הארץ בכל יום ויום. וזה הסוד שכתוב שנים אנשים מרגלים. ולמדנו אשרי חלקם של ישראל יותר מכל העמים עכו"ם. כי הקב"ה מבקש למהרם ולרחם עליהם. שהם חלקי תגדלו. וש"כ כי חלק ה' עמו וגו'. וכתוב ירכיבוהו על במתי ארץ. על במתי ארץ דוקא [כג] שודרי הם נאחיים למעלה מעלת. וע"כ אהבתו של הקב"ה נדבקת בהם. וש"כ (ו) אהבתי אתכם אמר ה'. וכתוב כי מאהבת ה' אתכם וגו'. ומתוך אהבה יתרה שאוהב אותם נתן להם יום

(ו) ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת. פתח רבי שמעון ואמר. תאלא בסמרא דלחא תרין גרדיני פסירין אתלחחון זידוי דשמאלא. והא אוקימנא דליון מאלני ארעא בכל יומא ויומא. והיינו רזא דכתיב שנים אנשים מרגלים. ותאלא זכאש חולקיסון דישראל יתיר מכל עמין עכו"ם. דקב"ה צעו לדכאש להו ולרחמא עליהו. דליון חולקיה ועדכיש. הה"ד כי חלק ה' עמו וגו'. וכתיב ירכיבוהו על במתי ארץ. על בזמתי ארץ דייקא [כג] דהא אינון אתלחחון לעילא לעילא. וע"ד קב"ה רחומתא דליה אתדבק צהו. הה"ד (ז) אהבתי אתכם אמר ה' וכתיב כי מאהבת ה' אתכם וגו'. ומנו רחומתא יתירא לרחים להו יסב לון יומא

מראה מקומות (א) ויחוקאל (ב) תלים ק"פ (ג) תלים י"ט (ד) מלכים ב' כ' (ה) יב"י ד' (ו) דף סג: (ז) מלכי א'

זו הזהר

[יט] הפועל סוכים הוא זמן הזה לומר שזאת הפעולה נעשית בתמידות. ולא נכתב בזמן עבר חסרה שנעשה כך פעם אחת על תמיד: [כ] הלשון רבים של מישרים מורה על שני הכרובים: [כא] צדיק וישר מרבו על הסמירות יסוד ומלכות בחי' זכר ובחי' נקבה: [כג] פורשי הוא ג"כ זמן הזה כמו סוכים ומשמעותו נתבאר לעיל: [כג] ארץ מרבו על ספירת המלכות. ועל במתי ארץ מורה ששורש צמחת ישראל נבזה יותר והוא בספירת התפארת שנקראת יעקב וישראל:

יומא חד בשתא לזכאה ליה ולזכחה לכו מכל חוביטון . דכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' . צנין דיהוין זכאין צעלמא דין ובעלמא דלתי . ולא ישתכח כסו חובא . וע"ד ציומא דא מהעטרין ישראל ושלטין על כלכו גרדיין ועל כלכו סהירין . (א) תאגא ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת . ומאת עדת בני דיהא ממלכו ויתכפר לכלכו . דהא כל חובייהו דבני ישראל הכא תליין [כד] וכלכו מתכפרי דגא . ולא שני סני מבר נש חד . ומלאן אתר אתגסיבו . מאיטין קיפין דבעורס נטליין אנגרא . ואיייתי לכו מאיטין דמי דהו מכלכו . וההוא שעירא אחרא דהוה אשתאר לקב"ס עבדין ליה חטאת בקדמיתא . והא אוקימנא צאן אתר הוה מתקשרא . ולבתר דא מתקרבין הני ומתבסמין כלא . ואשתתרו ישראל זכאין קמי קב"ס מכל חובין דעבדין וחבו קמיה . ה"ד כי ביום הזה יכפר עליכם וגו' .. צנין דההוא שעיר דאשתתח לעזאזל הוה פטיין על כתפוי כל חוביו דיעקב . דכתיב וכשא השעיר עליו את כל עונותי . עונות ת"ס [כה] תאגא צהאי יומא כמה פתחן פתיחן לקבליטון דישתאל לקבלא ללותטון . זכאה חולקיסון דישתאל דהא קב"ס צעא לזכאה לון ולזכאה לון . ה"ד כי ביום הוה יכפר עליכם וגו' . צהאי יומא אשתער כהנא צכמה עטרין . צהאי יומא פולחנא דכהנא יקירא ורצ מכל פולחנין . כללא יבז חולקא צאיטין קרבנין דקב"ס . צהאי יומא אשתער חסד צעלמא על ידא דכהנא מקרב קרבנין על חוביטון דעמא . על חוביה בקדמיתא ולבתר על חוביטון דעמא מקרב עלוין עליה ועל עמא . והא אוקימנא מלי :

(ג) א"ר נהוראי הוקן בוא וראה מה הוא סוד הקרבן להקריב שעיר ולא בהמה אחרת . ולמה נקרב שעיר בראש חדש וגם כאן שעיר . אפשר תאמר לפי שהוא מן צד שלו . נכון כן . אבל מדוע לא נקרב עז . אלא רק שעיר נצרך לזה .. ובוא וראה אע"פ שהוא חלק לצד המזבחה ההוא . יש כאן סוד . שכל אותן צדדי המזבחה שלמטה כלם כמאים יותר . וכל מה שיורדות מדרגות התחנות כך המזבחה שלהם יתרה . ולפיכך בעז חלקם יותר . לפי שהשערות שלה ארוכות ותלויות למטה יותר מבהמה אחרת . כמו שהדין שלהם תולה למטה בהמזבחה . וע"כ שעיר שהשערות שלו אינן תלויות ואינן חלקות אינן חלקות . בעבור אותה המזבחה שלו . ואינן תלויות . לפי שאין בו תגבורת המזבחה כמו באותן התחנות . לפיכך ודאי שעיר ולא בהמה אחרת . (ג) ובוא וראה זה השעיר שישראל משלחים לעזאזל למדבר ההוא . בשביל ליתן חלק לצד המזבחה ההוא שיתעסק עמו . ואם תשאל שני שעירים למה כאן אחד לה' ואחד לצד המזבחה ההוא . תינח אותו השעיר אשר לצד המזבחה . אבל לה' למה . אלא משל למלך שרנו על בנו . קרא לאותו הסנמר שעושה דינים תמיד בהאנשים הנאשמים . בשביל שיהיה מוכן לעשות דין בבנו . שמה סנמר ההוא ונגנס לבית המלך לאכל שם . כיון שראה אותו בנו . אמר ודאי לא בא סנמר זה לבית אבי אלא לבעבור שרנו עלי המלך . מה עשה . הלך ונתפיים עמו . כיון שנתפיים עמו פקד המלך

(ג) א"ר נהוראי הוקן בוא וראה מה הוא סוד הקרבן להקריב שעיר ולא בהמה אחרת . ולמה נקרב שעיר בראש חדש וגם כאן שעיר . אפשר תאמר לפי שהוא מן צד שלו . נכון כן . אבל מדוע לא נקרב עז . אלא רק שעיר נצרך לזה .. ובוא וראה אע"פ שהוא חלק לצד המזבחה ההוא . יש כאן סוד . שכל אותן צדדי המזבחה שלמטה כלם כמאים יותר . וכל מה שיורדות מדרגות התחנות כך המזבחה שלהם יתרה . ולפיכך בעז חלקם יותר . לפי שהשערות שלה ארוכות ותלויות למטה יותר מבהמה אחרת . כמו שהדין שלהם תולה למטה בהמזבחה . וע"כ שעיר שהשערות שלו אינן תלויות ואינן חלקות אינן חלקות . בעבור אותה המזבחה שלו . ואינן תלויות . לפי שאין בו תגבורת המזבחה כמו באותן התחנות . לפיכך ודאי שעיר ולא בהמה אחרת . (ג) ובוא וראה זה השעיר שישראל משלחים לעזאזל למדבר ההוא . בשביל ליתן חלק לצד המזבחה ההוא שיתעסק עמו . ואם תשאל שני שעירים למה כאן אחד לה' ואחד לצד המזבחה ההוא . תינח אותו השעיר אשר לצד המזבחה . אבל לה' למה . אלא משל למלך שרנו על בנו . קרא לאותו הסנמר שעושה דינים תמיד בהאנשים הנאשמים . בשביל שיהיה מוכן לעשות דין בבנו . שמה סנמר ההוא ונגנס לבית המלך לאכל שם . כיון שראה אותו בנו . אמר ודאי לא בא סנמר זה לבית אבי אלא לבעבור שרנו עלי המלך . מה עשה . הלך ונתפיים עמו . כיון שנתפיים עמו פקד המלך

דקרבנא לקרבא שעיר ולא מלה אחרא . ואמאי שעיר צראש חדש והכא נמי שעיר . אי תימא צנין דליהו ספרא דליה . יאות . אמאי לא הוה עז . אלא מלה דא אלמריין .. ותא חזי אע"ג דליה חולקא לההוא ספרא אחרא . רוא סכא . דכל הני ספריין אחרנין דלתתא כלכו מסאבין יתיר . וכל מה דנחתין דרנין תתלין סכי מסאבין דלהון יתיר . ובג"כ צנו יתיר חולקיסון . צנין דשערא דליה תליא יתיר מצעירא אחרא . כמה דינא דלהון תליא לתתא במסאבו . וע"ד שעיר דשערא דליה לא תליא ולא שטיע . לא שטיע . צנין סהוא מסאבו דליה . ולא תליא . צנין דלא יתתק ציה מסאבי כהני תתאי . בג"כ ודאי שעיר ולא אחרא . (ג) ותא חזי סאי שעיר דמשריין ישראל לעזאזל לההוא מדברא . צנין למיבז חולקא לההוא ספרא אחרא לאתעסקא צהדי . ואי תימא פריין שפריין אמאי סכא חד לה' וחד לההוא ספרא אחרא . תינח סהוא שעיר דספרא אחרא . לה' אמאי . אלא למלכא דהוה ארניו על צריה . קרא לסנפירא סהוא דעביר דינא צצני נשא תדיר . צנין דיוזמן למעבד דינא צצריה . סהוא סנפירא חדי ועאל צצני מלכא למיכל פתון . כיון אשגח ציה צריה . אמר ודאי לא עאל סנפירא דא צצני חבא אלא צנין דארניו מלכא עלי . מאי עבד . חילי ותתפיים צדיה . כיון דאתפיים צדיה פקיד מלכא

מראה מקומות ט 97 סג : ט תלוס קסה . ט תלוס קפד :

דיו הזהר

[כד] פ"י שתולין שם במקום שורש הדין או שיכופר להם ויומתק שם הדין . או שהדין יענשם על החמאים : [כז] זה יעקב שנקרא איש תם :

המלך לעשית מעודה נדולה עבורו ועבור בנו. גם פקד שלא ידע מזה סגנון הדוא. אח"כ נכנס אותו הסגנון. אמר המלך עכשו אם יודע לו מן המעודה הגדולה שהכיניתי לי ולבני יתערבב השלחן. מה עשה. קרא להממונה על המעודה ואמר לו. תכין איזה דבר מאכל ותשים לפני וגם לפני הסגנון ההוא. כדי שיחשוב שמועד לפני מסעודתי. ולא יודע לו מן אותה המעודה היקרה של שמחתי ושמחת בני. יקח חלק ההוא וילך לו ויתפרש מן שמחתי ושמחת בני. ואם לא היה המלך עושה כך לא היה נפרש סגנון ההוא מבית המלך. כך אמר הקב"ה לישראל. הכינו שני שעירים. אחד לי ואחד להמקטרג ההוא. כדי שיחשוב שמסעודה שלי הוא אוכל. ואל יודע לו מן המעודה האחרת של השמחה שלנו. יקח חלק ההוא וילך לדרכו ויהפרש מביתי. כיון שהאם העליונה עולם הבניה שנקרא עולם הבא תבא לשכון בתוך היכל עולם התחתון. שיהי' נמצא הארת הפנים [כז] דין הוא שלא יהיה נמצא מקטרג ההוא ולא שרי הדין לפניו. או הוא יוציא כל הברכות ויאיר לכל. וכל החירות היא תמצא. וישראל יקחו מאותן הברכות. שהרי כאשר זה עולם הבא נכנס בהיכלי' של עולם התחתון. ומוצא שעולם התחתון משמח עם בניו באותה המעודה העליונה. או הוא מברך את השלחן. וכל העולמות מתברכים. וכל שמחה וכל הארת פנים נמצאות שם. וש"כ לפני ה' תמחרו:

מלכה למעמד סעודתה עלאה ליה ולצריה. וכדי ללא ידע ציה ההוא סעירא. לצתר עלל ההוא סעירא. אמר מלכה השתא חי ידע דל מסעודתה עלאה דלחקינת לי ולצרי יתערבב פתורא. מאי עבד. קרא למחא על סעודתה ואמר ליה. אתקין מידי ותשוי קמאי ותשוי קמיה דההוא סעירא. צגין דיחשיב דסעיד קמאי מדילי. ולא ידע צההיא סעודתה יקירא דההוא דיני ודצרי. ויכול ההוא חולקא ויזיל ליה ויתפרש מההוא דסעודתה דילן. וחי ללוו דמלכה עבד הכי לא יתפרש ההוא סעירא מצי מלכה. כך אמר קב"ה לישראל. אומינו תרין שעירין. חד לי וחד לההוא דלעורא צגין דיחשיב דמסעודתה דיני קאכיל ולא ידע צסעודתה אחרא דההוא דילן ויסב ההוא חולקא ויזיל לאורחיה ויתפרש מציתי. כיון דחמא עלאה עלמא דחתי חתיא לחשרי גו היכלא דעלמא תתאה. לאשכחא נהירו דלנפין [כז] דין הוא ללא יסתכח ההוא ולעורא ולא מארי דדינין לקמיה כדין אפיק כל צרכאן ואנכיר לכלא. וכל ההוא חירו יסתכח. וישראל כסלין מאינון צרכאן דהא כד עלמא דחתי על ליהיכלא דעלמא תתאה ואשכח דחדי עליוח תתאה עס צנוי צההיא סעודתה עלאה. כיון חירו צריך פתורא. ועלמין כלהו מתצרכין וכל חירו וכל נהירו דלנפין אשתכחו תמן. הו"ד לפני ה' תפסרו:

א) ונתן אהרן על שני השעירים גוללות. אמר רבי שמעון למדנו ונתן אהרן. לפי שהוא בא מצד החסד. על שני השעירים. על דוקא. בשביל לרמתיק מדת המלכות [כז] גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל. והלא שני שעירים הם. ספני מה אחד לה'. אלא אמר הקב"ה ישאר זה אצלי. ואחד ילך וישוטט בעולם. שא"מלא יזדונו שניהם לא יוכל העולם לסבל [כח] יוצא זה הולך ומשוטט בע"ל. ומוצא לישראל בכמה עבודות בכמה מדרגות בכמה דרגות טובות. כלם שלום ביניהם. אין ביכולתו לקטרג עליהם. וזה השעיר האחר נשלח עם המושא של כל חטאות ישראל. למדנו שכמה כתות מויקים מוימנים שהם תחת רשותו מונים לרגל את הארץ. על דבר כל אותן שעוברים על דברי התורה. (ז) וביום הזה לא נמצא מקטרג להשנין על ישראל. שכאשר מגיע השעיר הזה אל הדר כמה שמחה על שמחה נמצאת בהם. וכלם נמתקים על ידו. ואתו שר הדין שיצא לרגל חזור ואומר שבהם של ישראל. הקטיגור עשה סניגור. ובוא וראה לא זה בלבד הוא. אלא בכל מקום שצריכים ישראל להסדר מעונותם. נתן להם הקב"ה עצה לקשר שרי הדין. ולהמתיקם באותן קרבנות ועולות שמקריבים לפני הקב"ה. ואז אין יכולים להרע. וביום הזה יותר על הכל. וכמו שממתיקים ישראל למטה לכל. כך נמתקים למעלה כל אותן שיש להם מלשינות על ישראל. והכל הוא קרבן ועבודה להקב"ה [כט] למדנו בשעה הדיא שכתוב ולקח אהרן את שני השעירים וכו'. נתעוררים אותן בעיני שרי הדין ביום הזה למעלה. ורוצים לשלם ולצאת בעולם. כיון

מראה מקומות א) 97 ס: ז 97 ס: כיון

זיו הזהר

[נז] ענין הארת פנים סודה על המתקת הדינים ושמחה ע"י השפעת שפע רב מכה הודונית העולמות; וכן תיבת על פרסו שיהי' נעשה כך למעלה התקון שעל ידו תהיה המתקת למדת הדין: [כח] כי שני השעירים ראו על שני שרי הדין הנבונים כמובא לעיל: [כט] פי' לכל נחשוב שזה השעיר לעזאזל הוא קרבן ועבודה אליו אלא שהכל נחשב קרבן ועבודה להקב"ה:

מראה מקומות א) 97 ס: ז 97 ס: כיון

כיון דכסנא מקרב חלין לתתא מתקרבין חיוני לעילא. כדון עדבין סלקין בכל ססרין כהנא יתיב עדבא לתתא. כהנא יתיב עדבין לעילא כמה דחד אשתאר ציה בקב"ה לתתא. וחד אפקין ליה להסוה מדברא. הכי נמי לעילא. חד אשתאר ציה בקב"ה. וחד נפיק ושם צעלמא להסוה מדברא עלאה [ג] וחד צהד מהקשר :

(ה) א"ר יוסי תני ונתן אהרן על שני השעירים גורלות. אי הכי יקרא הוא דעוול. חמיתון עדבא דשדי עדבין צמאריס. ארעה דעלמא דעדבא לא כפיל אלף מה דיהיב ליה מאריס. אבל בנין דסמאל זמין האי יומא דלפורא. ובנין דלא יתא ליה פטרא יסבין ליה חולקא צהאי. והאי עדבא מנמיס הוא דסליק ציה דאמר ר' יהודה א"ר יצחק מלס עלאה אשכחנא בעדבא עדבא דיהושע כתיב ציה על פי הגורל על פי הגורל ודאי. דליסו אמר דא חולקא דיהודה דא דצנימין וכן כלסו. אוף הכא כיון דכהנא שוי ידוי. אינון עדבין חולגי וסלקי צידא דכהנא ושראן צאתריסו. הכ"ד והשעיר אשר עלה עליו הגורל. עלה עליו ודאי. ולא דא צלחויי אלף בכל זמנא דדילפורא זמין ואתיסיב ליה רשותא צעינין לשוטה לקצליה צמה דיתעסק וצביק לון לישראל. מתלי אמרי. לזולא דבי מלכא סב ליה זעיר חירא וישבךד קמי מלכא. ואי לא. יימא למלכא מלס ציטא. ולזמנין כגלין לה להאי מלס עלאי דבי מלכא. ומלכא עביד דינא צניטיס. (ג) רבי יצחק אמר. לשטיא דקאים קמי מלכא. סב ליה חמרא. ולצטר אימא ליה ואחוי ליה כל אינון סעוון דעבדת וכל אינון ציטין. והוא ייתי וישבךד ויימא דלא אשתכח צעלמא כוותך. אוף הכא סא קאים דלפורא קמי מלכא. ישראל יסבין ליה האי דורן. ובהאי דורן פתקא לכל ציטין ולכל סעוון ולכל חובין דעבדו ישראל. והוא אחי ומשבה לכו לישראל ואתעביד סנינורא עלייכו. וקצ"ס אהדר כלא לרישא דבישו דעמיס. בנין דכתיב (ג) כי נחלים אלה חותה על ראשו. א"ר יוסי ווי לון לעמא דעסו צשתא דהאי סעיר משדרי להסוה דלפורא ממנא דעלייכו. דצניטיס אחי לצבחה לון לישראל. וקצ"ס אהדר כל אינון חובין לרישא דעמיס. בנין דכתיב (ד) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. א"ר יהודה אלמלי סוו ידעו עכ"ס מהאי סעיר לא שבקין לון לישראל יומא חד צעלמא. תא חוי האי יומא משתדל איכו צהסוה סעיר. וצניטי כך קצ"ס מכפר לכו לישראל ודכי לון מלכא. ולא אשתכח קסנוריא קמיס. לצטר סוה אחי ומשבה לכו לישראל. וכדון שאיל ליה דכתיב (ה) ויאמר ה' אל השמן מאין תבא. והוא אתיב צתוסצחתייסו דישראל. וקסינורא אתעביד סנינורא ואילי ליה. כדון קצ"ס אמר לשבתין סרין דסרתין כורסוה. חמיתון האי דלפורא סאיך קאים על צני תדיר. סא סעירא חדא דאשתכח צציה צפתקא דכל חובייכו וכל סעוטייכו וכל מאי דחסו ומצו קמאי. והוא קביל לון. כדון אשתכמו כלכו דיהדרון אינון חובין על עמיס. רבי אבא אמר כל אינון חובין ומשאין מתדבקין ציה. כמה דכתיב (ו) ותשליך צמולות ים כל תפלתס. ולצטר

כיון שהכחן מקרב אלו השעירים למטה מתקרבין אותן שני שרי הדין למעלה. או עולים גורלות בכל הצדדים. כהן נותן גורל למטה. כהן נותן גורלות למעלה. כמו שאחד נשאר לפני הקב"ה למטה. ואחד מוציאין אותו למדבר ההוא. כמו כן למעלה. אחד נשאר לפני הקב"ה ואחד יוצא ומשוטט בעולם למדבר העליון ההוא [ג] ואחד באחד נקשר :

(ה) א"ר יוסי למדנו ונתן אהרן על שני השעירים גורלות. אם כן הרי כבוד הוא זה לעזאזל. הראיתם עבר שיפיל גורלות עם רבוננו. דרך העולם שעבר אינו נופל אלא מה שנותן לו אדוננו. אבל לפי שמסמאל הבין עצמו על זה היום במלשינות. ובשביל שלא יהיה לו פתחון פה נותנים לו חלק בזה. וזה הגורל מעצמו הוא שעלה עליו. שאמר ר' יהודה א"ר יצחק ענין עליון נמצא בהגורל. גורל של יהושע כתוב בו על פי הגורל. על פי הגורל בודאי. שהגורל אמר זה חלק יהודה זה של בנימין וכן כלם. אף כאן כיון שהכחן הניח ידו ברקלפי. אוהן הגורלות קפצו ועלו בידי הכהן ונתו במקומם. וש"כ והשעיר אשר עלה עליו הגורל. עלה עליו ודאי. ולא זה בצדד אלא בכל זמן שהמקשר מוכן ונתנה לו רשות. צצדך ליתן דבר כנגדו שיתעסק בו ויניח להם לישראל אומרים מש"ל. להשפ"ל שבבית המלך תן לו מעט יין וישבךד לפני המלך. ואם לא. יימ"ר למלך לשון הרע עריך. ופעמיס צוקחים אותו הרבוד שרי המלך. והמלך עושה דין בעבורו. (ג) ר' יצחק אמר. מש"ל לשוטה שעומד לפני המלך. הן לו יין. ואח"כ תאמר לו ותראה לו כל אותן העולות שעשית וכ"ל אותן דברים הרעים. והוא יבא וישבךד ויאמר שלא נמצא בעולם איש כמוך. אף כאן הרי עומד המקשר לפני המלך. ישראל נותנים לו פתנה זו. ובאותה המתנה כתב שבו נרשם כל הרעות וכל העולות וכל העינות שעשו ישראל. ודוא ומשבח את ישראל ונעשה סנינור עליהם. והקב"ה מחויד הכל על ראשי הרשעים של עמו. כמו שכתוב (ג) כי נחלים אתה חותה על ראשו. א"ר יוסי וי להם לעמו של עשו. כאשר זה השעיר נשלח להמקשר הדוא השר שלהם. שבעבורו בא לשבח את ישראל. והקב"ה מחויד כל אותן החטאים על הראש של עמו. לפי שכתוב (ד) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. א"ר יהודה אלמלי היו יודעים עכ"ס מה השעיר לא היו מניחים לישראל יום אחד בעולם. בוא וראה כל היזם הזה הוא מתעסק באותו השעיר. ובעבור זה מכפר הקב"ה לישראל ומטדר אותם מהכל. ולא נמצא המקשר לפניו. אחר כך הוא בא ומשבח את ישראל. שאו הקב"ה שואל אותו ככתוב (ה) ויאמר ה' אל השמן מאין תבא. והוא משיב בתשבחתם של ישראל. ודקסינור נעשה סנינור והולך לו. או אומר הקב"ה להשבתיים שדים הסובבים את כסא הכבוד. הראיתם לזה המלשין איך הוא עומד המיד להלשין על בני. הרי שעיר אחד נשלח לו בצידוף הכתב סכל הפשעים סכל העינות וסכל החטאים שחטאו ישראל לפניו. והוא קב"ל כל זה. או מסכימים כלם שיהזרו כל אותן החטאים על עמו. רבי אבא אמר כל אותן העינות והחטאים נדבקים בו. כמו שכתוב (ו) ותשליך צמולות ים כל תפלתס. ואח"כ

מראה בקומות (ה) אמור קא : (ג) סס קב. (ג) משלי כ"ה (ד) תלים ק"א (ה) איוב פ"ו (ו) מיכה ז'
זין הזהר
[ג] פי לחפש חטאי ישראל במקום שלימה השמן. ואחד באחד נקשר למעלה נקשר בהעבודה שלמטה :

ואח"כ כלם נחזרים על ראשי עמו. וש"כ ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה :

(ח) א"ר נהוראי הזקן כתוב ונתן אהרן על שני השעירים גזרות. גורל אחר לה' וגורל אחד לעזאזל. זאת היא שמחה להמליך הווא. מה שהקב"ה יפיל עמו גורל וממין אותו אצ"ו. ואינו יודע שאש לוהט הוא מסיל על ראשו ועל עמו. ככתוב (ג) כי גזלים אתה חותה על ראשו. וסימנך (ג) אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי. וכתוב ויצא המן ביום ההוא שמח וסוב לב. בחלק ההוא שנוטף והולך לו. ואח"כ כאשר יבא מלך העליון להיכר השכינה. היא מבקשת עליו ועל בניה ועל העם מן המלך. ואפילו בזמן שישראל בגלות ומתפללים תפלות כל היום הזה. היא תעלה ביום הזה לפני מלך העליון ומבקשת על בניה. ואז נגזרין כל אותן הנקמות שעתיד הקב"ה לעשות עם ארום. ונגזר איך עתיד מלשין הזה להבטל מן העולם. ככתוב (ד) בלע המות לנצח. וסימנך בזמן הגזרה. כי נמכרנו אני ועמי וגו'. כי אין הצד שיה בנזק המלך. מהו בנזק המלך. ככתוב (ה) והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול. שהרי שם העליון לא יתקיים בקימו [לג] וזה הוא בנזק המלך. ואז והמן נבעת מלפני המלך והמלכה. אז הארת פנים ושמחה שלמה נמצאת. וישראל יוצאים לחירות ביים הזה. אז מן הזה והלאה שמחה וחרה בהתגלות תשלם עליהם. ואז הקב"ה מבקש לשמח עם ישראל מכאן ולהלאה. וכמו שישראל נתנו חלק להמקטרג שיפרד מהם. כך נתונים לשאר העמים [לד] שיהפרשו מהם למטה :

(ו) ונתן את הקמרת על האש לפני ה'. א"ר יצחק. הכהן שאחר שסבל גופו וקדש ידיו ליכנס לעבודה אחרת הקדישה. עד שמתכוון ליכנס למקום אחד עליון קודש מהכל (ג) חומות היו מסככות לו. אחיו הכרבים. דמיון. וכ"כ שאר העם. כלם היו מברכים אותו ונשא ידיהם עליו בהפלה. ושלשלת של זהב קשרו ברגלו [לג] הלך ג' פסיעות וכלם עמדו במקומם ולא הלכו אחריו. הלך עוד ג' פסיעות אחרות ופנה למקומו [לד] הלך עוד ג' פסיעות סתם עניו והתקשר למעלה. נכנס למקום שנצרך ליכנס. שמע קול כנפי הכרובים מזמרים ומקישות הכנפים הפרושות למעלה. והיא מקמיר הקמרת. נשתחך קול כנפיהם ובלחש נרכקו [לה] אם הכהן זכה הרי אז למעלה שמחה נמצאת. וגם כאן למטה באותה השעה הופיעה הארת הרצון. ממותק מבשמים של הרי אפרסמון המהור שלמעלה. ונתפשט בכ" המקום ההוא. נכנס הריח בפני נקבי חוטמו ונתישב הלב [לו] אז כלם היו בשתיקה ופוצה פה לא נמצא שם. פתח הכהן את פיו בתפלה בכונה בשמחה והתפלל תפלתו. לאחד שסיים זקפו הכרובים כנפיהם כבתחלה והיו מזמרים. אז ידע הכהן שעת רצון וחרה היא לכל. והעם ידע שנתקבלה תפלתו. כמו שכתוב (ז) אם יהיו חמאיכם כשנים כשלג ילבינו. והוא חזר לאחורו והתפלל תפלתו. אשרי חלקו של רבך. שהרי על ידו שמחה על שמחה נמצאת ביום הזה למעלה ולמטה

מראה מקומות (א) תלום קסם. (ב) מעלי כ"ס (ג) אסתר ה' (ד) ישי' כ"ס (ה) יחזק' ו' (ו) ד' טו. (ז) ישי' א'

דף הזהר

ולכתר כלכו מתהדרן צריסיהון דעמיה. הס"ד ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה.

(ח) א"ר נהוראי סבא כתיב ונתן אהרן על שני השעירים גזרות גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל דה איסי חדוס דהסוה דלמורה. בנין דקב"ה יפיל עמיה גורל וזמין ליה. ולא ידע גזר דליק חסיל על רישיה ועל עמא דיליה. כד"א (ג) כי נחלים אתה חותה על ראשו. וסימנך (ג) אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אותי. וכתיב ויצא המן ביום ההוא שמח וסוב לב. בהסוה חולקא דנפיל והזיל ליה. ולכתר כד אתי מלכא עלאה לבי מטרותיה. איסי תבעת עלאה ועל כהנא ועל עמא מן מלכא. ואפילו בזימא דישראל בגלותא וללו ללותין כל יומא דה. איסי סלקת זימא דה לקמי מלכא עלאה ותבעת על כהנא. וכדין אתגזרו כל איגון נוקמין דזמין קב"ה למעבד עם ארום. ואתגזר זמין דלמורה דה לתעבדא מעלמא. כד"א (ד) בלע המות לנצח. וסימנך בזמא דגלותא. כי נמכרנו אני ועמי וגו'. כי אין הכ"ר שזק המלך. מהו זקוק המלך. כד"א (ה) והכריתו את שמני מן הארץ ומה תעשה לשמך הגדול דהא שמה עלאה לא אתקיים בקימיה [לג] וזה איסי זקוק המלך. וכדין והמן נבעת מלפני המלך והמלכה. כדין נהירו דאנפין וכל חידו אשתכח. וישראל נפקי להירו כהאי יומא. כדין מהאי יומא ולהלאה חירו וחדוה כהתגליא לשלפאה עלייהו. וכדין צעי למחדי עמאון מכהן ולהלאה. וכמה דיכבו ליה חולקא לאתפרשא מכהן. הכי נמי יהבין לשאר עמין [לג] לאתפרשא מכהן לתת :

(ו) ונתן את הקמרת על האש לפני ה'. א"ר יצחק. כהנא לכתר דאסחי נופיה וקדש ידיו לאעלא בפולהנא אתרא קדישא. עד דאתכוון למיעל לאתרא אתרא עלאה קדישא מכלא ג' שורין סחרין ליה. כהני אחיו ליואי. וכל שאר עמא. כלכו מזרכין ליה וזקפין ידיו עליה בללותא. וקמרה דדהבא זקפין צרגליה [לג] ככל ג' פסיעין וכלכו קיימין בקימיהו ולא נסלין בתריה. ככל ג' פסיעין אחרין ואסחר לדותיה [לד] כפיל ג' פסיעין אסחיה עייין ואתקשר לעילא. עלל לאתרא דעאל. שמע קול גדפי דכרוביא וזמריין ואקשין גדפין פרישאן לעילא. הוה אקפיר קמרת. אשתכחא קול גדפיהו ובלחישו אתדבדקו [לה] אי כהנא זכי הא לעילא חידו אשתכח ואוף הכא כהאי שעתא נפיק רעוא דנהורא. מתבסמא מריחין דסורי אפרסמונא דהיא דלעילא ואולא ככל הסוה אתר. אעיל ריחא בתרי נוקבי דחוסמיה ואתיבבא לבה [לו] כדין כלא סוה בלחישו ופמרה לא אשתכח תמן. פתח כהנא פומיה בללותא צרעותא בחדוותא וללי ללותיה. בתר דסיים זקפין כרוביא כמלקמין גדפיהו וזמריין. כדין ידע כהנא דרעותא ועיק דותא היא לכלא. ועמא ידעין דאתקביל ללותיה. כמה דכתיב (ז) אם יהיו חמאיכם כשנים כשלג ילבינו. והוא תב לאחוריה וללי ללותיה. וזאה חולקיה דכהנא דהא על ידיו חזו על חזו אשתכח כהאי יומא לעילא ותתא

מראה מקומות (א) תלום קסם. (ב) מעלי כ"ס (ג) אסתר ה' (ד) ישי' כ"ס (ה) יחזק' ו' (ו) ד' טו. (ז) ישי' א'

דף הזהר

[לג] ככתוב כי יד על כס יה וגו' : [לכ] היינו מה שמקריבים כחג הסוכות ע' פרים כנגד ע' אומות העולם : [למ] שאם ימות שם יוציאוו צ"י השלשלת. והגם שאסור ליכנס פנימה כוהב. היינו דוקא דרך מלבוש או תכשיט אבל באופן כזה אין אסור : [לנ] ענין אותן הפסיעות במספרן אין מוכן. ואפשר שצ"י מספר הפסיעות היה יודע מקום עמידתו והיה כביר מקום הנחת המזבח : [לו] פ"י שנרכבו הכנפים לנושם על דרך הכתוב וכעמדם תרפנה כנפיהם. [לז] שהיה לבו רוסק מאד מן הפתח :

ותתא. על הסיח שנתת כתיב אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אליהו:

א) ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן הדם באלבעו. א"ר אבא ביום הזה נתעטר כהנא בעטרין עלאין. ויזא קאים בין עלאי ותתחי. ומכפר עליה ועל ביתיה ועל כהני ועל מקדשא ועל ישראל כלהו. תאנא בשעתא דתאל דרמא דפר מכיין דרישא דמסימותא ואדי באלבעיה. כמה דכתיב והזכ אתו על הכפרת ולפני הכפרת. וסיך עבדי. צסיס דקספא דאלבעא ואדי כמלליך צסיפין דאלבעא לסטרס דכפורתא. אדי ותתכוון ושארי למחיי. אחת. אחת בלמודתא. אחת דכליל כלא. אחת שבתא דכלא. אחת דכלא אהדרן לקבלס. אחת רישא דכלא [גז] לבתר אחת ואחת. דלינון שריין כחדא ברעותא דאחיותא ולא מתפרשן לעלמין [גח] בתר דמסא להאי ואחת דליאי אחת דכלא שארי מכאן למחיי צווגא. ומיי ואחר אחת ושתיס. אחת ושלס. אחת וארבע. אחת וחמש. אחת ושס. אחת ושבע [גס] בגין לאתמכא ולנגדא להאי אחת דליאי אחת עלאה דברנין ידיען לכתרא דאחא סתאס [גד] ולאמכא נהרין עמיקין מאתרייהו לכנסת ישראל. וע"ד יומא דא תרין נהרין נהרין כחדא. אחת עלאה נהרא לאחא סתאס. וע"ד כתיב ויס סכטוריס כמה דאתמר [גה] א"ר יתק קפטרס חדא קשירא ברנלי דכהנא בשעתא דהוס עאל. דאי ימות הס יפקוהו מלבר. ובחאי ידעי. צהסיא זכוריתא אסידע ואשתמודע בד לא יספך ניוכי. צהאי שעתא אשתמודע דכהנא אשתכח לגו צהסאס. ואי יפוק צסלס צזכוריתא אסידע ואשתמודע דיספך ניוכי להוור. כדון מדוותא היא צעלאי ותתחי. ואי לאו. כלהו אשתכחו צעלא. וסוו ידעי כלהו דלא אשתקבל לנותהון. א"ר יסודס כיון דהוס עאל ושמתס עיניו. דלא לאסתכלא צהס דלא אלכסריך. והוס שמת קל גופי כרוביא מומרי ומשבחי. הוס ידע כהנא דכלא הוס צהדוא ויפוק צסלס. ועס כל דא צללותיה הוס ידע דמלין נפקין צהדוותא. ומתקבלן ומתצרכן כדקא יאות. וכדון מדוותא היא צעלאי ותתחי.

ולמטה. על אותה השעה כתוב אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אליהו:

ב) ולפני הכפרת יזה שבע פעמים מן הדם באצבעו. א"ר אבא ביום הזה נתעטר הכהן בעטרות עליונות. והוא עומד בין עליונים ותחתונים. ומכפר עליו ועל ביתו ועל הכהנים ועל המקדש ועל כל ישראל. למדנו בשעה שנכנס עם דם הפר היה מכיין בעיקר האמונה והזה באצבעו. כמו שכתוב והזה אותי על הכפורת ולפני הכפרת. ואיך עשה. טבל ראש האצבע בהדם והזה כמצליף בטיפות שבאצבע לעומת צד הכפורת. הזה ותכוין והתחיל למנות. אחת. אחת בלבדה. אחת הביצ' הכל. אחת שבת של הכל. אחת שדבל פונים אליו. אחת ראשית הכל [גז] אח"כ אחת ואחת. שהם שוכנים יחד ברצון באהרה ואין נפרדים לעולם [גח] אחר שהגיע לזאת ואחת שהיא האם של הכ' התחיל מכאן למנות מינה. וסנה ואומר אחת ושתיס. אחת ושלוש. אחת וארבע. אחת וחמש. אחת ושש. אחת ושבע [גס] כשביל להמשיך ולהפיק אחת הוה שדוא האם העליונה במדרגות ידיעות להבתי של האם התחתונה [גד] ולהמשיך נחלים עמוקים ממקומם לכנסת ישראל. וע"כ ביום הזה שני מאורות מאירים כאחת. האם העליונה מאירה לאם התחתונה. וע"כ כתוב ויס הכפוריס כמו שנתבאר [גה] א"ר יצחק שלשלת זבג היה נקשר ברנלי הכהן בשעה שהיה נכנס. שאם ימות שם יוציאנהו לחוץ. ובמה ידעו. בהלשון של זהורית היה נודע וניכר כאשר לא נהפך גונו האדום. באותה שעה ניכר שהכהן נמצא בפנים עם חמא. ואם יזכה לצאת בשלום היה נודע וניכר בהלשון של זהורית שנהפך גונו צלבן. או היתה שמחה בעליונים ובתחתונים. ואם לא. נמצאו כלם בצער. והיו יודעים כלם שלא נתקבלה תפלתם. א"ר יהודה כיון שנכנס הכהן היה מטמסם את עיניו. שלא יסתכל במה שלא נצרך. והיה שימע קול כנפי הכרובים מומרים ומשבחים. או ידע הכהן שהכל הוא בתודה ויזכה לצאת בשלום. ועס כל זה היה מכיין בתפלתו שהדבורים יוצאים בשמחה. ומתקבלים ומתברכים כראוי. ואו נעשה שמחה בעליונים ובתחתונים:

ג) וכפר על הקדש מטמאות בני ישראל וגו'. תאנא מאי וכפר על הקדש. א"ר אלעזר הדי צמדנו שהרשעים עושים פגם למעלה. ומעוררים דינים וגורמים לטמא המקדש. ונחש התקף סתחיל להתגלות. ואו דינים נתעוררים בעולם. וביום הזה צריך הכהן לצטר הכל. ולעורר כתר הקדוש שלו שנקרא ראש המלך [גכ] בשביל שיבא המלך לשכון אצל המלכות. וכאשר ראש המלך הולך הכל הולך. ויבא להודו עם המלכות לעורר שמחה וברכות בעולם. נמצא שכל השלמות שלמעלה ושלמטה הי' תולה בהכהן. שאם נתעורר הכתר שלו הכל נתעורר והכל נמצא בשלמות. וע"כ כתוב וכפר על הקדש. בתחלה וכפר על הקדש לרבות שלום בעולם ולרבות שמחה בעולם. וכאשר שמחת ההודונות נמצאת בהמלך והמלכות. או כל משרתיים וכל בני החיכל כלם בשמחה

פראת מקובות א 97 ק. ט 97 טו.

זין הזהר

[גז] אחת הראשון מרמו על ספירת בתר: [גח] אחת ואחת מרמו על הספירות תכמה וכינה הנקראין אבא ואמא והן תרין רעין דלא מתפרשין. [גס] פי' שמחה וסודווג ספירת הבינה עם ז' ספירות התחתונות על דרך זה. אחת ושתיס היינו בינה עם חסד ונבורה. אחת ושלוש היינו בינה עם אפארת וכן השאר עד ושבע שהיא ספירת המלכות: [גד] פי' לחבר בינה עם מלכות: [גה] כפורים כלשון ריב מרמו שהם העליונה עם האם התחתונה שהיון מכפרות על ישראל בניתי: [גו] היינו ספירות התכמה. ויכוון להמשיך משם מרה לאטה בשביל חודושת המשיח עם מלכות:

בשמה נמצאים, וכי החטאים שהטאו לפני המלך מתכפר להם, וש"כ מכל החטאים לפני ה' המדרג, ולפיכך כתוב וכל אדם לא יהיה כאהל מועד בבוא לכפר בקדש עד צאתו, בשעה שנבנם לגרום היחוד הקדוש, וכשנעשה הזדונות המלך עם המלכות או באותה השעה וכפר בעדו ובעד ביתו, (א) למדנו רבי יהודה אומר, הכהן מעורר שלום בעולם למעלה ולמטה, ולמדנו קודם שנבנם במדרגה אחת הי' טובל עצמו, כשיצא ממדרגה זו למדרגה האחרת עוד טבל עצמו, והי' מקשר שלמות בזה ובוה [מן] קדש ידיו ומתברכים כאחת, ובכ"ל נצרך להראות עבודה, ונצרך להתראות בבגדיו שמתלפף כדמיון העבודה והכונה, עד שיסדר הכל כמו שנצרך ויתברכו עליונים ותחתונים, (ג) רבי נהרואי הוקא אומר כתוב וכפר על הקדש מטמאות בני ישראל ומפשעיהם לכל המאמם, ומכל המאמם צריך לומר, אלא לנקותם ולייפותם מבאן ולהלאה, לכל המאמם, שלא יוכל המקשר לשלם עליהם, וע"כ ביום כפור שדוא קנוח של כל החטאים והנקיון שלהם, צריכים ישראל לנקות עצמם וללכת יחפי רגלים כמלאכים העליונים, הי' ענויים בשביל להתייע מהמש צדדים העליונים שישם הכפורים מוציאים, והם השערים שלו [מד] ואם נחשוב גם שחיה שהיא מצד של יצחק הרי ששה ואע"פ שבכלל אכילה היא, ואז ששה ענויים הם, וענוי האחרון השמיש המטה הוא, ובמדרגה הששית נמצא [י] ולעומתה אנו עושים ענוי הזה.. כפור, מפני מה נקרא כפור, אלא לפי שמנקה כל טומאה ומבטלה מלפניו ביום הזה, ועל כן יום כפור היינו יום של נקיון, וכך אנו קורים לו :

אשתכחו בחידו, וכל חובין דחבו קמי מלכא אתכפר לכו סכ"ד מכל חטאתיכם לפני ה' תסחרו, ובג"כ כתיב וכל אדם לא יהיה כאהל מועד בבוא לכפר בקדש עד לאתו, בשעתא דטאל לזונא לכו, ובשעתא דמזדונין מלכא ומסרוניתא יהיה שעתא וכפר בעדו ובעד ביתו.. (א) תאלץ ר' יהודה אומר כהנה אתער שלמא בעלמא לעילא ותתא, ותניא עאל בדרגא חד אסמי גופיה, נפיק מהאי דרגא לדרגא אחרת אסמי גופיה, אחיד שלמא ביהאי ובהאי [מן] קדש ידיו ומתברכאן כחדא, ובכלא צעי לאחואה עובדא, וצעי לאחואה לבזאי דיתלבש כזונא דעובדא דיתכוון עד דיסדר כלא כמה דאלפריך ויתברכוין עלאי ותתאי, (ג) ר' נהרואי סבא אמר כתיב וכפר על הקדש מטמאות בני ישראל ומפשעיהם לכל חטאתם ומכל חטאתם מצעי ליה, אלא להנאש לטון מאתא ולהנאש, לכל חטאתם, דלא יכיל מקשרגא לשלמא עלייהו, וע"ד ציומא דכפור דהיאי קנוחא דכל חובין ונקיון דלכוון, בעלון ישראל לנקאה גרמייהו ולמהך יחפי רגלין כמלאכי עלאין, חזם ענוין בגין לאשתעיטא מחמש ספרין עלאין דיומא דכפורי אפיך לון, ואינון תרעין דיליה [מד] ואי שתיס קא חשיב דהיאי מסמרא דילתא סא שית ואע"ג דבכלל אכילה היא, וכדון אינון שית וענוי בחראה שמיש המטה היאי, ובדרגא שתיארה שמיס [מה] ולקבליה אן עבדין ענוי דא כפור, אמאי אקרי כפור אלא בגין דמנקי כל מסאבו ואעבר ליה מקמיה ביהאי יומא, וע"ד יום כפור יומא דנקיותא והכי קרינון ליה :

(ג) ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו, תאלץ א"ר יהודה אל המזבח סתם, כמו שנעשה למטה כך נעשה למעלה, והכל מתקשר זה בזה, ולמדנו כמו שביום הזה מכפר הכהן למטה, כמו כן נעשה למעלה, וכאשר הכהן שלמטה מסדר עבודתו, כמו כן עושה הכהן שלמעלה, לא נמצאת עבודה למעלה עד שנמצאת למטה, ומלמטה מתחלה לעלות קדושת מלך העליון, ונמצאים כל העולמות מתקשרים כאחד לפני הקב"ה, א"ר יהודה אלמלי הבינו ישראל מפני מה פקד הקב"ה עליהם להזכירם יותר מכל שאר העמים, היו יודעים שהרי הקב"ה מחל את שלו ולא נבה מהם אפילו אחד ממה, למדנו שהקב"ה כמה מרכבות וכמה חיילות יש לו, כמה שרים ממונים נמצאים לעבודתו, וכאשר הזמין את ישראל בעולם הזה הכתרים בכתרים קדושים כדמיון שלמעלה, והשכין אותם בארץ הקדושה לבעבור יהיו נמצאים לעבודתו, וקשר לכל העליונים בעבודת ישראל, ושמה לא נבגט לפניו ועבודה לא נעשית לפניו למעלה עד שישראל עושים למטה, וכל זמן שישראל נמצאים בעבודת רבונם למטה כמו כן נעשה למעלה, ובזמן שישראל במלו העבודה למטה נתבטל למעלה, ועבודה לא נמצאת לא למעלה ולא למטה, ואם כשישראל במלו עבודת הקב"ה כשהיו שרוים בארץ נעשה כמו כן למעלה, כל שכן אח"כ, אמר הקב"ה לישראל לזיי ידעתם כמה מדנות כמה חיילות מתעכבים למעלה בשבילכם

מראה מקומות (א) דף טו : (ב) תלוה קס"ג (ג) דף טו.

זו הזר

(ג) ויצא אל המזבח אשר לפני ה' וכפר עליו, תאלץ א"ר יהודה אל המזבח סתם, כמה דאשתביד לתתא אתעביד לעילא, וכלא אתקשר חד בחד, ותאלץ כמה דביהאי יומא מכפר כהנא לתתא, הכי נמי לעילא, וכד כהנא לתתא מסדר פולחניה, כהנא דלעילא הכי נמי, לא אשתכח לעילא עד דאשתכח לתתא ומתתא שארי לסלקא קדושא דמלכא עלאה ומשתכחין כלסו עלמין חד קמיה דקב"ה, א"ר יהודה אלמלי הוו ידעי ישראל אמאי קב"ה פקיד עלייהו דיסראל לאוכוחא לכו יתיר מכל שאר עינין, ינדעון דהא קב"ה שביק ידידי ולא נבזי מנהון חד ממאה, תאלץ א"ר קב"ה כמה רפיכין כמה חיילין אית ליה, כמה שולטנין ממין משתכחין בפולחניה, כד זמין לכו לישראל ביהאי עלמה אכתר לון בכתרין קדישין כזונא דלעילא ואשרי לון בארעא קדישא בגין דישתכחו בפולחניה, קשיר לכלאו עלאי צבו בישראל, וחדון לא עתלין קמיה ופולחנא לא אתעביד קמיה לעילא עד דישראל עבדין לתתא כל זמנא דישראל משתכחין בפולחנא דמאריהון לתתא הכי נמי לעילא, ובזמנא דישראל צפלו פולחנא לתתא צפלו לעילא, ופולחנא לא אשתכח לא לעילא ולא לתתא ועל דישראל צפלו פולחנא דקב"ה כד שראן בארעא הכי נמי לעילא, כל שכן לבתר, אמר קב"ה לישראל אי אתון ידעין כמה אלוסין כמה חילין משתכחין בגיניכו

[מן] פ"י שכונת עבודתו לעומת כל מדרגה ומדרגה הי' כדי לגרום שם יתער ויוזג בספירות העליונות : [מד] יום הכפורים סרמן על עולם הבינה אמא עלאה שהיא הוציאה ו' ספירות התחתונות, והחמשה ענויים הם כנגד אלו הספירות, ואם נחשוב שחיה כלכדה יהיה ששה ענויים כנגד שש הספירות מן חסד עד יסוד ועד בכלל : [מס] כי מדרגה הששית היא ספירת היסוד שהיא נגד אות ברית מודש :

בשביעכם, תבינו שאין אתם כראי לעמוד בעולם אפילו שעה אחת, ועכ"ז מה כתוב, ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים, זש"כ ויצא אל המזבח, אל המזבח סתם, אשר לפני ה', סתם [מן] וכפר עליו, אח"כ ויצא ועשה את עולתו ואת עולת העם וגו', וכפר עליו, מה ענינו, א"ר יוסי לעורך חסד בעלמא בתחלה :

א) וסמך אדרן את שתי ידיו על ראש השעיר הדי והתודה עליו וגו', א"ר שמעון בשביל זה וסמך אדרן את שתי ידיו כדו שהקב"ה יסכים על ידו, על ראש השעיר החי, החי רוקא להכליל אותו שלמעלה [מן] יהתודה עליו את כל עונות, כמו שכתוב והתודה אשר חבא עליה, וביארנו עלי"ה, שנמרה האדם ונשאר עלי"ה כל החטא ההוא, אף כאן והתודה עליו, לאדר שרתודה הכהן בשביל ישראל, עלי"ו, כלומר ישארו כל החטאים עלי"ו, א"ר ר' אבא אם כן הלא כתוב ולא יזכרו עוד את זבחייהם לשעירים, א"ל אין דומה לכאן, כי שם לשעירים היו מקריבים הקרבן, ולפיכך לא כתוב ולא יזכרו עוד את זבחייהם שעירים, אלא לשעירים, כי שם לשעירים היו עושים עבודה וממשה, וכאן ונשא השעיר עליו את כל עונותם, והקרבת לא נעשה אלא לרקב"ה, ובוא וראה שבשביע הקרבן נמתקים עליונים ותחתונים, והרין אינו שורה ושולט על ישראל, למדנו ושלח ביד איש עתי המדברה, מהו איש עתי, אלא סוד הדבר כך הוא, בכל ענין שנעשה נצרך איש המוכן לאותו ענין, יש אדם שהברכה מתקיימת על ידו יותר מאחר, (ג) בוא וראה מה כתוב בו בכדן (י) טוב עין הוא יבורך, אל תקרי יבורך אלא יברך, לפי שהוא ראוי ומוזמן שתתקיים הברכה על ידו בזה, ויש אדם שהוא מוזמן להתקיים קללות על ידו, ובכל מה שישיגה תבא קללה ומארה ובהלה, כגון בלעם שנקרא רע עין שדו' מוזמן לכל רע ולא היה מוזמן לטוב, ואע"פ שברך, ברכתו אינה בריכה ולא נתקיימה, וכאשר היה מקלף לכל מי שקלל נתקיים ואפילו ברנע אחר, וע"ז כתוב שהם העין, בכל מקום ששלמה עינו נתקלל, בוא וראה מה כתוב וישת אל המדבר פניו, בשביל לעורך מצד ההוא זה הכהן ששולט שם ויוכל לבוא במלשינות על ישראל, מה כתוב בההגנים, טוב עין הוא יבורך, שהוא היה מוזמן לזה והברכה היתה שורה במקום השגרתו, וע"כ למדנו יסוד האדם אפילו ממאה דרכים ואל יפגע באיש שיש לו עין רעה, אף כאן ושלח ביד איש עתי, שהוא מוזמן לזה ונרשם לזה, והכהן היה מכיר בו שעיניו אהת נדולה מעט מעינו השנית, הגבות אינן העינים מכוסים בהרבה שערות, עינו בולטות ואינו מסתכל ישר, זה הוא האיש המוזמן לזה וראוי לו זה, וע"כ כתוב ביד איש עתי, בגוש דלבא היה איש שבכל מקום שהכה בידו היה מביט, ולא היו אנשים מתקרבים אליו, בסוריא היה איש שבכל מקום שהסתכל אפילו לטוב נרפך הכל לרע, יום אחד היה מהלך איש בשוק והיו פניו מאירים, ויבא איש ההוא והסתכל בו ונבקעת עינו, לפיכך יש לכל איש מוזמן הן לטוב והן לרע, וע"כ כתוב טוב עין הוא יבורך, אל תקרי

בנייכוון, תדעונו דלית אמון כדאי למיקס בעלמא אפילו שעתה חדא ועכ"ז מאי כתיב ויחף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מהסתים הה"ד וילח אל המזבח הל המזבח סתם תשר לפני ה' סתם [מן] וכפר עליו, לכתר וילח ועשה את עולתו ואת עולת העם וגו', וכפר עליו, מאי קא מיירי, א"ר יוסי להתערא חסד בעלמא בקדמייתא

א) וסמך אהרן את שתי ידיו על רהש השעיר הדי והסודו עליו וגו', א"ר שמעון בנין כך וסמך אהרן את שתי ידיו דקב"ה יסתכם על ידיו, על ראש השעיר הדי החי דייקא להכללה ההוא ללעילא אשר והסודו עליו את כל עונות, כמה דכתיב והסודו אשר חבא עליה, ואוקימנא עלי"ה, דלחדי בר נש ואסתאר עלי"ה כל ההוא חובט, אוף הכא והסודו עליו בתר לאודי כהנא בנייכוו דישאל, עלי"ו, כלומר ישתארו כל חובין עלי"ו א"ל ר' אבא אי הכי והא כתיב ולא יזכרו עוד את זבחייהם לשעירים, א"ל שאתי הכא, דהתם לשעירים הוו קרבין קרבנא, ובז"כ לא כתיב ולא יזכרו עוד את זבחייהם שעירים, אלא לשעירים דהתם לשעירים הוו עבדי פולחנא ושולטנותא והכא ושם השעיר עליו את כל עונותם, וקרבנא לא אסתעדי אלה להקב"ה, יתא חוי דבניי קרבנא מתבטחין עלאין ותסתין, ודינא לא שריא ושלטא עלייהו דישאל, תאנא ושלח ביד חיש עתי המדברה, מהו איש עתי, אלא רזא דמלה הכי הוא, בכל מה דלחעבדי עני בר נש זמין להסיא מלה, איש בז"ג דברכתא אתקיים על ידיה יתיר מאחרא (ג) תא חוי מאי כתיב ביה בכהנא (ג) טוב עין הוא יבורך אל תקרי יבורך אלא יברך בנין דהוא סה זמין דיתקיים ברכתא על ידיה צה"י ואית בז"ג דלחיו זמין ללחתימא לווטין על ידיה, ובכל מה דישגה ליתי לוויטא ומארה ובעיתא, כגון בלעם דלקרי רע עין דהוא זמין לכל ביש ולא הוא זמין לטב, ואע"ג דברך, ברכתיה לא ברכתא ולא אתקיים, וכד הוה לייט כל מאן דלייט התקיים ואפילו ברנעא חדא וע"ד כתיב סתם העין בכל התר דעיניה שלטא אתלטיא, תא חוי מאי כתיב וישת אל המדבר פניו, בנין דיתער מהסוד ססרף האי דשלטא תמן וייתי דלפטוריא עלייהו דישאל, מאי כתיב צו בכהני, טוב עין הוא יבורך דהוא סה זמין צה"י ושאר ברכתא צלשנחותא דליה וע"ד הניין יספי בר נש אפילו ממאה ארחין ולא יארג בז"ג דלית ליה עי"ה ביטא אוף הכא ושלח ביד חיש עתי, דהוא זמין להתי ורשים להאי, וכהנא סה חסתמודע ביה חד עינא יתיר מאחרא פורתא סרפתא דעל עיניא אתחפיה בשערין סניחין מכלאל עיניא ולא מסתכל צמישר האי הוא בז"ג זמין להאי וכדקא חוו ליה, וע"ד כתיב ביד איש עתי, בגוש חלבא סיה בז"ג דבכל אחר דמפי בידיו סה מית ולא סו בני נשא מקרבין בכהני, בסוריא סה בז"ג דבכל חתר דלסתכל אפילו לטב כלא אתהפך לביש, יומא חד סה חד בז"ג אויל בשוקא והוו חנפוי נהידין, אתי ההוא בז"ג ואסתכל ביה וסתבקע עיניו, בז"כ בכלא סה בז"ג זמין להאי ולהאי, וע"ד כתיב טוב עין הוא יבורך אל תקרי

טראה מקומות ט דף סג ט דף סג ז) משני כ"ג

דן הזהר

[מן] מה שנאמר בתם יש לפרשו על למעלה ועל לבטה: [מן] היינו אחר מן שני שרי הרין העליונים כנובר לעיל:

תקרי יבורך אלא יברך. ולמדנו זה האיש שהלך עם השעיר למדבר. כאשר הגיע למדבר עם השעיר ההוא עלה לרהר ודחה אותו בשתי ידיו. ולא היה מניע לחצי ההר עד שנעשה אברים אברים. והאיש ההוא היה אומר כך ימחו עונות עמך וכו'. ולפי שנשתלק מקברו ההוא ונעשה סניגור לישראל. לכן כל המאות ישראל וכל מה שנרשם באותן הפתקאות שלמעלה להוכיר עונות האנשים. נוסף אותם הקב"ה ומשליכם למקום שנקרא מצלות ים. וש"כ (ה) והשלך במצלות ים כל המאתם :

(ט) והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשותיכם. א"ר שמעון נפשותיכם נאמר. בשביל שישראל יהיו נמצאים לפני המלך הקדוש וזאים. ויהיה הרצון שלהם אל הקב"ה להתרבק בו. כדי שיכפר להם עונותיהם. וע"כ מי שאוכל ושותה בתשיעי ומענה נפשו במאכל ומשתה. נמצא בעשירי עני הנפש בשני חלקים [מת] ונחשב כאלו התענה תשיעי ועשירי. את נפשותיכם. להכליל הכל הגוף והנפש. ולהכניע ביום הזה שיכפר על עונותם. למדנו כי ביום הזה יכפר עליכם. ביום הזה. היום הזה צריך לומר. אלא ביום הזה דוקא [מת] שבו נתגלה הקדוש הקדוש לכפר על המאות כלא. (ו) ולמדנו שביום הזה כל שמחה וכל הארה וכל חרנות של כל העולמות הכל תולה בהם העליזנה [ג] שכל השפעות נמשכות ויוצאות ממנה. ואז מאירות כל אותן המנורות. ומאירות בהארה של שמחה עד שנמחק הכל. ואז כל אותן הדינים נמצאים בהארה. והדין אינו נעשה. ועל כן תענו את נפשותיכם :

(ד) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'. א"ר אלעזר יכפר עליכם. אכפר עליכם צריך לומר. אלא יכפר עליכם להכליל יובל [ג] הממשיך שפע להשקות ביום הזה לכל צד. להשיבוע לכל ולהשקות לכל. וזהו עליכם. בלומר בשביעכם. לכהיר אתכם ביום הזה. שכתוב לפני ה' תמהרו. ולא ישלטם עליכם דין. (ה) רבי נהוראי הוסיף אמר. כתוב כי ביום הזה יכפר עליכם לטור אתכם. כי היום הזה צריך לומר. מהו כי ביום הזה. אלא לפי שבו נסדר המקדש למעלה ונתמלא אורה כתוב כי ביום הזה יכפר עליכם [ג] יכפר וינקה תחלה ביום הזה כדי שיאיר. ואחר כך ישפיע עליכם הארה. ועוד יכפר ביום הזה וינקוהו תחלה. וכל זה עליכם. בשבילכם נצרך לנקותו ולטהרו תחלה. יכפר. מי יכפר. אלא זה הוא עולם העליזון המאיר ומנקה לכל. ולכן כל צדדים הרעים שנקראים מצולת ים מתבטלים. (ו) למדנו מכל המאתים לפני ה' תמהרו. כיון שכתוב מכל המאתים למה אמר לפני ה'. אלא א"ר יצחק לפני ה' ממש. שלמדנו כי מראש החדש ספרים נפתחים ודיינים דנים. בכל יום ויום בתי דינים נמסרים לעיני בדין עד היום הזה שנקרא תשיעי לחדש. באותו יום עולים כל הדיינים לרבוץ הדין. ומכינים כסא העליזנה של רחמים למלך הקדוש. ביום הזה צריכים ישראל

מראה מקומות (א) מיכ"ד (ב) דף ס"ג (ג) דף ס"ד (ד) דף ס"ה (ה) תלמוד קט"ו (ו) דף ס"ו

זיו הזהר

תקרי יבורך אלא יברך. ותאנא האי ז"נ דהוה אויל למדברא כד מטי בים זבסהו סעירא הוה סליק לסורא ודחי ליה בתרין ידיו. ולא הוה נחית לפלגות סורא עד דאתעביד שיפין שיפין. וההוה ז"נ הוה אמר כך ימחו עונות עמך וכו'. ובגין דסליק ההוה קסיגורא ואתעביד סניגורא לישראל. כדין כל חובייהו דישראל וכל מאי דכתיב באינון פתקין דלעילא לאדכרנא חובייהו דבני נשא. קב"ה נסיל לון ורמי לון לאתר דאתקרי מצלות ים. ה"ס"ד (ה) ותשלך במצלות ים כל המאתם :

(ב) והיתה לכם לחקת עולם בחדש השביעי בעשור לחדש תענו את נפשותיכם. א"ר שמעון נפשותיכם קאמר. בגין דישראל משתכחין קמי ילכא קדישא וכו'. ויסא רעוהא דלחון לגבי קב"ה להחזיק בים. בגין דיתכפר להו חובייהו. וע"ד מחן דלכל ודמי בתשיעא ומענה נפשיה במיכלא ומשתיה. אשתכח בעשי"ה עניוה דנפשא בתרין חולקין [מת] ואשתכח כאלו אתעני תשיעא ושעירא. את נפשותיכם. לאכללא כלל גופא ונפשא. ולאשתכחה זבחי יומא לאתכפרא על חובייון. תאנא כי ביום הזה יכפר עליכם. ביום הזה. היום הזה מצעי ליה. אלא ביום הזה דייקא [מת] דביה אתגלי עתיקא קדישא לכפרא על חובייון דכלא. (ג) ותאנא זבחי יומא כל חידו וכל נסירו וכל ותרנותא דעלמין כללו תלין באמא עלאה [ג] דכל מצועין נגדין ונפקין מכה. וכדין נסירין כל אינון בולגיין. וכשרין זבחייהו בחדותא עד דמתבסס כלל. וכדין כל אינון דיין אשתכחו זבחייהו. ודינא לא אתעביד. ועל דא תענו את נפשותיכם :

(ד) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו'. א"ר אלעזר יכפר עליכם אכפר עליכם מצעי ליה. אלא יכפר עליכם להכליל יובל [ג] דנגיד מצועי לאשקאה זבחי יומא לכל עיבר. לארואה כלל ולאשקאה כלל. וזהו עליכם. כלומר בניינון לרכאה לכוון זבחי יומא. דכתיב לפני ה' תפסרו. ולא ישלטם עלייכי דינא. (ה) רבי נהוראי סבא אמר. כתיב כי ביום הזה יכפר עליכם לטור אתכם. כי היום הזה מצעי ליה. מהו כי ביום הזה. אלא בגין דאתדכי מקדשא לעילא ואתכסיר כתיב כי ביום הזה יכפר עליכם [ג] יכפר וינקי בקדמיתא ביום הזה בגין דיתכיר ולבשר עליכם. תו יכפר ביום הזה וינקי ליה בקדייתא. וכל דא עליכם. בניינון אלסרין לנקאה ליה ולרכאה ליה בקדמיתא יכפר. מחן יכפר. אלא דא הוא עלמא עלאה דכסיר ונקי לכלא. ועל דא כללו ספרין בישין דאקרין מצולות ים אתעברו. (ו) תאנא מכל חסותיכם לפני ה' תמהרו. כיון דכתיב מכל חסותיכם אחמי לפני ה'. אלא א"ר יצחק לפני ה' ממש. דתניא מרישא דירחא ספרין פתחין ודייני דיינין בכל יומא ויומא בתי דיין אתמסרין לאתפתחא דבינא עד האי יומא דאקרי תשעה לירחא. זבחי יומא סלקין דיינין כללו למארי דדינא. ומתקני כרסית עלאה דרמתי למלכא קדישא. זבחי יומא זעמן ישראל

נחן כי התענית מתוך העונג של אכילה ושתיה נחשב עניו כפולה: [מת] קושיהו היא שאם כונת הכתוב שעצמו של יום כספר היל"ל כי היום הזה יכפר עליכם. ואם מוסב על הקב"ה היל"ל כי ביום הזה אכפר עליכם ולמה אמר יכפר בלשון נסתר. ופתרין שלכך כתב בלשון נסתר מפני שהכפרה כאה ע"י התנלות הארת ממדרגת הנסתר ונבזה מאד שהיא הארת אור הכתר שנקרא עתיקא קדישא. ש הארת ספירת החכמה שלפעמים גם סדרנה זו הנסתר נקראת עתיקא קדישא: [ג] זו כ"י"ת הבינה: [נא] פ"י ספירת הבינה ולכך כתוב יכפר בלשון נסתר: [נג] כאן המכיוון שביום הזה מרבו על ספירת המלכות שהיא מקדש שלמותה:

ישראל לתת לחמדי בחדותה לקדמות מאריהון. דומין ליומא אחרת לחיבת עלייהו בצרכיה קדישא דרחמי. בצרכיה דוותרנותא. וכל אינון ספרין דפתחין קמיה וכתיבין צבו כל אינון חובין. הוא מזכי לון ומדכי לון מכלסו. הסיך מכל המהתיכס לפני ה' תספרו. לפני ה' ממש. אינון דאמרין קרא עד הכא אמרין ולא יתיר. ולית רשו לאחרא דלימא תספרו. אלא כהנא רבא דפלח פולחנא וקשר שמה קדישא בפומיה. וכד הוה התקשר ומתברך בפומיה. הוי קלא נחית ופסע ציה. ואתסרי מלש בפומיה דכהנא ואמר תספרו:

(א) והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר וגו'. א"ר שמעון והיתה לכם חכמה ליה. מכו זאת. ומאי הא דאמר לחקת עולם. אלא בכל אחר ואחר חקת עולם אפקרי גורס דמלכא. דעייל כל גימטריא באתר דא ואסתים לון. כמאן דסתים כלל באסקופא חלא. וחקת עולם ודאי כסאלי זא"ת רשימ וחקיק כל גניזין דיליה וכל פמירין דיליה. א"ר יאודה זכאין אינון ישראל דקב"ט אתרעי צבו. וצעי לדכאס לסו דלא ישתכח צבו חובא. צנין דיוון צני סיכליה וידרון צביכליה. ולמנא דאתי כתיב (ג) וזרקתי עליכם מים פסורים וספרתם וגו':

ישראל למטה לשמח בחדוה לקראת רבונם. שעתיד ביום המחרת לשבת עבורם על כסא קדושה של רחמים. על כסא של והרנות. וב"א אותן ספרים הפתוחים לפניו ונרשמים בהם כל אותן העונות. הוא מזכה אותם ומסדר לישראל מכלם. וש"כ מכל המהתיכס לפני ה' תספרו. לפני ה' ממש. אלו שאמרו דכתוב הוה עד כאן אמרו ולא יותר. ואין רשות לאחר לומר תספרו. אלא הכהן הגדול שעבר העבודה והיה מיחד שם הקדוש בפיו. וכאשר היה מכוון דהודו ונתברך בפיו. ירד זה הקול ונקש בו. והאיר רבוד זה בפיו של הכהן ואמר תספרו:

(א) והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר וגו'. א"ר שמעון והיתה לכם צדיק ליסר. מהו זאת. ומה זה שאמר לחקת עולם. אלא בכל מקום ומקום חקת עולם נקרא גזרת המלך. שהכניס כל משפטיו במקום זה והטמין אותם. כמי שטמטמן הכל באוצר אחד. וחקת עולם ודאי ביו הוא"ת רשם וחקק כל אוצרותיו וכל פמטנותיו. א"ר יהודה זכאים הם ישראל שהקב"ה רוצה בהם. ומבקש לטהר אותם שלא יהיה נמצא בהם חטא. כדי שיהיו בני היכלו וישכנו בהיכלו. ולעתיד לבוא כתוב (ג) וזרקתי עליכם מים פסורים וספרתם וגו':

רעיא מהימנא

(ג) ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת. פקודא דא למפלה כהנא רבא פולחנא דסאי יומא כמה דאלפסריך. ולמשלה שיער לעזאול. רצא דא כמה דאוקימנא צנין לאתפרשא מעמא קדישא ולא יתבע חוביהון קמי מלכא ולא יקסרג עלייהו. דהא לית ליה תקיפו ושלטנו צר כד אתקף רגזא מלעילא. ובסאי דרנא אתספק לבתר אפסרופסא עלייהו. וע"ד אהדחיא מקמי מלכא. והא אוקימנא צנין דליה קץ כל צטר [נג] וטמא קדישא יתבין ליה כמה דאלפסריך ליה שיער. ורזא דא קן עשו אחי איש שיער. וכמה דליה צסטר דקדושה דכר ומוקבא. אוף הכי צסטר מסאבו דכר ומוקבא [נד] חטלא אמרי. לכלבא ארמי ליה גרמא וילחך עפרא דרנלך. שאלו לצן וזמא מכו לסרוכי כלבא. אמר לסס כתיב ובארבעים לא תעשו. כל דבארבעים לא תעשו. כמה דאלפסריך עלמא להאי הכי אלפסריך עלמא להאי [נה] וע"ד אהמך והכא טוב מאד דא מלחך חמות. לית לבטלא ליה מן עלמא. עלמא אלפסריך ליה. אע"ג דכתיב ציה (ד) והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה וגו'. לא יתבטלון מן עלמא. כלא אלפסריך טוב ורע. ובנין כך אית לן ציומא דא למרמי ליה גרמא לכלבא. ועד דאזיו גריר ייעול מאן דייטול לגבי היכלא דמלכא. ולית מאן דימחי צידוי. לבתר יכשכש עזי צובציה. (ה) ובג"ד צריש ירחא ושעיר עזים אחד לחטאת לה'. תרין שעירין אינון דלחמך עלייהו ולקח את שני השעירים וגו' גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאול. שעיר לה' צנין מיטוט סיהרא. ואזיו שעיר עזים אחד לחטאת לה'. אחד מספרא דיחורא. אבל שעיר דעזאול לא כתיב ציה אחד. לא קרבן לא אשה ולא עולה. אלא ושלח ביד איש עתי המדברה. ושלח. כמו

רועה הנאמן

(ג) ומאת עדת בני ישראל יקח שני שעירי עזים לחטאת. מציה זו שיעבר הכהן הגדול את העבודה של יום הזה כמו שנצרך. ושילח את השעיר לעזאול. סוד זה כמי שביארנו בשביל שיפרד המקטרג מעם הקדוש ולא יזכיר עונותם לפני המלך ולא יקטרנ עליהם. שהרי אין לו תוקף ושליטה אלא כשנוכח הרגו למעלה. ובמתנה זו נהפך אח"כ לאפטרופם עליהם. וע"כ נדחה מלפני המלך. וזה נתכאר לפי שהוא קץ כל בשר [נג] ועל הקדוש נוהגים לו כמו שנצרך לו שיער. וזהו סוד הן עשו אחי איש שיער. וכמו שיש בצד הקדושה בחינת זכר ובחינת נקבה. כן גם בצד המזמאה זכר ונקבה [נד] מש"ל אומרים השלך עצם לכלב וילחך עפר רנלך. שאזו לבן זומא אם מותר לסרס כלב. אמר דרם כתוב ובארבעים לא תעשו. כל שבארבעים לא תעשו. כמו שהעולם נצרך לזה כן נצרך לזה [נה] ועל זה נאמר והנה טוב מאד. זה מלאך המות. שאין לבטלו מן העולם. כי העולם נצרך לו. אע"פ שכתוב בו (ד) והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה וגו'. לא יתבטלו מן העולם. הכל נצרך טוב ורע. ולפיכך נצרך לנו ביום הזה להשליך לו עצם להכלב. וכאשר הוא גוררו יכנס מי שצריך ליכנס אל היכל המלך. ואין מי שימחה בידו. אחר כך יכשכש לו בגובו. (ה) ובעבור זה ראש חודש ושעיר עזים אחד לחטאת לה'. שני שעירים הם שנאמר עליהם ולקח את שני השעירים וגו' גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאול. שעיר לה' בשביל סיעוט הירח. והיינו שעיר עזים אחד לחטאת לה'. אחד מצד יחידו של עולם. אבל השעיר של עזאול לא כתוב בו אחד. לא קרבן לא אשה ולא עולה. אלא ושלח ביד איש עתי המדברה. ושלח. כמו

בראה מקומות (א) דף סט : (ב) יחזקאל ל"ג (ג) דף סג. (ד) יעשי י"ז (ה) פתח רמת.

דיו הזהר

[נג] כך נקרא השמן המקטרג שהוא ג"כ מלאך המות: [נד] הנקראים סמ"ל וליילית: [נה] בשביל ריאת העונות:

שומר יעקב. מנחה היא שזוהה לאדני לעשו. אף כאן שוחר לשבך רוגזו של סמ"ל שלא יתקרב למקדש לקמרג. משל לכלב שהוא רעב. מי שרוצה שלא ינשך לו נותן לו בשר לאכל או לחם וישקרו מים. וסוד הדבר (ר) אם רעב שונאך האכילתו לחם וגו'. ובוה יתהפך לאוהבו של אדם. אף כאן לא די שאינו נושך לישראל בכמה יסורין. אלא שנהפך להיות עליהם סניגור ונהפך לאוהב שלהם. זמפני מה היו שולחים לו ביד איש עתי פגום. לפי שצדדי הטומאה כלם בעלי זמין. ונקראים שעירים. שכתוב (ג) ושעירים ירקדו שם. ונאמר בהם ולא יזכרו עוד את זכריהם לשעירים. שעליהם נאמר יזכרו לשדים לא אלוה. ובשעיר זה נפרד מהכל גושא כל עונות ישראל עליו. כמש"כ גושא השעיר עליו את כל עונותם. לאחר שהוא לוקחם גושא. והקב"ה נושא עון. מה בין נושא לגשא. נושא. הסלקות המשא. נשא. לוקח המשא. (ג) כי יען שהוא רואה זה השעיר האותו אריו להתכלל עמו. ואינו יודע מאותן העונות שגשא השעיר. וכשהוא חוזר אצל ישראל זרואה אותם בלא עונות בלי פשעים. שהרי כלם מונחים בראש השעיר. או עולה למעלה ומשבחם לפני הקב"ה. והקב"ה רואה ערותו של המקמרג ההוא. ומפני שהקב"ה רצונו לרחם על עמו. אע"פ שהוא יודע כל מה שנעשה חס הוא על ישראל. והכל תולה בזה. כדי שלא יתעורר רוגזו הדין מלמעלה ויתגבר זה ויכרתו בני העולם. שהרי זה מצד הדין הקשה הוא בא. ואם מתעורר זה. בשביל עונות האנשים הוא נתעורר. שהרי אין לו התעוררת לעלות למעלה לשעור הדין הקשה. מלבד בשביל עונות האנשים. שהרי בשעה שהאדם חוטא נתאספים הוא עם כמה אלפים עוזרים שלו. ונקהלים שם ולוקחים אותו החטא ועולים עמו למעלה. רחמנא ליצלן. ועל הכל נתן הקב"ה עצה לישראל להנצל מכל צדדים הרעים. וע"ז כתוב אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו. ע"כ ר"מ:

כדאמר יעקב. מנחה היא שזוהה לאדני לעשו. אף כאן שוחר לשבך רוגזו של סמ"ל דלא יתקריב למקדש לקמרג. לכלב לאוהבו רעב. מאן דבעי דלא נשך ליה יהיב ליה בשרא למיכל או נהמא וישקי ליה מים ורוזא דמלס (ה) אם רעב שונאך האכילתו לחם וגו'. וזדא יתהדר לרחימו דבר נש ארף הכא לא דיי דלא נשך לישראל בכמה יסורין. אלא אתהדר למסוי עליהו סניגורא ואתהדר לרחימו. ואמאי הוו שלחין ליה ביד איש עתי פגים בגין דסערין אחרין כללו מארי זמין. ואתקריאו שעירים יכתיב (ג) ושעירים ירקדו שם. ואתמר צטון ולא יזכרו עוד את זכריהם לשעירים. דעליהו אתמר יזכרו לשדים לא אלוה. ובשעיר דא אתפרס מכלא ונשא כל חובין ישראל עליה. כד"ר ונשא השעיר עליו את כל עונותם. צמר דנסיל אישו ונשא וקב"ה נושא עון. מאי בין נושא לבשא. נושא. סליקו דמסולא. נשא. נפיל מסולא. (ג) דכיון דאישו חמי האי שעיר. תאובתיה לגביה לאשתכללא צדיק. ולא ידע מאיזון חובין דקא נפיל שעיר. תצ לגביהו דישראל אחיי לון צלא חובין צלא פשעין. דהא כללו שראן צרישא דשעיר. סליק לעילא וצבח לון קמי קב"ה. וקב"ה חמי סדוהא דהסווא מקמרג. והואיל דקב"ה תאובתיה לרחמא על עמיה. אע"ג דאישו ידע כל עובדא חס עליהו דישראל. וכלא שריא צדא. בגין דלא יתער רוגזו דדינא מלעילא ויתקף האי וישתלון בני עלמא. דהא דא מסמרא דדינא קשיא קא חמי. ואי יתער האי. צבוי בני אנשא אתער. דהא ליה ליה אתער לסקלא לעילא לאתערא דינא קשיא. צר בדיל חובי בני נשא. דהא צבעתא דצ"ג עבד חובא אתכנס האי וכמה אלפי סייען דיליה. ומתכנפי תמן ונסלי ליה וסלקי לעילא רחמנא ליצוון. ועל כלא יהיב קב"ה עיפא לישראל לאשתובא מכל סערין ציטין. וע"ז כתיב אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו. ע"כ ר"מ.

(ד) ולא יזכרו עוד את זכריהם לשעירים וגו'. א"ר אבא בוא וראה שהוציא הקב"ה עשרה כתרין עמרות קדושות למעלה. שמתעמר בהם ומתלבש בהם. הוא הם הם הוא (נו) כשלהבת הקשורה בנהלת. ואין שם פירוד. לעומת זה יש עשרה כתרין שאינם קדושים למטה. והם נאחזים בוהם הצפורניים של עטרה קרושה אחת שנקראת חכמה (נו) יע"כ נקראים חכמות. ולמדני שעשרה מיני חכמות האלה ידרו לעולם. וכלן נבלעו במצרים. מידרן אחת מן שנתפשטה בעולם. וכלן מיני כשפים הן. ומרן ידעו המצרים כשפים יותר מכל באי העולם. וכאשר בקשו המצרים לעשות אספה בכשפיהם לצורך מעשיהם. היו יוצאים לשדה לדרים גבוהים וזבחים זבחים. ועשו נומות בארץ והיו מסכבים את הדם מסביב אותן הגימות. ושאר הדם אספו לתוך אותן הג' מית. והבשר הניחו עליהם. והקריבו קרבנות לאותן מינים הרעים. ואותן מינים הרעים הם: ספי והתקרבנו יחד והתפייסו עמם בהר ההוא. ישראל שהיו בשעבודם היו מתקרבים להם ולמדו מהם והיו טועים אחריהם. וזו שכתוב כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען וגו'. וכחוב

(ד) ולא יזכרו עוד את זכריהם לשעירים וגו'. א"ר אבא תא חוי קב"ה אפיק עשר כתרין עמרות קדישין לעילא דאתעטר צטו ומתלבש צבו. והוא אינון ואינון הוא (נו) כשלהבת דאחידא צנומרא ולית תמן פרוזא. לקבל דנא אית עשר כתרין דלא קדישין לתתא ואינון אחידן צווסמא דמפרא דחד עמרה קדישא דלקרי חכמה (נו) וע"ז אקרין חכמות ותאנא עמרה זייני חכמות אלין נחתו לעלמא. וכלהו אשתאבו צמלרים. צר מחד דאתפשט בעלמא. וכלהו זייני חרשי אינון. ומנייהו ידעי מלרים חרשין יתיר על כל בני עלמא וכד מלרתי צעאן למעבד כנופיא צמרשייהו לעובדיהו. הוו נפקי לחקלא למורי רמאי. ודצחין דצחין. ועבדין גומין דצרעא וסחרין האי דמא סוחרניה דהני גומין. ושאר דמא מתכנפי צהסו גומין וצשרא שויין עלייהו. וקרבין קרביהו לאינון זיינין ציטין. ואינון זיינין ציטין מתכנפין ומתקרבין כחלא ומתפייסין צדיהו צהסו סורא. ישראל דהוו צבעודיהו הוו יתקרבין להו ואלפו זייניהו והוו צעאן צתריהו. והיינו דכתיב כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען וגו'. וכתיב

מראה מקומות (א) משני כ"ס (ב) יע"י י"ג (ג) 97 סג. (ד) 97 ע.

זו הזהר

(ט) ח"מ. זה האיין סוף ברין הוא דלית מחשבה תפיסא ביה כלל. וה"ס אלו הסכירות הקדושות שנקראין בשם כתרין ועמרות (נו) והיא בספירת הסלכות:

וכתוב ולא יזכרו עוד את זכיהם לשעירים וכו'. למדנו בשעה שהיו מקריבים להם על גבי השדה. והיו מכניסין את הדם הרוא והקריבו קרבניהם. דיו נאספין כל אותן מינים הרעים. וראו אותם בדמות שעירים כלם מלאים שערות. והודיעו להם מה שהיו מבקשים:

א) ונתתי פני בנפש האוכלת את הדם והברתי אותה מקרב עמה. א"ר אבא שלשה שמות נקראת נשמת האדם נפש רוח נשמה. וכלם נכללים זה בזה. ובשלשה מקומות נמצאים כוחותם. נפש זו הנמצאת תוך הקבר עד שהגוף נרקב בעפר. וזו מתגלגלת בזה העולם לרצוא בין החיים ולדעת בצער שלהם. ובזמן שנצרכים היא מבקשת רחמים עליהם. רוח זה הוא שנכנס בגן עדן שבארץ. ונצטייר שם בדמות הגוף של זה העולם בלבוש אחד שמתלבש שם. והוא נהנה שם בדמאות ותענוגות מהיו שבגן. ובשבתות וראשי חודשים ומועדים עולה למעלה ונרנה שם וחוזר למקומו. וע"ז כתוב והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. תשוב וראי באותן הזמנים שאמרנו. נשמה היא עולה מיד למקומה למקום הרוא שיצאה משם. וזו היא שבעבורה נוארת דמנויה להאיר למעלה [נס] זו אינה יורדת למטה לעולם. בזה נכללת מי שנכללת מכל הצדדים מלמעלה ומלמטה [נס] ועד שהיא אינה עולה להתקשר במקומה אין מתעטר הרוח בגן עדן שבארץ. והנפש אינה מתישבת במקומה. כיון שהיא עולה יש לכל השאר מנוחה. וכאשר נצרך לבני העולם בזמן שהם בצער והולכים לבית הקברות. נפש זו נתעוררת והיא הולכת ומשוממת ומעוררת את הרוח. וזה הרוח נתעורר אצל האבות ועולה ומעורר אצל הנשמה. ואז מרחם הקב"ה על העולם. וזה נתבאר. ואע"פ שהעירו אלה הענינים של הנשמה באופנים אחרים. כלם עולים במשקל אחד. וזה רוא ברור הענין. והכל אחד. וכאשר הנשמה נתעכבת מלעלות למקומה. הולך הרוח ועומד בפתחו של גן עדן. ואין פותחים לו הפתח. והולך ומשטט ואין מי שישיגו בו. והנפש הולכת ומשוממת בעלם. רואה את הגוף שמעלה תולעים. ורואה באותו הדין של הקבר ופתאבלת עליו. כמו שנתבאר שכתוב ג) אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. והכל הוא בעונש עד שהנשמה נתקשרת במקומה למעלה. ואז כלם נקשרים במקום. לפי שכל אלו השלושה קשר אחד הם. כרמיון שלמעלה בהסוד של נפש רוח ונשמה [נס] שהכל אחד וקשר אחד. **נפש** אין לה אור של עצמה כלום. וזו היא שמשתתפת עם הסוד של גוף ביהוד. לענג אותו ולזון אותו בכל מה שנצרך לו. כמש"כ (ד) ותתן טרף לביתך וחק לנעדרותיה. ביתה זהו הגוף שהיא תזון אותו. ונעדרותיה. אלו הם האברים של הגוף ההוא. רוח זה הוא הרוכב על נפש ההיא ושולט עליה ומאיר לה בכל מה שנצרך. והנפש היא כסא לרוח ההוא. **נשמה** זו היא שהוגיאה לרוח ההוא ושולטת עליו. ומאירה לו באור החיים ההוא. ודרוך הוא תולה בהנשמה ההיא ונואר

וכתיב ולא יזכרו עוד את זכיהם לשעירים וכו'. תאכל בשעתך דהו מקרבין לכו על גבי חקלה וכוו מזמני הכוה דמא ומקרי קרבייהו. הו מתכנפי כל אינון זיינין ציינין. וממאן לכו כנוונא דשעירי כלכו זילין שטרא. ומודעי לכו מאי דאינון ציינין:

א) ונתתי פני בנפש האוכלת את הדם והכרתי אותה מקרב עמה. ח"ר אבא תלת שמין אקרי נשמתא דבר נש **נפש רוח נשמה**. וכלהו כלילין דא דא. ובתלת דוכתי אשתכח חילייסי נפש דא אשתכחת גו קברא עד דגופא אהבלי בעפרא ודא מתגלגלת בזהאי עלמא לאשתכחא גו חייא ולמדע בלערא דילהון ובשעתא די אלפריכו בעאת רחמי עליהו. רוח דא איהו דעאל בגנתא די בארעא. ואלפיייר תמן בדיוקנא דגופא דהאי עלמא בחד מלבושא דמתלבשא תמן. ודא אהכני תמן בהכאין וכסופין ציווא דבגנתא ובשכתי ויחתי ויחתי סלקא לעילא ואתכני תמן ותב לאתריה. וע"ז כתיב וסרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה תשוב וראי בזהי זמני דקאמין. נשיח איבי סלקא מיד לאתראת לאהוה אחר יצקת מתמן ודא איבי דבניכא אשתכרת בזיניא לאתראת לעילא [נס] דא לא נחת לתת לעלמין. בדה אשתכילת מאן דאתכילת מכל סטרין מעילא ומתתא [נס] ועד דאיבי לא סלקא לאתקשרא בדוכתא לא מתעטרא רוח בגנתא די בארעא. וכפש לא מתישבא בדוכתא. כיון דאיבי סלקא כלכו אית לכו נייחא וכד אלפריד לבני עלמא כד אינון בלערא וזולי לבני קברי. האי נפש אשתרת ואיבי אולא ומשטטא ואתעטרא לרוח והאי רוח אשתר לבני אבסן וסליק ואתער לבני נשמה וכדין קב"ה חיים על עלמא והא אוקימנא ואע"ג תערו מלין אלין דנשמתא בגוויין אחרנין כלכו ס'קין במתקלא דא ודא איבו ציירו דמלה וכלא חד וכד נשמתא אשתכבת מלסלקא לרוכתא רוחא אולא וקייאא בפתחא דנתחא דעין ולא פתחין לה פתחא אולא ומשטטא ולית מאן דיטגח בה וכפשא אולא ומשטטא בעלמא. חמאת לגופא דסלקא תולעין וממאת בהסוה דינא דקברא ומתגלגלת עליה כמה דאוקמוה דכתיב ג) אך בשרו עליו יכאב ונפשו עליו תאבל. וכלא איבו בעונשא. עד דנשמה אשתכרת בדוכתא לעילא וכדין כלכו מתקשרין בדוכתייהו. בגין דכל הני תלת קשורא דא אינון. כנוונא דלעילא צרוה דפש רוח ונשמה [נס] דכלא חד וקשורא חד. **נפש** לית לה נהורא מגרמה כלום ודא איבי דמשתתפת צרוה דגופא יחד לאענגא ולמיון ליה בכל מאי דאלפריד. כ"א (ד) ותתן טרף לביתך וחק לנעדרותיה ביתה דא איבו גופא דאיבי וזכא ליה ונעדרותיה אלין אינון שייפין דהסוה גופא. רוח דא איבו דרכיב על הסוה נפש ושליט עלה וסיר לה בכל מאי דאלפריד. וכפש איבי כורסיה להסוה רוח. **נשמה** דא איבי דאפיקת להסוה רוח ושליטת עליה. ונכירת ליה צססוה נהורא דמיון. והסוה רוח תליא בהיבא נשמה ואתכסיר

מראה כסומות א) תדמה קפא : ב) קפלת י"ב ג) אינו י"ד ד) משלי ל"א

דיו הזהר

[נס] פ"י שיעי עבודה הקדושה של האדם בתורה ומצות יאיר אור כבוד ה' נשמת אדם ואז היא נורמת שיתוסף הארת השפע הקדושה בהסגורה שלמעלה שהיא פרת המלכות : [נס] פ"י שהנשמה יכולה להיות נכללת באיזו ספירה מן הספירות הקדושות בכל הצדדים שהם ששה ונקראים שש קצוות : [נס] סוד של נפש רוח ונשמה דלעילא היינו הספירות מלכות תפארת ובינה. וסוד הגוף דלעילא היינו העולמות כ"ע שהם בבחי' גוף ולבוש למלכות דאצילות :

ונאר מסנה באותו אור המאיר. והגפש ההיא תולה ברוח ההוא ומאירת מסנו וניזונה מסנו. והכל קשר אחד. ועד שהגשמה העליונה היא אינה עולה תוך נביעת קימון הקדמונים נסתר כל הנסתרים. ותתמלא באור השפע מסנו לפי שאין השפעתו נפסקת. רוח זה אינו נכנס בגן עדן שלו שהיא הגפש. כי לעולם הרוח אינו שורה אלא באותו הגן עדן והגשמה למעלה. ונפש הזאת אינה מתישבת במקומה תוך הגוף שלה. כדמיון זה הכל למטה כך מתנהג באדם. שאע"פ שכלם קשר אחד. תעלה הגשמה למעלה תוך נביעת הכבד [כס] רוח נכנס בגן העדן שלמטה כדמיון שלמעלה. והגפש מתישבת במקום הקבר. ואם תשאל הגפש שלמעלה שמתישבת בתוך גוף בקבר. איה אותו הקבר. אלא שם ענינו בתוך קליפה קשה. וע"כ הגפש כדמיון זה למטה. והכל זה כדמיון זה. ולפיכך הם שלש סדרגות נפרשות. והן קשר אחד וסוד אחד. ובכל זמן שהעצמות נמצאים תוך הקבר. גם זאת הגפש נמצאת שם [כס] ויש כאן סוד לאותן היודעים דרך האמת יראי חסא. בשעה שהגשמה נתעמרה למעלה בתוך העמרה הקדושה. והרוח מתקיים באור העליון בשבתות וראשי חרשים ומועדים. וזאת הגפש כאשר יורד הרוח מתוך אור העליון מואר ומתנוצץ לשכן בגן העדן. או היא מתקיימת תוך הקבר ומצטיירת באותה הצורה שהיתה תוך הגוף בתחלה. וכל אותן העצמות בצורה ההיא עולים ומשכבים ומודים להקב"ה. וז"כ ה' כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. אומרות לא כתוב אלא תאמרנה [כס] ואלמלי נתנה רשות לעין לראות יש לראות בליל [כניסת] [יציאת] השבת ולילי ראשי חרשים ומועדים כצורות אנשים על הקברים. מודים ומשכבים להקב"ה. אבל מופשות האנשים מעכבת להם שאין יודעים ואין משגיחים על מה מתקיימים בעולם הזה. ואין מושבים להשגיח בכבוד מלך העליון בעולם הזה. מכל שכן להשגיח בכבוד עולם העליון. ועל מה מתקיים. ואיך מוכנים הענינים :

ואתנהיר מינה בזהוהו כהורא דנהיר. וסהיא נפש תליא בזהוהו רוח ואתנהירת מינה ואתנת מינה. וכלא קשורא חד. ועד דהיה נשמה עלאה לא סלקא גו נבישו דעתיקא דעתיקין סתימא דכל סתומין. ואתחילא מינה בנין דלא פסיק. רוח דא לא עאל בגנתא דעדן דאיהו נפש. דלעולם רוח לא שריא אלא בגנתא דעדן ונשמה לעילא. ונפש דא לא אתישבת בדוכתהא גו גופא דילא. כגונא דא כלא לתתא הכי מתפרשן צבר נש. דאע"ג דכלהו קשורא דא. נשמה סלקא לעילא גו נבישו דצירא [כס] רוח עאל בגנתא דעדן כגונא דלעילא. ונפש אחישבא גו קברא. ואי תימא נפש לעילא דאתישבת גו גופא דקברא. אן הוא קברא. אלא גו הויה קליפה תקיפה. וע"ד נפש כגונא דא לתתא. וכלא דא כגונא דא. ובגין כך אינון תלת דרגין מתפרשן. ואינון קשורא חד ורוזא חדא. ובכל זמנא דרגמי אשתכחו גו קברא. האי נפש אשתכחת תמן [כס] ורוזא הכל לאינון דיעי ארת קשוס דחלי חסאה. בשעתא דנשמתא מתעשרא לעילא גו עשרא קדישא. ורוחא קאים כניסרו עלאה בשבתי ירחי וזמני. האי נפש בשעתא דרוח נחת מנו כסירו עלאה לדירא בגנתא דעדן כהיר ונליץ. איסי קיימא גו קברא. ואתגלימת דיוקנא דמות גו גופא דקדמייתא. וכל אינון גרמי בזהוהו דיוקנא סלקן ומשכחן ואודן לקב"ה. וה"ד ה' כל עלמותי תאמרנה ה' מי כמוך. אומרות לא כתיב אלא תאמרנה [כס] ואלמלי אחיביד רשו לעינא לתמי יחמי זליילא [דעיינ] [דנפיק] שבתא וילי ירחי וזמני כדיוקנין על גבי קברי. אודן ומשכחן לקב"ה. אבל ספשו דבני נשא קא מעכבא לכו דלא ידעין ולא משגיחין על מאי קיימין בהאי עלמא. ולא חששין לאשגחא ביקרא דמלכא עלאה בהאי עלמא. כל שכן לאשגחא ביקרא דהוהוה עלמא. ועל מאי קיימא. ואיך מתפרשן מלין :

ג) ביום ראש השנה שהעולם נידון. וכסא הדין עומדת אצל מלך העליון לרון את העולם. כל גפש ונפש משוטטת ומבקשת רחמים על החיים. בלילה שאחר יום הדין הולכות ומשוטטות לשמוע ולדעת מה הוא הדין שיצא על העולם. ולפעמים הן מודיעות בחזיון להחיים. ככתוב ג) בחלום חזיון לילה בנפול תדרמה על אנשים ונוי או יגלה און אנשים ובמוסרם יחתם. מהו מוסרם. זו הגפש שהיא קיימת והזמנת לאנשים דברים לקבל מוסר. בליל האחרון של חג הסוכה שיוצאין פתקאות מבית המלך. והצל הדוא הסירו מאותן אנשים הנגרעים מזה העולם. שהרי אז מסונה אחד השר יְהוָה יורד בלילה ההוא בכתב ספורש חקוק בחותם. וכמה אלף אלפים ורבוה רבבות עמו. ולוקחים צל הדוא מכל אחד ואחד הנגרעים ומעלים אותו למעלה. או דולכות ומשוטטות הנפשות ורואות אותן הצללים וחוזרות למקמן תוך הקבר. ומכריות לשאר המתים. פלוני בא אצלנו פלוני בא אצלנו.

מראה מקומות (א) תלים ל"ב (ב) שם קמ"ג (ג) חיו"ב כ"ב

זה הזהר

ג) ביום ראש השנה דעלמא אסדן. וכרסיא דדינא קיימא לגבי מלכא עלאה למידן עלמא. כל נפשא ונפשא משפטא ובעתא רחמי על חיי. זליילא דנפשא יומא דדינא אזלין ומשפטן למשמע ולמדע מלן הוא דינא דאתדן על עלמא. ולזמנין דקא מודיעין בחזווא לחיי. כד"א ג) בחלוס חזיון לילה בנפול תדרמה על אנשים ונוי או יגלה און אנשים ובמוסרם יחתם. מהו מוסרם. דא נפש דאויסי קיימא וחתים לבני נשא מלין לקבלא מוסר. זליילא בתראה דחגא דקא נפקן פתקין מבי מלכא. והוהוה לל אעדיאו מבי גריעו דהאי עלמא. דהא כדן חד ממנא סרכא יְהוָה נחית בזהוהוה ליליא בכתב מפרש גליפא בעוקא. וכמה אלף אלפיין ורבוה רבוון עמיה. ונשלין לשהוה לל מכל חד וחד וסלקין ליה לעילא. כדן האי נפשא אולא ומשפטא ומחלת לשהוה לל ותנת לאתרה גו קברא. וקא מכרות לשאר מתים. פלוני אחי לגבן פלוני אחי לגבן.

[כס] זה סוד עלמא דדכורא : [כס] כתבו ספרשי הזהר שמקום נפשות המתים הוא באווי של בית הקברות : [כס] פי' תאמרנה הוא לשון עתיד והיינו אף גם לאורי הסיתה. ואין זה העצמות כמש אלא צורתם הנקרא הכלא דגרסי. וזה הכתב נמצא בקבר עד תחית המתים :

אם זכאי וטוב הוא כלם יצחיקים. ואם לא. כלם אמרים
 וי. וכאשר מעלים על ההוא מעלים אותו אצל עבד נאמן
 הדיא אשר שמו בַּמִּטְרָן. והוא לוקח על ההוא אליו
 ומעלהו למקומו. (ככתוב ה) כעבד ישאף על. ישאף על
 בודאי. מאדה שעה והלאה מכינים מקום לאותה נשמה
 של האיש ההוא. ומקום עבור הרוח בנן ערן. ומקום לנפש
 לנח וליהנות בשעה שששוממת והולכת. לפי שיש נפש
 שאין לה מנוחה. זו היא שכתוב בה (ג) ואת נפש איבך
 יקלענה בתוך כף הקלע. וזו היא שהולכת ומשוממת
 ומתגלגלת בכל העולם. ואין לה מנוחה כלל יומם וליילה.
 וזה הוא עונש נדול מדי. ויש נפש הנכרתת עם דניף.
 זו היא שכתוב בה והכרתי אותה מקרב עמה. ולנפש זו
 אין לה זכר כלל. ויש שאינה נכרתת עם הגוף רק.
 שנכרתת ממקום העליון. זו היא שכתוב בה (ג) ונכרתה
 הנפש ההיא מלפני אני ה'. מהו מלפני. שאין שורה עליה
 הריה. וכאשר הרוח אינו שורה עליה אין לה השתתפות
 כלל במד שלמעלה. ואינה יודעת מעניני עולם העליון כלל.
 וזו היא נפש כנפשות הברמות. נפש שיש לה מנוחה זו
 היא כאשר הולכת ומשוממת תפגע באותה המנוחה
 יהודיעם ובאותן השירים של. לוקחים אותה ומכניסים
 אותה בכל פתחי נן ערן. ומראים לה כבוד הצדיקים
 וכבוד אותו הרוח שלה. והיא מתדבקת בו במנוחה תוך
 הלבוש ההוא. ואז תדע באותן ענינים של העולם העליון.
 וכאשר רוח ההוא עולה להתעטר תוך נשמה העליונה
 למעלה. מתקשרת אותה הנפש ברוח ההוא ומארת ממנו.
 כמו הלבנה כאשר מוארת מהשמש. ואותו הרוח מתקשר
 תוך הנשמה ההיא. ואותה הנשמה מתקשרת תוך סוף
 המחשבה. שהוא סוד הנפש שלמעלה [סד] ואותה הנפש
 שלמעלה מתקשרת תוך רוח העליון ההוא [סה] ורוח
 העליון ההוא מתקשר תוך נשמה עליונה ההיא [סו] ונשמה
 עליונה ההיא מתקשרת באין סוף. ואז הרי זה מנוחה
 של הכל וקשר של הכל למעלה ולמטה. הכל
 בסדר אחד וברמיון אחד. ואז זו היא מנוחת הנפש שלמטה.
 ועל זה כתיב (ד) והיתה נפש אדני צדורה בצרור החיים
 א"ת ה' אלדיך. ברמיון אחד ובסוד אחד של א"ת ההיא [סז]
 זו ברמיון זו. כי כאשר יורדת הלבנה שהיא סוד נפש
 העליון מוארת מכל הצדדים. או היא מאירה לכל המרכבות
 והמחנות. ותעשה אותם גוף אחד שלם המאיר באור זיו
 העליון. כמו כן וברמיון זה יורדת זאת הנפש התחתנה
 מוארת מכל הצדדים. מתוך אור הנשמה ומתוך אור הרוח.
 ויורדת ומאירה לכל אותן המרכבות והמחנות. שהם אברים
 ועצמות של הגוף שלה. ותעשה אותם גוף שלם המאיר
 בהארה. זש"כ ה) והשיבוע בצחצחות נפשך. נפשך ממש.
 ואחר כך ועצמותיך יחליץ. שיהי נעשה מהם גוף שלם
 באיור בהארה. ויקים יוודה וישבך להקב"ה. כמו שנדרש
 בכתוב כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. וזאת היא
 מנוחת הנפש ודאי מכל הצדדים. וכאם הם הצדיקים
 המפחדים מרבונם בעולם הזה. לזכות בשלש מנוחות
 לעולם הבא [סח]:

1) כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו
 וגו'. א"ר יצחק עבודת מצרים היתה שהיו
 עובדים

אז זכאה סבה איכו כלכו חלאן. ואז לאו. כלכו אמרי
 יו. וכד סלקין ההוא לל סלקין ליה לגבי ההוא עבד
 מיימון דשמיא ממטרון ונשיל ההוא לל לגביה וסליק
 ליה ללתייה. כד"א ה) כעבד ישאף על. ישאף על
 ודאי מההוא שעתה והליך מתתקנא לוכתא לההוא נשמתא
 דההוא צ"ג. ודוכתא לרוח בגימטא דערן. ודוכתא לנפש
 לנייחא ולאסהנאה ששעתא דמשעתא והולא. בנין דלית נפש
 דלית לה נייחא. האי איכו דכתיב בה (ג) ואת נפש איבך
 יקלענה בתוך כף הקלע. ודאי איכו חולא ומשעתא
 ומתגלגלת בכל עמלא. ולית לה נייחא כלל יממא וליני.
 ודאי איכו עונש אימיר מכלא. ולית נפש דאשתייתת עם גופא.
 האי איכו דכתיב בה והכרתי אותה מקרב עמה.
 ולהאי לית לה דוכרנו כלל. ולית נפש דלא תשתלי עם גופא
 ותשתלי מאחר עלאה האי איכו דכתיב בה (ג) ונכרתה
 הנפש ההיא מלפני אני ה'. מהו מלפני. דלא שריח עלה
 רוחא וכד רוחא לא שריח עלה לית לה שותפו
 כלל במאי דלעילא. ולא ידעית מאינון מלין דההוא עמלא כלל.
 והאי איכו נפש כדבעי נפש דלית לה נייחא האי
 איכו כד חולא ומשעתא אשעתא צהאי מממא
 יהודיעם ובאיונין ס"כין דליה. נסלין לה ואלעין
 לה בכל פתחי נן ערן. ואחזיון לה יקרא דלדיקיא
 ויקרא דהאי רוח דליה. ואיכו מתדבקת ציה בנייחא נו
 ה"וא לזבוא. וכדין ידעת צאיוני מלין דההוא עמלא.
 וכד ההוא רוח סליק לאתעטרא נו נשמה עלאה
 לעילא. ההוא נפש מתקשרת צההוא רוח ואתנכירת מניה
 כסיכרא כד אתנכירת משמא. וההוא רוח מתקשר
 נו ההוא נשמתא. וההוא נשמתא מתקשרת נו סוף
 מהשעה. דלחיה רוח דנפש דלעילא [סד] וההוא נפש
 דלעילא מתקשרת נו ההוא רוח עלאה [סה] וההוא
 רוח עלאה מתקשרת נו ההוא נשמה עלאה [סו] וההוא
 נשמה עלאה מתקשרת באין סוף. וכדין איכו נייחא
 דכלא וקשורא דכלא עלילא וממא. כלל צדא
 חדא וגוונא חדא. וכדין דא איכו נייחא דנפש דלתתא
 ועל דא כתיב (ד) והיתה נפש אדני צדורה בצרור החיים
 א"ת ה' אלדיך. בגוונא חדא וצרורא דההוא א"ת [סז]
 דא בגוונא דא. כד נתתא סיכרא רוח דנפש
 עלאה נהירא מכל סערין. איכו נהירא לכל רתיכין
 ומשריין. ועצידת לון גופא חדא שלימא דנהיר צהיכו צווא
 עלאה. אוף הכי בגוונא דא נתתא האי נפש תתתא
 נהירא מכל סערין. מגו נהירו דנשמתא ומגו נהירו דרוחא.
 ונתתא ונהירא לכל אינון רתיכין ומשריין. דאינון שייפין
 ירצין דגופא דליה. ועצידת לון גופא שלימא דנהיר
 צהיכו. והש"ד ה) והשיבוע צהנחמית נפשך נפשך ממש.
 ולבתר ועצמותיך יחליץ. דעצידת מנייכו גופא שלימא
 ונהיר צהיכו. וקס ווארו ומשעתא לקב"ה. כזא דלתתא
 דכתיב כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. ודאי אמר
 נייחא דנפש ודאי מכל סערין. וכהין אינון דדיקיא
 דנהלין למאריהון צעמלא דין למוכי צתלת נייחי לעמלא
 דלתי [סח]:

1) כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו
 וגו'. א"ר יצחק עובדא דמלרים
 פלחין

מראה בקו-ות (א) איכו ו' (ב) שמואל א' כ"ב (ג) ויקרא כ"ב (ד)

זיו הזהר

[סד] היינו ספירת המלכות; [סה] היינו ספירת התפארת; [סז] היינו ספירת הכינה; [סח] א"ת מרמו על ספירת המלכות שנקראת ספירת
 על שם הרמיון שביניהן [סח] נ' מנוחות היינו של נפש ייח ונשמה;

עוברים לע"ז שנקראת שפחה. כמו שנתבאר. וכנען היו עוברים לע"ז שנקראת שבי אשר כבית הבור. וע"כ כתוב ארור כנען עבד עברים יהיה לאחיו. לפיכך כלם מכזבים בענינים הקדושים ועושים מעשה עריות ככל. לפיכך כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתה בה לא תעשו. רבי יהודה אמר שעשו מיני כשפים רעים לטמא את הארץ. כתוב ולא טמא את ארמתיך. וכתוב ותטמא דארץ:

פלחין לשפחה כמה דלוקימנא. עובדא דכנען פלחין לסהור דלקרי שבי אשר צבית הבור. וע"ד כתיב ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. בגין כך כללו מוכזבין במלין קדישין ועבדן עובדן דעריין בכלא. צ"כ כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתה בה לא תעשו. רבי יהודה אמר דעבדן זינין ציטין לסאבא ארעא. כ"ד ולא תטמא את ארמתיך. וכתיב ותטמא דארץ:

את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם. כתוב מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. א"ר אבא אשרי חלקם של ישראל שהקב"ה בחר בהם מכל העמים עכו"ם. ובעבור אהבתו עליהם נתן להם משפטי אמת. נטע בהם עץ החיים. השרה שכינתו ביניהם. מפני מה. לפי שישאל רשומים ברושם הקדוש בבשרם. וניכרים שהם שלו מבני היכלו. ולפיכך כל אלה שאינם נרשמים ברושם הקדוש בבשרם אין הם שלו. וניכרים שכלם מצד של מומאה באים. ואסור להתחבר בהם לעסוק עמהם בדברי הקב"ה. ואסור להודיע להם דברי התורה. לפי שכל התורה שמוותיו של הקב"ה היא. וכך אות של התורה נקשרת בשם הקדוש. וכך מי שאינו נרשם ברושם הקדוש בכשרו אסור להודיע לו דברי התורה. וכל שכן להשתדל עמו בזה. רבי שמעון פתח. זאת חוקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו. וכתוב וכל עבד איש מקנת כסף ומלת אותו וגו'. ומה פסח שהוא בשר לאכל. ומפני שמרמו על ענין קדושה אסור לכל אלה לאכל בו. ואסור ליתן להם לאכל עד שיהיו נימולים. התורה שהיא קדש קדשים שמו העליון של רבקה על אחת כמה וכמה. וש"כ מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. וכל מי שאינו נימול ולומדים עמו אפילו את קמנה מהתורה. כאלו מורייב העולם ומשקר בשם הקב"ה. שהכל בזה תולה וזה בזה מתקשר. שכתוב (ה) אם לא בריתי יומם וליילה חקות שמים וארץ לא שמתי. בוא וראה כתוב וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. לפני בני ישראל שם. אבל לשאר עמים לא שם. לפיכך דבר אל ב"י. ואל בני ישראל תאמר. וכן כלם. יניח אבות העולם. הלא הם הלל ושמאי. שכן אמרו לאונקלוס. ולא הודיעו לו דבר תורה עד שנימול. ומי שנימול נתקשר בקשר ההוא של האמונה. ומי שאינו נימול ולא נתקשר בו כתוב בו וכל זר לא יאכל קדש. ולפיכך (ג) התן אמת ליעקב. ולא לאחר. תורת אמת לזרע אמת. רבי חזקיה אמר את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו. (ג) משפטי. אלו הם גזרות התורה. חקותי. אלו הם דתי המלך [סג] רבי יהודה אמר כל איותן המצות ששורשם במקום שנקרא צד"ק נקראין חקותי. והם גזרות המלך. ובכל מקום שנקראין משפט נקראין דיני המלך. שהוא מלך הקדוש הקב"ה. מלך שהעולם כלו שלו הוא. שהוא מלך הקדוש במקום ששני חלקים נאחזים זה בזה [ט] וע"ז כתוב (ד) צדק ומשפט מכוון כסאך. והם דין ורחמים. ולפיכך נקראין חק ומשפט. וע"ז כתוב חקיו ומשפטיו לישראל. לישראל ולא לשאר עמים. אחריו מה כתוב. לא עשה

את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו ללכת בהם. כתיב מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. א"ר אבא זכאה חולקא דישראל דקב"ה אחרעי בזה מכל עמין עכו"ם. ובגין רחמימותא דליה עליהו יהיב לון נימוסין דקספי. כסע בזה אילנא דחיי. אשרי שכינתא בינייהו. מאי טעמא. בגין דישראל רשימין ברשימתא קדישא בצבירון. ואשתמודען דאינו דליה מצני היכליה. ובג"כ כל אינון דלא רשימין ברשימו קדישא בצבירון ללו אינון דליה. ואשתמודען דכלהו מספ"ה ומסאבותא אחיין. ואסיר לאתחברא בזה לאשתעי בצדיהו במלוי דקב"ה ואסיר לאודעא לכו מלי דאורייתא. בגין דאורייתא כלל שמה דקב"ה. וכל את דאורייתא מתקשרא בשמה קדישא. וכל מאן דלא אתרשיט ברשימתא קדישא בצבירא אסיר לאודעא ליה מלי דאורייתא וכל שכן לאשתדלע ביה. רבי שמעון פתח. זאת חוקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו. וכתוב וכל עבד איש מקנת כסף ומלת אותו וגו'. ומאי פסחא דאינו בשרא למיכלא. על דאתרמיזו במלה קדישא אסיר לכל סני למיכלא ביה. ואסיר למיכב לכו למיכל עד דאתגורו. אורייתא דהיא קדש קדישא שמה עלאה דקב"ה טאב"ו. מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל. וכל מאן דלא אתגור ויסבין ליה אפילו את זעירא דאורייתא כאילו חריב עלמא ומשקר בשמה דקב"ה. דכלל ביה תליא ודא בדה אתקשר. דכתיב (ה) אם לא בריתי יומם וליילה חקות שמים וארץ לא שמתי. תא חזי כתיב וזאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. לפני בני ישראל שם. אבל לשאר עמין לא שם. צ"כ דבר אל ב"י. ואל בני ישראל תאמר. וכן כלם. ינוחו אבטן דעלמא. אינון הלל ושמאי. דהכי אמרו לאונקלוס. ולא אודעו ליה מלה דאורייתא עד דאתגור. ומאן דאתגור אתקשר בצדיהו קשרא דמסימנותא. ומאן דלא אתגור ולא אתקשר ביה כתיב ביה וכל זר לא יאכל קדש. ובג"כ (ג) התן אמת ליעקב. ולא לאחר. תורת אמת לזרע אמת. ר' חזקיה אמר את משפטי תעשו ואת חקתי תשמרו. (ג) משפטי. אלוין אינון גזרי אורייתא חקותי. אלוין אינון נימוסי מלכא [סג] ר' יהודה אמר כל אינון נימוסין זאתר דלקרי דז"ק אקרין חקותי. ואינון גזרת מלכא. ובכל אתר דלקרי משפט אקרין דינא דמלכא. דהיינו מלכא קדישא קב"ה. מלכא דעלמא כלל דליה הוא. דהוא מלכא קדישא בצתר דתריין חולקין אחיין דא בדה [ע] וע"ד כתיב (ד) לזק ומשפט מכון כסאך. ואינון דינא ורחמי. ובגינוי כך אקרין חק ומשפט וע"ד כתיב חקיו ומשפטיו לישראל. לישראל ולא לשאר עמין. צתריה מאי כתיב. לא עשה

מראה מקומות (ה) ימי' (ג) מיכ' ז' (ג) דף ע"ג (ד) תליס פ"ט

זו הזהר

וספן ר' חזקיה סוכר שהן משפטי והן חקותי שניהם במדת התפארת. ור"י סוכר שחקותי הם במלכות שנקראת צדק ומשפטי הם בתפארת: וכן שהם יסוד ומלכות:

כן לכל גוי. ותנין אע"ג דאתנור אי לא עביד פקודי אורייתא הרי הוא כעכו"ם בכלא ואסיר לזילף ליה פתגמי אורייתא דג"כ לא עשה כן לכל גוי. סתם [פא] ומשפטים כל ידעום לעולם ולעלמי עלמין — :

כן לכל גוי. ולמדנו אע"פ שנימול אם אינו מקיים מצות התורה הרי הוא כעכו"ם לכל דבר. ואסור ללמד לו דברי תורה.. לפיכך לא עשה כן לכל גוי. סתם [פא] ומשפטים כל ידעום לעולם ולעלמי עלמין — :

6) ערות אביך וערות אמה לא תגלה א"ר יהודה בשעתא דאסגיא וזכאי בעלמא כנסת ישראל סלקא ריחין עבין ומתברכא מיילכא קדישא ואנפסא נהידין וזומנא דאסגיא חייבין בעלמא כנסת ישראל לא סלקא ריחין עבין ואטעמא כביכול מסערא אחרא מריא. כדון כתיב (ג) השליך משמים ארץ וגו' ואנפסא חסוכן. ר' יוסי אמר בשעתא דאסגיא וזכאין בעלמא כתיב (ג) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקי וזומנא דאסגיא חייבין בעלמא כתיב (ד) השיב אחר ימינו. רבי חזקיה אמר מהכא. (ה) ונגנן מפריד אלוף כלומר אפרים מלכא מן ממרוניתא. הו"ד ערות אביך וערות אמה לא תגלה רבי אלעזר הו"ד יתיב קמי אבוי ואל' אי פרקליטא בעלמא דממרוניתא אשתכח. ואי קטיגוריא בעלמא דממרוניתא אשתכח אמאי אל' למלכא דהו"ב ליה דר מממרוניתא. כל זמנא דהו"ב ברא עביד רעותא דמלכא. מלכא עביד מדוריה דממרוניתא. וכל זמנא דלא הו"ב הו"ב עביד רעותא דמלכא. מלכא פריש מדוריה דממרוניתא. כך קב"ס וכנסת ישראל. כל זמנא דאסגיא עבדין רעותא דקב"ס. קב"ס שוי מדוריה דכנסת ישראל. מאי קעמא בגין דישראל הוא ברא צוכרא דקב"ס. דכתיב בני בכורי ישראל. אמה. דא הוא כנסת ישראל. דכתיב (ו) ואל תשח תורת אהרן.. (ז) חמי מאי כתיב בן חכם ישמח אב. צעוד דהאי בר אויל בלרע מישר והוא חכימא ישמח אב דא מלכא קדישא דלעילא. ישמח אב סתם. ואי אשתכח האי בר בלרעא תקלא. מאי כתיב וכן כסיל תונג אמו. תונג אמו ודאי. דא כנסת ישראל וזכאין דמלכא דכתיב (ח) וצפנעכס שלחה אהכס.. וכד האי בר לא אהדבר לרעותיה דמלכא כדון היא ערייתא דכלא. ערייתא דכל סקרין. דהא מלכא פריש מממרוניתא. וממרוניתא בלא מלכא איחי. וע"ד כתיב ערות אביך וערות אמה לא תגלה אמה היא. אמה היא ודאי ושירא עמך. דג"כ לא תגלה ערותה :

6) ערות אביך וערות אמה לא תגלה. א"ר יהודה בשעתא דאסגיא וזכאים בעולם כנסת ישראל מעלה ריח טוב. ותתברך מן מלך הקדוש ופניה מאירים. ובזמן שמרובים רשעים בעולם כנסת ישראל אינה מעלה ריח טוב. ותמעם כביכול מן צד הדין המר. או כתוב (ג) השליך משמים ארץ וגו'. ופניה חשוכים. רבי יוסי אמר בשעתא דאסגיא וזכאים בעולם כתוב (ג) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקי. ובזמן שמרובים רשעים בעולם כתוב (ד) השיב אחר ימינו. רבי חזקיה אמר מהכא. (ה) ונגנן מפריד אלוף. כלומר מפריד המלך מן המלכות. וז"ל ערות אביך וערות אמה לא תגלה. רבי אלעזר היה יושב לפני אביו ואמר לו. אם מליצות טובות בעולם ניכר בהשכינה. ואם קטיגוריא בעולם ניכר בהשכינה. מפני מה. א"ל משל למלך שהי' לו בן מן הממרוניתא. כל זמן שהבן ההוא עושה רצון המלך. עושה המלך מדורו אצל הממרוניתא. וכל זמן שאותו הבן אינו עושה רצון המלך. מסלק המלך מדורו מן הממרוניתא. כך הקב"ה ומדת מלכותו. כל זמן שישראל עושים רצונו של הקב"ה. עושה הקב"ה מדורו במדת מלכותו. מפני מה. לפי שישראל נקראים בנו בכורו של הקב"ה. שכתוב בני בכורי ישראל. האם. זו היא מדת מלכותו. שכתוב (י) ואל תשח תורת אהרן.. (ז) ראה מה כתוב. בן חכם ישמח אב. כל זמן שזה הבן הולך בדרך הישר והוא חכם ישמח אב. זה מלך הקדוש שלמעלה. ישמח אב סתם, ואם נמצא זה הבן בדרך מעוקל. מה כתוב. וכן כסיל תונג אמו. תונג אמו בודאי. זו מדת המלכות והשכינה. וסוד הדבר שכתוב (ח) וצפנעכס שלחה אהכס. וכאשר זה הבן אינו מתנהג כרצון המלך. אז היא ערות הכל. ערות כל הצדדים. שהרי המלך נפרש מן מדת מלכותו. והמלכות בלי מלך היא. וע"ז כתוב ערות אביך וערות אמה לא תגלה אמה היא. אמה היא בודאי ושכינתיה שורה עמך. לפיכך לא תגלה ערותה :

7) ערות אשת אביך לא תגלה. מה הרמז של אשת אביך. א"ר שמעון הרי למדנו שכל דברי התורה הם נסתר ונגלה. כמו שהשם הקדוש הוא נסתר ונגלה. התורה שהיא השם הקדוש כמו כן נסתר ונגלה. כאן כל הנגלה הוא ידוע. והנסתר הוא כמו שביארנו. ומקרא זה כך ענינו. אשת אביך. למדנו כל זמן שמדת המלכות נמצאת עם המלך ומניקה לך נקראת אשת עכו"ם שהגלתה השכינה עמך ונתרחקה מן המלך. אשת אביך נקראת. אשתו של המלך הקדוש היא. לא נתגרשה בספר כריתות מסנו. אשתו היא בודאי. כמו שכתוב (י) כה אמר ה' אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתי. אלא ודאי אשת המלך היא אע"פ שנגלה. וע"כ פקד עליה

7) ערות אשת אביך לא תגלה. מה הרמז של אשת אביך. א"ר שמעון הרי למדנו שכל דברי התורה הם נסתר ונגלה. כמו שהשם הקדוש הוא נסתר ונגלה. התורה שהיא השם הקדוש כמו כן נסתר ונגלה. כאן כל הנגלה הוא ידוע. והנסתר הוא כמו שביארנו. ומקרא זה כך ענינו. אשת אביך. למדנו כל זמן שמדת המלכות נמצאת עם המלך ומניקה לך נקראת אשת עכו"ם שהגלתה השכינה עמך ונתרחקה מן המלך. אשת אביך נקראת. אשתו של המלך הקדוש היא. לא נתגרשה בספר כריתות מסנו. אשתו היא בודאי. כמו שכתוב (י) כה אמר ה' אי זה ספר כריתות אמכם אשר שלחתי. אלא ודאי אשת המלך היא אע"פ שנגלה. וע"כ פקד עליה

מראה מקומות (א) דף ע"ג (ב) איכה ב' (ג) שיר ב' (ד) איכה ב' (ה) משלי ע"ו (ו) משני י"א (ז) דף ע"ד. (ח) ישעי' ל' (ט) דף ע"ב. (י) ישעי' ל'

מראה מקומות (א) דף ע"ג (ב) איכה ב' (ג) שיר ב' (ד) איכה ב' (ה) משלי ע"ו (ו) משני י"א (ז) דף ע"ד. (ח) ישעי' ל' (ט) דף ע"ב. (י) ישעי' ל'

זיו הזהר

[פא] פ"י סתם גוי אף אם הוא גימול :

עלה תרי זמני. חד כד יתבא במלכא בזווגא חד ואתקרי אמך. דכתיב ערות אמך לא תגלה. לא תעביד דיתרחקין דא מן דא ותשתלח על חובך. כמה דכתיב (א) ובפשעכם שלחה אמכם. וחד כד היא בגלותא עמך ואתגליא מהיכלא דמלכא ואתקרי אנתא דמלכא. אש"ג דאתרחקת מניה לא תעביד מאי דתגרס דתעדי מביך. וישלסין כך שנאך. ולא תסתמר עלך בגלותא. ה"ד ערות אשת אביך לא תגלה. מאי קעמא. בגין כי ערות אביך היא. אש"ג דאתרחקת מן מלכא אשגחתיא דמלכא בה דתירא. ובעיא לאסתמרא לקבלתא יתיר. ולא תיחזב לגבה:

(ג) ערות אחי אביך לא תגלה. תאנא רבי יהודה דא ישראל דלתתא. דכחזבין אלין יגלון ישראל ביני עממיא ויתחרב ירושלים לתתא. וע"ד פנין רחיומא דקב"ה דקרא לישראל אחים. שנאמר למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך.. וע"ד אקרין ישראל אחין לקב"ה דלא אשדי רחיומא דילסון לעלמין. (ג) ירושלים דלתתא אחות אמך אתקרי. כמה דכתיב (ד) ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדו וגו'. מסו שחוברה לה יחדו. בגין דאזווג בה מלכא משיט סקרין בכל ספרי מלכא דברגא דלדייק [עג] וכל כמרי מלכא כלין בים. והיינו שחוברה לה יחדו [עג] —:

ערות כלתך לא תגלה. א"ר חזקיה כלה בסוד עליון היא. להראות שמי שפוגם למטה פוגם למעלה. ערות כלתך לא תגלה. שלמדנו עונתם של תלמידי חכמים משבת לשבת. מפני שידועים סוד הדבר ויכונן את לבם [עד] ונמצא רצונם שלם. והבנים שיולידו נקראים בני המלך. ואם הם פוגמים הדבר למטה, כביכול פוגמים הם ברכלה שלמעלה. או כתיב ערות כלתך לא תגלה. ענין זה הוא לאותן היודעים דרכי התורה. ולשאר העם מקרא זה יודיר בגולה. כלתך פמש. וכשביל המא זה נתלקה השכינה מביניהם:

(ה) ערות אשה ובתה לא תגלה וגו'. ואשה אל אחותה לא תקח לצדוד וגו'. א"ר שמעון מ"י ווא"ת הוא סוד של שני עולמות שמתחברים יחד. והיינו עולם ועולם. מ"י. הרי נתבאר שזו מדרגה העליונה למעלה [פה] ההתחלה ששייך בה לשון שאלה. ונקראת מ"י ככתוב (ו) שא מרום עיניכם וראו מ"י ברא אלה. וא"ת. היא מדרגה התחתונה שלמטה עולם התחתון [עו] ושתיהן הן שני עולמות בחבור אחד בקשר אחד ביחד.. יעקב איש תם חברים יחד. חברים יחד למעלה וחברים יחד למטה [עז] ומשם יצאו שנים עשר שבטים הקדושים כרמיון שלמעלה [עח] יעקב שהי' איש תם הבנים אהבה בשני העולמות כמו שנתבאר. שאר אנשים שעושים ככה. הם מגלי עריות למעלה ולמטה. גורמים שנאה בשני העולמות וגורמים פירוד. וש"כ ואשה אל אחותה לא תקח לצדוד. שנעשו בעלי שנאה זו לזו. ואם תשא שכתוב ותקנא רחל באחותה. כך הוא וראי. שהרי עולם התחתון כל תשוקתו היא רק בשביל:

עליה שתי פעמים. אחד כשהיא יושבת עם המלך בזווג אחד ונקראת אמך. שכתוב ערות אמך לא תגלה. לא תעשה לגרום שיתרחקו זה מן זה ותשתלח מפני עונך. כמו שכתוב (א) ובפשעכם שלחה אמכם. ואחד כשהיא בגלות עמך והגלתה מן היכל המלך ונקראת אשת המלך. אע"פ שנתרחקה ממנו לא תעשה מה שתגרום שתסתלק השכינה מביך. וישלסו בך שנאך. ולא תשמור אותך בגלות. וש"כ ערות אשת אביך לא תגלה. מה המעם. לפי כי ערות אביך היא. אע"פ שנתרחקה מן המלך השגחת המלך בה תמיד. ונצרך להודיר נגדה מאד. שלא נחטא אליה:

(ג) ערות אחי אביך לא תגלה. למד רבי יהודה שזה טרמו על ישראל שלמטה. שמפני עונות האלה יגלו ישראל בין האומות ויחרב ירושלים שלמטה. וע"כ למדנו שמהבת הקב"ה לישראל קרא אותם אחים. שנאמר למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך.. וע"כ נקראים ישראל אחים להקב"ה מפני שאינו מסיר אהבתו מהם לעולם. (ג) ירושלים שלמטה אחות אמך נקראת. כמו שכתוב (ד) ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדו וגו'. מה שחוברה לה יחדו. בשביל שמזדוג בה המלך מששה צדדים בכל צדדי המלך בהסדרנה שנקראת צדי"ק [עג] וכל כמרי המלך כלולים בו. והיינו שחוברה לה יחדו [עג] —:

ערות כלתך לא תגלה. א"ר חזקיה כלה בסוד עליון היא. להראות שמי שפוגם למטה פוגם למעלה. ערות כלתך לא תגלה. שלמדנו עונתם של תלמידי חכמים משבת לשבת. מפני שידועים סוד הדבר ויכונן את לבם [עד] ונמצא רצונם שלם. והבנים שיולידו נקראים בני המלך. ואם הם פוגמים הדבר למטה, כביכול פוגמים הם ברכלה שלמעלה. או כתיב ערות כלתך לא תגלה. ענין זה הוא לאותן היודעים דרכי התורה. ולשאר העם מקרא זה יודיר בגולה. כלתך פמש. וכשביל המא זה נתלקה השכינה מביניהם:

(ה) ערות אשה ובתה לא תגלה וגו'. ואשה אל אחותה לא תקח לצדוד וגו'. א"ר שמעון מ"י ווא"ת הוא סוד של שני עולמות שמתחברים יחד. והיינו עולם ועולם. מ"י. הרי נתבאר שזו מדרגה העליונה למעלה [פה] ההתחלה ששייך בה לשון שאלה. ונקראת מ"י ככתוב (ו) שא מרום עיניכם וראו מ"י ברא אלה. וא"ת. היא מדרגה התחתונה שלמטה עולם התחתון [עו] ושתיהן הן שני עולמות בחבור אחד בקשר אחד ביחד.. יעקב איש תם חברים יחד. חברים יחד למעלה וחברים יחד למטה [עז] ומשם יצאו שנים עשר שבטים הקדושים כרמיון שלמעלה [עח] יעקב שהי' איש תם הבנים אהבה בשני העולמות כמו שנתבאר. שאר אנשים שעושים ככה. הם מגלי עריות למעלה ולמטה. גורמים שנאה בשני העולמות וגורמים פירוד. וש"כ ואשה אל אחותה לא תקח לצדוד. שנעשו בעלי שנאה זו לזו. ואם תשא שכתוב ותקנא רחל באחותה. כך הוא וראי. שהרי עולם התחתון כל תשוקתו היא רק בשביל:

מראה מקומות (א) יע"י כ"ט (ב) דף טו : (ג) דף פח. (ד) תלוי קב"ה (ה) תרומה קבו : (ו) יע"י מ'

עין הזהר

[עג] זה ספירת היסוד שכל הספירות נכללות בו; [עג] יחדיו צירוף יחדו. מ"י שחוברה לה שתייה יחד עם הוא"י. ואות וא"י רמו על מדת התפארת; [עד] יכונן לגרום הורגנות למעלה. ככתוב בכל דרכיך רעהו. כלומר ד"ע ה"ו. והבן; [עז] עולם הבינה אמא עלאה נקראת מ"י שבג"ל. על שם נ' שערי בינה; [עו] זו מדת המלכות אמא תתאה [עו] כי לאה ורחל הן כנגד בינה ומלכות; [עח] י"ב שבטי יה הם כנגד י"ב צירופי שם הוי"ה ב"ה;

בשביל להיות כרמיון עולם העליון ולירש מקומו .. ובסוד הזה יש סוד העריות של אשה ובתה. והכל סוד אחד. מ"י וזאת נקראין אחיות. לפי שהם באחוה באהבה ובתחברות הרצון. ונקראות אשה ובתה. מי שמגלה ערותן אין לו חלק לעולם הבא. ואין לו חלק בהמונה :

6) וְאֵל אִשָּׁה בְּנֵת סַמְתָּהּ לֹא תִקְרַב וְגו'. א"ר שמעון למדנו קב"ה מיני מומאה ירדו לעולם. שנאחזים מצד הנחש התקיף. כ"ז מינים גדולים שבהם נאחזים בהנקבות ונדבקים בהן בזמן שהן בנות מומאתן. וי למי שיתקרב עמה בזמן הרוא. כי מי שיתקרב או עסה מראה פנים למעלה. שהרי בעבור חמא זה נתעורר נחש הזקיף למעלה. וכמיל וזהם שלו במקום שלא נצרך. ואו דינים מתחילים להתעורר בעולם וכלם נמטאים. וש"כ כי את מקדש ה' ממא. מקדש ה' נממא בשביל חמאי האנשים .. ולמדנו כאשר תרצה האשה להמטר צריכה לגלח אותן השערות שגדלו אצלה בימים שהיתה ממאה. ולחתוך הצפורנים בכל הוזהם ההוא שנמצא בהן. שלמדנו בסודות המומאה שוזהם הצפורנים מעורר וזהם אחר [עכ] ולפיכך צריכות נגיה. ומי שמעבירן לנמרי כאלו הרבה חסד בעולם. ולמדנו שלא נצרך לאדם לתת שיעור וזכר למינין הרעים. ויבער הצפורנים וזהם ההוא שגשם בהן. שלמדנו מי שדורך ברגליו אפילו במגעליו על הצפורנים יכול להגוק. ומה בזה שיעור שיריים מן הוזהם שלמעלה כך. האשה בזמן שנאחו בה וזהם ההוא של הנחש על אהת כסה וכסה. וי למי שמקבל ממנה מן הוזהם ההוא. שכתוב ותדי נדתה עליו. וזה גורם בחמאו וי על העולם. שיקבל מן אותו מקום שלמעלה מן הוזהם ההוא של הנחש התקיף. לפיכך ואל אשה בנות מומאתה לא תקרב:

7) וְאֵל אִשָּׁה עִמִּיתְךָ לֹא תִתֵּן שִׁכְבְּתְךָ לְרֹעֵ. א"ר אחא כוא וראה מי שמתחבר עם אשה איש כאלו מסקר בהקב"ה ובמדת מלכותו. וע"כ הקב"ה אין מספר לו בתשובה. אלא שהתשובה תולה עד שיסתלק מן העולם. וש"כ (ג) אם יכפר דעון הוזה לכס עד תמותו. ואימתי יכופר. בשעה שנכנס בתשובה לעולם ההוא. ויש לו לקבל עונש. רבי אלעזר אמר מי שמסקר במדת מלכותו אינו סתקבל בתשובה עד שיהיה נידון בדין הגיהנם. כל שכן מי שמסקר במדת מלכותו ובקב"ה. וכל שכן אם מסריח לו להקב"ה לעשות צורה ממזר באשה אחרת. ומכחיש ממסים הסלך:

8) רבי אבא היה מהלך לקפוטקיא והיה עמו רבי יוסי. כשהיו מהלכים ראו איש אחד שהוא בא והיה לו רישם אחד בפניו. א"ר אבא נכוד מדרך הזה. שהרי פניו של זה מעיד עליו שעבר על ערוה של תורה. ובעבור זה נרשם בפניו. א"ר ר' יוסי אם זה הרושם היה לו כנעוריו איזה דבר ערוה נמצא בו. א"ר אני רואה בפניו שמעיד עליו שעבר על ערוה של תורה. קרא לו רבי אבא ואמר לו השיבני דבר. רושם זה אשר בפניך מה הוא

בגין למהוי כנוונא דעלמא עלאה ולמירת דוכתא .. וברוא דא חית רוא דעריין דלמא וברתא. וכלא ברוא הדא. מ"י וזאת התקרין אחתן. בגין דלינון בלחוס וברחמינו ובחזירא דרעותא. ולקרין למא וברתא. מאן דגלי ערייתסון לית ליה חולקא לעלמא דלתי. ולית ליה חולקא במהימנותא :

9) וְאֵל אִשָּׁה בְּנֵת סַמְתָּהּ לֹא תִקְרַב וְגו'. א"ר שמעון תלמא קב"ה זני מסלכותא נהמו לעלמא דמתלחזן מספרא דחויא תקיפא. כ"ז רבצין מנייחו מתלחזן בנוקבי ואתדבצן בזה בזמנא דליכי אסתחבת. ווי למאן דיקרב בדה בסהו זמנא. דמאן דיקרב בדה אחוי פנימותא לעילא דהא בחובא דא חתער חויא תקיפא לעילא. ושאדי וזהמא בחתר דלא אלשריך .. וכדון דינון שריין לתערא בעלמא ויסתחזון כלא. הס"ד כי את מקדש ה' סמא. מקדש ה' אסתחז בחובייהו דבני נשא .. ותלמא כד צנת אסתח לתדכאה בעיא לספרא סהו סערא דרבי זיומי דליכי מסתחז. ולספרא טיפסרא וכל סהו וזהמא די צון. דתלמא ברוא דמסתחזתא וזהמא דטיפרין תער וזהמא אחרא [עס] ובג"כ צייין גניחא. ומאן דלעבר לון לגמרי כאלו אסני חסד בעלמא. דתניא לא לבעי ליה לאינסי למיהב דוכרנא לזינון צייין ויעבר סופסרא וסהו וזהמא דרשים צו. דתניא מתן דדריך צרגליה אפילו במסתחז עלייהו יכול להתוקא. ומאי צהאי שירי דשירי דוזהמא דלעילא כך. אסתח בזמנא דתלחז צה סהו וזהמא דחויא על אהת כמה וכמה. ווי למאן דמקבל מנה מהסוה וזהמא. דכתבי ותהי נדתה עליו. ואיכו גנים בחוביהו ווי לעלמא דמקבלא מאחר דלעילא מהסוה וזהמא דחויא תקיפא. בניני כך ואל אשה בנות סומתה לא תקרב

10) וְאֵל אִשָּׁה עִמִּיתְךָ לֹא תִתֵּן שִׁכְבְּתְךָ לְרֹעֵ. א"ר אחא תא חוי מאן דמתחבר בלתי דלחרא כאלו מסקר ביה בקב"ה ויכנסת ישראל. וע"כ קב"ה לא מספר ליה בפתובה. אלא דתשובה תליא עד דיסתלק מעלמא. הס"ד (ג) אם יכפר העון הזה לכם עד תמותו ואימתי בשעתא דלאל בפתובה לסהו עלמא. ואיך ליה לקבלא עונשא. ר' אלעזר אמר מאן דמשקר בכ"י לא יתקבל בפתובה עד דיתדן צדינא דגיהנם כל שכן מאן דמשקר בכנסת ישראל ובקב"ה. וכל שכן אי אסרה ליה לקב"ה למעבר דיוקנא דמזמר בלחמו דלחרא ואכחיש פומבי דמלכא

11) רבי אבא הוה חזיל לקפוטקיא והוה עמיס רבי יוסי. עד דהוו חזלי חמו חד צר נש דהוה לתי ורשימא חד בלנפוי. א"ר אבא נסטי מהאי אורחא. דהא חנפוי דדין אסחידו עליה דעבר בערייתא דלורייתא בניני כך אחרים בלנפוי. ח"ל ר' יוסי אי האי רשימא הוה ליה כד הוה יוקא מאי ערייתא אשתתה ביה. ח"ל חנא חמינא בלנפוי דלחסידין דעבר בערייתא דלורייתא. קרא ליה רבי אבא וח"ל אימא מלס. האי רשימא דלנפך מאי הוה

מראה מקובות 6) דף עט. 7) דף מד. 8) דף ע"ז. 9) דף ע"ז.

זיו הזהר

[עס] בזהם הצפורנים נמצאים אלף אלפים, סיקראבים" מכל מיני חלאים רעים בירוע מספרי הרפואה. כי כרמיון זה למעלה שם סוד שורש הספרא אחרא צד המומאה, וחז"ל ירעו הכל גם בלי כלים מגדלי הראיה. ככתוב סוד ה' אל יראיו. וכן ער"ן יש לפרש מה שאמר קודם לגלח השערות. הריינון של הערוה. כי בן נהנו או להשירן ע"י טיפול כדאימא בפסחים (מב:) והיינו ג"כ סממת הויעה והוזהמא שיש סכנה ברבר כמו בזהמא דצפורנים. אבל אין לפרש על שערות הראש דמה נאמר בהצנועה קפוחית שאמרה מימי לא ראו קורות ביתי קלעי ראשי. יומא (מז.) וגם בזהמא פנחס (רמח:) מובא לעיל סוף פרשת מצורע מוכיר שערות הראש בענין החפישת:

הוא. אמר להם בבקשה מכם אל תענישו יותר לאיש דוה. שהרי זה עונותיו גרמו לו. א"ר אבא איזה עון. א"ר 5' יום אחד הייתי מהלך בדרך אני ואחותי. ובאנו ללון באכסניא אחת ונשתכרתי בין. וכל הלילה ההוא התחברתי עם אחותי. קהתי בבקר ורנה בעל האכסניא ואיש אחד נצים. נכנסתי ביניהם להפרידם והכוני זה מצד אחד וזה מצד אחר. ורושם הזה הגיע עד מקום המוח. ונרפאתי על ידי רופא אחד שהיה בינינו. א"ר 5' מי הוא זה הרופא. א"ל רבי שמלאי הוא. א"ל איזו רפואה נתן לך. א"ל רפואת הגפוש. ומן היום ההוא אני חוזר בתשיבה. ובכל יום אני רואה את פני במראה אחד. וזוכה אני לפני הקב"ה רבון העולמים על החמא ההוא. ובאותן הרמעות אני רוחץ את פני. א"ר אב אב אם לא נמנעה ממך תשובה אעביר מעל פינך רושם הזה. אבל אני קורא עליך 6' וסר עונך וחטאתך הכופר. א"ל אמור נ' פעמים [פסוק זה]. אמר נ' פעמים ועבר הרושם. א"ר אבא ודאי שרבונך רצה להעבירו ממך. כי ודאי בתשובה נמצאת. א"ל נודר אני מהיום והלאה לעסיק בתורה יומם ולילה. א"ר 5' מה שמך. א"ל אלעזר. א"ר אבא א"ל עז"ר. ודאי שמך גורם שאליהך יעורך ויהיה כסעך. שלחו רבי אבא וברכו. לזמן אחר מצאו רבי אבא לאיש הזה שהיה יושב ודורש 3' ויקם בי כחשי בפני יענה. במה הכתוב מדבר. אלא אשרי חלקו של אדם העמל בתורה לדעת דרכי הקב"ה 4' שכל מי שעמלו בתורה. כאלו עמל בשם הקדוש ממש. מה שמו של הקב"ה עושה מיטפמים. אף כך התורה. בוא וראה כל מי יעבר על דברי התורה. התורה עולה ויורדת ועושה באיש דוה רשימית בפניו. כדי שיסתכלו בו עליונים ותחתונים. וכלם שופכים קללות על ראשו. ולמדנו כל איהן עיני ה' ההולכים ומשוטטים בעולם לדעת דרכי האנשים. כלם נושאים עיניהם ומסתכלים בפניו של זה האיש. ומכירים בו וכלם פותחים עליו וי. וי לו בעולם הזה. וי לו בעולם הבא. העלו מסביב פלוני. שהרי עדותו בפניו. ורוח טומאה שורה עליו. וכל אותן הימים שנמצא הרושם בפניו לעדות. אם מוליד או בן הוא כמשיך לו רוח מצד המומאה. ואלו הרשעי הדור עזי פנים. שרבונם מניחם בעולם הזה לכחותם בעולם הבא. למדנו זה צדיק וכאי שעמלו בתורה יומם ולילה. הקב"ה ממשיך עליו חוש של חסד שגורשם לו בפניו. ומן הרושם הזה מפחדים עליונים ותחתונים. כמו כן מי שעובר על דברי תורה נמשך עליו רוח טמא ונרשם לו בפניו. וממנו מתרחקים עליונים ותחתונים. וכלם מכריזים עליו. העלו מסביב פלוני שעבר על דברי התורה ועל מצות רבונך. וי לו וי לנפשו. אמר לו רבי אבא יפה דרשת. וברוך הרחמן שראיתי אותך וזכיתי לראותך במדרגה זו. אשרי חלקך בעולם הזה ובעולם הבא:

רועה הנאמן

ד) איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערובה אני ה'. מ"ו עריות הן כמספר י"ד. ועוד שש אחרות כמספר ו' [פ] קודם שלוש ישראל בגלות והשכינה

מראה מקומות (ה) ישיפה ו (ב) איוב ט"ז (ג) 97 עו. (ד) כנלשת כז *

רעיא מהימנא

ד) איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערובה אני ה'. מ"ו עריות הן כמספר י"ד. ועוד שש אחרות כמספר ו' [פ] קודם שלוש ישראל בגלות ושכינתא

זיו הזהר

[פ] היינו אלו שהן איסור קדושה :

והשכינה עמהם צוה הקב"ה לישראל ערות אמך לא תגלה. ונצוה הוה הוא נצוה ערוה של השכינה, וש"כ (ה) ובפשעיכם שולחה אמכם, ובשביל נצוה עריות נצוה ישראל והשכינה בגלות, וזו היא ערות השכינה, וערוה זו היא לילית אמם של הערב רב, והערב רב הם העריות שלה ועריות של ישראל העליון, שעליו נאמר ערות אביך לא תגלה, והם גורמים פרוד בין ה' ה' שלא תתקרב ו' בנייהן, וש"כ ערות אשה ובתה לא תגלה, והן שכינה העליונה והתחתונה, כי כל זמן שהערב רב שהם נ"פילים נ"בורים ע"מלקים ר"פאים ע"נקים (סימנס נג"ע ר"ע) עומדים בין ה' ה' אין רשות להקב"ה להתקרב בנייהן, וסוד הדבר (ג) ונדר יחרב ויבש, יחרב בך עליונה ויבש בך תחתונה, כדי שלא יתפרנסו ערב רב מן ה' שהוא עץ החיים, ובעבור זה אין התקרבות לך בין ה' ה' בזמן שהערב רב בנייהן, ואין רשות לאות ו' להתחבר בה השניה, וש"כ ערות בלתי לא תגלה, והם מפרדים בין ה' לך העליונה, וש"כ ערות אשה אביך לא תגלה, שהרי ה' הוא אב, ה' אמ, ו' בן, ה' בת, ה' מתקשרת בה, ה' מתקשרת בו, ו' מתקשרת בה, וה' מתקשרת בכל, והכל קשר אחד הוא וענין אחד, אין להפריד זה מן ה' לעולם, כביכול מי שגורם פרוד כאילו הורגים העולם, ונקרא עריות של הכל, (ד) ולפיכך מצוה לעומת ה' העליונה ערות אשה אביך לא תגלה, ערות אחותך בת אביך, ו' ה' התחתונה, את בת בנה ואת בת בתה הן ה' ה' שהן תולדות של ה' [פ] ערות אחי אביך, ו' יו"ד שהיא תולדת האות י, והוא אח לך [פג] סוף סוף בן ה' שהערב רב מעורבים בישראל אין התקרבות ויחוד באיתות השם ה' ה', ותיבף כשימוחו מן העולם נאמר באותיות של הקב"ה (ה) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד (ו) ואפשר תאמר שעתה אין הוא אחד, לא, אלא שעתה רשעי עולם גורמים שלא נמצא אחד, שהרי השכינה נתרחקת מן המלך ואינה נמצאת בהודגות, האם העליונה נתרחקת מן המלך ואינה מנקת אותו [פג] לפי שהמלך בלי השכינה אינו נתעטר בעטרות האם כמו בתחלה כאשר התחבר עם השכינה, שאז היא עטרותו בכמה עטרות, בכמה הארות, בכתרים קדושים עליונים, שכתוב צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו, כאשר נודגו עם השכינה או עטרותו האם דעליונה כראוי, ועתה שאין המלך נמצא בהודגות השכינה, ככן האם העליונה נמלה ממנו עטרותיה, ומנעה ממנו מעיני הנחלים ואין נמצאים בקשר אחד, כביכול לא נמצא אחד, ובזמן שתשוב השכינה למקום היכלה, והמלך יודגו עמה ביוג אחד, או יתחבר הכל יחד בלי פרוד, ועל זה כתוב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, ביום ההוא בוסן שתשוב השכינה להיכלה, או יהיה נמצא הכל אחד בלי פרוד, ואו (ז) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו, שלמדנו א"ר שמעון לא תבנס השכינה בשמחה להיכלה עד שתהיה נידון מלכותו של עשו, ותקח ממנה נקמות על שגרמה כל זה, אח"כ תודגו עם המלך ותהיה שמחה שלמה

ושכינתא עמוסון מני קב"ה לישראל ערות אמך לא תגלה. ודל גלותא יהיה נצוה ערותא דשכינתא דה"ד (ה) ובפשעיכם שולחה אמכם, ועל נצוה עריות נצוה ישראל ושכינתא בגלותא ודל יהיה ערוה דשכינתא והיא ערוה איהי לילית אמך דערב רב, וערב רב אינון עריות דילה ועריות דישראל דלעילא, דעליה אתמר ערות אביך לא תגלה, ואינון אפרישין בין ה' ה' ללא אתקריב ו' בנייהו, וה"ד ערות אשה ובתה לא תגלה ואינון שכינתא עלאה ותתאה, דבזמנא דערב רב דאינון נ"פילים ג"בורים ע"מלקים ר"פאים ע"נקים (סימנס נג"ע ר"ע) בין ה' ה' לית רשו לקב"ה לקרבה בנייהו, וזוה דמלה (ז) ונדר יחרב ויבש יחרב בך עלאה ויבש בך תתאה, בנין ללא יתפרנסו ערב רב מן ה' ואיכו עץ החיים, יבגין דל לית קריבו לך בין ה' ה' בזמנא דערב רב בנייהו, ולית רשו לאת ו' לקרבה בה תנינא, וה"ד ערות כלתך לא תגלה ואינון אפרישו בין ה' לך עלאה, וה"ד ערות אשת אביך לא תגלה דהא י' איכו אב, ה' אב, ו' בן, ה' בת, ה' מתקשר בה, ה' מתקשר בה, ו' מתקשר בה, ו' מתקשר בכלא, וכלא חד קשורא הוא ומד מלה, לא אתפרשו דל מן דל לעלמין, כביכול מאן דגריס פרודא כאלו תרע עלמא, ואקרי עריותא דכלא, (ד) ובגין דל מני לגביה ה' עלאה ערות אשת אביך לא תגלה ערות אחותך בת אביך, דל ה' תתאה את בת בנה ואת בת בתה אינון ה' ה' ה' דאינון תולדות דה' [פ] ערות אחי אביך, דל יו"ד דהיא תולדה דהא י, ואיכו אח לך [פג] סוף סוף בזמנא דערב רב מעורבין בישראל לית קריבו ויחודא באתון דסם ה' ה', ומיד דיתמחון מעלמא אתמר באתון דקב"ה (ה) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, (ו) ואי תימא דהשתא ללו הוא אחד, לא, אלא דהשתא חייבי עלמא גרמו דלא אשתכח חד דהא מערוניתא אתרחת מן מלכה ולא משתכחי צוונא, אמא עלאה אתרחת מן מלכה ולא ינקא ליה [פג] בגין דמלכה בלא מערוניתא לא מתעטר בעטרי דאמא כמה בקדמיתא כד אתחבר במערוניתא דעטרת ליה בכמה עטרין, בכמה זשיין, בעטראן קדישין עלאין דכתיב לאנס וראגה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו, כד אזודגו במערוניתא בנין עטרה ליה אמא עלאה כדקא יאות והשתא דלא אשתכח מלכה במערוניתא, כדן אחז עלאה נקלת עטרה ומנעת מניה מבושי דחליון ולא אשתכחו בקשורא חד כביכול לא אשתכח חד, ובזמנא דתיתוב מערוניתא לאתרי היכלה ומלכה יזודגו עמה צוונא חד, כדן יתחבר כלא כחדא בלא פרודא, ועל דל כתיב ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, ביום ההוא בזמנא דתיתוב מערוניתא להיכלה, כדן כלא ישתכח חד בלא פרודא, וכדן (ז) ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו דתניא א"ר שמעון לא תיעול מערוניתא בחרותא דהיכלה עד דיתדן מלכותא דעשו, ומיסב מכה כוקמין דגרמא כל האי, לבתר תזודגו במלכה ויהא חדו שלם

מראה בקומות (ה) יפתי נ' (ב) יפתי י"ע (ג) דף ע"ו (ד) כר"שית כו (ה) זכרי י"ד (ו) דף ע"ו (ז) עובדי ה'

זיו הזהר

[פא] פי' אלו האותיות של היסודאים [פג] כי היסודאים של יו"ד הן האותיות ו"ד שמספרן עשר, [פג] ריינו ה' רדות בין בינה לתפארת, בין עולם הבריאה לגוים היצירה, וע"ז אין שפע העליונה נשמעת בדרך ישר כראוי בהארז פנים אלא בדרך נסתר :

שלמה. וש"כ ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו בתורה. ואח"כ והיתה לה' המלוכה. מה מלוכה. זו השכינה. וש"כ והיתה לה' המלוכה. ולאחד שזודגו יחד מה כתוב. והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן :

שלים. הס"ד ועלו מושיעים בהר ציון לשפט את הר עשו בקדמיתא. ולבשר והיתה לה' המלוכה. מאן מלוכה. דא מסרוניתא הס"ד והיתה לה' המלוכה. ולבשר דזודגו כחדא מאי כתיב. והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן :

פרשת קדושים

(א) דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו וגו'. רבי אלעזר פתח (ג) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין וגו'. בכמה מקומות הזהירה התורה באנשים. כמה פעמים הרימה קולה לכל הצדדים לעוררם. וכלם נרומים בתרדמה באפיהם. אינם מסתכלים ואינם משגיחים באיזה פנים יעמדו ליום הדין העליון. כאשר יתבע מהם מלך העליון עלבונה של תורה. אשר צעקה לנגדם ולא רחורו פניהם אליה. והם כלם נפגמו בכל ולא ידעו האמונה של מלך העליון. וי להם וי לנפשותם. זכאים הם הצדיקים העוסקים בתורה ויודעים דרכי הקב"ה. ומקדשים עצמם בקדושת דמלך. ונמצאים קדושים בכל. ובעבור זה משייכים רוח קדושה מלמעלה. ובניהם כלם צדיק אמת. ונקראים בני מלכים בני קדושים. וי להם לרשיעים שכלם מחוצפים ומעשיהם מחוצפים. לפיכך נחלים בניהם נפש מחוצפת מצד המזמאה. כמו שכתוב ונטמאתם בם. הבא להטמא מטמאין לו. אל תהיו כסוס כפרד. שהם בעלי זנות על הכל. אין דבין. אל ילכו האנשים ברך זה של אין הבין. כתוב כאן אין הבין. וכתוב שם (ג) והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה והמה רועים לא ידעו הבין. כלומר יהיו מוזמנים להם אותן הנקראים עזי נפש. מפני מה. משום שלא ידעו הבין. והמד רועים. למי רועים. אלא שהם המליכים וסנהגים את האדם לניהגם. לא ידעו שבעה. ככתוב (ד) לעלוקה שהי בנות הב הב. לבעבור שהיו קוראים הב הב לא ידעו שבעה. כלם לדרכם פנו איש לבצעו מקצהו. הרי תושבי הניהגם הם. וכל זה מי נרם להם. לפי שלא התקדשו בוויגם כמו שצריך. וע"כ כתוב קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. אמר הקב"ה מכל שאר האומות לא בקשתי להדביקם בי אלא ישראל. שכהוב ואתם הדביקים בה'. אתם ולא שאר עמים. לפיכך קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. ר' חייא אמר בוא וראה לא נטהר אדם לעולם אלא בדברי תורה. ולפיכך דברי תורה אינם מקבלים מזמאה. לפי שהיא קיימת למדד אותן רמבאים. רפואה נמצאת בתורה. שכתוב (ה) רפאות תהי לשדך ושקוי לעצמותיך. ושהרה נמצאת בתורה. שכתוב יראת ה' מהורה עומדת לעד. מהו עומדת לעד. שעומדת תמיד במהרה היא ולא תסור ממנה לעולם. והתורה נקראת קדושה. שכתוב כי קדוש אני ה'. זו התורה שהיא שם הקדוש העליון. וע"כ כל העוסק בה נטהר ואורר כך נתקדש. שכתוב קדושים תהיו. קדושים היו לא כתוב אלא תהיו. תהיו ודאי. כמו שכתוב ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. וכתוב אחריו אלה הדברים וגו'. ולמדנו שקדושת התורה היא קדושה העולה

(א) דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו וגו'. רבי אלעזר פתח (ג) אל תהיו כסוס כפרד אין הבין וגו'. בכמה זמנים אורייתא אסחידת זהו צבני נשא. כמה זמנים ארימת קלין לכל ספרין לאתפרא להו. וכלהו דמיכין בשינתא בצוריהו. לא מסתכלין ולא משגיחין בסידך אנפין יקומון ליומא דדינא עלאה. כד יתבע לון מלכא עלאה עלבונא דאורייתא. דליווחת לקבליהוין ולא אהדרו אפיין לקבלה. דכלהו פגימין בכלא ולא ידעו מהימנותא דמלכא עלאה. ווי לון ווי לנפסהוין.. זכאין אינון לדיקיא דמשדלי צאורייתא וידעון ארחוי דקב"ה. ומקדשי גרמייהו בקדושה דמלכא. ואשתכחו קדישין בכלא. וצגין כך משלפי רוחא דקדושה מלעילא. וצנייהו כללו זכאי קשוס ואקרון צני מלכא צגין קדישין. ווי לון לרשיעיה דכלהו חליפין ועובדייהו חליפין צגני כך ירתיין צנייהו נפשא חליפא מספרא דמסאבא כמה דכתיב ונטמאתם בם. אתא לאסתאבא מסאבין ליה. אל תהיו כסוס כפרד. דאיון מרתי זנותא על כלא אין הבין. דלא ישתלון צני נשא צארהא דא דאין הבין. כתיב סכא אין הבין. וכתיב התם (ג) והכלבים עזי נפש לא ידעו שבעה והמה רועים לא ידעו הבין. כלומר יהיו מוזמנים אינון דאקרון עזי נפש. מאי טעמא. משום דלא ידעו הבין והמה רועים. מאן רועים. אליון אינון מדברי ומהגני לצר נש צניסנס לא ידעו שבעה. כד"א (ד) לעלוקה שמי צנות הב הב צגין כך דאקרון הב הב לא ידעו שבעה. כלם לדרכם פנו חיש לבלעו מקלהו. סא דיני דניסנס אינון וכל דא מאן גרים להו. צגין דלא אפקדו צהוי זונגא כמה דאנפריך. וע"ד כתיב קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. איר קב"ה מכל שאר עמין לא רעיתא לאדבקא צי הלח ירחל. דכתיב ואתם הדביקים בה'. אמון ולא שאר עמין. צג"כ קדושים תהיו כי קדוש אני ה'.. ר' חייא אמר תא חוי לא התדכי צר נש לעלמין אללא צמלין דאורייתא. וצגני כך מלי דאורייתא לא מקבלין טומאה. צגין דאחי קיימא לדכאה לאלין מסאבי. אסוותא צאורייתא אשתכח. דכתיב (ה) רפאות תהי לשדך ושקוי לעלמותיך. ודכיתא אשתכח צאורייתא דכתיב יראת ה' מהורה עומדת לעד. מהו עומדת לעד. דקיימא תיכא צהסיא דכיותא ולא אפתדי מניה לעלמין.. ואורייתא קדושה אפקרי. דכתיב כי קדוש אני ה'. דא אורייתא דאחי שמא קדישא עלאה. וע"ד מאן דאשתדל צה אדכי ולבשר אפקדש. דכתיב קדושים תהיו. קדושים היו לא כתוב אלא תהיו. תהיו ודאי. כמה דכתיב ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. וכתיב בתריס אללא הדברים וגו'. ותאנא קדושה דאורייתא קדושה דסליקת

מראה מקובות (א) ד פ. (ב) תלים (ג) יעשי' (ד) ז' (ה) משלי ב'

העולה על כל קדושות. וקדושת החכמה הנסמרת העליונה עולה על הכל [א]. א"ר יוסי זהו שכתוב ונתקדשתם והייתם קדושים. אדם ומקדש עצמו מלכ ה מקדשים אותו מלמעלה. זהו שכתוב קדושים תהיו כי קדוש אני ה' :

א) למד רבי אבא. פרשה זו כלל התורה היא. ותוהם האמת של מבעת המלך היא. בפרשה זו נחדשו סודות עליונים של התורה. בעשרה מאמרות ונזרות ועונשין ומצות עליונות. וכאשר הגיעו החברים לפרשה זו היו משמחים. א"ר אבא מפני מה פרשת עריות ופרשת קדושים תהיו סמוכות זו לזו. אלא כך למדנו כל מי שנשמר מאותן העריות בקדושה הוא נעשה בודאי. וכל שכן אם נתקדש בקדושת רבוננו. והרי העירו החברים מתי עיניהם של הכל שיתקדש האדם. בוא וראה מי שרוצה להתקדש כרצון רבוננו. אל ישמש סמנו אלא אהר חצות הלילה או בחצות הליילה. שררי בשעה הזאת נמצא הקב"ה בגן העדן וקדושה עליונה נתעוררה. ואו היא השעה להתקדש בהוינו. וזה לשאר אנשים. אבל תלמידי חכמים הורעים דרכי התורה בחצות הלילה הוא זכרם לקום ולעסוק בתורה. להתחבר בשכינה הקדושה להלל להשם הקדוש להמלך הקדוש. כליל השבת שאו עת רצון של הכל נמצאת זיוגם ראוי להיות בשעה הזאת. להמשיך נשמות מן הרצון של הקב"ה והשכינה הקדושה. ככתוב בנים אתם לה' אלהיכם. ואלו נקראים קדושים. שכתוב קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. וכתוב והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו ות'.. ועוד א"ר אבא כתוב נ) והוא באחד ומי ישיבנו וגו'. באחד. אחד די' צריך לומר. אלא שאין הקב"ה שורה אינו נמצא אלא באחד. במי שנתתקן בקדושה עליונה להיות אחד. או הקב"ה שורה באחד ולא במקום אחר. ומתי נקרא האדם אחד. בזמן שהם זכר ונקבה. ונתקדש בקדושה עליונה כיוון שנתכוון להתקדש. ובוא וראה בזמן שנמצא האדם ביוג אחד זכר ונקבה ומתכוון להתקדש כראוי. או הוא אדם שלם ונקרא אחד בלי פגם. לפיכך צריך האדם לשמח לאשתו באותה שעה. להזמין אותה ברצון אחד עמו. ויתכונן שניהם כאחד לדבר הזה. ובאשר שניהם כאחד או הם בכל אחד. בנפש ובגוף. בנפש. שיתחברו זה בזה ברצון אחד. ובגוף. כמו שלמדנו שהאיש שלא נשא אשה הוא כמו חצי גוף. וכאשר מתחברים זכר ונקבה או נעשו גוף אחד. ונמצא שהם נפש אחת וגוף אחד. ונקראים אדם אחד. או הקב"ה שורה באחד ומפקיד רוח של קדושה באחד הזה [ג] ואלה נקראים בנים להקב"ה כמו שנאמר. ולפיכך קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. זכאים הם ישראל שלא תלה דבר זה במקום אחר אלא בו ממש. שכתוב כי קדוש אני ה'. בשביל להדבק בו ולא באחר. וע"כ קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם :

ג) איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו. הרי למדנו שפרשה זו היא כלל התורה. השוה מורא אב ואם לשמירת שבת. וא"ר יוסי הכל אחד. פי שנתירא מהם הוא שומר שבת. איש אמו ואביו. הקדים אמו

דסליקת על כל קדושין וקדושת דחכמתא עלאה סמימאה סלקא על כלא [ר]. א"ר יוסי ה"ד ובהתקדשתם וסיימת קדושים. אדם מקדש עלמו מלמטה מקדישין אותו מלמעלה. ה"ד קדושים תהיו כי קדוש אני ה' :

א) תאני רבי אבא. פרשתא דא כללא דאורייתא איבי וחותמא דקוספא דגוספיקא איבי. בפרשתא דא התחדשו ריון עלאין דאורייתא. בעשר אמירין וגורין ועשין ופקודין עלאין. וכד מסאן חבריה לפרשתא דא סו חדאן. א"ר אבא מאי פגמא פרשתא דעריות ופרשתא דקדושים תהיו סמוכין דא לדא. אלא הכי תאנא כל מאן דאסתמר מאלין עריין בקדושה אסתביד ודאי. וכל שכן אי התקדש בקדושה דמאריה. והא אתערו חבריה אימתי עונתן דכלא להתקדש בר נש. תא חוי מאן דצטי להתקדש כרעותא דמאריה. לא ליטמס אלא מפלגות ליליא וליך או בפלגות ליליא. דהא צהייה שעתא קב"ה אסתחא בגנתא דעדן וקדושה עלאה אסתר. וכדן שעתא היא להתקדש. האי לשאר בני נשא תלמידי חכמים יודעין ארחוי דאורייתא בפלגות ליליא שעתא דיליון לייקס מלגעי דאורייתא. לאזווגא צכנסת ישראל לשבתא לשיחא קדישא למלכא קדישא. כליליא דשבתא דרעותא דכלא אסתחא זווגא דלהון צהייה שעתא. לאפקא רשותא דקב"ה וכנסת ישראל. כמה דאתמר דכתיב בניס אתם לה' אלהיכם. ואלין אקרין קדישין. דכתיב קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. וכתיב ויהי כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו וגו'. תו א"ר אבא כתיב נ) והוא באחד ומי ישיבנו וגו'. באחד. אחד מצעי ליה. אלא לא שארי קב"ה ולא אסתחא אלא באחד. במאן דאתתקן בקדושה עלאה למחוי חד כדן הוא שארי באחד ולא באחר אחרא. ואימתי אקרי צ"נ אחד. בשעתא דאסתחא דכר ונוקבא. ואתקדש בקדושה עלאה ואתכוון להתקדש. ותא חוי בזמנא דאסתחא צ"נ ציוגא חד דכר ונוקבא ואתכוון להתקדש כקרא יותא. כדן הוא שליט ואקרי אחד בלא פנימו. צ"נ צעי צ"נ למחדי להתיה צהייה שעתא. לזמנא לה צרעותא חדא עמייה. ויתכווין פרוויסו כחד להאי מלה. וכד משתכחי פרוויסו כחד כדן כלא חד. צנפשא וצנופשא. צנפשא. לאדבקא דא דא צרעותא חדא וצנופשא. כמה דאוליפנא דצ"נ דלא נסיב הוא כמאן דאסתליני וכד מתחברין דכר ונוקבא כדן אסתבידו חד נופא אסתחא דאיכסו חד נפשא וחד נופא. ואקרי צ"נ אחד. כדן קב"ה שארי באחד ואפקיד רוחא דקדושה צהייה אחד [ג] ואלין אקרין צ"נ דקב"ה כמה דאתמר. וצ"נ קדושים תהיו כי קדוש אני ה'. זכאין אינון ישראל דלא איקיס מלה דא באחר אחרא אלא ציה ממש. דכתיב כי קדוש אני ה'. צנין להתדבק ציה ולא באחרא. וע"כ קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם :

ג) איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו. הא תנינן דפרשתא דא כללא דאורייתא. מיקס דחילו דאבא ואמא לשבתותי. וא"ר יוסי כלא חד מאן דדחיל מהאי כפיר להאי. איש אמו ואביו אקדים אמו

פראה מקומות א) דף סה. ב) אינו כ"ג א) דף סה

זיו הזהר

פרשת קדושים [א] זו חכמת הקבלה: [ב] פי' כשעת זיוגם שיולידו בנים טובים. וכדאימא איש ואשה שלום ביניהם שכינה שרייה ביניהם. זה השם י"ה. ואם לאו איש אוכלתן. שנמלק י"ה ונשאר איש אש :

אמו לאביו ביראה, מה המעם, כמו שביארו שהאם אין רשות בירה כל כך כמו האב לפיכך הקדים יראה אצלה. ר' יצחק אמר מה כתוב למעלה קדושים תריו, כשבא האדם להתקדש עם אשתו בידו, ממי הוא השבח ייתר באותה הקדושה, מוכן הדבר שממנה, לפיכך איש אמו ואביו תיראו, רבי יהודה אמר איש אמו ואביו תיראו, כדמיון זה כתוב ביום עשית ה' אלהים ארץ ושמים, ובמקום אחר הקדים שמים לארץ, אלא להראות שניהם כאחד נעשו, אף כאן הקדים האם לאב, ובמקום אחר הקדים האב לאם להראות ששניהם נחם שוה בו, ואת שבתותי תשמרו, תלה זה בזה, שהכל יחד נשקלו במשקל אחד [ג] שכתוב ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם, וכתוב וזכר את יום השבת לקדשי, אלא אחד לבחינת אב ואחד לבחי' אם [ד] כתוב כאן איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו, וכתוב שם (ה) את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, מהו מקדשי, כמשמעו, ועוד מקדשי אלו הם המקדשים עצמם בשעת הזיווג, כדמיון זה (ו) ומקדשי תחלו, אל תקרא סמקדשי אלא סמקודשי, מה להלן סמקודשי, אף כאן סקודשי שהם האב והאם, (ז) רבי שמעון אמר איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו, כתוב ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו', וזכאים הן ישראל הדבקים בו בהקב"ה, ולפי שהם רבקים בו וזקב"ה כלם נדבקים יחד זה בזה, בוא וראה בשעה שהאדם מקדש עצמו למטה, כגון תלמיד חכם שמקדשים עצמו משבת לשבת בזמן שזיווג העליון נמצא, שהרי בזמן ההוא רצון נמצא וברכה מוסיפת, או נדבקים כלם יחד, נפש של שבת עם הגוף שהוכן אז, וע"ז כתוב איש אמו ואביו תיראו, שהם הזדווג יחד בגוף באותה שעה המקודשת ואת שבתותי תשמורו, זה שבת העליון ושבת התחתון [ח] שהם מוסיפים נפש בגוף הזה מן הזיווג העליון ההוא, וע"כ ואת שבתותי שתי שבתות, איש אמו ואביו תיראו, זה בשביל הגוף, ואת שבתותי תשמורו, בשביל הנפש, והכל דבוק זה בזה, אשרי חלקם של ישראל, ר"א ואת שבתותי תשמורו, כן אודרה לאותן הממתינים בזיווג משבת לשבת, וודאי ביארנו במה שכתוב (ט) כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי, מהו סריסים, אלו הם תלמידי חכמים שמסרסמים עצמם כל שאר ימים כדי ללמוד תורה, ודם סריסים לזיווג משבת לשבת, וז"כ אשר ישמרו את שבתותי, כמש"כ ואביו שמר את הדרג, ולפיכך ואת שבתותי תשמורו:

רועה הנאמן

(ה) א"ש אמו ואביו תיראו, מצוה זו לכבד אב ואם, שצריך האדם להתירא מאביו ומאמו ולכבד אותם, כמו שצריך האדם לכבד את הקב"ה מצד הרוח שנתן בתוכו ולהתירא ממנו כן צריך הוא לכבד לאביו ולאמו מצד הגוף שלו ולהתירא מהם, שהרי הם משתתפים בהקב"ה ועשו לו הגוף, והואיל שהם שותפין בהעשייה

מראה מקומות (ח) ויקרא כ"ט (ט) ויקרא ס"ג (ז) יצ"ט (ז) י"ז (ז) 97 פ"ג.

זיו הזהר

אמו לאביו בדחילו, מאי שעמא כיה דלוקמוס אמא דלית רשו בידהא כל כך כבדא הקדים דחילו דילה, רבי ילחך אמר מאי כתיב לעילא קדושים תהיו, אתי ב"ג להתקדש בצאתיה כחד, ממאן הוא שבחא יתיר זכאי קדישא, הוי אימא מנוקבא, בנ"כ איש אמו ואביו תיראו, רבי יהודה אמר איש אמו ואביו תיראו, כהאי גוונא כתיב ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים, ובאתר אחרא הקדים שמים לארץ, אלא לאחזא דתרווייהו כחדא אתעבדו, ארף הכא הקדים אמא לאבא ובאתר אחרא הקדים אבא לאמא לאחזא דתרווייהו כחדא אשתדלו ביה ואת שבתותי תשמרו, שקיל דא לדא וכלא כחדא אתקלו במתקלא חד [ג] דכתיב ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם, וכתיב וזכר את יום השבת לקדשו, אלא חד לאבא וחד לאמא [ד] כתיב הכא איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו, וכתיב התם (ה) את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו מהו מקדשי, כמשמעו, תו מקדשי אליון זיווג מקדשי גרמיייהו זכאייהו שעתא כנוונא דא (ו) ומקדשי תחלו, אל תקרי ממקדשי אלא מזקודשי, מה להלן ממקודשי אף כאן מקודשי לזיווג אבא ואמא (ז) רבי שמעון אמר איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו, כתיב ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו' וזכין זיווג ישראל דמתדבקן ביה בקב"ה, ובגין לזיווג מתדבקן ביה בקב"ה כללו אתדבקן כחדא דא דבא, תא חזי בשעתא דב"ג מקדש גרמיה לתתא, כגון חבריא דמקדשי גרמיייהו משבת לשבת בשעתא דזיווגא עלאה אשתכח, דכא זכאייהו שעתא רעוא אשתכח וזכרתא אודמתא כדין מתדבקן כללו כחד, נפשא דשבת וגופא דאודמן, וע"ד כתיב איש אמו ואביו תיראו לזיווג זיווגא חד גופא זכאי שעתא דאתקדשא ואת שבתותי תשמורו, דא שבת עלאה ושבת תתאה [ח] לזיווג מומינן לנפשא זכאי גופא מהסווא זיווגא עלאה, וע"ד ואת שבתותי תיראו, איש אמו ואביו תיראו דא גופא, ואת שבתותי תשמורו, דא נפשא וכלא אתדבק דא דבא, וזכאה חולקסון דישראל, ר"א ואת שבתותי תשמורו, דא אוסרה לזיווג דמחכאן לזיווגייהו משבת לשבת, וסא אוקימנא זכאי דכתיב (ט) כה אמר ה' לסריסים אשר ישמרו את שבתותי מאן סריסים אליון זיווג חבריא דמסרסן גרמיייהו כל שאר יומין בנין למעני זכוריייהו, וזיווג ימחכאן משבת לשבת, סה"ד אשר ישמרו את שבתותי, כד"ל ואביו שמר את הדבר, ובנ"כ ואת שבתותי תשמורו:

רעיא מדימנא

(ה) א"ש אמו ואביו תיראו פקודה דא לכבד אב ואם, דאלסריך בר נש למדחל מאביו ומאמיה ולזוקרי לון, כמה דאלסריך ב"ג לאוקור ליה לקב"ה מסערה דרוחא דיהב בנייה ולמדחל מניה, הכי אלסריך ליה לאוקור לאביו ולאמיה מסערה דגופא דלייה ולמדחל מהסון, דכא זיווג משתתפין בקב"ה ועבדי ליה גופא, וסוואל לזיווג שותפין בעובדא

[ג] גם כששמות מוכן שזה תולד בזה כי האפיקורסים אומרים שאין עוד עליהם אלא זה ושהכל הוא רק כח הטבע בלבד, וכן הם אין מקיימים כבוד אב ואם באמנם שבת הטבעי הבריחה לזה; [ד] שבת דלילה היא בחינת אמא אמא בחינת אבא אמא בחינת קדישין, ושבת ייסמא וזא בחינת אבא עתיקא קדישא וזעיר אנפין; [ט] שבת העליון זו מרת המלכות ושבת התחתון כפשוטו, וכוננו שקדושת שניהם גורמים שיומשך נפש טוב בהיעבור;

בעשיה יהיו שותפין ביראה וכבוד. שהרי בהשתתפות שרמעלה ושרמטה בא האדם לעולם, וצריך להחירא מאותן השותפין ולכבדם כבוד שואמר. (א) ואת שבתותי. מצוה זו שקילה כבוד. השה כבוד אב ואם לכבוד השבת. להאב הקדים כבוד. וזהו שאמר הכתוב (ב) ואם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי. כבודי עולה במספר עשרה מאמרות ול"ב אלהים שבמעשה בראשית. ובכל מקום (ג) כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון. וכיארם החכמים אין כבוד אלא תורה. לפי שמרמו על ל"ב אלהים שבתחלת התורה. כבוד שלו אלה הם חכמי התורה. חכמים בחכמה נוחלים כבוד הזה ולא הטפשים. שעליהם נאמר וכסילים מרים קלון. ומניין שמי שאינו יודע בתורה נקרא כסיל. שכתוב וכסיל לא יבין את זאת. ואין זאת אלא תורה. שכתוב וזאת התורה אשר שם משה. (ד) ואלה הכסילים הם עמי הארץ מאחר שאינם עוסקים בזה הכבוד של התורה איך אומרים. אבינו שבשמים שמע קולנו חוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו. הרי הוא יענה להם. ואם אב אני איה כבודי. איה המבוקש שלכם להתורה ולהצעות יצאו לעשות פקודתי. כי מי שאינו יודע מצות רבונו איך יעשה אותן. מלבד מי ששומע מן החכמים ועושה. וזה הוא שקבל עליו נעשה ונשמע — ע"כ ר"מ :

בעובדה ליהו שותפין דמילי ויקרא דהא צטופו דלעילא ותתא בר נש אתי לעלמא ואלענריך למדלל מיליון שותפין ולאוקור לון כמה דאתמר. (א) ואת שבתותי השחירו פקודת דא שקיל ללח. שקיל יקרא דלחז וחס ליקרא דשבת. ללחז חקדים כבוד. והאי חיוה דאמר קרא (ב) ואם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי כבודי סליק בהצבון עשר אמרין ול"ב אלהים דעובדה דבראשית. ובכל אתר (ג) כבוד חכמים ינחלו וכסילים מרים קלון. ואוקמוז רבנן אין כבוד אלא תורה. צבון דאיון ל"ב אלהים דתורה יקרא דיליה אלין איון הכייה דלוריייתת חכמים צחכמה ירתין האי כבוד ולה עפשי דלעיליו דאתר וכסילים מרים קלון ומלן דמאן דלח ידע צאורייתת חקרי כסיל. דכתוב וכסיל לא יבין את זאת. ואין זאת אלא תורה דכתוב וזאת התורה אשר שם משה. (ד) ואלין כסילים איון עמי הארץ צטר דלח משתדלין צהאי כבוד דלוריייתת איך אמרין. אציון שבשמים שמע קולנו חוס ורחם עלינו וקבל תפלתנו הא איון לימח לון ואם אב אני איה כבודי. איה אשתדלותא דלכון צאורייתת ובפקודין דילי למעבד לוויי. דמאן דלח ידע ציווייה דמאריה איך יעבד ליה. צר מאן דשמע ממכזיז ועבד. והאי חיוה דקביל עליה נעשה ונשמע — ע"כ ר"מ .

(א) ארל תפנו אל האיליים ואלהי מסכה לא תעשו לכם. למדנו שאסור לו לאדם להסתכל ביופיה של אשה. כדי שלא יבא להתרועע רעים ויהי' נמשך לרבר אחר [1] וכך הי' רבי שמעון עושה כשהיה מתהלך בעיר והיו החברים מהלכים אחריו. כשפגע בנשים יפות השפיל עיניו ואמר להחברים אל תפנו. וכך מי שמסתכל ביופיה של אשה ביום יבא להרהר בלידה. ואם שולט בו אותו הרהור הרע הרי הוא עובר על ואלהי מסכה לא תעשו לכם [2] ועוד אם הוא משמש באשתו בזמן ששולט בו הרהור הרע ההוא. אותן הבנים שיוצרי אלהי מסכה נקראים. וע"כ כתוב אל תפנו אל האיליים ואלהי מסכה לא תעשו לכם. (1) רבי אבא אמר אסור לו לאדם להסתכל באיליי ע"ז. ונשי העמים עכו"ם אין ליהנות מהן ואין להתרפאות בהן. שאסור לו לאדם להסתכל במקום שלא נצרך. ובוא וראה שאסור לו לאדם להסתכל במקום שהקב"ה מטאס בו ונפשו רחוקה ממנו. שאם במה שהוב צדיקב"ה אסור להסתכל בו. במה שמרחק על אחת כמה וכמה. שהרי אסור לו לאדם להסתכל בקשת. לפי שהוא מראה דמות העליין. ואסור לו לאדם להסתכל באות הברית שלו. לפי שהוא מרמז על המדה העליונה שנקראת צדיק יסוד עולם. ואסור לאדם להסתכל באצבעות הכהנים כשנושאים כפיהם. לפי ששם שורה כבוד מלך העליין. ומה במקום קדישה עלינה אסור להסתכל. במקום מטא המרוחק לא כל שכן. לפיכך אל תפנו אל האיליים. ר' יצחק אמר כאן בא להזהיר לישראל כמו בתהלה. אני ה' אלהיכם כנגד אנכי ה' איליך. אל תפנו אל האיליים כנגד לא יהיה לך אלהים אחרים על פני. אלהי מסכה לא תעשו לכם כנגד לא תעשה לך פסל. איש אמו ואביו תיראו כנגד את אביך ואת אמן. ואת שבתותי תשמרו

(א) תפנו אל האיליים ואלהי מסכה לא תעשו לכם. תנין אסיר ליה לבר נש לאסתכלא בשפירו דלנתתא. צבין דלח ייתי בהרורא ציטא ויתעקר למלה אחרא [1] וכך הוה רבי שמעון עבד כד הוה אזיל צמתה והוה מצריח אזלין אצתיה וחסא לאיתמו שפיראן זח"ך עיניה וכוה אמר להצריח אל תפנו וכל מאן דיסתכל בשפירו דלנתתא ציממא אתי להרורא צילינא. ואי סליק ההוא הרורא ציטא עליוה אעבר מטוס ואלהי מסכה לא תעשו לכם [2] תו אי שמש צלנתתיה צומנא דסליק ציה ההוא הרורא ציטא איון צבין דלולידו אלהי מסכה אקרון. וע"ד כתיב אל תפנו אל האיליים ואלהי מסכה לא תעשו לכם (1) רבי אבא אמר אסיר ליה לבר נש לאסתכלא בצילי עבודה זרה ובנשי דעמין עכו"ם לא לאתהיח מנייהו ולא לאתפארה צהו דאסיר ליה לבר נש לאסתכלא צאתר דלח אלעריך ותא חוי דאסיר ליה לבר נש לאסתכלא צאתר דקצ"ה חזיזים ציה ורחיקא ציה נפשיה. דלוי צמה דרחיס קצ"ה אסור לאסתכלא ציה. צמה דרחיק על אחת כמה וכמה. דהא אסיר ליה לבר נש לאסתכלא בקשת. צבין דאיהו חיוו דדיוקנא עלאה ואסיר ליה לבר נש לאסתכלא צאת קיימא דיליה צבין דהוא רמיו ללדיקא דעלמא ואסיר ליה לבר נש לאסתכלא בצלבען דכהני צעטתא דפריס ידיוהו. צבין דתמן שריא יקרא דמלכא עלאה ומה צאתר קדישא עלאה אסיר לאסתכלא. צאתר מחסבא רחיקא לא כל שכן צב"כ אל תפנו אל האיליים ר' יצחק אמר סכא אתא לאוהרע לכו לישראל כקדמיתא אני ה' אלהיכם לקביל חכני ה' אלהיך. אל תפנו אל האיליים לקביל לא יהי' לך אלהים אחרים על פני אלהי יוסכה לא תעשו לכם לקביל לא תעשה לך פסל איש אמו ואביו תיראו לקביל כד את אביך ואת אמן ואת שבתותי תשמרו

מראה מקומות (א) 97 סא (ב) מלהי א' (ג) מני ג' (ד) 97 סב

זיר הזהר

[1] להיות בעל קרי או אף גם לזנות: [2] יל כונתו כי מסכה משמעותו הסתכלות. כמו יסכה על שם שהכל סוכין ביופיה:

תשמורו כנגד זכור את יום השבת לקדשו. לא תשבעו בשמי לשקר כנגד לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא. לא תגנבו כנגד לא תגנב. לא תבחושו ולא תשקרו איש בעמיתו כנגד לא תענה ברעך עד שקר. מות יומת הגואף והגואפת כנגד לא תנאף. לא תעמד על דם רעך כנגד לא תרצח. [ד"א אל תפנו אל האלילים כנגד לא תחמד אשת רעך וזה נתבאר] וע"כ כ"ל התורה בפרשה זו. א"ר חייא מפני מה בראשונה אנכי ה' אלהיך. זכור את יום השבת. לא תשא. לא תרצח. לא תנאף. לא תגנב. בלשון יחיד. וכאן אני ה' אלהיכם. איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו. אל תפנו אל האלילים. בלשון רבים. אלא בוא וראה מן היום שישראל נמצאים בעולם לא נמצאו לפני הקב"ה לבב אחד וברצון אחד. כמו ביום ההוא שעמדו בהר סיני. ולכך נאמר הכל בלשון יחיד. ואח"כ בלשון רבים. שהרי לא נמצאו אז כל כך ברצון ההוא:

(ג) רבי יהודה אמר אל תפנו אל האלילים. כתוב (ג) חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא. מפרא זה נתבאר. אבל מהו חדלו לכם מן האדם. כי במה ניכר האדם לדעת מה הוא. להתקרב אליו או להתרחק ממנו. אלא בכעסו ניכר האדם ונוכח לדעת מה הוא. אם הוא נוטר נשמתו הקדושה בשעה שכעסו בא עליו. לבלתי יעקר אותה ממקומה שישרה תחתיה אל זר הזוא. זה הוא אדם כראוי. זה הוא עבד רבוננו. זה הוא אדם שלם. ואם הוא אדם שאינו נוטר או נשמתו. והוא יעקר קדושה עליונה זו ממקומה. שישרה תחתיה. כח המיטאה. ודאי זה הוא אדם המורד ברבוננו. ואסור להקרב עמו ולהתחבר עמו. זה הוא מורף נפשו באפיו. הוא מורף ועוקר נפשו בשביל כעסו והשרה בקרבן אל זר. וע"כ כתוב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפיו. שהנשמה הקדושה הזאת הוא מורף לה ומטמא אותה בשביל כעסו. שהוא מחליף הנשמה באפיו. כי במ"ה נחשב הוא. עבודה זרה נחשב זה האדם. ומי שמתחבר עמו ומי שמשתתף עמו כמי שמתחבר בעבודה זרה ממש. מה המעס. לפי שעבודה זרה ממש שורה בקרבן. ולא עוד אלא שעוקר קדושה העליונה ממקומה. ושורה תחתיה עבודה זרה אל זר. וכמו שא"ל זר כתוב בו אל תפנו אל האלילים. כמו כן אסור להסתכל בפניו של זה האיש. ואם תשא"ל כעס של תלמיד חכם מה הוא. כעס של ת"ח טוב הוא לכל הצדדים. כילמדנו שהתורה היא אש והתורה היא מרתחת להם. שכתוב (ג) הלא כה דברי כאש נאם ה'. כעס ת"ח הוא ברברי תורה. כעס ת"ח הוא ליהן כבוד לתורה. הכל לעבודת הקב"ה הוא. ובעבור זה נאמר כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא. אבל אם הכעס בענינים אחרים אין זה לעבודת הקב"ה. ואסור להתקרב אליו. לפי שכל החטאים שעושה האדם אינו נעשה ע"ז ממש כמו בחטא הזה. ואפשר תאמר שזה רק לשעה הי' שעבר וחטא וחזר בו. לא כן כי לפי שעקר קדושת נפשו ממנו וממקומה. ואל זר ההוא השחית מקום הזה. הרי הוא מרגבר בו ואין מניחו. ומטמא כל גופו מבפנים ומבחוץ. ומטמא הנפש והכל. מלבד כשיטתו האדם מכל וכ"ל ועוקרו על תמיד. ואח"כ יעמל להתקדש ולהמשיך קדושה עליו. או הלואי שיעלה בידו להתקדש. ועל זה כתוב אל הפנו אל האלילים ואזרי מסכה לא תעשו לכם. לכם. בשביל לקלקל עצמכם:

לא

מראה מקומות (א) תלוס קפני. (ב) יפני' ב' (ג) יפני' כ"ג

תשמרו לקביל זכור את יום השבת לקדשו. לא תשבעו בשמי לשקר לקביל לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא. לא תגנבו לקביל לא תגנב. לא תבחושו ולא תשקרו איש בעמיתו לקביל לא תענה ברעך עד שקר. מות יומת הגואף והגואפת לקביל לא תנאף. לא תעמד על דם רעך לקביל לא תרצח. [ד"א אל תפנו אל האלילים לקביל לא תחמד אשת רעך וזה אוקמוס] וע"ד כלל דאורייתא בפרשתא דא. א"ר חייא בקדמיתא אנכי ה' אלהיך. זכור את יום השבת. לא תשא. לא תרצח. לא תנאף. לא תגנב. בלישנא יחידא. והכל אני ה' אלהיכם איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמרו. אל תפנו אל האלילים. בלישנא דסגיאין. אלא תא חזי מיומא דהו ישראל שכימין בעלמא לא אשתכחו קמי קב"ה לבבא חד וברעותא חדא. כמה בטהו יומא דקיימו צטורה דסיני. וע"ד כלל אמתר בלשון יחידא. לבתר בלישנא דסגיאין. דהא לא אשתכחו כל כך בטהו רעותא

(א) רבי יסודה אמר אל תפנו אל האלילים. כתיב (ב) חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי במה נחשב הוא. א"ר קרא אוקמוס. אכל מהו חדלו לכם מן האדם. כי במה ניכר האדם לדעת מה הוא. להתקרב אליו או להתרחק ממנו. אלא ברצונו ידע ליה בר נש וישתמודע מאן אינו. אי נטר נשמתו קדישא דליה בשעתא דרצוניה אתי עליה. ולא יעקר לה מאתרה בגין למשרי תחומה הסוה אל זר. דא אינו צ"ג כדקא יאות. דא אינו עבדא דמאריה. דא אינו עבד שלים. ואי האי צ"ג לא נקיר לה. ואינו עבד קדושה עלאה דא מאתרה. למשרי באתרה ספרא אמר. ודאי דא אינו צ"ג דמריד במאריה. ואסיר לקרבא בדיה ולאשתכחא עמיה. דא אינו סורף נפשו באפיו. ואינו סרף ועקר נפשו בגין רצוניה ואשרי בגויה אל זר. וע"ד כתיב חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפיו. דהסוה נשמתא קדישא אינו סרף לה וסאיז לה בגין אפיו. אשר תחליף נשמה באפיו. כי במ"ה נחשב הוא. עבודה זרה אשתכחא האי בר נש. ומאן דאשתכח עמיה ומאן דאשתתף בדיה כמאן דאשתכח בעבודה זרה ממש מאי קעמא. בגין דעבודה זרה ממש שארי בגויה. ולא עוד אלא דעקר קדושה עלאה מאתרה. ושארי באתרה עבודה זרה אל זר. וכמה דאל זר כתיב ביה אל תפנו אל האלילים. כגונא דא אסיר לאסתכלא באנפוי דהאי צ"ג. ואי תימא הא רגוזא דרבנן. רגוזא דרבנן קצ אינו לכל מסרין. דהא תנינן דאורייתא אשא אינו ואורייתא קא מרתחא ליה (דכתיב ג) הלא כה דברי כאש נאם ה'. רגוזא דרבנן במילי דאורייתא. רגוזא דרבנן למיבד יקרא לאורייתא. כלל לפולחנא דקב"ה אינו. ובגין דא אמתר כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא אל קנא. אכל אי במלין אמרינן לאו פולחנא דקב"ה האי. ואסיר לקרבא בדיה בגין דכל חובין דעבד בר נש לאו אינו עבודה זרה ממש כהאי. ואי תימא הא לשעתא סוה דעבד והדר אהדר. לאו הכי דכיון דאעקר קדושה דנפשיה מניה ומאתרה. והסוה אל זר מקפח האי אתר. אמתקף ביה ולא שצק ליה. וסאיז כל גופא מנו ומלבר. ומסאיז נפשא וכלל. בר כד אפדרי בר נש מכל וכל ועקר ליה לעלמין. ולבתר אשתמול לאתקדשא ולאחשכא קדושה עליה. כדן ולואי דאתקדש. ועל דא כתיב אל תפנו אל האלילים ואלהי מסכה לא תעשו לכם. לכם. בגין לאבשאח גרמכם:

לא

א) לא תעשק את רעך ולא תגזל לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר. א"ר אלעזר לא תלין פעולת שכיר מדוע, אלא מן מקרא אחר נשמע. שכתוב בימו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש כי עני הוא ואליו הוא נושא את נפשו. לא תבא עליו השמש. הוזהר שלא תהי' נאסף בשכרו מן העולם טרם שיגיע זמנו למות. ככתוב (ג) עד אשר לא תחשך השמש וגו'. מכאן למדנו ענין אחר. מי שמשיב נפש העני. אפילו אם הגיע זמנו להסתלק מן העולם. הקב"ה משלים לנפשו ונותן לו היים יותר. לא תלין פעולת שכיר. (ג) בוא וראה מי שעושק שכר העני כאלו עושק את נפשו ונפשות בני ביתו. הוא המעים נפשותם. והקב"ה ממעט ימיו ומגרע נפשו מעולם ההוא. שהרי כל אותן הבלים היוצאים מפי הפועל העני כל אותו היום כלם עולים לפני הקב"ה ועומדים לפניו. ואחר שנעשה לו העושק תעלה נפשו ונפשות בני ביתו ומתעטפות באותן הבלים של פיו וקובלים לפני הקב"ה. ואז אפילו אם נגזר על זה האדם כמה ימים וכמה טובות. כלם מתעקרים ומסתלקים ממנו. ולא עוד אלא שנפשו לא תעלה למעלה. וזהו שא"ר אבא הירחמן יצילנו מדם ומעלבונם. וביארו שאפילו אם הפועל הוא עשיר. ואליו הוא נושא את נפשו. משמע שאפילו כל איש כן. וכל שכן העני. וזהו שהיה רב המנוא עושה כאשר היה שכירו מסתלק מעבודתו. היה נותן לו שכרו ואמר לו קח את נפשך שהפקדת בידי. קח פקדונך. ואפילו אם אמר יהיה בידך שאני רוצה לקבץ שכרי. לא היה רוצה. אמר פקדון של גופך אין ראוי להפקידו בידי. כל שכן פקדון הנפש. שהרי פקדון הנפש אינה נתנה אלא להקב"ה. שכתוב בידך אפקיד רוחי. שאל ר' חייא אם רוצה להפקיד שכרו ביד אחר מן מותו. א"ר אפילו ביד בעל הבית אבל לאחר שנתן לו. כתיב לא תלין פעולת שכיר. וכתוב לא תבא עליו השמש. זה כבר תרצו. אבל בוא וראה אין. לך יום ויום שאין שולט בו יום עליון אחר. ואם השוכר אין נותן לו נפש שלו באותו היום. הרי הוא פוגם לאותו יום העליון. ולפיכך בימו תתן שכרו ולא תבא עליו השמש. ומה שנאמר לא תלין. הוא לפי שנפשו לא תוכל לעלות. אבל נפשות העני ושל בני ביתו עולות וקובלות כמו שנתבאר:

ב) לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל. א"ר חייא מקרא זה כמשמעו. אבל פרשה זו כלה למדנו ממנה ענינים אחרים. וכלם תולים זה בזה. ובוא וראה מי שמקלל לחברו והוא לפניו והבלימו. כאלו שפך דמו וזה נתבאר. ומקרא זה מדבר כשאין חברו עמו והוא מקללו. דבור זה עולה. שאין לך דבור ודבור שיוצא מפי האדם שלא יהיה לו קול. וזה הקול עולה למעלה. וכמה שרי הדין מתחברים עם אותו הקול. עד שעולה ונתעורר פקום הדין שנקרא תרום רבה כמו שנתבאר. והרבה דינים נתעוררים על זה האדם. וי למי שמציא דבור רע מפיו וזה נתבאר. ולפני עור לא תתן מכשל כמשמעו. ונדרש במי שגורם לאחר לחטוא. וכן במי שמכה לבנו גדול. וכן במי שלא הגיע להוראה ומורה. כמו שכתוב (ד) כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה. וזה נתבאר. הוא עובר משום ולפני עור לא תתן מכשל. לפי שהכשיל את חברו לעולם הבא. שלמדנו מי שהולך בדרך ישר בהתורה. ומי שלומד התורה כראוי יש לו חלק טוב

א) תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל. א"ר חייא הוא קרא כמשמעו אבל פרשתא דא כלל אולפנא מנה מלין אחרין וכלהו תליין דא בדא. ומא חזי מאן דלייש לחבריה ואיהו קמיה ואכסוף ליה. כאלו אוסיד דמיה והא אוקימנא. והאי קרא דלאו חבריה עמיה והא לייס ליה. האי מלה סלקא. דלית לך מלה ומלה דנפיק מפומיה דב"ב דלא אית ליה קלא. האי קלא סליק לעילא. וכמה קסטרין מתהבראן עמיה דהסוה קלא. עד דסלקא ואתער אטר דהסוהא רבא כמה דאוקומה. וכמה מתערין עליה דהסוה ב"ב. ווי למאן דאפיק מלה בישא מפומיה והא אוקומיה. ולפני עור לא תתן מכשל כמשמעו. ואוקומה במאן דגרים לאתרא למחסי. וכן במאן דמחי לבריה רבא. וכן במאן דלא מסא להוראה ואורי. כמה דכתיב (ו) כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה. וזה אוקומיה. האי אעבר משום ולפני עור לא תתן מכשול בנין דאכשיל ליה לחבריה לעלמא דאתי. דתנין מאן דאזיל בחרא מישר באורייתא. ומאן דאשתדל באורייתא כדקא יאות אית ליה חולקא פבא

בראה מקומות ט דף טז : ט קסנת י"ב ג דף ס. (ד) משלי 1

מוכ תמיד לעולם הבא. כי אותן דברי תורה שהוציא מפיו תולכים ומשוטטים בעולם ועולים למעלה. וכמה עליונים קדושים מתחברים באותן דברי תורה. ועולים בדרך מישור ונתעשרים בעשרה קדושה. ונמבלים בהנהר של עלם הבא הנמשך ויוצא מן העדן [ח] ונתקבלים בו ונבלעים בתוכו. ונעשה מהם נטיעת עץ עליון סביב הנהר ההוא. ואז נמשך ויוצא אור עליון ונתעשר בו באדם הזה כל היום. ומי שלמד תורה ואינו עמל בה בדרך אמת וברוך ישר. דבור זה ע"ה ונוטה לכמה דרכים ואין מי שיתחבר בו. וכלם דוחים לו הוציא. והולך ומשוטט בעולם ואינו מוצא מקום. מי גרם לו זה. מה שנטה מן דרך הישר. וז"כ ולפני עור לא תחן מכשור. ולפיכך כתוב ויראת מאליהן אני ה'. ומי שהשיקתו ללמוד תורה ואינו מוצא מי שילמד עמו. והוא באהבה להתורה עמל בה ומגמגם בה נמנום בלי הבנה. כל דבור ודבור עולה. והקב"ה שמח בהם ומקבלם. וניטע אותם סביב הנהר ההוא [ט] ונעשה מאותן היבורים עצים גדולים. ונקראים ערבי נחל. וז"כ ה) באהבתה תשנה תמיד. ודוד המלך אמר הורני ה' דרכך אהלך באמריך. וכתוב ונתני בארץ מישור למען שוררי. וכאים הם היודעים דרכי התורה ולומדים בה בדרך ישר. שהם נוטעים עצי חיים למעלה שכלם הם פריאה -

ג) לא תעשו עול במשפט יגו' בצדק תשפט עמיתך.
 א"ר חזקיה אל האמר שצדק דין תקוף הוא. שהרי כתוב צדק צדק תרדף. אלא שזה צדק אין בו ותרנות כלל. כמו כן הרן את חברו אינו צריך לעשות לו ותרנות מן הרין כלל. אלא בצדק. שלא שגיח על אהבה. מאזני צדק כלי ותרנות לצד זה ולצד זה. למי שזונו ולמי שמקבל ג) רבי יוסי אמר הרי אמרו שפרשה זו ענינים עליונים ויקרים ישנם בה באותן מצות התורה. מקרא זה מסופו הוא מובן. שכתוב בצדק תשפט עמיתך. הוא וראה שתי מדרגות הן כאן. משפט וצדק. מאי בין זה לזה. אלא אחד רחמים ואחד דין. וזה נמתק בזה. כאשר נתעורר צדק הוא הן דין לכל בשר. שאין בו רחמים ולא ותרנות. כשנתעורר משפט יש בו רחמים. יכול יהיה כלו במשפט. בא הכתוב ואומר בצדק תשפט עמיתך. מאי המשפט. לפי שצדק אינו הן לזה ומוחל לזה. אלא לכלם יחד במשקל אחד. כדברי הכתוב לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול. אלא כלם במשקל אחד. יכול שיהיה כל הרין בצדק בלבדו. בא הכתוב ואומר תשפט. שצריך לחברם יחד שלא יהיה נמצא זה בלי זה. וזהו שלמות הרין. וכל כך למה. לפי שהקב"ה נמצא שם. ולפיכך נצרך שיהיה הרין בשלמותו. וכמו שהוא עושה למטה. כדמיון זה ממש נעשה למעלה. וכוא וראה שהקב"ה מבין כמה הרין בשעה שהדיינים יושבים. ככתוב ד) כונן למשפט כסאו. ומשם הוכן כסאו של הקב"ה. ומה הוא כסאו. אלו הם צדק ומשפט. וז"כ ה) צדק ומשפט מכון כסאך. ומי שרן דין צריך לדון כעין כסא המלך. ואם פוגם אחד מהם כאלו פוגם לכסא המלך. ואו הקב"ה נסתלק מבין הדיינים ואינו עומד שם בשעת דונם. ומה אומר ו) עתה אקום יאמר ה' וגו'. ורוח הקודש אומר ו) רומה על השמים אלהים:

סבא תדיר לעלמא דחמי. דהסיא מלה דאורייתא דאפיק מפומיה אולא ושאשא בעלמא וסלקא לעילא וכמה עלאין קדישין מתחברין צהסיא מלה. וסלקא צהרח מישר וחתשער בעשרא קדישא. ואסתמי צנהרע דעלמא דחתי דנגיד ונפיק מעדן [ח] ותתקבל ציה ואסתאב צנייה ואתנשע סיהרניה דהסוא כהרע אילנא עלאה. וקרין נגיד ונפיק כהורא עלאה ואתגשר ציה צהתי צר נס כל יוצא ומאן דיליף חרייתא ולא מתגדל צה צהרח קשוס וצהרח מישר. האי מלה סלקא וססי אורחין ולית מאן דיתחבר צה. וכלהו דחיון לה לצר ואוילי ושאס בעלמא ולא ישכח אתר זחן גרים ליה דא האי דאסתי ליה מארע מישר ה"ד ולפני עור לא תחן מכשיל. ובגין כך כתיב ויראת מאליהן אני ה' ומאן דתיאוצתיה למלעי צהרייתא ולא אשכח מאן דיוליף ליה יאיהי צחמימותא דחרייתא לעי צה ומגמגם צה מנמגויא דלא ידע. כל מלה ואלה סלקא. וקצ"ה חרי צהאי מלה וקציל לה ונשע לה סחרניה דהסוא נחלא [ט] ואתעבידו מחלין מלין אילנין רבצין. ויקרין ערבי נחל. ה"ד ה) צהצתה תשנה תמיד. ודוד המלך אמר הורני ה' דרכך אהלך באמתך וכתיב ומתני בארץ מישור למען שוררי. וכאין אינון דיענין רחמי דאורייתא ומסתדלי צה צהרח מישר דאינון נשעו אלנין דחמי לעילא דכלהו אינון אסתא -

ב) לא תעשו עול במשפט וגו' בלדק תשפט עמיתך.
 א"ר חזקיה לא תימא דלדק דינא תקיפא איהו. דהא כתיב לדק לדק תרדף. אלא דהא נדק לית ציה וותרנותא כלל. אוף הכי מאן דדאין לחבריה לא אלסריך למעבד ליה וותרנותא מן דינא כלל אלא בלדק. דלא ישגח לרחמי מלזני לדק בלא וותרנו להאי סערא ולהאי סערא למאן דייב ולמאן דמקבל. ג) רבי יוסי אמר הא אתמר דפרשתא דא מלין עלאין ויקריין אית צה בעקודי אורייתא. האי קרא מסופיה קא משמע דכתיב בלדק תשפט עמיתך. תא חוי תרי דרגין אינון הכא משפט ולדק מאי בין האי להאי. אלא חד רחמי וחד דינא. ודא אתצטס דרא. כד אתער לדק דאין דינא לכלא כחדא. דלית צה רחמי ולא וותרנותא. כד אתער משפט אית ציה רחמי. יכול היא כלל במשפט. אתא קרא ואמר בלדק תשפט עמיתך. מאי פעמא. בגין דלדק לאו דאין לדא ושציק לדא אלא כללהו כחדא בשקולא חדא. כגוינא דא לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול אלא כללהו בשקולא חדא. בלדק יכול יהא כלל דינא לדק בלדק בלחודו. אתא קרא ואמר תשפט דעני לחברא לכו כחדא דלא יסתכח דא בלא דא. והאי איסו שלימו דדינא. וכל כך למה בגין דקצ"ה שכיח תמן ובג"כ צעי לאשלמא דינא. וכגוינא דאיסו עביד לתתא. כגוינא דיליה ממש עביד לעילא ותא חוי קצ"ה שוי כורסיא דדינא צשעתא דדייני יתבין ה"ד ד) כונן למשפט כסאו. ומתמן אתתקן כורסיא דקצ"ה. ומאן איסו כורסיא. אלן אינון לדק ומשפט. ה"ד ה) לדק ומשפט מכון כסאך ומאן דדאין דינא צעי למידן בכורסיא דמלכא. ואי פגים חד מנייהו כאלו פגים לכורסיא דמלכא. וכדן קצ"ה אסתלק מצנייהו דדייני ולא קאים דדייניסו. ומאי אמר ו) עתה אקום יאמר ה' וגו'. ורוחא דקודשא אמר ו) רומה על השמים אלהים:

מראה בקומות (6) משלי סי' (3) בלק קט (2) ד' תיסי ט' (5) טס פ"ה (1) טס י"ב (1) טס ז"א

זיו הזהר

[ח] זה עולם הבינה הנקרא אמא עלאה: [ט] זה עולם המליכות הנקרא אמא תתאה:

א) לא תלך רכיל בעמך. איך אבא תא חוי צעמא דבני נשא דמיכין ופעמין טעמא דמותא וכשמא סלקא לעילא. קיימא צאתר דקיימא ותצבית על עובדא דעבדת כל יומא. וכפצין להו על פתקא. מאי טעמא. בגין דשמא סלקא לעילא ואסידת על עובדו דב"כ ועל כל מלה ומלה דנפיק מפומיה. וכד הוה מלה דאפיק ב"כ מפומיה איסי כדקא יאות מלה קדישא דאורייתא ודללותא. סלקא וצקע רקייעין. וקיימא צאתר דקיימא עד דעאל ליליא. וכשמא סלקא ואחיד להאי מלה ואעיל לס קמי מלכא. וכד הוי מלה לאו איסי כדקא יאות ואיסי מלה ממליץ ביטין מלישנא בישא. הוי מלה סלקא לצאתר דסלקא. וכדין אתרשים הוי מלה וסאי חובא עליה דב"כ (ס"ד ז) טעובת מיקך שמור פתחי פיך :

רעיא מהימנא

ג) לא תשנא את אחיך בלבבך היכא מוכיח את עמיתך וגו'. פקודא דא לאוכחא להאי דחסי ולמחוי ליה רחמו סגיה דרחיס ליה. בגין דלא יתעטס איהו. דהא בקב"ה (כ"ז ד) כי את אשר יאהב ה' יוכיח. וכמה דקב"ה עבד ואוכח למאן דרחיס ליה. הכי יוליף ב"כ מהסווא ארתא ויוכה לחצבים. קב"ה צמאי אוכה לב"כ. אוכה ליה ברחמו בסתרא. אי יקבל ליה יאות. ואי לאו. אוכה ליה בין רחמיו אי יקבל יאות. ואי לאו. אוכה ליה צאתגליא לעיניהון דכלא. אי יקבל יאות. ואי לאו. שרי ליה ולא אוכה ליה. שציק ליה דייזיל ויעבד רעותיה. בקדמיתא אודע ליה בסתרא. בגין לאוכחא ליה ולאחערא ליה דלא ינדע ביה בר נש. ודא איסי ביניס לביניס. אי מקבל יאות. ואי לאו. אודע ליה בין רחמיו. בזמנא דהסנא רבא הוה בעלמא יסיב ליה מרעין בערסיה. ואתו רחמיו דקב"ה ואודען ליה אי אית ביה חובא דייחוב מניה ולעין צמליה. אי מקבל יאות. ואי לאו. אוכה ליה צאתגליא צממויה צבנוי דללא מלחשן עליה וייתון לגביה. אי מקבל יאות. ואי לאו. שרי ליה מאריה למעבד רעותיה ולא יתקוף ביה לעלמין כגוונא דא אלמערך ליה לאוכחא לחצבים בקדמיתא בסתרא לצאתר בין רחמיו. לצאתר צאתגליא מכאן ולהלאה יצוק ליה ליצעבד רעותיה. וע"ד כתיב הוכח תוכיח הוכח בסתרא דלא ינדע ביה בר נש. תוכיח. בין חצרוי ירחייו את עמיתך צאתגליא וע"ד לא כתיב בקדמיתא תוכיח אלא הוכח. תו הוכח. אי איהו ב"כ דיכסף לא יימא ליה ולא יוכח ליה אפילו בסתרא. אלא יימא קמיה כמאן דמשתעי צמלין אחרינין וצנו אינון מלין ידבר דמאן דעבד הסווא חובא הוה כך וכך. בגין דאיהו ידע בגרמיה וישתביק מהסווא חובא. וע"ד הוכח. ואס לאו תוכיח ולצאתר את עמיתך צאתגליא. מכאן ולהלאה ולא תשא עליו חטא ד"א ולא תשא עליו חטא. דהא כיון דב"כ אוכה לחצבים ואודען לאוכחא ליה צאתגליא. לא יסלק קמיה הסווא חובא דעבד. דאסידי ליה ידחי אלא יימא סהס ילח יסלק עליו הסווא חובא צאתגליא. ולא ירשים עליו חובא. דקב"ה חס על יקרא דב"כ אפילו בחייבא. ע"כ ר"מ :

א) לא תלך רכיל בעמך. א"ר אבא בוא וראה בשעה שהאנשים ישנים וטועמים מעם מיתה והנשמה עולה למעלה. עומדת במקום שעומדת ונבחתה על מעשיה שעשתה כל היום. וכותבים אותם על אגרת. מה הטעם. לפי שהנשמה עולה למעלה ומעירה על מעשי האדם ועל האדם מפיו הוא כראוי. דברי קדושה של תורה ותפלה. עולה ובוקע רקייעים. ועומד במקום שעומד עד שנכנס הלילה. והנשמה עולה ואוחזת לזה הדבור ומכנסת לו לפני המלך. וכאשר זה הדבור אינו כראוי. והוא דבור מדבורים הרעים מלשון הרע. זה הדבור עולה למקום שעולה. ואו נרשם זה הדבור וזה החטא על האדם. וש"כ (ג) משוכבת ויך שמור פתחי פיך :

רועה הנאמן

ג) לא תשנא את אחיך בלבבך היכא מוכיח את עמיתך וגו'. מצוה זו להוכיח לזה שחטא ולהראות לו אהבה רבה שאהב אותו. ומוכיחו כדי שלא יענש על חטאיו. שהרי בהקב"ה (כתוב ד) כי את אשר יאהב ה' יוכיח. וכמו שהקב"ה עושה ומוכיח למי שאהב אותו. כך ילמד האדם מדרך הדבור ויוכיח לחברו. הקב"ה במה מוכיח לאדם. מוכיחו באהבה בפתר. אם שומע לו הרי טוב. ואם לא. מוכיחו בין אוהביו. אם שומע לו הרי טוב. ואם לא. מוכיחו בהתנלות לעיני כל. אם שומע לו הרי טוב. ואם לא. מניחו ואין מוכיחו. עונב אותו שיעך ויעשה כרצונו. בתחלה מודיע לו בפתר. בשביל להוכיחו ולעזור אותו שלא ידע איש מזה. וזה הוא בינו לבינו. אם מקבל התוכחה הרי טוב. ואם לא. מודיע לו בין אוהביו. בזמן שודח כחן גדול בעולם הביא עליו נערים שישכב במפתח. וכאן אוהביו של הקב"ה והודיעו לו שאם יש בו חטא צריך הוא לעשות תשובה ולפשפש במעשיו. אם ציית להם הרי טוב. ואם לא. מוכיחו הקב"ה בפרסום במסמו או בבגיו. שהכל מתלחשים עליו ובאים אליו. אם מקבל התוכחה הרי טוב. ואם לא. עוזבו רבונו לעשות כרצונו. ואין מעוררו לעולם. כדמיון זה צריך האדם להוכיח לחברו. בתחלה בפתר. אחר כך בין אוהביו. אחר כך בפרסום. מכאן ולהלאה יעזבו לעשות כרצונו. וע"כ כתוב הוכח תוכיח. הוכח. בפתר שלא ידע מזה לאיש. תוכיח. בין חבריו ואוהביו. את עמיתך. בפרסום. ולכך לא כתוב בתחלה תוכיח אלא הוכח. ועוד הוכח. אם הוא אדם שיתבייש אין ליסר לו ואין להוכיחו אפילו בפתר. אלא יאמר לפניו כמי שמספר בענינים אחרים. ובתוך אותן ענינים יוכיח כי מי שעושה חטא ההוא ענשו כך וכך. כדי שהוא יבין מעצמו ויברל מן החטא ההוא. וע"כ הוכח. ואם לאו תוכיח. ואח"כ את עמיתך בפרסום. מכאן ולהלאה ולא תשא עליו חטא. ד"א ולא תשא עליו חטא. שהרי כאשר האדם מוכיח לחברו ונודמן להוכיחו בפרסום. גם אז אל יוכיח לפניו בפירוש שהוא עשה אותו החטא. כי זה אסור לו בודאי. אלא יאמר סתם. ולא יוכיח לפניו בפרסום שעשה אותו החטא. ולא ירשום עליו עונשו. כי הקב"ה חס על כבוד האדם אפילו ברשעים. ע"כ ר"מ :

ה) את חקותי תשמרו בהסתך לא תרביע כלאים שך לא תזרע כלאים. איך אלעזר תא חוי כד ברא

ה) את חקותי תשמרו בהסתך לא תרביע כלאים שך לא תזרע כלאים. איך אלעזר תא חוי כד ברא

ברא הקב"ה את העולם הבין כל דבר ודבר כל אחד ואחד במקומו. ופקד עליהם חיילות עליונים. ואין דך אפילו עשב קמון בארץ ילא יהיה לו כח עליון למעלה. וכל מה שכל אחד ואחד עושה הכל הוא בתוקף כח העליון ההוא המסונה עליו למעלה. וכל הגנותיהם נגזרין מן הדין. על פי הדין גומעים ועל פי הדין עומדים. אין מי שיוצא מן עמדתו לדחין. וכל המסונים מן היום שנברא העולם נפקדו להיות מושלים על כל דבר ודבר. וכלם מקבלים שפעם על ידי הנהגת אחרת עליונה שמקבלים ממנה כל אחד ואחד [י] בכתוב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביהיה וחק לנערותיה. כיון שמקבלים אותו החק נקראים כלם חקות. והחק ההוא שניתן להם מן השמים הוא בא. ואו נקראים חקות שמים. ומניין שמן השמים הם באים. שכתוב כי חק לישראל הוא [יח] ולכך כתוב את חקותי תשמרו. לפי שכל אחד ואחד מסונה על דבר ידוע בעולם בהחק ההוא. לפיכך אמרו להר"ף המינים שהכנים מין במין אחד. לפי שהוא עוקר לכל כח וזכר ממקומותיהם ומחליש תכנים המדך. כלאים. מהו כלאים. כמי שנותן לאחד בבית הכלא. ככתוב ה' אל בית הכלא. כדי שלא יוכל לעשות כלום. כלאים משמעותו מניעות. שמונע לכל אותן הכחות מפעולתם. כלאים משמעותו ערוב. שעושה ערוביה בכחות שלמעלה ומתיש תכנים המדך :

ברא קב"ה עלמא חתקין כל מלה ומלה כל חד וחד בסמרי. ומני עלייהו חילין עלחין. ולית לך אפילו עשבא זעירא בארעא דלית ליה חילא עלאה לעילא. וכל מה דכל חד וחד עבדי כלא איכו בתקופה דההוא חילא עלאה דממלא עליה לעילא. וכלהו כימוסין גירין מדינא. על דינא כסלין ועל דינא קיימין. לית מאן דכפיק מן קיימיה לבר. וכלהו ממנן מן יומא דאתברי עלמא מתפקדין שלמיני על כל מלה ומלה. וכלהו כסלין על ידא כימוס; אחרא עלאה דנפלין מינה כל חד וחד [י] כמה דכתיב ותקם צעוד לילה ותתן טרף לביהיה וחק לנערותיה. כיון דנפלין ההוא חק כללו חקרין חקות וסהין חק דלתיביב להו מן שמיא קא אתי. וכדין אתקרון חקות שמים. ומגלן דמן שמים קא אתיין. דכתיב כי חק לישראל הוא [יח] וע"ד כתיב את חקותי תשמרו. כיון דכל חד וחד ממנא על מלה ידעא בעלמא בההוא חק. כיון כך אסיר למחלף זינן לאעלא זינא בזינא אחרא. כיון דלעקר לכל חילא וחילא מאתרייהו ואכתיש פומיבי דמלכא. כלאים. מהו כלאים. כמאן דייב אחרא כבי משרא. כד"א ה' אל בית הכלא. כיון דלא ליזעבד מידי. כלאים מניעותא. דמנע לכל אינון חילין מעבידא דילכו. כלאים ערוביא. דעביד ערוביא בחילא דלעילא ואכתיש פומיבי דמלכא :

ג) ובגד כלאים שעמנו לא יעלה עליך. א"ר אלעזר הרי למדנו בכל צריך האדם להראות שתר היה הפעולה כעין שלמעלה. ולעשות הפעולה כמו שנצרך. ואם הוא משנה באופן אחר מסשין עליו לשרות בו כח אחר שלא נצרך. ובוא וראה בשעה שהאדם מראה הפעולה לסטה בדרך הישר כמו שנצרך. הוא מסשין ומוציא רוח קדוש עליון שישרה עליו. ובשעה שהוא מראה הפעולה לסטה בדרך עקום שאין דרך הישר. או הוא מסשין ומוציא רוח אחר שישרה עליו מה שלא נצרך. והוא ימשיך את האדם לצד הרע. מי מסשין עליו רוח ההוא. הוי אומר פעולה זו שהראיה בצד אחר. כתוב דרשה צמר ופשתים. דרשה. מהו דרשה. שחוקרת ודרשת על דבר צמר ופשתים מי שמחברם ביחד. ואם תשאל בציצית ספני מה מותר. זה נהבאר. אבל שם אותו הבגד הוא בתקונו בשלמות עשה כראוי [יג] וזהו דרשה צמר ופשתים לעשות נקמה במי שמחבר אותם ביחד. אבל מתי מותר להברם. בשעה שיש בהבגד שלמות. שכתוב ותעש בחפץ כפיה. וציצית הרי ביארני כי שם נמצא הבגד ככלל השלמות. ואין מקלקל כלל. אבל בשעה שלא נמצא בזה שלמות. מי שבא להברם יחד נתעורר עליו רוח שאינו נצרך. ענין זה מי יוכיח. קין והבל מוכיחים. שזה בא מצד אחד וזה בא מצד אחר. ולפיכך אין נצרך לנו להברם ביחד. וקרובן של קין נחרק מלפני קרבנו של הבל. וע"כ ובגד כלאים שעמנו לא יעלה עליך. לא יעלה עליך סתם. לא יעלה עליך רוח אחד לשלם כן [יג] וכשרה לו לאדם להראות פעולה כשרה כראוי. כי בפעולה כשרה שורה עליו רוח קדוש רוח עליון להתקדש בו .. ומי

ג) ובגד כלאים שעמנו לא יעלה עליך. א"ר אלעזר ה"ה תנין בכל צעי צד נש לחזוהא עובדא כנוונא דלעילא. ולמעבד עובדא כמה דאנשריך. ואי אשתי במלה אחרא הוא אנגיד עליה לשריא ביה מלה אחרא דלא אנשריך. ותא חוי בשעתא דכ"ג אחוי עובדא לתתא בשרח מישר כמה דאנשריך. נגיד ונפיק ושריא עליו רוח קדישא עלאה. ובשעתא דליכו אחוי עובדא לתתא בשרח עקימא דלית איכו ארע מישר. כדון נגיד ונפיק ושריא עליו רוח אהרא דלא אנשריך. דסעי ליה לז"ג למסר ציט. מאן משיך עליה דהוא רוחא. הוי אומר האי עובדא דאחוי בסער אחרא. כתיב דרשה נמר ופשתים. דרשה. מהו דרשה. דבעיה ודרשה על נמר ופשתים מאן דמחבר לון כחדא. ואי תימא צלינית אחוי שרי הא אוקמוס. אבל התם ההוא לבושא איכו בתקונו בשלמות עובדא כדקא חוי [יג] וזהו איכו דרשה נמר ופשתים למעבד כיקמא במאן דמחבר לון כחדא. אבל אימתי שריא. בשעתא דליכו בשלמותא. דכתיב ותעש בחפץ כפיה. וכיית הא אוקימא דהתם בההוא כללא דתשלמותא הכתבה. ולא עביד מדי. אבל בשעתא דלא אשתכח בשלמותא. מאן דהתי לחברא לון כחדא אשתער עליה רוחא דלא אנשריך. מלה דא מאן איכח. קין והבל אוכחן. דדא אתי מסערא חד וזה אתי מסערא ההרא. ובגין כך לא לבעי לן לחברא לון כחדא. וקרבינח דקון אהרנח מקמי קרבנא דהבל. וע"ד ובגד כלאים שעמנו לח יעלה עליך. לא יעלה עליך סתם. לא יעלה עליך רוחא אחרא לשלמה כן [יג] והלמריך ליה לז"ג לחזוהא עובדא דכשרא כמה דילוח. ובההוא עובדא שריא עליה רוח קדישא רוח עלאה להתקדש ביה .. ומאן

מראה מקומות א) ימי לז' ט דף טו :

זיו הזהר

[י] חיינו מעולם המלכות : [יא] מי' שהשפע הבאה לעולם הזה מן מרת המלכות נשפעת מן מרת התפארת הנקראת שמים וגם ישראל ויעקב : [יג] שלמות העשיה חיינו שנעשה בהגד לשם מצוה [יג] זה רוח השמן. כי שעבנו הוא צירוף שפ"ן ע"ז :

ומאן דפריש לון בזהוה גוונא כיה דלמרו דלא אשתכח שוע סווי ונוו כחדא. האי ב"כ אסגי שלמא עליה ועל כל עלמא. ה) קרבנא דקין סופ פשתים וקרנבא דהבל סוב למר. לאו דא כדא ולא דא כדא רוא דמלא קין כלאיב סוב. ערבוביא דלא אלטרין. סערא אחרא דלא זיכא דחדס וחוס. וקרנביה מסהוס סערא קא אתיא הכל מויכא חדא דלדס ומיס. ובמעטא דחוס אסתברו אלין תרין סערין וביגין דלסתברו כחדא לא אתיא מנייסו תועלתא לעלייא והתאבידו. ועד יומא דין סערא דילסון קיימא. ומאן דחזוי גרמיס בעובדא דחבורא דא אחרער עליה אינון סערין כחדא ויכיל לאתוקא. ושאריו עליו רוחא אחרא דלא אלטרין. וישראל בעאן לאסתערא עלייסו רוחא קדישא למחוי קדישין. לאסתכחא בשלמא בעלמא דין ובעלמא דלתי.

ט) ובי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וגו'. א"ר חייא בוא וראה שהרי העץ אין עושה פירות אלא בארץ. והארץ תוציאם ותראה אותן הפירות לעולם. והארץ אינה עושה פירות אלא מתוך כח אחר שעליה. כמו שנקבה אינה עושה תולדות אלא מתוך כח הזכר. ואותן הפירות אין מושלמים בשלמות עד שלש שנים. ולא נפקד עליהם הכח שלמעלה עד השתלמותם. לאחד השלמותם נפקד עליהם הכח והארץ מתקנת בהם. שהרי עד שלש שנים הארץ אינה מתקנת בהם ואינה נמתקת עמהם. לאחר שנשלמו ונתתקנו יחד או היא שלמות. בוא וראה שהנקבה עד שמתעברת ג' פעמים פרי במנה לא נשתלמו. אחר עיבורה ג' נתתקנת הנקבה בעיבור הזה ונמתקים ביחד. או ולד הזה הוא שלמות הכל ויפיו של רכב. לוי נבחר מכל השבטים שהוא שלישי לאמו שנתקנה בו ונמתקה עמו. כמו כן פרי הארץ לאחר שיוצאים עד ג' שנים אין להם עוד הכח שלמעלה. שהרי או נגמר הבישול שלהם. אחר ג' שנים נפקד עליהם כח העליין למעלה. ובשנה הרביעית יהיה כל פרי קדש הלולים. מהו קדש הלויים. תשכחות לשבח לו להקב"ה. סוד הרבר שבשנה הרביעית מודונת שכנת עזו בהקב"ה. והלל ושמחה נמצא. שכתוב קדש הלולים. הלל ושמחה בזוג אחד [יד] ולמדנו מי הוא שנה הרביעית. זו סוד מלכותו שהיא קיימת רביעי בהכנסא [טז] והכל אחד. שהרי או הקב"ה מודונת בה בשכינה הקדושה. ואו היא קדש והלל קדושה נמצאת. ואו כחות הקדושים נתמנים על העולם. על כל דבר ודבר כראוי לו. מכאן ולהלאה מתברכים כלם ומותר לאכול. שהרי כלם נמצאים בשלמות שלמעלה ושלמטה. ומרם שנשלמים בכל מלמטה ומלמעלה אסור לאכול מהם. ומו שאוכל מהם הוא כמי שאין לו חלק בהקב"ה ובהשכינה הקדושה. שהרי אותן הפירות בלי רשות עליזנה הקדושה נמצאים. שאינה שורה עליהם עד השתלמותם. ובלי רשות התחוננה. שהרי לא נמתק כח הארץ בהם. וזה שאוכל מהם מראה בעצמו שאין לו חלק קדוש למעלה ולמטה. ואם מברך עליהם ברכה לבטלה היא. שהרי הקב"ה עוד לא השרה כחו עליהם. ואין בהם חלק הקדוש. הרחמן יצילנו מאלה שאין משיחיים בכבוד רבונם:

ט) ובי תבאו אל הארץ ונטעתם כל עץ מאכל וגו'. א"ר חייא תא חזי דהא אינגא לא עביד פירין אלא בארעא. וארעא אפיקת להון ואחזי סהוס חיבא לעלמא. וארעא לא עבדא פירין אלא מנו חילא אחרא דעלא כמה דנוקבא לא עבדא פירין אלא מינו חילא דדכורא. והאי איבא לא אשתלום באשלמותא עד תלת שנין. וחילא לא אסתפקדא עליה לעילא עד דאשתלום. בטר דאשתלום אסתפקדא עליה חילא וארעא אסתקנת ביה. דהא עד תלת שנין ארעא לא אסתקנת ביה ולא אסתבמת עמיס. בטר דאשתלום ואסתקנו כחדא כדן סוא שלימותא. תא חזי נוקבא עד ג' זמנין דלסתברת איבא דמעטא לא אשתלום בטר ג' עידוואן נוקבא אסתקנת ביה איבא ואסתבמו כחדא. כדן האי איבא שלימו דכלא וספירו דכלא לוי הרעמי מכלסו דליאו תליתאס לאחיה דלסתקנת ביה והסתבמת ביה. אוק הכי איבא בטר דנפיק עד ג' שנין לא אית ליה חילא לעילא. דהא כדן אשתלם בשולא דליה. בטר ג' שנין אסתפקד עליה חילא עלאס לעילא. ובשנה הרביעית יסיה כל פרוי קדש הלולים מאי קדש הלולים. תיסבחו לשבחא ליה לקב"ה. רוא דמלה דבשנה הרביעית מודוונת כנסת ישראל בקב"ה. והלולא וחדוה אשתכח. דכתיב קדש הלולים. הלולא וחדוה צוונגא חדא [יד] ותנינן מאן שנה הרביעית. דא כנסת ישראל דליה קיימא רביעאס לכורסיא [טז] וכלא חד. דהא כדן קב"ה מודוונת צב כנסת ישראל. וכדן היא קדש. והלולא קדישא אשתכח וכדן חילין אסתמן על עלמא על כל מלה ומלה כדקא חזי ליה. כחאן ולהלאה מתברכאן כלסו ושרי למיכל. דהא כלסו בשלימותא דעילא ותתא. ועד לא אשתלום בכלא מתתא ומעילא אסיר למיכל מניה. ומאן דאכיל מניה כחאן דלית ליה חולקא בקב"ה ובכנסת ישראל. דהא הכוא איבא בלא רשותא עלאס קדישא קיימא. דלא שארי עליה עד דישתלם. ובלא רשותא תתא. דהא לא אסתבמת חילא דארעא וביה. והאי דאכיל מניה אחזי גרמיס דלית ליה חולקא קדישא לעילא ותתא. ואי ברין עליה צרכה לבטלה איבי דהא קב"ה עד כאן לא שריא עליו ולית ביה חולקא קדישא. רחמנא לישזן מאינון ללא משנימין ביקרא דמאריסון:

מראה בקוביות א) דף פו. ט עס.

זיו הזהר

[יד] הלל ושמחה מרמו על הזיוונת תפארת עם מלכות קב"ה ושכינותיה. כי שמתה מורה על השם הוי"ה ב"ה הנרמו ב"ת י"שמתו ה"ששים ו"תגל ה"ארץ. והלל בני"ה השם אדני שהוא במלכות. ובנותו שאיכות הפירות בשנה הרביעית בהלל ושמתה ותשכחות גורמת יחדו קב"ה ושכינותיה: [טז] בירוע שהאבות הן הם המרכבה. ודי נגלי הכסא הם אברהם יצחק יעקב ורוד שהוא כבתי מלכות:

(א) לא תאכלי על הדם לא תנחשו ולא תעוננו. א"ר שמעון מקרא זה נתבאר. וסוד הדבר כל מי שאוכל בלי תפלה שאינו מתפלל על דמו קודם שיאכל. חשוב הוא כמנחש ומעונן. לפי שבליה עולה הנשמה להבים בסוד כבוד העליון. כל אחד ואחד כפי הראוי לו. ונשאר האדם בכח ההוא שמתפשט בתוך הדם כדי שיתקיים הגוף. וע"כ הוא מועם טעם מיתה. שהרי צד המומאה שולט על הגוף שנמצא בלי נשמה. וכאשר נתעורר האדם אע"פ שעוסק בתורה נשמתו אינה עומדת במקומה. ואינה שולטת באדם. אלא כח הדם כלכדו שנקרא נפש. אותו הכח שמתפשט בהדם תמיד. וזו נתבאר. וכאשר מתפלל האדם התפלה של עבודת רבונו. או נתישב כח הדם במקומו. ונתגבר כח הנשמה ומתישבת על המקום ההוא. ואז נשלם האדם לפני רבונו כמו שנצרך. הנפש מתישבת למטה וסוד ענין הנשמה למעלה. וע"כ זה שמתפלל תפלתו קודם האכילה גופו קיים כמו שנצרך. ונשמתו תעלה על מקום מושבה כמו שנצרך. ואם אוכל מרם שמתפלל תפלתו שאין כח הדם נתישב על מקומו. הרי הוא כמנחש ומעונן. לפי שזהו דרך הנחש להעלות לצד המומאה ולרשפיל צד הקדושה. ומפני מה נקרא זה האיש שעמלו בצד ההוא מנחש. מפני שעמל בנחש ההוא להגביר כחו שיתחזק. וזהו כמי שעובד לאלהים אחרים. וכן זה עובד לאיתו הכח של הדם. ואינו עובד להקב"ה לדגביר צד הנשמה צד הקדושה. מעונן נקרא. לפי שעמלו בעון ואינו עמל בזכות. יאם תשאל הרי מצאתנו"ן באמצע. כך הוא בודאי שהרי אין יכולים לשיטם בצד הטימאה ההוא. עד שנתערב בו ערבוב מצד הקדושה כמו חוט דק אחד. מי שרוצה לחזק השקר יערבב בו דבר אמת כדי שיתקיים שקר ההוא. וכאשר עון דבר שקר הוא. כדי שיתקיים השקר מכניסים בו דבר אמת. וזו היא נו"ן. בזה מחזקים לשקר הדוא. ומי שאינו מתפלל תפלתו לפני הקב"ה קודם שיאכל על דמו הרי הוא כמנחש ומעונן.

(ב) תאכלו על הדם לא תנחשו ולא תעוננו. א"ר שמעון מקרא זה נתבאר. וסוד הדבר כל מי שאוכל בלי תפלה שאינו מתפלל על דמו קודם שיאכל. חשוב הוא כמנחש ומעונן. לפי שבליה עולה הנשמה להבים בסוד כבוד העליון. כל אחד ואחד כפי הראוי לו. ונשאר האדם בכח ההוא שמתפשט בתוך הדם כדי שיתקיים הגוף. וע"כ הוא מועם טעם מיתה. שהרי צד המומאה שולט על הגוף שנמצא בלי נשמה. וכאשר נתעורר האדם אע"פ שעוסק בתורה נשמתו אינה עומדת במקומה. ואינה שולטת באדם. אלא כח הדם כלכדו שנקרא נפש. אותו הכח שמתפשט בהדם תמיד. וזו נתבאר. וכאשר מתפלל האדם התפלה של עבודת רבונו. או נתישב כח הדם במקומו. ונתגבר כח הנשמה ומתישבת על המקום ההוא. ואז נשלם האדם לפני רבונו כמו שנצרך. הנפש מתישבת למטה וסוד ענין הנשמה למעלה. וע"כ זה שמתפלל תפלתו קודם האכילה גופו קיים כמו שנצרך. ונשמתו תעלה על מקום מושבה כמו שנצרך. ואם אוכל מרם שמתפלל תפלתו שאין כח הדם נתישב על מקומו. הרי הוא כמנחש ומעונן. לפי שזהו דרך הנחש להעלות לצד המומאה ולרשפיל צד הקדושה. ומפני מה נקרא זה האיש שעמלו בצד ההוא מנחש. מפני שעמל בנחש ההוא להגביר כחו שיתחזק. וזהו כמי שעובד לאלהים אחרים. וכן זה עובד לאיתו הכח של הדם. ואינו עובד להקב"ה לדגביר צד הנשמה צד הקדושה. מעונן נקרא. לפי שעמלו בעון ואינו עמל בזכות. יאם תשאל הרי מצאתנו"ן באמצע. כך הוא בודאי שהרי אין יכולים לשיטם בצד הטימאה ההוא. עד שנתערב בו ערבוב מצד הקדושה כמו חוט דק אחד. מי שרוצה לחזק השקר יערבב בו דבר אמת כדי שיתקיים שקר ההוא. וכאשר עון דבר שקר הוא. כדי שיתקיים השקר מכניסים בו דבר אמת. וזו היא נו"ן. בזה מחזקים לשקר הדוא. ומי שאינו מתפלל תפלתו לפני הקב"ה קודם שיאכל על דמו הרי הוא כמנחש ומעונן.

(ג) למד ר' אבא כתיב ג' דינו לבקר משפט. וכי רק לבקר ולא בכל היום. אלא לבקר. קודם שיאכלו הדיינים יקודם שישתו. שכל מי הדין דין לאחר שאכל ושתה אינו דין אמת [גו] שכתוב לא תאכלו על הדם. מהו על הדם. אזהרה לדיינים שלא יאכלו קודם שידונו הדין. שכל מי הדין דין לאחר שאכל ושתה כאלו פהייב דמו של חברו לאחר. שהרי דמו ממש הוא גותן לאחר. זה במסון. כל שכן בדיני נפשות. שצריכים הדיינים להשתט" שלא ידונו הדין אלא קודם שיאכלו וישתו. וע"ז כתיב דינו לבקר משפט. וכתוב ד' אני ה' עשה חסד ומשפט וצדקה בארץ כי באלה הפצתי נאם ה' :

(ג) למד ר' אבא כתיב ג' דינו לבקר משפט. וכי רק לבקר ולא בכל היום. אלא לבקר. קודם שיאכלו הדיינים יקודם שישתו. שכל מי הדין דין לאחר שאכל ושתה אינו דין אמת [גו] שכתוב לא תאכלו על הדם. מהו על הדם. אזהרה לדיינים שלא יאכלו קודם שידונו הדין. שכל מי הדין דין לאחר שאכל ושתה כאלו פהייב דמו של חברו לאחר. שהרי דמו ממש הוא גותן לאחר. זה במסון. כל שכן בדיני נפשות. שצריכים הדיינים להשתט" שלא ידונו הדין אלא קודם שיאכלו וישתו. וע"ז כתיב דינו לבקר משפט. וכתוב ד' אני ה' עשה חסד ומשפט וצדקה בארץ כי באלה הפצתי נאם ה' :

(ה) מפני שיבה תקום והדרת פני זקן. א"ר יוסי מקרא אית לאתערא ציה. מפני שיבה סתם. זו שיבת דאורייתא. תקום דבעי צ"ג למיקס מקמי ספר תורה. והכי רב המונח סבא כד הוה חמי ספר תורה הוה קס מקמי ואמר מפני שיבה תקום. כנוונא לא בעי צ"ג למיקס מקמייה דתלמיד חכם. בגין דליהו קאים בדיוקנא קדישא

(ה) מפני שיבה תקום והדרת פני זקן. א"ר יוסי מקרא זה יש לעיין בו. מפני שיבה סתם. זו שיבת התורה. תקום. שצריך האדם לקום מפני ספר תורה. וכך עשה רב המונח הזקן כשהיה רואה ספר תורה עמד מלפניה ואמר מפני שיבה תקום. כמו כן צריך כל אדם לקום מלפני תלמיד חכם. לפי שהוא קיים ברמות הקדושה

מראה מקומות (א) ויקהל דמו (ב) משפטים קכג (ג) ימיים כ"א (ד) ימי' ע' (ה) קד טו

זיו הזהר

[פז] ער עשה ששית שהיא זמן סעודה לת"ת מחוייב הדין לישב ולדון. ומכאן ואילך רשות. מסכת שבת דף יג"ד. ובח"מ סי' ה' סעיף ג:

הקדושה העליונה. והוא רמז לכהן העליון, שכתוב והדרת פני זקן. הנמצא בעולם [יז] א"ר שמעון מכאן רמז לתורה שבכתב ורמז לתורה שבעל פה [יח] עוד למדס שמקרא זה דרשה הוא בא. מפני שיבה תקום. כמו שדרשו בזה החכרים. אזהרה לכל אדם כי מרם שיתעלה בשיבה ירא לקום בקיום טוב בעולם. מפני שכך הוא יפה לו. אבל לסוף ימיו אין זה שבוו של אדם כל כך כשהוא זקן ואינו יכול לעשות רע. אלא שבה ילו בעוד הוא בתקפו והוא איש טוב. ושמה המלך הכריו ואמר (א) גם במעלליו יתנכר נער ונו'. כדמיון זה כתוב (ב) וזכור את בוראך בימי בחרותיך;

(ג) והתקדשתם והייתם קדושים ונו'. א"ר יצחק זכאים הם הצדיקים שיש להם חלק עליון בהקב"ה. חלק קדוש בקדושת המלך. לפי שהם מקדשים עצמם בקדושת רבונם. וכל מי שמקדש עצמו הקב"ה מקדש לו. שכתוב והתקדשתם והייתם קדושים. אדם המקדש עצמו מלמטה מקדשין לו מלמעלה. וכאשר מתקדש האדם בקדושת רבנו מנהילין לו נשמה קדושה נחלת הקב"ה ושכינת עזו. ואו הוא נוחל הכל. והם נקראים בנים להקב"ה. כמו שכתוב בנים אתם לה' אלהיכם. (ד) רבי יוסי אמר והתקדשתם והייתם קדושים. מי שמקדש עצמו מלמטה מקדשין לו מלמעלה. מי שמטמא עצמו מלמטה מטמאים לו מלמעלה. מקדשין לו מלמעלה זה מוכן. שהרי קדושת רבנו שורה עליו. אבל מטמאים לו. מאיזה מקום. ואם תאמר מלמעלה. וכי טמא שורה למעלה. א"ר חייא זהו שלמדנו עשיה שלמטה נתעורר עשיה למעלה. אם העשיה שלמטה היא בקדושה. נתעורר קדושה למעלה ובאה ושורה עליו ונתקדש בה. ואם הוא נטמא למטה. נתעורר רוח טמא למעלה ובא ושורה עליו ונטמא בו. שהרי בהעשיה תולה הדבר. שאין לך טוב ורע קדושה ומומאה שאין להם עיקר ושורש למעלה. ובהעשיה שלמטה נתעורר עשיה למעלה. מה שתולה בהעשיה נתעורר למעלה ע"י עשיה הפעולה אחר. ומה שתולה ברבור נתעורר ע"י דבור. כשנגזר ברבור למטה נתעורר בן למעלה. ואם תשאל מה נתעורר ברבור. אלא כך כתוב (ה) ודבר דבר. זה הדבור מעורר דבור אחד למעלה שנקרא דבר. (ו) דבר ה' אשר היה. (ז) ודבר ה' היה יקר. בדבר ה' שמים נעשו [יט] והרי למדנו שזה הדבור עולה וזקע ריקעים עד שנתישב במקומו. ומעורר מה שצריך לעורר. אם טוב טוב. אם רע רע. וע"ז כתוב וגשמרת מכל דבר רע;

סתרי תורה

(ח) והתקדשתם והייתם קדושים. למדנו שכל עניני העולם הולכים אחד מחשבה והרדור. וע"כ כתוב והתקדשתם והייתם קדושים. לפי שכל קדושות שבעולם יש להוציא ולהמשיך בהרדור טוב. מי שמטמא עצמו בהרדור רע בשבא לרדודו באשתו. ומשים רצונו ומחשבתו כאשר אחרת. ימוריע זרע בהרדור אחר. זה הוא המחליף מדרגות עליונות שלמעלה. מדרגת קדושה בשביל

בשביל

קדושה עלאה. ורמז לכהנה עלאה. דכתיב וסדרת פני זקן להשכתה בעלמא [יז] א"ר שמעון מכאן רמז לתורה שבכתב ורמז לתורה שבעל פה [יח] תו תנינן האי קרא לדרבא הוא דלתא מפני שיבה תקום. כמה דלתערו ציה חכריא אזכר ליה לבר נש עד לא יסתלק בסיבותא דיקים בקיונא עבא בעלמא בנין דדין הוא סדורא ליה. אבל לסוף יומי לית שבתא ליה לציני כל כך כד איבו סיב ולא יכול למהוי צי. אלא שבתא דליה כד איבו בתוקפיה ואיבו עב. ושמה מלכא זוזא ואמר (א) גם במעלליו יתנכר נער ונו'. כנוונא דא כתיב (ב) וזכור את בוראך בימי בחרותיך.

(ג) והתקדשתם והייתם קדושים ונו'. א"ר יצחק זכאין הינון לדיקא דלית לון חולקא עלאה בקב"ה חולקא קדושה בקדושי דמלכא. בנין דמינון מקדשי גרמייחו בקדושי דמאריהון. וכל מאן דלתקדש קב"ה מקדש ליה. דכתיב והתקדשתם והייתם קדושים. בר נש מקדש גרמיה מלרע מקדשין ליה מלעילא. וכד לתקדש צ"י בקדושה דמאריה ירתין ליה נשמתא קדושה אחסנא דקב"ה וכנסת ישראל. וכדין ירית כלא. ואלין לתקדש בנין לקב"ה כמה דכתיב בניס אחס לה' אלויכם (ד) רבי יוסי אמר והתקדשתם והייתם קדושים. זאן דמקדש גרמיה מלרע מקדשין ליה מלעילא. מאן דמסאיב גרמיה מלרע מסאיבין ליה מלעילא מקדשין ליה מלעילא יאות דהא קדושה דמאריה שריא עליה. אבל מסאיבין ליה מאן אחר. ואי תימא מלעילא. וכי מסאיבותא שריא לעילא א"ר חייא היינו דתינון בעובדא דלתתא התער עובדא לעילא או עובדא דלתתא היא בקדושה. אהתער קדושה לעילא יאתי ושריא עליה ותקדש ציה. ואי איבו אסתאב לתתא אהתער רוח מסאיבותא לעילא ואתי ושריא עליה ואסתאב ציה דהא בעובדא תליא מלתא. דהא לית לך עב ציבס קדושה ומסאיבותא דלית ליה עקרא ושרשא לעילא. ובעובדא דלתתא אהתער עובדא דלעילא. מאי דתליא בעובדא אהתער לעילא בעובדא ואתעביד עובדא. ומאי דתליא במלין אהתער במלין. כד אהגזר צבלה לתתא אהתער הכי לעילא. ואי תימא מלה מאי אהתער. אלא הכי כתיב (ה) ודבר דבר. האי דבור אהתער מלה אחרא לעילא דלקרי דבר. (ו) דבר ה' אשר היה. (ז) ודבר ה' היה יקר. בדבר ה' שמים נעשו [יט] והא תנינן דהאי מלה סלקא וזקע ריקעין עד דלתישבא בדוכתייה. ואהתער מה דלתער. אי עב עב. אי ציבס ציבס. ועל דא כתיב וגשמרת מכל דבר רע;

סתרי תורה

(ח) והתקדשתם והייתם קדושים. תאנא כל מלין דעלמין אזלין בתר מחשבה וסרסורא. וע"ד כתיב והתקדשתם והייתם קדושים. בנין דכל קדושין דעלמא אפיק ומשיך בהסרורא עבא. מאן דלסתאב ציה סרסורא ציבא כד אתי לאזדוגא צאתתיה ושוי רעוטיה וסרסוריה צאתתא אחרא. וזרע זרעא ציה סרסורא אחרא. דא הוא דלחליף דרגין עלאין דלעילא. דרגא דקדושה בנין

מראה מקומות ט עשני כ' ט קולת י"ב ג ויקרא כד (ד) ט לא. (ה) יעשי' ג' (ו) סובע א' (ז) כ"ה. (ח) י"א. (ט) י"א. (י) י"א.

זיו הזהר

שם פ"י ע"ד שאמרנו אין לך אלא שופם שבויםך: [יח] פ"י שיבה זו ספר התורה. היינו תורה שבכתב ופ"י זקן. אין זקן א"א מי שפגם נפשו. והיינו הכמת תורה שבע"פ: [יט] ענין הדבור הוא בספירת מלכות.

בשביל מדרגת המומאה, וכמו שמחשבתו עשתה חלופין למטה. אף כך עשתה חלופין למעלה, וכמו שהגוף של זה הבן הנוֹלָד נקרא בן תמורה, אף כך בהנפש בן המורה נקרא. שהרי לא המשיך המשכה קדושה במחשבה זו. ונפש שלו נתחלפה במדרגה אחרת שהרי ודאי שהרצון והמחשבה ממשכת המשכה ועושה פעולה בכל מה שנצרך. וע"כ בתפלה נצרך רצון ומחשבה לכוון. וכן בכל אותן עבודות של הקב"ה הרצון והמחשבה עושה פעולה וממשיך המשכה בכל מה שנצרך. ע"כ ס"ת :

(א) וַאֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוּתוֹ וְגו' חֶסֶד הוּא וְגו'. לְמַדְנֵוּ שֶׁאֲחֵר שֶׁנִּמְתַּלְקוּ קִיּוֹן וְהִבֵּל הוּד אִדָּם לֹא־שֵׁנוּ. וְנִתְלַבֵּשׁ בְּרוּחַ אֲחֵר וְהוֹלִיד אֶת שֵׁת. מִכֵּאן נִתְיַחֵסוּ דְרוֹת הַצְדִּיקִים בְּעוֹלָם, וְהִרְבֵּה הַקְּב"ה חֶסֶד בְּעוֹלָם, וְעַם כֹּל אֲחֵר נוֹלְדָה נִקְבָּה עִמּוֹ שְׂתִישֵׁב הָעוֹלָם כְּדַמְיוֹן שְׁלֹמְעֵלֶה. וְהָיָה בְיָאִרוֹ הַחֲבָרִים סְבוּדוֹת הַמְּשֻׁנָּה שְׁבִתִּיב וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוּתוֹ וְגו' חֶסֶד הוּא, חֶסֶד הוּא וְדָאִי, וְלֹאֲחֵר שֶׁהִתְחִיל הַחֶסֶד נִזְעַן וְשֵׁרָשִׁים יֵצְאוּ מִלְּמַטָּה לְמַעְלָה וְנִתְפַּשְׁמוּ עַנְפִּים, אִזּוּ נִתְגַּלַּל הָעֵנָף וְכֵן לְהִתְחַבֵּר בְּיוֹזֵן אֲחֵר עִם הָעֵץ [כ] זֶה הוּא בִּתְחִלָּה, זֶה הוּא בְּהִתְיַסְדוֹת הָעוֹלָם, לְפִי שְׁבִתִּיב (ג) כִּי אִמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, אֲבָל מִכֵּאן וְלְהֵלָא הַקְּרוּב נִתְרַחַק, וְהָאֲנָשִׁים הַנִּמְצָאִים בְּאִיסוּר זֶה וְנִכְרַתוּ לְעֵינֵי בְנֵי עַמָּם :

(ג) וְהֵייתֶם לִי קְדוּשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' וְאֲבָדִיל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי, אֲרִי אֲבֵא רֹאֵה אֲנִי אֹתְכֶם בְּאֵי הָעוֹלָם שְׂאִין מְשֻׁנָּחִים וְאִין יוֹדְעִים בְּכַבּוּד רְבוּנָם, כְּתוּב בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל וְהֵייתֶם לִי קְדוּשִׁים וְגו' וְאֲבָדִיל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי, אִם הֵם מִתְרַחֲקִים אִיהָ הוּא קְדוֹשָׁה שְׁלֹהֶם, הָרִי הַרְצוֹן שְׁלֹהֶם נִתְרַחַק מִמֶּנִּי, וְהַכְּתוּב מְכַרְיוֹ וְאִמְרֵי (ד) אֵל תְּהִי כֹסֶם כְּפַרְדַּי אֵין הַבִּינִי, בְּמָה נִבְדְּלִים אֲנָשִׁים מִסּוּם וּפְרַדִּי, בְּקְדוּשַׁת עַצְמָם, לְהִמְצֵא שְׁלָמִים וּמְצוּיִים מְכֹל, וְע"כ יוֹזֵן הָאֲנָשִׁים הוּא בּוֹמְנִים יוֹדְעִים לְכוּן הַרְצוֹן לְהִתְרַבֵּק בּוֹ בְּהַקְּב"ה, וְהָרִי הָעִירוֹ הַחֲבָרִים שְׂבַחְצוֹת הַלִּיָּהּ נִכְנָם הַקְּב"ה בְּגוֹן הָעֵדָן לְהִתְעַשֵּׂע עִם הַצְדִּיקִים, וְנִכְנַת יִשְׂרָאֵל מְשַׁבַּח לְהַקְּב"ה, וְהָיָה עַת רְצוֹן לְהִתְרַבֵּק בָּהֶם, חֲבָרִים לְוִמְדֵי הַתּוֹרָה מְשַׁהֲתֵפִים בַּהּ בְּנִכְסֵת יִשְׂרָאֵל לְשַׁבַּח לְמַלְכֵי הַקְּרוֹשׁ וְעוֹמְקִים בְּתוֹרָה, לְיִשְׂאֵר אֲנָשִׁים אִזּוּ עַת רְצוֹן לְהִתְקַדֵּשׁ בְּקְדוּשַׁת הַקְּב"ה [כא] וְלְכוּן הַרְצוֹן לְהִתְרַבֵּק בּוֹ, וְאֹתוֹן הַחֲבָרִים לְוִמְדֵי הַתּוֹרָה עוֹנָתָם הֵיא בְּשַׁעַת שְׂוִיּוֹן אֲחֵר נִמְצָא [כב] זֶה הֵיא מְשַׁבַּח לְשַׁבַּח, לְכוּן הַרְצוֹן לְהַדְבֵּק בּוֹ בְּהַקְּב"ה וּבְשִׁכְיַת עוֹז, שְׂהָיָ עַת רְצוֹן צְמַתְבְּרִיכִים כָּלֶם, עַלְיִנִּים וְתַחְתּוּנִים, וְאִם הָאֲנָשִׁים מִתְרַחֲקִים מִדְּקַב"ה וּמִהַנְהִיגִים כְּבַהֲמוֹת, אִיהָ הֵיא קְדוּשָׁה שְׁלֹהֶם לְהִמְצֵא קְדוּשִׁים, אִיהָ הֵן נִפְשוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁמְמַשְׁיכִים מִלְּמַעְלָה, וְשְׁלֹמָה דְמַלְכֵי מְכַרְיוֹ וְאִמְרֵי (ה) גַּם בְּלֹא דַעַת נִפְשׁ לֹא מוּב וְאִין בְּרַגְלִים חוּמָא, אִזּוּ בְּלֹא דַעַת, מִי הוּא דַעַת, זֶה הַקְּב"ה, נִפְשׁ לֹא מוּב, אֹתָהּ הִנֵּפֶשׁ הֵהֶם מְמַשְׁיכִים בְּיוֹנָם לֹא מוּב, שְׂהָרִי שְׂהָרִי מִן צַד הַטּוֹמָאָה נִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם נִפְשׁוֹת שְׂאִין הֵן מוּב, לְפִי שְׂאִין מְכוּנִים לָבֶם לְהַקְּב"ה, מִי שְׂמִתְלַרְבֵּב בִּיצַר הָרַע בְּלִי רְצוֹן וְכוּנַת הַלֵּב לְהַקְּב"ה, הוּא מְמַשְׁיךְ נִפְשׁ מַצַּד שֶׁל יֵצֵר הָרַע שְׂאִין

בְּיָן דְּרַגָּא דְּמִסְכָּבָא, וְכִמָּה דְּהִרְוֹרָא דְּלִיָּהּ עַצִּיד חְלוּפִין לְתַתָּא, אֹרוּף הִכִּי עַצִּיד חְלוּפִין לְעִילָא, וְכִמָּה דְּגוּפָא דְּהָאִי בְּרָא דְּיוֹלִיד אֲקָרִי בֵּן תְּמוּרָה, אֹרוּף הִכִּי צְנִפְשָׁא בֵּן תְּמוּרָה אֲקָרִי, דְּהָא לֹא מִשְׁךְ מְשִׁיבֵי קְדִישָׁא צְהִי הִרְוֹרָא, וְנִפְשָׁא דְּלִיָּהּ אֲתַחֲלָף בְּדְרַגָּא אֲחֵרָא, דְּהָא וְדָאִי דְּרַעוּתָא וְהַמְשַׁכָּה מְשִׁיבֵי עַצִּיד עוֹבְדָא כְּכֹל מָה דְּלֹאֲפִרְיָךְ, וְעוֹד צְלָלוּתָא לְאֲפִרְיָךְ רַעוּתָא וְהִרְוֹרָא לְכוּנָא, וְכֵן כְּכֹל אִינוּן פּוֹלְחִינֵן דְּקַב"ה הִרְוֹרָא וְהַמְשַׁכָּה עַצִּיד עוֹבְדָא וְהַמְשִׁיךְ מְשִׁיבֵי כְּכֹל מָה דְּלֹאֲפִרְיָךְ, ע"כ ס"ת :

(א) וַאֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוּתוֹ וְגו' חֶסֶד הוּא וְגו'. תֵּאֲנֵחַ צְהַר לְאִתְחַלְקוּ קִיּוֹן וְהִבֵּל אֶתְהִדֵּר אִדָּם לְאִתְחַתִּיב, וְהַתְלַבֵּשׁ בְּרוּחָא אֲחֵרָא וְהוֹלִיד לְשֵׁת, מִכֵּאן אֲתִיחְסוּ דְרֵי דְלִדְיוֹקֵי צְעִלְמָא, וְהַסְנִי קַב"ה חֶסֶד צְעִלְמָא וְכֹל חַד אֲתִילִידֵת נּוֹקְבָא עִמִּיהָ לְאִתְיַסְבָּא עֲלֵמָא כְּנוּנָא דְלְעִילָא, וְהָא לְוֹקְוֹה חֲבָרִיָּה בְּסִתְמַחֵה דְּמַתְנִיתֵין דְּכַתִּיב וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אֲחוּתוֹ וְגו' חֶסֶד הוּא חֶסֶד הוּא וְדָאִי, וְצְהַר דְּשִׁאֲרֵי חֶסֶד נּוֹעִין וְשִׁרְשֵׁין יִפְסְקוּ מִתְחוּת לְעִילָא וְהַתְפַּרְשָׁאן עַנְפִּין, כְּדוּן עַנְפָּא אֲסִנִּי וְהָיָה לְאִתְחַבְרָה צְוּוּגָא חַד צְאִילָנָא [כ] הָאִי בְּקְדִמִיתָא, הָאִי בְּאַחִיסְדָא דְעֲלֵמָא, בְּיָן דְּכַתִּיב (ג) כִּי אִמְרָתִי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, אֲבָל מִכֵּאן וְלְהֵלָא הַקְּרִיבָא אֲתִרְחַק, וְצְהִי נִשָּׂא דִישְׁתַּכְחוּן צִיס וְנִכְרַתוּ לְעֵינֵי בְנֵי עַמָּם :

(ג) וְהֵייתֶם לִי קְדוּשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' וְאֲבָדִיל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי, אֲרִי אֲבֵא רֹאֵה אֲנִי אֹתְכֶם בְּאֵי הָעוֹלָם שְׂאִין מְשֻׁנָּחִים וְאִין יוֹדְעִים בְּכַבּוּד רְבוּנָם, כְּתוּב בָּהֶם בְּיִשְׂרָאֵל וְהֵייתֶם לִי קְדוּשִׁים וְגו' וְאֲבָדִיל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי, אִם הֵם מִתְרַחֲקִים אִיהָ הוּא קְדוֹשָׁה שְׁלֹהֶם, הָרִי הַרְצוֹן שְׁלֹהֶם נִתְרַחֲקִים מִמֶּנִּי, וְהַכְּתוּב מְכַרְיוֹ וְאִמְרֵי (ד) אֵל תְּהִי כֹסֶם כְּפַרְדַּי אֵין הַבִּינִי, בְּמָה נִבְדְּלִים אֲנָשִׁים מִסּוּם וּפְרַדִּי, בְּקְדוּשַׁת עַצְמָם, לְהִמְצֵא שְׁלָמִים וּמְצוּיִים מְכֹל, וְע"כ יוֹזֵן הָאֲנָשִׁים הוּא בּוֹמְנִים יוֹדְעִים לְכוּן הַרְצוֹן לְהִתְרַבֵּק בּוֹ בְּהַקְּב"ה, וְהָרִי הָעִירוֹ הַחֲבָרִים שְׂבַחְצוֹת הַלִּיָּהּ נִכְנָם הַקְּב"ה בְּגוֹן הָעֵדָן לְהִתְעַשֵּׂע עִם הַצְדִּיקִים, וְנִכְנַת יִשְׂרָאֵל מְשַׁבַּח לְהַקְּב"ה, וְהָיָה עַת רְצוֹן לְהִתְרַבֵּק בָּהֶם, חֲבָרִים לְוִמְדֵי הַתּוֹרָה מְשַׁהֲתֵפִים בְּהַּ בְּנִכְסֵת יִשְׂרָאֵל לְשַׁבַּח לְמַלְכֵי הַקְּרוֹשׁ וְעוֹמְקִים בְּתוֹרָה, לְיִשְׂאֵר אֲנָשִׁים אִזּוּ עַת רְצוֹן לְהִתְקַדֵּשׁ בְּקְדוּשַׁת הַקְּב"ה [כא] וְלְכוּן הַרְצוֹן לְהִתְרַבֵּק בּוֹ, וְאֹתוֹן הַחֲבָרִים לְוִמְדֵי הַתּוֹרָה עוֹנָתָם הֵיא בְּשַׁעַת שְׂוִיּוֹן אֲחֵר נִמְצָא [כב] זֶה הֵיא מְשַׁבַּח לְשַׁבַּח, לְכוּן הַרְצוֹן לְהַדְבֵּק בּוֹ בְּהַקְּב"ה וּבְשִׁכְיַת עוֹז, שְׂהָיָ עַת רְצוֹן צְמַתְבְּרִיכִים כָּלֶם, עַלְיִנִּים וְתַחְתּוּנִים, וְאִם הָאֲנָשִׁים מִתְרַחֲקִים מִדְּקַב"ה וּמִהַנְהִיגִים כְּבַהֲמוֹת, אִיהָ הֵיא קְדוּשָׁה שְׁלֹהֶם לְהִמְצֵא קְדוּשִׁים, אִיהָ הֵן נִפְשוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁמְמַשְׁיכִים מִלְּמַעְלָה, וְשְׁלֹמָה דְמַלְכֵי מְכַרְיוֹ וְאִמְרֵי (ה) גַּם בְּלֹא דַעַת נִפְשׁ לֹא מוּב וְאִין בְּרַגְלִים חוּמָא, אִזּוּ בְּלֹא דַעַת, מִי הוּא דַעַת, זֶה הַקְּב"ה, נִפְשׁ לֹא מוּב, אֹתָהּ הִנֵּפֶשׁ הֵהֶם מְמַשְׁיכִים בְּיוֹנָם לֹא מוּב, שְׂהָרִי שְׂהָרִי מִן צַד הַטּוֹמָאָה נִמְשָׁךְ עֲלֵיהֶם נִפְשׁוֹת שְׂאִין הֵן מוּב, לְפִי שְׂאִין מְכוּנִים לָבֶם לְהַקְּב"ה, מִי שְׂמִתְלַרְבֵּב בִּיצַר הָרַע בְּלִי רְצוֹן וְכוּנַת הַלֵּב לְהַקְּב"ה, הוּא מְמַשְׁיךְ נִפְשׁ מַצַּד שֶׁל יֵצֵר הָרַע שְׂאִין

מראה בקומות (א) דף פו. (ב) תלים פ"ט (ג) דף מט (ד) תלים י"ב (ה) משלי י"ט

זו הזהר

[כ] הענף זן ספירת המלכות, העץ זה עץ החיים ספירת התפארת שניהם נקראים ברא וברתא, היינו אה ואחות: [כא] פוי להתקדש ביוזן לכוון לשם שמים בקדושה וזהרה לגרום הודוונת הספירות של בחינת דוכרא עם מרת המלכות עלמא דנוקבא: [כב] היינו בשבח קודש שאו זמן עליית העולמות והודוונת הספירות זה בואת בהתעלות לבנות שעל גבוה:

שאינן היא טוב, ואין כרגלים חומא, מי שהוא אין ורחת השעה בלי רצון הקדוש, חומא הוא, חומא ודאי בכל. (א) זכאים הם ישראל שהקב"ה נהן להם תורת אמת, תורה של האמונה, ואורח אותם מכל שאר עמים עכו"ם, שכתוב (ב) אהבתי אתכם אמר ה', ברוך ה' לעולם אמן ואמן :

אתמסך עליה נפשא דלאו איכי סוב ואך כרגלים חומא, מאן דליהו אך ודחי שעתא בלא רעותא קדישא, חומא איכו, חומא ודאי בכלא, (א) זכאין אינון ישראל דקב"ה יסיב להו אורייתא דקשוס, אורייתא דמדימונתא, וריחס לכו מכל שאר עמין עכו"ם, דכתיב (ב) אהבתי אתכם אמר ה', ברוך ה' לעולם אמן ואמן :

פרשת אמור

(ג) ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים וגו', איך יוסי מה ענין לזה אחר זה, שכתוב למעלה ואיש או אשה כי יהיה ברם אוב או ידעוני מות יומתו, ונסמך לו אמור אל הכהנים, אלא כיון שהזהיר להם לישראל לקדש אותם בכל, הזהיר להם לכהנים לקדשם וכן ללויים, לכהנים מניין, שכתוב אמור אל הכהנים, ללויים מניין, שכתוב (ד) ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם, כשביל שיהיו נמצאים כלם קדושים ומטורים, אמור אל הכהנים בני אהרן, למה נכתב כאן בני אהרן, האם לא ידענו שבני אהרן הם, אלא בני אהרן ולא בני לוי, כי אהרן הוא ראשון כל הכהנים שבעולם, שבו בחר הקב"ה מכלם כשביל לעשות שלום בעולם, ולפי שאהרן העליון רכזו לזה, שכל ימיו של אהרן היה עמל להרבות שלום בעולם, ולבעבור שכן דרכו העלה אותו הקב"ה לזה שיבוא שלום בפמליא שלמעלה, ולפיכך כתוב אמור אל הכהנים בני אהרן, (ה) ר' יצחק אמר אמור אל הכהנים בלחש, כמו שכל עבודת הכהנים בלחש כך האמירה להם בלחש, אמור ואמרת, פעם אחד ושני פעמים, להזהירם על קדושתם כשביל שלא יטמאו, כי מי שמשמש במקום קדוש צריך להמצא קדוש בכל, הכהן שעומד למטה כרמין שלמעלה צריך להמצא בקדושה יותר מכלם, לנפש לא יטמא, כי גוף בלי רוח טמא הוא ושורה עליו רוח הטומאה, שהרי השתוקקת של רוחות הטומאה היא לנופות של ישראל, לפי שהורק מהם רוח הקדוש, ובכלי של קדושה באים להתחבר, והכהנים שהם קדושים קדושה על קדושה אין צריכים להטמא כלל, לפי שכתוב כי נוד אלהיו על ראשו, וכתוב כי שמן משחת אלהיו עליו אני ה', והוא עומד למטה כרמין שלמעלה :

(ג) ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים וגו', איך יוסי מאי שעתא דלא לקבל דא, דכתיב לעילא ואיש או אשה כי יהיה ברם אוב או ידעוני מות יומתו, וסמך ליה אמור אל הכהנים, אלא כיון דלזכור להו לישראל לקדשא להו בכלא, אזכור להו לכהני לקדשא לון וכן ללויים, לכהני מניין, דכתיב אמור אל הכהנים, ללואי מניין, דכתיב (ד) ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם, בגין דיסתחון כלהו זכאין קדישין דניין, אמור אל הכהנים בני אהרן, מאי שעתא הכא בני אהרן, וכי לא ידענא דבני אהרן נינהו, אלא בני אהרן ולא בני לוי, דאהרן הוא שירותא דכל כהני דעלמא, דביה אתרעי קב"ה מכלא בגין למעבד שלמא בעלמא, ובגין דאהרן ארחוי סליק ליה להאי, דכל יומיו דאהרן הוה משתדל לאסבגא שלמא בעלמא, ובגין דארחוי כך סליק ליה קב"ה להאי למיעל שלמא בפמליא דלעילא, ובגין כך אמור אל הכהנים בני אהרן, (ה) ר' יצחק אמר אמור אל הכהנים בלחש, כמה דכל עובדיהו דכהני בלחשו כך המירה דלהו בלחשו, אמור ואמרת, זמנא חד ותרין זמנין, לאזכור להו על קדושיהו בגין דלא יסתחון, דמאן דמשמש באתר קדישא גיורא דיסתחא קדישא בכלא, כהנא דקאים לתתא כנוונא לעילא אלמריך לאסתחא בקדושה יתיר מכלא, לנפש רוח ישמא, דנפשא בלא רוחא מכתבא הוא ושאריו עליה רוח סאבא דהא תיאובתא דרוחא מכתבא לגבי נפשיהו דישראל איכו, בגין דאתרק מנייהו רוחא קדישא, ובזמנא דקדושה אתיין לאסתחבא, וככהי דליוון קדישין קדושתא על קדושתא לא צעין לאסתחבא כלל, בגין דכתיב כי נוד אלהיו על ראשו, וכתיב כי שמן משחת אלהיו עליו אני ה', והוא כנוונא דלעילא קאים לתתא :

(ו) ולאחותו הבתולה הקרובה אליו וגו', ר' אבא פתח (ז) מי זה בא מאדום המון בגדים מבצרה וגו', מי זה בא מאדום, עתיד הקב"ה ללבוש בגדי נקמה על אדום שהחריבו ביתו ושדפו היכלו והגלו לכנרת ישראל בין האומות, ויעשה בהם נקמת עולם, עד שיהיו נמצאים כל יהודים שבעולם מלאים פדיוני העמים, ולקרוי כל עוף השמים עליהם, וכל היות השרה יזונו מהם שנים עשר חודש, ועופות השמים שבע שנים, עד שלא תוכל הארץ לסביל באשם, וש"כ (ח) כי זבח לה' כבצרה וטבח גדול בארץ אדום, עד שאותן הבגדים יתנאלו, וש"כ וכל מלבושי אנאלתי, וכל כך למה, שכתוב ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש, שאין

(ו) ולאחותו הבתולה הקרובה אליו וגו', ר' אבא פתח (ז) מי זה בא מאדום המון בגדים מבצרה וגו', מי זה בא מאדום, זמין קב"ה ללבוש לבושי נוקמא על אדום דלחריבו ביתיה ואוקידו היכליה וגלו לכנסת ישראל ביני עממיה, ולמעבד להון נוקמת עלמין, עד דיסתחון כל סורין מסורי עלמא מליין מקסולי עמין, ולמקרי לכל עופא דשמיא עלייהו, וכל חיות צרא יתזונו מנייהו תריסר ירחי, ועופא דשמיא שבע שנין, עד דלא תסביל ארעא ניוולא דידכו, הסי' (ח) כי זבח לה' בצבירה וטבח גדול בארץ אדום עד דליוון לבושין יסתחון, הסי' וכל מלבושי אנאלתי, וכל כך למה דכתיב ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה לאיש, דלאו

שאין היא הלכן של עשו. ולא היתה בגורלו של זה שכתוב בו איש יודע ציד איש שדה. לה יטמא באותן בגדי נקמה שעתיד להטמא בין אותן החילות. שכתוב בו לה יטמא. בעקבה. לפי שהיא שוכבת לעפר והוא מבקש להקיים. כמו שכתוב ה) קומי אורי כי בא אורך:

ללא חיי חולקים דעשו ולא הוות בעדפיה דסחא דכתיב ביה איש יודע ליד איש שדה. לה יטמא באותן לבושין דנוקמא דומין לאסתחבא בין אינון אוכלוסין דכתיב ביה לה יטמא. בנייה בגין דלחיה שכיבת לעפרא והוא צעי לאקמא לה. כמה דכתיב ה) קומי אורי כי בא אורך:

לא יקרה קרה בראשם. אמר רבי יוסי לא יקרה בה"א. מה המעם. אלא שמן העליון ההיא שהוא שמן משחת קודש. המשלים לכ"ב שבעת הימים [א] כמו שנתבאר בהכתוב כי שבעת ימים ימלא את ירכם. שמן העליון הוא יוסר ממנו ויוקרה אם הוא יכנס ראש. לפי שראש אותו הכהן העליון הוא שמן העליון [ב] וע"כ לא נצרך לו להכהן שלמטה להראות בו בעצמו פנים כלל. ולפיכך כתוב בה"א ג) וכוא וראה כתוב כי שבעת ימים ימלא את ירכם. איוו שבעת ימים. הרי נתבאר שהמקום העליון הוא כולל כל ששה האחרים נקרא שבעת ימים [ג] ונקרא תשובה ולפי שהכהן נעטר באותה השבע שנקרא שבעת ימים. ואם פוגם ראשו. שבעת הימים שהיא כולל כלם תקדיח ממנו כל אותה הקדושה של כלם השורה עליו. וע"כ נזהרו שלא יקרו קרה בראשם להמצא פגומים מהכל. ולפיכך צריך הכהן להמצא בשלמות יותר מהכל. כל שכן זה שהוא העליון מכלם. א"ר אבא כן בה"א התחוננה. כאן בה"א העליונה. כהן גדול שהוא עליון מכלם בה"א העליונה [ד] שכתוב אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו וגו'. ומלא את ידו. שכתוב שבעת ימים ימלא את ירכם [ה] כהן אחר בה"א התחוננה. שכתוב לא יקרה קרה בראשם. וכתוב אחריו ולא יחלו שם אליהם. וזה ש"ס הוא ידוע [ו] ולפיכך כתוב והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבוש את הבגדים. כמו שאמרנו. ולפי שהוא קודש כרמיון שלמעלה כתוב בו ומן המקדש לא יצא וכוא וראה כהן הגדול נצרך להתראות בפנים יפות בפנים מאידות בשמחה יותר מכלם. ואין נצרך שיתראה בו עצבות ורוננו. אלא הכל כרמיון שלמעלה. אשרי הלכן שעליו כתוב אני חלקך ונחלתך. וכתוב ה' הוא נחלתו. וע"כ צריך להתראות שלם בכל. בגופו ובבגדיו. שלא יפגם עצמו כלל כמו שנאמר:

לא יקרה קרה בראשם רבי יוסי אמר לה יקרה צ"ח מ"ו טעמא אלא הסחא שמן עלאה דלחיה משח רבות קודשא. דאשניס לכל שבעה יומין [א] כמה דאמרי דכתיב ב) שבעת ימים ימלא את ירכם. הסחא שמן עלאה דאמרי מניה ואתקרה חי איחוי אפניס רישיה. בגין דרישא דכהנא עלאה הסחא שמן עלאה הוי [ב] וע"כ לא לצעי ליה לכהנא דלתמא לאחזאה ביה בגרמיה פנימו כלל. ובגין כך כתיב צ"ח .. ג) ותא חוי כתיב כי שבעת ימים ימלא את ירכם. מאן שבעת ימים. הא אמרי הסחא אמר עלאה דהוא כללא דכל שמה אחרנין אקרי שבעת ימים [ג] ואקרי שבעה .. ובגין דכהנא דאמרי שבעת דאקרי שבעת ימים. חי פניס רישיה. ההיא שבעת דאיחוי כללא דכלהו אקרה מניה כל הסחא קדושה דכלהו דשריא עליה וע"כ אודעו דלא יקרה קרה בראשם וישתכחו פנימין מכלא ובגין כך כהנא צעי לאסתחבא בשלימו יתיר מכלא. כל שכן דלחיה עלאה מכלהו א"ר אבא כן צ"ח תתאה. כן צ"ח עלאה כהן גדול דלחיה עלאה מכלהו צ"ח עלאה [ד] דכתיב אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו וגו'. ומלא את ידו. דכתיב שבעת ימים ימלא את ירכם [ה] כהנא אמר צ"ח תתאה. דכתיב לא יקרה קרה בראשם וכתיב בתריס ולא יחלו שם אליהם והאי ש"ס הא ידועא איחוי [ו] ובגין כך כתיב והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבוש את הבגדים. כמה דאמרי. ובגין דלחיה קדישא כהנא דלעילא כתיב ביה ומן המקדש לא יצא. ותא חוי כהנא עלאה צעי לאסתחבא בשפירו דאנפין צהיירו דאנפין צמידו יתיר מכלא. ולא צעי לאסתחבא ביה עליוו ורוננו אלא כללא כהנא דלעילא וזאה חולקיס דעליה כתיב אני חלקך ונחלתך וכתיב ה' הוא נחלתו. וע"כ צעי לאסתחבא שלם בכלא בגרמיה צלבושיה. דלא יפגם גרמיה כלל כמה דאמרי:

רועה הנאמן

כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. פתח רועה הנאמן ואמר. מצוה זו שיקח כהן הגדול בתולה. וש"כ אלמנה וגרושה וחללה וזנה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. ומפני מה נצרך שלא יקח אלא בתולה בלי פגם. אלא אשה היא כוס של ברכה. טעמו פגמו. והכהן המקריב קרבנות לפני ה' צריך שיהיה שלם בכל פגם. ש"ס באבדו בלי פגם. כי מומין פוסלים בכהנים. ש"ס בגופו. ש"ס באשתו. לקיים בו כלך יפה רעייתו ומם

מראה מקומות ט ישי" ס ט דף סט :

רעיה בהימנא

כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. פתח רעיה המימנא ואמר. פקודה דא למיסב כהנא רבא בתולתא. סה"כ אלמנה וגרושה ומללה זונה את אלה לא יקח כי אם בתולה מעמיו יקח אשה ואמאי צעין דלא יסב אלא בתולתא בלא פנימו. אלא אשתא איחוי כוס דברכה. טעמו פגמו. בלא דאקריב קרבנא קדם ה' צעי דלחיה איחוי שלם בלא פנימו. שלם בצבדו בלא פנימו. דמומין פסלון צהיירו. שלם בגופיה. שלם בצוקביה. לקיימא ביה כלך יפה רעייתו ומם

זיו הזהר

פרשת אמור וזו זה עולם הבינה שרשו ה הראשונה מן השם הוי"ה ב"ה שנקראת אם הבנים. כי זה העולם משלים כשפע לשבעת הימים. היינו לו' הספירות מן חסד עד מלכות [ג] כהן העליון זו ספירת החסד. וראשו היינו ספירת הבינה: [ג] בינה היא הכולל לשש הספירות שאחריה מן חסד עד מלכות. כי מלכות היא עולם שלם כפ"ע. ובינה היא תשובה קי"ר הכתוב ולכבו יבין ושב ורפא לו: [ד] דעת רבי אבא לחלק בין כהן גדול ובין כהן הירוש. שבה"ג פוגם בה"א העליונה שהיא בינה. וכא"ר פוגם בה"א התחוננה שהיא מלכות: [ה] זה טרמו שבה"ג נשפע מהבינה שנקראת שבעת הימים כנזכר לעיל: [ו] סתם שם טרמו על ספירת

ומום אין כך. שהקרבן הוא מנחה. וצריכים ישראל לשלח מנחה שיהם להמלך ע"י אדם שלם. וזהו ההיפוך מן צד המומחה. שהרי ביד איש עתי פגום הוא שולחים לו המנחה. ככתוב גורף אחד לה' וגורל אחד לעוזאז. כי אלהים אחרים כלם פגומים הם — ע"כ ר"ם :

א) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני ה' מקדשו. בוא וראה כל מי שמוציא זרע יבטלה אינו זוכה לראות פני השכינה ונקרא רע. שכתוב (ג) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע. זה מי שמוציא זרעו בידו או באשה אחרת שאינה כשרה. ואפשר תאמר שאם מוציא זרעו באשתו שאינה ראויה להתעבר נ"כ כך. לא. אלא כמו שאמרנו. וע"כ יבקש האדם מהקב"ה שיזמין לו אשה כשרה שלא יפגם זרעו. כי מי שמוציא זרעו באשה שאינה כשרה פגום לו זרעו. וי למי שפגום זרעו. ואם בשאר אנשים כך. בהכרח שעומד למטה כרמיו שלמעלה בקדושה העליונה על אחת כמה וכמה. בעמיו. מהו בעמיו. שהרי כתוב למעלה אלמנה וגרושה וחללה וזנה את אלה לא יקח. וכתוב ולא יחלל זרעו בעמיו. בן צריך לומר. מהו בעמיו. אלא שדבר זה בזיון בעמיו. פגם בעמיו. ועל כן כתוב כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. מעמיו וראי. הכל כרמיו שלמעלה [1] כי אני ה' מקדשו. מהו מקדשו. אלא אני הוא זה המקדשו בכל יום. ולפיכך אל יפגם זרעו ולא ימצא בו פגם. שהרי אני ה' מקדשו. שאני רוצה לקדש לו שימצא קדוש בכל. שהקדוש ישתמש על ידי קדוש. (ג) בוא וראה הקב"ה ישתמש על ידי הכהן. וצריך להמצא קדוש כשכא לשמש. ולעבור שהקב"ה ישתמש על ידי הכהן שהוא קדוש. ישתמש הכהן על ידי מהור שנתקדש בטהרתו. ומי הוא. זה הלוי. וכמו כן איש אחד ישתמש על ידי מהור אחר [ח] בדי שיהיו נמצאים בלם בקדושה לשמש להקב"ה. ונאום הם ישראל בעולם הזה ובעולם רבא. שיעליהם כתוב ואכריל אתכם מן העמים להיות לי. כמה נבדלים ישראל מכלם בקדושה לשמש להקב"ה. וע"כ והתקדשתם והייתם קדושים בי קדוש אני ה' :

דבר אל אהרן לאמר איש מורעך לדורתם אשר יהיה בו מום לא יקרב וכו'. ר' יצחק אמר לפי שהוא פגום. ומי שהוא פגום אינו ראוי לשמש בקדוש. והרי ביארו שהאיש שנמצא פגום אין שורה עליו קדושת האמונה. וזה הפגם מעיד עליו. כל שכן הכהן שצריך להמצא שלם. שהוא כעל האמונה יותר מכלם. א"ר אלעזר כוא וראה הקב"ה אמר כל איש אשר יהיה בו מום לא יקרב. שהרי קדושה העליונה אינה שורה במקום פגום כנסת ישראל נקראת שלם כמש"כ ומלכי צדק מלך שלם. וכתוב (ד) ויהי בשלם סבו. ולפיכך אין השכינה שורה אלא במקום שלם. וע"כ כל איש אשר יהיה בו מום לא יקרב. כרמיון זה קרבן אשר בו מום אל יקרב. מה הטעם. שכתוב כי לא לרצון יהיה לכם. ואם תשאז הרי הקב"ה אינו שורה אלא במקום שבור בכלי שבור. שכתוב (ה) ואת רכא ושפל רוח. מקום זה הוא שלם יותר מאכל. לפי שמשפיל עצמו

ומום אין כך. דקרבנה דורנא חיבו וגריכין ישראל למשלח מנחתא ללהון למלכא על ידא גבר שליט דחיבו דהפוכא דסמרא אחרא דהא ציד איש עתי פגום הוא שלחין ליה דורנא דכתיב גורל אחד לה' וגורל אחד לעוזאז דאלהים אחרים כלבו פגומין אינון — ע"כ ר"מ

א) ולא יחלל זרעו בעמיו כי אני ה' מקדשו. תא חזי כל מאן דלפיק זרע לבטלה לא זכי למחמי אפי שכינתא וקרי רע דכתיב (ג) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע. סאי מאן דלפיק ליה צדיקה או צלחנתו התרא ללא כשרא. ואי תימא דלפיק ליה צלחנתו דליה ללא מתעברא הכי נמי לא אלח כמה דלחמן. ועל דא יבעי צ"נ מקב"ה דיומין ליה מאנא דכשרא ללא יפגים זרעיה. דמאן דלפיק זרעא צלחנתא ללא כשרא פגים ליה לזרעיה ווי למאן דפגים זרעיה ומה צשאר צני נשא כך. צכסנא דקאים לתתא כנוונא דלעילא צקדושה עלאה על אחת כמה וכמה. צעמיו מהו צעמיו. דהא כתיב לעילא אלמנה וגרושה וחללה וזנה את אלס לא יקח. וכתיב ולא יחלל זרעו בעמיו. צהן מצעי ליה. צכו בעמיו. אלא מלה דא קלנא צעמיו. פגמו צעמיו. ועל דא כתיב כי אם בתולה מעמיו יקח אשה. מעמיו ודאי. כלל כנוונא דלעילא [1] כי אני ה' מקדשו. מהו מקדשו. אלא אנא הוא הסוה דחיבו מקדש ליה בכל יומא. ובג"כ לא יפגים זרעיה ולא ישתכח ציה פגמו דהא אני ה' מקדשו. דלנא צעילא לקדשא ליה וישתכח קדישא צכלא דקדישא ישתמש על ידי דא דקדישא. (ג) תא חזי קב"ה ישתמש על ידא דכסנא וישתכח קדישא כד אתי לשמש. ובגין דקב"ה ישתמש על ידא דכסנא דחיבו קדישא. ישתמש כסנא על ידא דכביא דהתקדש בצדיקותיה ומאי חיבו ליורי. אוף הכי צר נש אחרא ישתמש על ידא דכביא אחרא [ח] בגין דישתכחון כלבו צקדושה לשמש לקב"ה זכאין אינון ישראל צעלמא דין וצעלמא דלתי. דעלייהו כתיב ואכריל אתכם מן העמים להיות לי. כמה פרישן ישראל מכלל צקדושה לשמש לקב"ה. הס"ד והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני ה' :

דבר אל אהרן לאמר איש מורעך לדורתם אשר יהיה בו מום לא יקרב וכו'. ר' יצחק אמר בגין דחיבו פגים. ומאן דחיבו פגים לא אחזיו לשמש צקדושה. והא אוקמוס דצ"כ דלשתכח פגים לית ציה מהימנותה. והאי פגמו אסביד עליה. כל שכן כסנא דבעיא לשתכחא שליט. מאריה דמהימנותה יתיר מכלל. א"ר אלעזר תא חזי קב"ה אמר כל חיס אשר יהיה בו מום לא יקרב דהא קדושה דלעילא לא שריא צאתר פגים. ככסת ישראל חקרי שלם כד"א ומלכי צדק מלך שלם. (ד) ויהי בשלם סבו וכנ"כ לא שריא כ"י אלא צאתר שליט. וע"ד כל איש אשר יהיה בו מום לא יקרב. כנוונא דא קרבנא דציה מומא לא יתקריב. מאי טעמא. דכתיב כי לא לרצון יהיה לכם. ואי תימא דא קב"ה לא שריא אלא צאתר תצירא צמאנא תצירא. דכתיב (ה) ואת דכא ישל רוח. האי אתר שליט יתיר הוא מכלל. בגין דמאן דגרמיה

מראה מקומות ט דף 5. ט תלים פ"ג (ג) דף 5. ד תלים פ"ו (ה) יע"י כ"ז

זיו הזהר

ומלכות : [1] מי שמרת המלכות בקראת בתולת ישראל ועליה בתוב נן געול אחותי כלה : [ח] כל איש הנזמל ידיו ע"י איש אחר יהיה האחר איש מהור שכבר נזמל ידיו :

גרמיה לחסרי עליה גאומת דכלא. גאומת עלאה. ודא הוא סליס. אכל לא כתיב ואת עור וצבור וחרוס ושרוע. אלא ואת דכא וספל רוח. מחן דחאריך גרמיה קב"ה זקיף אית. ובג"כ כהנא דקאים לתתא כנוונא דלעילא צעי לחסוי שליס יתיר מכלא. ולא יתחוי פניס. וע"ד חוזה לכו לכסני איס מזרעך לדורתס אשר יהיה בו מוס לא יקרב להקריב וגו' :

(א) **אמר** אליהם לדרתים כל איש אשר יקרב וגו' וממאתו עליו ינכרתה הנפש הרוח מלפני א"ר יצחק מהו מלפני אלף דא עלמא דחמי. יהוה דכל חיין קיימין תמן [ט] ד"א דא לינורא עלאה. נהר דלא פסקין מיזיו לעלמין [י] וכלא חד ודא איכו דנסיל כל עדונין דעלמא דחמי [יא] ומאיכו עדונין עלאין השתלי כפשא דא מחתר דההיא נועס ה' תמן ודא איכו מלפני. (ב) ר' אבא אמר הרי ביארנו שכאשר נגזר על האדם שיגדע מזה העולם. מאותה שעה והלאה מתקנים מקום לנשמת האדם ההוא במקום עליון. ומקום להרוח שלו בנן העדן. ומקום לנפשו שתנוח והתענג בומן שמשושסת והולכת בעולם הזה. ובשבתים ור"ח ומועדים עולים למעלה הרוח והנפש להתענג מעדונים העליונים. ודנפשות הרשעים ג' אופני עונש יש להם. יש נפש שאין לה מנוחה. ויש נפש שתכלה ותכרת עם הגוף. ויש נפש שאינה נכרתת עם הגוף. רק נכרתת ממקום העליון. נפש שאין לה מנוחה. זו היא שכתוב בה (ג) ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע. זו היא ההולכת ומשושסת ומתנצנצת בכל העולם [יב] ואין לה מנוחה כלל ויומם ולילה. וזה הוא עונש הגדול מהכל. נפש הנכרתת עם הגוף. זו היא שכתוב בה והכרתי אותה מקרב עמך. ולזאת אין נשאר לה זכר כלל. נפש שאינה נכרתת עם הגוף רק שנכרתת ממקום העליון. זו היא שכתוב בה ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני ה'. מהו מלפני. שלא ישיר עליה הרוח. וכאשר הרוח אינו שורה עליה אין לה התחברות כלל במה שלמעלה. יאינה יודעת כלל מאותן הענינים של העולם ההוא. וזאת היא נפש כנפש הבהמה—

עצמו להשרות עליו גאות שעל הכל. גאות העליונה. וזו היא שלמות. אבל לא כתוב ואת עור וצבור וחרוס ושרוע. אלא ואת דכא וספל רוח. מי שמשפיל עצמו הקב"ה זקיף אותו. ולפיכך הבין שעומד למטה כדמיון שלמעלה צריך להיות שלם יותר מכלא. ולא יתראה פגום. וע"כ הזהיר להם לכהנים איש מזרעך לדורתם אשר יהיה בו מוס לא יקרב להקריב וגו' :

(א) **אמר** אליהם לדרתים כל איש אשר יקרב וגו' וממאתו עליו ינכרתה הנפש הרוח מלפני א"ר יצחק מהו מלפני אלף דא עלמא דחמי. יהוה דכל חיין קיימין תמן [ט] ד"א דא לינורא עלאה. נהר דלא פסקין מיזיו לעלמין [י] וכלא חד ודא איכו דנסיל כל עדונין דעלמא דחמי [יא] ומאיכו עדונין עלאין השתלי כפשא דא מחתר דההיא נועס ה' תמן ודא איכו מלפני. (ב) ר' אבא אמר הרי ביארנו שכאשר נגזר על האדם שיגדע מזה העולם. מאותה שעה והלאה מתקנים מקום לנשמת האדם ההוא במקום עליון. ומקום להרוח שלו בנן העדן. ומקום לנפשו שתנוח והתענג בומן שמשושסת והולכת בעולם הזה. ובשבתים ור"ח ומועדים עולים למעלה הרוח והנפש להתענג מעדונים העליונים. ודנפשות הרשעים ג' אופני עונש יש להם. יש נפש שאין לה מנוחה. ויש נפש שתכלה ותכרת עם הגוף. ויש נפש שאינה נכרתת עם הגוף. רק נכרתת ממקום העליון. נפש שאין לה מנוחה. זו היא שכתוב בה (ג) ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע. זו היא ההולכת ומשושסת ומתנצנצת בכל העולם [יב] ואין לה מנוחה כלל ויומם ולילה. וזה הוא עונש הגדול מהכל. נפש הנכרתת עם הגוף. זו היא שכתוב בה והכרתי אותה מקרב עמך. ולזאת אין נשאר לה זכר כלל. נפש שאינה נכרתת עם הגוף רק שנכרתת ממקום העליון. זו היא שכתוב בה ונכרתה הנפש ההיא מלפני אני ה'. מהו מלפני. שלא ישיר עליה הרוח. וכאשר הרוח אינו שורה עליה אין לה התחברות כלל במה שלמעלה. יאינה יודעת כלל מאותן הענינים של העולם ההוא. וזאת היא נפש כנפש הבהמה—

(ד) **ובת** כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל. פתח זקן ההוא סבל ואמר מלין דאורייתא ענינים נסתרים הם. והרבה הם עניני חכמה הנסתרים בכל דבור ודבור של התורה. ומובנים הם אצל החכמים היוודעים דרכי התורה. כמו שיש כהן גדול וסגן וכהן סתם ואיש כהן. כך יש נשמה רוח ונפש וגוף. ובת כהן כי תהיה לאיש זר. זו הנשמה הקדושה שנמשכת ממקום עליון ונכנסת לתוך סדרו של עץ החיים. וכאשר רוחו של כהן העליון מנשב ונותן נשמות בעץ הזה. פורחות משם אותן הנשמות ונכנסות באוצר אחר. וי לעולם שאין יודעים האנשים להשמד. שדם ממשכיכים המשכה עם יצרם הרע שהוא איש זר [יג] ובת כהן הזאת פרתה למטה ומיצאת הבנין שלה באיש זר. ילפי שהוא רצון רבונה נכנסת שם ונכפתת ואין יכולה לשלם [יד] ואין יכולה להשתלם בעולם הזה

(ד) **ובת** כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל. פתח זקן ההוא סבל ואמר מלין דאורייתא ענינים נסתרים הם. והרבה הם עניני חכמה הנסתרים בכל דבור ודבור של התורה. ומובנים הם אצל החכמים היוודעים דרכי התורה. כמו שיש כהן גדול וסגן וכהן סתם ואיש כהן. כך יש נשמה רוח ונפש וגוף. ובת כהן כי תהיה לאיש זר. זו הנשמה הקדושה שנמשכת ממקום עליון ונכנסת לתוך סדרו של עץ החיים. וכאשר רוחו של כהן העליון מנשב ונותן נשמות בעץ הזה. פורחות משם אותן הנשמות ונכנסות באוצר אחר. וי לעולם שאין יודעים האנשים להשמד. שדם ממשכיכים המשכה עם יצרם הרע שהוא איש זר [יג] ובת כהן הזאת פרתה למטה ומיצאת הבנין שלה באיש זר. ילפי שהוא רצון רבונה נכנסת שם ונכפתת ואין יכולה לשלם [יד] ואין יכולה להשתלם בעולם הזה

טראה מקובות (א) תרומת ק"ס : ט טס קמנ (ג) שמואל ח' כ"ט (ד) משפטים טז

זו הזהר

[ט] זה עולם הבינה : [ז] זו ספירת היסוד המעכיר מימי השפע לעולם המלכות. [יא] פי' שהשפע הבאה מקולם הבינה נאספת להיסוד ומסנו להמלכות [יב] ולפעמים מתלגלג כנוף של בריה נמוכה ושפלה שלא סמין האנושי עד תם עונשה : [יג] זר סן הקדושה כי נכנה ככה אל נכר שהוא כח השוממה : [יד] אין לה שליטה לסרב ולהשתמש :

הזהר. כאשר תצא מזה העולם היא בתרומת הקדשים לא תאכל כשאר כל הנשמות הנשולמות בעולם הזה. עוד יש לרמוז במקרא זה ובת כהן כי תהיה לאיש זר. עלובה היא הנשמה הקדושה כי תהיה לאיש זר. כאשר נמשכת על הגר שנתגיר. ופודרת עליו מן הערן בדרך נסתר על הבנין שנבנה מערלה מטאה. זו היא שהיתה לאיש זר.. והיא בתרומת הקדשים לא האכל. עד שיעשה בה הקב"ה מה שנצרך לעשות —

א) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו'.
 אמר הזקן ההוא בת כהן כהן הרי ביארנו ענין זה [טו] אלמנה מן הגוף הראשון ההוא. וגרושה שאינה נכנסת דרך פרוכת המלך [טז] ונדריות מהעולם של בחינת זכר. לפי שלא העמיד תולדות לרבות בעולם. וכל אותן שאין קימות בהעולם של בחי' זכר אין להן חלק בו. הוא השתמש ועקר עצמו מהעולם של בחי' זכר. לכן אין לו חלק בו. וע"כ היא גרושה. וזרע אין לה. שאם היה לה זרע לא היתה נקברה ממנו לדרת העולם של בחי' נקבה. ושבה אל בית אביה. איזה בית אביה. זה העולם של בחי' נקבה. שאותו העולם בית אביה נקרא [יז] ואותה הנקבה שהיתה מזומנת לו להשתמש בה נהפכת. הוא יורד למטה ונקבה ההיא עולה למעלה. כנעוריה. כאותו הזמן שכתוב (ג) אני היום ילדתי. ילדתיך ודאי. ישוב לימי עלומי כמו שהיה משלש עשרה שנה ומעלה [יח] אם תזכה להתקן [יט] הואיל ושבה אל בית אביה מלחם אביה תאכל. תתענג מענג הרוח של העולם שהוא בחי' נקבה. שאוכלים לחם אבירים היורד מלמעלה. אבל להסתכל וליהנות ממה שנהנים שאר הצדיקים כל תוכל. לפי שהיה זר לשם. ועל כן אל תאכל קדש. אבל תאכל תרומה שהיא בעולם של בחי' נקבה [כ] וכיון שהיא מהעולם של בחי' נקבה אל תאכלנו אלא בלילה. שכתוב ובא השמש וסתר ויחזר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא. שהרי קדש שהוא מהעולם של בחי' זכר אינו נאכל אלא ביום.. וכאשר הרוחות פוקדים באותן זמנים הידועים שפוקדים לבתי הקברות. הם אין פוקדים. שהרי לא זכו להעולם של קדש. שכתוב וכל זר לא יאכל קדש. ואם לא זכה רוח ההוא להתקן כראוי כאשר חזר בגלגול [כא] אז אפילו במקום ההוא של תרומה אינו אוכל. וזר נקרא אפילו לעולם התרתון ואינו אוכל שם:

ג) רבי אבא אמר ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו'. אשרי חלקם של ישראל מכל העמים עכו"ם. שהרי כשברא הקב"ה את העולם לא בראו אלא בשביל ישראל. לבעבוד שיקבלו התורה בהר סיני. ויסתרו בכל ויהיו נמצאים וכאים לפניו. בוא וראה כאשר נשתלם עולם הזה עם ישראל כרמיו שלמעלה. ואדם ההוא הוצג בארץ ונזכר הגיע עד רום השמים. בקש הקב"ה להוציא נשמה קדושה מלמעלה ולשלה למטה. כדי שיתאחד ויתקשר זה בזה. וש"כ וייעזר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו'. להיות נקשר זה בזה וימצא בשלמות כרמיו שלמעלה. וישלים ויתקן עצמו כך. ולפיכך ברא אותו זכר ונקבה להיות בשלמות. ומתי נקרא דאדם שלם כרמיו

עלמא. כד נקט מניה היא בתרומת הקדשים לא תאכל כשאר כל נשמות להשתלמו צהאי עלמא. תו הית צהאי קרא ובת כהן כי תהיה לאיש זר. עלובה איבי נשמתא קדישא כי תהיה לאיש זר. דקא אמתשכת על גיורא דאתגייז ופרחת עליה מן עדן צלורה סתים על צניחא דאתצני מערלה מטאה. דא הית לאיש זר.. ואיבי בתרומת הקדשים לא תאכל. עד דעביד צה קב"ה מאי דעביד —

א) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו'.
 אמר ההוא סבא בת כהן סא חוקימנא מלס דא [טו] אלמנה מההוא גופא קדמאה. וגרושה דלא עאלת לפרנודא מלכא [טז] ואתעקרת מעלמא דדכורא בנין דלא עביד תלדין לאפשא בעלמא. וכל אינון דלא קיימי בעלמא דדכורא לא הית להו ציה חולקא. הוא אשתמיס ואתער גרמיה מעלמא דדכורא. לא הית ליה חולקא ציה. וע"ד איבי גרושה. וזרע אין לה. דאי הוה זרע לא אהתקן מניה ולא הוה נחית לעלמא דנוקבא. ושבה אל בית אביה. מאן בית אביה. דא עלמא דנוקבא. דההוא עלמא בית אביה אקרי [יז] וסהוא מאנא דכוס אמתקן לאשתמשא ביה אהתפיך. איהו נחית לתתא וסהוא מאנא סליק לעילא. כנעוריה. כההוא זמנא דכתיב (ג) אני היום ילדתיך. ילדתיך ודאי. ישוב לימי עלומי כמה דהוה מתליטר שנין ולעילא [יח] אי זכאת לאתתקנא [יט] הואיל ושבה אל בית אביה מלחם אביה תאכל. תתענג מההוא ענונא דעלמא דנוקבא. דאכלי מנהמא דלצריים דנחית מלעילא. אבל לאסתכלא ולאשתני צמה דאתהנון שאר לדיקא לא יכלא. בנין דהוה זר לתמן. ועל דא לא אכיל קדש. אבל אכיל תרומה דאיבו בעלמא דנוקבא [כ] ומנו דאיבי מעלמא דנוקבא לא אכיל ליה אלא צלילה. דכתיב ובא השמש וסתר ויחזר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא. דהא קדש דאיבו מעלמא דדכורא לא אהאכיל אלא ציית. וכד ריחון כקדין צאינון זמנין ידיען דפקדין לצי קברי. אינון לא פקדין. דהא לא זכאן לעלמא דקדש. דכתיב וכל זר לא יאכל קדש. ואי לא זכה ההוא רוחא לאתתקנא כדקא יאות כיון דהסדר צנגלולא [כא] אפילו צההוא אתר דתרומה לא אכיל. וזר אקרי אפילו לעלמא תתא ולא אכיל צה:

ג) רבי אבא אמר ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו'. זכאה חולקיהון דישראל מכל עמין עכו"ם. דהא קב"ה כד ברא עלמא לא ברא ליה אלא בניסיון דישראל. בנין דיקבלון אורייתא צבורא דסיני. ויהדכון בכלא וישתכחון זכאין קמיה. תא חזי דס אשתלים האי עלמא צהו בישראל כנוונא דלעילא. וההוא דס אשתניך צלרעא ורומיה מתי עד לית שמיא. בעא קב"ה לאשפא נשמתא קדישא מעילא לתתא. בנין דיתאחיד ויתקשר דא צדא. סה"ד ויילר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו'. להווי קשיר דא צדא וישתכח שלים כנוונא דלעילא. וישלים ויתקין גרמיה הכי. ובנין כך ברא ליה דכר ונוקבא למהוי שלים. ואימתי אקרי צר נש שלים כנוונא

מראה מקומות א) עשתיס קא. ב) תליס ב' ג) ויקא י.

ין הזהר

[טו] שפרסו על הנשמה; [טז] הרקיע שדרך בו נכנסות הנשמות לעולם העליון נקרא פרוכת; [יז] היינו עולם המלכות שנקרא בית להתמארת שהוא העולם של בחי' זכר; [יח] פי' שכא פעם שנית לעוה"ו בגלגול וניתן לו הבח של איש גדול הראוי להוליד; [יט] פי' להוליד בגימ' בגלגול הזה; [כ] פי' שיונקת רק מעולם המלכות; [כא] שגם עתה לא הוליד בגימ':

כרמיון ש"מעלה. בשעה שמדויג עם בת וזנו באחדות
 בחרה ברצון. ויולדו ממנו ומונתו בן ובת. או הוא אדם
 שלם כרמיון שלמעלה. ונשהלם הוא למטה כרמיון השם
 הקדוש העליון [כנ] ואז השרה לשם הקדוש העליון עליו.
 והאיש שאינו רוצה להשלים שם הקדוש למטה [כנ] מוטב
 לו שלא היה נברא. שהרי אין לו חלק כלל בהשם
 הקדוש. וכאשר תצא נשמתו ממנו אינה נקשרת בהשם
 הקדוש כלל. שהרי המעיט דמות רבונו. עד שהזרת בנגול
 ותנתקן בכל. זש"כ ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה
 וגו'. ובת כהן. זו הנשמה הקדושה שנקראת בתו של מלך.
 שהרי יבאר שהנשמה הקדושה נולדת מן הזוגות המלך
 הקדוש עם מרת מלכותו. ולכן כמו שהגוף שלמטה הוא מן
 זכר ונקבה. כמו כן היא הנשמה שלמעלה. כי תהיה
 אלמנה. מזה הגוף שנתקשרה בו וימת. וגרושה. שנתגרשה
 מן החלק ההוא של השם הקדוש. וכל כך למה. לפי שזרע
 אין לה להמציא כרמיון שלמעלה ולהתקשר בהשם הקדוש.
 ושבה אל בית אביה. מהו ושבה. ושבה סתם להתתקן
 במקום [כד] ואז ושבה אל בית אביה. זה הקב"ה.
 כנעוריה. כמקדם מלחם אביה תאכל. להתענג שם בענג
 המלך. מכאן ולהלאה וכל זר לא יאכל קדש. מי הוא הזר.
 זה שלא הקים שם קדוש למטה [כה] ואין לו חלק בו.
 לא יאכל קדש. אין לו חלק בהענג שלמעלה שיש בו
 ענין אכילה. (ככתוב ה) אכלו רעים וגו'. אכילה שלמעלה
 היינו ענג של הקב"ה:

ג) **שׁוֹרֵךְ** או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת
 אמו וגו'. א"ר יוסי דין אדם ודין בהמה אחר
 הוא. אדם. ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר. בהמה.
 והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה
 לקרבן אשה לה'. כדי שיעבור עליהם שבת אחד. ג) ר'
 חייא אמר בוא וראה אדם שנולד לא נתמנה עליו הכח
 שלמעלה עד שנימול. כיון שנימול נתעורר עליו התעוררות
 הרוח שלמעלה. כשזוכה לעסוק בתורה נתעורר עליו
 ההעוררות יותר. כשזוכה לקיים מצות התורה נתעורר עליו
 עוד יותר התעוררות [כו] וזה ונשא אשה. וזה והוליד בנים
 ומלמדם דרכי המלך הקדוש. הרי אז הוא אדם שלם.
 ששם בכל. אבל בהמה שנולדה אותו הכח שיש לה
 בסופה כב לה בשעה שהיא שנולדה והכח נתמנה או עליה.
 ולפיכך כתיב שור או כשב או עז כי יולד. עגל או מלה
 או שעיר או גדי לא נאמר. אלא שור או כשב או עז.
 השם שיש לה בסופה יש לה בשעה שנולדה. והיה שבעת
 ימים תחת אמו. כשביל שיתניב בו כח ההוא ויתקיים בו.
 ובמה יתקיים בו. כאשר ישכן עליו שבת אחד. ואי לא לא
 יתקיים. ולאחר שיתקיים בו כח ההוא כתוב ירצה לקרבן
 אשה לה'. בהכח של שבת אחד שעבר עליו. והאדם והבה
 של שבת אחד מתקיים בו התעוררות עולם ההוא והכח
 שלו. לאחר שנימול נתעורר עליו התעוררות רוח העליון.
 והשכינה עוברת עליו ורואה אותו בדושם הקדוש. נתעוררת
 עליו ושורה עליו הרוח של עולם ההוא הקדוש. כמש"כ
 ד) ואעבור עליך ואראך מתכוססת בדמיך וגו'. בדמיך.
 בשני דמים. ואם תשאל הינח שם כשיצאו ישראל מצרים
 שהיה

מראה בקומות ה) שיר ס' ב) ד' ט' ג) ד' ט' א) ד' יתחלק ס"ו

שהיה

מראה בקומות ה) שיר ס' ב) ד' ט' ג) ד' ט' א) ד' יתחלק ס"ו

מראה בקומות ה) שיר ס' ב) ד' ט' ג) ד' ט' א) ד' יתחלק ס"ו

כנויאל דלעילא. בשעתא דלדווג צבת זיניה באחדותא
 כדוורתא ברעוהא. ויפיק מיניה ומתקיים בן ובת. כדן הוא צ"כ
 שלים כנויאל דלעילא. ואשלים הוא לתמא כנויאל דשמא
 קדישא עלאה [כג] וכדן אשרי שמא קדישא עלאה עליה.
 ובר נש דלא צעוי לאשלמא שמא קדישא לתמא [כג] סב
 ליה דלא אתצרי. דהא לית ליה חולקא כלל בשמא
 קדישא. וכד נפקא נשמתיה מיניה לא אתאחדא
 ציה כלל. דהא אזעיר דיוקנא דמאריה. עד דאתהדרת
 ואתתקנת בכלא. ה"ד ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה
 וגו'. ובת כהן. זה נשמתא קדישא דאתקרי צרתא דמלכא.
 דהא הוקייהו דנשמתא קדישא מוונא דמלכא
 ומסרוייהו נשמת. וצ"כ כמז דדין גופא דלתתא
 מדבר ונוקבא. ארף הכי נשמתא לעילא. כי תהיה
 אלמנה. יתאזי גופא דלדווגת ציה ומית. וגרושה. דאתרכת
 מהסווא חולקא דשמא קדישא. וכל כך למה. בגין דזרע
 אין לה לאשתכחא כנויאל דלעילא ולאשתקשר בשמא קדישא.
 ושבה אל בית אביה. מאן ושבה. ושבה סתם לאתתקנה
 כמלקדמין [כד] וכדן ושבה אל בית אביה דא קב"ה.
 כנעוריה. כקדמייהו מלחם אביה תאכל. להתענג צענונא
 דמלכא. מאן ולהלאה וכל זר לא יאכל קדש. מאן הוא זר.
 האי דלא חוקים שמא קדישא לתמא [כה] ולית ליה ציה חולקא.
 לא יאכל קדש. לית ליה חולקא צענונא דלעילא דלית
 ציה אכילה. דכתיב ה) אכלו רעים וגו'. אכילה דלעילא
 עונגא דקב"ה הוה:

ג) **שׁוֹרֵךְ** או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת
 אמו וגו'. א"ר יוסי דין אדם ודין בהמה חד
 הוא. אדם. ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר. בהמה.
 והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה
 לקרבן אשה לה'. בגין דיעבר עלייהו שבת חד ג) ר'
 חייא אמר תא חזי בר נש דאתיליד לא אתצנא עליה חילא
 דלעילא עד דאתגויר. כיון דאתגור לתער עליה אתערוהא
 דרוחא דלעילא. וכי לאתעסקא בצאורייתא אתער עליה
 אתערוהא יתיר. וכי ועביד פקודי צאורייתא אתער עליה
 אתערוהא יתיר [כו] וכי ואתנסיב. וכי ואוליד בגין
 ואוליף לון ארמוי דמלכא קדישא. הא כדן הוא אדם שלים.
 שלים בכלא. חבל צהמה דאתילידת היא חילא דלית לס
 צסופא חית לה צהמה שמתא דאתילידת ואתמנה עליה.
 ובגין כך כתיב שור או כשב או עז כי יולד. עגל או מלה
 או שעיר או גדי לא אתמר. אלא שור או כשב או עז.
 הסווא דלית ליה לסופא חית ליה בשעתא דאתיליד והיה שבעת
 ימים תחת אמו. בגין לאתסיבא ציה הסווא חילא ואתקיים ציה.
 וצמה יתקיים ציה. כד ישרי עליה שבת חד. ואי לא לא
 יתקיים. ולצתר דיתקיים ציה הסווא חילא כתיב ירצה לקרבן
 אשה לה'. צקיומא דשבת חד דאתער עליה. וצ"כ צקיומא
 דשבת חד אתקיים ציה אתערוהא דהסווא עלמא ויחילא
 דיליה. צתר דאתגור אתער עליה אתערוהא דרוחא עלאה.
 וכנסת ישראל אתער עליה ומחלת ליה צרשימא קדישא אתערת
 עליה וצריח עליה רוחא דהסווא עלמא קדישא. כד"א
 ד) ואעבור עליך ואראך מתכוססת בדמיך וגו'. בדמיך.
 צתרי דמא. ואי תימח התם כד נפקו ישראל מעצרים
 דשכיח

מראה בקומות ה) שיר ס' ב) ד' ט' ג) ד' ט' א) ד' יתחלק ס"ו

שהיה

מראה בקומות ה) שיר ס' ב) ד' ט' ג) ד' ט' א) ד' יתחלק ס"ו

מראה בקומות ה) שיר ס' ב) ד' ט' ג) ד' ט' א) ד' יתחלק ס"ו

מראה בקומות ה) שיר ס' ב) ד' ט' ג) ד' ט' א) ד' יתחלק ס"ו

מראה בקומות ה) שיר ס' ב) ד' ט' ג) ד' ט' א) ד' יתחלק ס"ו

מראה בקומות ה) שיר ס' ב) ד' ט' ג) ד' ט' א) ד' יתחלק ס"ו

מראה בקומות ה) שיר ס' ב) ד' ט' ג) ד' ט' א) ד' יתחלק ס"ו

שחיה בהם דם פסח ודם מילה. כתוב בהם בדמין חיי. אבל כאן מהו בדמין. אלא שני דמים של מילה ושל פריעה. של מילה היקנו במדת המלכות. ושל פריעה בהמדה שנקראת צדיק יסוד עולם. ואלו שני דמים האדם מתקיים בעבורם בקיום העולם הבא. וש"כ בדמין חיי -

(א) **וְשׁוֹרֵר** או שם אותו ואת בנו לא תשרמו ביום אחד. א"ר יוסי כתרנומו. ליה ולבנה. שהאם היא העיקר להכיר את בנה. שהולך אחריה ואינו הולך אחר אביו. ואין אנו יודעים מי הוא. לא השחנו ביום אחד. א"ר יהודה מה המעם. אפשר האמר משום ענמת נפש של הבהמה. נשחט להאם בבית אחד ולבנה בבית אחד. או להאם עכשו ולבנה אח"כ. א"ל יש מי שמתיר כך ואינו כן. אלא המעם משום יום אחד סמש. בוא וראה למדנו שיפה תענית לחלום כאש לנעורת. ועיקר התענית באותו יום סמש ולא ביום אחד. מה המעם. לפי שאין לך יום למטה שלא ישלם בו יום אחר עליון. וכאשר שורה האיש בתענית חלום למדנו שיום הזה אינו עובר עד שנתבטלה נגדה ההיא. ואם סדחה אותו ליום אחד. ודי או סמשלת יום אחד הוא. ואין יום אחד נכנס ביום אחר חברו. כדמיון זה אין לך יום שלא נתמנה עליו יום עליון למעלה [כן] וצריך האדם להשטר שלא יעשה פגם בזה היום ולא יזפם לפני שאר ימים האחרים למעלה. ולמדנו בעשיה שלמטה נתעוררה עשיה שלמעלה. אם האדם עושה עשיה למטה כראוי. כך נתעורר הכח למעלה כראוי. עושה אדם חסד בעולם נתעורר חסד למעלה ושורה ביום ההוא ונתעשר בו בשבילו [כח] ואם סתגד אדם ברחמים למטה נתעורר רחמים על היום ההוא ונתעשר ברחמים בשבילו. ואז יום ההוא עומד עליו להיות בעזרו בשעה שיצטרך לו. כדמיון זה הוא בהיפוכו של זה. אם עושה אדם מעשה אכזר נתעורר כן ביום ההוא למעלה ופוגם אותו. ואח"כ עומד עליו כאכזר להכריתו מן העולם. באותה מדה שאדם מודד בה מודדך לו למדנו. שישראל אכזרית נמנעה מהם יותר משאר אומות. וכל ידאה מהם מעשה אכזר בעולם. שהרי כמה בעלי עינים עומדים מצד האדם כאלו המעשים שלו. וכאן הוא מי שמראה מעשים טובים למטה. שהרי כל דבר תולה בעשיה לעורר פעולה אחרת:

(ב) **וְלֹא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל וכו'.** א"ר שמעון כל קדושה שהיא בלשון הקודש יחיד אסור לאמרו. לפי שלשון הקודש השכינה מתחברת עמו. ובכל קדושה שהשכינה באה אינה אלא בעשרה. שכתוב ונקדשתי בתוך בני ישראל וכו'. בני ישראל להם הוא לשון הקודש בודאי. ולא שאר אומות שיש להם לשון אחר. קדושת ואתה קדוש שלכסוף היא תרגום כמו שביארנו. וזאת אפילו יחיד יכול לומר לה אלו דברי התרגום. אבל דברי הלשון קודש של הקדושה אינם אלא בעשרה. ואם תשא אל הרי קדושת הקדיש שהוא תרגום מדוע אין הוא ביחוד. בוא וראה קדושה זו אינה בשאר קדושות שהן משולשות. אבל קדושה זו היא

דשכיח בינייהו דם פסח ודם מילה. כדין כתיב בדמין חיי. הכא מהו בדמין. אלא תרין חד דמיליה וחד דפריעה. חד דגזירו דכנסת ישראל. וחד דפריעה דצדיק יסוד עולם ואלוין תרין דמין דכ"ג קאים בניייהו בקיומא דעלמא דלתי. הסי' בדמין חיי -

(א) **וְשׁוֹרֵר** או שם אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד. א"ר יוסי כתרנימו לה ולבנה. דעקרא דלמא למנדע צרה. דלזיל צתרה ולא לזיל צתה חצוה. והכן לא ידעינן מןן סוה. לא תשחטו ביום אחד. א"ר יהודה מאי טעמא אי תימא משום ענמת נפש דבעירא ניכוס להאי צביתא חד ולהאי צביתא אחרא. או להאי סתמא ולהאי לצתה. א"ל אית מןן דשרי ולאו הכי. אלא ביום אחד ממש. תל תל הוי חנין יפה תענית לחלוט כחש לנעורת. ועקרא דתעניתא צבתי יומא ממש ולא ציומא אחרא. מאי טעמא. צנין דלית לך יום לתתא דלא שלטא ציה יומא אחרא עלאה. וכד איהו שרי צתעניתא דחלמא חוליסנא דהאי יומא לא חתעדי עד דאתבעל הוה גזרה. ואי דחי ליה ליומא אחרא הוה שולטנא דיומא אחרא סוה. ולא טאל יומא ציומא אחרא דחצריה. כהאי גונא לית לך יום דלא חתמנא עליה יומא עלאה לעילא [כן] וצני צר נש לחתמנא דלא יעביד פנימו צבתי יומא ולא יתפגס קמי שאר יומין אחרנין. וסאינן צבוצבא דלתתא חתער עובדא דלעילא. אי צ"ג עביר עובדא לתתא כדקא יאות. הכי חתער חילא כדקא יאות לעילא. עביר צ"ג חסד בעלמא חתער חסד לעילא. וסאי צבוצבא יומא וחתער ציה בנייה [כח] ואי חתדצב צ"ג ברחמי לתתא חתער רחמי על הסוה יומא וחתער ברחמי בנייה. וכדון הסוה יומא קאים עליה למהי אפטרופא בנייה צטענתא דלגטרין ליה. כגונא דה צבופא דדא. אי עביר צ"ג עובדא דלכזרי הכי חתער צבוצבא יומא וסגיס ליה. ולצתה קאים עליה ללכזרי לשינאס ליה מעלמא. צבתי מדה דצ"ג מודד צה מודדין ליה תנן. ישראל אכזרית חתמנע מנייהו מכל שאר עמין. ולא יתחזון מנייהו עובדא בעלמא. דהא כמה חלרי דעינין קיימין עליה דצ"ג צבתי עובדא דיליה. וצבתי מןן יאות עובדא דכשרא לתתא. דהא צבוצבא תליא מלתא בכלל לאתערט מלה אחרא:

(ב) **וְלֹא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל וכו'.** א"ר שמעון כל קדושה דלתי צלשון הקודש יחיד חסר למימר ליה. צנין דלשון הקודש שכינתא מתחברת צדיה. ובכל קדושה דשכינתא חתיא לאו חתיי אלא בעשרה. דכתיב ונקדשתי בתוך בני ישראל וכו'. בני ישראל חיינן לשון הקודש דלתי. ולא שאר עמין דלתי לון לישן אחרא. קדושה דסדרת די צבופא חייי תרגום כמה דלוקימנא ודא אפילו יחיד יכול לומר לה אינן מלין דתרגום. אבל מלין דלשון הקודש דקדושה לאו חיינן אלא בעשרה. ואי תימא הוה קדושתא דקדיש דלתי תרגום חתיי לאו חייי ביחוד. תה חוי קדושתא דל לאו חייי כשאר קדושתן דליון משלשין. אבל קדושתא דל חייי

מראה בקומות (א) 97 נב. ט תרומה ק"ט.

זו הזהר

[כז] יום עליון היינו כח איוו ספירה מן הז' ספירות שמן חסד עד מלכות: [כח] פי' שהאדם סעורר במעשיו הטובים שהספירה היא תתעורר בשפע שלמעלה מעלה:

היא עולה בכל הצדדים למעלה ולמטה ובכל צדדי האמונה. ושכבת מסגרות וחומות של ברזל וקליפות רעות. וזה הוא שבח שנתעלה בו בכבוד הקב"ה יותר מן שבח אהרן. והתעלות הזאת יתרה מכל. מה הטעם. לפי שהוא גורם להכניע לצד המומאה ושיתעלה בכבוד הקב"ה על הכל. ואנו צריכים לאמרה בהלשון של צד המומאה. ולענות בקול חזק אמן יהא שמייה רבא מברך. כדי שישבר כח צד המומאה. ויתעלה הקב"ה בכבודו על הכל. וכאשר נשבר ע"י קדושה זו הכח של צד המומאה. נתעלה הקב"ה בכבודו וזכר את בניו וזכר שמו. ולפי שהקב"ה נתעלה בכבודו בקדושה זו אמן היא אלא בעשרה — :

רועה הגאון

א) ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו'. מצוה זו לקדש אותו בכל יום שתעלה קדושתו מלמטה למעלה כמו שהוא קדוש למעלה. עד שתעלה קדושתו לאבות ולבנים. וזה הסוד של ונקדשתי בתוך בני ישראל. למעלה ולמטה הכל בשלש מדרגות של קדוש קדוש קדוש. כי כמו שיש קדושה למעלה על הכל [כג] כך יש קדושה במצוה וקדושה למטה וישראל מקדשים למטה כדמיון מלאכים העליונים למעלה. שכתוב בהם [כד] וקרא זה אל זה ואמר קדוש. ומה שנקרא קדוש קדוש קדוש. שהרי קדש צריך לומר לראשונה. כי קדש הוא הסוד של ראשית הכל [ל] ושם וא"ו לא נמצאת. אלא כיון שישראל מקדשים למטה עולה מלמטה למעלה כבוד העליון. עד שנתעלה וא"ו שהיא סוד שמים העליונים למעלה [לא] כיון שאותן השמים נתעלו למעלה מאיר קדש והוא בהם. ולכן נקראת או מדרגה העליונה קדוש. ולאחר שהאיר אור העליון ההוא על הכסא שנקרא שמים [לב] אותן השמים החורים למקום ומתישבים בו כאור העליון ההוא. ואז נקרא קדוש [לג] אח"כ יורד אור העליון ההוא עד שלוקחו כלו צדי"ק עליון אחד מדרגה הנכבדה [לד] להשפיע הכל למטה. כיון שצדי"ק ההוא לוקח הכל אז נקרא קדוש. והוא רסוד של ג' קדוש [לה] ומי שמכוון כונתו כאופן זה יפה הוא עושה. ומי שמכוון כונתו בשלש מדרגות של האבות ליהוד אותן בכלל אחד כאמירת קדושה פ [לו] אם אינו יכול לכוון כונתו יותר ג"כ יפה הוא עושה. והכל כדי להמשיך דארה בתוך קדושה העליונה למטה. לקדש כל אחד עצמו בקדושה זו ולשמור אותה. להשרות השפעת אור הקדושה על עצמו. והוא הסוד ונקדשתי בתוך בני ישראל בתחלה. ואח"כ אני ה' מקדשכם [לז] ובאיהו מקום יכוון האדם להתקדש תוך קדושה זו להכליל עצמו בה.. כאשר יגיע האדם לכלל כל הארץ בכבודו. או יכליל עצמו

מראה מקו. ות 6) 97 נג. 3 יכטי ר

איכי סלקא בכל סמדין לעילא ותתא וזכל סגרי מהימנותא. ותברא מעולין ונוטפנקן דפרולא וקליפין ציפין. וזה איכו שבה דאסתלק ביה יקרא דקב"ה יתיר משבחה אחרא. ואסתלקותא דא יתיר מכולא. מאי פעמא. בנין דאיכי גריס לאסתכסיה סגרא אחרא ולאסתלקא יקרא דקב"ה על כלא. ואן צעיין למימר לה בלישכא דסגרא אחרא. ולאסתכל בחילא תקיף אמן יסא שמייה רבא מברך. בנין דיתבר חילא דסגרא אחרא. ויסתלק קב"ה ציקריה על כולא. וכד אתבר בקדושתא דא חילא דסגרא אחרא. אסתלק קב"ה ציקריה ואדכר לבניו ואדכר לשמיה. ובנין דקב"ה אסתלק ציקריה בקדושתא דא לאו איכי אלא בעשרה — :

רעיא מהימנא

א) ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל וגו'. פקודת דא לקדשה ליה בכל יומא לסלקא קדושתיה מתתא לעילא כמה דאיכו קדישא לעילא. עד דסליק קדושתיה לאבסן ובנין. ורוא דא ונקדשתי בתוך בני ישראל. עילא ותתא כלא בתלת דרגין קדוש קדוש קדוש. דכמה דאית קדושה לעילא על כלא [כפ] הכי אית קדושה בחלמעותא וקדושה לתתא.. וישראל מקדשי לתתא כגוונא דמלאכי עילאי לעילא. דכתבי צבו [כז] וקרא זה אל זה ואמר קדוש. ומאי דאקרי קדוש קדוש קדוש. דהא קדש מצעי ליה צראשיתא דקדש איכו רוא דראשיתא דכלא [ל] ותמן וא"ו לא אשתכח אלא כיון דישראל קא מקדשי לתתא סליק מתתא לעילא יקרא עילא. עד דאסתלק וא"ו רוא דשמים עילאין לעילא [לא] כיון דאיון שמים אסתלקו לעילא נהיר ההוא קדש צבו. וכדין אקרי לעילא קדוש. ולבתר דנהיר ההוא נהירו עלאסה על כרסיה דאיכו שמים [לב] איון שמים תייבין לדוכתייהו ומתיישבו ביה צהסוא נהירו. וכדין אקרי קדוש [לג] לבתר נחיה ההוא נהירו עד דנפיל כלל הד לדייק עילאסה דרגא יקרא [לד] לקדשה כלל לתתא. כיון דאיכו ספיל כלל כיון אקרי קדוש. וזה איכו רוא דכלא [לה] ומאן דשוי רעותיה צהאי שפיר קא עבדי. ומאן דשוי רעותיה בתלת דרגין דאבסן בכללל חדה ליחדא לון גו קדושתא דא [לו] אי לא יכול לשואה רעותיה יתיר שפיר קא עבדי. וכלא לתתא מנו קדושתא דלעילא לתתא. לקדשה כל חד גרמיה צהאי קדושה ולכמרא ליה. למפרש פריש דקדושתא על גביה. ורוא דא ונקדשתי בתוך בני ישראל בקדמיהא. ולבתר אני ה' מקדשכם [לז] ובאן אחר יקדש צ"כ גרמיה גו קדושתא דא לאכללל גרמיה צב.. כד מטי צ"כ למלל כל הארץ בכבודו. כיון יכליל גרמיה

זיו הזהר

[נט] אלו הני קדושות של למעלה ואמצע ולמטה הן ג' ספירות עליון דכורא. והיינו חכמה לעילא על כלא. תפארת באמצע. וימוד למטה : [נז] רוא דראשיתא דכלא היינו חכמה. כדמרגם בראשית בחכמהא : [נח] אות וא"ו רבו על פדת התפארת שנקרא שמים. וע"י הקדושה שישראל מקדשים נתעלה התפארת עד החכמה לקבל משם הארה. והיינו שנבנסת הוא"ו בקדש ונעשה קדוש. ועי"ז נקראת או ספירת החכמה קדוש : [נח] פי' שאנו נעשה התפארת כמא להחכמה : [נג] היינו שאנו ספירת התפארת נקראת קדוש : [נד] זו ספירת היסוד שמקבלת אותה הארה מן התפארת להשפיע להמלכות. ולכן נקרא או גם היסוד קדוש : [נה] לפי זה צריך לכוון בקדוש הא' שם הוי"ה בנקוד פת"ח עם שם הוי"ה בנקוד חול"ם. בקדוש הב' שם הוי"ה בנקוד חול"ם ועם שם הוי"ה בנקוד פת"ח. ובקדוש הג' שם הוי"ה בנקוד שו"ר"ק עם שם הוי"ה בנקוד חול"ם ועם שם הוי"ה בנקוד פת"ח. וכשפע זו יתמלא כל הארץ בכבודו. זו המלכות שנקראת ארץ : [נו] זו כונה קלה ופשוטה שהג' קדוש מרבו על הג' של האבות שהן חסד גבורה תפארת : [נז] באפרם ו"ל כל המקדש עצמו מלמטה מקדשין אותו מלמעלה :

עשת חפצך ביום קדשי וגו'. זכאים הם ישראל שהקב"ה בחר בהם להתרבה בהם מכל שאר אומות העולם. ומתוך אהבתו להם הקריבם אליו ונתן להם התורה. ונתן להם השבת שהוא קדוש מכל שאר הימים. ובו מנוחה ושמחה של הבל. ושקולה שבת נגד כל התורה. ומי ששומר שבת כאלו שומר כל התורה. וקראת לשבת ענג. ענג של הכל. ענג הנפש והגוף. ענג דעליונים והתחתונים. וקראת לשבת ענג. מהו וקראת. שיומין אותו. כמש"ב מקדאי קדש. כלומר זמונים. כמי שמומין אורח לביתו. וע"כ וקראת לשבת ענג. שיומין אותו כמו שמומנים לאורה. בשלחן דרוך בבית שתוקן כראוי. במאכל ובמשתה כראוי יותר משאר הימים. וקראת לשבת ענג. סעודת יום לקדוש ה' מכבוד. זה יום הכפורים. שנים שדם אחד [ו] וכברתו מעשות דרכיך. כמו שנתבאר. סמטוא הפך ודבר דבר. הרי אמרו לפי שדבור הזה עולה ונתעורר דבור של חול למעלה. מי שמומין אורח לביתו בו צריך לעסוק ולא בענין אחר. בוא וראה זה הדבור שיוצא מפי האדם עולה. ומעורר התעוררת למעלה. אם לטוב אם לרע. ומי שיושב בענג של שבת אסור לו לעורר דבור של חול. שהרי פיגם פגם ביום הקדוש. מי שיושב בחיפתו של המלך אין ראוי לעזוב את המלך ולעסוק בענין אחר. ובכל יום נצרך להראות פעולה ולעורר התעוררת ממה שנצרך. ובשבת בעניני שמים ובקדושת היום נצרך לעורר. ולא בענין אחר:

(ה) ששת ימים תעשה מלאכה. ששת ימים מה זו מלאכה מוכרת בהם. א"ר יוסי כתוב כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ. ולא כתוב בששת. וזה נתבאר שכל יום ויום עושה מלאכה ונקראים ימי מלאכה [ו]. א"ר יצחק אם כן מפני מה נקראים ששת ימי חול. מדוע חול. א"ר יוסי לפי שעה מתנהג דעולם ע"י שלוחיהם [נה] לפיכך ימי חול נקראים. ר' חייא אמר לפי שמוותר לעשות בהם מלאכה לפיכך אין נקראים קדש. ואלו שאין נקראים קדש נקראים חול. ולכך תקנו העליונים בהבדלה לומר בין קדש לחול. מה הבדלה שייך בזה [נט] אלא קדש הוא ענין של עצם הקדושה. והשאר קדושתם ממנו נשפעת [ס] ולכך אלו למלאכה ואלו לשמירה. ומתי נמצאת שמירה בהם. כשהם זמונים מן קדש [סא] א"ר יהודה השמחה והשמירה של יום השבת על הכל היא. ולפי שזה היום נתעטר בספירות חכמה ובינה. ונתוספה קדושה על קדושתו. לפיכך זה היום הוא שמתה העליונים והתחתונים. כלם שמחים בו. שממלא ברכות בכל העולמות. וכלם ממנו נזונים. ביום הזה מנוחת העליונים והתחתונים. ביום הזה מנוחת הרשעים בנידנם. משל למלך שעשה הופה לבנו יחידו. הכתירו בכתר הגדול. ומינה אותו למלך על הכל. ובאותו היום שמחה לכל. מושל אחד שדיה

עשות חפצך ביום קדשי וגו'. זכאין אינון ישראל דקב"ה אתרעו ביהוה להתדבקה ביהוה מכל שאר עמין דעלמא. ומנו רהימותא דלחון קריב לון לנביה ויבד לון אורייתא. ויבד לון שבת דליהו קדישא מכל שאר יומין. ונייחא מכלל וחדוה דכלא. ושקיל שבת לקבל אורייתא כלא. ומאן דנסיר שבת כאילו נסיר אורייתא כלא. וקראת לשבת ענג. ענוגא דכלא ענוגא דנפשא ונופא. ענוגא דעלמין ומתחין. וקראת לשבת ענג. מהו וקראת. דיומין ליה. כד"א מקראי קדש. כלומר זמין. כמאן דזמין אושפיזא לביתיה וע"ד וקראת לשבת ענג. דיומין ליה כמה דזומנין אושפיזא. צפתורא מתקנה בביתא מתקנה כדקא ירוח במיכלא ובמשתא כדקא ירוח יסיר על שאר יומין. וקראת לשבת ענג. מצעדו יוס. לקדוש ה' מוכיב. דא יוס כפורים. תרי דאינון חד [ו] וכברתו מעשות דרכיך. כמה דאוקימנא. ממלוא חפכך ודבר דבר. הא אתמר בנין דהאי מלה סלקא ואתער מלה דחול לעילא. מאן דזמין אושפיזא ביה צעי לאשתדלל ולא צאתרא. תא חוי האי מלה דנפיק מפומיה דבר נש סלקא. ואתער אתערותא לעילא. אי לסב מלה לביס. ומאן דתיב צענוגא דשבתא אסיר ליה לאתערא אלי דחול. דהא פנים פנימו ביומא קדישא מאן דתיב בהללל דמלכא לא יתחוי למשכך למלכא ויתעסק צאתרא. וככל יומא צעי לאחזאה עובדא ולאתערא אתערותא ממאי דאנסיך ובשבת צמלי דשמיה ובקדושה דיומא צעי לאתערא. ולא צמלה אתרא:

(ה) ששת ימים תעשה מלאכה. ששת ימים מאי עבדתייהו. א"ר יוסי כתיב כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ. ולא כתיב בששת. והא אוקמוס דכל יומא ויומא עביד עבדיה וחקרון יומי מלאכה [ו]. א"ר יצחק אי הכי אמאי חקרון ששת ימי חול. אחאי חול. א"ר יוסי הסתא אתנהיג עלמא על ידא דשלוחיהו [נה] בני"כ יומי חול חקרון. ר' חייא אמר בנין דערי למעבד ביהוה עבדיה בנין דא לא חקרון קדש. ימאן דלא חקרון קדש חול חקרון. ועל דא אתקיננו חבריא צבדלה בין קדש לחול. מאי הדלס הכא [נט] אלא קדש מלה בנרמיה הוא. ושאר מניה אחין [ס] וע"ד חלץ לעובדא וחלץ לנסרא. ואימתי אשתכח נסירו צבו. כד זמין מקדש [סא] א"ר יהודה חזותא ונסירותא דיומא דשבתא על כלא הוא. ובנין דהאי יומא אתער צבדא אמתא. ואתוסף קדושה על קדושתיה. בני"כ האי יומא חזותא דעלמי ויתחוי. כלא חדאן ביה. מליא צרכאן צכלסו עלמין. וכלסו מניה אתזנו. צהאי יומא כייחי דעלמי ומתחי. צהאי יומא ניחא דחייבא דניכס. למלכא דעבד סולל לבריה ימדי. אטער ליה צעטרא עלאה. ומני ליה מלכא על כלא צהאי יומא חזותא לכלא. חד סניסירא דאתפקיד

מראה מקומות (ה) 97 ד:

זו הזהר

[נו] גיל לקיים הנירסא דא יום כפורים. כי ר' אבא קש"י ליה תרתי. א' איך שייך קריאה והומנה לשבת. הלא נזכר לעיל שקדושת שבת קבועה וקיימא מעצמה. ב' למה פהלק ואומר שבת לחוד וקדוש ה' לחוד ומוכיר אצל שבת ענג ואצל קדוש ה' אומר מוכיב ומתריך שוקראת מוסב על סעודת יום. היינו תוספת שבת דתליא בקריאה והומנה של האדם. ומה שמחלק בתרתי בי קדוש ה' מוסב על יום כפורים. שאצלו אין שייך ענג אלא כבוד. ככתוב באורים כבוד ה'. והם תרי דאינון חד. שני ענינים. וקדושת שניהם שוה. וכן בס"י שבת קיי"ט ע"א: [נז] פ"י ששת ימים היינו ו' הספירות של ששת ימי המעשה מן הסדר עד מלכות. כל אחת עשתה ביום שלה פעולת הבריאה השייך לה: [נח] פ"י שאין הן עצמן מתרשין בכל יום מעשה בראשית אלא יע"י מלאכים שלוחיהן: [נט] הרי כל הספירות קדושות הן: [ס] שבת קדוש הוא עצם קדושה כי מאיר בו עתיקא קדישא היינו חכמה. ושאר הימים היינו שאר הספירות נשפע להם מן יום השבת. לפיכך מותר בהם המלאכה ושייך הבדלה ביניהם: [סא] היינו כשחל יו"ט ביום חול או הוא נסין סודש ונצרך לשמרו מעשיית מלאכה:

דהתפקיד על דינה דצני נחא. הו זידיה גוצרין דצעיין קטולא. גוצרין דצעיין לאלקאה. ובגין יקרא דהאי יומא דהדווחא דמלכא שבין דיניו ונכר לדווחא דמלכא. כך שהי יומא הלולא דמלכא דבשפורימא. הדווחא דהבא ואחא עליה. הדווחא דעלאין ותתאין. דהדווחא דמלכא כלכו דחאן ולא יפטרון זיה. ע"ד כתיב וקראת לשבת ענג. מהו ענג. ענג לא אשתכח אלא לעילא דהתר דקדש עלאה שארי. כד"א או תתענג על ה'. דהאי ענג על ה' הוא [סנ] והאי יומא דהוא הלולא דמלכא דתעטר בההוא עטרה דענג. ה"ס"ד וקראת לשבת ענג. מה דלא אשתכח הכי דשאר יומין. דהאי יומא תלת סטודתאן צעיין בני מלכא לזמנא. ולסדרא פתורי בגין יקרא דמלכא כמה דלוקימנא וכד אזדמן זיה חנא או זמנא לא יסדר ז"כ תרי פתורי בכל סטודתא. חד לשבת וחד לאושפיזא. בגין דכתיב (א) על שחקן המלך המיד הוא איכל. ספוקא הוא דפתורא דמלכא להסוף אושפיזא דתתא ליה. וע"ד צני ז"כ לסדרא פתורא שלימא למלכא. והוא יסיב מניה לאושפיזא.

א"ר אלעזר סטודתא תלתאה דשבתא כד אערע זיה אושפיזא [סנ] שבין ליה או לא שבין ליה. אי לא שבין ליה אשתכח אושפיזא דמיה מפתורא דמלכא. לא שבין ליה אשתכח פנימו דסטודתא דמלכא. אי"ל רבי שמעון דהני למלכא דלעירע זיה אושפיזא נפל מיכלא מקמיה וסלקיה לאושפיזיה. אשתכח אע"ג דמלכא לא אכל עמיה ממילא דמלכא קא אכיל ומלכא יסיב ליה למיכל. וכל דא בגין דהוא אושפיזיה דמלכא. וצ"ב רב המנונא סבא לא חיישי לאושפיזא דשעתא דא. ולבתר מסדרי פתורא לאושפיזא דהאי יומא מלולא אסיר. ה"ס"ד (ג) ממלוא חפץ ודבר דבר [סנ] חפץ חפץ

שהיה ממונה על עונש האנשים. היו בידו אנשים חייבי מיתה. אנשים חייבי מלקות. ובשביל כבוד אותו היום של שמחה המלך מחל עונשם ושטר שמחת המלך. כך זה יום השבת חופת המלך והמלכה. ושמחה מספירות הנה וזכנה האיר עליהם. שמחת העלוינים והתחתונים. צריכים כלם לשמח בשמחת המלך ואל יצטערו בו. ע"כ כתוב וקראת לשבת ענג. מהו ענג. ענג אינו נמצא אלא למעלה במקום שקדש העליון שורה. כמש"כ או התענג על ה'. שזה הענג על ה' הוא [סנ] וזה היום שהוא יום חפתו של המלך נתעמר בעטרה היא של ענג. וז"כ וקראת לשבת ענג. מה שלא נמצא כך בשאר ימים. כיום הזה שלש סעודות צריכים בני המלך להבין. ולסדר השלחן בשביל כבוד המלך כמו שנתבאר. וכאשר נודמן בו הג או מועד אל יסדר האדם ב' שלחנות בכל סעודה. אחד לשבת ואחד להאורח. לפי שכתוב (ה) על שלחן המלך המיד הוא אוכל. שיש ספוק בשלחן המלך להאורח הזה הבא אליו. וע"כ צריך האדם לסדר שלחן שלם להמלך. והוא יתן ממנו להאורח:

א"ר אלעזר סעודה שלישיית של שבת כאשר פוגע בו האורח [סנ] מבטלין אותה או אין מבטלין אותה. אם אין מבטלין אותה נמצא שהאורח נדחה משלחן המלך. ואם מבטלין אותה נמצא פנם בסעודות המלך. א"ל רבי שמעון אבין. משל למלך שנודמן לו אורח. נופץ מאכל מלפניו ומעלרו להאורח שלו. נמצא אע"פ שהמלך אינו אוכל עמו. הוא אוכל ממאכר המלך. והמלך נותן לו לאכל. וכך זה בשביל שהוא בא להיות אורח של המלך. ובבית רב המנונא הוקן לא חששו להאורח בשעה זו. ואח"כ היו מסדרים השלחן להאורח. כיום הזה הרבדור אמור. וז"כ (ג) מצוא חפץ ודבר דבר [סנ] ולמדנו חפץ

מראה מקובות (א) שאלו כ' ה' ט יסתי' יח

זו הזהר

[סנ] על ה' משמעותו נכוח סמל לה'. והיינו חכמה קדש עלאה. כי סתם ה' היינו תפארת; [סנ] הרבה פירושים יש במאמר הזה. והנה המפורשים ש"ש השיב לר"א שמבטלין סעודה נ'. ורבית רב המנונא להיטור. נכנסו ברוחא דהלא ר"ש מסיק שכל ימיו השתדל שלא לבטל סעודה נ' לעולם. וגם איך יביא הא דרב המנונא מעשה לתורה. ועכ"פ ה' צ"ל אבל כבי רב המנונא. לכך נ"ל לפרש באופן אחר ואבאר כל המשך דברי הוהר בקצם אחת והמבין יבין מיצטמו בפניהם. והוא לאור שאמר שכאשר חל יו"ט בשבת אין לארז תרי פתורי בכל סעודתא אלא שהאושפיזא על שלחן המלך המיד הוא אוכל. לפיכך שאל ר"א דא"כ מה נעשה למעודה נ' כשהוא יו"ט בשבת. דאי אין מבטלין אותה נמצא שהאורח נדחה משלחן המלך בסעודה זו. והרי זה אי כבוד להאורח. ע"ז השיבו ר"ש אבין שלא כן הענין אלא שהמלך שולח לו מסעודתו לאכל בפני עצמו. ואין האורח אוכל בידו עם המלך על שלחן אחר. לפי זה סוכן שאם לא נבטל סעודה נ' לא יהיה מזה אי כבוד כלל להאורח. כי מה איכפת לו להאורח אם המלך אוכל כלכדו סעודה שאינה נצרכת להאורח. כי הלא גם בשאר הסעודות לא אכל האורח על שלחן המלך. וע"ז מביא שגם כבי רב המנונא סבא נהגו כן. ועוד יתו נראה שהנהגת רב המנונא שאף כשהוא יו"ט שני במצויא שבת וא"כ יש בסעודה נ' של שבת עוד חשש ב' שלא יאכל סעודת יו"ט כלילה לתיאבון. והרי זה ג"כ אי כבוד להאורח. מ"מ לא ה' מבטל סעודה נ' בשביל חשש כבוד האושפיזא. אלא שאח"כ במצו"ש היו מסדרים השלחן לכבוד האושפיזא. וידוע שרב המנונא סבא היה בכבד ושם נהגו יו"ט שני של גליות. ועל זה חזר ושאל ר' אלעזר דאיך נוכל לתפוס להתנהג שלא לבטל סעודה נ' על פי הטעם שהאורח אינו אוכל על שלחן המלך בידו אלא שהמלך מסלק מסעודתו להעלות להאורח. א"כ אין סוכן כלל מפני מה מבטלין סעודה נ' בשבת ערב סמא אע"פ שאז ערין אין חסמא אורח שלו. אלא ודאי סוכן מזה שאף גם כשכיל חשש כבוד האורח שיבוא במצו"ש נצרך לבטל סעודה נ'. אי"כ כל שכן כשהאורח הוא באותו השבת שנוצר לכפל סעודה נ' בשביל כבוד האורח. וע"ז השיב לו ר"ש להוק דבריו הראשונים. דדוקא כאשר התג הוא אורח לאותו השבת או מסלק המלך מסעודתו להעלות להאורח שאין אוכל עמו על שלחן אחר. אבל אם אין התג אורח לאותו השבת אלא שהוא בא במצו"ש או אין שייך כלל סילוק מאכל מלפני המלך להעלות להאורח. נמצא לפי זה כנזכר תחלה דלעולם אין לדחות סעודה נ' בשביל כבוד האורח. הן אם הוא אורח לאותו השבת הן אם הוא בא במצו"ש. ומה דנדהית סעודה נ' בשבת ערב סמא אין זה כלל בשביל כבוד האורח אלא שיש בזה טעמים אחרים. דהיינו בשביל לקיים המצות עשה של אכילת סמא מזה וסוררו שחיוב לאכלם לתיאבון. ועוד רבין שאסור או לאכל להם הרי אי אפשר לקיים סעודה נ' בראוי. אם לא בהרבה יין. ועל זה מסיק ר"ש שאף גם אי אשתכחו בשבת אותן הימים שאי אפשר לקיים בהם סעודה נ' בגון שאם חל ע"פ כשכח מ"ם השתדל כל ימיו לקיים סעודה נ' אפילו באותן הימים. ובמה. דבריו תורה. ומעתה יבין כל סבין דברי הוהר בלי נמנום: [סנ] רבים מתמהים על זה דלכאורה אין שייכות כלל כאן להפסיק בענין זך הוה. אבל הגירא לא כס"ד רשפיר קאמר. והוא לפי שר"ש מבאר שיטתו דסעודת יו"ט שחל בשבת אין המלך אוכל עם האורח. על שלחן אחר. אלא שהמלך חולק כבוד האורח ומסלק מסעודתו להעלות להאורח. והנה ידוע שאנו אוכלים ביו"ט שחל בשבת סעודת יו"ט עם האורח. א"כ לפי זה נוכל לחשוב שכיון שאין המלך שבת יושב על זה השלחן אלא האורח יו"ט בלבדו. לכן סותר לנו להתנהג בשבת סעודה כמו ביו"ט שחל ביום חול. דהיינו לדבר כל מה שנוצרה. וכך מזהיר כאן ר"ש שלא כן הוא אלא שבינום זה אמר הרבדור אפילו בשעת הסעודה שנקראת סעודת יו"ט. והוא בגין דבהאי יומא כלל האכונה נקשר בו לפי שהוא יום השבת. לכך אין להקל ברבדור של הפקר אפילו בשעת הסעודה שהל"ר שבר אין יושב על השלחן בי קדושת היום גורם למעט ברבדור כמו בכל שבת. ות"ל סקום הניתו ל' להתגדר בזה:

חפץ כתיב. בגין דהאי יומא כל מהימנותא אתקשר ביה. א"ל ר' אלעזר והיך עבדנא לסלקא סעודתא דמלכא לאושפיוא. דהא ארביסר דחל להיות בשבת סלקא סעודתא לפסחא אע"ג דלאו איהו אושפיוא. א"ל הכי אמינא. דאי הוא אושפיוא מיכלא סלקא ליה. ואי לאו לא סלקא ליה. ואי תימא ד"ד דחל להיות בשבת אתדחיא סעודתא דמלכא מקמי סעודתא דפסחא. (א) שאני פסח דסעודתא דשבת אתדחיא בכמה גוונין חד בגין חלות ומרורים דבעי ב"ג דיסתתא תאיבא. וחד בגין פסח. וסא נהמא לא אסתתא מ' שעות ולמעלה. וסדירא דפתורא בלא נהמא לאו הוא סדירא. ואי תימא בחמרא. חמרא כרי בגין דגריד לבא אכל מיומי אשתדלנא דלא צמילנא סעודתא דשבת. אפילו אי אינון יומי אסתתכו ביה. כהאי יומא חקל דפתומין קדישין אתצדק [סא] ומתצרכתא עלאין ומתאזין. והאי יומא קשורא הוא דלוריינתא. א"ר אבא הכי הוה עבד רבי שמעון צומנא דאסתתק סעודתא דשבתא. מסדר פתורים ואשתדל צמטשא מרכבא. והוה אמר דא סעודתא דמלכא דיימי למיכל נבאי. בגיני כך שבת אסתתא בכלא עדיף מכל זמני וחגי. ואקרי קדש ולא מקרא קדש. א"ר יהודה כלוא מועדין מקראי קדש קרינן בכו. אכל נפקי ר"ס ויומא דכפיריא דלא אסתתא בכו הדוותא. דהא אינון דינא הוו. אכל אלין תלתא זמנין מקדש ידוותא דכלא. לאשתעט בכו בקב"ה. הס"ד ושמתת לפני ה' אלהיכס. וכתבי ושמתת לפני ה' אלהיך. כהאי יומא דשבתא אהנסי כל לערא וכל רוגזא וכל דוחקא מכל עלמא. בגין דהיו יומא דהילולא דמלכא. ונשמתין לתוספא כגוונא דעלמא דחתי. א"ר יצחק לרבי יהודה כתיב זכור את יום השבת לקדשו. ותנין זכרנו על היין. אחאי על היין. א"ל בגין דיין הדוותא דלוריינתא. ויינא דלוריינתא הדוותא היא דכלא [ס] והאי יין חזי למלכא. והאי יין מעמרא למלכא בעשרוי. הס"ד (ב) לאנה ורנאנה בנית ליון צמלך שלמה שעמרה לו אמו. ותנין בכלא בעיט לאחורא ב"ג עובדא. ולא אסתתא קדושה אלא ביין. כד"א (ג) כי טובים דודיך מיין. אינון פבאן מיין. וכתבי נזכירא דודיך מיין. וע"ד קדושה דשבת ביין:

(ד) א"ר יוסי לרבי יצחק כתיב (ה) וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכבד וגו'. וכבדתו מעשות דרכיך שפיר. אכל ממלווא חפץ ודבר דבר מאי הוא. ומאי גריעותא הוא לשבת. א"ל דחאי גריעותא היא. דלית לך מלה וחלה דנפיק מפומיה דב"ג דלית ליה קלא. וסלקא לעילא ואתער מלה אתרא. ומאי הוא. ההוא דאקרי חול מאינון יומין דחול. וכד אתער חול ציומא קדישא גריעותא היא לעילא דחאי. וקב"ה וכנסת ישראל שחלי עליה מאן הוא דבעי לאפרשא זונא דילן. מאן הוא דבעי חול סכא. עתיקא קדישא [ס] לא אתחזי ולא שריא על חול. בגין כך הריכור מיתר. מאי פעמא. בגין דהרסור לא עבד מדי. לא אתעביד מניה קלא ולא סליק. אכל לבתר דאפיק מלה מפומיה ההוא מלה אתעביד קלא. ובקע אוירין

מראה מקומות (א) דף נס. (ב) שיר ג' (ג) שיר א' (ד) דף קה. (ה) יעשי' נ"ח

ז"ר הזהר

חפץ כתיב. בגין שיום הזה כלל האמונה נקשר בו. א"ל ר' אלעזר ואיך נובל לעשות להעלות סעודת המלך להאורה. שררי י"ד ניכין שחל להיות בשבת נסתלקה סעודה שלישית בעבור פסח. אע"פ שאז אין הפסח אורח שלי. א"ל כך אני אומר. שבעת שהחג הוא אורח שלו אז נתעלה לו המאכל. ואם לא אין המאכל נתעלה לו. ואם תשאל הרי י"ד שחל להיות בשבת נדחית סעודת המלך מפני סעודת הפסח. (ר) אין דומה פסח שסעודה ג' של שבת נדחית מכמה בעמים. אחד בשביל מצות ומרורים שצריך האדם לאכלם להיאבון. ואחד בשביל פסח. וגם שררי לחם לא נמצא מ' שעות ולמעלה. וסודר השלחן בלי לחם אינו חשוב סודר. ואם תאמר ביין. אמת שביין מותר לפי שמרעיב הלב. אבל כל ימי עמלתי שלא לבטל סעודת שבת. אפילו אם אותן הימים היו נמצאים בו. ביום הזה שרה תפוחים הקרושים מתברך [סא] ומתברכים עליונים ותחתונים. ויום הזה התקשרותו היא עם התורה. א"ר אבא כך היה עושה רבי שמעון בומן שנסתלקה סעודה ג' של שבת. היה מסדר שלחנו ועסק במעשה מרכבה. והיה אומר זו היא סעודת המלך שיבא לסעוד אצלי. לפיכך נמצא שהשבת מוטב בכל מכל מיעדים וחגים. ונקרא קדש מ' מקרא קדש. א"ר יהודה כל המועדים מקראי קדש אנו קוראים בהם. אבל יציא ראש השנה ויום הכפירים שאין שמחה נמצאת בהם. שהרי הם ימי הדין נקראים. אבל אלו ג' מועדים הם נומנים מן קדש לשמחת הבל. להשתעשע בהם עם הקב"ה. זש"כ ושמתת לפני ה' אלהיכם. וכתוב ושמתת לפני ה' אלהיך. ביום הזה של שבת נשתכח כל צעד וכל רוגז וכל דוחק מכל העולם. לפי שהוא יום חפתו של המלך. ונשמות נתוספת בדמיון עולם הבא. א"ר יצחק לרבי יהודה כתוב זכור את יום השבת לקדשו. ולמדנו זכרנו על היין. מדוע על היין. א"ל לפי שהיין הוא שמחה של תורה. והיין של תורה הוא שמחה של הכל [ס] וזה היין משמח למלך. וזה היין מכתיר [ס] למלך ככתריו. זש"כ (ג) צאנה וראנה בגות ציון במלך שלמה בעמרה שעמרה לו אמו. ולמדנו שכלל ענין נצרך שיראה האדם פעולה. ולא נמצאת התעוררת קדושה אלא ביין. כמ"ש (ג) כי טובים דודיך מיין. טובתם היא מן יין. וכתוב נזכירא דודיך מיין. וע"כ קדושה של שבת ביין:

(ד) א"ר יוסי לרבי יצחק כתיב (ה) וקראת לשבת ענג לקדוש ה' מכבד וגו'. וכבדתו מעשות דרכיך מ'בן. אבל מצא חפץ ודבר דבר מה הוא. ומה זה חסרון לשבת. א"ל ודאי שזה הוא חסרון. שאין לך דיכור ודיכור היוצא מפי האדם שלא יהיה לו קול. והוא עולה למעלה ומעורר רבוך אחר. ומה הוא. אותו שנקרא חול מאותן ימי הח"ל. וכאשר נתעורר חול ביום הקדוש חסרון הוא למעלה בודאי. והקב"ה והשכינה שואלים עליו מי הוא זה שרוצה להפריד יונו שלנו. מי הוא המבקש חול כאן. קדמין ר' קדוש [ס] אינו מתגלה ואינו שורה על חול. לפיכך הרדור מ'תר. מה המעם. לפי שהרדור אינו עושה כלום. שלא נעשה ממנו קול ואינו עולה. אבל לאחר שהוציא הדבור מפי אותו הדבור נעשה מכנו קול. ובקע אוירים

מראה מקומות (א) דף נס. (ב) שיר ג' (ג) שיר א' (ד) דף קה. (ה) יעשי' נ"ח

ז"ר הזהר

[סא] זו סלכות שזכור עליה סלכות פה ותורה שבק"פ קרינן לה: [סב] יין של תורה היינו סודות התורה. יין בגי' סוד: [סג] זה עולם החכמה שנקרא אבא חסגלה הארתו ביום השבת על המלך. היינו התפארה:

איורים ורקיעים ועולה למעלה ומעורר רבור אחר. וע"כ כתוב סמצוא חפצך ודבר דבר. ומי שמוציא דיבור קדוש מפיו ברברי תירה נעשה ממנו קל ועולה למעלה. ונתעוררות קדושות מלך העליון ומהעטרות בראשו ואז נמצאת שמחה למעלה ולמטה. א"ל וראי כך הוא וענה הבנתי הענין. אבל מי ששורה בתענית בשבת האם עושה פגם לשבת או לא. אם תאמר שאינו עושה פגם. הרי הוא מכבד סמנו מעודות האמונה ועונשו גדול. שהרי הוא מכבד סמנו השמחה של שבת. א"ל דבר זה שמעתי. שזה הוא שמשגיחים עליו מלמעלה יותר מכל בני העולם. לפי שבוה היום שמחה היא למעלה ולמטה. שמחה של כל שמחות. שמחה שכל האמונה בה נמצאת. ואפילו רשעי ניהנם נוחים ביום הזה. ואיש הזה אין לו שמחה זאין לו מנוחה. והוא משונה מכל העליונים והתחתונים. כלם שואלים עליו מה נשתנה פלוני שהוא בצער. ובשעה שהקדמון הקדוש מתגלה ביום הזה. וזה האיש נמצא הצעיר. תפלתו עולה וקיימת לפניו. אז נקרעות כל גזרות ירדינים שנגזרו עליו. ואפילו שהחליטו בבית דינו של המלך יליו לרעה הכל נקרע. לפי שבשעה שהקדמון הקדוש נתגלה כל חירות וכל שמחות נמצאות. לפי שמתגלה בחפתו של המלך [סח] וע"ז למדנו שקרעים לו גזר דינו של שבעים שנה. איזו שבעים שנה. אלא אע"פ שהמכיוו עליו לרעה כל אותן ע' כתרם של המלך שהיא מתגלה בהם. הכל נקרע. לפי שהקדמון הקדוש טבטל הגזרה. זכמה דברים אמורים כאשר מעוררים עליו בחלום כלי שבת. ה' משל למלך שעשה חופה לבנו וגזר שמחה על הכל. באותו יום של החופה כל העולם היו שמחים. ואיש אחד היה עצב ונקשר בשלשלאות. בא המלך להשמחה זירא כל העם שמחים כמו שהוא גזר. נשא עיניו וירא את האיש שהוא קשור בשלשלאות ונעצב. אמר מה זה שכל בני העולם שמחים בכלילת בני. וזה אסור באזיקים. מיד נתן צו והוציאורו והתירורו מן השלשלאות. כך זה השורה בתענית בשבת. כל העולם שמחים והוא נעצב זנאסר בשלשלאות. בשעה שהקדמון הקדוש נתגלה ביום הזה. ונמצא זה האיש אסור באזיקים. אע"פ שהסכמו על גזרתו כל אותן ע' שנים שאמרנו. הכל נקרע ואין הדין שורה עליו. אם ביום אחר יש בו רשות לקרוע הגזר דין ע"י התענית ביום החלום. כל שכן בשבת. שאין כך יום שלא נמצא בו כח זה. והשירה בתענית חלום באותו היום. לא נסתלק יום הזה עד שנקרע דינו. אבל לאו של שבעים שנה כיום השבת. לפיכך יתענה באותו היום ממש ולא ביום אחר. שאין רשות ליום על יום אחר. כל יום מה שנקרה ביומו יכול לתקן. מה שלא נקרה ביומו אינו יכול לתקן. וע"כ לא נצרך לו לאיש לרחות התענית מיום זה ליום אחר. ולפיכך דבר יום ביומו נאמר ולא דבר יום ליום אחר. ובוא וראה שלא לחנם עוררו עליו בחלום. כדי שביקש על עצמו רחמים. וי לאותו האיש שאין מעוררים עליו ואין מודיעים לו בחלום. שהרי נקרא רע. ולפיכך כתיב ב' לא יגורך רע. וכתוב ג' כל יפקד רע. כל יפקד לפי שהוא רע:

(ד) רבי שמעון אמר כל מי ששורה בתענית בשבת

איריין ורקיעין וסלקא לעילא וחתער מלה אחרא. וע"ד מילוא חפצך ודבר דבר כתיב. ומאן דאסיק מלה קדישא מפומיה מלה דאירייתא אסתעבד מניה קלא וסליק לעילא. וחתערין קדושי דמלכא עלאה ומהעטרין בריסיה וכדין אשתכח הדוותא לעילא ותתא. א"ל ודאי הכי הוא והא שמענא מלה. אבל מן דשארית בתעניתא בשבתא עבד גריעותא לשבת או לא. הי תימא דלא עבד גריעותא הא סעודתי דמדינותא צביל מניה ועונסיה סני. דהא חדוותא דשבתא צביל מניה. א"ל מלה דה שמענא. דהא הוא דאשגחן עליה מלילא יתיר מכל בני עלמא. בנין דהאי יומא הדוותא היא לעילא ותתא. חדוותא דכל חדוון. חדוותא דכל מדינותא ביה אשתכח ואפילו רשעים דניהכס כיימין צבאי יומא. והאי צ"ג לית ליה חדוון ולית ליה נייחא ובייא דא מכל עלאין ותתאין. כלבו סאלין עליה מאי צבילא דפלייא איהו בלערא. ובשעתא דתיקא קדישא אתגלי צבאי יומא. ואשתכח האי צבערא. ללוסיה סלקא וקיימא קייסה. כדון אתקדעו כל גירי דינין דאתגזרו עליה ואפילו אסתכמו צבי דינא דמלכא עליה כל חירו וכל חירו אשתכח. בנין דאשתגליא בהלולא דמלכא [סח] וע"ד תנין קודעין לו גזר דינו של שבעים שנה מאן שבעים שנה. אלא אע"פ דאסכיוו עליה כל אינון שבעין שנין כתיב מלכא דהוא אחזי צבו. כלא אתקרט. בנין דתיקא קדישא צביל ליה. והכי מלי כד מתערי עליה בחלמא צביליא דשבתא. ה' למלכא דעבד הלולא לבריה וגזר חדוון על כלא. צבאי יומא דהלולא כל עלמא הוו חדאן. ובר נס חד הוה עליב ותפיס צבולרא. אחא מלכא לחדוותא חמא כל עמא חדאן כמה דאיהו גזר. זקף עיניו חמא הכוא בר נס תפיס צבולרא ועליב. אמר ומה כל בני עלמא חדאן צבולרא דברי. ודא תפיס צבולרא. מיד פקיד ונפקי ליה ושאריו ליה מקולריה. כך האי דשארית בתעניתא בשבתא. כל עלמא חדאן ואיהו עליב ותפיס צבולרא. בשבתא דתיקא קדישא אתגליא צבאי יומא. ואשתכח האי צ"ג תפיס צבולרא. אע"פ דאסכיוו עליה כל אינון שבעין שנין דאמרן כלא אתקרט ולא שארי עליה דינא. ציומא אחרא איה ציה רשו למקרט ליה צבאי יומא. כל שכן שבת. דלית לך יום דלא אשתכח ציה חילא ומאן דשארית בתעניתא דהלמא צבאי יומא. לא אשתליק האי יומא עד דאתקרט דיניה. אבל לאו דשבעים שנה כיומא דשבתא. צב"כ צבאי יומא ממש ולא ציומא אחרא. דלית רשו ליומא על יומא אחרא. כל יומא מאי דאירע ציומיה עבד. דלא אירע ציומיה לא עבד. וע"ד לא לצבי ליה לחינש לסלקא לתעניתא מיומא דא ליומא אחרא וצב"כ דבר יום ביומו תנין ולא דבר יום ליומא אחרא ותא חזי לאו למננא מתערי עליה בחלמא בנין למתבע עליה רחמי. ווי להוה צב"כ דלא מתערי עליה ולא אודעו ליה בחלמא. דהא אקרי רע. וצב"כ ב' לא יגורך רע כתיב. וכתוב ג' כל יפקד רע. כל יפקד בנין דאיהו רע.

(ד) רבי שמעון אמר האי מאן דשרי בתעניתא בשבתא

בראיה (ה) כחוכות (ו) 97 ק. ס. ג. תניס ס' ג. מצלי י"ט (ד) ויקהל כו

זיו הזהר

[סח] היינו חופת התמארת עם המלכות. זו שבת המלכה :

פרי

תרי מתערי עליה קמי מלכא קדישא. חד יהוא הווא רוחא
 עלאה קדישא דאלמריך ללחטענא ולא לתענג. וחד
 הווא ממנא דקיימא על מאן דשרי בתעניתא וסנגריה
 שמיה. וסלקין קמי מלכא קדישא ומתערי עליה.
 הווא רוחא אסתלק גריע מההיא אהכונתא דלתתא.
 וכד הוי רוחא לא אשתלים. וכיון דלא אשתלים לתתא ולעילא כדון
 אמתחוי הוי בר נש ללחטפוי וללחטעשא. אלא כיון דלשתלים
 זמנא אחרא הווא ממנא דלתתא על עניינא ותעניתא
 אשתלי גו אינון ממנא אחרנין בענינא דלעילא. וקורעין
 ליה כל גור דינא דלתגור מאינון טבעין טיין עלאין.
 למלכא דחדי צהלולא דיליה. וכל בני נשא דחאן עמיה.
 חמא חד בר נש ישיב צוקלר. פקיד עלוי ושריוסו. בגין
 דיסתחון כלסו צחדיה. ובגין דלצתר לא יסתדרין
 אליו ממנא דעטשין לבני נשא ללחטפוי מניה דבר נש. על
 דלשתכח צבייה גריעומא עילא ותתא מתי תקנתיה. ליתב
 תעניתא על תעניתא. מתי טעמא. דא צפיל ענוגא דצבתא
 יבטל ענוגא דחול. ואי איזו מצבל ענוגא דצבתא וקא מתענג
 צחול דמי כחאן דחשיב למלה אחרא יתיר ממה דחשיב
 ליה לקצ"ס. רוחא עלאה קדישא דקודשין דשריא עליה
 לא ענין וצפיל ליה מניה. רוחא אחרא דחול
 דשריא לצתר על עלמא חשיב וקא מענגא ליה. כדון מהדרין
 ומתפרעין מניה צהאי עלמא ובעלמא דלתי. בגין כך אלמריך
 תעניתא אחרנינא ציומא קדמאה דחול. ציומא דשריא על
 עלמא הווא רוחא דחול. וצהאי אית ליה אסותא כיון דלא
 חשיב לרוחא דחול וסימך וסחיב את הגולה אשר
 גזל. גזלן דלא חשיב לקצ"ס ולא חשיב לבני נשא.
 בגין כך לית ליה עונשא כנגב. נגב דחשיב לבני נשא יתיר
 מקצ"ס אית ליה עונשא צהאי עלמא ובעלמא דלתי. וזאה
 איזו מאן דלשלים לתתא להסוא עונג עלאה כדקא חזי:

שנים מעוררים עליו לפני מלך הקדוש. אחד זה רוח
 עליון הקדוש והוא שנצרך להתענג ולא התענג. והשני
 זה הממונה הרוח שנתמנה על מי ששורה בתענית וסנגריה
 שמו. והם עולים לפני מלך הקדוש ומתוכחים על אודתיו.
 רוח הרוח מתרעם על שעלה בגריעות מן אותה ההנאה
 שלמטה. וכאשר זה הרוח לא נשתלם למטה רוח האחר
 שלמעלה לא נשתלם. וכיון שלא נשתלם למטה ולמעלה אז
 ראוי זה האיש לקללה ולעונש. אבל כיון שנשתלם
 בשנות האחרות אותו הממונה שנתמנה על ענינים ותעניות
 משלים תוך אותן ממונים האחרים בהעונג שלמעלה. וקורעין
 לו כל גור דינא שנגזר מאותן שכעים שנים העליונות. משל
 למלך ששמח ביום חופתו. וכל האנשים שמחים עמו.
 ראה איש אחד נסגר בכבלים. פקד עליו להתירו. כדי
 שכלם יהיו נמצאים בשמחה. ובשכ"ל שאחד כך לא יחרו
 אלו הממונים על עונשי האנשים להפרע מאדם הוה. על
 שנמצא בשכ"ל גריעות למעלה ולמטה מה תקנתו. לפרוע
 תענית על תענית. מה הטעם. כיון שהיה מבטל עונג שבת
 יבטל גם עונג חול. שאם הוא מבטל עונג שבת ומתענג
 בחול רומה כמי שמחשב ענין אחר יותר ממה שמחשב
 להקב"ה. רוח העליון קודש הקדשים שהי' שורה עליו
 לא היה מענגו והי' מבטל הענג ממנו. ורוח אחר של חול
 השורה אח"כ על העולם הוא מחשבו ומענגו. ואז חוזרין
 ונפרעין ממנו בעולם הזה ובעולם הבא. לפיכך נצרך
 לתענית אחר ביום הראשון של חול. ביום ששורה על
 העולם רוח ההוא של חול. ובוה יש לו רפואה כיון שאינו
 מחשב להרוח של חול. וסימך והשיב את הגולה אשר
 גזל. גזלן שאינו מחשב להקב"ה ואינו מחשב לאנשים.
 לפיכך אין לו עונש כנגב. נגב שמחשב לאנשים יותר
 מהקב"ה יש לו עונש בעולם הזה ובעולם הבא. וזאי
 הוא מי שמשלים למטה לעונג עליון ההוא כראוי:

ו) ובהדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש ונו'.
 א"ר חייא תא חזי בשעתא דקצ"ס הוה
 קפיל לצוכרי דמלריו. כל אינון דקסל צפלגות ליליא ואחית
 דגנין מעילא לתתא. ציה שעתא עלאו ישראל צקיימא
 דלת קדישא. לתגורו ולשתתפו צכנסת ישראל
 ואתחמדו צה. כדון הווא דמא אחיאו ליה על פתחא. ומרין
 דמי הוו. חד דפסחא וחד דמא דלתגורו. והוה
 רשיס על פתחא רשימא דמשימותא. חד הכא וחד
 הכא וחד צינייהו [ספ] והא אתמר ונתנו על שתי
 המזוזות ועל המשקוף. בגין ללחזאה משימותא.
 וצארבעה עשר הוי ידוע שבו ביום מבטלים חמץ ושאר.
 ויצאו ישראל מרשות אחר ונעקרו ממנו. ונאחו במצה
 שהיא רמו על הקשר הקדוש. (ג) שלאחר שנימולו נכנסו
 בה [ע] עד שהתפרעו ונתגלה דרושם שלהם. ואז ניתן
 להם קשר במקום יותר עליון בקשר האמונה. במקום
 שכתוב הנני מטמיר לכם לחם מן השמים. מן השמים
 דוקא [עא] וזה נתבאר. בוא וראה בחמשה עשר בשעה
 שהורגות הלבנה עם השמש נמצאת בלשמים. וכתרים
 התחתונים אין נמצאים כל כך בעולם. שהרי בשעת
 מולד הלבנה מוקים רעים נמצאים ונתעוררים להתפשט
 בעולם

ו) ובהדש הראשון בארבעה עשר יום לחדש ונו'.
 א"ר חייא תא חזי בשעתא דקצ"ס הוה
 קפיל לצוכרי דמלריו. כל אינון דקסל צפלגות ליליא ואחית
 דגנין מעילא לתתא. ציה שעתא עלאו ישראל צקיימא
 דלת קדישא. לתגורו ולשתתפו צכנסת ישראל
 ואתחמדו צה. כדון הווא דמא אחיאו ליה על פתחא. ומרין
 דמי הוו. חד דפסחא וחד דמא דלתגורו. והוה
 רשיס על פתחא רשימא דמשימותא. חד הכא וחד
 הכא וחד צינייהו [ספ] והא אתמר ונתנו על שתי
 המזוזות ועל המשקוף. בגין ללחזאה משימותא.
 וצארבעה עשר הוי ידוע שבו ביום מבטלים חמץ ושאר.
 ויצאו ישראל מרשות אחר ונעקרו ממנו. ונאחו במצה
 שהיא רמו על הקשר הקדוש. (ג) שלאחר שנימולו נכנסו
 בה [ע] עד שהתפרעו ונתגלה דרושם שלהם. ואז ניתן
 להם קשר במקום יותר עליון בקשר האמונה. במקום
 שכתוב הנני מטמיר לכם לחם מן השמים. מן השמים
 דוקא [עא] וזה נתבאר. בוא וראה בחמשה עשר בשעה
 שהורגות הלבנה עם השמש נמצאת בלשמים. וכתרים
 התחתונים אין נמצאים כל כך בעולם. שהרי בשעת
 מולד הלבנה מוקים רעים נמצאים ונתעוררים להתפשט
 בעולם

מראה בקומות (ב) דף 97. טז דף 95:

דיו הזהר

[ספ] חיינו כדמות ד'. רמו על היא אחרונה של השם הוי"ה ב"ה שורש המלכות שנקראת מהימנותא: וכן לאחר שנימולו בלי פריעת נכנסו רק בקדושת המלכות בלבד: [פא] לאחר הפריעה נכנסו גם בקדושת היסוד והתפארת שנקרא שמים:

בעילם. ובזמן שהזדונות הלכנה נמצאת בהארץ השמש בשלמות מסתתרים כלם למין אהר. וקדושות המלך נתעוררות. ע"ז כתיב ליל שמורים הוא זה. שהרי זיוג הקדוש נמצא והוא שמורים בכל [עג] רבי אחא אמר בעבור זה תקין השכינה הוא ביום הזה. וכלילה הוא נמצא התישבות הבית. וי לאותן שאינם מן בני הבית כאשר באים להודיג בלילה ביחד [עג] וי לאותן שאין הם יודעים אצלם. לפיכך ישראל קדושים מכינים להם בית כל אותו היום. ועל ידיהם נבנסים מי שראוי ליכנס. והם שמחים ומזמרים בששתתם. וכאים הם ישראל בעלם הזה ובע"פ הבא. א"ר י"ס למה לנו להמריח כל כך. הרי מקרא שלם הוא שבלילה הזה זיוג העליון הקדוש נהעורר ונמצא. זש"כ הוא הליצה הזה לה' שמורים. מהו שמורים שנים. זו הזדונות הלכנה עם השמש [עג] לכל בני ישראל לדורותם. שהרי מכאן ולהלאה הנאחדו ונתקשרו בהקשר של השם הקדוש ויצאו מרשות אחר. לפיכך בארבעה עשר מתקנים עצמם ומסערים החמץ מכיניהם. ונבנסים ברשות הקדושה. ואז מתעטרים חתן וכלה בעטרת האם העליונה [עג] וצריך האדם להראות עצמו שהיא כן חורין: א"ר י"ס אלו ארבע כוונות של הלילה הזה מכני מה: א"ר אבא הרי ביארו החברים שהן נגד ד' גאולות. אבל יפה נרמז בספרו של ר' ייסא הוקן. שאמר מפני שהזיוג הקדוש נמצא בלילה הזה בכל הצדדים. והזיוג הוא בארבעה קשרים שהם ד' מדרגות. ואין נפרשות זו מזו [עג] וכאשר זה הזיוג נמצא מתעוררים אנחנו בששתתם. לפי שהרי יש לנו זכות בהם. כי מי שיש לו אחיזה בזיוג זה זוכה בכל. וע"כ נשתנה לילה זה מכל שאר הלילות. ונצרך לעשות יחוד השם בכל ולשמחה בליצה הזה. לפי שיש שמחה למעלה ולמטה. ועוד אמר שאלו ד' מדרגות ד' גאולות נקראין. מה המעם. לפי שמדרגה התחתונה הונו גואל בקראת. המלאך הגואל [עג] ולא נקראת גואל אלא ע"י מדרגה אחרת העליונה העומדת עליה ומאירה לה [עג] והוא אין משפיע לה הארה אלא באותן שתי המדרגות שעליו [עג] נמצא שאלו ד' מדרגות ד' גאולות הן:

רבי יהודה שאל לרבי אבא הרי כתוב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם. ושמחה היא כל שבעת הימים. למה אין משלימים הלל כל ז' ימים. כמו בסכות שיש בו ח' ימים עם ה"ה בשלימות של שמחה כל יום ויום. א"ר יפה שאלה. אבל ידוע הוא שהרי אז לא נתקשרו ישראל כל כך בכל כמו שנתקשרו אחר כך. לפיכך בלילה הזה שהזיוג נמצא בכל אותן מדרגות העליונות. ושמחה נמצאת לכל. וישראל נתקשרו באותה שמחה. עושים אנחנו שלמות וההלל נשתלם. אבל אח"כ אע"פ שכל מדרגות נמצאות. מ"ס עוד לא נתקשרו בהן ישראל. שלא עשו פריעה לחיות נתגלה בהם רישם הקדוש. ולא קבלו עוד התירה ולא נכנסו במה שנכנסו אח"כ. לפיכך בסכות שלמות הכל נמצאת בו וחרות הכל ביותר. אבל בפסח עוד לא היו זכאים ולא נמצאת בו שלמות כל כך. אע"פ שהארץ המדרגות נמצאת כל ז'. אין זה בהתגלות. וישראל

בעליות. ובשעתא דזווגא דסיהרא אשתכח צנהירו דמחא בשלימו מתכסאי כלבו לאתר חד. וקדושי מלכא אפערו. דין כתיב ליל שמורים הוא לה'. דהא זיוגא קדישא אשתכח והוא שמורים בכל [עג] רבי אחא אמר בגין כך תקווא דכלה צהאי יומא. ובליליא אשתכח יסוצא דביתא. ווי לאינון דלאו מצני ביתא נינהו כד אתאן לאודווגא צבורתא כחדא [עג] ווי לאינון דלא אשתמודען נבייהו. בגין כך ישראל קדישין מתקנין לון ביתא כל היום יומא. ועל ידיהו עיילי מאן דעיילי ואינון חדאן וזמין צמדווייהו. זכאן אינון ישראל בעלמא דין ובעלמא דחתי. א"ר יוסי למה לן לאסרחא כולי האי. ק"א שלים היא דהא צהאי ליליא זיוגא עלאה קדישא אשתכח. ואשתכח. ה"ס דהא הלילה הזה לה' שמורים. מהו שמורים תרי. זיוגא דסיהרא צשמשא [עג] לכל בני ישראל לדורותם. דהא מכאן ולהלאה אתאחדו ואתקשרו צקשורא דציזא קדישא ונפקו מרשותא אחרא. צנ"כ צארבעה עשר מתקני גרמייהו ומצעבי חמץ מצנייהו. ועיילי צרשותא קדישא. וכדין מתעשרי חתן וכלה צעשרי דלימא עלאה [עג] וצני צר נש לאחואה נרמיה דליהו צר חורין: א"ר יוסי הני ארבע כסי דהאי ליליא אחרי. א"ר אבא הא אוקמוה מצריא לקביל ארבע גאולות. אבל ספיר הוא צספרא דרבי ייסא סבא. דקאמר הואיל זיוגא קדישא אשתכח צהאי ליליא בכל סערין. וזיוגא הוא צארבע קשרין דלינון ארבע דרגין. ולא מתפרשין דא מן דא [עג] וכד זיוגא דא אשתכח חנן צמדווגא דלסון דאצערנא. בגין דהא זכיא צבו. דמאן דאחד צדא זכי צכלא. וע"ד אשתני ליליא דא מכל שאר ליליון. ובעינין למעבד שחא צכלא ולמחדו צהאי ליליא. בגין דמדוותא היא לעילא ותתא תו אמר דארבע אלין ארבע גאולות קרינן להו. מאי טעמא. בגין דהאי דרגא צתראה גואל אתקרי. היתלך הגואל [עג] ולא אתקרי גואל אלא על ידא דרגא אחרא עלאה דקיימא עלה ונהיר לה [עג] ודא לא חסיק לה נכורא אלא צבינון תרין דרגין דעליה [עג] אשתכח דארבע אלין ארבע גאולות נינהו:

רבי יהודה שאל לרבי אבא הא כתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם. ומדוותא היא כל שבעה. מאי לא אשתלים הלל כל ז' יומין. כמו בסכות דאשתכח ח' יומין הלילה בשלימו מדוותא כל יומא ויומא. א"ל ספיר קאמרת. אבל ידועא הוא דהא הכא לא אתקשרו ישראל כל כך צכלא כמה דאתקשרו לצתר בגין כך צהאי ליליא דזיוגא אשתכח צכל אינון דרגין עלאין. ומדוותא דכלא אשתכח. וישראל אתקשרו צהאי מדוותא. צבדין שלימו והלילא אשתלים. אבל לצתר אע"ג דלכוו משתכחי. עד כען ישראל לא אתקשרו צבו. ולא אתפרעו לאתגליא רשימא קדישא. ולא קבילו אורייתא ולא עאלו צמאי דעאלו לצתר. צנ"כ צסכות שלימו דכלא אשתכח ציה ומדוותא דכלא יתיר אבל הכא עד כען לא זכו ולא אשתכח שלימו ציה כל כך. אע"ג דאשתכח כל ז'. לאו הוא צתגליא. וישראל

זיו הזהר

[עג] מ"י כאשר נמצא זיוג העליון הקדוש של תפארת עם מלכות או ישראל בשמרים בכל: [עג] מ"י שאינם מן בני הבית של השכינה הקדושה אלה שלא הכינו עצמם כהלכה על חג הפסח: [עג] היינו הזדונות תפארת עם מלכות. יתור קב"ה ושכינתיה: [עג] וזו עולם הבינה מקור כל מיני חירות שבעולם: [עג] שהן חכמה ובינה תפארת ומלכות ושרש ד' האותיות של השם הוי"ה ב"ה. וכנגדן נתקנו חד' כוונות: [עג] זו מדת המלכות [עג] היינו תפארת ויסוד: [עג] ופסן היינו חכמה ובינה שרשן מקבל התפארת הארת השפע והא"י משפיע השפע להמלכות ע"י היסוד. ועי"ז נגאלת השושנה מן התוחים. וישראל נגאלים מכל צר וצוקה: ארת

וישראל עוד לא נתקשרו בהן כראוי. וע"כ שמחה של הכל ושלמות ההלל בלידה הזה. לבעבור החלק והוא שנתקשרו בו [פ] מה המעם. לפי שבלידה הזה שנמצא הזיווגות. כל התקשרות של כל האורות נמצא מצד ההזיווגות ולא מצד של ישראל [פח] וכאשר הזיווגות נמצא בה נמצאות אותן ב' מדרגות העיסודות עליה [פג] וכשהן נמצאות הרי כל המדרגות שהן בבחינת גוף נמצאות עמה. ואז שלמות הכל ושמחת הכל וההלל נשלם. שהרי אז מתעמרת השכינה בכל. אבל לא אח"כ. שבכ"כ יום ויום נמצאות. אבל ישראל עוד אין זוכים בהם. לכך אין ההלל בשלמות כמו במועדים אחרים:

א) כי תבאו אל הארץ וגו' והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן. א"ר שמעון בוא וראה קמח שעורים של העמר הזה. כיון שהגיע לריחיים של גרומות הוציאו ממנו עשרון מנופה ב"ג נפה. והקריבו שעורים לפי שהיא תבואה ראשונה מכל שאר תבואת הארץ. ומן המבכרת נקרב ולא מן המאוחרת. שהרי דבקות הראשונה של ישראל שנדבקו בו בהקב"ה כאן היה. והיינו תבואת הארץ בוראי [פג] התעסקו בה והתקשרו בקשר ההוא. ואע"פ שהרין נמצא שם. הרין עם שלום נמצא בה —

רועה הנאמן

ג) והניף את העמר לפני ה' וגו'. מצוה זו להקריב קרבן העמר. קרבן זה כלי בהתחברות והתרמות שלמעלה לשלמטה. השכינה ובניה כאחד הולכים. עמר זה מקריבים ישראל במהרתם. וזה הקרבן הוא מן שעורים. והוא נקרב להביא אהבה בין אשה ובעלה. אשת זנונים מרחקת עצמה מביניהם שאין יכולה לעמוד אצלה. אשת חיל מקרבת עצמה לקרב אצל הכהן הגדול. ודאי טרורה היא. ונקתה ונורעה זרע. ונתוספת בכך ואהבה אצל בעלה. אשת זנונים בורחת מן המקדש שלא לקרב אליו. שאם בזמן ההוא שאשת חיל בודקת עצמה תקרב היא אצלה היתה נאבדת מן העולם. וע"כ לא תקרב היא למקדש ובורחת ממנו. ונשארו ישראל זכאים בלי ערבוב אחר אצל סוד האמונה. סוד נסתר הוא נרמז בהענין של השתי אחיות. שכאשר הריחה זו מזו בהבדיקה שלה צבתה במנה ונפלה ירכה. שהרי הבדיקה של אשת חיל סם המות להאשת זנונים. וזאת העצה שנתן הקב"ה לבניו להקריב קרבן זה בעבוד האשת חיל. שתברח האשת זנונים ממנה. וישארו ישראל בלי ערבוב אחר. זכאים הם בעולם הזה ובעולם הבא. ע"כ ר"ם:

ג) וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' שבע שבתות תזימות תהיינה א"ר חייא בוא וראה ישראל כשהיו במצרים היו ברשות אחר. והיו דבקים ברטומא כאשה זו כאשר היא יושבת בימי טומאתה. לאחר שנימולו נכנסו בחלק הקדושה שנקרא ברית. כיון שנדבקו בו פסקה הטומאה מהם. כאשר זה כאשר נפסק ממנה דם טמא. לאחר שנפסק ממנה מה כתוב וספרתם לה שבעת ימים. אף כאן כיון שנכנסו בחלק הקדושה פסקה

וישראל עד לא התקשרו בהן כדקא חזי. וע"כ הדוותא דכלא זשלימו דהיללא דכאי ליליא. צנין ההוא חולקא דלתקשרו ציה [פ] מאי שמחא. דכיון דכאי ליליא דזיווגא אשתכח. כל קבורא דכלא אשתכח מסערא דזיווגא ולא מסערא דישראל [פח] וכד זיווגא אשתכח צה משתכחי אלין תרין דרגין דקיימיין עליה [פג] וכד אלין משתכחי הא כל גופא אשתכח צה. וכדין שלימו דכלא זמדותא דכלא והיללא אשתליס. דהא כדין אשתעמרת סיערא דכלא. אבל לא לבתר. דכל יומא ויומא אשתכחו. וישראל עד לא זכו צה. הא לאו היללא שלימא כמו בזמנין אחרנין.

א) כי תבאו אל הארץ וגו' והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן. א"ר שמעון תא חזי קמח שעורים דכאי עמר. כיון דהוא מפא לריחויין דגרומות מפיקין מניה עשרון מנופה צ"ג נפה והקריבו שעורים צנין דאיבו קדמאס מכל שאר תבואת הארץ. ומן קדמאס מתקרבא ולא מסערא דמתאחר. דהא אחירו קדמאס דישראל המתאחדו ציה צקב"ס הכא הוא. ואיבי תבואת הארץ ודאי [פג] אשתעסקו ציה ואתקשרו ציהוא קבורא. ואע"פ דזיווגא אשתכח תמן. דינא דשלימא אשתכח ציה —

רעיא שהימנא

ג) והניף את העמר לפני ה' וגו'. פקודא דא לקרבא קרבן העמר. קרבנא דא כלא דצדקותא עילא ותתא. מפרויתא וצנהא כדא אליון. עמר דא מקרבין ישראל דכיוותא דלחון. והאי קרבנא איכו מן שעורים. ודא התקריבו למיעל רחיוו צין אתתא ובעלה. אשת זנונים אשתחקת גרמה מציווייה דלא יכילת למיקס על גבה. אשת חיל קריבת גרמה לקרבא לגבי כהנא דבא. ודאי טרורה היא ונקתה ונורעה זרע. ואוספת חילא ורחיוו לגבי בעלה. אשת זנונים ערקת מן מקדשא דלא למקרב לגביה. דאלמלי ציהוא זמנא דאשת חיל אבדיקת גרמה איבי אשתקריבת לגבי התאבדות מעלמא. וע"כ לא צעיא לקרבא למקדשא וערקת מניה. ואשתארו ישראל זכאין צלל ערצוביא אחרא לגבי רזא דמסימיתא. רזא דסמרא דא תרתין אחרן דכד אחרת דא לגבי דא צדיקו דילה לצתה צענה ונפלה ירכה. דהא צדיקו דאשת חיל סמא דמותא לאשת זנונים ודא איבי עיפא דיכצ קב"ס לבניו לקרבא קרבנא דא צנין אשת חיל. דתערוק אשת זנונים מנה. ואשתארו ישראל צלל ערצוביא אחרא זכאין אינון צעלמא דין וצעלמא דלתי. ע"כ ר"מ:

ג) וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' שבע שבתות תזימות תהיינה א"ר חייא בוא וראה ישראל כד הוו צמלרים הוו צרשותא אחרא והוו אחיון צמסאבותא כאתתא דא כד היא ימכא ציומי דמסאבותא צתר דלתגורו עהלי צחולקא קדשא דחקרי צרית כיון דאתתאדו ציה פסק מסאבותא מנייהו. כאתתא דא כד פסקו מנה דמי מסאבותא. צתר דלתפסקו מנה מאי כתיב וספרתם לה שבעת ימים. אוף הכא כיון דעאלו צחולקא קדושא פסקה

מראה מקובות טו דף טו: טז דף טז: טז טז

זיו הזהר

[פ] זו סדרת המלכות שנתקשרו בה בליל פסח. וביון שעמדו מלכת הלאה בענין ההתקשרות ולא נתעלו יותר להתקשר גם בשאר המדרגות הנבונות יותר לכך נפסק אמירת הלל השלם: [פח] פ"י מצד אתערותא דלעילא ולא מצד אתערותא דלתתא: [פג] היינו תפארת ייסוד: [נג] תבואת הארץ רבו על התקשרות ישראל במרת המלכות שהיא ספירה הראשונה מתתא לעילא ונקראת ארץ. והיא מצד עצמה בבחינת דין:

פסקה המומאה מהם, ואמר הקב"ה מכאן ולהלאה החשבון למהרה. וספרתם לכם. לכם דוקא. כמש"כ וספרה לה שבעת ימים. לה לעצמה. אף כאן לכם לעצמכם. ולמה. בשביל להמיר במים עליונים הקדושים. ואח"כ לבוא להתדבק בו בהמלך הקדוש לקבלת התורה. שם כתוב וספרה לה שבעת ימים. וכאן שבע שבתות. למה שבע שבתות. בשביל לזכות להמיר במים של הנהר ההוא הנמשך והיוצא [פד] שנקרא מים חיים. ונהר ההוא שבע שבתות ויוצאות ממנו [פה] וע"כ שבע שבתות ודאי כרי לזכות בו. וכמו שהאשה טהרה שלה בלילה להשתמש בבעלה. כך כתוב וברדת הטל על המחנה לילה. על המדנה כתוב. ולא כתוב וברדת הטל לילה. אלא על המחנה. לפי שהוא יורד מן הנקודה ההיא על אותן הימים שנקראים מחנה [פז] ומתחברת עם המלך הקדוש. ומתי ירד הטל ההוא. כשקרבו להר סיני או ירד טל ההוא בשלמות. ונמרהו ופסקה זוהמתם מהם. ונתחברו בו בהמלך הקדוש ובמדת מלכותו וקבלו התורה. וזה נתבאר. ובזמן ההוא ודאי כל הנחלים דולכים אל הים להמיר ולטבול. ושכינה הקדושה נתקדשת ומתחברת בו בהמלך הקדוש. בוא וראה כל איש שאינו סופר חשבון זה של אותן שבע שבתות תמימות לזכות לטהרה זו. אינו נקרא טהור ולא בכלל של טהור הוא. ואינו כדאי להיות לו חלק בהתורה. ומי שמגיע טהור ליום הזה והחשבון לא נשכח ממנו. כאשר מגיע לזה הלידה הוא צריך ללמוד בתורה ולהתחבר בה. וללמוד טהרה העליונה שנשפע עליו בלילה הזה ויוטרה. ה) ולמדנו שהתורה שצריך האדם ללמד בלילה הזה תורה שבעל פה היא. בשביל שיוטרו יחד מן המעין של הנחל העמוק [פז] ואח"כ באותו היום תבא תורה שכתבת ונתחבר בה. וידוי נמצאים. ביחד כהודונות אחת למעלה. או מכריזים עליו ואומרים ז) ואני זאת בריתי איהם אמר ה' רוחי אשר עליך ורברי אשר שמי בפך וגו'. וע"כ חסידים הראשונים לא היו ישנים בלילה הזה. והיו עמלים בתורה ואמרו. נבא לנחול ירושה הקדושה לנו ולבנינו בשני עולמות. ובלילה הזה שכינה הקדושה מתעטרת עליהם וזכאה להודוג בהמלך הקדוש. ושניהם מתעטרים על ראשם של אלו הזוכים לזה. רבי שמעון כך היה אומר שבעה שנים אספו החברים בלילה הזה אצלו. בואו לתקן תכשיטי השכינה. כדי שתהיה נמצאת למחר בתכשיטים והקונים אצל המלך כראוי. אשרי חלקם של החברים כאשר יתבע המלך עבור המלכה. ויאמר מי הם שצקנו תכשיטיה והאירו עטרותיה והבינו תקינה. ואין דף בעולם מי שידע לתקן תכשיטי כלה אלא החברים. אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא :

בעטרה

מראה מקומות ט) דף נח. ז) ישעי' נ"ט ג) ש"ג

פסקה מסאבו מנייהו ואמר קב"ה מכאן ולהלאה חושבנה לדכיותא. וספרתם לכם. לכם דייקא כד"ל וספרה לה שבעת ימים. לה לעלמה. אף סכא לכם לעלמכם ולמה. צנין לאתדכאה צמיון עלאין קדישין. ולצטר למיתי לאתחברא ציה צמלכא לקבלא אורייתיה התם וספרה לה שבעת ימים. הכא שבע שבתות אמאי שבע שבתות צנין למזכי לאתדכאה צמיון דההוא נהר דנניד ונפיק [פד] ואקרי מים חיים. וההוא נהר שבע שבתות נפקו מניה [פה] וע"ד שבע שבתות ודאי צנין למזכי ציה. וכמה לאתמא דכוי דילה צליליא לאשתמשא בצבלה. כך כתיב וברדת הטל על המחנה לילה על המחנה כתיב. ולא כתיב וברדת הטל לילה אלא על המחנה צנין דיוור מההיא נקודה על אינון יומין לאתקריאו מחנה [פז] ומתחברת צמלכא קדישא ואימתי נחת מהוא פלא. כד קריבו לשורה דסיני כדון נחת מהוא פלא צל מו וזכרו ואתפסקת זוהמתן מנייהו. ואתחברו ציה צמלכא וצכנסת ישראל וקצילו אורייתא. והא אוקיינא וצכהו זמלא וגו' כל הנחלים ידלכים אל הים לאתדכאה ולאשתתחאה. וכלה אתקדשא ואתחברא ציה צמלכא קדישא. תא חוי כל צ"כ ללא מני חושבנא דא דאינון שבע שבתות תמימות למזכי לדכיותא דא. לא אקרי טהור ולאו צכללא דטהור הוא. ולאו הוא כדאי למחוי ליה חולקא צאורייתא. ומאן דמטי טהור להאי יומא וחושבנא לא אראביד מניה. כד מטי להאי ליליא לצעי ליה למלעי צאורייתא ולאשתחברא צה ולנפרא דכוי עלאה דמטי עליה צהאי ליליא ואתדכי ה) ואוליפנא דאורייתא דצעי ליה למלעי צהאי ליליא אורייתא דצעל פה אימי צנין דידרכון כחדא ממצועא דנחלא עמיקא [פז] לצטר צהאי יומא לימי תורה צככצא ויתחבר צה. וישתכחון כחדא צוונא חד לעילא. כדון מכריז עליה ואמרי ז) ואני זאת בריתי איהם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמי בפך וגו'. וע"ד חסידי קדמאי לא הוו נימי צהאי ליליא והוו לעאן צאורייתא ואמרי. יתי לאתסנא ירותא קדישא לן ולצנן צתרון עלמיון והאי ליליא ככסת ישראל אתעטרא עלייהו ואתיא לאזוונא ציה צמלכא ותריוויהו ומעטרי על רישייהו דאינון דזכאן להאי. רבי שמעון הכי אמר צבעתא דמתכשי חצריא צהאי ליליא לצביה. יתי לתקנא תכשיטי כלה. צנין דשתכחה אמר צתכשיטה ותקונה לצבי מלכא כדקא יאות. וזכאה חולקתון דחצריא כד יצבע מלכא למסרוניתא. מאן תקין תכשיטה ואנהיר עטרה ושוי תקונהא ולית לך צעלמא מאן דידע לתקנא תכשיטי כלה אלא חצריא. וזכאה חולקתון צעלמא דין וצעלמא דמתי :

תא חוי חצריא מתקני צהאי ליליא תכשיטה כלה. ומעטרי לה צעטרהא לצבי מלכא. ומאן מתקין ליה למלכא צהאי ליליא לאשתכחה צה צכלא לאזוונא צה צמסרוניתא. ככרא קדישא עמיקא דכל כסרין אימא עלאה. (ה"ד ז) לאנס וראנס צנות ליון צמלך שלמה צעטרה

זיו הזהר

[פז] זו הארת השפע של עולם הבינה: [פה] הבינה אם הכנים שהולידה ו' הספירות שתחתיה חג"ת נהי"מ. ולפי שכל אחת נכללת מכולן נקראין ו' שבתות: [פז] נקודה ההיא זו מלכות דאצילות שפארין בה נ' האותיות י"דן שספסוף ש"ל. וסמנה תרד הארה זו על אותן הימים הנקראים מחנה שהם הספירות דעולם הבריאה והיצירה והעשייה להתפשט על ישראל: [פז] תורה שבע"פ היא במלכות כיוצא דתורה שבע"פ קרינן לה. ותורה שכתב היא בתפארת. והעומק בלילה הזה בתורה שבע"פ מבישך על השכינה הקדושה ועל עצמו אור עולם הבינה מקור המהרה ונשתרים יחד. ולקמן מוכא בשם רשב"י שכלילה הוא צריך ללמוד גם תורה שכתב תנ"ך:

בעטרה שעטרה לו אמו וגו' [פח] לבתר דאתקנת ליה למלכא ואעטרה ליה אחייט לדכא לה למטרוניתא. ולאכין דמשתכחי גבס למלכא דהוה ליה בר יחידי. אחא לזונוא ליה במטרוניתא עלאה מאי עבדת אחיה. כל הוה ליליא עאלת לבי גניזסה הפיקת עטרה עלאה בשבעין חבני יקר סחרנהא ואעטרת ליה הפיקת לבושין דמילת וחלביטת ניה. ואתקנת ליה בתקוני דמלכין. לבתר עאלת לבי כלה חזאת עלוימתהא דקא מתקני עטרה ולבושהא ותכשיטה לתקנת לה. אמרה לון הוה אתקנת בי סבילה. אתר דמיין נבעין. וכל ריחין ובושין סוחרני אינון מיין לדכא לכלתי ליתי כלתי חטרוניתא דברי ועוליתתהא ויתרון כהסוה אתר דאתקנת כהסוה בי סבילה דמיין נבעין דעמי לבתר תקינו לה כתכשיטה אלבישו לה לבושהא אעטרו לה בעטרהא למחר כד ייתי ברי לאזונוא במטרוניתא יתקין היכלא לכלבו וישתכח מדוכיה ככו כחדא כך מלכא קדישא ומטרוניתא וחבריה כהאי גונוא ואימא עלאה דמתקנת זכא אשתכח דמלכא עלאה ומטרוניתא והבריה מדוריסון כחדא. אלא מתפרשין לעלמין. הס"ד ח' ה' מי יגור באהלך וגו'. הולך תמים ופועל לרק מאן הוא פועל לרק. אלא אינון דמתקני למטרוניתא כתכשיטה לבבושהא ובעטרהא. וכל חד פועל לרק אקרי [פט]:

(ג) רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא צלילא דכלס אתחברת בצעלה דתינין כל אינון חבריא דבני היכלא דכלס. אלעריכו כהאי ליליא דכלס אזדמנת למהוי ליומא אחרת גו חופה בצעלה. למהוי עמה כל האי ליליא ולמהוי עמה בתקניהא דהיי אתקנת למלעי באורייתא מתורה ללביאס ומגזריאס לכתובים. ובמדרשות דקראי וברוי דהכמתא בגין דאלין אינון תיקונין דילה ותכשיטה. ואיכי ועולמתהא עאלת וקיימת על רישיאון. ואתקנת כהו וחדת כהו כל האי ליליא וליומא אחרת לא עאלת לחופה אלא כהדייהו. ואלין אקרין בני חופתא. וכיון דעאלת לחופתא קב"ה שאיל עלייהו. ומצרך לון ומעטר לון בעטרהא דכלס. זכאה חולקאון. והוה רבי שמעון וכלהו חבריא מרגנין כרכס לאורייתא. ומחדשן מלין לאורייתא כל חד וחד מייהו. והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חבריא. אחר לון רבי שמעון בני זכאה חולקאון. בגין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא כהדייהו. בגין דכלהו דמתקנין תקניהא כהאי ליליא וחדאן כס. כללו יהו רשימין וכמביין בספרא דרעניא. וקב"ה מצרך לון בשבעין כרכאן ועשרין דעלמא עלאה.

(ג) רבי יהודה שאיל לרי אבא ואמר הא חויכא בפסה ז' ובסכות ז'. ושלמו דהדוותא ביומא אחרת בשבעות אחאי לא אשתכחו ביה ז' ימים. והא הכא אתחזון יתיר מכלל פתח ואמר (ד) מי כעמד ישראל גוי אחד בארץ. וכי מאי שנה הכא דאקרין ישראל אחד יתיר מאתר אחרת. אלא כיון דשכחא דישראל אחיה לפרשא קרא לון אחד. דהא בכל אתר שכחא דישראל אחד הוא. מאי טעמא. בגין דכל קשריו דעלמי ותתמי כהאי אתר דאקרי ישראל אשתכח [פז] ועוד

מראה מקומות (א) גילס פ"ו (ב) כהשית ת. (ג) דף כו (ד) שפאל כ' ז'

זו הזהר

בעטרה שעטרה לו אמו וגו' [פח] ולאחר שהתקנה לו למלך ועטרה לו היא באה להשפיע מורה להמלכה. ולאותן הנמצאים אצלה משל למלך שריה לו בן יחיד. בא לזווג לו עם מטרונה חשובה. מה עשתה אמו. כל אותו הי"יה נכנסה לבית ננייה. הוציאה עטרה יפה בשבעים אבני יקר מסביב ועמרתו. הוציאה בנדי משי והלבישה לו. והתקנה לו בתיקוני המלך. אח"כ נכנסה לבית הכלה. ראתה עלמותיה שמתקנות עטרותיה ובגדיה ותכשיטה לייפותה. אמרה להן הרי הכנתי בית מבילה. מקום מים הנובעים. וכל ריחות וכסמים מסביב אותן המים לטהר לכלהי. תבוא כלתי מטרונה של בני עם עלמותיה ויטהרו במקום ההוא שרכיניהי. בבית הטבילה ההוא של מים הנובעים אשר עמדי. אח"כ התקינו לה כתכשיטה. תלבישו לה כנדיה. תעטרו לה בעטרותיה. לסחר כאשר יבא בני להודי עם המטרונה יכין היכל לכלבן. ויהיה נמצא מדורו עמכן יחד. כך המלך הקדוש והשכינה והחברים כדמיון זה. והאם העליונה היא המתקנת לכל. נמצא שסלך העליון והמ"כה והחברים מדורם יחד. ואין נפרדים לעולם. וז"כ ח' ה' מי יגור באהלך וגו'. הולך תמים ופועל צדק. מי הוא פועל צדק. אלא אלה המתקנים להשכינה בתכשיטה בכנדיה וכעטרותיה. וכל אחד פועל צדק נקרא [פט]:

(ג) רבי שמעון היה יושב ועוסק בתורה באותו לילה שהשכינה מתחברת עם הקב"ה. שלמדנו כל אותן החברים שהם בני היכלא של השכינה. צריכים בלילה הזה שושכינה מיומנת להיות למחרת תוך החופה עם הקב"ה. להיות עמה כל הלילה הזה. ולשמוח עמה בתקנים שלה שהוא מתקנת. לעסוק בתורה מתורה דבביאס ומגזריאס לכתובים. ובמדרשות הפסוקים ובסודות הקב"ה. לפי שאלה הם תיקונים שלה ותכשיטה. והיא עם המלאכים משמשיה נכנסת וקיימת על ראשיהם. ומתקנת בהם ומשמרת בהם כל אותו הלילה. ולמחרת אינה נכנסת לחופה אלא עמה. והם נקראים בני חופתה. וכיון שנכנסת לחופתה שואל הקב"ה עליהם. ומברכם ומעטרים בעטרות של רכיה. אשרי חלקם. והיה רבי שמעון עם כל החברים מ"גנים ברנה של תורה. ומחדשים דברי תורה כל אחד ואחד מהם. והיה שמח רבי שמעון וכל שאר החברים. אמר להם רבי שמעון. בני אשרי חלקכם. לפי שלמחרת לא תכנס הכלה לחופה אלא עמכם. לפי שכל המתקנים תקנים שלה בלילה הזה ומשמחים בה. כלם יהיו נרשמים ונכתבים בספר הזכרון. והקב"ה מברכם בשבעים רבבות ועטרות מעולם העליון:

(ג) רבי יהודה שאיל לרבי אבא ואמר הרי אני רואה בפסח ז' ובסכות ז'. ושלמות השמחה ביום האחרון. מפני מה לא נמצא בשבעות ז' ימים. והרי כאן ראוי להיות ז' ימים יותר מבשאר. פתח ואמר (ד) מי כעמד ישראל גוי אחד בארץ. מפני מה נשתנה כאן שנקראים ישראל אחד יותר ממקום אחר. אלא כיון שבא לפרש שבחם של ישראל קורא אותם אחד. שהרי בכל מקום שבח של ישראל אחד הוא. מה הטעם. לפי שכל התקשרות של עליונים ותחתונים נמצא במקום הזה שנקרא ישראל [פז] ועוד

[פח] זה עולם הבינה. אם המלך. היינו התמורה: [פט] כי השכינה הקדושה נקראת צדק: [פז] היינו התמורה שנקרא בלשון הקבלה ועיר אנפין. ונקרא עץ החיים. והוא מרכז כל הספירות שכלן נקשרות בו. והוא המודווג עם סדת המלכות. וכיון שהוא מקשר הכל ומייחד

ועור שנקשר כמה שלמעלה. ונקשר כמה שלמטה. ונקשר במדת מלכות. וע"כ נקרא הכל אחד. ובמקום הזה ניכרת מדת האמת והקשר השלם ויחוד העליון הקדוש. וע"כ יום זה שהוא קשר האמונה הרי הוא קשר של הכל. וכתוב עץ חיים הוא למחויקים בה. זה הוא העץ שנקרא אחד. וע"כ לפי שישראל נקשרים במקום הזה נקראים אחד. כי עץ החיים אחד הוא ודאי נקרא. לפי שדכל בו נתקשר. והשם שלו אחד הוא בודאי. הוא קשר של הכל ואמצעית הכל. וש"כ ועץ החיים בתוך הגן. בתוך ממש באמצע. ונאחו בכל הצדדים ונתקשרו בו. וע"כ פסח וסכות והוא באמצע. לפי שהוא אמצעית של הכל. וזה הוא שבח התורה ביום אחד הזה ולא יותר. וזהו שבח האמונה והקשר של הכל. א"ר יהודה ברוך הרחמן ששאלתי חכיתי לדברים האלה.

(א) ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו'. אמר רבי שמעון בוא וראה מה כתוב ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו' סלת תהיינה חמץ תאפינה. מה נשתנה כאן שנקרב חמץ. אלא לפי שהכל נאחו בו בהעץ. שהרי בהעץ נאחזים ענפים. בהעץ נאחזים עלים וקליפות. הרבה דינים בכל הצדדים. רכל נמצא בו. לפיכך עץ ההוא מכפר על היצר הרע שהוא בפנימיות האדם. א"ר אלעזר מעץ הזה ניזונים כל שאר העצים למטה [א] והוא נשרש על נהר עמוק אחד שנמשך ויוצא. ואין פוסקים מימיו לעולם. עליו כתוב [ב] והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו [ג] וע"כ נקראת התורה עץ חיים כמש"כ עץ חיים היא וגו'. ומהו ותומכיה מאושר. זה נתבאר. אבל ותומכיה מאושר ככתוב באשרי כי אשרוני בנות :

(ג) עוד א"ר אלעזר שני מיני לחם אכלו ישראל. אחד כשיצאו ממצרים אכלו מצה לחם עוני. ואחד במדבר לחם מן השמים. שכתוב הגני ממטיר לכם לחם מן השמים. וע"כ הקרבן של יום הזה לחם הוא. ועל הלחם נקרב כל שאר הקרבנות. שהעיקר הוא הלחם. שכתוב והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו'. וכתוב ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו'. שזה הוא הלחם שהבינו בו ישראל חכמה עליונה של התורה ונכנסו בדרכיה. עתה נצרך לנו להבין. בפסח שיצאו ישראל מן הלחם שנקרא חמץ. כתוב ולא יראה לך חמץ. וכתוב כי כל אונל מחמת וגו'. מה המעם. בשביל כבוד זה הלחם שנקרא מצה. עתה שזכו ישראל למוזן שהוא עליון יותר. האם לא יפה היה שיתבטל ולא יתראה כלל. ומדוע קרבן הזה חמץ היה. שכתוב סלת תהיינה חמץ תאפינה. ועוד שהרי ביום הזה נתבטל היצה"ר [ג] והתורה שנקראת חירות או נמצאת. אלא משל למלך שהיה לו בן יחיד ונחלה. יום אחד היה תאב לאכול. אמרו יאכל בן המלך מאכל של רפואה זו. ועד שיאכלנו לא יהיה נמצא מאכל ומוזן אחר בבית. עשו כן. כיון שאכל רפואה הדיא אמרו מכאן ולהלאה יאכל כל מה שהוא רוצה. שלא יוכל להזיק לו. כך כאשר יצאו ישראל ממצרים לא היו יודעים העיקר והסוד של האמונה. אמר הקב"ה יעממו ישראל רפואה .. ועד שיאכלו

מראה מקומות א' ד' נ' ט' יט' י"ג ט' תלוי קט.

ועוד לתקשר במאי דלעילא. ותקשר במאי דלתתא. ותקשר בזככות ישראל וע"ד אקרי כלל אחד. ובהתם דא אשתמודעא דמדינותא וקשורא שלימא ויחודא עלאה קדישא. וע"ד יומא דא קשורא דמדינותא הוא קשורא דכלל וכתיב עץ חיים הוא למחויקים זה. חילגא הוא דלקרי אחד. וע"ד בנין דלוינו מתקשרי באתר דא אקרי הכי. שעץ חיים אחד הוא ודאי אקרי בנין דכלל זיה אשתקשר. ושחא דליה אחד הוא ודאי. קשורא דכלל ואמלטיא דכלל הו"ד ועץ החיים בתוך הגן בתוך ממש במלכות ואחיד בכל ספרין ותקשרו זיה וע"ד פסח וסכות והוא באמצעיתם בנין דליבו אמלטיא דכלל. ודא הוא שבח דאורייתא כהאי יומא ולא ימיר שבח דמדינותא וקשורא דכלל א"ר יכודס בריך רחמנא דשילגא וזכינא להני מלי

(א) ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו'. אמר רבי שמעון תא חזי מאי כתיב ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו' סלת תהיינה חמץ תאפינה מאי שנא הכא חמץ. אלא בנין דכלל דלחם אחיד זיה באילגא. דכא באילגא אחיד ענפין. באילגא אחידן עלין וקליפין דינין סגיאין בכל ספרין. כלל אשתכח זיה. בנין דא הו"א חילגא מכפר על יצר הרע דהוא צדי מותביה דבר נש. א"ר אלעזר מהאי חילגא אתונו כל שאר חילגין לתתא [א] והוא אשתרשא על חד נהרא עמיקא דנגיד ונפיק. ולא פסקין מימיו לעלמין עליה כתיב [ב] והיה כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו [ג] וע"ד אקרי אורייתא עץ חיים כמד"א עץ חיים היא וגו'. ומהו ותומכיה מאושר הא אוקמוה. אכל ותומכיה מאושר כד"א באשרי כי אשרוני בנות :

(ג) תו א"ר אלעזר תרין נהמי אכלו ישראל. חד כד נפקו ממלרים אכלו מצה לחם עוני וחד במדברא לחם מן השמים דכתיב הגני ממטיר לכם לחם מן השמים וע"ד קרבנא דיומא דא נהמא חיבו. ועל נהמא אשתקריבו כל שאר קרבנין. דנהמא עיקרא חיבו. דכתיב והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו'. וכתיב ממושבתיכם תביאו לחם תנופה וגו'. דדא חיבו נהמא דלחכימו זיה ישראל חכמתא עלאה דאורייתא ועאלו בצורחא. השתא אית לן לאסתכלא. בצפס נפקו ישראל מנהמא דאשתקרי חמץ. כתיב ולא יראה לך חמץ. וכתיב כי כל אונל מחמת וגו'. מאי פעמא. בנין יקרא דהאי נהמא דאשתקרי מלש. השתא דזכו ישראל לנהמא עלאה יתיר. לא יאות הו"א לאתבטלא חמץ ולא יתחוי כלל. ואמאי קרבנא דא חמץ הו"א. דכתיב סלת תהיינה חמץ תאפינה. ותו דהשתא ציומא דא אשתכל ית"ר [ג] ואורייתא דאשתקריא חירו אשתכחת אלא למלכא דהו"א ייכול בריה דמלכא מיכלא יומא חד הו"א תאיב למיכל. אמרו ייכול בריה דמלכא מיכלא דאסוותא דא. ועד דייכול ליה לא ישתכח מיכלא ומוזנא אחרא צביחא. עבדו הכי. כיון דלכל הדיא אסוותא אמרו מכאן ולהלאה ייכול כל מאי דליבו תאיב. דלא יכלא לנזקא ליה. כך כד נפקו ישראל ממלרים לא הוו ידעי עיקרא ודא דמדינותא. אמר קב"ה יעממו ישראל חסוותא .. ועד דייכלן

זו הזהר

הכל נקרא אחד. כי אחד רמו על כל העשר ספירות. א"ר. כתר. מלכות. חן שבאמצע מורה על חן ספירות שביניהם : [א] היינו הספירות והכחות שהם למטה התאמרת שנקרא עץ. והוא נשרש בנהר העמוק שהוא הבינה ע"י קו הדעת כידוע. והיא נקראת יובל : [ג] יובל וזכחות שהם למטה התאמרת שנקרא עץ. והוא נשרש בנהר העמוק שהוא הבינה ע"י קו הדעת כידוע. והיא נקראת יובל : [ג] יובל

דייכלון אסוויחא דא לא אחזיו להון מיכלא אהרא כיון דלכלו מלה דליכי אסוויחא למיעל וליגדע ברזא דמהימניחא [ד'] איר קב"ה מכאן ולהלאה אחזיו לון חמץ וייכלון ליה. דהא לא יכיל לנוקא לון וכל שכן דביומא דשבוטות אודמן נהמא עלאה דליכו אסוויחא דכלא [גה] וע"ד מקרבין חמץ לאסוקדא על מדבחה [גו] ואתקרבין תרין נהמין אחרנין כחדא [גז] וחמץ אתוקדא בנורא דמדבחה ולא יכיל לשפאסה ולנוקא לון לישראל. ובגין כך ישראל קדישין אתדבכו ביה קב"ה באסוויחין דאורייתא ביומא דא. ואלמלי הוו נסרין ישראל תרין ספרין דנהמי אלין. לא הוו עיילי דבינא לעלמין ביומא דהאש הסגא איכו יומא דבינא לאינון דלא נפלו מיכלא דאסוויחא. וסבכו לאסוויחא דאורייתא בגין מיכלא אהרא דליכו חמץ. דהא ביומא דא דר"ה הוה חמץ סלקא וימקרבנא עליה דבר נש ואלסין עליה. ואיכו קיימא ביומא דא מיקרבנא על עלמא. וקב"ה יתיב דבינא על כלא ודאין עלמא. ובג"כ כד יבז קב"ה אורייתא לישראל אשטיס לכו מכהוה נהמא עלאה דהוה אהר [גח] ומנו הוה נהמא הו יעטין ומסתכלין ברין דאורייתא למחך בצורא מישר. והא אוקמוה מלה אינון חבירא ברזין אלין דקאמרן.

רעיא מהימנא

6) **וספרתם** לכם ממחרת השבת וני'. מצוה זו לספור ספירת העמר הרי נתבאר. וזהו דא ישראל אע"פ שנמחרו לעשות הפסח ויצאו מהמזמאה. לא היו שלמים ומהורים כראוי. וע"כ אין הלל גמור בימי הפסח. כי בזמן ההוא עוד לא נשתלמו כראוי. כאשר שיצאה מן המזמאה. וכיון שיצאה מכאן ואילך וספרה לה. ואף כך ישראל כשיצאו ממצרים יצאו מן המזמאה. ועשו פסח לאכול בשלחן של אביהם. משם ולהלאה יתהילו לספור לקרב השכינה להקב"ה שתתחבר עמו. ואותן חמשים יום ש' מחרה כדי ליכנס להסוד של עולם הבא. ולקבל התורה. ולקרב השכינה להקב"ה. ולפי שאלה המים הם ימים של העולם שיהא בחינת זכר. וכך לא נמסר חשבון זה אלא לזכרים בלבד. וע"כ חשבון זה בעמידה הוא. ועניני עולם התחתון הם בישיבה ולא בעמידה. וזה הסוד של תפלת העמידה והתפלת מיושב [גס] ואלה החמשים מ"ט הם. כלל הפנים של התורה. שהרי ביום החמשים הוא סוד התורה כמש' ואלה הם החמשים יום שבהם שמטה ויובל [ק] ואם תשאל הרי אלה החמשים מ"ט הם. אלא שאחד נסתר הוא והעולם נשען עליו [קא] ובזה יום החמשים נתגלה הנסתר ונמצא בו. כמלך הבא לבית ידידו ונמצא שם. אף כך יום החמשים. והרי ביארנו סוד זה:

3) **פקודא** חתר דא לקרבא שתי הלחם. דכתיב ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתי. ה'

מראה מקומות 6) דף יז. 3) דף נה.

זו הזהר

רועה הנאמן

6) **וספרתם** לכם ממחרת השבת וני'. מצוה זו לספור ספירת העמר הרי נתבאר. וזהו דא ישראל אע"פ שנמחרו לעשות הפסח ויצאו מהמזמאה. לא היו שלמים ומהורים כראוי. וע"כ אין הלל גמור בימי הפסח. כי בזמן ההוא עוד לא נשתלמו כראוי. כאשר שיצאה מן המזמאה. וכיון שיצאה מכאן ואילך וספרה לה. ואף כך ישראל כשיצאו ממצרים יצאו מן המזמאה. ועשו פסח לאכול בשלחן של אביהם. משם ולהלאה יתהילו לספור לקרב השכינה להקב"ה שתתחבר עמו. ואותן חמשים יום ש' מחרה כדי ליכנס להסוד של עולם הבא. ולקבל התורה. ולקרב השכינה להקב"ה. ולפי שאלה המים הם ימים של העולם שיהא בחינת זכר. וכך לא נמסר חשבון זה אלא לזכרים בלבד. וע"כ חשבון זה בעמידה הוא. ועניני עולם התחתון הם בישיבה ולא בעמידה. וזה הסוד של תפלת העמידה והתפלת מיושב [גס] ואלה החמשים מ"ט הם. כלל הפנים של התורה. שהרי ביום החמשים הוא סוד התורה כמש' ואלה הם החמשים יום שבהם שמטה ויובל [ק] ואם תשאל הרי אלה החמשים מ"ט הם. אלא שאחד נסתר הוא והעולם נשען עליו [קא] ובזה יום החמשים נתגלה הנסתר ונמצא בו. כמלך הבא לבית ידידו ונמצא שם. אף כך יום החמשים. והרי ביארנו סוד זה:

3) **המצוה** שאחריה להקריב שתי הלחם. שכתוב ממושבותיכם תביאו לחם תנופה שתי. הרי

[גז] מצוה רמו על המלכות ושכינה הקדושה שנקראת לחם עוני דלית לה מנרמה כלום. והיינו סוד האמונה: [גח] וזו התורה שעליה כתוב לבו לחמו בלחמי. [גו] זה היצה"ר שהוא השמן וכל כת דיליה: [גז] היינו ימין והמצוה. תפארת ומלכות: [גח] זה הכן שנקווה הוא בתפארת. [גט] תפלה מיושב היא בעלמא דנוקבא. ותפלת העמידה בעלמא דז. [רא] וק' שבעת ימים במלכות סוד השמטה ושבעה שבוטות בבניה סוד היובל: [קא] זה שער הגנין שאינו מושג:

הרי ביארנו שהשתי הלחם מרמות על שתי השכינות שלמעלה ושלמטה שמתחברות יחד [קב] וכנגדן שתי לחם בשבת. מוזנו של האחד הוא שתיים שלמעלה ושלמטה [ג] וע"כ כתוב שני העמר לאחד. לאחד ודאי. להתיחד במקום אחד. לזה שנקרא אחד. ומי הוא. הקול קול יעקב [קד] שהוא נוהל למעלה ומלמטה. שתי לחם בחד. ולפי שהשבת הוא סוד השכינות שלמעלה ושלמטה [קה] שכלן הן שבת. לכך נצרך שתי לחם. ובשבעות שהוא זמן מתן תורה. שניתנו שני לוחות התורה מצד עץ החיים. נצרך להקריב להם שתי הלחם. כי שני ימים של שבועות שהם י' [קי] ונצרך להקריב להם שתי הלחם שהן ה'ה. והרי לחם הוא מזון התורה שעליה כתוב (ו) לכו לחמו בלחמי. והן ה'ה מן המוציא לחם מן הארץ. וזה לחמו מאכל אדם שהוא יו"ד ה"א וא"ו ה"א. כמו שכתוב זאת התורה אדם. אדם כי יקריב מבם קרבן לה'. עומר שעורים הוא מאכל בהמות. שהם חיות הקודש שמהם נצרך להקריב. וזה שכתוב מן הבהמה. אילים דמו על המנחים בהמשנות באותן הפירושים שלהם. מן הבהר. רמו על הפרים המנחים בהמשניות לפלפל בגבורה יהיה. ומן הצאן. רמו על שאר העם שהקרבן שלהם היא תפלה. ועליהם נאמר (ז) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. בעלי קבלה ובעלי מדות הם מצד עץ החיים. שאר העם מצד עץ הדעת טוב ורע אמור והיתר. ולפיכך מן הבהמה שהמאכל שלהן הוא עמר שעורים. כמו שכתוב (ח) וימד שש שעורים וישת עליה. רמו על התורה שבעל פה של ששה מדרי משנה. אבל אלה של עץ החיים שנקראים אדם. הלחם שלהם הוא הסודות שבתורה הקב"ה. שע"כ כתוב לכו לחמו בלחמי. והיינו שתי הלחם. שמהו כל התנאים והאמורים ואמרו מי יקום לפני סיני:

הא אוקימנא שתי הלחם תרתי שכינתי עילא ותתא ואתחברן כחדא [קב] לנביסון תרי נהמי בשבת. מוינא דחד תרין דעילא ותתא [קג] וע"ד כתיב שני העמר לאחד. לאחד ודאי. לאתחדא באתר חד. להסודא דאקרי אחד ומאן איהו. הקול קול יעקב [קד] דאיהו ירית עילא ותתא. תרין נהמי כחדא. ובגין דשבת איהו רוח דלעילא ותתא [קה] וכלא איהו שבת. אלעריכו תרי נהמי ובשבעות דאיהו מתן תורה דאתיביו תרין לוחין דאורייתא מסערא דאילנא דהיי. לריך לקרבא לנביסו שתי הלחם דתרין ימין דשבעות אינון י' [קי] לריך לקרבא לנביסו שתי הלחם דאינון ה'ה. דהא איהו נהיח דאורייתא דאתר ביה (ו) לכו לחמו בלחמי. ה'ה מן המוציא לחם מן הארץ והאי איהו מאכל אדם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א. כמה דכתיב זאת התורה אדם אדם כי יקריב מבם קרבן לה'. עומר שעורים מאכל בעירן דאינון חיות הקודש דמהוון לריך לקרבא ה"ה מן הבהמה אילים מנחין במתניתין באלין פשטין דלחון מן הבהר. פריס מנחין במתניתין בתוקפא יתיר. ומן האלון שאר עמא קרבנא דלחון ללותין. ועלייהו אתמר (ז) ואתן לאני לאן מרעיתי אדם אתם. מארי קבלה ויחרי מדות אינון מסערא דאילנא דהיי. שאר עמא מסערא דאילנא דטוב ורע אסור והיתר. ובגין דא מן הבהמה מאכל דלחון עמר שעורים. כמה דכתיב (ח) וימד שש שעורים וישת עליה. אורייתא דבעל פה דשית מדרי משנה. אבל אלין דאילנא דהיי דאינון אדם. נהמא דלחון אורייתא דקב"ה. ה"ה לכו לחמו בלחמי. וסיינו שתי הלחם. חדו כלחו תנאין ואמוראין ואמרו מאן קאים קמי סיני:

המצוה שאחריה להקריב קרבן של מוספים בעבור שתי הלחם. שכתוב והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו'. לאחד שהקריב קרבן מוספים כמו בכל ימי המועדים צריך להקריב קרבן שלו. וכמו שצריך להקריב הוספת מוספין בעבור העמר. שכתוב ועשיתם ביום הניפכם את העמר כבש תמים וגו'. כמו כן בשבועות לאחר שהקריב

מראה מקומות (א) מנ"י פ' (ב) יחזקאל ל"ד (ג) רות ג'

זיו הזהר

פקודא צתר דא להקריב קרבן דמוספין בגין שתי הלחם. דכתיב ויקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו'. לצתר דאקריב קרבנא דמוספין כמה בכל יומי דמועדיא אלעריך לקרבא קרבנא דלוייה. וכמה דאקריבו תוספת מוספין בגין עמר. דכתיב ועשיתם ביום הניפכם את העמר כבש תמים וגו'. אוף הכי בשבועות לצתר דאקריב

[קב] היינו בינה ומלכות: [קג] פ"י שמונו של תפארת שנקרא אחד הוא מן שתי הלחם. מן התקשרותו לשתי השכינות: [קד] זה התפארת ש.קרא יעקב וזה ישראל: [קה] שכשבת המלכות עולה ונכנסת כבינה: [קו] זה פלא. הלא שבועות רק יום אחד הוא. ואפשר לתרץ ע"פ הקושיא הירוש' דבין דלכ"ע נתנה התורה ביום ג"א לספירה למה קבעה התורה חג השבועות לדורות ביום ג' וז"ל לספירה. יעוון באורח הצ"ד כמ"א שמתרץ בשם הע"ס רבא לרמו לנו יו"ט שני של גלויות. ואפשר דהיינו דקאמר יום אחד הוסיף משה מדעתו. עכ"ל. וז"ל לפרש כוננו דלולא שהוסיף משה יום אחד מדעתו או ניתנה התורה ביום ג' וז"ל לספירה. ומשה שהוסיף יום אחד היינו רק על זמן ההוא שכן הנין משה שנצרך או לישראל פרישה עוד יום אחד. אבל על לעתיד אין מעם כלל להוסיפה. לפיכך שפיר שנקבע שבועות על לעתיד ביום הגו"ן כמו שהיה צריך להיות לולא הוספת משה. וכיון שאו נתקדש יום ג"א פעם אחת לכך יש קדושה לעולם ביום ג"א גם בא"י אף שזמן גו"ן בו יו"ט. ואפשר ששבילי מעם זה הורה הב"י שם בסעוף ג' דאמור להתקנות במוצאי חג השבועות דתמור אסרו חג זה שזמור אסרו חג. וספני זה בשחל עצרת בשבת ה"י יום טובות הקרבנות אחת השבת. ומה מוכן שבאמת יש קדושה של חג השבועות בשני ימים כדברי הזהר. וקדושתם היא י' והיינו חכמה ותפארת. ומה שעושים בא"י רק יום אחד יו"ט. אפשר שהוא מפני שבוה היום נתעלה התפארת ונכנס בחכמה ונעשים אחד. ולכך נצרך להקריב להם ביום הזה שתי הלחם המרומים על ה' ה'. שהן בינה ומלכות. ולגרום שתתעלה המלכות ותכנס בבינה. ויהיה נעשה מזה יחוד הגדול והשלם שנקרא יחודא עלאה. וז"ל נוכח לגרום יחודא עלאה. ומפרש הוהר שהוא ע"י למור מדרות התורה כלילה ההוא. כי הלומר רק פשטיות התורה הנרמז בשש שעורים דהיינו שית סרי משנה. זה נקרא מאכל בהמ"ה. לפי שזה גורם המלכות עם התפארת. וז"ל מורה קרבן העמר ושאר הקרבנות הבאים שספסרו ב"ן במספר בהמ"ה. שהיה נעשה מזה יחודא תתא ויזנ המלכות עם התפארת. וז"ל מורה קרבן העמר ושאר הקרבנות הבאים מן בהמות. אבל הלימוד של מדרות התורה שמקורם הוא בחכמה ובינה זה נקרא מאכל אדם. וגורם תקון בעולם התפארת ששורש שם הוי"ה במלוי אלפ"ן שספסרו מ"ה במספר אדם. שיתעלה ויכנס בחכמה. היינו וא"ו ביו"ד. ומסילא גם המלכות ששורשה ה' האחרונה מן השם הוי"ה כ"ה תתעלה ותכנס בתוך הבינה ששורשה ה' הראשונה מן השם הוי"ה ב"ה. ויהיה נעשה מזה יחוד הגדול והשלם שנקרא יחודא עלאה. ב' התי"ן עם י' וז"ל מורה קרבן שתי הלחם שיהיה העליון הגדול והשלם הזה נעשה בשבועות ע"י שחבמי ישראל לומדים או מדרות התורה. ובמה שכתבתי כאן בקיצור יובן כל המאמר הזה למביני מדע:

שהקריב שתי הלחם נצרך להקריב עליו תוספות שיש לו. כדמיון של תוספת כתרובה ומתנה שמוסיף החתן להכללה. ושבת המלכה שהיא נקראת כלה בשבתות. וכן בכל יו"ט. נצרך תוספות שהם קרבנות המוספים. ומתנות שהן מתנות כהונה. ע"כ ר"ם:

6) **בחדש** השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון וכוון תרועה. פתח ד' גהוראי הזקן ואמר (ז) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. עתה הוא הזמן שנתעורר דין העליון החזק. וכאשר הוא נתעורר צד המומאה נתגבר עמו. וכיון שהוא נתגבר עולה ומכסה להלבנה שלא תאיר אורה [קז] והיא נתמלאית מצד הדין. או כל העולם הוינו כמא הדין לאדון הכל. שהוא מבקש לדין העולם. ויש כאן סוד שנתגלה לנו בהיותנו במדבר. מפני מה נתעורר דין העליון ביום הזה. אלא שכל הסודות וכל הקדושות היקרות כלם תולים בהשביעי. והוא שביעי העליון עולם העליון שנקרא עולם הבא [קח] ממנו מאירות כל המגורות וכל הקדושות וכל הברכות. וכאשר מגיע הזמן לחדש הברכות והקדושות האיר [קט] מבקש להשגיח בכל התקונים של כל העולמות. וכל אותן התקונים לקיום העולמות כלם עולים מן התחתונים אם הם ישרים. ואם אינם ישרים או עומד אותו דבר המחשיך את האור [קי] עד שנפרשים הרשעים מתוך הצדיקים. ואז נתעורר הדין. ומהדין הוא מתגבר צד המומאה. והמקשר נמצא בשביל שינתני לו אותן הרשעים. לפי שעליו כתוב (ג) ולכל תכלית הוא חוקר. והוא מכסה להלבנה. ולמה אין מוסרת אותם בידי המקשר. לפי שאין רצונו של הקב"ה להאביד מעשי ידיו. ואותו צד המומאה עומד בקליפה חזקה שאין יכולה להשבר. מלבד בעצה זו שנתן הקב"ה לישראל. שכתוב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. בשביל לשבר כסה ההוא המכסה להלבנה שלא תאיר. וכאשר מעוררים ישראל למטה בשופר. זה הקול שיוצא מהשופר מתוך באויר ובוקע רקיעים. עד שעולה ומגיע להסלע החזק ההוא המכסה להלבנה. וכשהוא רואה שנמצא התעוררות הרחמים. או זה שעלה ועמד למעלה נתערבב. (ד) ואז זה הקול עומד ומעביר לדין ההוא. וכיון שלמטה נתעורר רחמים כמו כן למעלה נתעורר שפר אחר עליון [קיב] ומוציא קול שהוא רחמים. ונפגשים קול בקול רחמים ברחמים. ובהתעוררות שלמטה נתעורר כמו כן למעלה. ואם תשאל איך יש ביכולת להקול שלמטה או להתעוררות שלמטה לעורר כמו כן למעלה. בוא וראה עולם התחתון עומד לקבל תמיד. והוא נקרא אבן טובה [קיג] ועולם העליון אין נוהג לו אלא כדמיון שהוא קיים. אם הוא קיים בהארץ פנים מלמטה. או מאירים לו כך מלמעלה. ואם הוא קיים בעצבות נותנים לו דין כגדו. כענין זה כתוב עבדו את ה' בשמחה. כי שמחת האדם מושכת אליו שמחה אחרת עליו. כמו כן זה העולם התחתון. כדמיון שהוא מעורר כך נמשך עליו מלמעלה. לפיכך מקדימים ישראל ומעוררים בשופר קול שהוא סוד הרחמים. כלול מאש ומים ורוח [קיג] ונעשה אחד ועולה למעלה ומכה באבן טובה הזאת. והיא נצמבעת באותן

דלקריב שתי הלחם אלמערין לקרבא עליה תוספות דאית ליה. כנוונה דתוספת כתובתא ומתנתא דלוסיף חתן לכלה. ושבת מלכתא דלויי כלה בשבתות. וזכל יומין סבין. לריכא תוספת דאינון מוספין דקרצנין ומתנתא דאינון מתנות כהונה ע"כ ר"ם:

6) **בחדש** השביעי צחחד לחדש יהי לכם שבתון וכוון תרועה פתח ר' נהוראי סבא ואמר (ז) תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו השתא איסו זמנא לאתפרא דינא עלאה תקיפא. וכד איסו אתער ספרא אחרא אתתקף צהדיה וכיון דאיסו אתתקף סליק וספרא לסיפרא דלא נהיר נהורא [קז] ואתמליא מספרא דדינא. כדיון כל עלמא איסו צדינא עלאון ומתאון. וכרווח כדיון צבלהו רקיעין אתקינו כורסיו דרינא למאריה דכלא. דאיסו צעי למידן ועלמא. ירוח הכא ואתמסיר לן במדברא. אמאי אתער דינא עלאה ציומא דא אלא כל דיון וכל קדושין יקירין כלהו תליין צשביעאה. והיהא צשביעאה עלאה עלמא עלאה דלקרי עלמא דלתי [קח] מניה נהרין כל צוליגין וכל קדושן וכל צרכאן. וכד מפי זמנא למדתתי צרכאן וקדושן לאנהרא [קט] צעה להשגח צכל סקונא דעלמין כלהו. וכל אינון סקוין לאתקיימא כלהון סלקין מנו תמאי אי אינון כשראן. ואי לא כשראן כדיון קיימא יזלה דלא נהיר [קי] עד לאתפרשן חייבין מנו זכאין. וכדיון אתער דינא. ומההוא דינא אתתקף ספרא אחרא יאשכח מקשרנא בגין דינתון ליה אינון חייביא. בגין דעליה כתיב (ג) ולכל תכלית הוא חוקר וספרא לסיפרא. וימאי לא מסרה לון צידא דמקשרנא. בגין דליה ימיוצתיה דקציה לאובדא לעובדי ידיו. וההוא ספרא אחרא קיימא צקליפא תקיפא דלא יכיל לאתברא צר צהאי עיפא דקציה יעיב לישראל. דכתיב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. בגין לתברא ההוא כסה דאתחפיא סיהרא ולא נהיר. וכד יתערי ישראל לתתא בשופר האי קלא דנסיק מהשופר צפט צבאירא וצקע רקיעין. עד דסלקא לגבי ההוא ספרא תקיפא דחפי לסיפרא. וכד אשגח דאשכח אתערותא דרחמי כדיון ההוא דסליק וקיימא לעילא אתערבב. (ד) וכדיון האי קלא קיימא יאעבר ההוא דינא. וכיון דלתתא אתערי רחמי הכי נמי לעילא אתער שופרא אחרא עלאה [קיג] ואפיק קלא דאיסו רחמי ואתערעו קלא צקלא רחמי צרחמי. וצלתערותא דלתתא אתער הכי נמי לעילא ואי תימא סדך יכיל קלא דלתתא או אתערותא דלתתא לאתער הכי נמי לעילא. תא חזי עלמא תתאה קיימא לקבלא תדיר. והוא אקרי אבן סבא [קיג] ועלמא עלאה לא יעיב ליה אלא כנוונה דאיסו קיימא. אי איסו קיימא צנהירי דאנפין מתתא. כדיון הכי נהרין ליה מעילא ואי איסו קיימא צעליבו צדיבין ליה דינא לקבליה. כנוונה דא עבדו את ה' צשמתיה. ההוא דבר צש סתין לגביה חדוה אחרא עלאה. הכי נמי האי עלמא תתאה. כנוונה דאיסו אתער הכי אתמשיך עליה מלעילא. בגין כך מקדמי ישראל ואתערי בשופר קלא דאיסו רוא דרחמי. כליל מאשא ומיא ורוחא [קיג] ואתעבדו חד וסלקא לעילא וכפט צהאי אבן סבא ואלצבע

מראה מקומות (א) תפוס קפד. (ב) תליס פ"א (ג) אינו כ"ח (ד) עמוד כ'

זין הזהר

[קז] זו מרת המלכות [קח] זו מרת הבינה [קט] היינו ביום ראש השנה [קי] זה השמן המקשר [קיב] זו מרת הבינה [קיג] היינו עולם המלכות [קיג] היינו חסד גבורה תפארת שהוא מרת הרחמים

באותן הגונים של הקול ההוא [קיד] ואו כמו שהיא נראית כן נמשך עליה שלמעלה. וכיון שנתהקנה בקול ההוא יצא רחמים שלמעלה ושורה עליה. ונכללת ברחמים שלמעלה ושלמעלה. ואו נתערבב צד המוטאה ונחלש תוקפו ואינו יכול לקטרג. ואכן טובה הזאת קיימת בהארה פנים מכל הצדדים. בהארה שלמעלה ובהארה שלמעלה. ומתי קיימת בהארה שלמעלה. זה ודאי ביום הכפורים. וביום הכפורים נשפע אור על אבן טובה הזאת שהאור שלמעלה מתוך האור של עולם הבא — :

א) רבי יצחק פתח תקעו פתח תקעו שופר בכסה ליום חגנו. וזכאים הם ישראל שהקב"ה הקריבם אליו מכל האומות עכו"ם וישר ברם. ומסקום רחוק הקריבם אליו. והו' שכתוב (נ) ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלהי ישראל. בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. להראות שהרי מסקום רחוק בחד ברם והקריבם אליו. וכתוב ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. מקראות האלו יש לעיין בהם. וכי כל ישראל לא היו יודעים זה. וכל שכן יהושע. אלא כל התורה נסתר ונגלה כמו שהשם הקדוש נסתר ונגלה. לפי שהתורה כולה שם הקדוש היא. וע"כ היא נסתר ונגלה. ואם ישראל ויהושע ידעו זה. למה כתוב כה אמר ה'. אלא ודאי סוד הרב שטובה נדולה עשה הקב"ה לישראל. שכתב בהם באבותיהם ועשה אותם מרכבה קדושה עליונה לכבודו. והמשיכם מתוך הנהר העליון היקר והקדוש. מאור של כל המאורות. בשביל שיתעמר בהם. וע"כ כה אמר ה' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. הנהר. זה הנהר הזאת המושג והנודע. מעולם. מה רוצה בזה כאן. אלא להראות חכמה. כעבר הנהר מעולם. נהר הזאת נקרא עולם [קפו] וע"כ אמר בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. להראות החסד והאמת שעשה הקב"ה לישראל. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר. מה ענינו. אלא אברהם לא נתדבק בו בהנהר ההוא כמו יצחק. שנתדבק בו להתגבר בצד שלו [קפו] בוא וראה נהר הזאת אע"פ שאינו רין. ויצאים דינים מן הצד שלו ומסתגרים בו. וכאשר יצחק מתגבר בדינים שלו או עליונים ותחתונים נאספים לדין. והוכן כסא הדין. והמלך הקדוש יושב על כסא הדין ודן את העולם. או תקעו כחדש שופר בכסה ליום חגנו :

רבי אבא היה יושב לפני רבי שמעון. אמר לו הרי כמה פעמים שאלתי על שופר זה מהו ענינו. ועד עתה לא נתישבתי בו. א"ל ודאי זהו דבר ברוד שישאל צריכים ביום הזה שופר ולא קרן. לפי שקרן הרי ידוע באיזה מקום הוא [קפו] ולהדביק הדין און רוצים. אבל הרי למדנו בדבור ובמעשה נצרך להראות ולעורר ענינים נסתרים. בוא וראה כאשר שופר עליון ההוא שהארת הכל בו נסתלק ואינו מאיר להבנים [קית] או הדין נתעורר וכסאות הוכנות לבית הדין. ושופר זה איל של יצחק נקרא שהוא תוקפו של יצחק והתשבחת של האבות. (נ) וכאשר נסתלק שופר הגדול ההוא שאינו מניק להבנים. או יצחק מתגבר ומוכן לדין בעולם. וכאשר נתעורר שופר ההוא אם האנשים חוזרים בתשובה מחטאייהם. צריכים להשמיע קול שופר שלמעלה. וזה הקול עולה למעלה. או נתעורר שופר

באופן גוויני דהסוף קלא [קיד] וכדן כמה דלתחילת הכי לתמשיך עליה מלעילא. וכיון דלתתקנת ביהסוף קלא רחמי נפקי מלעילא ושריין עליה. ויתחלילת תרחמי מתתא ומלעילא. וכדן תתעברב ססרל תתתא ותתחלש תתקפי ולל יכיל לקסרגא. והאי אבן סבא קיימא בנסיכו דלנפין מכל סמרין בנסיכו דלתתא ובנסיכו דלעילא. אימתי קיימא בנסיכו דלעילא. הוי אומר זימא דכפורי. וזימא דכפורי תתסיר הסיא אבן סבא בנסיכו דלעילא מזו נסיכו דלעילא דלתי — :

א) רבי יצחק פתח תקעו פתח תקעו שופר בכסה ליום חגנו. וזכאים הם ישראל שהקב"ה הקריבם אליו מכל האומות עכו"ם וישר ברם. ומסקום רחוק הקריבם אליו. והו' שכתוב (נ) ויאמר יהושע אל כל העם כה אמר ה' אלהי ישראל. בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. להראות שהרי מסקום רחוק בחד ברם והקריבם אליו. וכתוב ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר וגו'. מקראות האלו יש לעיין בהם. וכי כל ישראל לא היו יודעים זה. וכל שכן יהושע. אלא כל התורה נסתר ונגלה כמו שהשם הקדוש נסתר ונגלה. לפי שהתורה כולה שם הקדוש היא. וע"כ היא נסתר ונגלה. ואם ישראל ויהושע ידעו זה. למה כתוב כה אמר ה'. אלא ודאי סוד הרב שטובה נדולה עשה הקב"ה לישראל. שכתב בהם באבותיהם ועשה אותם מרכבה קדושה עליונה לכבודו. והמשיכם מתוך הנהר העליון היקר והקדוש. מאור של כל המאורות. בשביל שיתעמר בהם. וע"כ כה אמר ה' בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. הנהר. זה הנהר הזאת המושג והנודע. מעולם. מה רוצה בזה כאן. אלא להראות חכמה. כעבר הנהר מעולם. נהר הזאת נקרא עולם [קפו] וע"כ אמר בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם. להראות החסד והאמת שעשה הקב"ה לישראל. ואקח את אביכם את אברהם מעבר הנהר. מה ענינו. אלא אברהם לא נתדבק בו בהנהר ההוא כמו יצחק. שנתדבק בו להתגבר בצד שלו [קפו] בוא וראה נהר הזאת אע"פ שאינו רין. ויצאים דינים מן הצד שלו ומסתגרים בו. וכאשר יצחק מתגבר בדינים שלו או עליונים ותחתונים נאספים לדין. והוכן כסא הדין. והמלך הקדוש יושב על כסא הדין ודן את העולם. או תקעו כחדש שופר בכסה ליום חגנו :

רבי אבא היה יושב לפני רבי שמעון. אמר לו הרי כמה פעמים שאלתי על שופר זה מהו ענינו. ועד עתה לא נתישבתי בו. א"ל ודאי זהו דבר ברוד שישאל צריכים ביום הזה שופר ולא קרן. לפי שקרן הרי ידוע באיזה מקום הוא [קפו] ולהדביק הדין און רוצים. אבל הרי למדנו בדבור ובמעשה נצרך להראות ולעורר ענינים נסתרים. בוא וראה כאשר שופר עליון ההוא שהארת הכל בו נסתלק ואינו מאיר להבנים [קית] או הדין נתעורר וכסאות הוכנות לבית הדין. ושופר זה איל של יצחק נקרא שהוא תוקפו של יצחק והתשבחת של האבות. (נ) וכאשר נסתלק שופר הגדול ההוא שאינו מניק להבנים. או יצחק מתגבר ומוכן לדין בעולם. וכאשר נתעורר שופר ההוא אם האנשים חוזרים בתשובה מחטאייהם. צריכים להשמיע קול שופר שלמעלה. וזה הקול עולה למעלה. או נתעורר שופר

מראה מקומות א) דף נח. ב) יוסף כ"ד ג) דף ט

זו הזהר

[קיד] היינו לבן אודם ירוק : נקטו זה עולם הבינה : [קפו] כי בינה וקיתו פ"י שאין עולם הבינה שאירה להספירות שהולירה שהן ו' הספירות שתחתיה

שופר אחר העליון. ונתעורר רחמים ונסתלק הדין. ונצרך להראות פעולה בשופר לעורר שופר האחר. להוציא בזה השופר למטה אותן הקולות. להראות שכל אותן הקולות שלמעלה שנכללים כולם בהשופר העליון הוא יתעוררו לצאת [קיש] ובאלה הקולות שלמטה נותנים ישראל כח להרחמים שלמעלה. וע"כ נצרך להבין שופר ביום הזה לסדר הקולות ולכוון בו. בשביל לעורר שופר האחר שבו נכללים הקולות שלמעלה:

סדר הראשון [קכ] קל יוצא ומתעמר למעלה. עולה לרקיעים ומבקע בין ההרים הרמים [קכא] ומגיע אצל אברהם ושורה בראשו [קכג] והוא נתעורר ונתעמר ומתקן להבסא. ובספר האגרות למדני בשעה שזה הקול הראשון עולה ונתעורר ונתעמר אברהם ומתקן להבסא. ונשפע עליו הארות מן חכמה ובינה: בתוך כך עולה קול שני התקוף לשבר תוקף הרגון. וזה הוא סדר שני [קכג] זה הקול הוא משבר בתוקפו. וכאשר הוא עולה כל הדינים שנתעוררים לפניי נשברים. עד שעולה למקומו של יצחק [קכד] כיון שיצחק נתעורר ורואה לאברהם שמתקן להבסא לעמוד לפניו. או הוא נבצע ושבר תוקף הדין הקשה. ובוה צריך מי שתוקע לכוון הלב והמחשבה. בשביל לשבר הכח והתוקף של הדין הקשה. וש"כ ב' א' אשרי העם יודעי תרועה. יודעי תרועה וראי [קכה]: סדר שלישי [קכו] קול יוצא ועולה ובוקע כל אותן הרקיעים ורחמים נתעורר. ומגיע קול זה לראשו של יעקב [קכז] יעקב נתעורר ורואה לאברהם שמתקן להבסא בצד אחר [קכח] או אוחים שניהם בו ביצחק. אחד מצד זה ואחד מצד זה. ואין ביכולת לנבורותיו שיצאו לחוץ. ואלו ג' סדרים כלם סדר אחד הם:

סדר השני [קכט] קול יוצא ועולה ונוטל לאברהם ממקומו וממשיכו למטה. למקום שהגבורות של יצחק שורות [קל] והוא מעמיד לו לאברהם בתוכן: סדר שני [קלא] יוצא קול המשבר. ואינו תקוף בהראשון [קלב] לא שחלש זה הקול שתוקע. אלא שזה הקול אין הוא לעומת יצחק כמו בתחלה. אשר שם תוקף הדין שורה. אלא שהוא לעומת בית דין שלמטה שהם רפויים יותר. וכלם רואים לאברהם אצלם ונבצעים לפניו: בתוך כך יוצא סדר שלישי [קלג] הקול יוצא ועולה ונתעמר בראשו של יעקב וממשיכו למטה. למקום שהוא שאותן הגבורות שורות. והוא עומד כנגדן. אברהם מצד זה ויעקב מצד זה והן באמצע. או נבצעים כלן ומשתכבין במקומן. וכל אלה הקולות הם סדר אחר השני:

סדר האחרון [קלד] שנצרך להעלותם למקומם. ולהשיב ביניהם ליצחק במקדם. לפי שהוא נצרך להשיב אותו

שופר אחר עלאה. ונתעמר רחמי וסתלק דינא. וצטעין לאחזיה עובדא ציפיר לאתערעא שופרא אחרא לאפקא צהלי שופר לתתא אינון קלי. לאחזאה דכל אינון קלין דלעילא דכליין כללו צהסווא שופר עלאה יתערון לפקא [קיש] וצהכי קלין דלתתא יצבין ישראל חילא לרחמי לעילא וע"ד צטעין לזמנא שופר ציומא דא לסדרא קלין ולכוונה ציה צגין לאתערעא שופר אחרא דציה כלילן קלין דלעילא.

סדרא קדמאה [קכ] קלא נפיק ומתעמר לעילא. סליק לרקיעין ואתבקע בין סורי רמחי [קכא] ומפי לגביה לאצרהס וצריא צריסיא [קכג] ואתער ואתעמר איזו ואתקין לכורסיא. וצספרא דלנדתא מניין צשעתא דהאי קלא קדמאה סליק אתער ואתעמר אצרהס ואתקין לכורסיא. סקדין עליה אצא ואמא: אדככי סלקא טנינא תקיפא לתצרא תוקפי רוגיין. וזא איזו סדרא טנינא [קכג] האי קלא תצירה בתוקפוי. וכד סליק כל דינין דיתערון קמיה אתצרו. עד דסליק לאתריה דילחא [קכד] כיון דילחא אתער ומחי לאצרהס מתקן לכורסיא לקיימא קמיה כדין אתכפיא וצבר תוקפא קשיא. וצכאי צבי מאן דתקע לכוונה אצא ורעותא. צגין לתצרא חילא ותוקפא דדינא קשיא. ססי' א' אצרי סעס יודעי תרועה יודעי תרועה ודאי [קכה]: סדרא תליתאה [קכז] קלא נפיק וסליק וצקע כל אינון רקיעין ורחמי מתערין. ומפי האי קלא לריסיא דיעקב [קכו] יעקב אתער ומחי לאצרהס מתקן צניסא אחרא [קכח] כדין אחיין תרווייהו ציה צילחא. דא מהאי ספרא ודא מהאי ספרא. ולא יכלין תוקפוי לפקא לצר. וציה לתתא סדין כללו סדרא חד:

סדרא אחרא [קכט] קלא נפיק וסליק ונוטל לאצרהס מאתריה ונגיד ליה לתתא. לאתער דתוקפי דילחא שריין [קל] והוקים ליה לאצרהס צנווייהו: סדרא טנינא [קלא] נפיק קלא תצירה. לא תקיפא כקדמאה [קלב] לאו דחליס האי קלא דתקע. אלא דהאי קלא לאו איזו לגבי יצחק כקדמייהו. דמתן תוקפא תקיפא סריא. אלא לגבי אינון צי דינא דלתתא דאינון רפויין יתיר. וכללו האין לאצרהס לגבייהו ואתכפיין קמיה: אדככי סדרא תליתאה [קלג] קלא נפיק וסליק ואתעמר צריסיא דיעקב ונגיד ליה לתתא להסווא אחר דאינון צבוראן שריין. וקאים לקבלייהו אצרהס מהאי ספרא ויעקב מהאי ספרא ואינון צחלמנייהו כדין אתכפיין כללו ומצחכיהו צאתרייהו. וציה כללו סדרא אחרא תנינא:

סדרא צמרא [קלד] דצטעא לסלקא לון לחתרייהו. וליסבא ציטייהו לילחא כמלקדמין. צגין דאיזו צעי ליסבא ליה

מראה מקורות א' תלס ס"ט ז' 97 ק.

זיו הזהר

[קיש] פי' שתצא הארה מעולם הבינה. הבאה אליה מעולם האצילות שהוא כלו רחמים וחסדים להסתיק הדינים שנתעוררים: [קכ] זו תקיעה הראשונה מן סדר הראשון. וכאשר רשבי' תנא הוא מדבר רק מן ג"פ תר"ת. וקורא אותם ג' סדרים. כי תש"ת והתשר"ת נתקן אה"כ. בראיתא במסכת ד"ה. וגם מחלק כל סדר לג' סדרים. כי בכל סדר יש ג' קולות שהם תר"ת: [קכא] היינו ספירות הקדושות: [קכג] פי' שתקיעה זו נותנת כח לספירת החסד שנקראת סדרת אברהם לתקן כמא הדין בחסד: [קכג] זה סדר השני היינו התרועה ונדרשת מלשון שבירה ערה"ב תרועה כשכפ כול. [קכד] היינו לספירת הגבורה שנקראת סדרת יצחק שהיא דין' [קכה] פי' שמכניסם איך לשבר ולבטל הדין: [קכו] זה סדר השלישי היינו תקיעה ב': [קכו] זו ספירת התפארת שהיא רחמים ונקראת סדרת יעקב: [קכז] פי' בבח של חסד: [קכט] עתה מדבר מן תקיעה א' של סדר תר"ת השני: [קל] היינו בעולם המלכות שנקראת בית דין שלמטה: [קלא] זה סדר השני היינו התרועה של תר"ת השני: [קלב] פי' שתרועה זו אינה תקוף כתרועה הראשונה שבסדר הראשון. ומפירש הענין שאינה תקוף היינו שאין באה לשבר הדין אלא להבניע שרי הדין בהכית דין שלמטה. כי בח דין התקוף כבר נשבר כתרועה א'. [קלג] זה סדר השלישי היינו תקיעה שניה של תר"ת השני: [קלד] עתה מדבר מן סדר תר"ת הגי'. שהכונה בהם להקלות מן עולם המלכות את האבות אברהם יצחק יעקב. היינו הג' ספירות חסד גבורה תפארת שיהיו להתישב במקום התמיד:

ליה באתריה ולא יפוק בתקפו לבר. כדון דינין כלשו
 אתכפיין ורחמין אתערין. ועל דא צעי לכוונא לבא ורעותא
 צהני קלי ולמהדר בתיובתא קמי מאריהון. כדון כד
 ישראל מתקני ומסדרי קלין ברעותא דלכא כדקא יאות
 בשופרא דא. אהדר יהוה שופר עלאה [קלה] וכד
 אהדר מעשרא ליה ליעקב ואתתקן כלא. וכורסיה אחרא
 רמיו. וכדון חידו אשתכח בכלא וקב"ה מרחם על עלמא.
 זכאס חולקיהון דישאל דידעין לנגרא ולחמשכא למאריהון
 מדינא לרחמי. ולתקנא כלשו עליזין על ידיהו. (א) תא
 חוי לקביל דא תלתא ספרין פתיחין ציומא דא. וכמה רחמין
 מתערין ודינין קשיין אתכפיין ועאלין לדוכתייהו. הכי הוא
 לתא כנוונא דלעילא. דינין קשיין אתכפיין ואתערין
 מעלמא. ומאן אינון. אלין אינון רשעים גמורים דאינון דינין
 קשיין. אתכפיין ואתערין מעלמא. וע"ד נכתביב ונחתמיס
 וכו'. א"ר אבא ודאי דא הוא ברירא דמלא. בריך רחמנא
 דשילנא ורוחנא צהני מלי.. תו א"ר אבא ברשא
 הסכה כבא ארס וקאסי דיינא קמי מאריה. תב ציובתא
 וקביל ליה קב"ה. אמר ליה. אדס אנת תבא סימנא לבניך
 לדרי דינין. צהאי יומא קיימין דדינא. ואי יתבוין אנא אקבל
 לון. ואיקוס מכורסיה דדינא ואתקיים על כורסיה דרחמי
 ורחם עלייהו — :

ג) זכרון תרועה מקרא קדש. א"ר יהודה כתיב זכרון
 תרועה. זכרון ועדין לכוונא לבא ורעותא.
 ישראל עדין זכרון לתתא. צמאי. צבודא. בנין דיתער
 מלא כהאי גוונא לעילא. א"ר אלעזר כתיב בכסה ליום
 חגנו. דאתכסיה ביה סיהרא. וסיך אתכסיה. אלא כד
 קיימא עיבא ושמשא לא נהיר. כדון סיהרא אתכסיה
 ולא נהיר. וע"ד מקמי עיבא שמשא לא נהיר.
 כל שכן סיהרא דאתכסיה ולא נהירא. ועל דא בכסה
 ליום חגנו צה"א. דאתכסיה סיהרא [קלו] וצמאי נהיר
 כלא. בתיובתא ובקל שופרא. דכתיב אשרי העם יודעי
 תרועה. כדון ה' בחור פניך יהלכון :

ג) תא חוי כתיב ותנח התבה בחדש השביעי
 וגו' על הרי אררט. מאי אכפת לן אי שרי צהאי או
 צהאי. אלא כמה חביבין מלי דאורייתא. דבכל מלא
 ומלא אית ריזין עלאין. הא אתמר צעמא דדינא תליא
 על עלמא ודינין שריין. וקב"ה יתיב על כורסיה דיינא
 למידן עלמא. צהסא כורסיה כמה רשימין אתרשימו ביה. כמה
 פיתקין גניזין בגויה צנו אחמתא דמלכא. כלשו ספרין
 דאפתיחו אתגניזו תמן. ובג"כ לא אתנשו מלא מן מלכא.
 וסהוא כורסיה לא אתתקן ולא שריא אלא בחדש השביעי.
 דאיכו יומא דדינא יומא דכל בני עלמא אתפקדון ביה. וכלשו
 עבדין קמי יהוה כורסיה. וע"ד ותנח התבה בחדש השביעי.
 בחדש השביעי ודאי דאיכו דינא דעלמא. על הרי אררט.
 אלין מאריהון דדינין מאריהון דיבבא ויללח דכלשו שכיחין צהסא
 יומא קמי קב"ה. וכמה מארי תריסין אתערין צהאי
 יומא. וכלשו קיימין תחות יהוה כורסיה דדינא דעלמא.
 וישאל מללאן ללותין צהאי יומא. וצטאן ומתחננין
 קמיס

אותו במקומו שלא יצא בנבירותיו לחוץ. ואז כל הדינים
 נחלשים ורחמים נתעורר. ועל זה צריך לבזון הלב והמחשבה
 באותן הקלות ולחזור בתשובה לפני רבונו. ואז כאשר
 ישראל מתקנים ומסדרים הקלות ברצון הלב כראוי
 בשופר הזה. חוזר למקומו שופר העליון הוא [קלה] וכאשר
 הוא חוזר מעטר לו ליעקב ונתתקן הכל. וכסא הי"ן
 הושלך. ואז שמחה נמצאת בכל והקב"ה מרחם על העולם.
 אשרי חלקם של ישראל שיודעים לפיים ולהבטיח לרבונם
 מדין לרחמים. ולתקן כל העולמות על ידיהם. (א) הוא
 ויהא כנגד זה ג' ספרים נפתחים ביום הזה. וכמו שרחמים
 נתעורר והדינים הקשים נחלשים ונכנסין למקומם. כך הוא
 למטה כדמיון שלמעלה. דינים הקשים נחלשים ומתבטלים
 מן העולם. ומי הם. אלו אותן רשעים נמורים שהם דינים
 קשים. נבגעים ונאכזרים מן העולם. וע"כ נכתבים ונחתמים
 וכו'. א"ר אבא ודאי זה הוא תוכן הדבר. ברוך הרחמן
 ששאלתי וברוחי דברים האלה. עוד א"ר אבא בראש
 השנה נברא האדם ועמד ברין לפני רבונו. חור בתשובה
 וקבלו הקב"ה. אמר לו. איום אתה תהי' סימן לבניך
 לדורי דורות. ביום הזה יעמדו ברין. ואם ישובו אני אקבל
 אותם. ואקים מכסא הרין ואתקיים על כסא הרחמים
 ורחם עליהם — :

ג) זכרון תרועה מקרא קדש. א"ר יהודה כתוב זכרון
 תרועה. זכרון אנו עושים כבונת הלב והמחשבה.
 ישראל עושים זכרון למטה. במה. במעשה. כדי שיתעורר
 ענין כדמיון זה למעלה. א"ר אלעזר כתוב בכסה ליום
 חגנו. שנתכסית בו הלבנה. ואיך נתכסית. אלא כאשר
 עומד עב הענין והשמש אינו מאיר. או נתכסית הלבנה
 ואינה מאירה. וע"כ כלפני עב הענין אין השמש מאיר.
 כל שכן הלבנה שנתכסית ואינה מאירה. וע"כ כתוב בכסה
 ליום חגנו בה"א. שנתכסית הלבנה [קלו] וכמה מאיר
 הכל. בתשובה ובקול שופר. שכתוב אשרי העם יודעי
 תרועה. ואז ה' באור פניך יהלכון :

ג) הוא וראה כתוב ותנח התבה בחדש השביעי
 וגו' על הרי אררט. מה יוצא לנו מזה אם נחה כאן או
 כאן. אלא כמה חביבים הם דברי התורה. שבכל ענין
 וענין יש סודות עליונים. היא אמרו שבשעה שהדין תולה
 על העולם והדינים שורים. והקב"ה יושב על כסא הרין
 לדון העולם. בכסא הוא כמה רשימות נרשמן בו. כמה
 פתקאות נגזרות בו בתוך אוצר המלך. כל הספרים
 הנפתחים נגזרים שם. ולפיכך אין דבר נשכח מן המלך.
 וכסא הוא אינו מוכן ואינו שורה אלא בחדש השביעי.
 שבו יום הדין. יום שכל באי העולם נפקדים בו. וכ"כ
 עובדים לפני כסא ההוא. וע"כ ותנח התבה בחדש השביעי.
 בחדש השביעי ודאי שאז העולם נדון. על הרי אררט.
 אלו שרי הדינים בעלי יבבה ויללה. שכלם שכחים ביום
 ההוא לפני הקב"ה. והרבה שרי עונשין נתעוררים ביום
 הזה. וכלם עומדים תחת כסא ההוא בעת שהעולם נדון.
 וישראל מתפללים תפלות ביום הזה. ומבקשים ומתחננים
 לפניו

מראה מקומות (א) דף ק : (ב) סס (ג) כסנתך קמס

זיו הזהר

[קל] היינו מרת הבינה תורת למקומו להוסיף רחמים על התפארת יעקב וישראל. כאם רחמינה המרחמת על בניה. והנה לפי שנתקן
 אח"כ סודו הראשון הוא ג"פ תשר"ת וסדר הכי ג"פ תש"ת. וסדר הגי' ג"פ תר"ת. וכן הסבין לבזון כל ג' אופני כונות האלו
 בכל מדר וסדר. והיינו לחלק מדר הראשון שהוא ג"פ תשר"ת על ג' סדרים כגובר בהווה לבזון בהם ג' אופני הכונות. וכמו כן לבזון
 פעם ב' במדר תש"ת. וכמו כן לבזון פעם ג' במדר תר"ת. כי אין אנו יודעים איזו מהם העיקר : [קלו] זו מרת המלכות והשכינה הקדושה
 שהשמן בחשיך וחוצץ בפני האור הכופיע אליה מן התפארת שנקרא שמש :

לפני ותקעים בשופר. הקב"ה עם עליהם ומהפך הדין לרבים. וכל עליונים ותחתונים פותחים ואוסרים אשרי העם יודעי תרועה. ולכך נצרך ביום הזה שהאיש התוקע ידע עיקר הדבר. ויכוון בו בתרועה ויעשה הדבר בחכמה [הלז] וע"כ כתוב אשרי העם יודעי תרועה. ולא כתיב תיקעי תרועה:

(ביום הזה צריך העם לבחור באדם השלם בכל. היודע דרכי המלך הקדוש ומבין בכבוד המלך. שיבקש עליהם רחמים ביום הזה. ושיעצה קול שופר בכל העולמות ככונת הרב בחכמה ברצון בשימות. בשביל שיסתלק הדין על ידו מן העולם. וי להצבור שהשליח שלהם אינו נמצא כראוי. שהיה חטאות רקהל באים לרוכז בשבילו. וראיתי לאבי בימי ר"ה יום הכפורים שלא רצה לשמוע התפלה מכל אדם. אלא אם עמד עליו נ' ימים מקודם למדר אותו. וכך היה אומר. בתפלת זה האיש שאני מטרה אותו סתכפר העולם. וכל שכן בתקיעת שופר. שלא רצה לקבל הקיעות מאיש שאינו מבין לתקוע על פי דמו של התקיעה וע"כ נמצא בספרו של רב רמניא הזקן בענין התפלות של ראש השנה שהיה אומר. התפלה והקול שופר שמוציא איש הובא. שנמצא מרוחו ומנפשו בזה השופר. קול זה עולה למעלה. וביום ההוא עומדים ונמצאים מקטרינים למעלה. וכאשר עולה קול שופר הזה נדחים כלם מלפניו ואין יכולים לעמוד. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים לכוון המחשבה לפני רבונם. ויודעים לתקן העולם ביום הזה בקול השופר. ע"כ כתוב אשרי העם יודעי תרועה. יודעי ולא תוקעי. וע"כ נצרך להזהר בהשופר דעת ענין אותן הקולות ולכוון בהם. ואין לך קול שופר שאינו עולה ברקיע אחר. וכל אותן החילות שברקיע הוא נותנים מקום לקול הזה. ומה אומרים (ג) וה' נתן קולו לפני חילו וגו'. וקיים זה הקול ברקיע הוא עד שבא קול אחר. ומתחברים כאחד ועולים בהודגות לרקיע אחר. וע"ז לסדרנו יש קול המעלה קול. ומה הוא. זה קול התקיעות של ישראל למטה. וכיון שמתחברים כל איתן הקולות שלמטה. ועולים לרקיע העליון ההוא שהמלך הקדוש שורה בו. מתיצבים כלם לפני המלך. ואז נאמרת הדין נשלכים. וכסא אחר של רחמים עומד ומתקן — :

לסדרנו שרבי ייסא הזקן אמר בכונת הסדר של אותן התקיעות. סדר הראשון כלול מהכל [קלח] סדר השני. קול אחר כסדר ואחר כסדר וקול של גבורה באמצע [קלט] סדר השלישי. קול אחר סכאן ואחר סכאן וקול של גבורה באמצע [קמ] השברים לעלות. התרועה לדרת. אחד קשה ואחר רפה. ונתבאר שאותן עשרה הם תשע. ואחר הוא כלל של הכל [קמא] וביום הזה נעטר יצחק וירא הראש להאבות [קמב] על יום הזה כתוב (ג) פחדו בניין חמאים. ביום הזה נעקר יצחק ועקר לכל. ושרה מיללת [קמג] וקול שופר חזק מאד. אשרי חלקו של זה שעבר ביניהם וניצל

קמיה ותקעין בשופר. קב"ה חיים עליהו ומספק דינא לרחמי וכל עלאי ותתאי פתחין ואחרין אשרי העם יודעי תרועה. וע"ד בעינן בהאי יומא דהאי דתקע ידו עקרא דמלא ויכוון ביה בתרועה ויעבד מלה בחכמה [קמז] וע"ד כתיב אשרי העם יודעי תרועה. ולא כתיב תוקעי תרועה.

(בהאי יומא צעי עמא לאסתכלא צבר נש שלים מכלל דידע ארמי דמלכא קדישא דידע זיקרא דמלכא. דיבעי עליהו בעותא בהאי יומא. ולומנא קל שופרא בכלהו עליין ככונת דלכא בחכמתא ברעותא בשלימו. צגין דיסתלק דינא על ידו מן עמלא. ווי לאינון דשליחא דלהון לא אשתכח דקרא יומא. דהא חובי עמא אטיין לאדכרא צגיניה. וחיינא לאכא ציומי דר"ה ויום הכפורים דלא צעי למשמע ללותא מכל צ"נ. אלא אי קאים עליה תלתא יומין קודם לדכא ליה. והוא אמר הכי. בללותא דהאי צ"נ דמנא מדכנא ליה אכתפר עמלא. וכל שכן בתקיעה דשופר. דלא מקבל תיעותא דצ"נ דלאו אינו חכים למתקע צרוא דתקיעה. וע"ד אשכחנא צספרא דרב המנונא סבא צאינון נלותי דראש השנה דהוא אמר נלותא וקל שופרא דאפיק האי זכאה. דאשתכח מרוחיה ומנפשיה בהאי שופרא האי קלא סליק לעילא. ובהסוה יומא קיימין ומשתכחין מקטריגין לעילא וכד סליק האי קלא דשופרא כלהו אדתמין מקמיה ולא יכלין לקיימא זכאה חולקהו דלדיקיא דידעין לכונא רעותא לקמי מאריהון. וידעין לתקנא עמלא בהאי יומא בקל שופרא. ע"ד כתיב אשרי העם יודעי תרועה. יודעי ולא תוקעי.. וע"ד צעי לאודעהר בשופרא למדע בהני קלי ולכונא בהו. ולית לך קלא דשופרא דלא סליק רקיעא חד. וכל אינון אכלוסין דהסוה רקיעא יסבין אחר להאי קלא. ומאי קא אמרי (ג) ויה' נתן קולו לפני חילו וגו'. וקאים האי קלא כהסוה רקיע עד דהתי קלא אחרא. ואשתעדו כחדא וסלקין ציונא לרקיע אחרא. וע"ד תנין אית קול דסליק קול. ומאי אינו. האי קלא דתקיעתא דישאל לתתא. וכיון דמתחברין כל אינון קלין דלתתא. וסלקין להסוה רקיעא עלאה דמלכא קדישא אשרי ביה. מתעתדין כלו קמי מלכא. וכדין כורסוון דדינא דמיו. וכורסיא אחרא דיעקב קאים ואתקן — :

תנין רבי ייסא סבא אמר סדרן דהני תקיעתא. קדמאה כלילא מכלל [קלח] תנינא. חדא כסדרא וחדא כסדרא וגבורה ציניסו [קלט] תליתאה. חד הכא וחד הכא וגבורה ציניסו [קמ] פוסקא סלקא. קומטרא נחתא. חד תקיעא וחד רפוא. וכה אוקמוס דלינון עטרה אינון תשע חד כללא דכלא [קמא] ובהאי יומא מתעטרא ינחק והוא רישא לאצבון [קמב] בהאי יומא כתיב (ג) פחדו בניין חמאים. בהאי יומא ינחק אשתעד ועקיד כלל. ושרה מיללת [קמג] וקול שופרא תקיף לחדא. זכאה חולקיה מאן דעבר ציניסו ואשתויב

פראה מקומות (א) וקרא ית. (ב) יואל ב' (ג) ישעי' ג'ג

זו הזהר

[קלז] פ"י בכונה. וע"ז חז"ל אמרו תקיעת שופר חכמה ואינה מלאכה: [קלח] זה סדר תש"ת. פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה ושברים באמצע לשבר הנגזרת הדין הקשה: [קמ] זה סדר תר"ת. שגם התרועה נקראת קול של גבורה. מלשון תרום בשבט ברזל. ומפרש החילוק בין שברים לתרועה ואומר שהשברים קשה והתרועה רפה. השברים עולה לשבר הגבורה ודינא קשיא במקום מוצאו. והתרועה יורדת להבניע שרי הדין הבית דין שלמטה שהוא דינא רשיא: [קמא] פ"י העשרה קולות של תש"ת תש"ת ת"ת הן תשע. כי אחר הוא כולל. והיינו השברים תרועה של סדר תש"ת כולל השנים להיותם אחד מספק שמא השנים ביהר זו תרועה של תורה: [קמב] כי זה היום נקרא יום הדין. והיינו כחו של יצחק מרת הגבורה: [קמג] זו השכינה הקדושה מיללת שלא ישלם הדין בישראל:

וניצל מהם. אמר אבא לפיכך קודין פרושתי יצחק ביום הזה. כי ביום הזה נעקד יצחק למטה ונתקשר באותו שלמעלה [קמד] מתי נתקשר. בשעה שכתוב ויעקד את יצחק בנו וגו' — :

(ה) רבי שמעון אמר בוא וראה בימי ראש השנה ויום הכפורים שהדין נמצא בעולם. והמקטרג עומד לקטרני. צריכים ישראל לעורר בשופר. ולעורר קול הכלול באש ומים ורוח שנעשו אחד. ולהשמיע קול הזה מתוך השופר. וזה הקול עולה עד המקום של כסא הדין. ומכה בו ועולה. כיון שמגיע לשם זה הקול מלמטה קול ש"י יעקב נתתן למעלה. והקב"ה מעורר רחמים. שהרי כמו שישאל מעוררים למטה קול אחד כלול באש ורוח ומים היוצאים כאחד מתוך השופר. כן גם נתעורר למעלה שופר ההוא. והקול ההוא הכלול בא"ש ומי"ם ורו"ח נתתן. ויוצא זה הקול מלמטה וזה הקול מלמעלה. ונתתן העולם ורחמים נמצא. והמקטרג ההוא נתערבב. שהיה חושב לשלום ברין ולקטרני בעולם. וכאשר הוא רואה שנתעורר רחמים או נתערבב ונחלש כחו. ואינו יכול להרע מאומה. והקב"ה דן את העולם ברחמים. ואפשר תאמר שהדין נעשה. לא כן. אלא שנתחברו רחמים ברין והעולם נדון ברחמים. בוא וראה כתוב תקעו כחדש שופר בכסה ליום חגנו. שנתכסה הלבנה. שהרי אז שולט בחש הרע ההוא ויכול להיקל לעולם. וכאשר נתעורר רחמים נתעלית הלבנה ומתרחקת מן החשבות. והוא נתערבב ואינו יכול לשלום. ונתרחק שלא יקרב שמה. וע"כ ביום של ראש השנה נצרך לבלבל אותו כזה הנעדר משנתו ואינו יודע כלום. וביום הכפורים נצרך לעשות לו נחת רוח בהשעיר שנשלח לו. ואז נהפך להיות מליץ על ישראל. אבל ביום של ראש השנה נתבלבל שאינו יודע ואינו יכול להרע מאומה. שהוא רואה התעוררת של רחמים עולה מלמטה ורחמים מלמעלה. והלבנה עלתה ביניהם [קמה] או נתבלבל ואינו יודע כלום ואינו יכול לשלום. והקב"ה דן את ישראל ברחמים וחס עליהם. ומאריך להם הזמן כל אותן עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים לקבל כל אותן השבים לפניו ולכפר להם על חטאותיהם. ומסלק הדין שלהם על יום הכפורים. וע"כ בכל דבר צוה הקב"ה לישראל לעשות פעולה. כדי שלא ישלש עליהם הדין. ויהיו בלם זכאים בארץ. כאהבת האב על בנו. והכל במעשה וזכרון תולדה :

ואשתויו מנייהו. אמר אבא בנ"כ קרינן פרושתי יצחק בזה"י יומא. דבהאי יומא אתעקד יצחק לתתא ואתקשר ביהוה דלעילא [קמד] אימתי אתקשר. בשעתא דכתיב ויעקד את יצחק בנו וגו' — :

(ה) רבי שמעון אמר תא חזי זיומא דראש השנה ויום הכפורים דדינא אשתכח בעלמא ומקטרגא קאים לקטרני. בעינן ישראל לאתערא בשיפר. ולאתערא קלא דכליל באשא ומיא ורוחא ואשתעבדו חד. ולאשתעא האי קול מנו שופר. והאי קול סליק עד אתר דכורסיא דדינא יתבא. ובשם צב וסלקא. כיון דמשא האי קול מתתא קול דיעקב אתתקן לעילא. וקב"ה אתער רחמי. דהא כניונא דישראל מתערי לתתא קול חד כליל באשא ורוחא ומיא דנפקי כהדא מנו שופר. הכי נמי אתער לעילא שופר. וההוא קול דכליל באשא ומיא ורוחא אתתקן. ונפיק דא מתתא ודא מעילא. ואתתקן עליוזא ורוחא ורוחא אשתכחו. וההוא מקטרגא אערבב. דהשיב לשלמא דדינא ולקטרגא בעלמא. וכד חמי דמתערי רחמי כדין אערבב ואתשס חיליה. ולא יכיל למעבד מידי וקב"ה דאין עלמא ברחמי. דאי תימא דדינא אתעבד. לאו הכי. אלא אתחברו רחמי דדינא ועלמא אתדן ברחמי. תא חזי כתיב תקעו כחדש שופר בכסה ליום חגנו. דאתכסיה סיהרא. דהא כדין שלמא ההוא חייא בישא ויכיל לנזקא עלמא. וכד מתערי רחמי סלקא סיהרא ואתעברת מתמן. ואיכו אתערבב ולא יכיל לשלמא. ואתעבד דלא יתקרב תמן. וע"ד זיומא דראש השנה בעינן לערבבא ליה כמאן דאתער משנתיה ולא ידע כלום. וביום הכפורים בעינן למעבד ליה נייחא דרוחא בשעיר דקרבין ליה. וכדן אתתפך סניגורא עלייהו דישראל. אבל זיומא דראש השנה אתתפך דלא ידע ולא יכיל למעבד כלום. חמי אתערותא דרחמי סלקין מתתא ורחמי מלעילא. וסיהרא סלקא בינייהו [קמה] כדן אתערבב ולא ידע כלום ולא יכיל לשלמא. וקב"ה דן להו לישראל ברחמי וחיים עלייהו. ואוריך להו זמנא כל אינון עשרה יומין דבין ראש השנה ליום הכפורים. לקבלא כל אינון דתיבין קאים ולכפרא לון מחובביהו. וסליק דינא דלסון ליומא דכפורי. וע"ד בכלא קב"ה פקוד לון לישראל למעבד עובדא. בגין דלא ישלש עלייהו דינא. ויסון כלסון זכאין צארעא. כרחמי דאבא על בנין. וכלא בעובדא ובמלין תליא :

רועה הנאמן

(ג) בחדש השביעי באחד לחודש וגו'. מצוה זו לתקוע שופר בראש השנה. שהוא יום הדין לעולם כמו שנתבאר. והרי ביארו ענין הכתוב תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו. ואמרו בו שזה הוא היום שהלבנה נתכסית בו והעולם עומד בדין [קמו] לפי שהמקטרג ההוא מחפה ומכסה ומגור הפתח על המלך במקום שהדין שורה לתבוע דין על העולם. ואם תשאל איך נתנה לו רשות להמקטרג

מראה מקומות (ה) וירא קיד. (ג) 97 נה

רעיא מהימנא

(ג) בחדש השביעי באחד לחודש וגו'. פקודה דא לתקוע שופר בראש השנה. דהוא יומא דדינא לעלמא כמה דאוקימנא והא אוקמוס דכתיב תקעו כחדש שופר בכסה ליום חגנו. והא אתמר דהאי אינו יומא דסיהרא אתכסי ביה וקאים עלמא דדינא [קמו] בגין דההוא מקטרגא חפי וכסי ואנעל פתחא על מלכא אתר דדינא שריא למתבע דינא על עלמא. ואי תימא היך אחיביב ליה רשו לההוא

זיו הורר

[קמד] מי' שעי' העקדה נתקשר במדת הנבונה שלמעלה : [קמה] מדת המלכות והשכינה הקדושה נתעלמה להתקרב למדת הרחמים : [קמו] כיון שנפסק אור הרחמים להוסיף מן התפארת להמלכות כדרך שהשמש מופיע אורו על הלבנה. וזהו הענין סגירת הפתח על המלך. כי התפארת נקרא מלך :

להסמך מקסרנא לחפא וּמחבט דינא. אלא ודאי בידא דהסמך מקסרנא שוי קביא לחבט דינא על כל עלמא. ושוי ליה יומא ידיעא לחבט קמיה כל דינא דעלמא. דהא קביא עבד ליה ושוי ליה קתיא. למחוי דחילו דקביא סלקא ישריא על כלא. ורזא דא א) והאלהים עשה שיראו מלפניו. זאי עשה. עשה להסמך מקסרנא יחמקין ליה קמיה למחוי סייפא סננא על כל עלמא. וכל דא בגין דידחלין מקמי קביא כלהו. ודא איכו סנסירא דחבט חובי בני נשא. יחבט דינא ותפס בני נשא וקפיל לון ואלקי לון כלא כמה דנפיק מן דינא כנוונא דהאי ממונה בי דינא דלחמא. דאחסיב ליה רשו לאדכרא קמי בי דינא. פלוני עבד רש פלוני עבד על כך. ולמחבט עליכו דינא. ותמן רש אחסיב להסמך ממונה דבי דינא לאעטלא על בי דינא פחמא. עד דיגורון דינא על כל מאי דאיהו חבט. ולית רשו לבי דינא לדחיא ליה. בגין דכתיב (ג) כי אני ה' אוהב משפט. ואיהו צני דעלמא יתקיים דבינא למנדע דחית דין ואית דין. כהאי גוונא שוי קביא קמיה להסמך מקסרנא דיהא עבט דינא קמי זחלא על כל בני עלמא. וצבאי יומא אחסיב ליה רשו לכסאה פחמא דחמלא. וסיירא אחמשיא לנו [קמו] עד דיתגור דינא על כל בני עלמא. ואע"ג דכלא אחגלי קמי קביא לא צני אלא דדינא. וכלא כנוונא דחא עילא ותחא יחמקין כרשיא דדינא צבאי יומא. וסנסירא אחי ותבט דינא על כל עובדי בני עלמא. לכל חד וחד כפוס ארמיו וכפוס אחי דעבד. וסהדין אחיין וסהדי על כל עובדי בני עלמא. ואלין אינון עיני ה' דאינון משפטי בכל עלמא. וכמה אינון עיני ה' לית לון חושבנא. דקא אזלי ומשפטי בכל עלמא והמחן כל עובדי בני עלמא. ווי לאינון דלא משגיחין ולא מסתכלין בעובדיהון. דהא לגביהו קיימין אלין סהדי דחמלא. ומשגיחין והמחן כל מאי דאינון עבדין ואחרין. ואינון סלקין וסהדין קמי זחלא. והסמך סנסירא קאים קמי זחלא ותבט דינא. פלוני עבד כך. ופלוני עבד על כך. והא הכא סהדי. ועד דקביא לא שאיל לון לית לון רשו לסהא. וכד שאיל לון כדין אינון סהדי סהדותא. וכלא אחתיב קמי זחלא צפתקא. צבי זחלא אית חד היכלא. היכלא דא מליא אשא חוורא. והאי אשא מתנגללא צפתקא וליהס צביין. והאי לא פסיק לעלמין. לנו הסמך היכלא אית היכלא אחרא מליא אשא אוכמא דלא פסיק לעלמין. ותרין סופרין קיימין תדיר קמי זחלא. צשתתא דדינא סהדין כל סהדי קמי זחלא. ואינון סופרין נטלין מהסמך פלקא דאשא חוורא וכתיב עליה צהסמך אשא אוכמא. וכדין זחלא אחמיץ דינא עד זמנא ידיעא דילמא בין כך ובין כך יהדרון בתשובה. אי יהדרון פתקין נקרעין. ואי לאו. זחלא יתיב וכל אינון דבי זכותא קיימין קמיה. כרווז קס וכריו. פלוני עבד כך. מאן יוליף עליה זכות. אי אית מאן דיוליף עליה זכות יאות. ואי לאו הא אחמסר לסנסירא. כללא ידע קביא. ואמאי אלסריד לכל דא. אלא בגין דלא יאה פפרא דפומא לבי עלמא. ולאחזאה דכלא עבד צארח קאס. ויחמא קמיה מאן דאשתויב מן דינא. ואי תימא זחלא לן הא. האו אחמסר להכימין ואפילו מאן דלא ידע. אי צני לאסתכלא ישנא צמאי דאיהו צאתגליא. וידע מאי דאיהו צסתרא. דהא כלל

לרסקרנא הוא לכמות ולחבט דינא. אלא ודאי ביד דהמקסרנא הוא נתן הקב"ה לחבט דינא על כל העולם. ונתן לו יום ידוע לחבט לפניו בל הדינים של העולם. שהרי הקב"ה ברא אותו והעמידו לפניו. למען יהיה פחד הקב"ה עולה ושורה על הכל. וזהו סוד הכתוב (א) והאלהים עשה שיראו מלפניו. מה עשה. עשה למקסרנא הוא יחמקין לפניו שיהיה חרב חדה על כל העולם. וכך זה בשביל שיפחדו מלפני הקב"ה כלם. וזה הוא שר העונשין שחובט עונש על חמאי האנשים. וחובט דינא ותופס האנשים והורגם ומייסרם. הכל כמו שיוצא מן הדין. כדמיון סמונה הוה של הבית דינא שלמטה. שנתנה לו רשות להוכיח לפני הבית דינא. פלוני עשה כך. ופלוני עבד על כך. ולחבט עליהם דינא. ולמדנו שנתנה לו רשות לסמונה הוא של הבית דינא לסגור הפתח על הבית דינא. עד שיגורו הדין על כל מה שהוא טובע. ואין רשות להבית דינא לדחותו. לפי שכתוב (ג) כי אני ה' אוהב משפט. והוא רוצה שדעולם יתקיים ברין דרעת שיש דינא ויש דינא. כדמיון זה עשה הקב"ה לפניו מקסרנא דהוא שיהיה טובע דינא לפניו דמלך על כל באי העולם. וביום הוה נתנה לו רשות לכמות פתח המלך. והלכנה נתכמת בפנים [קמו] עד שיהיה נגור דינא על כל באי העולם. ואע"פ שהכיל נגלה לפני הקב"ה אינו רוצה אלא ברין. והכל ברמיון אחד למעלה ולמטה הוכן כסא הדין ביום הוה. ושר העונשין בא וחובט דינא על כל מעשי האנשים. לכל איור ואחד כפי דרכו וכפי מה שעשה. ועדים באים ומעידים על כל מעשי בני העולם. ואלו הם עיני ה' שרם משוטטים בכל העולם. וכמה הם עיני ה' שאין להם מספר. ההולכות ומשומטות בכל העולם ורואות כל מעשי האנשים. וי לאותן שאין משגיחים ואין מסתכלים במעשיהם. שהרי אצלם עומדים אלו העדים של המלך. ומשגיחים ורואים כל מה שהם עושים ומדברים. והעדים עולים ומעידים לפני המלך. וזה שר העונשין עומד לפני המלך וחובט דינא. פלוני עשה כך. ופלוני עבד על כך. והרי כאן העדים. ועד שהקב"ה שואל אותם איך להם רשות להעיד. וכאשר שואל אותם הם מעידים עונותם. והכל נכתב לפני המלך בפתקאות. בבית המלך יש היכל אחד. היכל זה מלא אש לבן. וזה האש מתנגלל בעמוד עגול ולוהט נציצות. והוא אינו פוסק לעולם. לפנים מהיכל הוא יש היכל אחד מלא אש שחרר שאינו פוסק לעולם. ושני סופרים עומדים חסיד לפני המלך. בשעת הדין מעידים כל העדים לפני המלך. ואותן הסופרים נוטלים מאותו עמוד אש הלבן וכותבים עליו עם אש השחרור והוא. ואז המלך סומץ הדין עד זמן ידוע. אפשר בין כך ובין כך יחורו בתשובה. אם חוזרים נקרעין הפתקאות. ואם לא. יושב המלך וכל אותן מלמדי זכות עומדים לפניו. בעל הכרוז עומד ומכריז. פלוני עשה כך. מי ילמד עליו זכות. אם יש מי שילמד עליו זכות הרי טוב. ואם לא הרי הוא נמסר לשר העונשין. הכל ידוע הקב"ה. ולמה נצרך לכל זה. אלא שלא יהיה פתחון פה לבני העולם. ולהראות שהכל עושה בדרך אסה. וטוב לפניו אם יציל מי מן דינו. ואם תשאל מניין לנו כך. דבר זה נמסר לחכמים. ואפילו מי שאינו יודע. אם רוצה לדבין ישגיח במה שהוא בנגלה. וידע מה שהוא בנסתר. שהרי הכל

טראה בקומות (א) קבלת ג' ט ישי" ס"א

יון הודר

[קמו] שגם בדרך גניסיות לא יופיע אור דחיים מן החיאת להטילות:

הכל בדמיון אחד. כל מה שצוה הקב"ה בארץ רכל הוא כדמיון שלמעלה. יום של ראש השנה הוא יום הדין. והמלך יושב בכסא הדין. שר העונשין בא ומכסה פתח המלך והובע דין. ואע"פ שהקב"ה אהב את הדין. כמ"כ ח) כי אני ה' אורב משפט. הנצח אהבתו לבניו את אהבת הדין. ובשעה שהמקטרג עומד למעון מענותיו עליהם צוה הקב"ה לתקוע בשופר. כדי לעורר רחמים מלמטה למעלה. מזה השופר עולה קול הכלול באש ורוח ומים. ונעשה מזה קול אחד. ונתעורר קול אחר למעלה [קמח] וכאשר קול הדוא נתעורר מלמעלה ומלמטה. אז כל מענות שמוען מקטרג ההוא מתבלבלות:

(ג) ביום של ראש השנה יוצא יצחק בלבדו. וקורא לעשו שימעיני לו והתשילין של כל העולם. כל אחד לפי דרכו. שהרי על השעה הריא נאמר ותכודין עיניו טראות. שיצא ממנו מי שמחשיך פני הבריות. והוא נפרש ושוכב על סטה הדין. קורא לעשו ואומר. צא השדה ועזרה לי ציד ועשה לי מטעמים וגו'. ורבקה אמרה אל יעקב בנה אהוב נפשה. בנה אהובה שנמסר לה מיום שנברא העולם. והיא הצוה לו שיעורר הוא באותן המטעמים שלו. ויעקב נתעורר מלמטה מתלבש בתפלות ובקשות. והקול קול יעקב שעולה בשופר הזה. יעקב נתעורר אל יצחק ומתקרב אליו. ויגש לו ויאכל. בכללים זה בזה. כיון שנתכלל עמו ויבא לו יין וישתה. זה יין המשוטר. יין שהוא משמח את הלב. סוד עולם הבא [קמט] אז יורה את ריח בגדיו. התפלות והבקשות העוליות ויברכהו. נח רוגזו ושמח דלב וכלו הוא רחמים. כיון שהוא נכלל ביעקב כל אותן החילות והגבורות והרגויות שהיו כוכנות נהפדו ולא נמצאו שם. וישראל יוצאים מן הדין בשמחה ובברכות. ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ביום הזה בחדיה ובברכות עליונות. ועשו בא מצידו. נושא משאות מן מעשי העולם. ויעש גם הוא מטעמים. שונן לשונו למעון מענות. מומין עדים. ויבא לאביו ויאמר יקום אבי. יתעורר בדינו ויאכל כמה מעשים רעים של כל העולם אשר מצאתי. ויחרד יצחק הרדה גדולה עד מאד. שהרי אינו יכול להפרד מכלל של יעקב שהוא בשמחה. ויאמר מי אפה הוא הצד ציד בכמה תפלות ובקשות. ואוכל מכל במרם תבא ואברכהו גם ברוך יהיה. כשמוע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה וגו'. כי ראה שצידו לא פעל כלום. עד לאחר שאמר לו הנה משמני הארץ יהיה מושבך. אלו הגבורים והמחנות של שאר העמים. וזה קשה לו מהבל. וישמם עשו את יעקב ללכת אחריו ולקטרג לו תמיד. ויעקב הולך באותן הימים שבין ראש השנה ליום הכפורים ובורח להנצל ממנו. חוזר בתשובה ויושב בתענית עד שבא יום הכפורים. אז יודעים ישראל שעשו בא ועמו ארבע מאות איש. כלם מקטרגים המוכנים לקטרג עליהם. מיד ויירא יעקב מאד ויציד לו. ומרבה בתפלות ובקשות. ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק וגו'. עד שננטל עצה ככתוב כי אמר אברהם פניו במנחה ההולכת לפני. ויקח מן הבא בידו מנחה וגו' עוים סאיהם ותישים עשרים וגו'. נמלים

כל ביומא דראש השנה נפיק יצחק בלחודו. וקרי לעשו לאשעתא ליה תבשילין דכל עלמא. כל יד כפוס ארחו. דהא צבסיה שעתא ותכדין עיניו מראות. דנפק מניה מאן דלחשך אפי צריי. לא יתפרש ושכיב על ערסא דדינא קרי לעשו ואמר. לא סדס ולודס לי ליד ועסס לי מטעמים וגו'. ורבקה אמרה אל יעקב צבס רחמיא דנפסס צבס רחמיא דאתמסר לס יזימאל דלצברי עלמא. ופקידת ליה לאתערר איהו בצלינון מטעמים דליה. ויעקב אתער מתחא מתלבש בצלותין וצעותין. והקול קול יעקב צבס שופר דקא סליק. אתער יעקב לנציה ואתקריב צדיה ויגש לו ויאכל. אתכליל דא צדא. כיון דאתכליל צדיה ויצא לו יין וישתה. דא יין דמגמר. יין דהוא חדו דלצא רוא דעלמא דחמי [קמט] כדן וירח את ריח בגדיו. ללותין וצעותין דסלקין ויצרכוהו. נח רוגזו וחדו וצא וכלא איהו רחמי. כיון דאיו אתכליל ציעקב כל אינון חילין ותוקפין ורוגזין דהוו זמינין אתבדרו ולא אשתכחו תמן. וישראל נפקין מן דינא צדיה וצברכין. ויהי אך ילא ילא יעקב מאת פני יצחק אביו ביומא דה צדוה וצברכין עלאין. ועשו צא מלידו. סעין סיעני מעוצדי דעלמא. וילג גס הוא מטעמים. חדיד ליהניה למסען פענות אהקין סהדי ויצא לאביו ויאמר יקום אבי יתער בדינו ויאכל כמה עובדין בישין דכל עלמא דקא אשכחא ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד דהא לא יכיל לאתפרשא מכללא דיעקב דאיו צדוה. ויאמר מי איהא הוא הלא ליד צבסא ללותין וצעותין. ואוכל מכל צמרם תבא ואברכהו גם ברוך יהיה. כשמוע עשו את דברי אביו וילעק לעקה וגו'. דחמי דהא לידו לא הוה כלום. עד לצתה דחמר ליה הס מטעמי הארץ יהיה מושבך אלין תקיפין ואתכלוסין דשאר עמין ודא קשיא ליה מכלא. וישס עשו את יעקב למיזל אצתריה ולקטרגא ליה תדיר. ויעקב חויל צדינון יומין דצין ראש השנה ליום הכפורים ועריק לאשתובא מניה. תצ צמיונתא סוי נרמיה צתעניתא עד דחמי יום הכפורים כדן ידעי ישראל דעשו צא ועמו חרבע מאות איש. כללו מקטרגי דומינין לקטרגא לון מיד ויירא יעקב מחד וייר לו. ואסני בצלותין וצעותין. ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק וגו' עד דנפיל עיפא כדכתיב כי אמר אברהם פניו במנחה ההולכת לפני. ויקח מן הבא בידו מנחה וגו' עוים מאתים ותישים עשרים וגו'. נמלים

מראה מקומות (א) יצ"י פ"א (ב) דף ג' (ג) דף ה'.

ויו הזהר

[קמח] זו מדה דרחמים רבולה מן חסד גבורה ותפארת שהן כמו מים יאש ורוח: [קמט] זה אור עולם תבינה תפמתיק למדת הדין עיי השוכה כמ"כ ולבבו יבין ושב ורפא לו.

גמלים מיניקות וגו'. שכך הוא צד שלו גמלים, הוא נחש כמין גמל, שבשעה שפתה סמאל לאשה אדם רכב על נחש כמין גמל, ולמדנו מי שרואה גמל בחלמו מיתה נקמה עליו מלמעלה ואשתויב מיניה, וכלל חד, וכדון אהדר עשו לאפטרופם של יעקב, ויעקב אינו רוצה לא דבשו ולא עוקצו, ואומר יעבר נא אדוני לפני עבדו, או יושב ביום ההוא עשו לדרכו, מתי, בשעת נעילה, שהרי נפרש מן העם הקדוש, והקב"ה מוחל לחטאותיהם ומכפר עליהם, כיון שהמקורן ההוא הולך עם אותה המנחה ונפרש מהם, רוצה הקב"ה לשמוח עם בניו, מה כתוב ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית וגו', על כן קרא שם המקום סכות, כיון שיבנו בסכות הרי נצולו מן המקור, והקב"ה משמח עם בניו, אשרי חלקם בעולם הזה ובעולם הבא, ע"כ ר"ם:

גמלים מיניקות וגו'. דכך הוא סמאל דיליה גמלים, הוא נחש כמין גמל דבשעתא דפתי סמאל לאתחא דארס ארכיב על נחש כמין גמל, ומניין מאן דחמי גמל בחלמיה מיתה נקמה עליו מלמעלה ואשתויב מיניה, וכלל חד, וכדון אהדר עשו לאפטרופם דיעקב, ויעקב לא צעא רובשיה ועוקציה, יעבר נא אדוני לפני עבדו, כדון וישב ביום ההוא עשו לדרכו, אימתי, בשעת נעילה, דהא אהפרש מעמא קדישא, וקב"ה שביק לחזיביון ומכפר עליהו, כיון דההוא מקשרנא אויל צההוא דורנא ואהפרש מנייהו, צפי קב"ה למחדי צבנוי, מאי כתיב ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית וגו', על כן קרא שם המקום סכות, כיון דיתבנו בסכות הא אשתויבו מן מקשרנא וקב"ה מתי צבנוי, זכאה חולקסון צהאי עלמא ובעלמא דחתי, ע"כ ר"מ:

א) אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא וגו' ועניתם את נפשותיכם, שאל ר' אבא לרבי שמעון ואמר לו, אך שכתוב כאן מה בא להשמיענו, אמר לו למעט הוא בא, שכיון שאמר אח"כ ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש, אמר אך בעשור, שרק עשור נצרך לו עניו כי בעשור תולה הרבה, אמר לו אם כן [קג] הרי כתוב אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם, ולמדנו אך חלק, הציו אמר באכילה חמץ וחציו מותר, אף כאן אך בעשור לחדש, נאמר שחציו אמר באכילה וחציו מותר, א"ל אף כאן בועניתם את נפשותיכם תלה, שהרי עניו לא נמצאת אלא מן חצי היום והלאה, ותינת הוא אך חלק בועניתם את נפשותיכם, כ) יום הכפורים הוא, א"ר אלעזר יום כפור צריך לומר, מהו יום הכפורים, אלא בוא וראה ביום של ראש השנה נתבססת הלבנה [קנה] ואינה מאירה עד בעשור לחדש, שכל ישראל חוזרים בתשובה שלמה, והאם העליונה חוזרת ומאירה לה [קנג] ויום הזה הארת האם הוא מקבל, ושמחה נמצאת בכל, וע"כ כתוב יום הכפורים הוא, לפי ששני מאורות מאירים יחד, מנורה העליונה מאירה למנורה התחתונה [קנז] וביום הזה מאירה המלכות מן האור העליון ולא מן אור השמש, ו) ועניתם את נפשותיכם, למדנו שביום הזה כל שמחה וכל הארה וכל ותרנות של כל העולמות תולה בהאם העליונה, שכל השפעות נמשכות ויוצאות ממנה, ואז מאירות כל אותן המנורות, ומאירות בהארה של שמחה עד שנמתק הכל, ואז כל אותן כחות הדינים נמצאים בהארה והדין לא נעשה, וע"כ ועניתם את נפשותיכם, ד) רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אביו ואמר לו, יום הכפורים מדוע היא תולה במקום ההוא ולא במדרגה אחרת, כי כוונתו שיהיה תולה בהמדרגה שהמלך שורה יותר מכל [קנד] א"ל רבי שמעון אלעזר בני כך הוא בודאי ויפה שאלת, בוא וראה המלך הקדוש [קנה] מסר היכלו וביתו ביד השכינה הקדושה, ומסר את בניו בידה שנהגה אותם והייסר אותם ותשרה ביניהם, שאם הם זכאים השכינה נכנסת בשמחה ובכבוד אצל המלך, ואם אינם זכאים

א) אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפורים הוא וגו' ועניתם את נפשותיכם, שאל ר' אבא לרבי שמעון ואמר ליה, אך דכתיב מאי קא צפי הכא, אמר ליה לזיעושא קא אחיא, דכיון דאמר לבתר ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחדש, אמר אך בעשור, אך עשור צפי ליה [עניו] דבעשור תליא מלתא, אמר ליה אי הכי [קג] כתיב אך ביום הראשון תשביתו שאור מבתיכם, ומניין אך חלק, חליו אסור צאכילת חמץ וחליו מותר, אוף הכא אך בעשור לחדש, אימא דחליו אסור צאכילת וחליו מותר, ח"ל אוף הכא צועניתם את נפשותיכם תליא, דהא עניו לא אשתכח אלף מפלגות יומא ולהלאה, ושפיר הוא אך חלק צועניתם את נפשותיכם, כ) יום הכפורים הוא, ח"ר אלעזר יום כפור מצפי ליה, מאן יום הכפורים, אלף תא חזי ציומא דרשה סנהא אהכסיה סיהרא [קנה] ולא כהיר עד בעשור לחדש, דישראל תייבין כללו צתיבתא שלימתא, ואימא עלאה תאבת ונהרת לה [קנד] והאי יומא כהירו דאימא אידי נעלא, ואשתכח חידו צכלא, וע"ד כתיב יום הכפורים הוא, צנין דתרי נהורין נהרין כחדא, צולינא עלאה כהיר לצולינא תתאה [קנז] וכהאי יומא מנהורא עלאה כהירא ולא מנהורא דמשמא, ו) ועניתם את נפשותיכם, תאנא צהאי יומא כל חידו וכל כהירו וכל וותרכותא דעלמין כללו תליין צאימא עלאה, דכל מצויעין ונגדין ונפקין מה, וכדון כהירין כל אינון צולינין, ונהרין צנהירי צחדותא עד דמתבסס כלא, וכדון כל אינון דינין אשתכחו צנהירו ודינא לא אהעביד, וע"ד ועניתם את נפשותיכם, ד) רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אביו ואמר ליה, האי יומא אחאי הוא צההוא אחר תלי ולא צדרגא אחרא, דאות הוא למחוי צדרגא דמלכא שארי יתיר מכלא [קנד] ח"ל רבי שמעון אלעזר צרי הכי הוא ודאי ואות שאלת, תא חזי מלכא קדישא [קנה] שביק סיכילא וציתיה צידא דמשכיוותא, ושצק לבניו עמה צנין לדכרא לון ולאלקאה לון ולמשרי צנווייהו, דאי זכאן משרויתא עאלת צחדותא ציקרא לבני מלכא, ואי לא זכאן

מראה מקומות א) 97 ס. ב) 97 ק. ג) 97 ס. ד) 97 ק.

זי הזהר

קנ] מי א"ב שוה אך בא למעט, אמר שבה למעט החצי מן העשור, ומתוך שבאמת כך הוא כי עיקר העניו נרגש מן חצי היום והלאה, וזו המלכות; [קנז] ששקבלת הארת רחמים והסרים מעולם הבינה; [קנז] היינו עליית המלכות והתבללותה בהבינה אם העליונה, והמלכות שקבלת הארה מן הבינה בדרך ישר ולא ע"י התפארת שנקרא שמש; [קנד] מדוע תולה בכינה ומלכות ששניהן עלמין דנוקבא, ולא בהתפארת עלמא דרבוירא; [קנה] זה התפארת;

זכאים, היא והם הולכים בגלות, והרי ביארנו כמו שכתוב (א) משדר אב יבריא אם, וכתוב (ב) ובפשעכם שלחה אמתם, וע"כ יש יום אחד בשנה להשגיח בהם ולחקור בהם בישראל, וכאשר מגיע יום הזה אז האם העליונה שכל חירות בידה נודמת לגדו להסתכל בהם בישראל, וישראל מזדריים ביום הזה בכמה עבודות בכמה הפלות בכמה ענוים, הכל כדי לזכותם, וכאשר האם העליונה הראה בני המלך שנפקדו בידי השכינה כלם זכאים, כלם בלי הטאים בלי פשעים, אז היא מומינה להם חירות מסקור כל חירות בידי השכינה, ואז נכנסת השכינה אצל המלך בהארה בשמחה בשלמות וברצון, שהרי גר"ה בנים למלך העליון כראוי, וכאשר ביום הזה לא נמצאים כראוי וי להם וי לשלוחיהם וי, שהרי השכינה מתרחקת מן המלך, והאם העליונה מסתלקת ואין יוצא ממנה חירות להעולם, זכאים הם ישראל שהקב"ה מלמדם דרכיו, כדאי שינצלו מן הדין ויהיו נמצאים זכאים לפניו, זש"כ כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם, וכתוב (ג) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאתיכם וגו' :

רועה הנאמן

(ז) שבת שבתון הוא לכם ועניותם את נפשותיכם, מצוה זו להתענות ביום הכפורים, להכניע הגוף והנפש בסוד של ה' ענוים, שהן נגד המדרגות של יום הכפורים [קנ] שהרי המקמרג בא להזכיר עונותיהם כמו שנתבאר, ולכל בתשובה שלמה לפני אביהם, והכל כמו שנוכר בהרבה מקומות, ע"כ ר"ם :

(ח) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וגו', רבי שמעון פתח (ו) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, בוא ודאך כמה גבורים הם מעשי המלך הקדוש, שהרי אותן המעשים שהוא עשה למטה קשר אותם בדברים עליונים שלמעלה, וכאשר האנשים לוקחים אותם למטה ועושים בהם עבודה, נתעורר אותו הענין שלמעלה שנקשר בהם, כגון אוזב, עץ ארז, והרי נתבאר הענין, ויש מהם שנאחזים בהשם הקדוש, כגון לולב ואתרנג הדס וערבה, שכלם נאחזים בהשם הקדוש למעלה [קנ] וע"כ נצרך לקחת אותם ולעשות בהם עבודה, כדי לעורר שמחה והיא שנקשרת בהם, וע"כ למדנו ברבור ובמעשה נצרך להראות הענין כדי לעורר הענין שלמעלה, זש"כ כל הנקרא בשמי ולכבודי, לעורר כבודי, בראתיו, לגרום היתוד שלי, יצרתיו, לעשות בו עבודה, אף עשיתיו, לעורר בו הכח שלמעלה, ד"א כל הנקרא בשמי, זהו שכתוב פרי עץ הדר, ולכבודי בראתיו, אלו כפות תמרים, יצרתיו, זהו וענף עץ עבות, אף עשיתיו, זהו וערבי נחל [קנח] והתקין של זה הוא מה

זכאן, היא ואינון אתהדרו בגלותא, והא אוקימנא כמה דכתיב (א) משדר אב יבריא אם, וכתוב (ב) ובפשעכם שלחה אמתם וע"כ אית יו"ז חד בשתח לאשגחא צבו ולעייול צבו בישראל, וכד אודמין האי יו"ז אמת גלגלה דכל חירו בידהא אודמנת לקבליה לאסתכלו צבו בישראל, וישראל אודרון צבאי יומא צבזבא פולחין צבמה ללותין צבמה ענויין, כלכו לזכותא דלסון, וכד אמא עלאה חמאת בני מלכא דאתפקדו בידא דמסרוניתא כלכו זכאין, כלכו בלא חטאין בלא חובין, כדן אומינת לכו חירו מאתח דכל חירו בידהא דמסרוניתא, וכדן מסרוניתא עלאת לגבי מלכא צנהירו צהדוס צטלימו צרעופא, דהא רביאת צנין למלכא עלאה דקדא יאות, וכד האי יומא לא אשכחו דקדא יאות ווי לון ווי לשלוחיהו ווי, דהא מסרוניתא את-הקת מן מלכא, ואמא עלאה אסתלקת ולא נפיק מנה חירו לעלמין, זכאין אינון ישראל דקב"ה אולוף לון ארחוי, צנין לאסתובא מן דינא וישתכחו זכאין קמיה, הס"ד כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם וכתוב (ג) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאתיכם וגו' :

רעיא שהימנא

(ז) שבת שבתון הוא לכם ועניותם את נפשותיכם, פקודא דא לאתענאה ביומא דכפורי לאכעא נופא ונפשא צבוא דה' ענויין, דרגין דיומא דכפורי [קנ] דהא מקמרגא קא אתי לאדכרה חוביהו כמה דאתמר וכלכו בתיבותא שלימיתא קמי צבוסון, כלא כמה דאתמר צבמה דוכתי, ע"כ ר"ם :

(ח) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וגו', רבי שמעון פתח (ו) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, תא חוי כמה עלאין עובדי מלכא קדישא, דהא אינון עובדי דאיסו עבדי לתתא קסיר לון צמלין עלאין דלעילא, וכד בני נשא נסלין לון לתתא ועבדי צבו עובדא, לתערב הסוא עובדא דלעילא דקסיר צבו כגון אוזבא, עץ ארז, והא אוקימנא מלי, וזית מנייבו דאחידן צמחא קדישא, כגון לולב ואתרנג הדס וערבה, דכלכו אחידן צמחא קדישא לעילא [קנ] וע"כ צעינן לאחדא לון ולמעבד צבו עובדא, צנין לאתענא חדוס היא דאחיד צבו, וע"כ תנינן צמלין ובעובדא צעינן לאחזאה מלה צנין לאתענא מלה אחרא, הס"ד כל הנקרא בשמי ולכבודי, לאתענא יקרי, בראתיו, ליחדא לי, יצרתיו, למעבד ציב עובדא, אף עשיתיו, לאתענא ציב דלעילא, ד"א כל הנקרא בשמי, היינו דכתיב פרי עץ הדר, ולכבודי בראתיו, היינו כפות תמרים, יצרתיו, היינו וענף עץ עבות, אף עשיתיו, היינו וערבי נחל [קנח] ותקונו דהאי מאי

מראה מקומות (א) משלי י"ט (ב) ישעי' ל' (ג) יחזקאל ל"ו (ד) דף קא, (ה) וימי רב, (ו) ישעי' פ"ב

זו הזהר

[קנ] לגרום ע"י ח' ענוים התבללות ה' התחוננה בתוך ה' העליונה, מלכות כבינה; [קנז] כי הרי סינים הם נגד ר' אותיות של השם הו"יה כ"ה, הרם רוסה לעין שהיא חכמה, ומקורה אות י, אתרנג רוסה ללב שהיא בינה לבא, ומקורה אות ה, לולב רוסה לחוש השדרה החזיק ומעמיד כל הגוף שהוא תפארת נוסא, ומקורו אות נ, ערבה רוסה לשפתים, והיינו מלכות פה שמקורה אות ה, האחרונה, ועוד יש כזה אופנים אחרים; [קנח] לפי מ' זה נראה בונתו שכל מין שיש לו מעלה יתרה מרמו על עולם היתר נבוא, לפיכך אתרנג שיש בו טעם וריח טיבו על אצילות, כפות תמרים שיש בו טעם מרמו על כריאה, הרם שיש בו רק ריח מרמו על יצירת, ערבה מרמו על מלכות דלית לה מרומה כלום, והיא שורש עולם העשייה;

מה שאמר דכתוב ולקחתם לכם ביום הראשון. הראשון דוקא שרוא חמישי על דעשור [קנט] ומי דוא זה יום הראשון. אלא זה דיום שיצא ראשון לכל במעין של מים הנובעים [קצ] ואנחנו צריכים להמשיכו לעולם. משל למלך שסגר לאנשים במאסרו. אמו המסרונה באה והוציאה איתם לחירות. והמלך השגיח על כבודה ונתנם בידיה. מצאה אותם רעבים וצמאים. אמרה דרי הוצאתים לחירות אביא להם מאכל ומשתה. כך זה יום הכפורים הוציא כלם לחירות. ואנו עומדים רעבים למוץ וצמאים לשתות. כשהיא מעמרת למלך בכרתו ביום הזה. ואנו יודעים שהרי מים הנובעים עמה נמצאים. שואלים אנחנו לשתות ממי שהוציאנו לחירות. וע"כ קוראים לו יום ראשון [קסח] כך נמצא בספר האגדה ונכון הוא. אבל ביום הזה אברדם הוא ההחלת הכל. אם בענין עניי כבוד הוא תחלה. אם בענין המים הוא תחלה. שאברדם התחיל לחפור באר מים [קסג] פרי עץ הדר. זה באר של יצחק שהוא הי' מהדר לו להקב"ה. וקרא לו עץ הדר. ופרי עץ הדר הזה ידוע [קסג] כפות תמרים. היינו מה שכתוב צדיק כתמר יפרח. ולא נמצא בעיהם פרוד [קסד] וע"כ לא כתוב וכפות אלא כפות. לפי שאין עולה זה בלא זה. ובו נתמלאית באר הדרא עם מים עליונים הנובעים מן באר העליונה [קסה] הוא נתמלא תחלה. וממנו נתמלאית הבאר עד שהיא מעין לב. וענף עץ עבות. זה ענף של העץ הגדול שנתחזק ונשתרש בשרשיו. ונעשה עץ עליון על הכל שנאחו בכל צדיו [קסו] ענף שהוא מעין עבות. עץ שנקשר לעבות [קסו] שהרי ממנו לוקח יסוד העולם ונתמלא לדיק בהבאר. זה הוא העולם שדרכו להשקות להבאר. וערבי נחל שנים. הם שני הגחלים שהמים נאספ בהם להריק לצדיק [קסח] ד"א וערבי נחל. אלו הן הגבורות הקשורות ביצחק. הבאות מצד נחל העליון שהוא וצ"א מצד העולם שנקרא אב [קסג] לפיכך לצל יפות ואין ראויות לפירות ואין עושין פירות [קע] ד"א וערבי נחל. אלה שני העמודים שהגוף עומד עליהם [קעא] וכל אלו פועלים להריק מים לבאר. ד"א ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר. זה אברדם. כפת תמרים. זה יצחק. וענף עץ עבות. זה יעקב. וערבי נחל [קעג] אלו הן שתי המדרגות שאמרנו: (א) בספר האגדות יפה אמר עבד אלו הם אורחים שהעם הקדוש מומינס ביום הזה [קעג] וצריכים להמצא להם כיון שמומינס אותם. וברם מבקש האדם בקשתו מן המלך. וזאים הם ישראל שיודעים דרכי המלך רקדוש. ויודעים

מאי דאמר קרא ולקחתם לכם ביום הראשון. הראשון דייקא דהוא חמישאה על עשור [קעג] ומאן הוא האי יום ראשון. אלא דא יוס דנפיק ראשון לכולא צמצוע דמיין נביעין [קעג] והכן צעיין לאמסכה ליה לעלמא. מתל לילכלא דקשר בני נשא בקפריי. אחיה מסרוליתא אתת והפיקת לון לחירות. ומלכא אשגה ליקרא דליה ויהב לון בידה. אשכחת לון כייפין ואחין. אמרה הא הפיקת לון לחירו אייתי לון מיכלא ומשתיה. כך האי יומא דכפריי חפיק לכלא לחירו. ואכן קיימין כפני למונא ולמיין למשתיה. היא אעמרת למלכא צעמריי צהאי יומא. ואכן ידענא דהא מיין נביעין עמה שריין. שאלכלא למשתיה למאן דאפיק לון לחירו. וע"ד קריין ליה יום ראשון [קסח] דא אשכחנא כספרא דאגדתא ושפיר הוא. אבל האי יומא אצרכס שירותא דכלא. אי צענני שארי הוא שירותא. אי צמיא הוא שירותא. לאצרכס שארי למחפר בירא דמיא [קסג] פרי עץ הדר. דא בירא דליהק דהוא הסדר ליה לקב"ה. וקרח ליה עץ הדר. פרי דהאי עץ הדר ידועא [קסג] כפות תמרים. דכתיב נדיק כתמר יפרח ולא אשכחנא ציייהו פרוחא [קסד] וע"ד לא כתיב וכפות אלא כפות. צגין דלא סליק דא בלא דא וצחיה אתמילא הסיה צלר צמים עלאין נביעין מצלרע עלאה [קסח] איסו אתמלי בקדמיתא ומניה אתמילא בירא עד דאיכי נביעי לכלא. וענף עץ עזרי דא ענפא דאילנא דרברבא דאתתקף ואשתרש צעמריי. ואתעבדו לילנא עלאה על כלא דאחיד בכל סעריי [קסו] ענף דהיה מעץ עבות. עץ דאחיד לעבות [קסו] דהא מהמיה נפיל יסוד"א דעלמא ואתמילא לארקא צבירא. האי איסו עלאה ארחה דסקיותא. וערבי נחל תרי. איסו תריין נחלין דמיא אשכניש צבו לארקא ללדי"ק [קסח] ד"ה וערבי נחל. אלין איסון גבורין דאחידן ציה בילחק. דאחין מספרת דההוא נחל עלאה ולא מספרת דהבא [קסג] צגין כך ללא יאי ולא צסימא לפירין ולא עבד פירין [קע] ד"ה וערבי נחל. אלין תריין קיימין דנפשא קיימא עלייהו [קעא] והלין איסון כלבו לארקא מיא לבירא ד"ה ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר. דא אצרכס. כפת תמרים. דא יצחק. וענף עץ עבות. דא יעקב. וערבי נחל [קעג] אלין איסון תריין דרגין דאמרנו: (א) צספרא דאגדתא שפיר קאמר דכל אלין איסון אשכניין דזומנין עמא קדישא צהאי יומא [קעג] וצעיין להשכחא לכו כיון דזומנין לון. וצבו צעי צר נש צעוטיא למלכא. וזאין איסון ישראל ידיעין אורחוי דמלכא קדישא. וידעין

מראה מקו- ות (א) ומי רח.

זו הזהר

קנט] יום א' רסכות הוא יום החמישי אחר יום הכפורים שנקרא עשור והם נגד יד' [קע] זה עולם הבינה אמא עלאה שהיא מעין הנובע בשפע העליונה: [קסח] יען כי אנו שואלים מן הבינה האם העליונה מים לשתות שהכונה היא על מימי חסדים שמקומם בספירת החסד שהיא ספירה הראשונה מן ד' ספירות של ימי הבנין: [קסג] כי מים רמו על חסד שהיא מרת אברהם: [קסד] זו מרת המלכות שכל עיקרה גבורות מן מרת הגבורה שורש יצחק: [קסד] זו ספירת היסוד שישראל נורמים בעבודתם הקדושה יהוד קב"ה ושבינתיה שלא יהיה פירוד בין יסוד ומלכות ולכן לא כתוב וכפות. כי וא"ו מורה על חבור שני דברים נפרדים. וכיון שאין שם פירוד כלל אין מקום לוא"ו החבור: [קסג] כבה מרת היסוד נתבלאית באר התחתונה זו המלכות עם השפע הנורדת מן באר העליונה שהוא הבינה עד שהמלכות נעשית מעין לחלק השפע להעולמות שלמטה ולצאצאיהם: [קסו] ג"ל פירושו שזה הענף היינו ההרס מוצאו והשתלשלותו הוא מן העץ הגדול. זה התפארת שנקרא עץ החיים ונאחו עם כל הספירות והוא כמו מרכז להן: [קסו] יבאר בזה השפע שנקרא עבות. שהוא לפי שזה העץ היינו התפארת נקשר לעבות. ונ"ל פירושו שנקשר לספירת היסוד שנקרא עבות משמעות עבים שמתמלאים מים ומריקים על הארץ. בכתוב אם ימלאו העבים נשם על הארץ יריקו. זו ספירת היסוד שהוא העולם המעביר מימי השפע שנתמלא בהם מן התפארת להריק על הארץ היינו המלכות שנקראת באר תתאה: [קסח] היינו בכתוב ומבשרי אחזה אלוה: [קסח] נחל עלאה זו הבינה דמינה דינין ונגבורות מתערין. ואין באות מעולם החכמה שנקרא אבא דמינה רק חסדים מתערין: [קע] כיון שאין בהם הבח של עלמא דרבורא. אבל גאות לצל לעשות מהם סכך למוכה. כי הסכך סרמו על הבינה אמא עלאה: [קעא] היינו נצח והוד תריין סככי קשום: [קעג] היינו משה ואהרן ששרשם נצח והוד: [קעג] ענין האושפיון הוא שהאורת של השבע ספירות יאירו לישראל בכמות:

הנובע בשפע העליונה: [קסח] יען כי אנו שואלים מן הבינה האם העליונה מים לשתות שהכונה היא על מימי חסדים שמקומם בספירת החסד שהיא ספירה הראשונה מן ד' ספירות של ימי הבנין: [קסג] כי מים רמו על חסד שהיא מרת אברהם: [קסד] זו מרת המלכות שכל עיקרה גבורות מן מרת הגבורה שורש יצחק: [קסד] זו ספירת היסוד שישראל נורמים בעבודתם הקדושה יהוד קב"ה ושבינתיה שלא יהיה פירוד בין יסוד ומלכות ולכן לא כתוב וכפות. כי וא"ו מורה על חבור שני דברים נפרדים. וכיון שאין שם פירוד כלל אין מקום לוא"ו החבור: [קסג] כבה מרת היסוד נתבלאית באר התחתונה זו המלכות עם השפע הנורדת מן באר העליונה שהוא הבינה עד שהמלכות נעשית מעין לחלק השפע להעולמות שלמטה ולצאצאיהם: [קסו] ג"ל פירושו שזה הענף היינו ההרס מוצאו והשתלשלותו הוא מן העץ הגדול. זה התפארת שנקרא עץ החיים ונאחו עם כל הספירות והוא כמו מרכז להן: [קסו] יבאר בזה השפע שנקרא עבות. שהוא לפי שזה העץ היינו התפארת נקשר לעבות. ונ"ל פירושו שנקשר לספירת היסוד שנקרא עבות משמעות עבים שמתמלאים מים ומריקים על הארץ. בכתוב אם ימלאו העבים נשם על הארץ יריקו. זו ספירת היסוד שהוא העולם המעביר מימי השפע שנתמלא בהם מן התפארת להריק על הארץ היינו המלכות שנקראת באר תתאה: [קסח] היינו בכתוב ומבשרי אחזה אלוה: [קסח] נחל עלאה זו הבינה דמינה דינין ונגבורות מתערין. ואין באות מעולם החכמה שנקרא אבא דמינה רק חסדים מתערין: [קע] כיון שאין בהם הבח של עלמא דרבורא. אבל גאות לצל לעשות מהם סכך למוכה. כי הסכך סרמו על הבינה אמא עלאה: [קעא] היינו נצח והוד תריין סככי קשום: [קעג] היינו משה ואהרן ששרשם נצח והוד: [קעג] ענין האושפיון הוא שהאורת של השבע ספירות יאירו לישראל בכמות:

וידעין אורחין לאורייתא למחך באורח קשופ. למחי צבו בעלמא דין ובעלמא דחמי. ציומא דא נפקין ישראל צסימין רשימין מגו מלכא. בגין דאינון נלחי צדינא. ומאי סימין אינון. סימני מהימנותא חותמא דמלכא עלאה לתרי צבי נשא דעאלו קדם מלכא לדינא. ולא ידע עלמא מאן מנייהו נלח נפק לגיון חד מצי מלכא ושאלו ליה. אמר לון מאן דיסיק וצידוי צסימין דמלכא איכו נלח. כך כלא עלמא עאלין לדינא קדם מלכא עלאה. דדאין לון ציומא דר"ה ויום הכפורים עד חמש סרי יומין לירחא. וצין כך אסתכחו ישראל זכאין. כלהו צציוצתא. פרחין צסוכה ולולב ואתרנג. ולא ידעי מאן ננח דינא. מלכא עלאי שאלו מאן נלח דינא קצ"ה אומר להס אינון דמפקי צידיהו סימין דליה אינון נלחין דינא. צהאי יומא נפקי ישראל צרשימו דמלכא צצושצחחא דהלילא. עאלין צסוכה. אתרנג צשמאלא לולב צצמינא חמאן כלהו דישראל רשימין צרשימין דמלכא קדישא. פתחי ואמרי אשרי העס שככה לו אשרי העס שה' אלהיו:

(א) רבי יהודה אמר ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדב כפת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל וגו'. פרי עץ הדב מאן הוא. דא אתרנג. וכי אתרנג מעץ הדב הוא. והא כמה קולין אית סחריה מלאן ומלאן. ואת אמר פרי עץ הדב. אלל רוא דמלה דכתיב ויצן ה' אלהים את הללע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם וכתיב עלס מעלמי וצטר מצשרי. ודא הוא פרי עץ הדב [קטד] מכלן דאדם עץ אקרי. דכתיב כי האדם עץ השדה כפת תמרים. דסליק לצבעין שנין. וציה אסתכללו צבעין שנין עלאין [קפה] ודא אכפת ואחקשר לעילא ולתתא וע"ד אקרי כפת. כמה דאת אמר (ב) כפיתו דסליק להכא ולהכא. סה"ד כי כל צשמים וצארץ דייקא [קטו] ר' יוסי אמר פרי עץ הדב. דא מוצח דעביד פירין וסליק אצין לכל ססרין [קטז] מאי טעמא. בגין דכל ע' שנין יסצין לה חולקא ואתצברת מלכא תא חוי צחג סוצביס את המוצח זמנא חדא צכל יומא ושצט זמנין לצטר מאי קא מיירי. אלל מלכא דזמין אושפיזין ואתעסק צבו. והוה ליה למלכא צת יהודאה אמרה ליה מארי מלכא צגין אושפיזין לא אשגתה עלי. אל חייך צרתי פרנסתא חדא אסליק לך צכל יומא דשוי ככלו [קעח] כך צכל יומא ויומא דחג מקריצין ישראל לקבל אומין דעלמא אמר מוצח למלכא קדישא. לכלהו משתכחי מנין וחולקין ולי מאי אנת יהיב. אמר לה צכל יומא ויומא יסוצצין לך צבעין חולקין צכל יומא לקבל לך [קעט] ויסצין לך צבעין חולקין צחג. רבי יהודה אמר שצטס חולקין

וידעים דרבי התורה ללכת בדרך אמת. לזכות ברם בעולם הזה ובעולם הבא. ביום דזה יוצאים ישראל בסימנים נרשמים מלפני המלך. לפי שהם זכו בדין. ואיזה סימנים הם. סימני האמונה חותמו של המלך העליון משל לשני אנשים שנבנו לפני המלך לדין. ולא ידע העולם מי מהם נצח. יצא שר אחד מבית המלך ושאלו אותו. אמר להם מי שיצא ובידיו יהיו סימני המלך הוא נצח. כך כל באי העולם נכנסים לדין לפני מלך העליון. הדין אותם מיום ר"ה ויום הכפורים עד יום החמשה עשר לחודש. ובין כך נמצאים ישראל זכאים. כלם בתשובה. מטריחים עצמם בסוכה לולב ואתרנג. ואין ידוע מי זכה בדין. מלאכים עליונים שואלים מי זכה בדין. הקב"ה משיבם אלה המוציאים בדיהם סימנים שלו הם זכו בדין. ביום הזה יוצאים ישראל עם רושם המלך בתשבחות ההלל. נכנסים בסוכה. אתרנג בשמאל לולב בימין. רואים כלם שישראל נרשמים ברושם המלך הקדוש. פותחים ואומרים אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו:

(ג) רבי יהודה אמר ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדב כפת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל וגו'. פרי עץ הדר מה הוא. זה אתרנג. וכי אתרנג מן עץ הדר הוא. ויהא כמה קוצים יש סביבו מכאן ומכאן. ואתה אימר פרי עץ דרד. אלא סוד דדבר שכתוב ויצן ה' אלהים את רצע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם. וכהוב עצם מעצמי ובשר מבשרי. וזה הוא פרי עץ הדר [קעג] מניין שהאדם נקרא עץ. שכתוב כי האדם עץ השדה. כפת המרים. הגדל לשבעים שנה. ובו נתיסדו שבעים שנה העליונות [קעה] והוא נכתב ונתקשר למעלה ולמטה. וע"כ נקרא כפת. כמו שכתוב (ג) כפיתו. שעולה לכאן ולכאן. וזה שכתוב כי כל בשמים יבארץ דוקא [קעו] ר' יוסי אמר פרי עץ הדר. זה המוצח שעושה פירות ומעלה פירות לכל הצדדים [קעז] מה הטעם. לפי שכל השבעים שנה נותנים לה חלק ומתברכת מהכל. בוא ראה בחג סוכבים את המוצח פעם אחת בכל יום. ושבעה פעמים לבסוף. מה ענינו. אלא משל למלך שהומין אירחים ורתעסק בהם. והיה לו למלך בת יחידה. אמרה לו. אדוני המלך לבעבור האורחים אינך משגיח עלי. אמר לה חייך בתי שעשוע אחת אעשה לך בכל יום שהיא שוה ככלם [קעח] כך בכל ימי החג מקריבים ישראל פרים כנגד אומות העולם. אמר המוצח למלך הקדוש. לכלם נמצאים טהנות וחלקים. ולי מה אתה נותן. אמר לה בכל יום ויום יקפו אותך שבעה ימים העליונים לברך אותך [קעט] ויתנו לך שבעים חלקים בכל יום כנגד השבעים פרים שמקריבים בחג. רבי יהודה אמר שבעה חלקים

מראה מקומות ט ויקח כד. ט דינאל ג' כ"א

זו הזהר

[קעג] ר' יהודה דורש שהאתרנג טרמו על מלכות. וכמו שחזה נבראה מן אדם כן למעלה מלכות מן תפארת. והמלכות נקראת פרי שכולה מן העץ הדר שהוא התפארת: [קעס] כונתו על היסוד שנקרא יסוד לפי שהוא היסוד של י' ספירות ימי הבגין והוא מקשר עלמא צדכורא עם עלמא דנוקבא שישפיע זה בזה. והכל עומד על זה היסוד כי בלעדו אין קיום לעולם. והוא צדיק בשבעה עלמא. היינו י' ספירות ימי הבגין שהן חג"ת נהי"ם. ונקראין ע' שנה כי שנה"ג ב' ספירה כלולה מעשר סדרנות לעלם. מספרין שבעים. וכיון שתמר גדל לע' שנה נגם כיון שתמר גדול תמיד עם כ' כחות של זכר ונקבה כידוע. לפיכך כפת תמרים רמו על היסוד שהוא כונת ומקשר השני תמרים של ז' דלעילא שהם הכולל של י' ספירות ימי הבגין: [קעז] כ"ל הוא היסוד שהוא המקשר שמים וארץ תפארת ומלכות וזהו שעולה לכאן ולכאן. שמקבל מזה ונותן לוואת: [קעח] דעת ר' יוסי שכל הג' תיבות פרי עץ הדר הן שם של מלכות. והורה היא מה שהיא מעלה פירות לכל הצדדים דלתתא כיון שהיא מקבלת שפע מכל הצדדים דלעילא: דעת האריז"ל שג' הדסים הם חסד גבורה תפארת. ב' ערכות נצח והוד. לולב יסוד. אתרנג מלכות: [קעח] ככל השעשועים שלהם: [קעט] י' שים העליונים הם ה' ספירות של ימי הבגין חג"ת נהי"ם. והיינו ע"י שישראל מקיפים את המוצח פעם אחת בכל יום עם הדי' מינים הפרסומים על ה' ספירות כמו שהכתתי לעיל בשם האריז"ל. והשבעים חלקים הם לפי שכל ספירה כלולה מעשר סדרנות:

חולקין בכל יומא. בנין דהא מתברכא מכלהו שבעה יומין. ולבסוף מתברכא מאחר דמשה רבותא אשתכח שבעה יומין [קפ] לקביל כל אינון שבעה יומין. בנין לקיימא לה ברכאן מן מצועה דמחלל דנגיד תדיר ולא פסיק — :

(א) א"ר חייל ארבעה מינין בלולב אינון שבעה. ואי תימא דו' מינין אינון. לאו הכי. אלל ארבעה ניכחו. ואינון מתפרשין לתתא אחרנין. ובצודא דלהון מתערו שבעה אחרנין לעילא לאוטבא עלמא בכמה ספרין. כנסת ישראל אע"ג דאידי בכלל דו'. מתברכא מכלהו שית ומחלל מצווע דנגיד ולא פסיק לעלמין מימיו מלנגדא עלייהו. וינקה לכת. דהא בנין דאידי בת לעלמא עלאה ותתא. אשתכח מימיו באשתרותא דא. ובשעתא דכנסת ישראל אשתכח מימיו כללו עלמין אשתכחין. וע"ד סוברים את המוצה כמה דאתמר. ועוד באשתרותא דא כללו שיתא מתברכאן במיא לאשתפקא ביה. ואשתכחין כללו מצועה דמחלל עמיקא דכלא לתתא לעלמא. ובג"כ צעיין כללו לתין ולא יבשין לאמשכא ברכאן לעלמא. בנין דאילני אלין כללו לתין תדירא. וספרין דלהון משתכחין תדירא. וימין דדווא דלהון כהאי זיכא. ומינין בספרא דרב היזונוא סבא דהא סהו חילא דאשתפקא על אלנין אלין. כל חד וחד מחלין לא כסיל ברכאן דדווא לעילא אלל בזמנא דא. ודווא דלהון כללו לעילא ודווא דאלנין חלין לתתא כללו בזמנא דא הוא. ואשתרותא דלהון צאינון קדישא מלכא תליין. וכד ישראל כשלי לון כלל אשתכח בזמנא דא. וכנסת ישראל מתברכא לארשא ברכאן לעלמא. כתיב קול ה' על המים אל הכבוד הרעים ונו'. א"ר יוסי דא אברהם. קול ה' בכה. דא יצחק. קול ה' בחדר. דא יעקב. קול ה' סוכר ארזים. דא גלת. קול ה' חולב להבות אש. דא סוד. קול ה' יחיל מדבר. דא דריק. קול ה' יחולל אילות. דא לר"ק. וכלהו מתנדלי על ימא ואשתכחין במיא לגלגל. ה"מ דכ"ה וכהר יולא מענדן להסקות את הגן. וכלהו הני מתערו ברכאן לעלמא מההוא שקיו דאשתכחין כללו. תא חזי סני שבע קלין תליין במלח דפומא בשאר יומי שתא. והשתא לא תליין אלל בעובדא. ואנן עובדא קא צעיין ולא מלה. בנין דזמנא דא מצרך לכל שתא :

(ב) א"ר חייל ארבעה מינים שבלולב הם שבעה. ואפשר תאמר שז' מינים הם. לא כן. אלא ארבעה מינים הם. והם יפרדו לשלשה אחרים. וכהעבודה שנעשה עמם נהעוררים שבעה אחרים למעלה להטיב לעולם בכמה צדדים. כנסת ישראל אע"פ שהיא בכלל השבעה. מתברכת מכל השש ומהנחל הנובע שנמשך ואינו פוסק לעולם מימיו מלהשפיע עליהם. ומיניק להבת. שהרי לפי שהיא בת לעולם העליון והתחתון [חו"ב]. מתברכת מהם בהתעוררת הואת. ובשעה שכנסת ישראל מתברכת מהם כל העולמות מתברכים. וע"כ סוברים בהם את המזכח כמו שנתבאר. ועוד שבהתעוררת הואת כל השש מתברכות במים להסתפק בהם. ושפע יכלן מניקעת הנחל המזוק מכל להמשך לעולם. ולפיכך צריכים כלם להיות לחים ולא יבשים להמשך ברכות לעולם. כלם שאלו העצים כלם לחים תמיד. והעלים שלהם נמצאים תמיד. ועת השמחה שלהם בזמן הזה. ולמדנו בספרו של רב הסנונא הזקן שהרי הכח הזה שנפקד על עצים האלו. כל אחד ואחד מהם אינו מקבל ברכות של שמחה למעלה אלא בזמן הזה. ושמחה של כלם למעלה ושמחה של עצים האלו למטה הכל בזמן הזה הוא. והתעוררת שלהם תורה באותן קדושות של המלך. וכאשר ישראל נזמלים אותם הכל בתעורר בשעה זו. וכנסת ישראל מתברכת להשפיע ברכות לעולם. כתוב קול ה' על המים אל הכבוד הרעים וגו'. א"ר יוסי זה אברהם. קול ה' בבח. זה יצחק. קול ה' בהדר. זה יעקב. קול ה' שוכר ארזים. זה גלת. קול ה' חוצב להבות אש. זה סוד. קול ה' יחיל מדבר. זה דריק. קול ה' יחולל אילות. זה צד"ק. וכלם גדלים על הים [ביניה]. ונשפעים במים לגדל. וש"כ ונהר יוצא מעין להשקות את הגן. וכל אלה משפיעים ברכות לעולם מן השפע ההיא שנשפע כלם. בוא וראה ז' קולות האלה תולדים ברבור הפה בשאר ימי השנה. ועכשו אין תולדים אלא בעשית. ואנחנו צריכים עשיה ולא דבור. לפי שבזמן הזה הוכן ברכות לכל השנה :

ביום השביעי של חג הוא נפר רין של העולם. ופתקאות יוצאות מבית המלך ונבורות נהעוררות ונמרות ביום הזה. וערבי נחל נצרך בהם לעורר נבורות למים. ולהקיף ז' פעמים להשביע למזבח מן המים של יצחק [קפא] לפי שנתמלאה מים באר הואת של יצחק. וכאשר היא נתמלאית נתברך כל העולם במים. וביום הזה נצרך נבורות למים ולעשות להם סיום וחזתם אח"כ. שהרי ביום הזה נמרים הדינים. ולפיכך נצרך לחובטם בארץ ולעשות להם סיום וחזתם שלא יהיו נמצאים. שזה היום הוא התעוררת והמים שלהם. וע"כ התעוררת וסיום אנחנו עושים בערבי נחל. א"ר חייל ודאי כך הוא ונכון. וערבי

מראה מקומות ט ט לא :

זו הזהר

[קפ] היינו ביום הושענא רבה שמקיים ז' פעמים עם הז' ספירות כמך הכל מ"ט. ואז מתברכת המלכות מעולם הכינה שער הגין שנקרא יובל. והוא מעין של נחל הנובע בלי הפסק בשביל קיום העולמות : [קפא] היינו מן החסדים שכנבורה. כי ע"י שנעשה המסתת הדינים נתמלאית הנבורה במימי המסד. וממנה נשפע המים למלכות ולכל העולם :

וערבי נחל שמצד הנחל יוצאות הגבורות. וכיום הזה נתעוררות ונחתמות. ביום הזה כתוב וישב יצחק ויחפור את בארת המים. בארת כתוב חסר [קפנ] וישב. מהו וישב. אלא שיום הראשון של זה החדש התחלת הדין היה בכל העולם. ויצחק הקים כסא הדין לדון העולם. וכיום הזה וישב יצחק לעורר הדינים ולגמור הדינים. ויחפור את בארת המים. להריק גבורות למדת המלכות ולהתעוררת מים [קפנ] שהרי מים בגבורות יורדים לעולם.. א"ר יוסי הרי למדנו ערבה רומה לשפתים ביום הזה מהו הרמו. א"ר חייא אע"פ שלדרשה הוא בא כך הוא בודאי. שהרי ביום הזה תולדה הרבה בשפתים [קפנ] ביום הזה פוקד המלך למסוד הפתקאות לשר העונשין. הדינים נגמרים ונסתם לשון הרע של המקטרג מן העולם. ביום הראשון לחודש הזה התחלת הדין הוא. והסיום הוא ביום הזה זה נבאר. ביום הזה נשלם ונמסר להאומות עכו"ם הברכות שלהם ונמצאים ברין. וישראל ביום הזה נגמר הדינים שלהם ונמצאים בברכות. שהרי ליום שלאחריו עתידים להשתעשע עם המלך. לקחת ממנו ברכות לכל השנה. ובשמחה הזאת אם נמצאים עם המלך אלא ישראל בלבדם. ומי שישב עם המלך ומשתעשע עמו בלבדו. כל מה שהוא רוצה מבקש והמלך נותן לו. וע"כ אז ישראל מתחילים והאומות עכו"ם מסיימים. וע"ז כתוב ה) אהבתי אתכם אמר ה' וגו' :

ב) בסכת תשבו שבעת ימים. רבי יהודה פתח וישמע הכנעני מלך ערד וגו'. למדנו כי ג' מתנות עליונות נזרמו לישראל ע"י משה אהרן ומרים. מן בזכות משה. ענני כבוד בנכות אהרן. באר בזכות מרים. וכלם נאחזים למעלה. מן בזכות משה. שכתוב הנני מסמיר לכם לחם מן השמים [קפה] מן השמי"ם זה משה. ג) ענני כבוד בזכות אהרן. שכתוב ד) אשר עין בעין נרא"ה אתה ה' וגו' [קפנ] וכתוב וכסה ענן הקמרת. מה שם שבעה. אף כאן גם כן שבעה. שהרי בקמרת ז' עננים מתקשרים באחד. ואהרן הוא הראש לכל שבעת העננים [קפנ] והוא מקשר בו לששה האחרים בכל יום. באר בזכות מרים [קפנ] שהרי היא בודאי נקראת באר. ובספר הארות מובא ותצב אחותו מרחוק לדעה וגו'. זו היא באר מים חיים [קפנ] והכל קשר אחד. מתה מרים נסתלקה הבאר. שכתוב ולא היה מים לעדה. ובשעה ההיא בקשה באר אחרת להסתלק. זו שהיתה שכיחה עם ישראל [קנ] וכאשר דאתה ששה עננים שהיו נקשרים עליהם התקשרה גם היא בהם. מת אהרן נסתלקו אותן העננים. ונסתלק הענן של הבאר עמדם. בא משה והחזירם. והו שכתוב ה) עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם. מתנות ודאי. אותן המתנות שהיו בתחלה הבאר והעננים. באר. זו הבאר של יצחק. עננים. אלו העננים של אהרן. א"ר יצחק מפני מה זכה אהרן לזה. לפי שהוא המקשר להעננים. והוא מקשר כל יום ויום לכלם ביחד [קפנ] ומתברכים כלם על

טראה בקומות ה) מלאכי ה' ב) 97 קנ ג) 97 קנ. ד) כמדנר י"ד ה) תניס ס"ח

זין הזהר

וערבי נחל מסערה דחל נפקין גבוראן. ובהאי יומא מתערי ומסיימי. בהאי יומא כתיב וישב יצחק ויחפור את בארת המים. בארת כתיב חסר [קפנ] וישב. מהו וישב. אלא יומא קדמא דירחא שירוסא דדינא כוס בכל עלמא. ויצחק קיימא לכרסיה למידן עלמא. ובהאי יומא וישב יצחק להתערה דינן ולסיימא דינן. ויחפור את בארת המים. לארקא גבורין לכנסת ישראל להתערה למיא [קפנ] דהא מיא בגבורין נחתין לעלמא. א"ר יוסי ה' תנינן ערבה דמיא לשפון בהאי יומא מאי היא. א"ר חייא אע"ג דלדרשא הוא דלתי הכי הוא ודאי. דהא בהאי יומא בשפון תליא [קפנ] בהאי יומא פקיד מלכא למיבז פתקין לסגיסרא. ומסיימי דינן ואסתים לישראל בישא מעלמא. ביומא קדמא דירחא שירוסא דדינא הוא. וסיומא הוא בהאי יומא והא אתמר. תא חזי ביומא דא שלמין ומסיימי עמין עכו"ם ברכאן דלהון ושראן דדינא. וישראל ביומא דא מסיימי דינן דלהון ושראן בצרכתא. דהא ליומא אתרא זמינן לאשתעשע במלכא לנפלא מניה ברכאן לכל סתא. ובהאי חודשא לא משתכחי במלכא אלא ישראל בלחודיהו ומאן דיתב עס מלכא ונסל ליה בלחודיה. כל מאי דבעי שאל וייביז ליה. וע"ז ישראל שראן ועמין עכו"ם מסיימי. וע"ז כתיב ה) אהבתי אתכם אמר ה' וגו' :

ב) בסכת תשבו שבעת ימים. רבי יהודה פתח וישמע הכנעני מלך ערד וגו'. תנינן ג' מתנות עלאין אודמנו לכו לישראל ע"י משה אהרן ומרים מן בזכות משה. ענני כבוד בזכות אהרן. באר בזכות מרים. וכלם נאחזים למעלה. מן בזכות משה דכתיב סגני ממסיר לכם לחם מן השמים [קפה] מן השמי"ם דא משה. ג) ענני כבוד בזכות אהרן. דכתיב ד) אשר עין בעין נרא"ה אתה ה' וגו' [קפנ] וכתוב וכסה ענן הקמרת. מה להלן שבעה. אף כאן נמי שבעה. דהא בקמרת שבעה עננין מתקשרין כחדא. ואהרן ריבא לכל שבעה עננין הוא [קפנ] והוא קשר לשיש אחרים ביה בכל יומא. באר בזכות מרים [קפנ] דהא היא ודאי באר אתקרי. ובספרא דלגזרתא ותלכז אחותו מרחוק לדעה וגו'. דא היא באר מים חיים [קפנ] וכלא קשורא חד. מתה מרים אסתלק באר דכתיב ולא היה מים לעדה. ובהאי שעתא בעלת באר אהרא להסתלקא. דהת שכיחה עמון דישראל [קנ] וכד חמאת שיתא עננין דהוון קשרין עליהו אסתקרת איכי בכו. מית אהרן אסתלקו אינון עננין. ואסתלק עננא דבירא עמון. אתא משה ואסדר לכו. הס"ד ה) עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם. מתנות ודאי. אינון מתנות דהוון בקדמיתא באר ועננין. באר. דא באר דיצחק. עננים. אלין עננים דאהרן. א"ר יצחק מאי פעמא זכה אהרן לזה. בגין דאיכו קשיר לעננים. ואיכו אקשיר כל יומא ויומא לכלסו כחדא [קפנ] ואתברכאן כלסו על

[קפנ] זו המלכות שיעקר בנינה מן הגבורות : [קפנ] כי לכך נקראים גבורות גשמים : [קפנ] פ"י להרכות כתפלה ותחנונים ביום הנשענא רבה : [קפה] השמי"ם סמנו על תפארת שהוא שורש משה סלנאו ושורש יעקב מלכר : [קפנ] נרא"ה אותיות אהרן וסוף הפסוק הוא ועננין עומד עליהם : [קפנ] ו' עננים היינו הארת הו' ספירות. ואהרן שמדתו חסד הוא להם בבחי' ראש כי חסד היא ספירה הראשונה : [קפנ] כי שורשה במלכות שנקראת באר : [קפנ] פ"י זו המלכות ונקראת אחותו של משה כי משה הוא בתפארת שנקרא בן המלכות ונקראת בת. והוון שאמר וכלא קשורא חד. מ"י מה שאומר שהבאר בזכות מרים ומה שאומר על ותצב אחותו מרחוק דא באר מים חיים כל זה הוא קשר אחד שענינים אחד : [קנ] היינו השכינה הקדושה. [קפנ] סוד עבודת הקשרת. כי קשרת משמעותו התקשרות :

על ידיו. תא חזי על כל חסד דעבד קב"ה לישראל. קשר עמיהו ז' ענני יקירן. וקשר ליה בכנסת ישראל. דהא ענגא דילה אתקשר בשיחא אחרנין. וזכלוהו שבעא אולנו ישראל במדברא. מאי עממא צנין דכלהו קשרא דמדינותא ניכוה [קנב] וע"ד בסכות תשבו שבעת ימים מאי קא מיירי. צנין דכתיב ה' צללו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי. בעי בר כש לאחזאה גרמיה דיתבי תחות ללא דמדינותא תא חזי על איונו צנין דקאים אהרן הוה ישראל צללא דמדינותא תחות אליו עננין בחר דמית אהרן אסתלק ענגא חד דהוא ייזיגא דכלא וכד האי אסתלק אסתלקו כל שאר עננין עמיה ואתחיואו כללו בגרמיותא והא אוקמיה דכתיב ויראו כל העדה כי גוע אהרן. אל תקרא ויראו אלא ויראו. מיד וישמע הכנעני מלך ערד וישב ענגב כי בא ישראל דרך האתרים שיט דאסתלקו איונו עננים ומית תירא דברבא דכל היינו גנטי אסתקשו ביה.. איך אבא וישמע הכנעני מאי קא מיירי הכא בחר דאסתלקו איונו עננים אלא כנען כתיב ביה ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו הכא אוליפנא מאן דאפיק גרמיה מללא דמדינותא אסתיו ליהו עבד לעבדי עבדין. הס"ד וילחס בישראל וישב מזנו שבי כסל עבדין מישראל לגרמיה וע"ד כתיב כל האורה בישראל ישבו בסכות. כל מאן דאיוו יזרשא ונועא קדישא דישראל ישבו בסכות תחות ללא דמדינותא [ה' ג] ייאן דליתיה מנזעא וזרשא קדישא דישראל לא יתיב ביה ויפיק גרמיה מתחות ללא דמדינותא וכל מאן דיתבי תחות ללא דמדינותא אחסין חירו ליה ולצניו לעלמין ואסתברך ברכתא עלאה. ומאן דאפיק גרמיה מללא דמדינותא אחסין גלותא ליה ולצניו כיה דכתיב וילחס בישראל וישב מזנו שבי. (ג) בסכת תשבו חסד דא ענגא חד דכלהו קשרין ביה [הזל] דכתיב כי ענן ה' עליהם יומם. וכתיב ובעמוד ענן אתה הולך לפנים יומם. דא הוא ענגא דאהרן דאקרי יומם. דכתיב (ג) יומם יאוש ה' חסדו. דא ענגא חד דכפיל עמיה חמס אחרנין ואיונו שית. וענגא אחרא דכתיב ובעמוד אש לילה [קנה] דא כהרא ליה לישראל מנהירו דאיונו שית

רבי אלעזר פתח (ד) כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך וגו'. האי קרא על כנסת ישראל אמר. בשעתא דהוה אולא במדברא עמיהו דישראל זכרתי לך חסד נעורייך. דא ענגא דאהרן דנפלא בחמס אחרנין דאסתקשו עלך ונהירו עלך. אהבת כלולותיך. דאכלילו ואעסרו לך. ואסתקו לך ככלה דמעדי תכשימא וכל כך למא צנין לכתך אחרי במדבר בחרך לא זרועה תא חזי בשעתא דצ"נ יתיב במדורא דא ללא דמדינותא שכימא פרסא גדפסא עליה מלעילא. ואברהם ומחיה לדיקא אחרנין שויין מדוריהון עמיה. הס"ד בסכת תשבו שבעת ימים. שבעת ימים כתיב ולא שבעת ימים [ה' ג] כנוונא דא כתיב כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו' וצני צ"נ למחדי בכל יומא ויויא באנפין נהירין באופייון אליו דשריין עמיה ואיך אבא כתיב בסכות תשבו

מראה מקומות ט עיר ב' (ג) דף קג: א) תניס מ"ד (ד) ימ"י ב'

זו הזהר

על ידיו. בוא וראה על כל חסד שעשה הקב"ה לישראל. קשר עמיהו ז' ענני כבוד. וקשר אותם בהשכינה הקדושה. שהרי הענן שלה נקשר בששה דאחרים. ועם כל השבעה הלכו ישראל במדבר. מה הטעם. לפי שכלם קשר של דאמונה הם [ה' ג] וע"כ בסכות השבו שבעת ימים. ומה ענינו צ"ל. לפי שכתוב ה' בצללו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי. צריך האדם להראות עצמו שיושב תחת צל האמונה. בוא וראה כל אהרן השנים שאהרן היה קים היו ישראל בצל דאמונה תחת אליו העננים. לאחר שמת אהרן נסתלק ענן אחד שהוא הימין של הבל. וכאשר זה נסתלק נסתלקו כל שאר עננים עמו. והיו נראים כלם ברטרונם. ודרי נתבאר שכתוב ויראו כל העדה כי גוע אהרן. אל תקרא ויראו אלא ויראו. מיד וישמע הכנעני מלך ערד וישב ענגב כי בא ישראל דרך האתרים. מע שנסתלקו אותן עננים וימת החיור הגדול שכל אותן העננים היו נקשרים בו א"ר אבא וישמע הכנעני. מה ענינו כאן לאחר שנסתלקו אותן העננים. אלא כנען כתיב בו ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. כאן למדנו מי שמוציא עצמו מן צל האמונה ראוי היא להיות עבד לעבדי עבדים. זש"כ וילחס בישראל וישב מזנו שבי. יקח עברים מישראל לעצמו. וע"כ כתוב כל האורה בישראל ישבו בסכות. כל מי שהוא משרש ונוע דקדוש של ישראל ישבו בסכות תחת צל האמונה [קנב] ומי שאינו מן הגזע והשרש הקדוש של ישראל אל ישב בסכות. ויוציא עצמו מתחת צל דאמונה.. וכ"כ מי שישב תחת צל האמונה נוהל חירות לעצמו ולבניו לעולם. ונתברך בברכה העליונה. ומי שמוציא עצמו מן צל האמונה נוהל גלות לעצמו ולבניו. ככתוב וילחס בישראל וישב מזנו שבי. (ג) בסכת תשבו חסד. זה הענן האחר שכלם נקשרים בו [הזל] שכתוב כי ענן ה' עליהם יומם. וכתיב ובעמוד ענן אתה הולך לפניהם יומם. זה הוא הענן של אהרן שנקרא יומם. שכתוב (ג) יומם יצוה ה' חסדו. זה הענן דאחר שלוקח עמו חמשה האחרים והם ששר. וענן אחר שכתוב ובעמוד אש לילה [קנה] זה היה מאיר לישראל מן האור של אותן הששה:

רבי אלעזר פתח (ד) כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך וגו'. מקרא הוה על השכינה הקדושה נאמר. בשעה שהיתה מהלכת במדבר עם ישראל. זכרתי לך חסד נעורייך. זה הענן של אהרן שנכע עם חמס האחרים שהיו נקשרים עליו ומאירים עליו. אהבת כלולותיך. שרכלילו והכתירו לך. והתקינו אותך ככלה תערה עדיה. וכל כך למא. בשביל לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה. בוא וראה בשעה שהאדם יושב ברירה זו שהיא צל האמונה. פורסת השכינה כנפיה עליו מלמעלה. ואברהם וחמשה צדיקים האחרים ישימו סדורם עמו. זש"כ בסכת תשבו שבעת ימים. שבעת ימים כתוב ולא בשבעת ימים [ה' ג] כרמיון זה כתוב כי ששת ימים עשה ה' את השמים וגו'. וצריך האדם לשמח בכל יום ויום בפנים מאירים עם האורחים האלו השוכנים עמו. וא"ר אבא כהוב בסכות תשבו

קנב: כי הם מורים על ה' ספירות ימי הבין, [קנב] היינו צל עולם הבינה שהוא מקור כל מיני חיות: וק' ד] זה הענן סכת ספירת החסד. וקנה] זה הענן סכת ספירת המלכות: [קנב] הכונה שהשבעת ימים היינו ה' ספירות ישבו בכ"ת להיות אשיוון במח שיאירו שם הארחה.

תשבו שבעת ימים. ואח"כ כהוב ישבו בסכות. בתחלה תשבו ואח"כ ישבו. אלא הראשון להאורחים והשני לבני העולם. הראשון להאורחים. כהנהגת רב המנינא הוקן כשהיה נכנס לסוכה היה שמח. ועמד אצל פתח הסוכה מבפנים ואמר. נזמן להאושפיון. היה מסרר השלחן ועמד על רגליו ומברך [הזן] ואמר בסכות תשבו שבעת ימים. תשבו אושפיון עליונים תשבו. תשבו אושפיון האמונה תשכו. הרים ידיו ושמח ואמר אשרי הלקנו אשרי חלקם של ישראל. שכתוב כי חלק ה' עמו וגו'. ואחר זה ישב. ישבו השני לבני העולם. כי כל מי שיש לו חלק בעם ישראל ובארץ הקדושה ישוב בצל האמונה לקבל האורחים. לשמוח עמדם בזה ובעולם הבא. ה' וצריך לשמוח לעניים. מה הטעם. לפי שהחלק של אותן אושפיון שהזמין שייך להעניים. וזה הוישב בצל הזה של האמונה. הזמין אושפיון עליונים האלה אושפיון האמונה ואינו נוהן להם חלקם. עומדים כלם סמנו ואומרים (ג) אל תלחם את לחם רע עין וגו'. נמצא שזה השלחן שערך של הוא ואינו של הקב"ה. עליו כתוב (ג) וזריתי פרש על פניכם וגו'. פרש הניכם ולא הני. וי לו לאיש הדוא בשעה שאותן אושפיון האמונה עומדים משלחנו. וא"ר אבא אברהם כל ימיו היה עומד בפרשת דרכים להזמין אורחים ולערוך שלחן לפניהם. עבשו שמוזנים לו ולכל הצדיקים ולדוד המלך ואין נותנים להם חלקם. עומד אברהם משלחנו וקורא. סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה. וכלם הולכים אחריו. יצחק אומר (ד) ובמזן רשעים תחטר. יעקב אומר (ה) פתך אכלת הקיאנה. ושאר כל הצדיקים אומרים (ו) כי כל שלחנות מלאו קיא צואה בלי מקום. דוד המלך אומר (ז) אך לשקר שמרתו את כל אשר לוח] והוא משלים עונשו. שכתוב (ח) ויהי כעשרת הימים ויגף ה' את נבל וימת. מה ענינו. אלא לפי שדוד היה מבקש מנבל להיות אורח אצלו וימאן נבל. וזה האיש הזמין לדוד להיות אושפיון שלו ולא נתן לו חלק. ובאותן עשרה ימים שדוד המלך רן את העולם נדון איש ההוא על זה [קטא] שגמל לדוד רעה יותר מנבל. א"ר אלעזר התורה לא המריחה על האיש יותר אלא כמו שהוא ביכולת. שכתוב איש כשהנתן ידו וגו'. ואל יאמר האיש אני אכל ואשתה ואשבע תחלה. ומה שישאר אתן לעניים. אלא ראשית הב"ה להאורחים יכבד. ואם הוא משמח להאורחים ומשביעם הקב"ה שמח עמו. אברהם קורא עליו (ט) אז תתענג על ה' וגו'. ויצחק קורא עליו (י) כל כלי יוצר עליך לא יצלה. א"ר שמעון פסוק זה דוד המלך אומר. לפי שכל כלי ויין של המלך וכל מלחמות המלך בירי דוד נפקדו. אבל יצחק אומר (יא) נבור בארץ יהיה זרעו וגו'. הן ועושר בביתו וגו'. יעקב אומר (יב) אז יבק"ע כשחר אורך וגו'. שאר הצדיקים אומרים (יג) ונתן ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך וגו' [קטג] דוד המלך אומר כל כלי יוצר עליך לא יצלה. שהרי הוא על כל כלי ויין שבעולם

תשבו שבעת ימים ולצטר יסבי נסכות בקדמיתא תשבו ולצטר יסבו חלל קדמחה לחושפיו תנינה לבני עלמא קדמחה לחושפיו. כי סא דרב תנינא סבא כד סוס עייל לסיכה סוס חדי. וקאים על פתרה דסוכה מלגלו ואמר. נזמן להאושפיון. מסדר פתורה וקאים על רגליו ויצרך [הזן] ואמר בסכות תשבו שבעת ימים. תיבו אושפיון עלחין תיבו. תיבו אושפיון מהימניתא תיבו. אריס ידיו וחדי ואמר זכאה חולקנא זכאה חולקבון דישראל. דכתיב כי חלק ה' עמו וגו'. וסוס יתיב. תנינא לבני עלמא. דמאן דלית ליה חולקא בעמא ובארעא קדישא יתיב בללא דמהימנותא לקבלא אושפיון. למחדי כהוי עלמא ובעלמא דלתי. (א) וצעי למחדי למסכני. מאי פעמא. בגין דחולקא דליון אושפיון דזמין דיסכני סוא. והאי דתיב בללא דא דמהימנותא ואזמין אושפיון חלון עלחין אושפיון מהימנותא חל יתיב לון חולקבון. כלסו קיימי מניה ואמרי (ב) אל תלחם את לחם רע עין וגו'. אשתכח דהאי פתורא דתקין דליה סוא ולאו דקב"ה. פליה כתיב (ג) וזריתי פרש על פניכם וגו'. פרש הניכם ולא חני. ווי ליה להסוא ב"ג בשעתא דחלון אושפיון תימנותא קיימי מפתוריה. וא"ר אבא אברהם כל יומיו סוס קאים בפרשת אורקין לומנח אושפיון ולתקנא לון פתורי. הסתא דזומנין ליה ולכלסו לדיקיא ולדוד מלכא ולא יסבין לון חולקבון אברהם קאים מפתוריה וקארי סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים האלה. וכלסו סלקין אצתריה. ינחק אמר (ד) ובמזן רשעים תחטר. יעקב אמר (ה) פתך אכלת תקיאנה. ושאר כל לדיקיא אמרי (ו) כי כל שלחנות מלאו קיא סואה בלי מקום. דוד מלכא אמר (ז) אך לשקר שמרתו את כל אשר לוח] ואלסיס דינוי. דכתיב (ח) ויהי כעשרת הימים ויגף ה' את נבל וימת. מאי קא מיירי. בגין דדוד שאל לנבל דיתעביד ליה אושפיון ולא בעא. ודא זמין ליה ולא יתיב ליה חולקא ובאיון עשרה יומין דדיד מלכא דחין עלמא אסתן סואה ב"ג על דא [קטא] דאלסיס ליה ביש יתיר מנבל. א"ר אלעזר אורייתא לא אפרה עליה דבר נס יתיר חלל כמה דיכול. דכתיב איש כשהנתן ידו וגו'. ולא לימא איניס חכיל ואשבע וארווי בקדמיתא. ומה דיסתאר אתן לחסכני חלל רישא דכלא דלחושפיון סוא. ואי חדי לחושפיון ורווי לון קב"ה חדי עמיס. אברהם קארי עליה (ט) אז תתענג על ה' וגו'. וינחק קארי עליה (י) כל כלי יוצר עליך לא יצלה. א"ר שמעון סאי דוד מלכא קאמר ליה. בגין דכל זיינין דמלכא וקרבין דמלכא בידוי דדוד אסתקדו. אבל ינחק קאמר (יא) נבור בארץ יהיה זרעו וגו'. הון ועושר צביתו וגו'. יעקב קאמר (יב) אז יבק"ע כשחר אורך וגו'. סאר לדיקיא אמרי (יג) ונתן ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך וגו' [קטג] דוד מלכא קאמר כל כלי יוצר עליך לא יצלה. דהא סוא על כל זייני עלמא

מראה מקומות (א) דף קד. (ב) משני כ"ג (ג) מלאכי כ' (ד) משני י"ג (ה) שם כ"ג (ו) יסעי' כ"ח (ז) שמואל א' כ"ה (ח) שם (ט) יסעי' כ"ה (י) שם כ"ד (יא) תלים ק"ב (יב) יסעי' כ"ח (יג) שם

דו הזהר

[קטו] סברך לישב בסוכה כי ברכת הסוכה צריכה להיות עובר לעשייתו: [קטז] היינו לשנה הבאה בין כסא לעשור יהי נדון אותו האיש על רעתו הגדולה טרעת נבל. כי נבל לא הזמין לדוד וזה הזמין ולא נתן כלום לעני שיהנה מסעודתו במקום דוד: [קטז] יעקב אומר או יבקע. כי יבק"ע איתיות יעקב. וגם שיעקב הוא בבחי' שבש המאיר. ופרש בתפארת שמש הרפואה. שאר הצדיקים משה אהרן יוסף שם נה"י הלא הם כלי ההשפעה להשביע לישראל בשפע קדושה:

אתפקד. זכאה חולקיה דבר נש דזכי לכל האי. זכאה חולקיסון לדיוקיא בעלמא דין ובעלמא דלתי. עליהו כתיב ועמד כלם לדיוקיס וגו':

רעיא מהימנא

א) שבעת ימים תקריבו אשה לה'. פקודה דא לקרבה קרבינין בכל יומא. וקרבינא דא ליס חולקא לכלא בהדותא דבניו. בגין דלכו אחינן בחילנא [ר] ענפין דלתתא דלנבי שרשא דלילנא כלכו אתברכאן בגין חילנא אע"ג דלית בכו תועלתא כלכו אתברכאן ובחדותא דישראל באצוהו דלעילא ידבי חולקא דברכאן לכל חינון שאר עמין דלית לון אחידו באילנא ואתאחדו בכו בישראל. וכל חלין קרבינין למיבז מוזנא לחינון ממנן דשאר עמין. דהא מנז רחימו דקא רחיס קב"ה לבניו צפי דלכו. יסון רחימין דלכו. ורזא דא נ) ברלות ס' דרכי איש נס אויביו שלים אתו. אפילו כל חינון מקצרני עלאי כלכו אהדרן רחימין לישראל. וכד חילין דלעילא אהדרן רחימין לישראל כל חינון דלתתא על אתת כחז ובחז. ואי תימא לסון סוון מקרבי קרבינין לאו סכי אלא כלא לקב"ה סליק ומתקרב. ואיהו פריש מוזנא לכלכו אכלוסין דספרין אחרנין. דיתסגון בהסוה דורנא דבניו ויתסדרון לרחימין דלכו וידעון עילא ותתא דהא לית עמא כעמא דישראל. דחינון חולקיה ועדיה דקב"ה. יחסתלק יקרא דקב"ה עילא ותתא כדקא יאות. וכל אכלוסין עלאין פתחי ואמרי מי כעמד ישראל גוי אחד בארץ

ג) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וגו'. פקודה דא ליסול לולב ביהאי יומא באינון זינין דיליה. וסאי רזא אוקימנא ואוקויהו חבריא כמה דקב"ה נסיל לון לישראל בהני יומין וחדו ציון און. סכי ישראל נסלי ליה לקב"ה לחולקסון ותדאן ציה ודא סוה רזא דלולב ומינין דביה דליהו רזא דיוקנא דאדם [ר] וסא אתמר ד) לולב דא דליק. דדמי לחוס הסדרה. דביה ח"י חולין לקבל ח"י נענועין דלולב ואינון לקבל ח"י ברכאן דללותא. ולקבל ח"י אוכרות דסבו לה' בני אלים. ולקבל ח"י אוכרות דקריאת שמע ונענוע לית ספרין בהושבן ג' נענועין בכל ספרא חינון ח"י. לולב צימין כלי ו' מינין. דחינון ג' הסכי גדולה גבורה תפארת. ודמיין לתלת גוני דעילא. צ' בדי ערבות נלה וסוד. ודמיין לתרין שפון. לולב יסוד. דומה לשדרה דביה קיומא דכל גרמין. ועליה אמר דוד כל עלמותי תאזרנה ס' מי כמוך. אתרנ מלכות. דמיא ללבא דביה סרסורין. ונענועין דלל חינון משותפין צנענועין דנשילת לולב וחיוני ח"י סאנא ס' הושיעה נא. ח"י ח"י בהודו תהלה וסוף ח"י ס' דנשילת לולב. סרי ע"ב. ובגין דא לולב צנענועין חס. וד מינין דלולב סא חסד דרועא ימינא. ובגין דא תקינו לולב

מראה מקומות א) דף ק"ג ב) משלי פ"ו א) דף ק"ד ז) פתח דב

זיו הזהר

נפקד. אשרי חלקו של האדם הזוכה לכל זה. אשרי חלקם של הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא. ועל ישראל כתוב ועמד כלם צדיקים וגו':

רועה הנאמן

א) שבעת ימים תקריבו אשה לה'. מצוה זו להקריב קרבנות בכל ימי החג, וקרבן זה הוא לבעבור שיהי' חלק לכל בשמחת בניו. לפי שכלם נאחזים בהעץ [ה] הענפים שלמטה שאצל שורש העץ כלם מתברכים בשביל העץ. אע"פ שאין בהם תועלת כלם מתברכים. ובשמחת ישראל עם אביהם שלמעלה נוהגים חלק של ברכות לכל שאר האומות שיש להם אחיזה בהעץ ונאהזים בישראל. וכל אלו הקרבנות ליתן שפע מוון לאיתן הממונים ש' שאר האומות, שהרי מתוך האהבה שאוהב הקב"ה לבניו רוצה שכלם יהיו אוהבים שלהם. וסוד הדבר נ) ברצות ה' דרכי איש נם אויביו ישלים אתו. אפילו כל אותן מקטרינים העליונים כלם נהפכים לאוהבים של ישראל. וכאשר החילול שלמעלה נהפכים לאוהבים של ישראל כל אותן שלמטה על אחת כמה וכמה. ואפשר תאמר שאליהם היו מקריבים הקרבנות. לא כן. אלא הכל להקב"ה עלה ונקרב. והוא מחלק מוון לכל החילות של צדדים אחרים. שיהנו בסתנה ההיא ש' בניו ויהפכו לאוהבים שלהם. וידעו למעלה ולמטה שאין נמצא עם כעם ישראל. שהם חלקו ונורלו של הקב"ה. ונתעלה כבודו של הקב"ה למעלה ילמטה כראוי. וכל החילות העליונים פותחים ואומרים מי כעמד ישראל גוי אחד בארץ.

ג) ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וגו'. מצוה זו ליסול לולב ביום הזה עם שאר המינים שלו. וסוד זה ביארנו ונתבאר אצל החברים. כמו שהקדוש ברוך הוא לוקח את ישראל בימים דאלד ישפ"ה בהם. כן גם ישראל לוקחים לו להקב"ה שיריד לחלקם ומשפחים בו. וזה הוא סוד הלולב עם שאר דמינים שלו שהוא סוד תמונת האדם [ר] וזה נתבאר. ד) לולב זה צדיק. שרומה לחוט השדרה. שבו ח"י חוליות כנגד ח"י נענועים של הלולב. והם כנגד ברכות התפילה. וכנגד ח"י אוכריה דהבו לה' בני אלים. וכנגד ח"י אוכרות שבקריאת שמע. והנענועים לששה צדדים כמספר ג' נענועים בכל צד הרי הם ח"י. לולב בימין כולל ו' מצות. שהם ג' הדסים. נגד גדולה גבורה תפארת. ודומים לשלשה גונים שבצין. ב' בדי ערבות נגד נצח והוד. ודומים לב' שפתים. לולב נגד יסוד. דומה לשדרה שבו קיום. כל העצמות. ועליו אמר דוד כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. אתרנ נגד מלכות. דומה ללב שבי המחשבות. והנענועים שבהלל הם משותפים בנענועים של נשילת לולב. והם ח"י באנא ה' הושיעה נא. ח"י ח"י בהודו תהלה וסוף. ח"י של נשילת לולב. הרי ע"ב. ולפיכך לולב כמספר חס. וד מינים של לולב הרי חסד דוע הימניה. ולפיכך תקנו לולב

[ח] זה עץ החיים הירוע: [ז] סוד תמונת אדם. הא ביצר. משה של ראש הלולב שלמעלה נגד ראש האדם. והיינו נגד נ' ספירות הראשונות בח"ב. ג' הדסים אתר מיטין הלולב ואחר בשמאלו ואחר באמצע נגד חסד דרועא ימינא נבורה דרועא שמאלא תפארת נופא. ב' ערבות אחת מיטין ואתת בשמאל נגד נצח והוד תרין סככי קשופ. שדרה של הלולב עד למטה נגד שדרה שבאדם עם חליותיה המקושרת עם היסוד. והאתר נגד מלכות:

לולב בימין לצד החכד. אתרנ שהוא יב לצד הגבורה לשמאל. ולפי שאתרנ דומה ללב הקנו שיהיה בצד שמאל. כמו שביארו לולב בימין ואתרנ בשמאל. והם כנגד זכר ושומר. והארם שנוטל שניהם הוא עמוד האמצעי. לולב בימינו ואתרנ בשמאלו:

א) בסבת תשבו שבעת ימים. מצוה זו לישב בסוכה. והיא אוקימתא בגין לאתחזקה דיכרחל יתבי צרוח דמסימנותא בלא דחילו כלל. דהא מקטרגא אתפרש מנייהו וכל יתן דליהו צרוח דמסימנותא יתיב בסוכה כמה דאוקימתא דכה: כל האזרח בישראל ישבו בסכות. מאן דליהו צרוח דמסימנותא ויזרעא ושרשא דישראל ישבו בסכות וזוא דא אתמר בכמה דוכתי (ג) כתיב בחמשה עשר יום לחג השבועי הזה חג הסכות וגו' וכתיב וחתם אתו חג לסי שבעת ימים בשנה. בחמשה עשר. מצד של ירה. וחתם אתו. דה את י. עמודא דלאמלטיא שבעת ימים מסערה דבת שבע דליהו מלכות. ג' אבסן רעיא ייסימנא אהרן יוסף ודוד הא אינון שבע לקבל שבע ספיראן. אבנין ז' ספיראן אמר קרא כי בסכות השבועי את בני ישראל בהוליא אותם מארץ מצרים. בשבעה ענני כבוד. סיכיא באת י ליחי צרוח דתרון דרגין הויה אדני. וסכי סליק סוכיא בחושבן יאהרדנהוי. אינון תרון כרובים הסיכיים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו. ואית עשרה טפחים בכרובים ופתח לעילא מרגליהון עד רישיהון ומעילה לתתא מרישיהון עד רגליהון דלינון עשרה עשרה. היינו ירה. וסרין על עשרה טפחים דארון וכפרת היינו י. ובג"כ שיעורא דסוכה אמרו רבנן לא פחות מעשרה ולא למעלה מעשרים.. לא פחות יעשר דהיה מלכות עשיראה דכל דרגין ולא ליעלה מעשרים דהיה ב בתר עליון. דלא שלטא ביה עינת ע"כ ר"י

א) בסבת תשבו שבעת ימים. מצוה זו לישב בסוכה. והרי ביארנו בשביל להראות שישראל יושבים בסוד האמונה בלי פחד כלל. שהרי המקטרג נפרד מהם. וכל מי שהוא בסוד האמונה ישב בסוכה. כמו שביארנו שכתוב כל האזרח בישראל ישבו בסכות. מי שהוא בסוד האמונה ומזרע וגזע ישראל ישבו בסכות. וסוד זה נתבאר בכמה מקומות. (ג) כתוב בחמשה עשר יום לחג השבועי הזה חג הסכות וגו'. וכתוב וחתם אתו חג לה' שבעת ימים בשנה. בחמשה עשר. מצד של ירה. וחתם אתו. זו אות י. עמוד האמצעי. שבעת ימים. מצד של בת שבע שהיא מלכות. ג' אבות רועה הנאמן אהרן יוסף ודוד הרי הם שבעה נגד שבע הספירות. ובשביל ז' הספירות נאמר כי בסכות הושבת את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים. בשבעה ענני הכבוד. סוכ"ה באות י היא בסוד שתי המדרגות הויה אדני. וכך עולה סוכ"ה במספר יאהרדנהוי. הם שני הכרובים אשר סוכיים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו. יש עשרה טפחים בכרובים מלמטה למעלה מרגליהם עד ראשיהם. ומלמעלה למטה מראשיהם עד רגליהם. שהם עשרה עשרה. דיינו ירה. ועומדים על עשרה טפחים של הארון והכפרת. היינו י. ולפיכך בשיעור הסוכה אמרו החכמים לא פחות מעשרה ולא למעלה מעשרים לא פחות מעשר שהיא מלכות. עשירית של כל המדרגות. ילא ימער מעשרים. שהוא ב בתר עליון. שאין דעין שולמת בו ע"כ ר"ם.

ג) צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיב למאור ינו. א"ר אלעזר זה נתבאר. אבל למה סמך הקב"ה פרשה זו לפרשה המועדים. אלא לפי שכל פנורות העליונות כלן הן מנורות להדליק בהן שמן המטחה דעליון (ג) כמו שנתבאר. וע"י ישראל מתברכים עליונים ותחתונים ונדלקות המנורות. כמו שביארו בהכתוב עליונים וקמרה ישמח לב. שזו שמחת העליונים ודתחתונים (ה) רבי אבא אמר בוא וראה מי שאומר שאין נצרך מעשה או דבור בכל ענין. להוציאם לפועל ולעשות בהם קול (יג) תצא רודו. והרי כאן פרשה זו מוכחת. הדלקת הנרות וקמרת רכמים ביחד. [שכתוב ובהעלת אהרן את הנרות בין הערבים יקמרתה] וע"כ כתוב שמן וקמרת ישמח לב. שבעבודה זו נמצאת הדלקה ושמחה למעלה ולמטה. והתקשרותם יחד כראוי. לפי שע"י רעבודה שלמטה נתעורר פעולה למעלה. א"ר יהודה מוכח שלמטה מעורר מוכח אחר. כהן שלמטה מעורר כהן אחר. כי בהעבודה שלמטה נתעורר עבודה למעלה:

א) בסבת תשבו שבעת ימים. מצוה זו לישב בסוכה. והרי ביארנו בשביל להראות שישראל יושבים בסוד האמונה בלי פחד כלל. שהרי המקטרג נפרד מהם. וכל מי שהוא בסוד האמונה ישב בסוכה. כמו שביארנו שכתוב כל האזרח בישראל ישבו בסכות. מי שהוא בסוד האמונה ומזרע וגזע ישראל ישבו בסכות. וסוד זה נתבאר בכמה מקומות. (ג) כתוב בחמשה עשר יום לחג השבועי הזה חג הסכות וגו'. וכתוב וחתם אתו חג לה' שבעת ימים בשנה. בחמשה עשר. מצד של ירה. וחתם אתו. זו אות י. עמוד האמצעי. שבעת ימים. מצד של בת שבע שהיא מלכות. ג' אבות רועה הנאמן אהרן יוסף ודוד הרי הם שבעה נגד שבע הספירות. ובשביל ז' הספירות נאמר כי בסכות הושבת את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים. בשבעה ענני הכבוד. סוכ"ה באות י היא בסוד שתי המדרגות הויה אדני. וכך עולה סוכ"ה במספר יאהרדנהוי. הם שני הכרובים אשר סוכיים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו. יש עשרה טפחים בכרובים מלמטה למעלה מרגליהם עד ראשיהם. ומלמעלה למטה מראשיהם עד רגליהם. שהם עשרה עשרה. דיינו ירה. ועומדים על עשרה טפחים של הארון והכפרת. היינו י. ולפיכך בשיעור הסוכה אמרו החכמים לא פחות מעשרה ולא למעלה מעשרים לא פחות מעשר שהיא מלכות. עשירית של כל המדרגות. ילא ימער מעשרים. שהוא ב בתר עליון. שאין דעין שולמת בו ע"כ ר"ם.

ג) צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיב למאור ינו. א"ר אלעזר זה נתבאר. אבל למה סמך הקב"ה פרשה זו לפרשה המועדים. אלא לפי שכל פנורות העליונות כלן הן מנורות להדליק בהן שמן המטחה דעליון (ג) כמו שנתבאר. וע"י ישראל מתברכים עליונים ותחתונים ונדלקות המנורות. כמו שביארו בהכתוב עליונים וקמרה ישמח לב. שזו שמחת העליונים ודתחתונים (ה) רבי אבא אמר בוא וראה מי שאומר שאין נצרך מעשה או דבור בכל ענין. להוציאם לפועל ולעשות בהם קול (יג) תצא רודו. והרי כאן פרשה זו מוכחת. הדלקת הנרות וקמרת רכמים ביחד. [שכתוב ובהעלת אהרן את הנרות בין הערבים יקמרתה] וע"כ כתוב שמן וקמרת ישמח לב. שבעבודה זו נמצאת הדלקה ושמחה למעלה ולמטה. והתקשרותם יחד כראוי. לפי שע"י רעבודה שלמטה נתעורר פעולה למעלה. א"ר יהודה מוכח שלמטה מעורר מוכח אחר. כהן שלמטה מעורר כהן אחר. כי בהעבודה שלמטה נתעורר עבודה למעלה:

מראה מקומות א) ד' ק: ב) אהם כנס: ג) ד' ק: ד) משלי כו ס) ד' קס.

זו הזהר

א) פי' שכל הספירות למעלה הן לבעבור שיתגלה ויופיע בהן הארת השפע הנשפע מעולם החכמה ע"י התקשרותו עם עולם הבינה: [ג] מכל עשיית מצוה נעשה קול למעלה. היינו שנברא מלאך מליץ הסכרין ואומר נבראתי ע"י פלוני:

רעיא מהימנא

רועה הנאמן

(א) **מחויז** לפרכת העדת זכאל מוסד יערך אמו אהרן מערב עד בקר וגו'. פקודה לא לסדרה כהנה כלל יומא זולתינן צבי מקדשא. והא אוקימנא ברוא המנורה. ומיכו רזא כנונא דלעילא בגין דהסירו עלאה במשה רבו נחית על רישא דכהנא בקדמיתא לבתר איכו חדליק ואהסיר כל זולתינן דכתיב (ג) כשמן הסוב על סרסא יורד על הזקן וכן אהרן שיורד על פי מדותיו כשמן הסוב על הראש. לא משה רבות קדישא עלאה דנגיד ונפיק ויהתר דכשרא עמיקא דכלא [רד] ד"א דנגיד ונפיק מרישא דכל רישין סתומא דכל סתומין [רה] על הראש. על הראש ודאי רישא דלדס קדמסה [רז] יורד על זקן. לא דיוקנא יקורא כמה דלוקמוס [רז] זקן אהרן לא כהן גדול דלעילא. והסוא שמן יורד על פי מדותיו [רז] למיזון משימו נגיד ונפיק ונחית לתתאי. וכנונא לא נגיד ואתער כהנא סתאה במשה רבות לתתא. דכתיב כי שמן משחת אלסיו עליו וגו'. וע"ד אפסיב רשו לכהנא בלמודיו לסדרה זולתינן ולאדלקא להון בכל יומא תרין זמנין. לקבל נהירו דיחודא תרין זמנין. וקרבנא בכל יומא תרין זמנין וכלא אלסריך. ועל ידא דכהנא נהרין זולתינן בכלא. עילא ותתא. לתמדי חדו ולאככחא חדו בכל ספרין באדלקיפתא דזולתינן. דהא תרין הליון על ידא דכהנא לאשתכחא חיוו בכל ספרין. ואלין אינון. חלקותא דזולתינן ואקסריותא דקסרת. והא אוקימנא שמן וקסרת ישמח לב. ע"כ ר"מ.

(ג) **ויצא** בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי וגו'. א"ר יהודה ויצא. יצא מכלל החזק של ישראל. יצא מכלל הכל. יצא מכלל האמונה. וינצו במחנה. מכאן למדנו כל מי שבא מן זרע מזרח לבסוף נתפרסם לפני הכל. מי גרם לו. וזהם של חלק הרע שיש בו. שאין לו חלק בכלל ישראל. (ד) וינצו במחנה בן ישראלית ואיש ישראלית. רבי אבא אמר זה היה בן אשה אחרת. שאביו היה בעלה של שלומית. וכיון שבא עליה מצרי ההוא בחצי הלילה חזר לביתו והכיר הדבר. פירש עצמו מסנה ולא בא עליה. לקח אשה אחרת זה ליד לנה. והוא נקרא איש ישראלית. והאחר בן ישראלית. ר' יצחק אמר איש הישראלי בעלה של שלומית היה. ר' יהודה אמר בן בעלה של שלומית באשה אחרת היה. א"ר יצחק נצו ביחד ואמר לו המעשה מן אמו. וכי אביו היה זה שנהרג ע"י השם הקדוש. כמו שביארנו כמה שכתוב הלהרגני אתה אומר. שהרי בכח השם הקדוש הרנו משה. וע"כ הוציא דבור רע כנגדו. והוה שכתוב ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל. מהו ויקוב. א"ר אבא ויקוב ודאי. כמש"כ (ה) ויקוב חור בלחמו. נקיב מתי דכוס סתים ושם אמו שלומית בת דבריו. עד נכאן סתים שמא דלמיה. כיון דכתיב ויקוב נקיב שמא דלמיה. ויביאו אותי

לא

(מראה מקור) (א) דף סח. (ב) תלים קל"ג (ג) דף קה (ד) דף קי (ה) ענינים כ"י י"ג

זיו הזהר

(א) **מחויז** לפרכת העדת באהל מועד יערך אתו אהרן מערב עד בקר וגו'. מצוה זו שיסדר הכהן בכל יום הנרות בבית המקדש. והרי ביארנו בסוד המנורה. וסוד הכהן שהוא כדמיון שלמעלה. לפי שאור העליון בשמן המשחה יורד על ראש הכהן בתהלה. ואח"כ הוא מדליק ומאיר כל הנרות. שכתוב (ג) כשמן המוב על הראש יורד על הזקן וכן אהרן שיורד על פי מדותיו. כשמן המוב על הראש. זה שבן משחת קודש העליון הנמשך והיוצא ממקום הגהר העמוק מכל [רד] ד"א שנמשך ויוצא מן ראשית כל ראשית נסתר כל נסתרות [רה] על הראש. על הראש בודאי. ראש העולם שנקרא אדם קדמון [רז] יורד על הזקן. זה זקן של כבוד כמו שנהבאר [רז] זקן אהרן. זה כהן הגדול שלמעלה. ושמן ההוא יורד על פי מדותיו [רז] ומאותו השמן נמשך ויוצא ויירד לתחת נים. וכדמיון זה נמשך ונתעטר כהן התחתון בשמן המשחה למטה. בכתוב כי שמן משחת אלסיו עליו וגו'. וע"כ ניתנה רשות להכהן בלבדו לסדר הנרות ולדליק בכל יום ב' פעמים. כנגד הארת היחוד שני פעמים. וקרבן בכל יום ב' פעמים. והב"ל נצרך. ועל ידי הכהן מאירים הנרות בכל. למעלה ולמטה. לשמוח בשמחה ולהשפיע שמחה בכל הצדדים בכח הדלקת הנרות. שהרי שתי אלה העבודות ע"י הכהן. שתיהן נמצאות בשמחה בכל הצדדים. ואלו הם. הדלקת הנרות והקסרת הקסרת. והרי ביארנו בכתוב שמן וקסרת ישמח לב. ע"כ ר"מ.

(ג) **ויצא** בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי וגו'. א"ר יהודה ויצא. יצא מכלל החזק של ישראל. יצא מכלל הכל. יצא מכלל האמונה. וינצו במחנה. מכאן למדנו כל מי שבא מן זרע מזרח לבסוף נתפרסם לפני הכל. מי גרם לו. וזהם של חלק הרע שיש בו. שאין לו חלק בכלל ישראל. (ד) וינצו במחנה בן ישראלית ואיש ישראלית. רבי אבא אמר זה היה בן אשה אחרת. שאביו היה בעלה של שלומית. וכיון שבא עליה מצרי ההוא בחצי הלילה חזר לביתו והכיר הדבר. פירש עצמו מסנה ולא בא עליה. לקח אשה אחרת זה ליד לנה. והוא נקרא איש ישראלית. והאחר בן ישראלית. ר' יצחק אמר איש הישראלי בעלה של שלומית היה. ר' יהודה אמר בן בעלה של שלומית באשה אחרת היה. א"ר יצחק נצו ביחד ואמר לו המעשה מן אמו. וכי אביו היה זה שנהרג ע"י השם הקדוש. כמו שביארנו כמה שכתוב הלהרגני אתה אומר. שהרי בכח השם הקדוש הרנו משה. וע"כ הוציא דבור רע כנגדו. והוה שכתוב ויקוב בן האשה הישראלית את השם ויקלל. מהו ויקוב. א"ר אבא ויקוב ודאי. כמש"כ (ה) ויקוב חור בלחמו. נקיב מתי דכוס סתים ושם אמו שלומית בת דבריו. עד נכאן סתים שמא דלמיה. כיון דכתיב ויקוב נקיב שמא דלמיה. ויביאו אותי

אל

[רד] זו השפע העליונה הנובעת תמיד מהזרונות הכמה וכינה: [רה] היינו מספירת כתר: [רו] זה השם של ספירת כתר: [ריז] כן נקראות י"ג מרות הרחמים: [רמ] מתחלה תרד השפע עד ספירת החסד שנקראת כהן הגדול. ומשם לשאר המרות הספירות והעולמות שלמטה:

אל משה. מפני מה אל משה, אלא לפי שהרג את אביו בהשם הקדוש לפיכך ויביאו אותו אל משה, כיון שראה אותו משה מיד ויניחוהו במשמר. והאב והבן נפלו בידי משה:

(ח) ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו, רבי יהודה אמר כי יקלל אלהי סתם, ולפי שאמר אלהיו סתם לכך ונשא חטאו. שהרי אין אנו יודעים מי הוא אלהיו, מה היא יראתו. אם אחד מן השרים או אחד מן הכוכבים או אחד ממנהיגי העולם, א"ר יוסי אם צדיק גמור הוא אל יעורר דיבור בחילותיהם, וכיון שזה די' מעורר דיבור זה היישינן שמינות נזרקה בו, לכך אל ימות על זה לפי שהוא דבר סתום, רבי יהודה אמר דנים אותו לזוב בזה, שאם אמר סתם אלהי יכול למעון אלהי שהיה כי עד עכשו, שנמשכתי אחריו בלבי, ועכשו חזרתי כי לקבל עלי אמונה העליונה, אבל אם אמר ה' אלהים או ה' ונקבו בשם, זה אינו יכול למעון כך, לפי שזה השם הוא עיקר האמונה, וכל אות ואית מן השם הקדוש הזה עולה לשם שלם. (ט) א"ר יוסי כך הוא בודאי, שהרי שם הזה הוא אמונת העליונים והתחתונים, ועליו מתקמים כל העולמות, ובאות אדת קטנה תלויים אלף אלפים ורובא רבבות עולמות הנכספים, וע"כ למדנו שא"ו האותיות נקשרות א"ו באלו, וכמה אלפי רבבות עולמות תלויים בכל אות ואות, ועולות ומתקשרות בהאמונה [יט] ונסתר בהן מה שאין משיגים עליונים ותחתונים, התורה בהן תלויה, עולם הזה ועולם הבא בהן תלויים, הוא ושמו אחד, רבי אבא אמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו, בוא וראה כשהיו ישראל במצרים היו יודעים באותן שרי העולם הממונים על שאר האומות, וכך אחד ואחד היה לו ארון בלבדו מהם, כיון שנתקשרו בקשר האמונה והקריבם הקב"ה לעבודתו ונתפרשו מהם, וקרבו אצל האמונה העליונה הקדושה, ולפיכך כתוב איש איש כי יקלל אלהיו, ואע"פ שעבודה זרה היא, כיון שאני הפקדתי אותם לממונים בהנהגת העולם, מי שמקלל ומבוה אותם ונשא חטאו בודאי, שהרי ברשותי עומדים והולכים ומנהיגים לבני העולם, בשביל אלה ונשא חטאו, לפי שמבוה מעשי ידי, מבוה למשמשי שאני הפקדתי, ואמור הדבר, אבל מיתה אינו נתחייב בשבילם, אבל ונוקב שם ה' מות יומת, לא ונשא חטאו כמו בשביל אלה, אלא מות יומת, מות בעולם הזה, יומת בעולם הבא — :

(י) א"ר שמעון בוא וראה שהרי האנשים אין יודעים ואין מבינים ואין משיגים, בשעה שברא הקב"ה לאדם והיה סבכרו בכבוד העליון, בקש סמנו שיהי' רבוק בו, כדי שיהי' נמצא באחרות בלב אחד ובמקום הרבקות של אחד, שלא ישתנה ולא יתהפך לעולם באותו קשר האמונה של אחד, שהכל בו נקשר, זהו שכתוב ועץ החיים בתוך הגן [יז] ואח"כ סרו מדרך האמונה, ועזבו עץ

אל משה, אחי לנבי משה, אלא על דקטיל לאביו בשמא קדישא בני"כ ויביאו אותו אל משה, כיון דחמא משה מיד ויניחוהו במשמר, ואבא זכרא נפלו בידא דמשה

(ח) ואל בני ישראל תדבר לאמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו רבי יהודה אמר כי יקלל אלהיו סתם ונשאו חטאו. שהרי אין אנו יודעים מי הוא אלהיו, מה היא יראתו. אם אחד מן השרים או אחד מן הכוכבים או אחד ממנהיגי העולם, א"ר יוסי אי ליק גמור הוא לא יתער מלה בחילותיהם, וכיון דתער מלה דא חיישינן דמינות מזרקה ביה ולא ימות על זה בנין דליבו מלה סתים, רבי יהודה אמר דאין ליה לשב צבא, דאי א"ר אלהי יכול למשען אלהי דהוה לי עד הסתא, דתתמכנא חבתריה בלבי, והסתא דהדרנא לקבל מהימנותא עלאה, אבל אי אמר ה' אלהים או ה' ונקיב ליה בצחא דהי לית ליה למשען הכי, בנין דדא הוא מהימנותא דכלא, וכל את ואת דשמא קדישא דא סלקא לשמח שלימא (ב) א"ר יוסי הכי הוא ודאי, דהא שיהא דא מהימנותא דעלאי ותתאי ועל דא קיימין עלמין כלבי, וכלת חד זעירא תליין אלף אלפין ורובא רבבין עלמין דכסיפין, וע"ד תניין דתתון אלף קשייין אלף באלין, וכמה אלף רבבין עלמין תליין בכל חת ואת, ואסתליקו ואתקשרו במהימנותא [יט] וסתים צבו מאי דלא אתדקו עלאין ותתאין, אורייתא צבו תליא, עלמא דין ועלמא דתתי צבו תליין, הוא ושמייה חד, רבי אבא אמר איש איש כי יקלל אלהיו ונשא חטאו, תא חזי כד סוו ישראל במצרים סוו ידעין צאינון רבבין עלמא דממנן על שאר עמין, וכל חד וחד סוה ליה דחלא בלחודו מנייהו, כיון דתתקשרו בקשרא דמהימנותא וקריב לון קב"ה לפולחניהם אתפרשו מנייהו, וקריבו לנבי מהימנותא עלאה קדישא, ובני"כ כתיב איש איש כי יקלל אלהיו, ואפ"ג דפולחנא נוכראה הוא, כיון דלגא סקידת לון לממנא לדברא עלמא, מאן דלייס ומצוי לון ונשא חטאו ודאי, דהא ברשוני קיימין ואלוין ומדברין לבני עלמא, לאלין ונשא חטאו, בנין דמצוי עובדי ידי, מצוי לשמיש דלגא סקידת, ואסור הוא, אבל מיתה לא אתחייב צבו, אבל ונוקב שם ה' מות יומת, לאו ונשא חטאו כיה לאלין, אלא מות יומת, מות בעלמא דין, יומת בעלמא דתתי — :

(ג) א"ר שמעון תא חזי דהא בני נשא לא ידעין ולא מסתליין ולא משיגין, בשעתא דברא קב"ה לאדם ואוקיר ליה ביקירו עלאה, בעא מניה לאתדבקא ביה, בנין דיסתחא יחידאי בלצה יחידאי ובאתר דדיקוואת יחידאי, דלא ישמתי ולא יתספך לעלמין צהסוא קשורא דמהימנותא יחידאה, דכלא ביה אתקשר, סה"ד ועץ חיים בתוך הגן [יז] ולכתי סאפו מארחתא דמהימנותא, ושכין אילנא

מראה בקומות (ח) 97 קו. ט 97 קו. ו 97 קו.

זו הזהר

נסו עיקר האמונה היא שכל המסירות וכל העולמות קשורים ומתאחדים זה בזה באחרות גמורה למעלה מעלה ונבזה על נבזה עד אין סוף: (יז) קשר האמונה של אחרות היא תיבת אהרן, א כתור, הן אלו החי' ספירות ח"ב חג"ת נה"י, ד' ו' המלכות, וספירת התפארת ששורשה שם הוי"ה ב"ה היא כמו מרכז לשאר הספירות, ונקרא עץ החיים, והוא עלמא דרכורא, והמלכות ששורשה השם אלהים או השם אדני נקראת עץ הדעת טוב ורע, ועלינו לבוון חסיד בשני השמות וזה נקרא יחוד קב"ה ושכינתיה, וחמא אדם הראשון היה שהמריר האות ד' מן א"ה והשתתחה להמלכות בלכרה שרגליה יורדות מות והמשיך מיתה לעולם ומלואו, ואין כאן מקום לבאר הענין באריכות כי יש בזה סודות גדולים ועמוקים, והמבין ענין המקלל יבין השייכות לכאן זה המאמר העמוק של רבי שמעון בר יוחאי וזכור למזבז:

אילנה יחידה עלאה מכל אילנין. ואתי לאתדבקא באתר דמשתני ומתהפך מנוונא לנוונא. מסב לביש ומביש לסב וכמתו מעילא לתתא ואתדבקי לתתא בשנויין סגיאין. ושצקו עלאה דכלא דהוה חד ולא אתתני לעלמין (א) אשר עשה האלהים את האדס ישר והמה צקשו חשבונות רבים חשבונות רבים ודאי כדון התהפך לביישו צההוא ספרא ממש. ומנין לסב ומנין לביש. ומנין לרחמי ומנין לדינא כהסוא מלה לאתדבקי צה. ודאי. המה צקשו חשבונות רבים ואתדבקו צהו א"ל קצ"ה לאדס. שצקת חיי ואתדבקת צמותא. חיי. דכתביז ועץ החיים בתוך הגן. עץ דאתקרי חיים. דמחן דלחיד זיה לא פעיש סעמא דמותא לעלמין. ואתדבקת צהילנא אחרא. הא ודאי מותא הוא לקצקן. (ה) רגליה יורדות מות. וכתביז (ג) ומונא חני מר ממות את החסה ודאי צאתר דמותא אתדבק ושצק אתר דחיי צנ"כ אתגור עליה ועל כל עלמא מותא אי הוא חסא כל עלמא מחי חסאו. אי תימא דכל צריין אתו ואכלו מחילנא דא דארמי לכלא לאו הכי אלא צשטרא דהדס קאים על רגליו חמו ליה צריין כלבו ודחלו מקחיא. והיו נפלין צתריה כעצדין קמי מלכא. והוא אמר לון אנה ואתון (ד) בולו בשתחוס וככרעה צצרכה לפני ה' עושנו. וכלהו אתו צתריה. כיון דחמו דאדס סגיד להאי אתר ואתדבק ציה. כלהו אתמכשו אצתריה וגריס מותא ליה ולכל עלמא כדון אתתני אדס לכמה גוויין ומנין לסב ומנין לביש. ומנין רוגזא ומנין נייחא. ומנין דינא ומנין רחמי. ומנין חיי ומנין מותא. ולא קאים צקיומא תדיר צחד מנייהו צבין דהסוא אתר גרמא ליה. וע"ד אקרי להס החרב המתהפכת. מן ספרא דא לספרא דא מן סב לביש. מן רחמי לדינא. מן שלום לקצבה. מתהפכת היא צכלא ואקרי סוב ורע דכתביז ומעץ הדעת סוב ורע לא תאכל ממנו. הא מלכא עלאה לרחמא על עובדי ידיו טובה ליה. ואמר ליה ומעץ הדעת סוב ורע לא תאכל ממנו. והוא לא קביל מניה ואתמסך צתר אתתיה להתרך לעלמין. דהא אתתא לאתר דא סלקא ולא יתיר. ואתתא גרמא מותא לכלא. תא חזי לעלמא דאתי כתיב (ה) כי כימי העץ ימי עמי. כימי העץ. הסוא עץ דאשתמודע. ציה זמנא כתיב (ו) בלע המות לנלח וממה ה' אלהים דמעה מעל כל פניס וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ. צרוך ה' לעולם אמן ואמן.

עץ האחד העליון מכל העצים. ובא להתדבק במקום שנשתנה ונתהפך מן גון לגון. מן טוב לרע ורע לטוב. ויררו מלמעלה למטה והתדבקו למטה במקום שיש הרבה השתנות. ועזבו לעליון מכל שהוא אחר ואינו נשתנה לעולם. זש"כ (ז) אשר עשה האלהים את האדס ישר והמה צקשו חשבונות רבים. חשבונות של רבים בודאי. או נהפך לבס כרמיון צד שהוא ממש. פעמים לטוב פעמים לרע. פעמים לרחמים פעמים לדין. כמו אותו הענין שנדבקו בה. ובודאי המה צקשו חשבונות רבים והתדבקו בהם. א"ל הקב"ה לאדס. עובת חיים ונרבקת במיתה. חיים. שכתוב ועץ החיים בתוך הגן. עץ שנקרא חיים. שכל מי הרבוק בו אינו טועם טעם מיתה לעולם. ואתה נרבקת בעץ אחר. הרי ודאי המיתה היא לנגדך. זש"כ (ז) רגליה יורדות מות. וכתוב (ז) ומוצא אני מר ממות את האשה. ודאי במקום של מיתה נרבקת ועובת מקום החיים. לפיכך נגורה עליו ועל כל העולם מיתה. אם הוא חסא כל העולם מה חסא. אפשר תאמר שכל הבריות באו ואכלו מעץ הזה שהשליך פרוו לכל. לא כן. אלא בשעה שאדס עמד על רגליו ראו איתו כל הבריות ופחדו ממנו. והיו הולכים אחריו כעבדים לפני המלך. והוא אמר להם אני ואתם (ז) בואו נשתחוה ונברעה נברכה לפני ה' עושנו. וכלם הלכו אחריו. כיון שראו לאדס שהשתחוה למקום הזה ודתדבק בו. נמשכו כלם אחריו. וגרם מיתה לו ולכל העולם. או נשתנה אדס לכמה גוויין. פעמים לטוב ופעמים לרע. פעמים ברוגז ופעמים במנוחה. פעמים בדין ופעמים ברחמים. פעמים בחיים ופעמים במיתה. ולא עמד בקיום תמיד באחד מהם. לפי שמקום ההוא גרם לו כך. וע"כ נקרא להם החרב המתהפכת. מצד זה לצד זה. משוב לרע. מרחמים לדין. מן שלום למלחמה. מתהפכת היא בכל. ונקרא טוב ורע. שכתוב ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו. הרי מלך העליון למען רחם על מעשי ידיו הזהירו. ואמר לו ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו. והוא לא קבל ממנו ונמשך אחר אשתו נגרש לעולם. שהרי האשה למקום הזה עולה ולא יותר. והאשה גרמה מיתה לכל. בוא וראה לעולם הבא כתוב (ה) כי כימי העץ ימי עמי. כימי העץ. עץ ההוא הירוע. עץ אותו הזמן כתוב (ו) בלע המות לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פניס וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

פרשת בהר

(ו) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ וגו' ושבתה הארץ שבת לה'. א"י אעזור כל איש ישראל שנימול ויש בו רושם הקדוש יש לו מנוח בשמטה. שהרי שלו היא אותה השמטה לשבות בה. וזאת נקראת שבת הארץ. ודאי חירות יש בה. מנוחה בה. כמו שהשבת היא מנוחת הכל. כן גם השמטה מנוחת הכל. היא מנוחת הרוח והגוף. בוא וראה ה' היא מנוחת העליונים

(ו) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ וגו' ושבתה הארץ שבת לה'. א"י אעזור אלגור כל צר ישראל דאתגור דאית ציה רשימא קדישא אית ליה נייחא צשמסה. דהא דיליה היא הסוא שמסה לנייחא ציה. ודא אקרי שבת הארץ. ודאי חירו אית צה. נייחא צה. כמה דשבת נייחא הוא דכלא. ה"נ שמסה נייחא דכלא. נייחא היא דרוחא וגופא. תא חזי ה' נייחא היא דעלמי

מראה מקומות (א) קהנת ו' (ב) משלי ה' (ג) קהלת ו' (ד) תלים צ"ה (ה) ישעי' ס"ה (ו) שם כ"ה (ז) יד קת.

רעיונים והתחנות. לפיכך ה' עליונה ה' תחתונה [א] כמדת רעיונים מנודת התחנות. ה' עליונה שבע שנים שבע פעמים. ה' תחתונה שבע שנים בלבד. זו שמטה זו יובל. ובאשר מעיינים באותן העניינים להבין שהכל אחד | לפיכך ושבתה הארץ שבת לה'. ובשבתה הארץ היא צריכים גם העברים לנוח:

(ב) **שש** שנים תזע שך וגו' ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת 5ה'. והרי ביארו שכתוב (ג) והשביעית השמטנה ונטשתה ואכלו אביוני עמך וגו'. מפני מה ואכלו אביוני עמך. לפי שהעניים במקום הזה הלויים. ולפיכך הניחם לאכול. וע"כ מי שמרחם לעני הוא נתן שלום במדת מלכותו ומוסיף ברבות בעולם. ונתן שמחה וכן להמקום שנקרא צדקה [ג] להשפיע ברבות לכנסת ישראל:

(ג) **והעברת** יחושך הרועה בחדש השביעי בעשור לחדש וגו'. א"ר שמעון שופר הרועה 5מה. אלא שופר שמשבר שלשלאית. שמשבר השליכה מכל העבדים [ג] ונצרך לתקוע בשופר שהוא פשוט ולא כפוף. להראות חירות לכל. שזה היום הוא הגורם. ובכל ענין נצרך להראות עשיה. וע"כ שופר ולא קרן. בשביל להראות איזה הוא המקום שנקרא שופר:

(ד) **וקדשתם** את שנת החמישים שנה וקראתם דרוך בארץ לכל יושביה. א"ר אלעזר וקראתם דרוך בארץ. מכאן יוצא חירות לכל. ולפי שיוצא ממנו החירות התורה שיצאה ממנו נקראת חירות. וע"כ כתוב חרות על הלוחות. אל תקרא חרות אלא חירות. וזו היא התורה שנקראת חירות. שהרי מה שמוציא יום עליון הוא נקרא חירות. והוא חירות של הכל. וזה היום הוא חירות העליונה. לפי שיש חירות תחתונה וחירות עליונה. ה' עליונה ה' תחתונה הן חירות עליונה וחירות תחתונה [ה] שמטה ויובל כאחד הן:

(ה) **וכי** תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו'. וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגו'. ר' יהודה פתח (ו) במח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. לעולם יהיה אדם גוהר ברבונו וידבק לבו באמונה העליונה. בשביל שיהיה שלם ברבונו. שכאשר יהיה שלם בו לא יוכלו להרע לו כל בני העולם. ב"א וראה במח בה' ועשה טוב. מהו ועשה טוב. אלא כך למדנו בפעולה שלמטה נתעוררה פעולה למעלה.. וע"כ ועשה טוב כתוב. ואין טוב אלא צד"ק. שכתוב (ז) אמרו צדיק כי טוב. כיון שאתם עושים טוב. ודאי טוב הוא יתעורר [ו] ואז שכן אר"ץ ורעה אמונה. הכל אחד [ז] שכן ארץ. ארץ העליונה. שהרי אין לך בעולם מי שיכול לשכן עמה. עד שיתעורר טוב ההוא אצלה. ואז שכן ארץ. תשכן עמה. תאכל פירותיה. תשתעשע אתה. ורעה אמונה. זו אר"ץ והכל אחד כמש"כ ואמינתך בצילות. ורעה אמונה. הוא מנהיגה ככל רצונך. בוא וראה בני האמונה מנהיגים

דעלמי ותמאי צנין כך ה' עלאה ה' תמאה [א] כייחה דעלאין כייחה דתמאין ה' עלאה שבע שנים שבע פעמים. ה' תמאה שבע שנים בלחודייסו. דא שמטה ודא יובל. וכד מסתכלין מלי כלא חד [ב] צנין כך ושבתה הארץ שבת לה'. ובשבתה כייחה דארעא אלשעריכו ארץ עבדין כייחה:

(א) **שש** שנים תזע שך וגו' ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה'. יהא אוקמוה דכתיב (ג) והשביעית תשמטנה ונטשתה ואכלו אביוני עמך וגו' מלי טעמא ואכלו אביוני עמך צנין דמסכני כהאי אתר תלין. ובצנין כך שציק לון למיכל. וע"ד מאן דרחיס למסכנא יהיב טעמא בכנסת ישראל ואוסף ברכתא בעלמא. ויהיב חידו ומילא לתמר דאתקרי דקקא [ג] לארקא ברכתא לכנסת ישראל:

(ג) **והעברת** יחושך הרועה בחדש השביעי בעשור לחדש וגו'. א"ר שמעון שופר הרועה חמאי אלא שופר דמתבר שלשלאין. דמתבר שולשנותא מכל עבדין [ד] ובעינא לאחזאה שופר דאיכו פשוט ולא כפיף. לאחזאה חירו לכלא. דהא יומא גרים. ובכלא צעי לאחזאה עובדא. וע"ד שופר ולא קרן. צנין לאחזאה מאן הוא אתר דאקרי שופר:

(ד) **וקדשתם** את שנת החמישים שנה וקראתם דרוך בארץ לכל יושביה. א"ר אלעזר וקראתם דרוך בארץ. מהכא נפקא חירו לכלא. ובצנין דנפקא מינה חירו אורייתא דנפקת מינה אקרי חירו. וע"ד כתיב חרות על הלוחות. אל תקרי חרות אלא חירות. ודא איחי אורייתא דאתקרי חירות. דהא מלי דאסיק יומא דא עלאה אקרי חירו. ואיכו חירו דכלא. והאי יומא איכו חירו עלאה. צנין דאית חירו תמאה והירו עלאה. ה' עלאה ה' תמאה חירו עלאה חירו תמאה [ה] שמטה ויובל כחדא חיון

(ה) **וכי** תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו'. וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגו'. ר' יהודה פתח (ו) בשח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. לעולם יהא בר נש זסיר במאריה וידבק לביה במהימנותא עלאה. צנין דיהוי שלים במאריה. דכד יהוי שלים ביה לא יכלין לחבשא ליה כל צני עלמא תא חוי בשח בה' ועשה טוב. מהו יעשה טוב. אלא הכי הניקן בעובדא דלתתא יתער עובדא לעילא.. וע"ד ועשה טוב כתיב. ואין טוב אלא לדי"ק. דכתיב (ז) אמרו נדיק כי טוב. כיון דאתון עבדין טוב. ודאי הסוה טוב יתער [ז] וכדון שכן אר"ץ ורעה אמונה. כלא חד [ז] שכן ארץ. ארץ עלאה דהא ליה לך בעלמא דיכול למשרי כהדס. עד דיתער הסוה טוב לגבס. וכדון שכן ארץ. שרי בצויה. אכול איכס. אשתעשע כהדס. ורעה אמונה. דא אר"ץ וכלא חד כד"א ואמונתך בצילות. ורעה חיונה. הוי מדבר לה ככל רעוהך.. תא חוי בני מהימנותא מדערי

מראה מקומות (א) דף קמ: (ב) שמות כ"ג (ג) דף כ"ב (ד) ת"ו קפ"ג (ה) דף ק"ו (ו) ת"ס ל"ז (ז) יס"ג ז'

זיו הזהר

[א] בנותנו על ה' הראשונה וה' האחרונה של השם הוי"ה כ"ה שותן מרמזות על בינה ומלכות אמא עלאה ואמא תמאה שעליהן מרמו יובל ושמטה. הבינה כייחה דעלאין לפי שהשפע בא להם ממנה. והמלכות כייחה דתמאין שהשפע בא להם ממנה: [ב] כמאן כבתה שניתן עלמא דניקבא. אחת אמ הבנים ואחת עקרת הבית: [ג] היינו למדת המלכות שנקראת צדקה: [ד] כי שופר מרמו על עולם הבינה מקור החירות: [ה] חירות של המלכות היינו שבת ושמטה וחירות הבינה היינו היובל היא יותר עליונה: [ו] בנותנו על מדת היסוד צדיק שנקרא טוב כי על ידו נשפע כל טוב: [ז] ארץ ואמונה שתייהן רמו על מדת המלכות:

מנהיגים לה לרצינים בכל יום [ח] מי המה בני האמונה. אלה שמעוררים מו"ב ההוא אצלה [ט] ואינו חס על שלי ויודע שהרי הקב"ה יתן לו יותר. כמש"כ ח' יש מפור ונוסף עוד. מה הטעם. לפי שזר מעורר ברכות לנגדו. ואל יאמר אם אתן עכשיו מה אעשה למחר. אלא הקב"ה יתן לו ברכות עד בלי די כמו שנתבאר. ולפיכך וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו'. מאי כתיב ונייתי את ברכתי לכם בשנה הששית. ועשת את התבואה לשלש השנים. ועשת. ועשתה צריך לומר. מהו ועשת. אלא להוציא ה' שיש לה שטמה ושבתה אינה עושה מלאכה. כהוב ראו כי ה' נתן לכם השבת על כן הוא נותן לכם ביום הששי לחם יומים. כדמיון זה וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגו' :

ג) וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחוקת בו נר ותושב וחי אחיך עמך. פתח ר' יוסי ואמר ג) בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. אשרי חלקו של אדם שעושה טוב משלו. שהרי הוא מעורר מו"ב בכנסת ישראל [י] ובמה. בצדקה. שבאשר נתעורר צדקה הרי אונתעורר מו"ב אצל כנסת ישראל. וע"ז כתוב ד) וצדקה תציל ממות. מה הטעם. לפי שצדקה עץ חיים הוא. ונתעורר על עץ ההוא של מיתה. ולוקח אותן הנאחזים בו ומצילים מן המיתה. מי גרם לעץ חיים ההוא שיהעורר על עץ ההוא של מיתה. הוא אומר שזו היא הצדקה שהוא עושה. כביכול הוא נותן עת לפרט מלכותו למעלה. כמש"כ ה) עושה צדקה בכל עת. וכי בכל עת יכול אדם לעשות צדקה. אלא כך למדנו מהו בכל עת. כמש"כ ואל יבא בכר ע"ת אל הקודש [יא] וזה נתבאר. ו' ר' אלעזר אמר אדם העושה צדקה עם אנשים. בזמן שהרין שורה בעולם הקב"ה זוכר לו צדקה ההיא שעשה. לפי שבכל שעה שזוכה האדם לעשות צדקה עם אנשים נכתב עליו הצדקה למעלה. ואפילו בשעה שהרין שורה עליו זוכר לו הקב"ה טוב ההוא שעשה וזכה עם אנשים. כמש"כ וצדקה תציל ממות :

ז) רבי אבא פתח ואמר ח) אשרי שומרי משפט עושה צדקה בכל עת. בוא וראה אשרי שומרי משפט. ששומרים אמונת הקב"ה. לפי שהקב"ה הוא משפט. ונצרך לו לאדם להשמר שלא יסיר לדרך אחר. אלא יידיה שומר משפט. לפי שהקב"ה הוא משפט וכל דרכיו משפט. עושה צדקה בכל עת. וכי בכל עת יכול האדם לעשות צדקה. אלא זה הוא מי שהולך בדרכי התורה ועושה צדקה עם אותן הנצרכים לה. שכל מי שעושה צדקה עם עני מרבה צדקה ההיא למעלה ולמטה. בוא וראה מי שעמלו בצדקה זאת הצדקה שהוא עושה עולה למעלה. ותגיע למקום ההוא של יעקב שהוא מרכבה העליונה. וממשיך ברכות למקום ההוא מן המקור של כל המעניות. ומהצדקה ההיא ממשיך ומרבה ברכות לכל אותן התחתונים. לכל המרכבות ולכל החילות. וכלם מתברכים ונתוספים האורות כראוי. לפי שכלם נקראים ע"ת [יג] וזהו שכתוב עושה צדקה בכל עת :

ר

יזכרי לה לרעותהוון בכל יומא [ח] מאן אינון בני מהימנותא חינון דמתערי הכוא סו"ב לגבה [ט] ולא חס על דליה וידע דהא קב"ה יסיב ליה יתיר כד"א ח) יש זיפור ונוסף עוד. מאי טעמא. בגין דהוי אתער דרכאן לקצליה ולא יימא חי אתן השתא מאי אעבד למחר. אלא קב"ה יסיב ליה ברכאן עד בלי די כמה דחוקמוס. ובג"כ וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית וגו'. מאי כתיב ונייתי את ברכתי לכם בשנה הששית. ועשת את התבואה לשלש השנים. ועשתה מציעי ליה מהו ועשת אלא לפקא ה' דלית לה שמטא ונייחה לא עבדת עבידתא. כתיב ראו כי ה' נתן לכם השבת על כן הוא נותן לכם ביום הששי לחם יומים. כדמיון זה וצויתי את ברכתי לכם בשנה הששית וגו' :

ג) וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחוקת בו נר ותושב וחי אחיך עמך. פתח ר' יוסי ואמר ג) בטח בה' ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה. זכאה חולקיה דבר נש דעבד סב מדידיה. דהא אתער סו"ב בכנסת ישראל [י] ובמה. בצדקה. דכד אתער לדקה סב כדון אתער סו"ב לגבי כנסת ישראל. וע"ד כתיב ד) ולדקה תליל ממות. מאי טעמא בגין דנדקה אילנא דחיי הוא והאתער על הסוא אילנא דמותא. ונטיל אינון דאחידן ציה וסיב לון מן מותא. מאן גריס להסוא אילנא דחיי דאתער על הסוא אילנא דמותא. סוי אימא סאי לדקה דחייסו עבד. כביכול סוא עבד ליה יעילא. כד"א ה) עושה לדקה בכל עת. וכי בכל עת יכול צ"כ למעבד לדקה. אלא הכי אולפינא מהו בכל עת. כד"א ואל יבא בכל ע"ת אל הקודש [יה] ואוקמוס. ו' ר' אלעזר אמר בר נש דיוכי בצדקה עם בני נשה בשעתא דדינא שריא בעלמא קב"ה אדכר ליה להסוא נדקה דעבד בגין דבכל שעתא דוכי בר נש עם צבתי נשה אכתיב עליס ליעילא. וחפילו בשעתא דדינא שריא עלוי קב"ה אדכר ליה להסוא סיבו דעבד וזכס עם בני נשא כד"א ולדקה תליל ממות :

ז) רבי אבא פתח ואמר ח) אשרי שומרי משפט עושה לדקה בכל עת. תא חוי אשרי שומרי משפט. דנטרי מהימנותא דקב"ס. בגין דקב"ה איבו משפט. ובעי ליה לבר נש לנטרה דלא יסיי לאורחא אחרא אלא דיחא נסיר משפט. בגין דקב"ה איבו משפט וכל לאורחוי משפט. עושה לדקה בכל עת. וכי בכל עת יכול צ"כ למעבד לדקה. אלא דא איבו מאן דיסתדל באורחי דאורייתא ויעבד לדקה עם אינון דאזמריכו לה. דכל מאן דעבד נדקה עם מסכנא חסגי סיא לדקה ליעילא ותתא. תא חוי מאן דאסתדל בצדקה סאי לדקה דעבד סליק ליעילא. ומתא להסוא אחרא דיעקב דלויכו רתיכא עלאה. ואמשיך דרכאן להסוא אחר ממצועא דכל מצועוין. ומסכיה לדקה אמשיך וארבי דרכאן לכל אינון תתאי. ולכל רתיכוין ולכל חילין. וכלסו אסתרכאן ואתוספן כסורין כדקא יאות. בגין דכלסו אקרו ע"ת [יג] וזה הוא דכתיב עושה לדקה בכל עת.

ר

פראה מקומות ט) טעני י"א ט) דף קי"א. ג) תליס ל"ז ד) טעני י"א ט) תליס ק"ז ו) ויהל קד. ו) ויהל קנג. ט) תליס ק"ו

זו הזהר

[ט] מי שגורמים שמרת המלכות תגנה העולם ברחמים כרצון ראינו. ככתוב רצון ראינו יעשה : [ט] היינו שגורמים התקשרות צדי"ק וצדי"ק יסוד ומלכות ע"י נתינת צדקה : [י] היינו יסוד ומלכות : [יא] מרת המלכות נקראת ע"ת כי מספירה הזאת מתחיל הענין של עתים ומינים : וכן כיון שהם נאחזים במדת המלכות דאצילות. והם למטה ממנה :

(א) ר' חייא פתח (ב) פזר נתן לאביונים צדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד. פזר נתן לאביונים. כהו פזר. (כמש"כ ג) יש מפזר ונוסף עוד. יכול פזור סתם. לכך הוא אומר פזר נתן לאביונים. כיון שנתן לאביונים זה הפזור הוא טוב. מהו ונוסף עוד. נוסף בכל. ונוסף עוד בעושר ונוסף עוד בחיים. מקרא זה כך ה' צריך לומר יש מפזר ויוסף עוד. מהו ונוסף, אלא מקום שהוא ששורה בו מיתה הוא גורם לו שיתוסף מן החיים שלמעלה. להוסיף לו חיים. א"ר יהודה א"ר חייא הכתב מעיה. הכל מי שנתן לעניים נתעורר עץ החיים להוסיף דיים לאותו העץ של מיתה. ואז נמצא חיים ושמחה למעלה. זהאיש שגרים זה. בשעה שנצרכת לו ישועה עץ החיים ההוא קים עליו. ועץ ההוא של מיתה מגין עליו. ולפיכך כתוב ונוסף עוד [יג] צדקתו עומדת לעד. מהו עומדת לעד. עומדת על האדם להוסיף לו קיום וחיים. כמו שהוא נתן לה חיים והיה מעורר אליה חיים [יד] כמו כן נוהגים לו. ואותן שני העצים קימים עליו להצילו ולהוסיף לו חיים. קרנו תרום בכבוד. בוא וראה העולה שאמרנו היינו קרן ההוא תרום. ובמה. בכבוד שלמעלה [טז] שזה האיש גרים לחברם יחד ולהשפיע ברכות למעלה ולמטה. (ד) ר' יהודה פתח (ה) הלא פרום לרעב לחמך וגו'. בוא וראה אשרי חלקו של האדם כאשר עני נקרה אליו. שזה העני מתנת הקב"ה היא ששלח לו. מי שמקבל מתנה זו בסבר פנים יפות אשרי חלקו. בוא יראה מי שהם על עני ומשיב לו נפשו. מעלה עליו הקב"ה כאילו הוא ברא את דנפשו. וע"כ אברהם שהיה מרחם על כל בני העולם. העלה עליו הקב"ה כאילו הוא בראם. שכתוב ואת הנפש אשר עשו בחרן. הגם שנדרש באופן אחר. הלא פרום. מהו פרום. לפרוס לו מפה בלחם ומוזן לאכול. ד"א הלא פרום. (כמש"כ י) פרים פריסה. שצריך לחתוך חתיכות לחם לפניו כדי שלא יבוש. ויפרוס לפניו בעין טובה. לחמך. לחם לא כתוב אלא לחמך. זה שהוא שרץ ממסונך ולא של גול ולא של עשק ולא של נגבה. שאם כן אין זה זכות. אלא אוי לו שבא להוכיח חטאיו:

(ז) עזר פתח ר' יוסי ואמר (ח) אם שלמים וכן רבים וכן נגזו ועבר ועניתיך לא אענך עוד. מקרא זה נתבאר שנאמר כל העם יש בהם שלום ואין בהם בעלי שגרה. הקב"ה מרחם עליהם והדיון אין שולט בהם. ואע"פ שכלם עוברי ע"ז אם שלום ביניהם אין הדיון שולט עליהם. ונתבאר שכתוב (ט) חבור עצבים אפרים הנח לו. וכן נגזו ועבר. מהו וכן נגזו. ונגזו ה' צריך לומר. אלא שזה מחובר לראש המקרא שהוא שלום אף כאן ענינו שלום. ומה הוא. זו צדקה. לפי שצדקה זו היא שלום. ומי שמרבה בצדקה מרבה שלום למעלה ומרבה שלום למטה. ולפיכך כתוב וכן נגזו ועבר. שגוזזים כסומם בצדקה. ועבר. ועברו ה' צריך לומר. מהו ועבר. אלא זה הוא הדיון של רגז. (כמש"כ י) עד יעבור זעם. שעבר הדיון מעליהם. רבי שמעון אמר מהו ועבר. אלא בזמן שהנשמה יוצאת מעולם הזה. בכמה דינים נדונת שבתבא

מראה מקומות (א) נכסנתך קנג. (ב) תלים קי"ב (ג) משלי י"ח (ד) ויקנה קלת. (ה) ישע"י כ"ח (ו) דניאל פ' ז (ז) מקו ר: (ח) נחום א' (ט) סופ

ל' (י) ישע"י כ"ו

זיו הזהר

(א) ר' חייא פתח (ב) פזר נתן לאביונים לדקתו עומדת לעד קרנו תרום בכבוד. פזר נתן לאביונים. מהו פזר. (כד"א ג) יש מפזר ונוסף עוד. יכול פזור בעלמא. קמ"ל פזר נתן לאביונים. כיון דיהיב למסכני האי פזורא יאות. מהו ונוסף עוד. נוסף בכל. ונוסף עוד בעיתרא ונוסף עוד בחיי. האי קרא הכי מצעי ליה יש מפזר ויוסף עוד. מהו ונוסף. אלא ההוא אמר דשרי ציה מיתא הוא גרים ליה דיתוסף מחיים דלעילא. לחוספא ליה חיי. א"ר יהודה א"ר חייא קרא אסהיד. דכל מאן דיהיב למסכני אתער אילנא דחיי לאוספא ליהוא אילנא דמותא. וכדן אסתחא חיים והו לעילא יב"ש דגרים דא. בשעתא דאלטרין ליה ההוא אילנא דחיי קאים עליה. וההוא אילנא דמותא חנין עליו. ובגין כך ונוסף עוד [יג] לדקתו עומדת לעד. מהו עומדת לעד. עומדת עליה דבר נש לזמנא ליה קיומא ומיז. כמה דלחיו ייבי ליה חייין ואתער לנבזה חייין [יד] הכי נמי ייבין ליה. ואינון תרי אילנין קיימין עליה לשיחא ליה ולאוספא ליה חייין. קרנו תרום בכבוד. תא חזי עלמא דלחמן ההוא קרן תרום. ובמה בכבוד דלעילא [טז] דהאי צ"ג גרים לחברא לון כחדא ולאדקא דכראן לעילת ותתא. (ד) ר' יהודה פתח (ה) הלא פרום לרעב לחמך וגו'. תא חזי זכאה חולקיה דבר נש כד מסכנא אתערע לגביה דהאי מסכנא דורנא דקצ"ה הוא דשדר ליה. מאן דמקבל ליה להאי דורנא דכסר אסין זכאה חולקיה. תא חזי מאן דחיים על מסכנא ואתיב ליה נפשיה. קצ"ה סליק עליה כאלו הוא ברך לנפשיה. וע"ד אברהם דהוא חיים על כל בני עלמא. סליק עליה קצ"ה כאילו הוא ברך לון. דכתיב ואת הנפש אשר עשו בחרן. ואע"ג דהא חוקימנא הלא פרום מהו פרום למפרס ליה מפה דנחמא ומזונא לייכל. ד"א הלא פרום. (כד"א י) פרים פריסה. דצעי למפרס פריסין דנחמא קמים בגין דלא לכסיף ויפרוס קצ"ה בעינא סב לחמך. לחם לא כתיב אלא לחמך האי דילך מממוךך ולא דגזילו ולא דעשק ולא דנגבה. דאי הכי לאו זכותא הוא. אלא ווי ליה דאתי לתדכרא חוביו:

(ז) תו פתח ר' יוסי ואמר (ח) אם שלמים וכן רבים וכן נגזו ועבר ועניתיך לא אענך עוד. האי קרא חוקיהו דכד עתא כלכוו אית צבו שלם ולא אית צבו מארי דצבו קצ"ה חיים עגייחו ודינא לא שלמא צבו ואע"ג דכלכוו פלחי לעכו"ם אי חינון בשלם דינא לא שליט עלייהו והוקזוה דכתיב (ט) חבור עצבים אפרים הנח לו וכן נגזו ועבר מהו וכן נגזו. ונגזו מצעי ליה. אלא דא הוא רישא דקרא דלחיו שלם אוקף הכי שלם וזאי איתו. דא נדקה. בגין דנדקה דא היא שליט ומאן דלחני דנדקה אסגי שלם לעילא ואסגי שלם לתתא ובגין כך וכן נגזו ועבר. דגוזי מיוז ון דנדקה. ועבר. ועברו מצעי ליה. מהו ועבר חלא דא הוא דינא דריגוז. (כד"א י) עד יעבור זעם. עבר דינא מעלייהו. רבי שמעון אמר מהו ועבר. אלא בזמנא דנשמתא נפקת מסאי עלמא. בכמה דינין אסתדנת עד ללא

מראה מקומות (א) נכסנתך קנג. (ב) תלים קי"ב (ג) משלי י"ח (ד) ויקנה קלת. (ה) ישע"י כ"ח (ו) דניאל פ' ז (ז) מקו ר: (ח) נחום א' (ט) סופ

ל' (י) ישע"י כ"ו

זיו הזהר

(יג) משמעותו שנתוסף לו חיים; [יד] צדקתו רמו על מרת הסלכות שנקראת צדקה. ובעבור שהוא ה' מקיים תנו עוז לאלהים לכך היא נתנת לו עוז; [טז] כמו שהבינה נקראת שופר כן הסלכות נקראת קרן. והיא תרום להודות עם הכבוד שלשעלר. היינו התפארת. כדכתיב על השמים כבודו. ושמים רמו על התפארת:

שתבא על מקומה. ואח"כ כל אותן הנשמות צריכות לעבור בזה הנהר דינור הנמשך והיוצא. ולמבול שם. ומי הוא אשר יקום שם ויעבור בלי פחד. כמש"כ (א) מי יעלה בהר ה' וגו'. ונשמת הזכאי עוברת בלי פחד ויקום במקום קדשו. ומי שעמלו בצדקה בעולם הזה ונתן מממונו לצדקה. או הוא עובר במקום ההוא ואינו מתירא. וכרוז קורא לה לאותה הנשמה ועניתך לא אענך עוד. מי שזוכה לעבור בנהר הזה אין לו דין יותר כלל. (ג) עני אחד עבר לפני ר' יצחק והיה בידו חצי מעה כסף. א"ל לר' יצחק השלם נא לי ולבני ולבנותי נפשתינו. א"ל ואיך אשלים נפשתיכם הרי לא נמצא אצלי אלא חצי מעה. א"ל בזה אהיה נשלם עם חצי מעה אחרת שיש אצלי. הוציאה ונתנה לו. הראו לו בתלמו שיהיה עובר על שפת ים הגדול ובקשו להשליכו בתוך הים. ראה לרבי שמעון שהיה מושיב ידו לנגדו. ויבא עני ההוא והוציאו ונתנו בידו רבי שמעון וניצול. כשהעיר משנתו נפל בפיו מקרא זה (ג) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו ה' :

לא תינצל לאתרה. לזכר כל אינון נשמתין אית לון למעבר צדק ככר דיכור דנגיד ונפיק ולאסתחאה מתן. ומאן איהו דיקוס מתן ויעבר בלא דחילו. כד"א (ה) מי יעלה צדק ה' וגו'. ונשימת דזכאה לעבר בלא דחילו ויקוס צמקוס קדשו. ומאן דאשתדל בצדקה צהאי עלמא ויתן מממוניה בצדקה. כדון עבר צההוא אתר ולא דחיל. וכרוזא קרי לה להאי נשמתא ועניתך לא אענך עוד. מאן דזכה למעבר צהאי לית ליה דינס יתיר כלל. (ג) מסכנא חדא לעבר קמיה דר' יצחק והוא בידים כל מעה דכסף. א"ל לר' יצחק אשלים לי ולבני ולבנותי נפשתינו. א"ל ויך אשלים נפשתייך דהא לא אשתכח גבאי בר פלג מעה. א"ל בלא אשלימנא פלג אחרא אדית גבאי. אפקיה ויהביה ליה אחויאו ליה צחלמיה דהוס לעבר צשפתא דימא רבא וצטאן למשדייה בגויה. חמא לר' שמעון דהוס אופס ידיו לקבליה. וחמי ההוא מסכנא ואפקיה ויהביה בידו דרבי שמעון ואשתויב. כד אשתר נפל צפומים סאי קרא (ג) אשרי משכיל אל דל ביום רעס ימלטהו ה' :

רועה הנאמן

רעיא טהימנא

ד) ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ. מצוה זו לשבות בשנה השביעית. וכמו כן לשבות ביום השביעי. וגם להשמיט החובות בשביעית. וגם למנות שבע שנים שבע פעמים. ככתוב והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה. כאן הסוד שכל שביעית הוא מצד השכינה שנקראת שבע מצד של צדיק [מן] שהוא שביעי לבניה. היא בת שבע מצד האם העליונה [יין] שנאמר בה (ה) שבע ביום הללתיך. שבע שמות הם אבג יתץ וכו'. וברם מ"ב אותיות. כלל האותיות עם התיבות הן תשע וארבעים. האם העליונה היא שנת החמשים שנה [יין] שבה וקראתם דרור בארץ. בה תהיה השכינה שלמטה דרור פדות ושבתה לישראל [יין] שנאמר בהם והיה ורעך כעמר הארץ — :

ד) ובשנה השביעית שנת שבתון יסיי לארץ. פקודה דא לשבות בשנה השביעית. ואצתריה לשבות בשביעי. ואצתריה להשמיט כספים בשביעית. ואצתריה למנות שבע שנים שבע פעמים. והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה. הכא רוא דכל שביעית מסתרא דשכינתא דאתקריאת שבע מסתרא דנדייק [מן] דאיהו שביעי לבניה. ואיהו בת שבע מסתרא דאמא עלאה [יין] דאתמר בה (ה) שבע ביום סללתיך. שבע שמין אינון אבג יתץ. וצתון מ"ב אותון. כלל אותון וחיבין אינון תשע. וארבעין. אמא עלאה איהו שנת החמשים שנה [יין] דבס וקראתם דרור בארץ. צה תסא שכינתא תתאה דרור פדות ושבתה לישראל [יין] דאתמר צתון והיס ורעך כעמר הארץ —

וספרת לך שבע שבתות שנים וגו'. מצוה זו לחשוב שנת היובל. ובה המצוה לחזור לאחותו ביובל. שכתוב בשנת היובל הזאת תשובו איש אל אחותו. כל אחד יחזור בו למדרגתו שנשמתו נאחות משם. כמו שנתבאר בהכתוב (ו) והרוח תשוב אל האלהים וגו'. שמיטה היינו השכינה שלמטה שהיא מן שבע שנים [כ] יובל היינו האם העליונה בינה היא לחמשים שנה. ובה נתיחסו ישראל בצאתם מן הגלות. וש"כ ואיש אל משפתחו תשובו [כח] כרמיון יציאת מצרים :

ו) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחדש. מצוה זו לתקוע שופר תרועה ביובל. וש"כ (ח) כנשוא נם הרים תראו וכתקוע שופר השמעו. כמו שבתקיעת שופר של יובל כל העבדים יוצאים

וספרת לך שבע שבתות שנים וגו'. פקודה דא להשוב שנת סיובל. וציה פקודה לחזור לאחותו ביובל. דכתוב בשנת סיובל הזאת תשובו איש אל אחותו. כל חד יחזור ציה לדרגא דליה דנשמתיה אחיזא מתמן. כמה דאוקמוס (ו) והרוח תשוב אל האלהים וגו'. שמיטה שכינתא תתאה דאיהו משבע שנין [כ] יובל אמא עלאה צינס איהו לחמטין ספין. וצה לתחסון ישראל צמקנותהון מן גלותא סה"ד ואיש אל משפתחו תשובו [כח] כנוינא דמפקנו דמכריס.

ו) והעברת שופר תרועה בחדש השביעי בעשור לחודש. פקודה דא לתקוע שופר תרועה ביובל. סה"ד (ח) כנשוא נם הרים תראו וכתקוע שופר תשמעו. כגונא דצחקיעת שופר דיובלא כלכו עבדין כפקין

מראה מקומות (א) תיס כ"ד (ב) בשנת סא : (ג) תיס מ"א (ד) דף קת (ה) תיס ק"ע (ו) קבלת י"ב (ז) דף קט. (ח) יעשי י"ח

זין הזהר

נתן פי' כשהיא רבוקה וקשורה עם ספירת היסוד צדיק; [יין] גמיה שביעית להבינה; [יין] שיש בה ג' שערי בינה וגם השם מ"ב היוצא מ"ת התפלה אמא בכח : [יין] שגם השכינה מפרה כמו שגדרש ע"ה' ושם ה' אלהיך את שבותך. והשיב לא נאמר אלא ושם; [כ] כנזכר לעיל שנקראת בת שבע על שמקבלת שפע מן ד' ספירות שהן מן בינה עד המלכות; [כא] יציאת מצרים היה בכח הגוף ש"ב שהיא מקור החירות. ולפיכך נזכר בתורה ג' פעמים יציאת מצרים :

יוצאים לחירות. כך בגאולה האחרונה בתקיעת שופר יתקבצו כל ישראל מארבע רוחות העולם, שהם עבדי היובל. כי בעלי התורה יש בהם עבדים על מנת לקבל פרס, ונקראים עבדי המלך והמלכה, אבל בניו של המלך הקדוש עליהם כתוב, ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי. שהם כנפי היות המרכבה :

(א) והתנחלתם אותם לבניכם אחרים לרשת אחוזה וגו'. מצוה זו לעבוד בעבר כנעני. שכתוב לעולם בהם העבודה, שהם מצד של חם מלכה עריות, שנאמר עליו ארוד כנען עבד עבדים יהיה לאחיו. מדוע עבד עבדים, אלא עבד לאותו עבד עולם [כג] שהוא עולמו של יובל :

(ב) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו'. מצוה זו לעבוד בכל מיני עבודה במקדש וחויץ למקדש בכל אופן המצות שנקראות עבודה, בתפלה ולחזור אור מצות הרוח, שהכל נקרא עבודה, כעבד העמל אצל רבונו בכל מה שנצרך, לפי שישראל קרא להם עבדים, שכתוב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם, מה המעם שהם עבדים, לפי שכתוב אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, ולפיכך אח"כ בעשרה היברות כתוב אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, לעבוד לו כעבד שעובד רבוננו שהצילו מן המיתה, שהצילו מכל רעות העולם, בשני שמות האלו נקראים ישראל להקב"ה, עבדים ובנים, עבדים שכתוב עבדי הם, בנים, שכתוב בנים אתם לה' אלהיכם, כאשר יש לאדם ידיעה בהקב"ה בדרך כלל, או נקרא עבד, שעושה מצות רבונו, ואין לו רשות לחפש בגניו רבונו ובנסתרות של ביתו, וכאשר יש לאדם ידיעה בהקב"ה בדרך פרט, או נקרא בן אהובו, והוא כבן המדפס בגניו בכל הנסתרות שבביתו, ואע"פ שנקרא בן, בן הבכור להקב"ה, כמש"כ בני בכורי ישראל, אל יוציא עצמו מן הכלל של עבד, ויעבוד לאביו בכל העבודות שהן כבוד לאביו, וכך נצרך לכל אדם להיות כבן אצל אביו לחפש בגניו, לדעת הסודות של ביתו ולחקור אחרים, וגם להיות עבד אצל אביו, וסוד הדבר שיש שתי מדרגות למעלה שצריך האדם להתעמר בהן, והן סוד האמונה והן נקשרות יחד, אחד סוד של עבד, ואחד סוד של בן [כג] וזה העבד נקרא ארון כל הארץ, בן, כמו שביארנו בני בכורי ישראל, והכל סוד אחד של האמונה, וצריך האדם להתעמר באותן המדרגות להתכלל בסוד האמונה, עבד, לעבוד בכל מיני עבודות בתפלה שנקראת עבודה, כעבד שהוא שהוא סוד עליון שאינו שוקם לעולם ועד, והוא משבח ומנגן תמיד [כד] והרי נתבאר בעבודות האחרות העליונות, שכל העבודות ועניני כל העולמות הוא עושה ועובד, ובעבור זה נקרא ארון, לפי שהוא עבד לעבוד נקרא ארון כל הארץ, ואדם שנתעמר בסוד זה להיות עבד לעבוד עבודת רבונו, הוא עולה ונתעמר להיות באותה המדרגה, ונקרא גם בן ארון, שהרי הוא סוכך בכל אותן

בראה בקומות אט 97 ק"ה. ט 97 ק"ה :

זה הזדר

[כז] שאינו יכול לקבל חירות מעולם הבינה : [כח] סוד של עבד חיינו המלאך הגדול מ"ט שהשיגה מתלבשת בו לשעמים, וסוד של בן חיינו מרת התפארת, והאדם צריך להתעמר באותן שתי קדושות בשעת התפלה להתפלל בבה בבהינת כל עצמותי תאמינה, וגם לבחן הכוונות שעל פי סוד : [כט] זה המלאך הגדול מ"ט שאינו יכול לנח מהמת אימת רבו עליו :

נפקין לחירות סכי צפורקנא צתרייתא בתקיעת שופר מתכשין כל ישראל מארבע רוחות עולם, שהם עבדי היובל, דמארי תורה אית בהון עבדין על מנת לקבל פרס, ואתקריאו עבדי המלכה ומשרויתא, אבל בניו המלכה קדישא עליהו כתיב, ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי. דלוינו גפי חיוון דמרכבתא :

(א) והתנחלתם אותם לבניכם אחרים לרשת אחוזה וגו'. פקודה דל לעבוד בעבד כנעני דכתיב לעולם בהם תעבדו, דלוינו מסערא דחס דגלי עריין דאתמר עליה ארוד כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, אחאי עבד עבדים, אלא עבד להסוד עבד עולם [כג] דלוינו עולמו של יובל :

(ב) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם וגו'. פקודה דל לעבוד בכל מיני עבודה במקדש ולבד ממקדש בכל אופן פולחנין דלקרי עבודה, כללותא ולאשתדלח בחר פקודי חרייתא, דכלל לקרי עבודה, כעבד לאשתדל בחר מאריה בכל מה דלוינצריך, בגין דישראל קרי לון עבדים, דכתיב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם, מאי שעמא חיוון עבדים, בגין דכתיב אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים, ובגין כך לבחר בעשר חמין כתיב אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, למפלה ליה כעבד דפלה למאריה דפריק ליה מן מותא דפריק ליה מכל בישין דעלמא, במיין ג' חיוון חיוון חיוון ישראל לקב"ה, עבדים ובנים, עבדים דכתיב עבדי הם, בנים, דכתיב בנים אתם לה' אלהיכם, בזמנא דידע ליה בר נש לקב"ה בארמא כלל, דקין לקרי עבד, דעביד פקודי דמאריה, ולית ליה רשו לחפשא בגניויו ובדיון דבייתא, ובזמנא דידע ליה ב"ב בארמא פרס, דקין לקרי בן רחימא דיליה, כבן דחפשא בגניויו בכל ריון דבייתא, ואע"ג דלקרי בן, דלא בזמנא לקב"ה, כד"ל בני בכורי ישראל, לא יפוק גרמיה מכלל דעבד, למפלה לאביו בכל פולחנין דלוינו יקרא דלוינו, והכי אתקריין לכל ב"ב למחוי לגבי אביו בן לחפשא בגניויו, למנדע ריון דבייתא ולאשתדלח אבתרייהו, ולמחוי לגבי אביו עבד, ורזא דמלה מתיין דגין חיוון לעילא דלצריך ב"ב לאתעטרא צבו, וחיוון רזא דמחימותא וחיוון חד, חד רזא דעבד, וחד רזא דבן [כג] והאי עבד לקרי ארון כל הארץ, בן, כמא דלוינו ב"ב בכורי ישראל וכלל רזא חדל דמחימותא, ואלצריך ב"ב לאתעטרה בלתיין דלוינו לאתכללל ברזא דמחימותא, עבד, למפלה בכל זמני פולחנא כללותא דלקרי עבודה, כהסוד עבד דלוינו רזא עלאה דלא שפין לעלמין מדיר, וקא משבחא ומנגנא מדיד [כד] והא אתמר בפולחנין אחרין עלהין דכל פולחנין ומלין דעלמין כללו חיוון עבד ופלה, ובגין דל לקרי ארון, בגין דלוינו עבד למפלה לקרי ארון כל הארץ, בר נש דאתעמר ברזא דל למחוי עבד למפלה פולחנא דמאריה, חיוון סליק ואתעמר למחוי דברגא דל, ולקרי חוף סכי ארון, דסא חיוון צריך בכל חיוון

בראה בקומות אט 97 ק"ה. ט 97 ק"ה :

זה הזדר

[כז] שאינו יכול לקבל חירות מעולם הבינה : [כח] סוד של עבד חיינו המלאך הגדול מ"ט שהשיגה מתלבשת בו לשעמים, וסוד של בן חיינו מרת התפארת, והאדם צריך להתעמר באותן שתי קדושות בשעת התפלה להתפלל בבה בבהינת כל עצמותי תאמינה, וגם לבחן הכוונות שעל פי סוד : [כט] זה המלאך הגדול מ"ט שאינו יכול לנח מהמת אימת רבו עליו :

איתן העבודות לעולם הזה ומקיים לו. וע"כ נקרא ארון. אשרי חלקו של זה הבן הזוכה להתיגע להבין ולהשכיל בגנוי אביו ובכל הסודות של ביתו. כמו בן יחיד שהשליטו אביו בכל גנויו. וזה הוא כבודו שהוא שולט על הכל. מי שעמלו בתורה להיות לו ידיעה בהקב"ה ובאותן גנוי נסתרות שלו נקרא בן להקב"ה. בכל הילות השמים אין מי שימחה בידו בכל שעה שנצרך לו ליכנס אצל אביו. אשרי חלקו בכל העולמות. ולפיכך כאשר האדם מתיגע לדעה להקב"ה בדרך פרט בסוד החכמה או נקרא בן:

בהעבודה שהאדם עובד להקב"ה יש עבודה שצריך האדם להתכלל בשניהם. להיות עבד וכן להתעמר בו ברקב"ה. ומה היא. זו עבודה התפלה שנצרך להיות בה עבד וכן. להתכלל במדרגות עליונות האלה. לעבוד ולתקן התפלה בסוד של עבד לעבוד העבודה של תקון העולמות. ולהדבק מחשבתו בסודות החכמה להתרבק ברבונו בגנוי נסתרות העליונות כראוי. הבן מתדבק תמיד באביו בלי פריד כלל. ואין מי שימחה בידו. העבד עובד עבודה רבונה ומתקן תקוני העולם. מי שהוא שניהם בכלל אחד בחבור אחד. זה הוא אדם שמתקן סוד כל האמונה בכלל אחד בלי פריד כלל ומחבר הכל כאחד. זה הוא אדם שהקב"ה מכרוז עליו בכל אותן הילות ומחנות של כל העולמות ובכל הרקיעים. והורו בפלוני דנאמן של בית המלך. שכל אוצרות רבונו בידו. זכאי הוא בעולם הזה וזכאי הוא בעולם הבא. מיום שהוא והלאה ניכר זה האיש והוא נרשם בכל העולמות. בשעה שנצרך לישועה כל היצירות והמחנות מדרגים לבוא לעזרתו. והקב"ה אינו רוצה אלא שהוא בעצמו יציל אותו. וקול נתעורר נאה הוא ליחיד להיות אל יחיד ולהתעסק יחיד ביהודי. והסוד של שתי אלה המדרגות מצינו במקרא אחד. שכתוב (ו) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ויאמר לי עבדי אתה. זה עבד. ישראל. זה בן. שכאשר הם כלל אחד או כתוב אשר בך אתפאר. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

אינו פולחני להאי עלמא וקיים ליה. וע"ד אקרי אדון. זכאס חולקיה דסאי בן דזכי לאשתדלח למנדע בגנוי דאבוי ובכל רזין דביתיה. ככרס יחידאי דאשליס אבוי בכל גנוי. ודא איבו יקרא דליה דשליס על כלא. מאן דישתדל באורייתא למנדע ליה לקב"ס יבאיתן גניזין דליה אקרי בן לקב"ס כל חילי שמאי לית מאן דימחי צדיק שעתא דאשפריך למיעל לגבי אבוי. זכאס חולקיה בעלמין כלהו. ובגין דא כד אשתדל למנדע ליה צארה פרס צרוא דחכמתא כדון אקרי בן:

בפולחנא דב"י פלח ליה לקב"ס אית פולחנא דאשפריך ב"י לאשתכלל בתרווייהו. למסוי עבד וכן לאשתעסר ציה בקב"ס. ומאי איבי. דא פולחנא דלנותא דאשפריך למסוי ציה עבד וכן. לאשתכלל צדנין עלאין אלין. למפלח ולאשתקא ללותא צרוא דעבד למפלח פולחנא דתקונה יעלמין. ולאדבקא רעותיה צרזין דחכמתא לאשתדחא במאריס בגניזין עלאין כדקא חוי. בן אשתדק תדיר באבוי בלא פרידא כלל. ולית מאן דימחי צדיק. עבד עבד פולחנא דמאריס ואשתקן תקוני עלמא. מאן דהוה תרוויסו בכלל חדא בצבורא חדא. דא איבו ב"י דאשתקן רוא דכל יחיימנותא בכלל חדא בלא פרידא כלל ומחבר כלה כחדא. דא איבו ב"י דקב"ס אכריו עלוי בכל אלין חילין ומשריין דכל עלמין ובכל אינון רקיעין. אודרוו בפלגיא מסימנא דבי מלכא. דכל גנוי דמאריס צדיק. זכאס איבו צהאי עלמא זכאס איבו בעלמא דאחי. מסהוא יומא ולסלאס אשתמוע ב"י דא ואתרסיס בעלמין כלהו. בשעתא דאשפריך כל חילין ומשריין כלהו אודרוו למסוי גביה. וקב"ס לא בעי אלא דישיב איבו בלמודיו. וקלא אשתר יאופ סוא ליחיד למסוי גבי דיחיד ולהתעסקא יחיד צדיק. ורוא דמרין דרגין אלין אשכחנא בחד קרא. דכתיב (ח) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. ויאמר לי עבדי אתה. הא עבד. ישראל. הא בן דכד אינון כלל חדא כדון כתיב אשר בך אתפאר. ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

פרשת בחקותי

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו וגו'. אם בחקתי זה המקום שגזרות התורה תלויות בו. כמש"כ (ג) ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו. חקתי חקה היא כך נקראת. וגזרות התורה בה נכללות (ה) משפטי. זה הוא מקום אשר עלין שזאת החקה נאחזת בו. ומתחברים זה בזאת העליונים והתחתונים (ב) וכל מצות התורה וכל גזרות התורה וכל קדושות התורה בהן נאחזות. לפי שמשפט תורה שכתבת וחקת תורה שבעל פה

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו וגו'. אם בחקתי דא אתר דגזירין דאורייתא תליין ציה. כד"א (ג) ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו. חקתי חקה היא דאקרי הכי. וגזירין דאורייתא צה אשתכלילן [א] משפטי. דא סוא אתר אחרא עלאה דהאי חקה אחידת ציה. ומתחבראן דא צדא עילאי ומתאי [ב] וכל פקודי אורייתא וכל גזרי אורייתא וכל קדושי אורייתא צהני אמרין. בגין דהאי תורה שכתבת וסאי תורה שבעל פה

מראה מקומות א' ישי"י מ"ט ט' דף קיג. ג' ויקרא כ"ט

זו הזחר

פרשת בחקותי (א) הרבה שבועים נפלו כאן בהזחר. וכך היא נירסא תבונה. שתחלה דורש הפסוק ועשיתם את חקתי ואת משפטי תשמרו. ועפ"ז מביא אה"כ הפסוק כדאן אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו. וכונתו שחקה מרסו על מלכות תורה שבע"פ. ומשפט וכן מצוה מרסו על תפארת תורה שכתבת שורש יעקב: [ג] היינו חבור תפארת עם מלכות:

פה. וע"כ ועשיתם את הקתי. כל אותן הגזרות ודינין ועונשין ימצות י'הן בזה המקום שנקרא תורה שבעל פה וחקקה. ואת משפטי השמרו. בזה הכקום שנקרא תורה שבכתב. ככתוב (ח) משפט לאלהי יעקב. זה נאחו בזה וזה נאחו בזה והכל אהר. וזהו כלל השם הקדוש [ג] ומי שעובר על דברי התורה כאילו פגם השם הקדוש. לפי שחק ומשפט שמו של הקב"ה הם. וע"כ אם בחקתי תלכו. זו תורה שבעל פה. ואת מצותי השמרו. זו תורה שבכתב. וזה הוא כלל השם הקדוש. ועשיתם אותם. מהו ועשיתם אותם. כיון שאמר תלכו ותשמרו למה ועשיתם. אלא מי שמקיים מצות התורה והולך בדרכיה. כביכול כאילו עשאו למעלה [ד] אמר הקב"ה כאילו עשאני. ועל כן ועשיתם אותם. ועשיתם אתם כתוב. ודאי הואיל שכאה לכם התעוררות לחבר זה בואת. שהי' נמצא השם הקדוש כראוי. לכן ועשיתם אתם בודאי. כדמיון זה א"ר שמעון (ז) ויעש דוד שם. וכי דוד עשאו. אלא לפי שרלך בדרכי התורה. ועשה מצות התורה. ונהג מלכותו כראוי. כביכול עשה שם למעלה. ולא היה מלך טובה לזה כדוד. (ג) שעמד בחצות הלילה והיה משבח להקב"ה עד שעלה שם הקדוש בכסא כבודו [ ] כשעה שדאיר אור הבקר. כביכול הוא עשה ש"ס ממש. ככתוב ויקב בן האשה הישראלית את השם ויקלף. ולפיכך ויעש דוד שם. וע"כ ועשיתם אתם כתוב. ואם אתם יהיו עמלים לעשות אותם. שיתתקן השם הקדוש כראוי. כל אותן הכיבוט שלמעלה יניחו אצלכם בתיקוניהן כראוי. כמו צבתוכ ונתתי גשמיכם בעתם ונו'. כל אחד ואחד יתן כח שלו עליכם. ומה הוא התקן שעשיתם. זה השם הקדוש ההוא [ ] כדמיון זה כתוב (ד) ושמרו דרך ה' לעשות צדק' ומשפט. וכי כיון שכתוב ושמרו דרך ה'. למה אמר לעשות צדקה ומשפט. אלא מי ששומר דרכי התורה. כביכול הוא עושה צדקה ומשפט. ומהו צדקה ומשפט. זה הקב"ה [ז] ככה רבי שמעון ואמר וי' אדם לאנשים שאין יודעים ואין משגיחים בכבוד רבונם. מי עושה שם הקדוש בכל יום. הלא תאמר זה דנותן צדקה לעניים. בוא וראה הרי נתבאר שהעניים נאחזים בדיון וכל מאכלם ברין. והוא המקום שנקרא צד"ק.. וצדקה זה עץ החיים. וצדק'ה נהגן לצד"ק [ח] וכאשר נותן לצד"ק או נתחבר זה בזה. והשם הקדוש נמצא ש"ס. ומי עושה התעוררת זו למטה. ודאי כאלו עשה שם הקדוש בשלמות. כדמיון שהארם עושה למטה כך נתעורר למעלה. אשרי חלקו של הנוכה לעשות שם הקדוש למעלה. לפיכך הצדקה עולה על הכל. וזה רק בצדקה לשמה. שהרי נתעורר צדק'ה לצד"ק לחברם יחד. ולהיות כל ו' שם הקדוש כראוי. שהרי צד"ק לא נתתקן ולא נשלהם אלא בצדק'ה. שכתוב (ט) בצדקה תכונני ועל

פה וע"כ ועשיתם את חקתי. כל אינון גזירין ודינין ועונשין ופקודין דאינון צהאי אתר דחקרי תורה שבעל פה וחקקה. ואת משפטי תשמרו' צהאי אתר דחקרי תורה שבכתב כד"א (ח) משפט לאלהי יעקב. דא אחיד צדא ודא צדא וכלא חד ודא הוא כללא דשמה קדישא [ג] ומאן דאעבר על פתגמי אורייתא כאילו פגים שמה קדישא בנין דחק ומשפט שמה דקב"ה הוי. וע"כ אם בחקתי תלכו. זו תורה שבעל פה. ואת מצותי השמרו דא תורה שבכתב. ודא הוא כללא דשמה קדישא. ועשיתם אותם. מהו ועשיתם אותם. כיון דאמר תלכו ותשמרו אמאי ועשיתם. אלא מאן דעביד פקודי אורייתא וחזיל בצורחוי. כביכול כאילו עביד ליה לעילא [ד] אמר קב"ה כאילו עשאני. וע"כ ועשיתם אותם ועשיתם אתם כתוב. ודאי הואיל דאעבר עלייכו לאתחברא דא צדא. לאשתכחא שמה קדישא כדקא יאות. ועשיתם אתם ודאי כגונא דא א"ר שמעון (ז) ויעש דוד ש"ס. וכי דוד עביד ליה. אלא בנין דחזיל צהאי דאורייתא. ועביד פקודי אורייתא. ואכסני מלכותא כדקא יאות כביכול עשה ש"ס לעילא. ולא הוה מלכא דוכס להאי כדוד. (ג) דהוה קס בפלגות לילה והוה משבח ליה לקב"ה. עד דסליק שיח קדישא בצורסיה דליה [ה] צשעתא דסליק נהורה דימחה כביכול הוא עבד ש"ס ממש. כד"א ויקב בן האשה הישראלית את השם ויקלף וצב"כ ויעש דוד ש"ס וע"כ ועשיתם אתם כתוב ואי אתון תסתדלון למעבד לון לאתתקלא שמה קדישא כדקא יאות. כל אינון צרכאן דלעילא ישכתוון גבייכו בתקוניהן כדקא יאות. כמה דכתב ונתתי גשמיכם בעתם ונו' כל חד וחד יתן הילת דליה עלייכו ויחזן איכוו הוי תקונא דעבדתון. הוהו שמה קדישא [ו] כגונא דא כתב (ד) ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. וכי כיון דכתב ושמרו דרך ה'. אמאי לעשות צדקה ומשפט. אלא מאן דנפיר אורייתא דחורייתא כביכול הוא עושה צדקה ומשפט ומהו צדקה ומשפט דא קב"ה [ז] צכס רבי שמעון ואמר ווי' לון לצני נשא דלא ידעין ולא משגיחין ציבקה דמאריהון מאן עביד שמה קדישא בכל יומא. הוי אימא מאן דיהיב צדקה למסכני תא חזי הא אוקמוס דמסכני אחידן ציה צדינא וכל מיכליהו צדינא. והוא אתר דחקרי לר"ק.. ולצדקה דא אינלא דהיי. ולצדקה יסיב ללר"ק [ח] וכד יהיב ללר"ק כדון אתחבר דא צדא. ושמה קדישא אשתכח שליט. ומאן דעביד אתעוררת דא לתתא ודאי כאילו עביד שמה קדישא צלמיני כגוינא דליהו עביד לתתא סכי התער לעילא וכאה חולקיה מאן דזכי למעבד שמה קדישא לעילא. צב"כ צדקה סליק על כלא. והני מיני צדקה לשמה. דהא אתער נדק"ה ללר"ק לחברא לון כדא. ולמחוי כלא שיח קדישא כדקא יאות. דהא לר"ק לא אתתקן ולא אשתליס אלא בצדק'ה דכתב (ט) בצדקה תכונני ועל

מראה מקורות (א) תלים פ"א (ב) שמואל כ"ב (ג) דף ק"ג (ד) בראשית י"ח (ה) ישעי' כ"ד

דיו הזהר

[ג] כללא דשמה קדישא הוא הוי"ה בשלוב עם אדני או עם אלהים. הוי"ה בתפארת. ואדני או אלהים במלכות: [ד] היינו ערה"כ תנו עון לאלהים. שהשם אלהים המרוס על מלכות יומתק ויתחוק בשפע של חסד ורחמים ע"י שנגרם ליתרו עם השם הוי"ה ב"ה - [ה] שמה קדישא רבאן בונתו על השם הוי"ה ב"ה. ומתם שם היינו השם אדני או השם אלהים שהם בורסיא דיליה זו שבינת עון ומדת מלכותו. וע"י תפלת שהרית נעשה יתוד כב"ה ושכינתיה. וענין עשיית השם סתם היינו תקון. ככתוב בן הבקר אשר עשה ותקונו הוא מה שישראל פועלים ע"י תורה ומצות שיהיו עמו השם הוי"ה ב"ה ואז נמתק בחסד ורחמים: [ו] פ"י לפעול ע"י תורה ומצות ששמה קדישא יורג עם השם סתם כמו שנתבאר לעיל: [ז] צדקה היינו מלכות ומשפט היינו תפארת. ולעשות היינו לפעול התקון לזונם יתר: [ח] רבי שמעון מכאן שאין המלכות נקראת צדקה אלא שנקראת צדק. וצדקה היינו תפארת עץ החיים. ורק כאשר נתחבר תפארת עם מלכות להשפיע בה שפע או נקראת המלכות צדקה. ואז שמה קדישא שהוא השם הוי"ה ב"ה אשתכח שליט. בהורגו עם אדני או אלהים:

ועל כנסת ישראל אתמר. ובג"כ כתיב ועשיתם אתם :

ועל כנסת ישראל נאמר. ולפיכך כתיב ועשיתם אתם :

ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד וגו'. רבי יוסי פתח (ח) רגזו ואל תחשאו וגו'. ה"ל קרא אוקמוה דבעי ב"ג לארנזא י"ר קוב על י"ר הרע ושפיר. אבל בשעתא דרמש ליליא וב"ג שכיב על ערסיה. כמה גרדיני נמוסין מתערין בעלמא ועולין ומשחקין. ובני נשא בעאן לאתרגזא מקמי קב"ה ולדחלא מניה. בגין דלא ישתכח נפשיה בגווייהו וישתויב מנייהו. ויבעי ליה לב"ג דלא יפיק מנייהו מלה בשומיה. בגין דלא יתער לכו לגביה ולא ישתכחון בהדיה. ה"ה"ד אמרו בלצבכס על משכבכם ודמו סלס. דלא יפיק מנייהו מלה מפומיה. תא חזי בשעתא דאשתכחון ישראל וזכאון קמי קב"ה מאי כתיב. ונתתי שלום בארץ. ה"ל עילא. דלתי קב"ה לאתחברא בכנסת ישראל [ע] כדין ושכבתם ואין מחריד. מאי טעמא. בגין והשכתי חיה רעה מן הארץ. דא חיה דזינא בישא לתתא. ומאן ליהי אנג'ת בת מחל'ת. היא וכל סיעתא דיה. ה"ל בליליא וביומא בני נשא דחתי מספרתא דא. ה"ה"ד וחרב לא תעבור באלכס. רבי אבא אמר הא אוקמוה דאפילו חרב על שלום כגון פרעה נכה. אבל חרב לא תעבור. דא סיעתא דיה. והשכתי חיה רעה דלא תשלט בארעא. ואפילו העברה בעלמא לא תעבור עלייהו. ואפילו חרב דשאר עמין ואפילו ב"ג מזינא לא יעבור עלייהו.

ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד וגו'. רבי יוסי פתח (ח) רגזו ואל תחשאו וגו'. מקרא זה נתבאר שצריך האדם להרגיז יצר הטוב על יצר הרע וכך הוא. אבל בשעה שנחמד הלילה והאדם שוכב על סמטו. הרבה שרי עונשין נתעוררים בעולם והולכים ומשומטים. והאנשים צריכים להמלא פחד מלפני הקב"ה ולירא ממנו. כדי שלא תמצא נפשו ביניהם וינצל מהם. וצריך האדם להזהר שלא ידבר כלל מהם בלילה. כדי שלא יעורר אותם אליו ולא יהיו נמצאים אצלו. וש"כ אמרו בלבבכם על משכבכם ודמו סלס. שלא ידבר מהם כלל. בוא וראה בשעה שישאל נמצאים וכאים לפני הקב"ה מה כתוב. ונתתי שלום בארץ. זה למעלה. שייבא הקב"ה להתחבר במדת מלכותו [ע] או ושכבתם ואין מחריד. מפני מה. בשביל והשכתי חיה רעה מן הארץ. זו החיה של מן הרע למטה. ומי היא. אנג'ת בת מחל'ת. היא וכל הבת שלה. זה בלילה. וביום אלו האנשים הבאים מצד שלה. וש"כ וחרב לא תעבור בארצכם. רבי אבא אמר הרי נתבאר שאפילו חרב על שלום. כגון פרעה נכה. אבל וחרב לא תעבור. זו הבת שלה. והשכתי חיה רעה שלא תשלט בארץ. ואפילו העברה בלבד לא תעבור עליכם. ואפילו חרב של שאר העמים ואפילו איש מזינא לא יעבור עליכם :

ונתתי משכני בתוככם וגו'. ונתתי משכני. דא שכינתא. משכני. משכונא דילי דהיא אתמשכנא במזוייבה דישראל. ונתתי משכני. משכני ודאי. מתל לב"ג דהוה רחמא לאתרא. א"ל ודאי ברחימותא עלאה דאית לי נבך בעינא לדיירא עמך. אמר ה"ך אנדע דתידור נבאי נפל כל כסופא דביתיה ואייתי לגביה. אמר הא משכונא לגבך דלא אתפרס מקי לעלמין. כך קב"ה בעא לדיירא צבו בישראל. מאי עבד. נפל כסופא דיליה ונחית לכו לישראל. אמר לון. ישראל הא משכונא דילי נביי. בגין דלא אתפרס מנייכו לעלמין. ואע"פ דקב"ה אתרחיק מן. משכונא שביק בידן. ואנן נשרין ה"ה"ה כסופא דיליה [י] מאן דיבעי משכונא ייתי לדיירא נבן. בגין כך ונתתי משכני בתוככם. משכונא אתן צדייכי בגין דארור עמכון. ואע"פ דישראל השתא בגלותא משכונא דקב"ה הוא נביייהו ולא שדקו ליה לעלמין. ולא תגעל נפשי אתכם. לבר נש דרחס לחבריה ובעא לדיירא עמיה מאי עבד. נפל ערסא דיליה ואייתי לביתיה. אמר הא ערסא דילי צביתיך. בגין דלא ארחיק מיך מערסך ומאנך. כך קב"ה אמר ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי ארסם. הא ערסא דילי צביתייכו. וכיון דערסא דילי עמכון תדעון דלא אתפרס מנייכו. ובגין כך ולא תגעל נפשי אתכם. והתהלכתי בתוככם וסייתי לכם לאלהים. כיון דמשכונא דילי נביייהו תדעון דאנא חזיל עמכון כד"א כי ס' אלהיך מתהלך בקרב מחנך לסניך ולתת אויבך לפניך וה"ה מחנך קדוש.. (ג) א"ר יחזק כתיב דומה קודי

ונתתי משכני בתוככם וגו'. ונתתי משכני. זו השכינה. משכני. משכון שלי שהיא המשכנה בעונות ישראל. ונתתי משכני. משכני ודאי. משל לאדם שהיה אוהב לאיש אחר. א"ל ודאי בשביל אהבה הגדולה שיש לי אליך רצוני לדור עמך. אמר במה אדע שתדור אצלי. לקח כל חמדת ביתו והביאה אליו. אמר הרי משכון אצלך שלא אפרד מעמך לעולם. כך הקב"ה בקש לדור בין ישראל. מה עשה. נטל חמדת שלו והורידה לישראל. אמר להם. ישראל הרי משכון שלי אצלכם. בשביל שלא אפרד מכם לעולם. ואע"פ שהקב"ה התרחק מאתנו. המשכון הניח בדינו. ואנחנו נוטרים חמדתו הדיא [י] מי שיבקש משכנו יבוא לדור אצלנו. לפיכך כתוב ונתתי משכני בתוככם. משכון אתן לכם בשביל שאדור עמכם. ואע"פ שישראל עתה בגלות משכנו של הקב"ה הוא אצלם ולא יעזבוהו לעולם. ולא תגעל נפשי אתכם. משל לאיש אוהב לחברו ורוצה לדור עמו. מה עשה. לקח סמטו והביאה לביתו. אמר הרי סמטי בביתך. בשביל שלא אתרחק מעמך סמטתך ומכליך. כך הקב"ה אמר ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם. הרי סמטי בביתכם. וכיון שסמטי עמכם תדעו שלא אפרד מכם. ולפיכך כתוב ולא תגעל נפשי אתכם. והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים. כיון שמשכון שלי אצלכם בודאי תדעו שאני הולך עמכם. ככתוב כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויבך לפניך וה"ה מחנך קדוש.. (ג) א"ר יחזק כתוב דומה דודי

מראה בקומות (ח) תליס ד' ט דף קיד. א דף קיד

יו הזהר

[פ] שלום פרמו על מדה היסוד. וארץ פרמו על מלכות : [י] משל הראשון פרמו על התורה שנקראת חמדה נגות. ומשל השני פרמו על השכינה הקדושה :

דודי לציני או לעופר האילים הנה זה עומד אחר כתלנו ונו'. זכאין אינון ישראל דכזו דמשכונא דא למאוי גבייטו מן מלכא עלאה דאע"ג דחנינו בגלותא קצ"ה אחי ככל ריש ירחי ושכתי וזמני לאשגחא עלייכו. ולאסתכלא צהסא משכונא דלית ליה גבייטו דאיוו כסופא דיליה. למלכא דסרחא מפרוניתא. אפקה זיכיליה מאי עבדת. נשלת צרא דילא כסופא דמלכא רחימא דיליה וצנין דרעתא דמלכא עלה שבקיה צירא בשעתא דסליק רעיתא דמלכא על מפרוניתא ועל צריה הוה סליק אגרין ונחית דרגין וסליק כתלין לאסתכלא ולאשגחא צין נוקבי כותלא עלייכו. כיון דחמי לון שארי צני מחסורי קוסטי כותלא. ולבתר חיל ליה כך ישראל אע"ג דאינון נפקו מהיכליה דמלכא הוה משכונא לא שבקו [יא] וצנין דרעותא דמלכא עלייכו שבקיה עמסון בשעתא דסליק רעותא דמלכא קדישא על מפרוניתא ועל ישראל. נחית דרגין וסליק כתלין לאסתכלא ולאשגחא צין קוסטי כותלא עלייכו. כיון דחמי לון שארי צני הה"ד (ח) דומה דודי לציני חו לעופר האילים. לדלגא מכותלא לאיניו ומאניגרא לכתלא. הנה זה עומד אחר כתלנו צבתי כנסיות וצבתי מדרשות. משניה מן החלונות מציץ מן החרכים. לאסתכלא ולהשגיח עלייכו

ואם בהקתי תמאסו ונו'. רבי יוסי פתח (ב) מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו. כמה חביבים ישראל לגבי הקב"ה. שהקב"ה רוצה להיכיהם ולהנהיגם בדרך הישר. כאב האורב לבנו. ומתוך אהבתו אליו שבטו בידו המיד להנהיגו בדרך הישר. שלא יסור ממנו לימין ולשמאל. וז"ל (ג) כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בני ירצה. ומי שאין הקב"ה אוהב אותו והוא שונא מכלק ממנו תוכחה. מכלק ממנו שבטו. כתוב (ד) אהבתי אתכם אמר ה' ונו'. מתוך אהבתו לישראל שבטו בידו תמיד להנהיגם. ואת עשו שנאתו. לפיכך סלקתי ממנו השבט. סלקתי ממנו התוכחה. כדי שלא אתן לו בי הלך. שנוא נפשי הוא. אבל אתם אהבתי אתכם בודאי. ולפיכך מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו. מהו ואל תקוץ. אל תמאסו בו כמו זה דבורה מבין הקוצים. שאלה דברי תוכחה הם כקוצים בגופו. בוא וראה בשעה שנתעורר צד"ק ביינים שלו [יג] כמה צדדים אדומים נתעוררים מימין ומשמאל. כמה שרבימים יוצאים מהם. שרבימי אש. שרבימי נחלים. שרבימי שלהבת. כלם יוצאים ונתעוררים בעולם ומכים לאנשים. החת רשותם יש ממונים אחרים. שרי אש ממונים ארבעים חסר אחד משוטטים ויורדים. מכים ועולים ונוטלים רשות. נכנסים בעומק הקליפה שנקראת תהום רבה. נצבעים באש ואש השורף מתחבר בהם. יוצאים נחלי אש ומשוטטים ויורדים ונמצאים לנגד האנשים. וזרו שכתוב ויספתי ליסרה אתכם. אתן לשרי הדין תוספת על כח הדין שלהם. כמש"כ לא אוסיף עוד לקלף את האדמה בעבור האדם. מהו לא אוסיף. לא אתן תוספות לשרי הדין להשחית העולם. אלא תוספות כמו שיכול העולם לסבול. וע"כ כתוב ויספתי אתן תוספת ודאי. תוספות למה. כשביל ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם. שבע. והרי הקב"ה אם גובה את שלו לא יוב"ש

ואם בהקתי תמאסו ונו'. רבי יוסי פתח (ב) מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו. כמה חביבים ישראל לגבי הקב"ה. שהקב"ה רוצה להיכיהם ולהנהיגם בדרך הישר. כאב האורב לבנו. ומתוך אהבתו אליו שבטו בידו המיד להנהיגו בדרך הישר. שלא יסור ממנו לימין ולשמאל. וז"ל (ג) כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בני ירצה. ומי שאין הקב"ה אוהב אותו והוא שונא מכלק ממנו תוכחה. מכלק ממנו שבטו. כתוב (ד) אהבתי אתכם אמר ה' ונו'. מתוך אהבתו לישראל שבטו בידו תמיד להנהיגם. ואת עשו שנאתו. לפיכך סלקתי ממנו השבט. סלקתי ממנו התוכחה. כדי שלא אתן לו בי הלך. שנוא נפשי הוא. אבל אתם אהבתי אתכם בודאי. ולפיכך מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו. מהו ואל תקוץ. אל תמאסו בו כמו זה דבורה מבין הקוצים. שאלה דברי תוכחה הם כקוצים בגופו. בוא וראה בשעה שנתעורר צד"ק ביינים שלו [יג] כמה צדדים אדומים נתעוררים מימין ומשמאל. כמה שרבימים יוצאים מהם. שרבימי אש. שרבימי נחלים. שרבימי שלהבת. כלם יוצאים ונתעוררים בעולם ומכים לאנשים. החת רשותם יש ממונים אחרים. שרי אש ממונים ארבעים חסר אחד משוטטים ויורדים. מכים ועולים ונוטלים רשות. נכנסים בעומק הקליפה שנקראת תהום רבה. נצבעים באש ואש השורף מתחבר בהם. יוצאים נחלי אש ומשוטטים ויורדים ונמצאים לנגד האנשים. וזרו שכתוב ויספתי ליסרה אתכם. אתן לשרי הדין תוספת על כח הדין שלהם. כמש"כ לא אוסיף עוד לקלף את האדמה בעבור האדם. מהו לא אוסיף. לא אתן תוספות לשרי הדין להשחית העולם. אלא תוספות כמו שיכול העולם לסבול. וע"כ כתוב ויספתי אתן תוספת ודאי. תוספות למה. כשביל ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם. שבע. והרי הקב"ה אם גובה את שלו לא יוב"ש

ואם בהקתי תמאסו ונו'. רבי יוסי פתח (ב) מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו. כמה חביבים ישראל לגבי הקב"ה. שהקב"ה רוצה להיכיהם ולהנהיגם בדרך הישר. כאב האורב לבנו. ומתוך אהבתו אליו שבטו בידו המיד להנהיגו בדרך הישר. שלא יסור ממנו לימין ולשמאל. וז"ל (ג) כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בני ירצה. ומי שאין הקב"ה אוהב אותו והוא שונא מכלק ממנו תוכחה. מכלק ממנו שבטו. כתוב (ד) אהבתי אתכם אמר ה' ונו'. מתוך אהבתו לישראל שבטו בידו תמיד להנהיגם. ואת עשו שנאתו. לפיכך סלקתי ממנו השבט. סלקתי ממנו התוכחה. כדי שלא אתן לו בי הלך. שנוא נפשי הוא. אבל אתם אהבתי אתכם בודאי. ולפיכך מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקוץ בתוכחתו. מהו ואל תקוץ. אל תמאסו בו כמו זה דבורה מבין הקוצים. שאלה דברי תוכחה הם כקוצים בגופו. בוא וראה בשעה שנתעורר צד"ק ביינים שלו [יג] כמה צדדים אדומים נתעוררים מימין ומשמאל. כמה שרבימים יוצאים מהם. שרבימי אש. שרבימי נחלים. שרבימי שלהבת. כלם יוצאים ונתעוררים בעולם ומכים לאנשים. החת רשותם יש ממונים אחרים. שרי אש ממונים ארבעים חסר אחד משוטטים ויורדים. מכים ועולים ונוטלים רשות. נכנסים בעומק הקליפה שנקראת תהום רבה. נצבעים באש ואש השורף מתחבר בהם. יוצאים נחלי אש ומשוטטים ויורדים ונמצאים לנגד האנשים. וזרו שכתוב ויספתי ליסרה אתכם. אתן לשרי הדין תוספת על כח הדין שלהם. כמש"כ לא אוסיף עוד לקלף את האדמה בעבור האדם. מהו לא אוסיף. לא אתן תוספות לשרי הדין להשחית העולם. אלא תוספות כמו שיכול העולם לסבול. וע"כ כתוב ויספתי אתן תוספת ודאי. תוספות למה. כשביל ליסרה אתכם שבע על חטאתיכם. שבע. והרי הקב"ה אם גובה את שלו לא יוב"ש

מראה מקומות (א) שיר צ' (ב) ספרי צ' (ג) ספרי צ' (ד) מנח"י (ה) תניס ק"ל

זין הזהר

[יא] זו השכינה והתורה ענין תרומת הכתלים היינו מסך הסבדיל בין ישראל לאכיהם שבשמים הנעשה מן המזאות ישראל. וענין הכבי היינו שהקב"ה שולח התעוררת לישראל שיבנו על אריכת הגלות. כי שערי רסעות לא נעצלו: [יב] זו מרה

יכול לעולם לסבול אפילו רגע אחד. זש"כ ה) אם עונות תשמך יה' מי יעמד. וכאן נאמר שבע על המאתיכם. אלא מאי תלמוד לומר שבע. הא שבע לקבליכו. ומאי אייתי דא שמסא דהיסי שבע ואקרי שבע [יג] כד"א תקן שבע שניס תעשה שמסה. ועל דא שבע על המאתיכם. אקרי שבע ואקרי בת שבע. מאי בין האי להאי. אלא שבע בלחודה למעבד שמסה למעבד דינין ולאפקא חירו [יד] כלל דא. בת שבע חקרי דלתחבר בחרתא כחדא לאהרנא [טו] למשלם במלכותא לאודעא מלכותא בארעא. ובכלל בת שבע חקרי. כתב ענ כן סא העיר צאר שבע עד היום הוה. צאר שבע צירא דיחק איסי [טז] וכלל חד מלס הוא.

יכול לעולם לסבול אפילו רגע אחד. זש"כ ה) אם עונות תשמך יה' מי יעמד. וכאן נאמר שבע על המאתיכם. אלא מאי תלמוד לומר שבע. הא שבע לקבליכו. ומאי אייתי דא שמסא דהיסי שבע ואקרי שבע [יג] כד"א תקן שבע שניס תעשה שמסה. ועל דא שבע על המאתיכם. אקרי שבע ואקרי בת שבע. מאי בין האי להאי. אלא שבע בלחודה למעבד שמסה למעבד דינין ולאפקא חירו [יד] כלל דא. בת שבע חקרי דלתחבר בחרתא כחדא לאהרנא [טו] למשלם במלכותא לאודעא מלכותא בארעא. ובכלל בת שבע חקרי. כתב ענ כן סא העיר צאר שבע עד היום הוה. צאר שבע צירא דיחק איסי [טז] וכלל חד מלס הוא.

ג) ויסרתי אתכם אף אני שבע על המאתיכם. א"ר אבא ויסרתי אתכם. היינו על ידי ממונים אחרים כמו שנתבאר [יז] אף אני. הרי אני אתעורר לנגדכם. הרי שב"ע להתעורר עליכם. בוא וראה אהבה העליונה של הקב"ה בישראל. משל למלך שהיה לו בן יחיד. והיה חומא לפני המלך. יום אחד סרח לפני המלך. אמר המלך כל אותן הימים הכייתך ולא שמעת. מכאן ולהלאה מה אעשה לך. אם אנרשך מן הארץ ואשלחך מן מלכותי. פן יקומו עליך דובי השדה או זאבי השדה או גזרנים ויעברוך מן הארץ. מה אעשה. אלא אני ואתה נלך בגלות ונצא מן הארץ. כך אמר הקב"ה. ישראל מה אעשה לכם. הרי הכיתו אתכם ולא המיתם אוניכם. הרי הבאתי עליכם שרי מלחמה שרי איש להכות לכם ולא שמעתם. אם אנרש אתכם מן הארץ לברכם. מתירא אני עליכם מכמה דובים מכמה זאבים. שיקומו עליכם ויעברו אתכם מן העולם. אבל מה אעשה לכם. אלא אני ואתם נצא מן הארץ ונלך בגלות. זש"כ ויסרתי אתכם. ללכת בגלות. ואם תאמרו שאעזוב אתכם. אף אני עמכם. שבע על המאתיכם. הרי שב"ע זו תגרש עמכם. ולמה. על המאתיכם. זש"כ ג) ובפשעיתם שלחה אסכם. אמר הקב"ה אתם גרמתם שאני ואתם נצא מן הארץ. הרי השכינה תצא מהיכלה עמכם. הרי נחרב היכל שלי ושלכם נחרב. שהרי למלך אין ראוי לו היכל אלא כאשר הוא נכנס בו עם המלכה. ושמת המלך לא נמצאת אלא בשעה שהוא נכנס בהיכל המלכה. ובניה נמצאים עמה בהיכל ושמהים כלם ביהד. עכשו שאין נמצאים בו הבנים עם המלכה. הרי ההיכל חרוב מהבל. אלא אני מה אעשה. אף אני אצא עמכם. ועכשו אע"פ שישראל הם בגלות. הקב"ה נמצא עמם ואינו עוזב אותם. וכאשר יצאו ישראל מן הגלות הקב"ה יחזור עמם. שכתוב ושב ה' אלהיך את שבותך. ושב ה' אלהיך ודאי. וזה נתבאר:

ג) ויסרתי אתכם אף אני שבע על המאתיכם. א"ר אבא ויסרתי אתכם. היינו על ידי ממונים אחרים כמו שנתבאר [יז] אף אני. הרי אני אתעורר לנגדכם. הרי שב"ע להתעורר עליכם. בוא וראה אהבה העליונה של הקב"ה בישראל. משל למלך שהיה לו בן יחיד. והיה חומא לפני המלך. יום אחד סרח לפני המלך. אמר המלך כל אותן הימים הכייתך ולא שמעת. מכאן ולהלאה מה אעשה לך. אם אנרשך מן הארץ ואשלחך מן מלכותי. פן יקומו עליך דובי השדה או זאבי השדה או גזרנים ויעברוך מן הארץ. מה אעשה. אלא אני ואתה נלך בגלות ונצא מן הארץ. כך אמר הקב"ה. ישראל מה אעשה לכם. הרי הכיתו אתכם ולא המיתם אוניכם. הרי הבאתי עליכם שרי מלחמה שרי איש להכות לכם ולא שמעתם. אם אנרש אתכם מן הארץ לברכם. מתירא אני עליכם מכמה דובים מכמה זאבים. שיקומו עליכם ויעברו אתכם מן העולם. אבל מה אעשה לכם. אלא אני ואתם נצא מן הארץ ונלך בגלות. זש"כ ויסרתי אתכם. ללכת בגלות. ואם תאמרו שאעזוב אתכם. אף אני עמכם. שבע על המאתיכם. הרי שב"ע זו תגרש עמכם. ולמה. על המאתיכם. זש"כ ג) ובפשעיתם שלחה אסכם. אמר הקב"ה אתם גרמתם שאני ואתם נצא מן הארץ. הרי השכינה תצא מהיכלה עמכם. הרי נחרב היכל שלי ושלכם נחרב. שהרי למלך אין ראוי לו היכל אלא כאשר הוא נכנס בו עם המלכה. ושמת המלך לא נמצאת אלא בשעה שהוא נכנס בהיכל המלכה. ובניה נמצאים עמה בהיכל ושמהים כלם ביהד. עכשו שאין נמצאים בו הבנים עם המלכה. הרי ההיכל חרוב מהבל. אלא אני מה אעשה. אף אני אצא עמכם. ועכשו אע"פ שישראל הם בגלות. הקב"ה נמצא עמם ואינו עוזב אותם. וכאשר יצאו ישראל מן הגלות הקב"ה יחזור עמם. שכתוב ושב ה' אלהיך את שבותך. ושב ה' אלהיך ודאי. וזה נתבאר:

ד) והבאתי עליכם חרב נקמת נקם ברית. פתח רבי שמעון ואמר ה) גורו לכם מפני חרב כי חמה

ד) והבאתי עליכם חרב נקמת נקם ברית. פתח רבי שמעון ואמר ה) גורו לכם מפני חרב כי חמה

מראה לקומות א) תליס ק"ל ג) דף קטו. ג) יס"י ז' ד) ואלה כנ. ה) איוב י"ט

זו הזוהר

המלכות שנקראת צד"ק כאשר היא בלכדה בלי צדק"ה וצד"ק: [יג] היינו מרת המלכות ספירה השביעית מן ה' ספירות התחתונות. והיא מרת הדין כשהיא כלכדה: [יד] לעבד העברי כשנה השביעית של עבודתו: [טו] היינו כשהיא מחוברת עם מלכא קדישא מרת התפארת: [טז] כי עיקר בנין מרת המלכות הוא מן הנכורות של ספירת הנבונה שורש יצחק: [יז] כי מאת ית"ש לא תצא הרעות. וכשביל זה נבראו כל הכחות הרעים של המפרא אתרא כדי שיוכל להיות עונש של דין בעולם על דרך הסתרת פנים וקדושת. כידוע מהפסוק והאלהים עשה שיראו מלפניו. וקדושה האתרונה והתתונה קודם שמתחילים כחות העונשין היא מרת המלכות שנקראת אני ונקראת שב"ע:

חמה עונות חרב למען תדעון שדון. שדן כתיב. גורז לכס מפני חרב. איזה חרב. זו חרב נקמת נקם ברית [יח] שהרי חרב זו עומדת להסתכל במי שמשקר כברית. שכל מי שמשקר כברית הנקמה שנוקמים ממנו היא החרב ההיא. זש"כ כי חמה עונות חרב. מה המעם. לפי שהמשקר כברית גורם פרוד בהודגות העולמות. ואין מקבל השפע מי שצריך לקבל. ואין השפע נשפע למקומו הראוי לו. שהרי אין המשפיע נתעדר אצל מקומו הראוי לו. וכך הנוטר בריתו גורם שיתעורר ברית ההוא למקומו הראוי לו. ונתברכים העליונים והתחתונים. מי מעורר ברית ההוא למקומו. צדיקים הנמצאים בעולם:

חמה עונות חרב למען תדעון שדון. שדן כתיב. גורז לכס מפני חרב. מאן חרב. לא חרב נקמת נקם ברית [יח] דהא הכי חרב קאים להסתכלא מאן דמשקר בצברית. דכל מאן דמשקר בצברית נוקמא דנקמין מניה סהיא חרב אייהו. סה"ד כי חמה עונות חרב. מאן סעמא. צנן דמאן דמשקר בצברית פריש תיאובתא ולא נסיל מאן דכסיל. ולא יהיב לאתריה דהא לא אתער לגבי אתריה. וכל מאן דנעיר ליה להאי ברית איכו גריס לאתערא להסוא ברית לאתריה. ואתצרכון עתוין ותהאין מאן אתער סהוא ברית לאתריה. כד אשתכחו זכאין צעלמא:

6) **וזכרתי את בריתי יעקוב וגו'.** רבי יהודה ורבי יוסי היו מהלכים בדרך ועוסקים בתורה. בתוך כך נפרש ר' יוסי ונכנס לכערה אחת. מצא שם ספר אחד שהיה מונח תוך נקב אבן בקצה המערה. לקחו ויצא. כיון שפתחו ראה בו ע"ב ציורי אותיות שנמסרו לאדם הראשון. ובהם היה מכין כל החכמות של העליונים הקדושים. ושל אותן דקליפות שנקראים אחר הדחיים. המתגלגלים תחת דפרוכת תוך אורות עליונים. וכל ענינים העתידיים לבוא לעולם. עד היום שיקום ענן שבצד מערב ויחשיך העולם [ג]. קרא לרבי יהודה והתחילו להגות בספר הרוא. לא הספיקו להגות שנים או שלשה צדדים באותן האותיות. עד שהיו מסתכלים בחכמה עליזנה הרוא. כיון שהגיע להגות בסודות הספר ודברו זה עם זה. יצא שביב אש עם רוח סערה ודכה על ידיהם ונאכר הספר מהם. בכר ר' יוסי ואמר אפשר הם ושלום יש איזה חסא בנו. או שאין אנו זוכים ללמוד בו. כאשר באו אצל רבי שמעון ספרו לו מעשה רזה. אמר להם אפשר שבאותן האותיות של קץ המשיח הייתם הוגים. אמרו לו זה אין אנו יודעים שהרי דכל נשכח מאתנו. אמר להם רבי שמעון אי רצונו של דקב"ה בזה. שיתגלה קץ המשיח לעולם. וכאשר יהיה קוב לימיה המשיח אפילו הנערים שבעולם עתידים למציא סודות החכמה. ולהבין בהם קצין וחשבונות. ובזמן ההוא יתגלה הקץ לכל. זש"כ ג) כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו'. מהו או בזמן שתקום כנסת יש"אל מן העפר. ויקום לה הקב"ה. או אהפך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם בשם ה' ולעבדו שכם אחד:

6) **וזכרתי את בריתי יעקוב וגו'.** רבי יהודה ורבי יוסי היו חלו באורחא ואשתדלו באורייתא. אדהכי אתפרש ר' יוסי ועאל גו מערתא חדא. אשכח ספרא חד דהוס נעין גו נוקבא דענרא צסייפי מערתא. כסיק ביה כיון דפתח ליה חמא שצטין ותרין גליפין דאתון דאתמסרו לאדם הראשון. וצכו סוס ידע כל חכמתא דעלאין קדישין. וכל אינון דבטר ריחיא דמתגלגלן בטר פרוכתא גו פסירין עלאין. וכל אינון מלין דזמיין למיתי לעלמא עד יומא דיקוס עננא דבסער מערב ויחשיך עלמא [יח] קרא לרבי יהודה ושרו למעי צהסוא ספרא. לא ססיקו למעי תרי או תלתא סטרין דאינון אתון. עד דהוו מסתכלין צהסוא חכמה עלאס. כיון דמסו למעי צסתירו דספרא ומשטמו דא עם דא נפק סציבא דאשא ועלעולא דרומא וצפס צדיסון ואתאביד מנייהו. צכה ר' יוסי ואמר דילמא ח"ו חובה אית גבן או דלאו אכן זכאין למכדע ליה. כד אתו לגבי דרבי שמעון אשטמו ליה עובדא דא. אמר לון דילמא בקץ משיחא דאינון אתון סיותון משתדלי. אמרו ליה דא לא ידעיין דהא כלא אתכשי מיין. אמר לון רבי שמעון לית רעותא דקב"ה צדא. דיתגלי כל כך לעלמא. וכד יסא קריב ליומא משיחא אפילו רביי דעלמא זמיין לאשכחא סמירין דחכמתא. ולמדע ציה קצין וחשבונין. וצהסוא זמנא אתגליא לכלא. סה"ד ג) כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וגו'. מהו או. צזמנא דתיקוס כנסת ישראל מעפרא. ויקוס לה קב"ה. דאין אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כלם צפס ה' ולעבדו שכם אחד:

7) **פתח רבי שמעון ואמר וזכרתי את בריתי יעקוב.** מלא בוא"ו מפני מה. אלא בשני אופנים הוא סוד של חכמה. אחר. שהוא"ו היא סוד מדגה של חכמה. מקום שיעקב שורה בו. אבל מקרא זה על גלות ישראל נאמר [כ] שכאשר הם בתוך הגלות. זמן ההוא שיופקדו. יופקדו בסוד של וא"ו. והוא כאלף הששי. ופקידה בסוד של ו"ו. שהוא ששה רגעים וחצי כראיה מקובות א) וילא קית. ב) פניס ג' ג) וילא קית.

7) **פתח רבי שמעון ואמר וזכרתי את בריתי יעקוב.** מלא בוא"ו אמאי אלא חלל צתרין סטרין איסו רזא דחכמתא חדא. דאיכו רזא דננא דחכמתא. אחר דשרי ציה יעקב. אכל סאי קרא על גלותא דישראל אסתר [כ] דכד אינון גו גלותא סהוא זמנא דיתפקדון יתפקדון צרוז דוא"ו. ואיסו צאלף סתיתאס. ופקידס צרוז דו"ו. שית רנעי ופלג

זו הזהר

[יח] זו מרת המלכות ששנים הכרית נוגע לה ביותר כמבואר: [יח] זו חשיבנה הקדושה שהיא בצד מערב. ככתוב כי הגה החשך יבמה ארץ וערפל לאומים ועליך יורה ה': [כ] כפרשת וירא פירשתי זה המאמר של סוד קץ הפלאות באריכות מעט. תורשנו משם. וכאן אומים נופך כי לפי הנראה במלחמה הנוראה אשר בימינו שהתחילה בשנת תרע"ד שרערה הארץ במלחמת כל מלכי אירופא וגם אמריקא אלו עם אלו. וכבר חלפו שש שנים ונעשה שלום בדרסי. אבל שלום כראוי אין. דם ישראל כנתל שומץ בארצות רוסיא אנקריינא פולין גליציא אונגריא ורומניא שנעשו שם המקר להשיך להרג ולאבד גם נשים ופא באכווריות גדולה אשר הסמר השערות של כל שומע. נתקומה כנו כל התוכחה גם עם התוספת של כל חלי וכל מכה אשר לא כתובה. ולא היתה מעולם עת צרה ליעקב כמו בשנים האלו. ובתוך זה נולד אינו התעוררת בין מושלי הארץ לתת לישראל מקום מקלט בארץ ישראל. אבל זה נראה קרוב לשכל שבנותא רשביי מוסב על השנים האלו. והלואי נוכח שיתקיים כנו גם סוף הסטוק. ומבמה יושע:

ופלג עידן. וזמנא דסתין שנין לעבורא דדשא באלף
 סתיאה יקום אלה שיהא פקידו לברתיה דיעקב. ומסהוא
 זמנא עד דיהא לה זכירה שית שנין ופלגא. ומסהוא
 זמנא שית שנין אחרנין [ופלגא]. ואינון שבטין ותלת.
 בשתיין וסית יתגלי מלכה מסיחא בחרעא דגליל. וחד
 ככבא דצסר מורח יבלע שבע ככבא מסר לפון. ושלחובא
 דאשא אוכחא תהא תליא ברקיעא שיתין יומין. וקרבין
 יתערון בגלמא לסטר לפון. ותרין מלכין יפלון באינון
 קרבין [כא] ויודונון כלהון עממיא על ברתיא דיעקב
 לאדחיא לה מעלמא. ועל הסוא זמנא כתיב (א) ועת לרס
 היא ליעקב וממנה יושע. וכדין יסתיימין כפסין מגופא
 ובעיין לרתהשא. ובימך (ב) כל הנפש הבאה ליעקב
 מזרימה וגו' כל נפש ששים ושש. וכתיב כל הנפש לבית
 יעקב הבאה מזרימה שבטים. בשבעין ותלת כל מלכי
 עלמא יתכשון לנו קרתא רבתא דרומי [כג] וקב"ה
 יתער עליהו אשא וברדא ואבני אלגביש ויתאבדון מעלמא.
 צר אינון מלכין דלא ימסון לתמן. ויהדרון לאגמא
 קרבין אחרנין. ובהסוא זמנא מלכא מסיחא יתער בכל
 עלמא. ויתכשון עמיה כמה עמין וכמה חיילין מכל סיימי
 עלמא וכל בני ישראל יתכשון בכל אינון אחריו. עד
 דאשתלימו אינון שנין למאה. כדין י יתחבר צר [כג]
 וכדין (ג) ובידיו את כל אחיכם מכל הנוים מנחה לה'
 וגו'. ובני ישמעאל זמנין בהסוא זמנא לאתערעא עס כל
 עמין דעלמא למיחי על ירושלים [כד] דכתיב (ד) ואספתי
 את כל הנוים אל ירושלים למלחמה וגו'. וכתיב (ה) ויתבו
 מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו. וכתיב
 יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו. לבתר י זעירא
 יתער לאתחברא ולחדשא כשמתין דסו עתיקין. בגין לאדחיא
 עלמא. כמה דכתיב (ו) יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה'
 במעשיו. יהי כבוד ה' לעולם. לאתחברא כדקא יאות. ישמח ה'
 במעשיו. להוריד אותן לעולם. להיות כלן בריות חדשות.
 ולהביר כל העולמות כאחד. וכאיהם הם כל אותן שישראל
 בעולם בסוף אלף הששי ליכנס בשבת [כה] שהרי אז
 הוא יום אחד להקב"ה בלבדו להודות כראוי. וללקום
 נשמות חדשות להיותן בעולם עם אותן שישארן מתחלה.
 שכתוב (ז) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קרוש
 יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים:

וחצי סוער. ובזמן של ששים שנה לבריה הדלת באלף
 הששי יקום אלהי השמים פקידה לבת יעקב. ומן הזמן
 ההוא עד שיהיה לה זכירה שש שנים וחצי. ומן דזמן
 ההוא שש שנים אחרות [וחצי]. וזן שבעים ושלש.
 בששים ושש יתגלה מלך המשיח בארץ הגליל. וכוכב
 אחד שבצד מורח יבלע שבעה כוכבים מצד צפון. ושלרבת
 אש שחורה תהיה הולה ברקיע ששים יום. ומלחמות
 יתעוררו בעולם לצד צפון. ושני מלכים יפלו באותן
 המלחמות [כא] ויהתברו כל העמים על בת יעקב
 לדחותה מן העולם. ועל זמן ההוא כתוב (א) ועת צרה
 היא ליעקב וממנה יושע. ואז תכלנה הנפשות מן הגוף
 ויצרכו להתחדש. ומסוך (ב) כל הנפש הבאה ליעקב
 מצרימה וגו' כל נפש ששים ושש. וכתוב כל הנפש לבית
 יעקב הבאה מצרימה שבטים. בשבעים ושלש כל מלכי
 העולם יתאספו לתוך עיר הגדולה רומא [כג] וקב"ה
 יתעורר עליהם אש וברד ואבני אלגביש ויאבדו מן העולם.
 מלבד אותן המלכים שלא יגיעו שמה. והם יחזרו להתגר
 מלחמות אחרות. ובזמן ההוא מלך המשיח יעורר בכל
 העולם. ויתחברו עמו כמה עמים וכמה חילות מכל קצוי
 ארץ. וכל בני ישראל יתאספו בכל אותן המקומות. עד
 שישתלמו אותן השנים למאה. אז י יתחבר בה [כג]
 ואז (ג) והביאו את כל אחיכם מכל הנוים מנחה לה'
 וגו'. ובני ישמעאל עתידים בזמן ההוא להתעורר עם כל
 אימות העולם לבוא על ירושלים [כד] שכתוב (ד) ואספתי
 את כל הנוים אל ירושלים למלחמה וגו'. וכתוב (ה) ויתבו
 מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על ה' ועל משיחו. וכתוב
 יושב בשמים ישחק ה' ילעג למו. אח"כ תתעורר י
 הקטנה להודות ולחדש נשמות הישנות. בשביל לחדש
 העולם. כמו שכתוב (ו) יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה'
 במעשיו. יהי כבוד ה' לעולם. להודות כראוי. ישמח ה'
 במעשיו. להוריד אותן לעולם. להיות כלן בריות חדשות.
 ולהביר כל העולמות כאחד. וכאיהם הם כל אותן שישראל
 בעולם בסוף אלף הששי ליכנס בשבת [כה] שהרי אז
 הוא יום אחד להקב"ה בלבדו להודות כראוי. וללקום
 נשמות חדשות להיותן בעולם עם אותן שישארן מתחלה.
 שכתוב (ז) והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קרוש
 יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים:

(ח) ר' אלעזר אמר וזכרתי את בריתי יעקוב וגו'. בוא
 וראה תפלת האבות היא קיום העולם. וכל בני העולם
 עליהן קימים ונסמכים. לעולם ולעולמי עולמים אל השבח
 זכות האבות. לפי שזכות האבות היא הקיום שלמעלה
 ושלמטה. והקיום של יעקב הוא קיום שלם יותר מכלם.
 ולפיכך בשעת צרה לבני יעקב. הקב"ה מראה לפניו
 צורתו של יעקב ומראה על העולם. כמש"כ וזכרתי את
 בריתי יעקוב. יעקוב בוא'ו. למה בוא'ו. לפי שהיא
 צורתו

מראה מקומות (א) ימי' ל' (ב) בראשית פ"ו (ג) ישע' ס"ו (ד) זכר' י"ד (ה) תלים כ' (ו) שם ק"ד (ז) ישע' ד' (ח) וישלח קמח.

זין הזהר

(כא) אפשר שהם מלך רומא ומלך אשכנז שנפלו במלחמה זו: [כג] נראה ממלחמה זו שזאת היא העיר קאנפמאנטינאמל. אניות רוח
 המעופפות השליכו שם עליהם כדורי אש גדולים כאבני אלגביש עם כדורים קטנים לרוב כבוד: [כג] נראה מזה שבשנת שנת' או
 תהיה נמו הגאולה בשלמות. והיתוד הקדוש של קב"ה ושכינתיה יתעורר בתקפו: הקצור מכל זה נראה שבשנת תר"ם באלף הששי
 תהיה בשמים פקידה הראשונה להגאולה. בשנת תרע"ג: תהיה בשמים זכירה להגאולה שיתחילו חבלי משיח. וכאמת אחר שנת תרע"ג
 התחילה המלחמה הגורמה וחיל ביולדה אחו לכל ישראל. והנהר הרביעי הוא פ"רת. שבשנת תר"ם התחילו להתנוצץ כבילת השחר מקם
 נחמה שינתן רשות לישראל לחזור להתישב בארץ ישראל. ובנראה מכאן שיומשך הדבר עד שנת ש"ת. אז תאמר ציון שת לי אלהים
 ורע אחר תחת הבל כי הרגו קין: [כד] אפשר שאז ירצו ישראל לבנות ביהמ"ק ובשביל זה התלקח מלחמה גדולה: [כט] היינו באלף
 השביעי יום שכלו שבת:

צורתו של יעקב ממש. ה) א"ר שמעון בשביל זכות האבות נודמנה תמיד נאולה לישראל. שבהוב וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אוכור והארץ אוכור. ראבות מיבן. אבל מהו והארץ אוכור. אלא להכליל עמהם דוד המלך. שהוא מרכבה עם האבות. והם מעוררים תמיד נאולה לישראל: (ג) ר' יצחק אמר וזכרתי את בריתי יעקב וגו'. מקרא זה נתבאר. בוא וראה בזמן שישראל בגלות. כביכול הקב"ה עמום בגלות. שהרי רשבינה אינה זה מה לעולם. ובוא וראה בזמן שישראל נמצאו בגלות בכל שרתה השכינה ביניהם וחזרה עמהם מן הגלות. ובזכות אותן הצדיקים שנשארו בארץ שרתה בארץ. ולא זה מהם לעולם. א"ר יהודה שחזרה השכינה להודג עם המלך הקדוש. והכל חוד בשמחת המלך [טו] לפיכך נקראים אנשי כנסת הגדולה. כנסת הגדולה בודאי [יז] למדנו בכל זמן שישראל בגלות. אם הם זכאים. מקדים הקב"ה לרחם עליהם ולהוציאם מן הגלות. ואם הם אינם זכאים מעכב אותם בגלות עד הזמן רהוא שנגור. וכאשר מגיע הזמן ועוד אינם ראויים. מסתכל רב"ה בכבוד שמו ואינו שוכח אותם בגלות. וש"כ וזכרתי את בריתי יעקב וגו'. אלו האבות שכלם הם סוד השם הקדוש [כה] רבי חייה אמר מפני מה נזכר כאן יעקב לראשונה. אלא לפי שיעקב הוא כלל האבות והוא נקרא עץ הקדוש. לפיכך ין של השם הקדוש בו נאחות. ונקרא כאן יעקב בוא"ו—

דיוקנה יעקב ממש (ה) א"ר שמעון. בנייתוהו לאצבתה אודמן פורקנה תדיר לישראל. דכ"יז וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אוכור והארץ אוכור. אצבתה מיבן. מהו וזכרתי אוכור. אלא להכליל עמהם דוד המלך. דלויסו רתיכא אצבתה ואינון מתערין פורקנה תדיר לישראל: (ג) ר' יצחק אמר וזכרתי את בריתי יעקב וגו'. הוי קרא אוקמוס. תא חוי בשעתא דישראל בגלותא. כביכול קב"ס עמסון בגלותא דהא שכינתא לא תתעדי מנייהו לעלמין. ותא חוי צומנא דישראל אשתכחו בגלותא דבבל שכינתא בינייהו שריא ותאבת עמסון מן גלותא. ובזכות אינון לדיקיא לאשתכחו צארעא שרתה בצרעא. ולא אעדיאת מנייהו לעלמין. א"ר יוסה דאתהדרת מטרוניתא במלכא. ואתהדר כלל בהלולא דמלכא [טו] בנין כך חקרין אנשי כנסת הגדולה. כנסת הגדולה דהוי [כז] תאנא בכל זמנא דישראל בגלותא. וי אינון זכאין. קב"ה אקדיס לרחמא עלייהו ולאפקא לון מן גלותא. ווי אינון לא זכאין מעכב לון בגלותא עד הסוה זמנא דלת"י. וכד משא זמנא ואינון לא תתחיון קב"ה אשגח ליק"ה דשמיא ולא אנשי להו בגלותא הס"ד וזכרתי את בריתי יעקב וגו'. חלין אצבן דכלהו רזא דשמה קדישא [כח] רבי הייא אמר מאי עממא יעקב קדמאס הכא. אלא בנין דיעקב כלל דאצבן והוא חילנא קדישא בני"ג ו דשמה קדישא ביה אחידת וסכא קרינן יעקב בוא"ו—

ו) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וגו'. א"ר יוסי ואף. כמש"כ אף אני. גם. רבבות השכינה שנקראת זא"ת. שאינה עוזבת לישראל לעולם. בהיותם בארץ אויביהם. בהיותם כלם ביחד [כט] לא מאסתים ולא געלתים לכלתם. שלא להתחבר עמהם. להפרי בריתו אתם. שאם לא אנאל אותם הרי בריתי נפרד [ג] וש"כ להפרי בריתי אתם. א"ר חייא אני שמעתי דבר חדש שאמר ר' אלעזר. לא מאסתים ולא געלתים לכלתם. לא הכיתים ולא הרגתים לכלותם צריך לומר. אלא לא מאסתים ולא געלתים. מי ששונא לאחד נמאם הוא לנגור. ומנגנה הוא כתועבה לפניו. אבל כאן לא מאסתים ולא געלתים. מה המעם. לפי שאהובת נפשי בנייהם [לא] ובעבודה כלם חביבים אצלי. וש"כ לכלתם. לכלת"ם כתוב חסר וא"ו. בעבודה לא מאסתים ולא געלתים. לפי שהיא אהובת נפשי. אהבה שלי אצלה. משל לאדם שאהוב אשה. והיה מדורה בשוק של מעברי עורות. לולא שהיא שם לא נכנס בו לעולם. כיון שהיא שם דומה בעינו בשוק הרובלים. שכל ריח טוב שבעולם נמצא שם. אף כאן ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם. שהוא בשוק של בורסקי לא מאסתים ולא געלתים. ולמה. לכלת"ם. בעבור כלתם שאני אהוב אותה. שהיא אהובת נפשי השוכנת שם. ודומה עלי ככל ריח טוב שבעולם. בעבור כלה הדיא אשר ביניהם. א"ר יוסי אילו לא באתי כאן אלא לשמוע דבר זה די לי:

ו) ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וגו'. א"ר יוסי ואף. כמש"כ אף אני. גם. רבבות השכינה שנקראת זא"ת. שאינה עוזבת לישראל לעולם. בהיותם בארץ אויביהם. בהיותם כלם ביחד [כט] לא מאסתים ולא געלתים לכלתם. שלא להתחבר עמהם. להפרי בריתו אתם. שאם לא אנאל אותם הרי בריתי נפרד [ג] וש"כ להפרי בריתי אתם. א"ר חייא אני שמעתי דבר חדש שאמר ר' אלעזר. לא מאסתים ולא געלתים לכלתם. לא הכיתים ולא הרגתים לכלותם מצוי ליה. אלא לא מאסתים ולא געלתים. מהן דאחרא לחסר מאים הוא לקבליה ונעלא הוא כניעולא קמיה חבל הכא לא מאסתים ולא געלתים. מאי עממא. בנין דהזיבזתא דנפשי בנייהם [לא] ובנייהם כללו חביבין גבאלי. הס"ד לכלתם לכלת"ם כתוב חסר וא"ו. בנייהם לא מאסתים ולא געלתים. בנין דלויסו רחמימא דנפשי. רחמימא דילי גבאה לזכר נש דרחיס אתתא והות דיירא בשוקא דבורסקי. וי לא הות הוא תמן לא עייל ביה לעלמין. כיון דהיא תמן דמי בעיניו כשוקא דרובלי. דכל ריחון עבין דעלמא אשתכחו תמן. אוף הכא ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם. דלויסו שוקא דבורסקי לא מאסתים ולא געלתים. ואמאי לכלת"ם. בנין כלתס דאנא רחמימא לה. דלויסו רחמימא דנפשי דשריא תמן. ודמי עלי ככל ריחון שבלן דעלמא בנין הדיא כלה דבזווייהו א"ר יוסי חילו לא אחינא הכא אלא למשמע מלה דא די:

עוד
מראה מסוכמות (ט) ככלת נג. (ז) אחי טו. (ז) דק קטו.

זו הזהר

[כח] פי' שכל הכחות של כנסת ישראל וכל הקדושות חזרו לישראל אתר גלות בכל בעבור שמתת חלולא דמלכא קדישא שחזרה השכינה שנקראת כלה למקומה. מלבד ה' דברים שהסור כבית שני בירושלם: [כח] כונתו לומר כנסת ה' גדולה. שהשכינה נעשית גדולה בחזרתה מכלל ארץ ישראל. אבל בגלות היא ה' קטנה: [כח] יל' שזה השם כונתו על השם ע"ב. ישר היפוך וישר היינו אברהם יצחק ויעקב: [כט] פי' כאשר יש בהם אחרות: [ל] היינו היפוך ההודגות: [לא] זו התורה והשכינה הקדושה:

(ח) עוד א"ד אלעזר ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וגו'. וכאים הם ישראל על כל אומות עכו"ם. שאע"פ שהרגיו לפני רבונם. אין הקב"ה רוצה לעזוב אותם. שבכל מקום שנלוו בן האומות. הקב"ה עמהם בגלות. וש"כ ואף גם זא"ת בהיותם בארץ אויביהם וגו' [ג] ר' אבא אמר ואף גם זאת בהיותם. בוא וראה כמה אהבתו של הקב"ה אצל ישראל. שאע"פ שנרבו להגלות בן האומות. השכינה לא סרה מהם לעולם. שלא תאמר שהם לבדם בגלות נמצאים. אלא ואף גם זא"ת עמהם נמצאת. וש"כ ואף גם זא"ת בהיותם בארץ אויביהם וגו'. משל המלך שכעס על בנו. וגזר עליו עונש שיריחק ממנו ללכת לארץ רחוקה. שומעה המלכה ואמרה. כיון שבני הולך לארץ רחוקה. שהשליכו המלך מהיכלו. אני לא אעזוב אותו. או שנינו יחד נשוב להיכל המלך. אי שנינו יחד נשב בארץ אחרת. אחר זמן פקד המלך את המלכה ולא מצאה. שהיתה מהלכת עם בנה. אמר כיון שהמלכה שם שניהם ישובו. ובזמן שפקד הקב"ה את בניו. פוקד הוא תחלה להשכינה. ובעבורה היא פוקד לבניו. וש"כ וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל וגו'. מי גרם שאני שמעתי נאקתם. כביכול השכינה שזכרתי אותה [ג] וש"כ ואזכר את בריתי. וכתוב וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו. וכאשר הקב"ה ישיב לישראל מן הגלות מה כתוב. ושב ה' אליהם את שבותך ורחמך. זו השכינה. ועוד כתוב (ז) רצית ה' ארצך שבת שבות יעקב [ג]

ברוך ה' לעולם אמן ואמן :
 (ח) מו ח"ר אלעזר ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וגו'. זכאין חינוך ישראל על כל עמין עכו"ם. אע"פ דהרגיו קמי מחריסון. קב"ה לא בעי לשבקה לון. דבכל אטר דגלו ציני עממיא. קב"ה עמסון בגלותא. סה"ד ואף גם זא"ת בהיותם בארץ אויביהם וגו' [ג] ר' אבה אמר ואף גם זאת בהיותם. תא מוי כמה חציבותא דקב"ה לגביהון דישראל. דאע"ג דגרמין למגלי ציני עממיא. שכיחא לא אפעדי מחסון לעלמין. דלא פומא דחינוך בלחודייהו בגלותא משתחמין. אלא ואף גם זא"ת עמסון משתחמא. סה"ד ואף גם זא"ת בהיותם בארץ אויביהם וגו'. למלכא דהרגיו על צריס. וגזר עליה עונשא לאתרחקא מניה ולמיזל לארעא רחיקא. שמעטא מסרוניתא ואמרס. הוילי וברי חויל לארעא רחיקא ושדי ליה מלכא מהיכליה. אנה לא אשבוק ליה. או תרוונא כחדא ניתוב להיכלא דמלכא. או תרוונא כחדא ניתוב בארעא אחרא. לזמנין פקיד מלכא על מסרוניתא ולא אשכח. דהוות חולא עם צרסא. אמר הוילי וימסרוניתא תמן תרווייהו יתבוון. ובזמנא דפקיד קב"ה לבניו. למסרוניתא פקיד לה בקדמיתא. ובגיטא פקיד לבניו. סה"ד וגם אני שמעתי את נהקת בני ישראל וגו'. מאן גריס דאנה שמענא עקתהון. כביכול מסרוניתא דדכרנא לה [ג] סה"ד ואזכר את בריתי. וכתבי וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו. וכד קב"ה יסדר לישראל מן גלותא מאי כתיב. ושב ה' אליהם את שבותך ורחמך. דא מסרוניתא. יעוד כתיב (ז) רצית ה' ארצך שבת שבות יעקב [ג]

מראה מקומות (ח) דף רלו (ז) תליס פ"ט

זיר הוזהר

(ג) זא"ת מרבו על השכינה הקדושה : [ג] מרת המלכות וכן השכינה הקדושה נקראת ברית : [ג] כונתו שהשכינה הקדושה תשוב מן הגלות. כמו שדרשו והשיב לא נאמר אלא ושכ. לפי זה יפורש את שבותך כמו עם שבותך. וכן גם יפורש הפסוק רצית ה' ארצך זו השכינה הקדושה שנקראת ארץ. ובעבורה שבת שבות יעקב. כמנהגה כיסינו אמן :

ה ש ל מ ת ה ז ה ר

מה שלא נעתק ללשון קודש

(ג) עניני מיתה

(ב) עניני תפלת שבת

(א) עניני תפלת חול

לחלק ויקרא

.

.

דה כפיב כל נדיב לבו יצאה את תרומת ס'. לנבי מלכא עלאה כמה דאתמר :

(ויקסל רה.) פתח רבי יוסי ואמר כפיב (ישי' פ"ט) ויאמר לי עבדי אסא וגו'. כהא בללותא דבני בר נש לללאה קמיס דקודשא בריך הוא דאיסי פולחנא חדה רבא ויקרא מאינון פולחנין דמאריה. סא חזי איסי פולחנא דקודשא בריך הוא דקיימא בעובדא דאיכו פולחנא דקיימא בעובדא דגופא ואיכו פולחנא. ואיסי פולחנא דקודשא בריך הוא דאיכו פולחנא פנימאה יתיר דאיכו עקרא דכלא (קיימא בההוא פולחנא פנימאה דאיכו עקרא דכלא). בגופא איסי (בגאשית ט"ו ה) דתריבא שייסין דקיימין בעובדא דגופא כמה דלוקימנא. ואינון שייסין דגופא ופולחנא דקודשא בריך הוא בעובדא קיימא בהו. בנין דפולחנא דקודשא בריך הוא בתרין ספרין בשייסין דגופא לבר. ואיסי תריבא שייסין אחרנין פנימאין לגו מן גופא ואינון תקופין פנימאין לגו מן גופא לאתקנא בהו תקונא דרוחא דאיכו פולחנא יקירא פנימאה דקודשא בריך הוא כמה דלוקימנא גו רזין פנימאין דקאמר רבי שמעון ואינון רזא דחכמתא עלאה ואפידעו בני חכמייה זכאס חולקסון. ללותא דבר נש איכו פולחנא דרוחא ואיסי קיימא ברזין עלאין ובני נשא לא ידעין דהא ללותא דבר נש בקעא אוירין בקעא רקיעין פתחא פתחין וסלקא לעילא. בשעתא דנהיר נהורא ואתפרס נהורא מן השוכא כדון כרווא אולא בכלהו רקיעין אתתקנא מארי דפתחין מאריהו דהיכלין כל חד וחד על מעריס. בנין דאינון דשלבטיהו בימא לאו אינון דשלבטיהו בליילא. וכד עחל ליליא אתעברו שולטנין דימאא ואתמנון שולטנין אחרנין דשלישין בליילא ואתחלפן אלין באלין. ורזא דא (בגאשית ה) את המאור הגדול לממשלת היום וגו'. וממשלת היום וממשלת הלילה שולטנין אינון די ממנן בימאא ושולטנין אינון די ממנן בליילא. ואלין אקרין וממשלת היום. ואלין אקרין וממשלת הלילה. כד עאל ליליא כרווא נפקא אתתקנו שולטנין דליילא כל חד וחד לאתריס. וכד נהיר ימאא כרווא נפקא אתתקנו שולטנין דימאא כל חד וחד לאתריס. (כדון מתעברין שלטנין דליילא ואתתקדון שלטנין דימאא) וכד כרווא אכריו כדון כללו כל חד וחד אתתקד על ההוא אתר דאתחוי ליה. כדון שכנתא קדמא ונתתא ישראל עלאין לבי כניכתא לשבחה למאריהו פתחין בשירין ומושבחן דבני ליה לבר נש (ויקרא ק"ב ז) כיון דאתקין גרמיה בפולחנא דעובדא בתקוני דמלוה וקדושה ליחדא לביה בתקונא דפולחנא פנימאה דמאריה ולשואה לביה ורעותיה בההוא פולחנא דאינון מלין (ד"ה דקאמר) דהא מלס סלקא. ואינון ממנן דקיימין באוירא אתמנון לך סערי עלמא. לספר מזרח אתמנא ממנא חד דקיימא באוירא לההוא סערא גזורדי"ה שמה ועמיה סרכין ממנן אחרנין דאינון מחכאן להסיא מלס דללותא וסלקא באוירא בההוא סערא וכפיל לה האי ממנא. אי הוה מלס כדקא יאות הוא וכל אינון סרכין נשקין להסיא מלס וסלקין עמה עד ההוא אוירא דרקיעא לעילא דתמן ממנן סרכין אחרנין. בשעתא דנשקי להסיא מלס פתחי ואמרי זכאין אתון ישראל דידעיתו לאעטרא למאריכוון בעטרין קדישין. זכאה ליה פומא דמלכ דעטרא דא נפקא מיה. כדון פתחין אטוון דקיימין באוירא דבשמתא קדישא דתריבא אתון דההוא שמא שליט באוירא והאי איכו (בגאשית ט"ו ה) שמא דהוה פלס ביה אליה"ו עד דאתתקן לשמיה והיינו דקאמר עובדיה לאלהיו (מלכים א י"ח) ורוח ס' ישאך.

בנין

(ויקסל ז) אמר רבי חייה כפיב כל נדיב לבו יצאה את תרומת ס'. מהו יצאה. אלא מהכא אוליפנא רזא ללותא דבר נש דחיל למאריה ומכוון לביה ורעותיה בללותא אתקין תקונא דלעילא. כמה דלוקימנא בקדמיתא בשירין (ק"ו ה) ומושבחן דקאמרין מלאכין עלאין לעילא ובההוא סדורא דמושבחן דקא אמרי ישראל לתתא איסי קשיפת גרמיה ואתתקני בתקונא כאתתא דתתקשת לבעלה. ובסדורא דללותא בההוא תקינא דללותא דמיושב אתקינו עולמתהא וכל אינון דילה ומתקשן כל אינון בהדס. לבתר דאתתקן כלל ואתסדרו עד משו לזית ויליב כדון כלל מתתקנא איסי ועולמתהא כד דמשו לגאל ישראל. כדון אלפריך למיקס כלל על קיימיהו. בנין דבר נש מסי לאת ויליב וכלל אתתקן עולמתהא נפלי לה ואיסי נפילת גרמיה לנבי מלכא עלאה. כיון דמשו לגאל ישראל כדון מלכא קדישא עלאה נפיל דרגווי ופסיק לקבלא לס. ואנן מקמי מלכא עלאה בעינן לקיימא על קיימאא באימתא ברעדה דהא כדון אוסיס ימיניה לגבס ולבצר שמאליה דהוי לס תתום ריטה ולבצר אתתבכו תרווייהו כחדא בנשיקו. ואלין אינון תלת דקיימיהו. ובני בר נש לשואה לביה ורעותיה ולכוונא בכל הוי תקונין וסדורין דללותא פומיה ולביה ורעותיה כחדא. השתא דמלכא עלאה ומסרוניתא אינון כפבורא בחדוה באינון נשיקין מאן דאלפריך למשאל שאלתין ישאל. דהא כדון שעתא דרעותא איכו כיון דשאל בר נש שאלתו מקמי מלכא ומסרוניתא כדון יתקין גרמיה ברעותיה ולביה לתתא אחרנין לאתערא חודס דפמירו דהא יתחין תלת אתתבכא בדבקותא אחרא ויתקין בר נש גרמיה למיפק מקיימיהו ולחנחא לון בחדוה גניוא דחלין תלת. ועס כל דא דיהא רעותיה דיתבכון תתאי מאינון ברבאן דחדוה פמירא וכדון אלפריך למנפל על אנפיו ולממסר נפשיה בשעתא דאיסי נקפא נפשי ורוחין כדון איסי שעתא לממסר נפשיה בגו אינון נפשין ידאיהי נקפא דהא כדון לרורא דחי איכו כדקא יאות. מלס דא שמענא ברזין דבליילא קדישא ולא אתייהיב לי רשו לגללה בר לבו חסידי עליונין. דאי בההיא שעתא דהיה נקפא נפשי ורוחין ברעו דדבקותא חדא איכו ישו לביה ורעותיה לך ויהיב נפשיה בדבקותא בההוא רעותא לאכללא לה בההוא דבקותא. אי אתתקבלת בההיא שעתא בההוא רעותא דאינון נפשין רוחין וכשמתין דאיסי נקפא האי איכו בר נש דאתליר בררורא דחי בהאי עלמא ובעלמא דחמי. ותו דבעיא לאתכללא מכל ספרין מלכא ומסרוניתא ילעילא (קפ"ט ה) ומתתא ולאתעטרא בנשמתין בכל ספרין. אתעטרת בנשמתין מלעילא ואתעטרת בנשמתין מתתא. ואי בר נש יכוין לביה ורעותיה לכל דא וימסר נפשיה מתתא בדבקותא ברעותא כמה דאתמר כדון קודשא בריך הוא קארי ליה שלום לתתא. כגוונא דההוא שלום דלעילא ההוא דברך לה למסרוניתא ואכליל לה ואתעטר לה בכל עסרין. אוף הכי האי בר נש קודשא בריך הוא קרי ליה שלום לתתא כמה דהא אתר (שפיט"ו) ויקרא לו ה' שלום. וכל יומיו הכי קראן ליה לעילא שלום בנין דאכליל ואתעטר למסרוניתא לתתא. כגוונא דההוא שלום לעילא. וכד אתתקן סערא בר נש מהאי עלמא נשמתיה סלקא ופקעא בכל אינון רקיעין ולית מאן דימחי בידה. וקודשא בריך הוא קרי לס ואמר (ישעיה י"ו) יבא שלום ושכינתא אמרה ינוחו על משכבותם וגו'. ויפתחון לס תליסר סורי דאפרסמונא דכיא. ולא יהא מאן דימחי בידה. ות"ד זכאה איכו מאן דישו לביה ורעותיה לך. ועל

בגין דכשמה דא הוה אליהו פאם ביה באורא והאי איהו
 שיה דגליס באורא. ואינון אמוון פרחין וסלקין בההיא מלה
 וההיא ממנה דמפתחן לאורא ביריה וכל אינון ממנן אחרנין
 כליו סלקין ביה עד רקיעא ואתמסר בידא דממנה אחרא
 לסלקא לעילא. לספר דרוס אים ממנה אחרא דשלמא באורא
 לההיא ספר וכמה ממנן אחרנין וסרכין עמיס. פסגניס
 שמה וביה מתחזקן (ג"א וליה אתמסרין) משפתחן דחזירא
 לההיא ספר. וכל אינון מארי דעקו דללאן ללותא למאריהו
 מנו עקתא מנו תבירו דלכא אי ההיא מלה כדקא יאות סלקא
 לאורא בההיא ספרא וכפיל לה האי ממנה וכפיק לה (פ"א
 בגין דסקא נההיא ספר) כד נפיק לה פתח ואמר קב"ה יחוס
 לקבלך ובניך יתמלי רחמין. סלקין עמה כל אינון ממנן
 קדישין וכל אינון סרכין דההיא ספרא. ופרחין אמוון דשמה
 קדישא דאינון ד' אמוון דמתעשרין ושלשין בההיא ספרא
 דאורא וסלקין בההיא ספרא דאורא עד רקיעא עד ההיא זמנה
 דרקיעא דגליס בההיא ספרא להספר נפון אים ממנה אחרא
 ועמיה כמה סרכין ממנן דשלשין באורא. וההיא ממנה
 פסמי"ה שמה והאי אתמנה באורא לההיא ספרא וכל אינון
 דמללאן ללותין על בעלי דבזו דעקין לון. וכד מלה דההיא
 ללותא סלקא לאורא בההיא ספרא או זכאה היא נכיל לה
 האי ממנה וכפיק לה. כדון אהער רוחא דהא דנפקא מנו
 תהומא בספרא דנפון וההיא רוחא קארי בכל אינון איריין
 וכפיל כליו ההיא מלה וסלקין לה עד רקיעא וכפיק לה.
 פסמי ואמרי "מרך ירמי שנתך לקמך ואולא וסלקא ובקעא
 רקיעין (פ"א איריין) עד דסלקין עמה לגבי רקיעא קדישא.
 כד סלקא ללותא משתת לגבי חד ממנה דאתמנה
 לספר מערב ותמן קיימין תשעה פתחין ובהו קיימין כמה
 סרכין וכמה ממנן ועליהו ממנה חד די שמה זבוליא"ל ודא
 איהו דבעי לשמחא בהאי רקיעא ביממא ולא אחיב ליה רשו
 עד דסליק נהורא דסיכרא וכדון אפיק כל אינון חילין וכל
 אינון ממנן וכד נהיר ימיה עאלין כליו כפתחא דהא דאינון
 פ' פתחין דהיו פתחא עאלה גל כליו. וכד ללותא סלקא
 עאלת בההיא פתחא וכליו סרכין וכליו ממנן נפקין מההיא
 פתחא. ועליהו זבוליא"ל ההוא רב ממנה ונפקי כליו ונפקי
 לה ומסאן עמה עד רקיעא תניינא. (פ"א נדקיעא תניינא סלקא
 ללותא עד סהא רקיעא ואתמנה) וכד סלקא ללותא עד ההוא
 רקיעא אתפתחו תריסר תרעין דההוא רקיעא. ובסהוא תרעא
 דתריסר קאים ממנה חד דשמה ענאל"ל והאי ממנה על כמה
 חילין על כמה משריין וכד ללותא סלקא קאים האי ממנה
 וכדיו על כל אינון פתחין ואמר (ישע"ה ג"א) פתחו שערים
 וגו'. וכליו תרעין פתחין. ואעלת ללותא בכל אינון פתחין
 כדון אהער חד ממנה סבא דיומין דקאים לספר דרוס דשמה
 עזריאל"ל סבא ולזמין אתקרי מהניאל"ל בגין דאתמנה על שתי
 רבוא משריין וכליו מארי דנדפין מארי דמשריין במילין עיינין
 ולגבייסו קיימין אינון משריין מאריהו דאודנין. ואקרון
 אודנין בגין דאינון זיימין כל אינון דמללאן ללותהו בלחישו
 בערעוה דלכא דלא אשתמע ההיא ללותא לאחרא. האי ללותא
 סלקא וזיימין לה כל אינון דאקרון מארי דאודנין ואי ההיא
 ללותא אשתמע לאודנין דבר נש לית מתן דזיימ לה לעילא
 ולא זיימין לה אחרנין בר מאן דשמע בקדמיתא בגי"ב צפי
 להסתמרה דלא יממעון לההיא ללותא בני נשא. וסו דמלה
 דלותא אתחדא בעלמא עלאה (ג"א שיה ג' ב) ומלה דעלמא
 עלאה לא אכשריך למשמע. כגוונא דא מאן דקרי בספרא
 דאורייתא חד קרי וחד לשפוק. ואי פרי קראן באורייתא

גרעי זיהימנותא דלעילא (בגין דחד קלא ודיבור כלל חד.
 כד תרין קלין ותרין דבורין איהו גריעיתא דמחימנותא) אלל
 דירא קלא ודבור חד כמה דאלפסיך בגין דיהא סהוא קלא
 וההוא דבור חד. וההוא ממנה שמה עזריאל"ל סבא. כד
 היה ללותא סלקא בלחישו כל אינון שתיין רבוא משריין וכל
 אינון מארי דעיינין וכל אינון מארי דאודנין כליו נפקי ונפקי
 לההוא מלה דלותא דסלקא הה"ד (הגליס ג"א) עיני ה' אל
 לדקיים ואזינו אל שועתם. עיני ה' אל לדקיים אלין מארי
 דעיינין דלתתא בגין דהית (ג"א דהית) מארי דעיינין לעילא.
 ואזינו אל שועתם אלין מאריהו דאודנין. רקיעא תליתאה
 ההיא ללותא סלקא ומסי לההוא רקיעא ותמן סהוא ממנה
 דאקרי גזרי"ה ועמיה כמה סרכין וכמה ממנן. ואיהו משמש
 ג' זמין בימיה לקבל חד שרבישא דזיכרא דנפיק סליק
 ונחית ולא קיימא באסר חד והאי איהו שרבישא דנפיל ג'
 זמין ואתגניז. וכד ללותא סלקא נחית ההוא שרבישא וסגיד
 קמי ההוא ללותא ואקרי האי רקיעא רקיעא דשרבישא. וכד
 סלקא היה ללותא סהוא ממנה בטר דסגיד צטט בההוא
 שרבישא וסגידא פקיפא דזיכר דהיו קאים באלמנעיתא דההוא
 רקיעא ונפקי מנו ההוא סהוא תלת מאה ושבעין נפיק
 חילין דאינון גביזין תמן מן יומא דאורייתא נחתא לארעא
 בגין דאתקפיו לחברא (פ"א לסרבא) דלא תחות לארעא
 ואזינון צהו קב"ה ועאלו גו ההוא סינרא ולא נפקין בר
 ההוא זמנה דלותא סלקא. פתחי ואמרי (ש"ה) ה' אדניני
 מה דדיר שמך וגו'. דא היא ללותא דסלקא על כל אינון
 רקיעין כדון סגדין לגבה. מכאן ולהלאה ללותא יתעשרא
 בעשרין עלאין וסלקא לגו רקיעא רביעאה וכדון שמשא נפיק
 דרגיו ושמיאל"ל רב ממנה נפיק וס"ה משריין סלקין עמיה
 לגו ההוא רקיעא ואקרון ימות החמה וכליו מעשרן לההיא
 ללותא בעשרין דבוסמין דגנתא דערן. ותמן אתשכבת ללותא
 עד דכליו משריין סלקין עמה לגו ההוא רקיעא חיישאה
 ותמן איהו ממנה חד גזריאל"ל שמה וסו מארי קרדין דשאר
 עמין. וכד ללותא סלקא כדון אודעזע סו וכל משריין
 דיליה ואחבר חיליהו ונפקי וסגדי ומעשרין לההיא ללותא
 וסלקין עמה עד דמסו לגבי רקיעא שפיתאה וכדון נפקין
 כמה חילין וכמה משריין ומקבלין לההוא ללותא וסלקין
 בההיא עד דמסו לשבעין תרעין דמין קאים חד ממנה די
 שמה ענפאל"ל רב ממנה. ואיהו מעטר לההיא ללותא
 צבעין עשרין. וכיון דמתעשרא ללותא בכל הני עשרין וכדון
 מתחברן כל אינון חילין דכליו רקיעין וסלקין לההיא ללותא
 דמתעשרא בכל עשרין לגבי רקיעא שביעאה. וכדון עאלת
 ללותא וסגדלפו"ן רב יקירא עלאה דכל משפתחן דמאריה בידים
 אעיל לההוא ללותא לגו שבעה היכלין דאינון היכלין דמלכא.
 והאי ללותא כד מהעשרא בכל הני עשרין כד עאלת מהבר
 לון כחדא לאתעשרא לעילא למסוי כלל חד כדקא יאות.
 ושמה דקב"ס מתעשרא בכל ספרין עילא ותתא למסוי חד.
 וכדון (פ"א י) צרכות לראש זריק כפי"ב. זכאה חולקיה דבר
 נש דידע לסדרא ללותיה כדקא יאות. צהאי ללותא דמתעשרא
 ביה קב"ה איהו מחכה עד דיסתיימון כל ללותהו דישראל.
 וכדון כלל איהו בשלימו כדקא יאות עילא ותתא:

(ויחי ג'ד.) רבי אבא פתח ואמר (מל"ה ק"ג) פנה אל
 תפלת הערער ולא בזה את ספלתם. האי קרא אוקומה
 ואקשו בזה חזריא. פנה. הקשיב מצעי ליה או שמע. מהו
 פנה. אלל כל ללותין דעלמא ללותא. וללויה דמיה לא פאל
 קמי מלכא קדישא אלל בחילא פקיפא. דעד לא אעלת סהיא
 ללותא

ותשעין אלף ריבוא מארי דיללא אמתא עלייסו חד ממנא וידותון שמיא לקבליה דלתתא. ותחות ידיה סרכין ממנן עלייסו לאסקנא ההוא זמרא כד"א (שם נה) זמיר ערינים בהסיא שעתא דמסי ליליא מתערין כל אינון דמברא לפרוכתא כדון שכך כלא ופערא לא אשתכח ודינין דלתתא מתערין. כלהו אמתן כחדא חלין על חלין. עד דתתפליג ליליא. בתר דתתפליג ליליא ומתכשי כלהו אמתא עלייכו חד ממנא וכניס לכל משריין כד"א (נפדני ו) מאסקף לכל המהנות וגומר ואסקף שמיא לקבליה דלתתא. ותחות ידיה כל אינון סרכין ממנן ומכשרי תהלות. עד דלתי לפרא כיון דלתי לפרא קם ההוא נער יונק משדי אחיה לדכאה לכו ועאל לשמשא. כד אתער בקר כדון סיא שעתא דרעווא דאשתעי משרויתא במלכא ומלכא משין מניה חד מוסא דברכאן ופרים על משרויתא ועל אינון דמזדוני לה. מאן אינון דמזדוני עמה אינון דמשתדלו באורייתא בזיליא כד תתפלג. רבי שמעון אמר זכאס חולקיה מאן דלתי עם משרויתא בשעתא דלתתא לקבלא אגסי מלכא לאשתעי ביה. ואשתכח עמה בשעתא דאושפי מלכא ימינא לקבלא למשרויתא. ה"ד (חליס קט) אשא ככפי שטר אשכנא באחרית ים. מאי אחרית ים. ה"היא שעתא אחרית דההוא ים הוא דכד תתפלג שירתא הוה ודינא הוה והשתא אחרית הוה דילס דמסתלקן דינא ועאלת בגדפו דמלכא סיא וכל אינון דמזדונין לה. ה"ד אשכנא באחרית ים ותאגא כל אינון דמשתדלי באורייתא בשעתא דתתפליג ליליא אשתתף בשכינתא. וכד לתי לפרא ומשרויתא אשתכרת עם מלכא הוא אשתכח עמה עם מלכא. ומלכא פרים על כלהו גפוי ה"ד (שם עב) יומס ילוס ה' חסדו וזבילה שירה עמי וגו' תאגא בההיא שעתא אבהן דמזדונין במשרויתא וקדמיין לאשתעי בהדה ולאשתכר עמה. וקב"ה מלי עמה בהו והוא קארי לה לפרסא לה גדפו. ה"ד (שם נ) מזמור לאסקף אל אלהים יי' דבר ויקרא ארץ וגו' אל דא נהירו דהכתתא וקארי חסד. אלהים דא גבורה. יידי דא שליומו דכלא רחמי. ועל דא דבר ויקרא ארץ וגו'.

(תרוכס קט) אמר רב שמעון כתיב (חליס נה) ערב ובקר ולהרים אשיחה וגו'. ה"ה קרא איקימוס ואתמר. אלכ הכא ערן עדנים הוא דללותא לכל יומא. וחבריא אתערו בהני תלת זמנין. ערב דא היא אשפקלריאה דלא נהרא ובקר דא היא אשפקלריאה דנהרא. ולהרים. אתר דאקרי חשך איבו דאחיד בערב וקיימא דא עם דא. ומה דאתמר להרים דאיבו תוקפא דמשא. לינשא מעליא נקס. והכי איבו אורחא. לבר נש אוכס קראן ליה חוור ולינשא מעליא נקס ולזמנין לחוור קראן ליה אוכס דתיב (נפדני י"ג) כי אשה כושיית לקח (עמוס ט') הלא כבני כושיים אתם לי וגו' ערב דא ללותא דערבית. ובגין דבערב דא אתערב ביה ספרא אחרא דחשך נהורי ושלסא בזיליא שוו ליה רשות ולית ליה זמן קבץ (קמ"א ח' קס"ג א') אמורין ופדרין מתאכלין בהאי זמנא ומכאן אמתו כמה חבלין שפירין דנפקין וסלקין בזיליא. ואי תימא אי הכי הא תנין דכל אינון יארי שפרא אחרא דרוח מסאבא לא שלטי (ק"ב ג') בארעא קדישא. והא מתערי לון ישראל בהאי ואסיר לאתערא לון לשריא על ארעא קדישא אלא בזיליא ההוא תננא סליק. ולא סליק כגוונא דקרבנא אחרא דהוה סליק תננא בארעא מישר. והכא הוה סליק ההוא תננא לחד נוקבא. ולפון דמתן כל מדורין דרוחין בישיין. וכיון דההוא תננא סליק (קמ"א ח' קס"ג ב') ועקים אורח להכוה ספרא כלהו סווא מתזנין וקיימיין ועאלין בדוכתייהו

ללותא לאתעפרא בדוכתא אשנא בה קב"ה ואסתכי בה. ואסתכי בחובי וזכותיה דההוא ב"ג. מה דלא עבד כן בלל תא דסגיאין. ללותא דסגיאין כמה אינון ללותין ליה מן זכאין אינון. ועאלין כלהו קמי קב"ה ולא אשנא בהיבוייהו ב"ג פנה אל תפלת הערער. מהפך ואסתכי בזכותיה ואסתכי בה במאי רעותא אשתעבד. ומאן ההוא ב"ג דללי ללותא דא. ומאן אינון עובדוי. בגין כך ליבטי ליה לב"ג דללי ללותיה בזבורא. מאי שעתא. בגין דלא בזה את תפלתס. אע"ג דלאו כלהו כזוונה ורעותא דלכא דבר אחר פנה אל תפלת הערער. דא ייחדתי דאתכליל בסגיאין.. (י"גלה קס"ג) ותא חזי דא"ר שמעון ללותא דסגיאין סליק קמי קב"ה ומתעפר בההיא ללותא. בגין דסלקא בגוויין סגיאין ואתכלילת מכמה ספריין. ובגין דאתכלילת מכמה גוויין אשתעבדת עפסה ומכחא על רישא דלדיק חי סעולמיס. וללותא דיחיד לאו איחי כלינא ולא איחי אלא בגוון חד. וע"ד ללותא דיחיד לאו איחי מתתקנא לאתקבלא כללותא דסגיאין:

(אחרי סד) רבי יהודה פתח ואתר (תהלים נ) מזמור לאסקף אל אלהים יי' דבר ויקרא ארץ ומזמור שמש עד מצאו. תאגא אלף וחמש מאה וחמשיין רבוא מארי שירתא מזמורין לקב"ה כד נהיר יומא. ואלף וחמש מאה וארבעין יתמינא "בשיטרא. ואלף וחמש מאה ותשעין אלף רבוא בההיא שעתא דאקרי בין הערבים. ר' יוסי אמר כד נהיר יומא כל אינון דמחרי דיבבא משבחן במלי מושבחן לקבלי דהאי בקר. (ה"ה כד אתער דנ) דכד אתער האי בקר כלהו מתבסמין ודינא אשתכין ואמרין מושבחן. ה"ד (אינו נה) צרן יחד ככבי בקר וירעו כל בני אלהים. וההוא זמנא (בישייתא) הדוותא יברכאן משתכחין בעלמא וקב"ה אתער לאברהם לאחייה ליה ואשתעט ביה. ואשליטיא בעלמא. ומנא לן דהאי בקר דאברהם הוא דכתוב (בראשית ט) וישכם אברהם בבקר. בההיא זמנא דבין הערבים כל אינון אלף וחמש מאה ותשעין אלף רבוא. יארי דיללא אקרון. מזמורין בההיא שעתא וקטשותא שריא בעלמא. וההיא שעתא אשתעווא דאתער קודשא ברין הוא לילחק וקס ודאין למייביא דעברין על פתגמי אורייתא ושבעה נהרי אשא נגדין וכפקין ואלין על רישיון דרשיעייא ושלכוזי יגומרין דנורא מתערין מעילא לתתא וכדן תב אברהם לאתריה כד"א (שם יח) ואברהם שב למקומו. ויומא תתפני וחיבי גיהנם לווחין ואמרין (ימייה ו) או לנו כי פנה היום כי ינסו לללי ערב. וההיא שעתא בעי בר נש לאודרהא בלותא דמנחה. בזמנא דמסי ליליא אינון אלף וחמש מאה וארבעין ותמינא אקרון מברא לפרוכתא ואמרין שירתא כדון דינין דלתתא מתערין ואלין ואסתין בעלמא. ואלין אמרין שירתא עד דיתפלג ליליא משמרה ופלגא. בתר דיתפלג ליליא מודמיני כלהו אחריי כחדא ואמרי תהלות כד"א (ישעיה ס) ותהלות יי' יבשרו. רבי יהודה אמר כד רעות אשתכח בלפרא תהלות יי' מברשין. ר' יוסי אמר בתר דרוחא ולפון אשתר בפלגות ליליא ואיל ליה. תהלות מבריי עד דיימי לפרא ואתער האי בקר כדון הדוותא וברכאן אשתכח בעלמא. תאגא אמר רבי אבא כלהו הכי ועילא מהוון סרכין תלתא. בההוא שעתא דאתער האי בקר ויתעריין מושבחן כל אינון אלף וחמש מאה וחמשיין רבוא אמתא עלייכו חד ממנא ודימין שמיא לקבליה דלתתא ותחות ידיה סרכין ממנן עלייסו לאתקנא שירתא בההיא שעתא דאתער זמנא דבין הערבים וזמריין כל אינון אלף וחמש מאה

--- יאסח א יארטוטו לפי נכמה מקומות. ב בעני תרוכס ורמו לתוקף כדון ג גחני אש. ד גרים פמוים ה עולה טגא

לספר שמאלה. ופלת וויין לסלקין ונחמין ונללי צרקיעה
ואינון חמוון דברכת כהנים. וכדין ילי ללוטים ויפוק לאורחא
ודלי שכינתא אקדימת עמיס זכאה חולקיה :

בד אחי האי צקר עמודא חד נעין בצסר דרוס לנו
מתחו דרקיעה דל גבי נגתא. צר מהסוה עמודא דאיהו
(קפ"ב) נעין באמנעו דנגתא יעמודא דא איהו נהיר
(וימי י"ט פ"ה) בנהירו דתלת גוונין מרקייא דארנונא. צההוה
עמודא קיימא ענפא חדא צההוה ענפא התעתדו תלת לפרין
מתערין לפלופא לשבחה. פתח חד ואמר (תהי"ס ק"ג) הללויה
שללו עבדי ה' הללו את שם ה' פתח תהיינא ואמר יסי שם
ה' מצרך מעשה ועד עולם. פתח תלימאח ואמר ממורה
שמש עד מצוהו מהלל שם ה'. כדן כרווח קדים וקרי אתעתדו
קדישין עליונין אינון דמשבחין למאריסון אתתקנו צבחה
דימחא כדן אתפרשוין ימחא מן ליליא. זכאה חולקיה מאן
דקס בצפרא מנו תוסבחהו דאורייתא דלגי צליליא. צההוה
זמנא דללותא דלפרא מאי כתיב (יש"ס כ"א) אמר שומר אתא
צקר וגם לילה אם תבטוין צעיו שובו אמיו. סאי קרא
אוקריה ליה על גלותא דישראל דייציו גו צני שפיר ישראל
אמרי לקב"ש שומר מה מלילה מה תשא עלן מן גלותא דא
דדרי לחשובא דליליא. מה כתיב אמר שומר דא קודשא בריך
הוא אתא צקר כבר כהירנא לכו בגלותא דמלרים ואסיקנא
לכו וקריצית יתכון לפולחי ואורייתא יבית לכוון בגין דתזכון
למי עלמח שבקתון אורייתא. וגם לילה אשילנא לכו בגלותא
(ס"א) דבבל ואסיקנא לכו שבקתון אורייתא כמלקדמין אשילנא
לכו בגלותא) כמלקדמין. אם תבטוין צעיו כד"א (ש"ס ג"ד)
דרשו מעל ספר ה' וקראו. ותמן תשכחו צמה תליא גלותא
דלכוו וגאולה דלכוו וכד תבטוין צה היא תימח ותכרוו קמייכו
שובי אמיו. שובו צבחה שלימחא ומיד אמיו ואסתקריבו
לבאי (ג"א וברוא דבאי קרא) וצבאי קרא כתיב משא דומס.
ירוא דא צבית דרגין (במשפס אורייתו) דנבוחה אתמר לבבאי
צבוחיה צבוחין. צבוחין. צבוחין. צבוחין. צבוחין. וכלהו
חמשה כלהו כמאן דחמי צבוח כותלם הוא נהירו דנסורה
ומנהון כמאן דחמי נסורה דשמשה מנו עששתא. אצל משא
הוי כד חמי הוא נסורה צבורה סגי ואסרה מלה עלוי דלא
יכול לאתגלייא ליה כד"א (במדבר י"א) לשום את משא כל
העם הזה עלי. וצב"צ משא. והכא משא דומס פורה סגיה
דלא יכול לאתגלייא ואיהו נבוחה בלחישו וקיימא בלחישו. אלי
קרא משעיר הכא לא אתגלייא מאן אמר אלי קרא משעיר אי
קודשא צ"ה אי נביאה מהימנא אצל נביאה דא ודאי קיימא
בלחישו גו רוא דמהימנא עלאה ומנו רוא סתימח נביאה
מהימנא אמר דליה הוב קרא קלא דרוא דמהימנא ואמר
אלי קרא משעיר כד"א (דברים י"ג) וזרה משעיר לחו ילה
כתיב וזרה לשעיר בגין דרוא דמהימנא הכי איהו דרגין מנו
דרגין אלין פניחין מאלין קליפס גו קליפס ומוחה גו מוחא.
והא אוקימנא דכתיב (יחזקאל א') וסנה רוח סערה צאה מן
השמים הא דרגא חד. עקל גדול סא דרגא אחרא. ואם
מתלקחת הא דרגא תלימחא. וניגס לו סביב הא דרגא
רביעאה. ולבחר ומתוכס כעין הסחמל. ולבחר ומתוכס
דמות ארבע חיות. הא דרגין גו (ג"א דגין) מדרגין. אוק
הכא כד אתגלייא קודשא בריך הוא לישראל לא אתגלייא
אלא מינו דרגין אלין. מסיני צא דרגא דסיה סמימא ימי
ולבחר אלספריך לאתגלייא. ואמר וזרה משעיר הא דרגא
אחרא דאיהו צאתגלייא יתיר קליפס דסריס על גב מוחא
ולבחר

צדוכתייהו ולא הוו נפקין ושלסין בעלמא. סד ממנה קיימא
להוהו סערה על יהוה נוקבה דלפון צכל אינון אהבלי
סעריין סנגיריא שמיס ובשעתא דהרסיה תננא עקיס אורחיה
יסליק האי ממחא ושחין אלף רבוא משריין אחרין כולהו
מתעתדן לקבלא ליה ולאתננא מניה וקיימין צההוה נוקבא
ועאלין צמד פתחא דחקרי קרי ודא אחויה רוא דכתיב (ויקרא
כ"ו) ואם תלכו עמי קרי וגו' וכתיב והלכתי עמכם צחמת
קרי צההוה ריגוזא דנפיק מפתחא דקרי. ואלין אינון דמשפסי
צליליא (רס"ד א' רס"ו א') ובשעתא דנשמתין נפקין לסלקא
לאחחאה לעילא אלין נפקין ומקשרגן לון ולא יכלין לסלקא
ולאתחאה לעילא צר אינון ססידי קדישין עליוניס דאינון
צקעין רקיעיס ואורייס וסלקין ואלין חבילי סעריין נפקין
ויודיעין מלין כדציין לבני נשא ולאחחויין לון דדיוקנין אחרין
והייבאן צבו עד דמוסדין זרעא ואקרוו מאריסון דקרי בגין
דאינון דנפקין מפתחא דקרי גרמי לון. ובשעתא דמתחילי
אחורין ופדרין ההוה תננא סוב רוי לון וון לון כפוס יקרא
דילהו הכי מוונא דילהו מאי דלחחוי לון וצבאי לון נפקין
ולא משפסי צארעא קדישא. ערב כד"א (שמות י"ג) וגם ערב
רב עלס אתם. דכל הינון חבילי סעריין אינון ומתערבי
בשולטנו דליליא וע"ד לא שייבאה חובא לגלותא דערביס דליס
מאן דיכיל לאתקנא לה כיעקב דאיהו סוב מארי (דז"ב)
משכנא ומתקן ליה כדקא יאות. ואף על גב דאיהו רשו.
ללותא דא איהו לאנגנא עלן מנו פחד צלילות מנו פחד דכמה
סריין דריהנס דהא צההוה שעתא סרדי לחייצא בגיהנס על
חד תרין מצימחא. ובגין כך מקדמי ישראל לייזיר והוא
רחוס דאיהו בגין פחד דגיהנס יקצבת דלא חשכתה ויהו
דינא דגיהנס ון דינא אחרא אסיר לאתערא ליה דלחחוי
דהא לית רשו לשבת לאעצרה דינא מעלמא. ופהו דקסריגה
דנשמתין כד צעאן לסלקא לעילא לאחחאה קמי מהריסון.
ובגין כך אכן מקדימים שומר (מת) עמו ישראל לעד אמן.
פחד דכיה מויקין וקסריגין דמשכתו צליליא ויהו לון רשו
לנוקא למאן דנפיק מטרע צייה לצר וצין כך חנו ויקדימים
שומר לאתנו וצבאנו. ועל כל דא מנו דחילו דכל דא אכן
מקדיקין גופין רוהין ונשמתין למלכותא עלאה די שולגו דכלא
צידהא ועל דא נל תא דערביס צכל ליליא ויליא. הסתא
דקרבנין ומדבחן לא חשכתו אכן עבדין כל סיקונין דאכן
עבדין על רוא דהא. צפלגו לילא כד רוח לפון אתער צטס
צכל אינון מדורין דרוחין צישין ותצר חד (עירא תפיסא)
(ג"ו א') ססרא אחרא ועאל ושפס לעילא ותחא וכל אינון
חבילי סעריין עיילין לדוכתייהו ואתצר חילייהו ולא שלסין
וכדין קודשא בריך הוא עאל לאתעשעא עם דליקא צננתא
דעגן והא אתמר. כד אחי לפרא נסורה דשרגא דשפא
צליליא אתגניז מקמי נסורה דימחא וכדין צקר שלטא והתעבר
שולטנו דערב (וכדין) האי צקר איהו צקר דאור קדמאה.
האי צקר אשליס עיבו לעלמין כלהו. מניה אתנו עלמין
ותמחין. סאי אסקי לגנתא האי איהו נסירו דכל עלמין
הכא יוא לידעי מדין. (ג"ו א') מאן דצעי למיפק לאורחא
יקוס צנגהא וישגה בצאסתליתא לפוס שעתא לספר (קיי"ב ב')
מורה ויחמי כחיו דלחחוי דצפסי צרקיעה דא סליק ודא נחית
ואלן אינון נלילו דלחחוי דלחחוי צבו שמיא וארעא אי איהו
ידע צרא דאינון חמוון דאינון רוא דשמא קדישא דארבעין
ותרין חמוון וידכר לון כדקא חוי צרעומא דלצא יחמי גו
נסיכו דנגחא דרקיעה שית יודיין תלת לספר יתינא ותלת

דרך אמת א חיינות אורות שלומי דיין סתפסטיס כעוס. ב סנע חוק. ג יעמוד נבקר נעת צחחיל נסאיר. ד ספסיס ומתגלייס צרקיעה שסס צולפיש

ולבשר הופיע חסד פארן הא דרגא אחרת. ולבשר ואתה מרצבות קדש דא שבחא דכלא ואע"ג דאתגליא מכל אלין דרגין מהסווא אחר דהוא עקרא דכלא שרי לאתגללה מניה מאן אחר איבו. מרצבות קדש איבו אינון דרגין עלאין לעילא (עילא) אוף סכא אלי קדש משיעיר מהסווא דרגא דקאמרין דאחדבק לעילא. שומר מה מליה שומר מה מלי. שומר דא מספרוין (שומר ישראל) וכתיב (משלי כ"ו) ושומר אדניו יכובד. ודא רזא דשפא בליילא. מה מליה שומר מה מלי מה בין הא להאי אלא כלל חד אבל שחולקא דא שלש ספרא אחרא וצחולקא דא לא שלש כלל. ליל אלפריך לנסורה דכתיב (שמות י"ב) ליל (ל"ו כ') שמורים הוא ועל דא חסר ה' ודא איבו כד עאל ליליא עד דאחפלג. משלגו ליליא ולהלאה שפא לילה צב' דכתיב ויהי צהלי הילילה הוא הילילה הזה (תהלים קל"ט) וילילה כיום יאיר וגו'. ובגין כך שומר מה מליה שומר מה מלי. אחר שומר אשכחנה בצפרא דאס מה בין ויאמר לאמר. ויאמר לעילא ואמר לתתא. ואל משה אחר. מאן (קס"ד א') אחר. אחר שומר דא מספרוין אחר בקר דא כלותא דשחריה דאיבו שולטנו דימא וסווא דשלים על ליליא. ואי תימא דאיבו אהי צלחודי ואתפרש דבר מנוקבא הא כתיב וגם לילה תרוייבו כחא ולא (ו' א') מספרוין דא מן דא לעלמין. וקלא דא קרי ציילין אלין אחר בקר וגם לילה תרוייבו ומיין לגביבו. מאן ולהלאה אן תבעיון בעי. אס תבעון בעותכון צללו קמי מלכא קדישא בעיון צלו ובעו בעותכון ותובו לגבי מאריכון. אהיו כמאן דומין לקבלא לכיוו ולרחמא עלייהו. אוף הכי קודשא ברך הוא בקר וגם לילה קרא ואמר אהיו :

למהוי בדרגא דלדיק. ולא עוד אלא דאשתודע צדיקים ושאל עליו אי יוצא חד לא אחי כמה (בלק ק"ז א') דאוקימנא דכתיב (שם) מי צבס ירא ה' שומע בקול עבדו. והא ארע"ג צבאי דכתיב אלי קורא משיעיר דהא דרגא צבר דרגא דרגא גו דרגא יהוה שומר קורא צחילא בכל יומא ויומא ידא איבו שומע בקול עבדו. עבדו דא מספרוין. ובגין כך זכאה איבו מאן דאקדים לצי כנישתא לסלקא צסהוא דרגא עלאה דקאמרין

כד אחי נפרא ולצורא אשתכחו צבי כנישתא בעו לאשתכחא בשירין ותושבחן דודו והא דאוקימנא דסדורא איבו לאתערא רחימו לעילא ותתא לאתקנא תקונין ולאדערא חדוה דהא בגין דא ליואי מתערי לאתערא רחימו וחדוה לעילא צאינון שירין ותושבחן. ומאן דמשתעי צבי כנישתא במיין דחול ווי ליה דאחי פרוזא ווי ליה דגרע מהימנותא ווי ליה דליה ליה חולקא צחלהא דישראל דאחי דהא ליה ליה אלהא ולא אשכח תמן (וליה ליה חילקא ביה) ולא דחיל מניה ואניג קלנא בתקונא (ס"א בתקופא) עלאה דלעילא. דהא בשעתא דישראל מסדרי צבי כנישתא סדורא דשירין ותושבחן וסדורא דללותא. כדן מתכסי תלת משירין דמלאכי עלאי. משרייתא חדא אינון מלאכין קדישין (עילאין) דקא משבחן לקודשא ברך הוא ביממא בגין דליה אחרנין דקא משבחן לשבחן לקודשא ברך הוא ואחרנין (ס"א ואילין) אינון דקא דישראל ביממא. משרייתא תניינא אינון מלאכין קדישין דמשתכחי בכל קדושה וקדושה דישראל מקדשא לתתא. ובשלסנא דלהון כל אינון דמתערין בכל אינון רקיעין (ס"א היכלין) צהייה ללותא דישראל (ס"א דמיושב). משרייתא תלתאה אינון (ר"ס כ') ישולמתן עילאין. דקא מתתקי עס צשרוייתא ומתקי לה לאעלא לה למי מלכא ואלין אינון צשריין עלאין על כלשו. וכלשו מתתקי צסדורא דישראל דמתתקי לתתא צאינון שירין ותושבחן וצהייה ללותא דקא מללו ישראל. כיון דאלין תלת משירין מודמתן כדן ישראל פתחי שירתא וזמרי קמי מאריכון. וצהייה משרייתא חדא די ממא לשבחא למאריכון ביממא אודמתן עלייהו וזמרי עמחון כחדא צאינון שצחי דודו מלכא וסא דאוקימנא עלי. (עקודי ר"ג). פתח ואמר (תהלים קמ"ח) הללויה הללו את ה' מן השמים וגו'. תא חוי תושבחתא דא אחר דוד לקבל רזא דשמא קדישא דאיבו כללא דתושבחתא דכלא. תרין תושבחן אינון כגוינא דרזא דשמא קדישא עילאה דאיבו כללא דתושבחתא דכלא ואינון דא ותושבחתא צבראה דאיבי כללא דתושבחתא דכלא דכתיב (שם ק) הללויה הללו אל בקדשו וגו'. אבל דא סוה על עשר מייס ודא הוה על שבע וכלא רזא חדא צשמא קדישא. הללויה הללו את ה' מן השמים איבו שירותא דשית ספרין לאתפסקא לתתא דדא איבו רזא דקיימא לשאלה כמה דאת אחר (דניר"ד) כי שאל נא לימים ראשיים אשר היו לפניך וגו' עד הכא איה רש' לשאלא מן היום אשר צברא וגו' ועד קלס השמים מאן ולהלאה לאי קיימא לשאלה בגין דאיבו אחר שמיר רגניו. וע"ד הללו את ה' מן השמים הללויה צברוים אלין תרין ספרין (דאינון רומא דשירותא). ימינא ושאלאל ומכא אתפסקאן כליה אחרנין לתתא צרזא דדרגין לאתתקנא כדקא יאות הללויה (קס"ו א') כל מלאכיו אלין תרין קיימין דקיימי תחות גיפא למשען גופא עלייהו. תא חוי אינון קיימין דגופא אשתען עלייהו קיימי סכא צרזא דמלאכין בגין דירכין אינון שליטן

דרך אמת א שכל נענך וכו' וסא מבורך ב ג' מ"ח.ות מלאכים. ג נפרות ענינות. וס היכלות שחתה סכינה כסא שס:

שליחן למיזל מחתר לאתר ומרזא דא נפקין אינון דאקרון
 חלאבין דאינון שליחן לזרדך בשליחותא דמאריסון מאתר לאתר.
 הללוהו כל זבאיו דא איסו אתר דנפקי מניה כל חילין קדישין
 עלאין רזא דאת קיימא קדישא ואיסו רשים בכל שאר רבוון
 כדקא ארזי דכתיב (ישעי' מה) ס' זבאות שזי אות איסו
 בכל שאר חילין ורבוון. הללוהו שמש וירח ביה קיימא רזא
 דא ואיסו שמשא לאנהרא וביה קיימין כוכבייא עלאין דנסרין
 ומזלי וסא חוקיגמא. לבתר אהדר לעילא לסהוא אתר דקאית
 ברומא דמרוזים ומתן תקיעו דכלא הללוהו שמי השמים
 לבתר הללו את ס' מן הארץ. לקבל אלין אש וברד וגו'.
 ת"ה אינון כוכבייא לתתא קיימין בזשיכו דאתמשכאן מרזא
 עלאה בגין דכלא קיימא בזיוקא עלאה וסא (גבלשית יד)
 אוקיימא וביגין כך כל אינון כוכבייא ומזלי מרוס רקייעא
 כלסו קיימא לאנהגא ביה עלמא דתתא מניה ומתן
 אתשפא דרגין עד דקיימין דרגין לאינון כוכבייא דלתתא
 דכלסו לא קיימא ברשתייהו כלסו וסא חוקיגמא וכלסו קיימאן
 ברסופא דלעילא:

(תנופה קאל) בההוא זמא דמסיימי ישראל שבי
 דאינון תושבחן דרוד כיון תושבחתא דשירתא דימא כמה
 דאוקיימא. ואי תימא סאי תושבחתא תמתי איסו בתקווא
 בתרייתא בחר שבי דרוד וסא תורה שכתב אקדימת לתורה
 שבעל פה ואקדימת לכתיבים וכתב
 דאקדימת הכי אלסריך לאקדמא (ג"א גימתי). אלס מגו
 דכנסת ישראל לא אתתקתא אלא יתורה שכתב משום הכי
 אלסריך לומר לה בשירותא דתקווא וסאי תושבחתא מעילא
 מכל שאר תושבחן דעלמא. ואיסי לא אתתקתא מכלאו כמה
 דאתתקתא מתושבחתא דא. וביגין דא איסי סזיך לללותא
 דמיושב כמה דאוקיימא. כס שנתא כד שירתא דימא לתתא
 מתשפא כנסת ישראל כסהוא כפרא דומין קודשא בריך הוא
 לאשפא למלכא משיחא. והסוא (מ' ז') כתר גליפא מחקתא
 בשחטן קדישין כמה דאתשפא קודשא ב"ה סהוא יומא
 דאשפא ישראל ית ימא ואשבע לכל תשריין דפרעה ופרסוי
 בגין דא בעי בר נש לשיואת רעופים כסאי שירתא. וכל מאן
 דזכי לה כסאי עלמא (ס' א') זכי למחמי למלכא משיחא
 בתקווי סהוא כתרא ובחנירו דייניה וזכי לשבחה סאי שירתא
 תין וסא חוקיגמא מלי. כיון דמסי בר נש ליסתבא נסל
 קידשא בריך הוא סהוא כתרא וסוי ליה קמים וכ"א שירתא
 לאתתקתא למיתי קזי מלכא עלאה. ואלסריך לאכללא לה
 יבתיסר מכלין דרחמי עלאי דמהון אתברכס. ואינון תליסר
 בושחין עלאין כמה דאת אמר (שיר ד') נרד וכרכוס קנה
 וקניזון וגו'. והכא אינון. שיר. ושכס. סלל. וזמס. עו
 יתשפא. נח. גדולס. ונבורס. סהלס. ותפארת. קדישא.
 סא תריסר. ולבתר לחברא לה כדדייסו ולומר ומלכות וסו
 תליסר בגין דאיסי מתברכא מנייהו. ועל דא אלסריך בשעתא
 דאתלילת בינייהו לשוואס לבא ורעופא כסאי ולא ליסתעי
 כלל דלא לפסוק בינייהו. ואי פסיק בינייהו מתחית גנפי
 כרובייא פסיק חד סהובא וקארי בחילא ואמר פליח די
 פסיק גאופא דקודשא בריך הוא יסתלי ויפסק דלא יתמי
 גאופא דמלכא קדישא כמה דאת אמר (ישעי' כ') וכל ירשא
 גאופא ס' בגין דאלין תליסר אינון גאופא ס'. מכאן ולהלאה
 אל סהודות יכו דא מלכא עלאה דשלמא כולס דליס בגין
 דכל סני שבחן אינון לגבא דכ"א כד משתבחה במשירייתא
 דלתתא כמה דאת אמר שיר השירים אשר לשלמה. למלכא
 דשלמא דליסי

מתמן ולסלסא (כס מ"ה) יולר אור ובורא חושך עוסה
 סלוס ובורא את סכל. וסא אתשפא ביה ואתשפא חברייא
 דסי אינון תוקינן דעלמא עלאה. א"ל ברודך תקוני דעלמא
 תתא דחינון כ"ב אתון זשירין בגין דאית (גבלשית ג' ז')
 אתון רברבן ואתון זשירין. אתון זשירין מעלמא תתא.
 אתון רברבן מהסוא עלמא דתמי. בכלא אינון רברבן.
 אינון רברבן בגרמייסו. כד (לא) אסיין יחידאין אינון רברבן
 (ג"א דבר ויוקא פשיטו) דכד לא פשיטן יתיר אינון אסיין כל
 את וסא ברפיכא דחוי ליה כגון שכתא דשבת דאינון אתון
 אל ארון על כל המעשים ברוך ומבורך צפי כל כשמה.
 אלין אתון בשמש חמש תיבין דאינון חמשין תרעין דעלמא
 דתמי תרין אתון אחרנין די כסופא ש"ה אינון בשית שית
 זיבין דאינון שית מסרין דעלמא דתמי ופקי מתמן. כגון
 שבה יתנו לו כל זבא מרוס. תפארת וגדולה שרפסי ואופניס
 והיית יקודש. אלין תרין ארין בשית שית. תרין אתון
 קדמתי בשמש חמש. כלסו שאר אתון די באלמעייתא כלסו
 בארבע ארבע בגין דאינון ברזא דרפיכא עלאה דאינון אתון
 קדמתי ואינון דכסופא אינון שלימו דכ"ב אתון בגין דאית
 כסו כ"ב תיבין לקבל כ"ב אתון עלאין. אשתארו תמיסר
 אתון אחרנין דקא סלקן דרתיכיהו לארבע ארבע לשבשין
 ותרין תיבין דאינון רזא דשמה מפרס גליפא קדישא דע"ב
 אתון דקודשא בריך הוא מתשפא כסו. וסמא דא איסי
 מעשרא דכנסת ישראל וסליק ברזא דא לאתשפא כסו גו
 שליחותא (דמאריי) דשכינתא. וסימך דאלין אתון דקא
 מתשפאן בשבחה עלאה דא קדמתי וסוי דסלקין בעשיריסי
 חינון א"ת ב"ש. אלפיך בשמש. תי"ו בשית ב"ת בשמש.
 ט"ו בשית. בגין כך רזא דא"ת ב"ש כללא דכ"ב אתון
 דאינון עשרה דתלתין ותרין שביגין. (ס"ה דשמה קדישא)
 וסימן דאינון אתון אחרנין דסלקין דרתיכיהו ג"ר. סמרי
 בגימל וסייס ברי"ש וכלסו רזא דרתיכא קדישא. א"ת ב"ש
 רזא דשמה קדישא. ג"ר רזא דרתיכא קדישא דסלקא לע"ב
 ואתשפא מנייהו שמה קדישא לאתשפא כ"א מגו רתיכא
 עלאה (דכתיב (תהלים י"ח) כשמך אליהם כן שאלתך) וביגין
 כך סהוא שמה דע"ב כלילא ברזא דרבהן ימינא וסמחלא
 ואתשפא. ואיסי מתשפא כסו למסיי שמה קדישא ולאו
 שמה עלאה באינון שמהן עלאין דעלמא עלאה דאתחחדאן
 לעילא לעילא ואף על גב דהאי שמה עלאה איסו. אבל רזא
 דליסי דוד מלכא דמתשפא ברכסן שמה דמ"ב אתון רזא
 דליסי אבהן דקא (ויקרא פ"ה א' ק"ה רי"ג) מתשפאן בעלמא
 עלאה. ועלמא עלאה כמה דלעילא (ס"ה וסלקא רזא לעילא
 לעילא עד דמתשפא באין סוף) ועל דא סליק ולא נחית
 אתשפא גו מחשבה עלאה. זכאס חולקא דמאן דידע ליה
 ואזכר ביה. שמה דע"ב אתון דוד דקא (גבלשית לג' ז' ר"ו
 ג' רי"ד ג' ויקרא ק"ו ז') מתשפא ברכסן ורזא דליסי סליק
 ונחית כגווא דא מלס"ך מלס"ך שמה דתליסר מכלין דרחמי.
 אינון תריסר רזא דרתיכא קדישא. דנפקין מחד דשירא
 עלייסו וביגין כך (סליק ונחית וכלסו סלקין ונחית) כד סאי
 שמה דמ"ב דסליק ולא נחית וע"ד) שמה דע"ב סליק ונחית
 סליק מספרא דא ונחית מספרא דא. שמה דתליסר מכלין
 סליק מספרא דא ונחית מספרא דא וסהוא דנחית בגין
 לאתשכא טיבו לתתא. ועל דא א"ת ב"ש ג"ר דיק ס"ך ו"ס
 ז"ע ח"ס ס"ך י"ס כ"ל אתון קדמתי סלקין בחושבנא
 ואתון אחרנין נחתין בחושבנא בגין לאתשכא טיבו דלעילא
 לתתא. שמה דמ"ב איסו מתשפא לרתיכא עלאה. שמה
 דע"ב

ועצב איש ומתעשרה לרתיבת תפלה. וזאת חולקיה מאן דמשתדל למכרע לייאריה וזאת איש בעלמא דין ובעלמא דאמי. ובגין כך רובצתתא דשבת דקא משבתא לזלכתא דשלמא דיליה. משבת ליה בשמא דע"ב וככ"ב תיבין רוא דכ"ב אטוין בגין דמתעשר ציה לסלקא לעילא בתישבתתא דא. ועל דא אל אדון תושבתתא דעלמא דאמי איש ויפריחו (ס"ב ופריכו) דרתיבת קדישא עלאה דמתעשרה לסלקא לעילא ופריחו דכנסת יש"אל דמתעשרה לסלקא גו רתיבת עלאה. א"ת צ"ש סלקין (כ"ט א') וזאתין כמה דאתמר אל צ"ש סלקין ולא נהתין וסימניך דא שצ"ת בלחודי ודא שצ"ת ויום הכפורים דסלקא רוא לעילא לעילא עד דמתעשרה כלא בציין סוף. אל ברוך דא סדורא דאטוין ועירין ותקווי כנסת ישראל בכל יומא בליתא. ובגין דאינון אטוין ועירין לית (כ"ט ב') רווחא צינייהו ואינון תקווי עולימתן דאתין עם משרויתא לגבי עלאה

קדושה דא דקא מקדשי מלאכי עלאי לאו אישו ביחיד וזה אוקימתא כל קדושה דאישו בלשון הקדש יחיד אסיר ליה למימר. תרגום לעולם ביחיד ולא בסגיאין ויחיד אישו תקונא דיליה ודאי ולא סגיאין וסימן לרוא דא שנים מקרא ואחד תרגום. שנים ליטנא דסגיאין אישו דודאי קדושה דלשון הקדש אסיר איש (ק"ט) ביחיד. קדושה תרגום אסור אישו בסגיאין אלא ביחיד לעולם. אחד תרגום פנין ולא תרין ולא יתיר. תרגום אחיא למיעושא וסבי אלסריך. לשון הקדש אחיא לרבויהו וסבי אלסריך. דמעלין בקדש ולא מורידין. ובתרגום מורידין ולא מעלין. אחד פנין ולא יתיר ולא מעלין כלל. קדושה דא קדושתא דאתקדשת שכינתא וכל אינון רתיבין דילה לאתקתא לגבי מלכא עלאה. ובגין דאישי קדושה עלמא תפלה איש מיושב ולא בעירייה קדושה אחרת דאהדורי לנותא אישי קדושתא דעלמא ועלמא ובגין כך אישי בעמידה בגין לאמשכא לה לתתא וכל מלוי דעלמא עלאה אישו בעמידה ולא מיושב. ובכל הני קדושי ישראל מתקדשי צטו לתתא. ועל דא ישראל מתקדשי בקדושה דרתיבת תפלה מיושב ובקדושה דרתיבת עלאה מעמוד. קדושה אחרת איש (כ"ט) תוספת קדושה בגיני כך איש צטר לנותא. ובגין דאישי תוספת קדושה על קדוש אחרין איש לבתר לנותא. ובגין דכל חד וחד ציי לאמשכא עליה מסתו תוספת אתתקן לכל יחיד ויחיד קדושה תרגום. ואי תימא הא אית צה קדושה לשון הקדש. הסוה לנצור לאתקדשא כלכו בכלל ביהוה תוספת קדושה. ובגין דיחיד לית ליה רשו לאומרה בלשון הקדש ולאתקדשא יחידי אתקינו לה בלשון תרגום ואישו ביחיד לאתקדשא כל חד וחד ביהוה תוספת לאמשכא עליה קדושה יפיר. וזאת חולקיהו דישאל דקא מתקדשי בקדושה עלאי בגין דאינון דבקין לעילא דכתיב (דניס ד') ותתם הדבקים צה' אלהיכם חיים כלכם היום :

דע"ב איש ומתעשרה לרתיבת תפלה. וזאת חולקיה מאן דמשתדל למכרע לייאריה וזאת איש בעלמא דין ובעלמא דאמי. ובגין כך רובצתתא דשבת דקא משבתא לזלכתא דשלמא דיליה. משבת ליה בשמא דע"ב וככ"ב תיבין רוא דכ"ב אטוין בגין דמתעשר ציה לסלקא לעילא בתישבתתא דא. ועל דא אל אדון תושבתתא דעלמא דאמי איש ויפריחו (ס"ב ופריכו) דרתיבת קדישא עלאה דמתעשרה לסלקא לעילא ופריחו דכנסת יש"אל דמתעשרה לסלקא גו רתיבת עלאה. א"ת צ"ש סלקין (כ"ט א') וזאתין כמה דאתמר אל צ"ש סלקין ולא נהתין וסימניך דא שצ"ת בלחודי ודא שצ"ת ויום הכפורים דסלקא רוא לעילא לעילא עד דמתעשרה כלא בציין סוף. אל ברוך דא סדורא דאטוין ועירין ותקווי כנסת ישראל בכל יומא בליתא. ובגין דאינון אטוין ועירין לית (כ"ט ב') רווחא צינייהו ואינון תקווי עולימתן דאתין עם משרויתא לגבי עלאה

קדושה דא דקא מקדשי מלאכי עלאי לאו אישו ביחיד וזה אוקימתא כל קדושה דאישו בלשון הקדש יחיד אסיר ליה למימר. תרגום לעולם ביחיד ולא בסגיאין ויחיד אישו תקונא דיליה ודאי ולא סגיאין וסימן לרוא דא שנים מקרא ואחד תרגום. שנים ליטנא דסגיאין אישו דודאי קדושה דלשון הקדש אסיר איש (ק"ט) ביחיד. קדושה תרגום אסור אישו בסגיאין אלא ביחיד לעולם. אחד תרגום פנין ולא תרין ולא יתיר. תרגום אחיא למיעושא וסבי אלסריך. לשון הקדש אחיא לרבויהו וסבי אלסריך. דמעלין בקדש ולא מורידין. ובתרגום מורידין ולא מעלין. אחד פנין ולא יתיר ולא מעלין כלל. קדושה דא קדושתא דאתקדשת שכינתא וכל אינון רתיבין דילה לאתקתא לגבי מלכא עלאה. ובגין דאישי קדושה עלמא תפלה איש מיושב ולא בעירייה קדושה אחרת דאהדורי לנותא אישי קדושתא דעלמא ועלמא ובגין כך אישי בעמידה בגין לאמשכא לה לתתא וכל מלוי דעלמא עלאה אישו בעמידה ולא מיושב. ובכל הני קדושי ישראל מתקדשי צטו לתתא. ועל דא ישראל מתקדשי בקדושה דרתיבת תפלה מיושב ובקדושה דרתיבת עלאה מעמוד. קדושה אחרת איש (כ"ט) תוספת קדושה בגיני כך איש צטר לנותא. ובגין דאישי תוספת קדושה על קדוש אחרין איש לבתר לנותא. ובגין דכל חד וחד ציי לאמשכא עליה מסתו תוספת אתתקן לכל יחיד ויחיד קדושה תרגום. ואי תימא הא אית צה קדושה לשון הקדש. הסוה לנצור לאתקדשא כלכו בכלל ביהוה תוספת קדושה. ובגין דיחיד לית ליה רשו לאומרה בלשון הקדש ולאתקדשא יחידי אתקינו לה בלשון תרגום ואישו ביחיד לאתקדשא כל חד וחד ביהוה תוספת לאמשכא עליה קדושה יפיר. וזאת חולקיהו דישאל דקא מתקדשי בקדושה עלאי בגין דאינון דבקין לעילא דכתיב (דניס ד') ותתם הדבקים צה' אלהיכם חיים כלכם היום :

כתיב (תנ"כ ד') הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר וגו' וכתיב נעשה נא עלית קיר קשנה וגו' צהאי קרא אית לן סמך בעלמא לסדורא דליתא. הנה נא ידעתי דא אישו רעותא דאלסריך בר נש לשואה בגייה בללותא. כי איש אלהים קדוש הוא דא אישו עלמא עלאה דאישו יתיב על כורסי יקריה וכל קדושאן כפקין מניה ואישו מקדש לכלכו עלמין. עובר עלינו תמיד מההיא קדושה דאישו מקדש לכל עלמין לעילא אישו מקדש לן צהאי עלמא דהא לית קדושה לעילא אלא אי אית קדושה לתתא כמה דאתמר

(ויקרא יטו) ואמר רבי שמעון בללותא דבר נש מתתקן גופיה ונפשיה ואתמצידי שנים. לנותא איש תקוין מתתקן דמתתקין כחדא ואינון ארבע. תקונא קדמאה תקונא דגמריה לאשתתלמא. תקונא סנינא תקונא דהאי עלמא. תקונא תלימא תקונא דעלמא לעילא בכל אינון חילי שמיא. תקונא רביעאה תקונא דשמא קדישא ברוא דרתיבין קדישא וברוא דעלמין כלכו עילא ותתא בתקונא דשמא קדישא כדקא יאות. תקונא קדמאה תקונא דגמריה. בגין דאלסריך לאתקתא גמריה במלוה וקדושה. ולאשתתקא בקרבנין ועלוון לאתדכאה. תקונא תינא בתקונא דקיומא דהאי עלמא בעובדא דבראשית. לברכא לקצ"ה על כל עובדא ועובדא באינון הללויה. הללויה כל ככדי אור. הללויה שמי השמים וגו'. לקיימא קיומא דהאי עלמא. ועל דא בברוך שאמר ברוך ברוך על כלא. תקונא תלימא דאישו תקונא לעלמא לעילא בכל אינון חילין ומשריין. יולר משרתים ואשר משרתי וגו'. והאופנים ומיית הקודש. תקונא רביעאה תקונא דללותא בתקונא דרוא דשמא קדישא. הכא רוא דתקונא דשמא שנים :

(תנ"כ קג) בשעתא דקא מיחדי ישראל יחודה דרוא דשמע ישראל ברעותא שלים כדון נפיק מנו סתימו דעלמא עלאה חד כסירו וסהוה כסירו כפס גו בוליתא דקדינותא ואתשלג לע' נהורין ואינון ע' נהורין בע' אגפין דאילנא דחיי. כדין

כדין ההוא חילנה סליק ריחין ובושחין וכל חילני דגנתא דעדן כלהו סלקין ריחין ומשבחן ליהרהרין דהא כדין אתתקנתא משרותיתא לאגלה לחופה כהדי בעלה כל חינון שייפין עלאין כלהו מתחבין בתיאובותא חדא וברעותא חדא למהוי חד בלא פרוזא כלל. וכדין בעלה אתחזקן לגביה להעלא לחופה ביחודה חד לאתייהודא במשרותיתא ועל דא לאק מתערי לה ואמריין (דגייס י') שמע ישראל אתקין גרמך סא בעליך ייסי לגביך בתקונו זמין לקבלך. ה' אליהו ה' אחד ביחודה חדא ברעותא חדא בלא פרוזא דכל חינון שייפין כלהו אתעבידו חד ועיילין בשית תיאובותא כיון דלאמרי ישראל ה' אחד באתערותא דשית ספרין כדין כל חינון שית ספרין אתעבידו חד. ועאלין בחד תיובתא ורזא דא ו' חד פשיטו בלחודי בלא דבקוטא אחרא לגביה אלא חיהו בלחודי פשיט מכלא ואיכו חד. בההוא שעתא משרותיתא מתתקנתא ומתקשטא ועיילין לה שמשא בלחישו סני לגבי בעלה ואמרי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. דא חיהו בלחישו דהכי אלמסריך לאעלא לה לגבי בעלה. זכא עמא דידעי דא ואמרי סדורא עלאה דמהימנותא. בההיא שעתא דאתחבכו בעלה ומשרותיתא כחדא כדין כרוזא נפיק מספרא דדרוס אתערו חילין ומשריתין דגלי רחיונותא לגבי מאריכון כדין אפער חד ממנה עלאה (קד"א י') בוא"ל שמים רב משריתין ובידיה ארבע מפתחן דנפיל מארבע ספרי עלמא וחד מפתחא אטרשים באת יו"ד ומפתחא אחרא אטרשים באת ה"א. וחד מפתחא אטרשים באת ור"ו (ומפתחא אחרא אטרשים באת ה') ואנה לכו תמות חילנה דחיי. חינון תלת מפתחן דאתרשימו בתלת אתון אלין אתעבידו חד. כיון דאתעבידו סד ההוא מפתחא אחרא סליק וקאים ואתחבר בההוא אחרא כללה דפתח וכל חינון משריתין ייחילין עיילין לאינון תרין מפתחן גו גנתא וכלכו מיחדי כנונה דלתתא יר"ד דא רשימו דתת י' רישא עלאה דבשמה קדישא אליהו דא חיהו רזא דרשימו דתת ה' עלאה את תנייגא דבשמה קדישא. יוד"ד דא זשיכו דאתחזך לתתא ברזא דרשימו דתת ו' דחינון פריין אתון אתמשכו למהוי באתר דא ואיכו חחד כל בני פלתא חינון חד ביחודה חד. כיון דכל דא אתחבכו חד ביחודה חד ואשתאר כלל ברזא דתת ו' שלים מרישא דמבועתא ומשיכלא כנימאח ורית לאבא ואימא כדין עיילין למשרותיתא כהדי דהא שעתא חיהו שלים כלל קיצו עלאה ויכל לאתונא לה ולמיהב לה מזונא וספוקא כדקא יאות. וכל חינון שייפין דיליה כלהו חד. כדין עיילין לה לגביה בלחישו. אחמי בלחישו בנין דלא יתערב זר בההוא חדוה כמה דתת חזר (משלי יד) ובשמחתי לא יתערב זר כיון דחיהו אחיחד לעילא בשית ספרין. אוף הכי חיהו אחיחד לתתא בשית ספרין אחרנין בנין למהוי אחד לעילה ואתתא לתתא כד"א (וגייה י"ד) יהיה ה' אחד ושמו אחד. אחד לעילא בשית ספרין דכתיב (דגייס י') שמע ישראל ה' אליהו ה' אחד. סא שית תיבין לקבל שית ספרין. ההד לתתא בשית ספרין. (הדא הוא דכתיב) בשכמל"ו סא שית (בגאיי"ט י"ב ה') ספרין אחרנין בשית תיבין. ה' אחד לעילה ושמו אחד לתתא. ואי אימא סא כתיב אחד לעילא ולתתא לה כתיב אחד. ועד הוא אחד בלגופי תמוון. אתון דדכורא לה מתחלפי. אתון דנוקבא מתחלפי. דהא שבתא דדכורא פל נוקבא. ובגין דלא תשלוט עין סרע אן מחלפי אתון דלא אחרנין אחד באתגליא. ובזמנא דאתי דיתעבר עין סרע מעלמא ולא תשלוט (בסדה) כדין יתקרי אחד באתגליא. בנין דשעתא דההוא ספרא אחרא אתדבק בהדה לאו חיהו בעלמא

אחד אלא דאין מייחדין לה בלחישו ברזא דאתון אחרנין ואחרי ועד. אבל בזמנא דאתי דיתעברת ההוא ספרא מינס ויתעבר מעלמא כדין יתקרי אחד ודאי דלא יהא בהדה שותפו ודיבוקו אחרא כד"א (וגייה י"ד) ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד באתגליא כהדי ולא בלחישו ולא ברזא. ועל דא חנון ייחדין לה מההוא ספרא אחרא כמאן דזמין לאחרא לז"ה סהיד דיליה. בנין דדא חיהו סהיד דילין וספרא אחרא לאו חיהו סהיד לגבן. וכדין חיהו אתפרישת מההוא ספרא כיון דתתא אן מעלין לה לחופה לגבי בעלה מכלא עלאה בכל רעותא וכוונא דלכא וע"ד חיהו אחד. בשעתא דחיהו תתא בעילמתא ובעתא לאתפרשא מספרא אחרא לא תת אלא כמאן דאזדמנת למיחמי ביקרא דמלכא ולא יתיר יהכי מכריזו דיוזמנון למחמי ביקרא דמלכא. כמה דתת חזר (ז"ר ג) לחיהו ורתיב בנות ליון במחך שלח. סוקו למהוי ביקרא דמלכא. כדין ספרא אחרא לא כיתא ליה למחמי ואתפרש מינה. כיון דתתא כל חינון שמשא עיילין לה לחופה כהדי מכלא עלאה בלחישו ברזא. דלמלא לאו הכי לא יתפרש מינה ההוא ספרא אחרא ויתערב דזמנא. אבל בזמנא דאתי דיתפרש מינה ההוא ספרא אחרא כדין ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד כיון דעאלת לחופה ואיבי כהדי מכלא עלאה כדין אן מתערי חדי דמינא ושאלת כמה דתת חזר (דגייס י') והשתת את ה' אליך בכל לבבך וגו' והיה את שמע וגו' בלא דחילו כלל דהא ספרא אחרא לא יתקרב תמן ולית ליה רשו כלל כל זמנא דבעתא לעאלא לה לגבי מלכא לחדוה דשמושא חכשריך בלחישו ברזא בנין דלא ישתכח ברגלי (ז"ר ג. יג) נעדהא רמו דספרא בישא ולא יתדבק בהדה ולא ישתכחון בכניו רמו פסול כלל. והכי חזר יעקב לבניו שמא חס ושלום חירע פסול (גירשי א') בערטי כדין חינון חמרו כיה דלית בלבך הלא אחד כך וכו' לית לן דביקו בספרא אחרא כלל דהא פרישא סוב מערסך ואן ביחודה לגבי מלכא עלאה ולית לן דביקו כלל בספרא אחרא דהא בפרישו מספרא אחרא הוס רעותא ימהשבתא דילין כיון דידע דספרא אחרא לא אתדבק תמן כלל כדין עלאה לתתא לגבי בעלה בלחישו ברזא דיהודא דשית ספרין. פתח ואמר בשכמל"ו ועד דהא חיהו ברזא דתת בעוליתתתא בלת ערבויה כלל ולא שיתפי דספרא אחרא. ותא חזי בההיא שעתא יעקב וכו' סו דדיוקניה עלאה לתתא כהדי שכינתא יעקב סוב ברזא דשית ספרין דל"י"א עלאה ברזא חד. בניו סו דדיוקנא דשית ספרין דעלמא תתא. ואיכו בעא לגלאה לון ההוא קן כמה דאוקימנא דחיה קן ואיך קן חיה (קד"א ח') קן הימין ואיך קן הימין. קן הימין דא מלכות קדישא רזא דמהימנותא רזא דמלכו שכיבא רזא דספרא אחרא דאקרי קן כל בשר וסא אוקימנא כיון דממא דאסתלקת שכינתא מינה וכו' חינון אמרו דלית בלבך אלא אחד דאנת ברזא דעלמא עלאה ואיכו אחד אוף אן דאין ברזא דעלמא תתא חיהו אחד. ועל דא ארכרו פרי לבבות רזא דעלמא עלאה דחיהו לבא דיעקב ורזא דעלמא תתא דחיהו לבא דכניו כדין אעיל לה בלחישו. וכמה דחיהו אתייהודו רזא דעלמא עלאה בחד ורזא דעלמא תתא בחד. אוף הכי אן לריבין ליתא עלמא עלאה בחד וליחדא עלמא תתא ברזא דחד. דא בשית ספרין ודא בשית ספרין. ובגין כך שית תיבין סכא ברזא דשית ספרין ושית תיבין סכא ברזא דשית ספרין (וגייה י"ד) ה' אחד ושמו אחד. זכא עדיה וחולקיה מאן דישי רעותיה להאי בעלמא

בעלמא דין ובעלמא דתמי. רב הסנוכה סבה אמר הכי דא
אתערותא דיהודה שפיר אישו דרזא דברירא דתלמא הא לוקימנא.
ומלן אלן וזימין לתפתחא קפי עמיק יומין בלא כסופא כלל :

(פנחס לנו): פתח ריש ואמר (דברים ו) שמע ישראל
יי אלהינו יי אחד. ע' רבבא ד' אוק סכי וסימנא דא עד
היינו דכתיב (שמואל א יב) עד יי בכס אשתארין אפון ש"מ
מ' פתוחה מ"ס לא סתימא בנין דס' סתימא מלכא (פ"א
עלמ') עלאה. מ' פתיחא מלכא (פ"א עלמא) תתאה. אפון
אתרינן אשתארו א"ח (ע"א יב) כבוד אלהים הסתר דבר
כתיב. דא משכנא בספרא דרב הסנוכה סבה כל מאן דמיחד
יחודא לא בכיל יומא הדוס זמינ' ליה מעלילא מרזא דאתון
אלן ש"מ תמאי ספרא א"ח תמאי ספרא ומלךך אפון
למפרע (ש"ד) סרי ובמישר (מ"ס) סייס וסימן אשמה דכתיב
(ת"ס קד) אכני אשיח ב"י. ממש. דא יחודא קדישא ושפיר
אישו וסכי הוא בספרא דמנךך דאמר כי האי גוונא דמאן
דמיחד יחודא דא בכל יומא הדוס זמינא ליה מעלילא תו
אית ביה ש"מ דאתכליל מן ע' רבבא אלן שבצין שמהן
ברזא דלכבן קדישין ודא ה"ס תמאי ספרא ש"ס ע' אלהינו
יי אלן ארבע בתי דתפלן דאמר לון א"ח סה"ד (ש"ס)
פתחי לי אחותי רעייתי ד' דא קשר של תפלן דא אהידת
בסו רזא להכימין אתמסר דלא לגלגה. שתיק ר' שמעון.
בכס ותיך אמר אימא דא ודאי רעוא אשתכח ולית כדרא
דא עד דיימי מלכא משיחא דיא רשו לון לגלגה מרין רעועין
בפקין מספרא דא ומספרא דא רזא דמין ירכין דתתא דא
א"ח דנביאי קשום אהידן בסו דא מלגיל' נפקין מרין
רעועין רזא דמין רעועין מימינא ומשמאל' ודל"ת אהאחידת
בסו לכתר נחתא ותתפשו ירכין לתתא כיון דיא אהאחידת
לעילא דקרא יאות נחתא לתתא לאתאחדא באבלוסהא וכד
אישו אהאחידת אהידא בשיסולי ירכין ורשימו דוד ברית
קדיש' עלס מעלילא כדן אישו אהאחידת ביחוד' חד. יו"ד דא
אישו רז' דברים (וע"ד) כל מאן דנסר ברית דא אישו
אשתמיב לעילא ואשתמיב לתת' (מללן) פנחס בנין דאישו קפי
על ברית דא אשתמיב מן דינא עלאה ומן דינא דלתתא ובג"כ
אתרשים יו"ד דא בגוויס סה"ד פינחס בן אלעזר בן אהרן
סהבן וגו'. יו"ד דא אלמריך דלא יתעדי כלל מנו תפלה דיד
דלא יעביד פרוזא וכל הדוס דילא ביה י'. אישו יו"ד דא
דכורא אישו ולא בנוקבא אישו לדיק ואישו לזק ובג"כ
אתקריבת בסד' ומאן דרחיק ל' מאתר דא רחוק הוא
מעדני דעלמא דתמי דכורא אישו לדיק ואישו לזק בלא
יו"ד אישו איש ואישו אשה בלא יו"ד ובג"כ הדוס (ג"א
תיאובתא) דיל' לאתקרבא בה ולאשתדנא בהד' מאן דרחיק
עובא דא ירחקון ליה מעדני' לעילי'. וע"ד כתיב (שמואל
א ב) כי מכבדי אכבד וגו' :

(ואחמנן יסד) גליף ואתקין משה כ"ס אפון ברזא
דפסוקא דיחודא דכתיב שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד.
ואינון כ"ס אפון גליפין מהקקין ברזא דלעילא. יעקב בעא
לאתקנא לתתא ברזא דיחודא. ואתקין בכ"ד אפון. ואינון
ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ולא אשליס לכ"ס
אפון. בגין דעד לא אתקין משכנא. כיון דאתקין משכנא
ואשתליס מלס דהוס נפיק מיניס. כד אשתליס לא מלייל
אלא בכ"ס אפון. לאחזא דא אשתליס דא בנוונא דלעילא.
דכתיב (ויקרא א) וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. ה'
כ"ס אפון. ועל דא כ"ס זינן לאשלמא תקינא דמקדשא.
וכל הכי אפון אוקימנא באינון אפון גליפין דאוליפנא ממר

ובגין דמשכנא אשתליס ברין אלן אקרי כ"ס ביחודא דשלימו
דמשכנא וע"ד (ת"ס קסד) וחסידך יצרכוכס כתיב רזא
דשלימו דכל משכנא ותקונא דיליה כ"ס לקבל כ"כ אפון
ותורה ונביאים וכפויס דלימין כללל חדא. רזא דא בשעתא
דישראל קא מיהדי יחודא ביהאי קרא ברזא דכ"ס אפון
דלינון שמע ישראל יי אלהים יי אחד ובשכ"מלו. דלינון
כ"ד אפון ויכוון כל חד כלסו אפון מתחברן כחדא
וסלקין לחבורא חד תשע וארבעים תרעין ברזא דיוכלא וכדן
אלמריך לסלקא ועד לא יתיר וכדן אשתתחו תרעין ומשיב
קב"ס לשהיא ב"ג כאלו קיים אורייתא כלס דאישו אהית
במ"ס פניס בכלא וע"ד אלמריך לכוונא רעואה ב"כ"ס ובארבע
ועשרין לסלקא לון ברעואה דלכא בששע וארבעין תרעין
דקאמרן כיון דאשתכוון ביהאי יתכוון ביהאי יחודא דאמר חד
שמע ישראל וגו' בשכ"מלו כללל דל אורייתא כלל זכאה
חולקים מאן דאשתכוון ביה ודאי כללל אישו דכל אורייתא
דעילא ותתא ודא אישו רזא דאדס שלימו דכר ונוקבא ורזא
דכל משימנותא. מחלוקת דשמאי ושלל בקימא ובשכיבס
דכתיב (דברים ו) בשכך ובקומך. דשמאי סבר בערב דא
כלילא נוקבא בשלפנא אלמריך לגבי נוקבא דא יסו ויקראו.
ובבבך דא שלפא דכורא בשולשנו דעלמא עלאה אלמריך
למיקס קמיס דכורא כמס דאלמריך בתפלה מעומד ובכל
אתר דכורא אהית. ובית הלל סבר אלמלי אשתכח דא לחוד
ודא לחוד הכי אלמריך אבל כיון דאן מחברן לון כחדא
בחבורא בארבעין ותשע פניס ומ"ס תרעין לא אלמריכנא
לאשתרא דא לחוד ודא לחוד אלל לאשתגח דכלא אישו חד
בלא פרוזא וכמס דאודמן ליה לבר גס כתיב יימא דא
תרייסי בחבורא חדא כמס דיהא לון וסכי אלמריך לאתזוזה.
ועל דא דכורא בשים ספרין בקרא דשמע ישראל דלינון
שית תיבין ונוקבא בשים ספרין ברוך שם כבוד מלכותו
לעולם ועד דלינון שית תיבין אתרינן וסלקין בחבורא חדא
ברזא דמ"ס תרעין והלכס כתיב הלל בכל אתר :

(ואחמנן יסד) שמע ישראל יי אלהינו יי אחד. דא
אישו יחודא חד. ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ה'
יחודא אמרל למחוי שמיס רזא חד ורזא דא יי ה' האלהים
דא כתיב כד אינון ביחודא חד. ואי תימא אי הכי בנוונא
דכתיב (דברים ו) יי אחד ושמו אחד (נדפס בחיובס קפ"ב)
לא אישו יי האלהים דאי כתיב יי ושמו הוא אחד הוינא
אמרי הכי לא כתיב אלל יי אחד ושמו אחד ואלמריך לומר
בנוונא דא יי הוא האלהים הוא ויתחוי יי אחד ושמו אחד
אלל כלל חד דכד אתאחון מרין שמהן אלן דא ביחודא חד
ודא ביחודא חד כדן מרין שמהן אלן אתעבידו חד ואשתכלילן
דא ברזא וסוי כלל שמה שליס ביחודא חדא וכדן יי הוא
האלהים דא כדן אתכליל כלל דא ברזא למחוי חד ועד
דאתייחודו כל חד דא בלחודוי ודא בלחודוי לא אתכלילוי דא
ברזא למחוי כלל חד כללל דכל אורייתא הכי הוא ודאי דא
אורייתא אישו תורה שבכתב ואישו תורה שבעל פה. תורה
שבכתב דא הוא דכתיב יי. תורה שבע"פ דכתיב האלהים
ובגין דאורייתא אישו רזא דשמא קדישא אקרי הכי תורה
שבכתב ותורה שבעל פה דא כלל ודא פרס כלל אלמריך
לפרס ופרס אלמריך לכלל ואתייחודו דא ברזא וסוי כלל חד
ועל דא כללל דאורייתא אישו כללל דלעילא ותתא בגין דשיח
דא לעילא ושמה דא לתתא דא רזא דעלמא עלאה ודא רזא
דעלמא תתאה וע"ד כתיב אשה הראת לדעת כי יי הוא
האלהים דא כללל דכלא וכל דא דאמרן אלמריך ב"כ למנדע
ביהי עלמא :

ואמר

(ויקרא י"ג) ואמר רבי שמעון רוא דיהודא סוף דאלפסריך ליהודא שמה דקודשא בריך הוא. וליהודא שייפין ודרגין עלאין ותפאין לאכללא כלבו. ולאשלאה באתר דאלפסריך לקשרה קשרא. ודא איהו רוא דכתיב שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד. רוא דשמע שם דסליק לע' שמהן. ודא כללא חדא. ישראל. ישראל סבא. בגין דהיה ווסא. דכתיב (ישע' יא) כי נער ישראל ואוסבהו. ודא איהו ישראל סבא רוא חדא בכללא חדא. שמע ישראל. הכא אתכלילת אתתא בצעלס. ולבשר דאתכלילו דא בדה בכללא חדא. כדון אלפסריכו לייחודא שייפין ולחברת סריק משכין כחדא בכלבו שייפין ברעו דלבה לאסתלקא בדבוקתא דאין סוף לאתדבקה כללא תמן למחוי רשותא חדא עלאי תפאין. ורוא דא יהיה כד"א יהיה ה' אחד ברוח דיהיה. 'י ליהודא ולאחדבקה סבא דאיהו היכלא פנימאה לתר (י"א אתר) גניוו דהאי נקודס עלאה דאיהו 'י ודא איהו רוא (י"א ה) יוד' אלהינו. אגין סרין תפאין (י"א שמהן) דאין י"א. ולאכללא כל שייפין בשהוא אתר דנפקא מניס דאיהו היכלא פנימאה לאתבה מלין לאתריה לעקרה ויסודה ושמה דלבוין עד הסוא אתר דשרשא דברית. ולבשר אינון סרין תפאין אחרנין (דאיהו י"א) ליהודא ולאחדבקה 'י ביה. 'י איהו רוא דברית קדישא. והאי ס' איהו היכלא אתר גניוו דהאי רוא דברית קדישא דאיהו 'י. אגין על גב דאוקימנא דאיהו 'י מניינא אכל 'י רוא דליה ליהודא לון כחדא אחד ליהודא תפאין ולעילא כללא כחדא ו' י"א רשותא רשותא לאתקשרא כללא (מתתא לעילא) בקשרא חד לבש א רשותא בדחילו ורחימו לעילא לעילא עד אין סוף וללא ישיב רשותא מכל אינון דרגין ושייפין אללא בכלבו יסתיין רשותא לאדבקה לין ולמחוי כללא קשורא חדא באין סוף דא סוף יהודא דרב המנונא סבא דאוליף מחבוי ואבוי מרביס עד שומא דאליה ושפיר איהו וייחודא בתקונא. והע"כ דאין דאוקימנא דהאי בכמה רזין כלבו רזין סלקין אחד. אכל רוא דא אשכחנא בספרים ושפיר איהו וייחודא בתקונא. וסא אגן ביחודא ד"א אחרא אתערנא מלין ואיהו שפיר וייחודא כדקא חד גבי הוא. אכל יחודא דא יחודא בתקונא ודא איהו יחודא ד"א המנונא סבא. ותו סוה אתר תפאין דרעותיה לאכללא על רזין דייחודא במלה דאחד שפיר ספי. ולכתי אגן מאריגי באחד לסלקא רעותיה מעילא לתתא ותתפא לעילא למחוי בגא חד. אכל ברוח דא יהיה סימנא איהו 'האי. והא דהניק אחד (למחוי ד) רוא עילא ותתא וארבע ספרין דעלמא סבי הוא ליהודא עילא ותתא כמה דאמרי (ס"א ולארבע) וארבע ספרין דעלמא אגין אינון רוא רפ"א עלאה לאתכללא כללא כחדא בקשרא חדא ביחודא חדא עד אין סוף כמה דאוקימנא:

(ויקרא י"ג) רוא לאדכרנא יליאת מלריס לבתר בגין דסות שכינתא בגלותא ובזמנא דאיהו בגלותא לאו איהו חבורא לאתחברא ד' בדה על"א תתא בעלמא עלאה ולאחזאה חירו דהיה גאלי: והיה בכמה תפאין בכמה כסין דעבד קודשא בריך הוא ואלפסריך ההא פורקנא לאתדכרנא ולאחזאה דאף על גב דסות בגלותא השתא חירו איהו לס מיחמא דחינון קשרים במלריס אשתריאו אינון תפאין ונסין אתעבדו ואלפסריך לאחזאה חירו דילה בגין דאתחברא בצעלה ובגין לאשכחא גאולה לתפלה למחוי כללא חד בלא פירודא ולא לאחזאה תרוכין וסימנין ואשה גרושה זאישה לא יקחו. ואי תפאין וסא בגלותא איהו וסא אתתרכת לאו הכי אללא ודאי בגלותא איהו לדיירא עמסון דישאל ולאגנא עלייהו אכל לא אתתרכת. וסא שכינתא לא אחזוי בבית ראשון ובבית שני עד דלא גלו

ישראל סלקא לעילא ולבשר איהו שיהא מדורס עמסון. אכל תרוכין לא סות לעלמין ובגין דא בעי לאחזאה פורקנא דאיהו ביה ארבע גאולות ורוא סבא בשעתא דנפקא שכינתא בגלותא דמלריס חבטא מקודשא ביה דיפרוק לס השתא ארבע זמין דאין ארבע גאולות לקבל ארבע גליות בגין דהיה בת חירין ולא תהא מתרכא. ובשהיא שעתא קיימא ואתפרקת ארבע גאולות בשהיא יליאת מלריס. והשתא דאלפסריכת בתקונא לאתחברא בצעלס אלפסריך לאחזאה שהיא גאולות מלריס דאיהו ביה ארבע גאולות. וע"ד איהו לאדכרנא בשהיא גאולה ד' זמין אמת אמת אמת אמת עד עזרת אבותינו. דדא הוא עזרה וסוף לישראל כלבו ומתמן ולהלאה ארבע זמין אחרנין אמת אמת אמת אמת למחוי ארבע גאולות אגין בקיימא תקוף בותמא תקוף דגושפיקא דמלכא. ד' גאולות כפולין בקיימא. וכלבו בשהיא יליאת מלריס. דאילו לא אשכחא אינון ד' גאולות בשהיא יליאת מלריס כל זמנא דהיה גלותא לא אתחברת בתקונא לאתייחודא שמה קדישא. ועל דא איהו לאדכרנא גאולה דמלריס תדיר בכל קדושין דקדישא בריך שמיא לעלם ולעלמי עלמא. רוא דקדושה (דשמיא) היה אוקימנא דא בקדושה מתקדשי כללא עילא ותתא וכל דרגין וכל רמיקין עלאין ותפאין כלבו מתקדשי בקדושתא דא. ובקדושה דא אוקימנא רזין עלאין לאינון מארי רזין דמתסכלין בקדושה דמאריהון זכא חולקסון.

(ויקרא י"ג) ואמר רבי אלעזר ארימית יד' בללו לקמי מלכא קדישא דהא תנינן אסור ליה לבר עס לארמא ידיו לעילא בר בללו וברכאן וסתגוניס למאריס דכתיב (בראשית יד) הרומים יד' אל י"א עליון ומתרגמין ארימית יד' בללו. דהא אלבען דידין מלין עלאין איהו בסו ושהתא אנה הכי עבידנא ואמינא דכל תפאין דאגין ארבע יסדר קמי מאריה ועבד גרמיה ברעותא בתקונא דא כדקא יליאת בתקונא דא לא תהדר ללותיה בריקניס. בקדמיתא עבד. לפדורא שבתא קמי מאריה ולזמנא קמיס. ודא בפושחזן דקמי ללותא ולבשר עבד. לבתר דללי ללותא דעמידה איהו עבדא דסדר ללותא דמאריה. ולבשר עבד לבתר דללי כל ללותא ואיל לים. וע"ד דוד תלת זמין עבד גרמיה בללותא דא עבד. דכתיב הושע עבדך אתה אלהי. שמה נפש עבדך וכתיב (הגייס י"ו) תנס עוך לעבדך. הא תלת זמין אלפסריך לשואה גרמיה עבד. לבתר לשואה גרמיה גו אינון דמארי נפשיהו על קדושת שמיא. והיינו ביחודא דשמע ישראל. דכל תפאין דשוי הכי רעותיה ביהו קרא אתחשיב ליה כללו מסר נפשיה על קדושת שמיא. לבתר לשואה גרמיה עני. בזמנא דעאל ודפיק דשין דרומי מרומים כד אמר אמת ויליב (וסמך) גאולה לתפלה למחוי בגלותא דעמידה סביר לבה עילא ומסכנא ולשואה רעותיה לאתכללא גו מסכני בסבירו דלבה במחוי דנפשא. לבתר לשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה לפרכא חסאוי. דהכי אלפסריך יחיד בשומע תפלה בגין לאתדבקה בימינא דשפוסא לקבלא לאינון דתבין. וכדין אקרי חסיד הא ארבע אגין כדקא יליאת. תפאין כליל לכל בני סהוא דקא אלפסריך לכללא לון והאי איהו עבד דאכליל לכל שאר. תלת עבדין אינון בתלת דוכתין וכלבו חד ועליהו כתיב הנה כעני עבדים אל יד אדוניס וגו'. בין עבד לעבד אינון אחרנין. בין עבד קדמאס לעבד מניינא איהו ליה למחסר נפשיה על יחודא דקדושת שמיא. ולשואה גרמיה עני ומסכנא בללותא דעמידה. ולשואה גרמיה גו חסידים בשומע תפלה. עבד תליאתא בתר דכייס יסדר כללא. תנן בשהוא שעתא דסדר בר נש כל בני ארבע סדורין ברעו דלבה

כיון דב' עבד נכוח כנויאל, וא בעובדא ובמלולא וקסיר קשורא דייחורא אשכחא דעל ידיה מתברכן עלאין ותחאין. כיון בעי ליה לב' לאחורא גרמיה בטר דסייס לליתיה דעזידה כאלו אתפטר מן עלמא דהא אתפרש מן אילנא דחיי וכניס רגליו לגבי ההוא אילנא דמותא דהאדר ליה פקדונים כד"א (ביאשית ט) ויאסוף רגליו אל המסה. דהא אורי חסאוי וללי עלייהו. השתא בעי לאתכנסא לגבי ההוא אילנא דמותא ולמסל ולימא לגבי' אליך יי' נפשי אשא. בקדמיתא יחיבנא לך בפקדונא השתא דקשירנא ייחורא ועזידנא עובדא ומלולא כדקא יאות ואודינא על חסאי הא נפשי מסירנא לך ודאי. ויחוי בר נש גרמיה כאלו פסיר מן עלמא דנפשיה מסיר להאי אתר דמותא בנין כך לא אית זית ואז' ודאי' אילנא דחיי הוא. והאי אילנא דמותא הוא. והא קמ"ל דרזא דמלה (ס"א מאי קמ"ל רזא דמלה) דאית חובין דלא מתכפרן עד דאתפטר בר נש מעלמא הה"ד (ישעיה כג) אם יכפר העון הזה לכם עד תמותון והאי יחיב גרמיה ודאי למותא ומסיר נפשיה להאי אתר לאו בפקדונא כמה זילינא אלס כחאן דאתפטר מן עלמא ודאי. ותקונא דא בעי בכונסא לבבא וכדין קב"ה מרחם עליו ומכפר ליה לחוביה וזאת הוא בר נש דיעד למפתי ליה ולמפלגא למאריה ברעיותא ובכונסא לבבא. ווי ליה למאן דחתי למפתי למאריה זבבא רחיקא ולא ברעיותא כד"א (תהלים ט) ויפתוכו בפיכם וזלשוכם יכזבו לו ולכם לא נכון עמו. הוא אומר (שם כה) אליך יי' נפשי אשא ולא כל מזוי אלס זבבא רחיקא הא גרס עליה לאסתלקא מעלמא עד לא מסון יומיו צומנא דהא אילנא אתער בעלמא למעבד דינא. ועל דא בעי בר נש לאדבקא נפשיה ורעותיה במאריה ולא ייתי לגביה ברעות כדיבא בנין דכתיב (שם קא) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. מאי לא יכון אלס בשעתא דהוא אתקין גרמיה להאי ולביה רחיקא מקב"ה קלא נפיק ואמר לא יכון לנגד עיני. (אמאי) האי בעי לאתקנא גרמיה לא יכון לא בעינא דיתתקן. כ"ס אי אחי ליחדא שחא קדישא ולא מיהד לה כדקא יאות וזאת חולקיהו דלדיקויא בעלמא דין ובעלמא דחיי עלייהו כתיב (ישעיה טו) וזכו וראו את כבודי וגו'. וכתיב (תהלים קמ) אך לדיקים יודו לשמך וגו'.

(וימי יבט.) רבי יהודה פתח ואמר (תהלים קנב) אליך נשאתי את עיני הישבי בשמים. האי קרא אוקמוס. אבל תא חזי ללותא דבר נש דאתכוון צב איהי לעילא לעומקא עלאה. דמתמן נגדין כל ברבאן וכל חירו ומתמן נפקין לקיימא כלא. וע"ד יתיר יו"ד בנין דלא פסיק יו"ד מאתה דא לעלמין. ובנין דא כתיב הישבי בשמים. תא חזי בשבעין ברזא דחכמתא עלאה. ואחיד לתתא דיתבי על כרסיה דאבסן. ויתבי על כרסיה דאקרי שמים ובג"כ הישבי בשמים כתיב. ומסכא כד ברבאן נגדין מעילא מעומקא דא. נסיל לון כלסו האי אתר דאקרי שמים ומהאי נגדין לתתא עד דמשו ללדיקא קיימא דעלמא. ומסכא מתברכין כל אינון חילין וכל אינון משיריין לזנייהו. והא אוקמוס. תא חזי בשבעין ותרין כסורין אסתלק עשרא דכל משיריין עגולא דעלמא כ"שבעין דוכתי חד עגולא כלסו. בוגו ההוא עגולא נקודה חדא דקיימא באמצייתא. מהאי נקודה אתונג כל ההוא עגולא בית קדש הקדשים איהו אתר דההוא רחא דכל רוחן (ס"א סכא רזא דכל ריזן) אתשמר בגייה. האי עמירי איהו בגו

לבבא קודשא בריך הוא ניחא קמיה. ופריש ימיניה עליה זבבוא עבד תליתאה. וקרא עליה וא"ל עבדי אתה דכתיב (ישעיה ט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר כך אתפאר. ודאי ללותא דהאי בר נש לא תהדר בריקניא לעלמין:

רוין דתפלת שמנה עשרה באריכות נמצא בהשלמת הזהר של היבלות בהיכל השביעי. עיין שם ותמצא נחת:

(במדבר ק"ב) פתח רבי שמעון (תהלים כה) לדוד אליך יי' נפשי אשא אלתי כך בשחתי וגו'. מאי קא חמא דוד לסדרא האי שבחא הכי. וכלסו שבחי דאינון באלפא ביתא כלסו שלמין והאי חסרא דלא אית ביה ו. וואחאי סדורא דא למסל על חנפין. אלס (תא חזי) רזא עלאה הוא גניז ביון חברייה. בשעתא דליליא עאל (ושלמא) אילנא תתאה דמלייא ביה מותא פריש ענפו ומכסיה לכלא. וע"ד אתחשך. וכל בני עלמא פעמיין שעמא דמותא ואקדים בר נש ויחיב ליה פקדונא דנפשיה ופקדיה בדיה בפקדונא. ובנין דנפיל לון בפקדונא תב פקדונא למאריה בשעתא דחיי לפרא. כד אתי לפרא ותב לגביה פקדוניה בעי לברכא ליה לקב"ה דאיהו מסייעא עלאה. לכתר דקס עאל לבי כנשתא מעשר במוספי. אתכסי בייסויי ליליית. עאל ומדכי גרמיה בקרבנין בקדמיתא. לכתר קביל עליה עול מלכותא בסדורא דשכחי דוד דאינון סדורא דעול מלכותא. ובסדורא דשבחא דא אשאר עליה סהוא עול. לכתר סדורא דללותא דמיושב וללותא דמעומד לקשרא לין כהדא. ת"ה רזא דמלה אע"ג דללותא פליא במלולא ודבורא דפומא. כלל תלייא בעקרא דעובדא בקדמיתא ולכתר דבורא ובמלולא דפומא. מאן עובדא. אלס ההוא עובדא דעבד בר נש בקדמיתא כנוינא דללותא הוא ולא ילני בר נש ללותא עד דיתחוי עובדא בקדמיתא כנוינא דללותא. (ס"א בקדמיתא עובדא) עובדא (שמות ר"א ב) דקדמיתא. בשעתא דבר נש קאים. בעי לדכא גרמיה בקדמיתא. לכתר יקבל עליה האי עול לפרשא על ישיה פרישו דמלוה. לכתר יתקשר קשורא דייחורא דאינון תפלין (מהו תפלין) תפלה של ראש ושל יד ולאתקנא לון בקשירא חדא בשמאלא ועל לבא כמה דאוקימנא (ש"ר ב) שמאלו תחת לראשי וגו'. וכתיב (שם ט) שימי כחותם על לבך כחותם על זרועך. והא אוקימנא. ודא הוא עובדא בקדמיתא. לכתר בשעתא דב' עאל לבי כנישתא ידכי גרמיה בקדמיתא בקרבנין במלולא דפומא. לכתר יקבל עליה האי עול מלכותא לפרשא על רישיה (פרישו דמלוה) בשכחי דוד מלכא כנוינא דעובדא דפריש על רישיה פרישו דמלוה. ולכתר ללותא דמיושב לקבל תפלה של יד לכתר ללותא דמטומד דהיא לקבל תפלה דרישא. ודא כנוינא דדא. עובדא כנוינא דדבורא. ודאי בעובדא ומלולא תלייא ללותא. ואי פניס עובדא מלולא לא אשכח אתר דשריא ביה ולא איהו לליתא ואתפניס ההוא ב"ג לעילא ותתא. (ולא עוד אלס) דבעינן לאחורא עובדא ומלולא מלולא עליה ודא הוא ללותא שלי. ווי ליה לב' דפניס ללותיה פולחנא דמאריה. עליה כתיב (ישעיה א) כי תבאו לראות פני וגו'. גם כי תרבו תפלה איני שומע דהא בעובדא ובמלולא תליא מלתא. ת"ה

דרך אמת א ולמה סדרה חכמים לומר מפור אליך ה' נפשי אשא כנפילת אפיס ותכך אלס ת"ה כו' : ב פטרם של כל הפתחות הוא בפ"ב אורות. דהיינו שכתים אורות כפיגול. יוס של שמותי יתכרך ופסל קיום כל העולמות. ונקודה אפניית היא סוד שכינה שהיא בת פין כפ"ב בתקונין. ויחוד קב"ה ושיניתי בתוך פניגול הוא עמד. והכל נשך אתה נקודת האמליית נהיית ביחוד אחד גלי פירוד.

בנו הילה. פמידה איסו בנו לנו. כד סלקא דא כלא סלקין אבתרה. סה"ד (שי"א) משכני אחרץ גרולס :

ורגווי דוינין דזמינין בטהיה שפחה. וע"ד פנין דבטי (שמיא ל"ו כ') בר נש לכונא דעזיה בללותא דמחסי. בכללו ללותא בטי בר נש לכונא דעמיה ובהאי ללותא יתיר מכלבו בנין דדינא שריא בעלמא וע"ד זמן ללותא דמנחסי יחזק הקין לה וסא אוקמוס :

(מ"י ק"ג). פתח רבי שמעון ואמר (תהלים ל"ט) שמעם תפלתו ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש. מאי שמעא. שמעם ולא שמע באתר חד כתיב שמע ה' וחנני וגו' ובאתר אחרא שמעם. אלף בכל אחר לזמינין שמע לדכירא ולזמינין שמעם לנוקבא. שמעם כד"א (ש"י) שמעם ה' לך וגו' שמע כד"א (ש"ל) שמע ה' וחנני (פסלי א') שמע בני (דגיים כ"ו) הסכפ ושמע והכא שמעם תפלתו ה' בנין דהאי (דאי"י) דרגא דתקבלא כל ללותין דעלמא וסא פנין דעבדא מנייהו עפרה ושוי לה ברישא לזדיק מי העולמים דכתיב (מג"י א') ברכות לרש לדיק ועל דא שמעם תפלתו ה' ללותא שמעם תפלתו ה' דא ללותא די בלשם ושועתי האזינה דא ללותא דא"י בר נש קליה בעקמיה כד"א (שמות כ') ותעל שועתם אל האלהים ומהו שועתם אלף דבללותיה אריס קליה וזקיף עניו לעילא כד"א (ישעי כ"ג) וסע אל ההר. וללותא דא מתבר תרעין ודיוק (ד"א ודמיק) לין לאעלא ללותיה. אל דמעתי אל תחרש דא חעיל קמי מלכא ולית תרעא דקאים קמיה ולעולם לא אהדרו דמעין בריקניא תו הא כתיב "הכא תלת דרגין תפלה שועיה דמעיה לקבל אלין תלת אחרין. כי נר אנכי עמך. לבתר חשב לבתר ככל אבותי עקרא דעלמא. ת"ח ללותא דב"כ מעמוד בנין דתרי ללותי ניכוו חד מיושב וחד מעומד ואינין חד לקבל תרין דרגין תפלה של יד ותפלה של ראש לגבי יוס וליה וכלה חד אוף הכא תפלה מיושב לגבי תפלה של יד לאתקין לה כמה (ד"א במאן) דאתקין לכלה וקאים לה לאעלא למופס הכי נמי מתקטין לה ברוח דרטיכוס ופשיידיה יולר משרתים ואבר משרטיו והאופנים וחיות הקדש וכו' ועל דא ללותא מיושב כיון דעאלת לגבי מלכא עלאה ואיסו אפי לקבלא לה כדון אנו קיימין קמי מלכא עלאה דהא כדון (דג"ל) דכורא אתחבר בנוקבא ובנ"ב לא. יפסיק בין גאלה לתפלה (גאולוה (שמות ק"ז א') ותפלה תרין דרגין אינין רוא לדיק ולדק יוסף ודק"ל) ובנין דב"כ קמיה קמי מלכא עלאה ככל אריבע אמות ללותיה :ואוקויהו דבשיעורא (ד"א בשיעורא) דסויפא דיוגר כלא. וכל מה דאתי בספרא דדכורא בטי ליה לאיניש למיקס בקיומיה ואודק (ס"א ויודק) כנוונא דא כד איהו כרע כרע בברוך וכד איהו זקיף זקיף בשם בנין לאחזיח שבחא דדכורא על נוקבא. ות"ח דהא אוקמיה לא יללו ב"כ אחרוי רביה ואתמר כמה דכתיב (דגיים י') את ה' אליהך תירא. את לאכללא דבטי למדחל מרביה כמורא דשכינתא ודחילו דתלמודי רביה איהו. בנ"כ בשעתא דללותא לא יסיו יהוא מורא לקמיה (ד"א ל"ג ללותא) אלף מירא דקב"ה בלחודוי ולא מורא אחרא. ות"ח ללותא דמנחסי אתקין ליה יחזק ודאי כמה דאתקין אברהם ללותא דלפרא לקבל יהוא דרגא דאתדבק ביה וכן (ד"א כ"ך) יחזק אתקין ללותא דמנחסי לקבל יהוא דרגא דאתדבק ביה וע"ד ללותא דמנחסי מבי נשי שמעא לנחתי. בדרגוי לספר מערב דהא עד לא נספא שמעא ללד מערב אקרי יוס מלפרא עד יהוא זמנא דכתיב (תהלים י"ג) חסד אל כל היום. ואי תימא עד חספה ת"ש דכתיב (יחזק י') אזי נא לנו כי פנה היום כי ינסו לללי ערב. מאן לללי ערב. כי פנה היום כי ינסו לללי ערב. מאן לללי ערב איתו מקסרגין דעלמא

רבי יוסי פתח ואמר (ש"י) עבדו את ה' ביראה וגילו ברעדה וכתיב (ש"ק) עבדו את ה' בשמחה בלא לפניו ברננה תא חוי כל ב"כ דאתי למפלה ליה לקודשא בריך הוא בלפרא ובפניו בטי למפלה ליה לקב"ה בלפרא כד סליק נהורא ואתערותא דספר ימינא אחרב בעלמא כדון בטי בר נש לאתקשרא בימינא דקב"ה ולמפלה קמיה בשלחנא דללותא בנין דללותא אחרין מוקפא לעילא ואחשיך ברכאן מעומקא עלאה לכלהו עלמין ומתמן אחשיך ברכאן לתפלי ואשתכחו עלמין ותתלין מתברכאן בהואו פולחנא דללותא. פולחנא דללותא דקא בטי בר נש למפלה קמי קודשא בריך הוא (שמות כ"ט א') בשמחה וברננה לאכללא לכנסת ישראל בינייהו ולבתר לייחדא ייחודא כדקא חוי דכתיב דטו כי ה' הוא סאלהים דא רוא דייחודא ברוח דפילחנא ועס כל דא בטי בר נש למפלה קמיה דקב"ה בהדוס ולאחזיח חדוה בפולחניה ואלין תרין שמחה ורננה לקבל תרין אלין תרין ללותין תרין קורבנין ליומא לקבל תרין אלין דליוון שמחה ורננה שמחה בלפרא ורננה ברמשא. ועל דא (במדבר י"ח) את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים. ועל דא ללותא דערבית רשות איהי בנין דההיא שעתא מחלק ערבא לכל חילהא ולא שעתא לאדכרא (י"א לאתברכא) אלף למייב מוונא בימחא היא מתברכת מתרין ספרין אלין בלפרא וברמשא מנו שמח ורננס ובליילא פליג ברכאן לכלה כדקא חוי סה"ד (פסלי י"א) ותקם כבודו לילה ותתן ספרך לביתי וגו' :

פתח רבי חוקיה ואמר (תהלים קמ"א) סכו תכלתי קפרא לפניך משאת כפי מנחת ערב. אחאי מנחת ערב ולא ללותא דלפרא דלא כתיב סכו תכלתי בברך אלף הכי אחרת סכו תפלתו קפרא לפניך קפרא לא אחיח אלף על חדוה סה"ד (ש"י כ"ו) שמן וקמרת ישיח לב וע"ד כהנא כד אדליק בזוינין היה מקריב קפרם כד"א (שמות י') בהיבזו את הגרות יקפירנה ובהעלות אהרן את הגרות בין הערבים יתקריבה בלפרא על חדוה דשעתא גריס ברמשא למחדי ספר שמאלא וככי אחתיו ולעולם לא אחי אלף על הדוס. ותא חוי קפרא מקשר קשרין ואחיד לעילא ותתא ודא אעבר מותא וקפרינא ורגווא דלא יכיל לשלפא בעלמא כמה דכתיב (במדבר י"ו) ויאמר משה אל אהרן קח את המחטת ותן עליה אש מעל השובח ושים קפרא וכולך מהרה וגו' לבתר דא כתיב וירץ אהרן וגו' ויכפר על הסע וכתיב ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעזר המנפס בנין דלא יכלין כל ספרין בישין וכל מקסרגין למיקס קמי קפרא ועל דא איהו רוא (ס"א חדוה) דכלא וקפריא דכלא. ובשעתא דמנחסי דדינא שריא בעלמא אתכוון דוד בהואו ללותא דכתיב סכו תפלתו קפרא לפניך וגו' והאי ללותא דסליק יעבר רגווא דדינא קשיא דלפ"ס השתא ביהאי זמנא בהואו קפרא דתמי ואעבר קמיה כל רגווא. (דסליק השתא ביהאי שעתא בהואו קפרא דאעבר כל רגווא) וכל קפרינא דעלמא (ס"א י"ג) היינו דכתיב (ס"א מאי שמעא בנין דאיהו) מנחת ערב דדינא תליא בעלמא. ת"ח כד אתחבר בי מקדשא בשעתא דאתוקד זמן מנחסי הוה ועל דא כתיב (ישעי י') אזי לנו כי פנה היום כי ינסו לללי ערב. מאן לללי ערב איתו מקסרגין דעלמא

דרך אמת מ ניק קליה ובר"ס ריש פתח. ב כנר ביארנוהו בשיעור ספריא ופסליא אל סוף פליון ית' וביינו כבוד האילנות שהו ספריא ופסליא. שלו. והוא משנין שיעור קומה הנוצר לעיל ד' כ"ד פ"ב :

דבני אגשי ודכל עלמא . וחד למיב תוקפא להכחא אחר
 דפתחו ידו . וחרין תוכין אלן משניין דא מן דא . וכלכו
 תלת מאני כתיבי סכא . ואתה כותן להס את אכלס בעתו .
 דא מוונא דעשרי דייבי לן מיכלא סני בעטו . סא חד .
 פרין דכתיב ומשביע לכל חי רלון . דא מוונא דמשכני דאינון
 שבצין חרנון ולא חנו מיכלא סני . תלת דכתיב פותח את
 ידך . דא תוקפא להכחא אחר דפתחו דידו נפקא רלון
 ושבעא לכלא . תו סכי אוליפנא דלאו איכו אלא תרי זמני
 בגין מוונא ופרנסה בכל יומא . דאלין חיובא על צני . ואי
 אחר יסוד לאו בגין חובס איכו . אלא בגין שבחא נו תושבחן
 דזמירות דוד מלכא . ומאי שעתא דאינון תרי זמני . בגין
 דפרנסה לא חיי למסאל אלא בתר ללותא ופרנסה דמאריה .
 מלכא ייבול בקדמיתא ולבתר ייכלון עבדוי . הסיד (פיר ה)
 בצאתי לגבי אחותי כלס אכלאי יערי עס דבשי שתיתי ייני עס
 חלבי . לבתר אכלו רעים . אכלתי יערי . דא ללותא דמיושב .
 עס דבשי . דא קריאת שמע . אכלתי יערי . דא ללותא
 דמיושב . סהוא יער לבנון . יולר אור . ואשר משרתיו כלס
 עומדים והאופנים וחיות הקודש . כל הני אקרין יער אילנין
 ונליבין די ביה . עס דבשי . דא קריאת שמע . דאיכו מתיקו
 דכלא בכמה לופין מתיקין . שתיתי ייני . דא ללותא דמעומד .
 משיכו דיינא עלאה דאתגסר . ודא בשלש ברכות ראשונות .
 עס חלבי אלין אינון שלש ברכות אחרונות . ואתכלילן אלין
 באלין . עד כלא מיכלא למלכא . לבתר דאכל מלכא אכלו
 רעים לפילא . שמו ושכרו דודים לתתא . ועל דא לית חיובא
 דמוונא אלא לבתר ללותא דשמרית . ובללותא דמנחה קודם
 ללותא . מאי שפירא בגין דעד לא אשתכח דינא קשיא
 בעוד דאספין דמלכא נהירין יימא תהלה לדוד ביהאי סדורא
 דמוונא . דלבתר דינא שריא ופלי על עלמא לאו שעתא
 איכו לדא :

לקבל ללותא דלפרא דכתיב חסד אל כל היום דהא כדן
 שמשא איכו לסער מזרח כיון דנסה שמשא וכחמא לסער
 חערב סא כדן איכו זמן ללותא דמנחה וכבר פנס היום
 זאתו לללי ערב ואחער דינא קשיא בעלמא ופנס היום דאיכו
 דרגא דחסיד וכפו לללי ערב דאינון דרגא דדינא קשיא וכדן
 אתחרב בי מקדשא ואתוקד סיכלא . ועיד תינון דיהא צני
 יסיר בלותא דמנחה דאיכו זמנא דדינא קשיא שרייא בעלמא .
 יעקב אתקין ללותא דערבית דהא איכו אתקין לה זון לה
 בכל מה דאלשריך ודאי ואי אתקין להי"א והי"א אתונת מן
 ואי דלית לה נהורא מנרמא כלל ובג"כ תפלת ערבית רשית
 דהא אתכלילת בלותא דיומא בגין לאתגסרא והשתא לאו
 זמנא איכו ולוקימנא לה דהא לא אתגלייא נהורא דיומא
 דיכסיר לה ואיסי שלשא בהשוכא עד זמנא דפלגות ליליא
 דאשתטע קב"ה עס לדיקיא בגנתא דעדן וכדן א סו זיינא
 לאשתטעא בר נש (פיר ולמלעי) באורייתא כמה דאתמר .
 סא חוי דוד אתא ואמר אלין תלת זמנין דללותי דכתיב
 (ההלים י"ה) ערב ובקר ואלהים סא תלתא ואיכו לא ללי
 אלא תרי מנייכו דכתיב אשיחה ואהמה ולא יתיר דא ללותא
 דלפרא ודא ללותא דמנחה בגין כך אשיחה ואהמה דייקא
 בלפרא דאיכו שעתא דחסד סני ליה בחסד באשיחה ובמנחה
 דהוא שעתא דדינא קשיא צני המייה ובגין כך ואהמה .
 ולבתר כד אתפליג ליליא סוס קס בשירין ותושבחן כדקא
 יאות . דכתיב (תהלים ע"ב) ובלינה שירה עמי וסא אתמר :

(פנס רכו) א"ר אלעזר תניין כל מאן דאמר תהלה
 לדוד בכל יום תלת זמנין איכו בר עלמא דהתי יבא התמר
 סעמא . אי בגין פרנסא ומוונא דכל עלמא . תריין זמנין
 אינון בכל יומא בלפרא ובפניא . דכתיב בתת ה' לכס בערב
 צער וגו' . אמאי תלת זמנין בכל יומא . אלא תריין למוונא

לחצברכה האי שבת דמעלי שבתא (ליילא) מעמא קדישא כדקא יאות זבחה זבחה (ספרים אמריס זכרו) כד שראן ישראל לזכרה קלא זולא זבחהו ריקיעין המתקדשי בקדושה דמעלי שבתא. זכאין אתון עמא קדישא דאתון מצרכי ומקדשי לתתא בגין דיתזכרו ויתקדשו לעילא כמה מסריין עלאין קדישין זכאין אינון זבחי עמא זכאין אינון בעלמא דאתי. ולא מצרכי ישראל זבחה דא עד דמתעשרן בעשרין דנשמתיין קדישין כדקאמרן זכאה עמא דזכי לין בעלמא דין למוכי לון לעליזא דאתי

(תרומה קלוז) כד נהיר יומא זיומא דשבתא סליקו דהדוס סליק (גראשית מ' א') זבכלו עלמין בנייחא זבחהו כד דין (תהלים י"ט) השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע מאן שמים אלין שמים דשמא עלאה אחזוי זבו דשמא קדישא אתרשים זבו. מספרים מאי מספרים אי תימא זכאין דמשתעי ספור דברים לאו הכי. אלף דהרין ונליין זבכלו דנהורא עלאה וסלקין זשמא דכליל זבחהו דשלימו עלאה וזאן אישו דנליי זבחהו דשלימו דספר עלאה ובגין כך סלקין זשמא שלים ונהרין זבחהו שלים ונליי זבכלו שלים. אינוס מנללי ונהרי בגרמייסו מנו נהירו דנליי דספר עלאה ונליי ונהרי לכל ספר וספר (נוסחא אמרינא לכל כבוד וכבוד) דמתדבקן זיה דהא מנייבו מהסוא ספירו ונהירו נהיר כל עוקא ועוקא ונליין זבכלו. בגין דזבחי יומא מתעשרן שמים וסלקין זשמא קדישא יתיר משאר יומין. ומעשה ידיו הסוא סלא עלאה דנהיר מכל ספרין נגיוון דאיבו מעשה ידיו ותקנא דיליה דמתהקנא זיומא דא מכל שאר יומין. מגיד הרקיע. מאי מגיד משך ונגיד לתתא זירישא דמלכא מליא זיכל ספריו. הרקיע הסוא רקיע דאיבו מצועא דזירא. ודא אישו הסוא נהר דנפיק מעדן ודא איבו דנגיד ומשיך לתתא נגידו דסלא עלאה דנהיר ונגיך זבכלו מכל ספרין ודא רקיע הנגיד ליה זבמאיכו דרחימו ותיזבחהו לאשקאה שקוי דהדוס למעלי שבתא וכד נגיד ומשיך הסוא סלא זבדולחא כלל (נגיד) מליא וסליס זאסווי קדישין זכל אינון זבליין וליזכרה לתתא יום ליום יומא ליומא ועוקא לעוקא השתא זשתעי קרא זאורח שרפ הכי שמים מספרים ומתקין בספירו וזבכלו עלאה להאי כבוד וסך נגיד ומשיך הסוא רקיעא נגידו דעלי עלאה. ואמר יום ליום יביע אומר יומא ליומא ודרגא לדרגא (ס"א אחו) יחוו לאתכללא דא זדא ולאנתסרה דא מן דא מהסוא ספירו דמנללי ומנהרי שמים להאי כבוד יביע כמה דתא חרר מצע אתעביד וגי' אחו לאהרר דא מן דא ולאתכללא דא מן דא מהסוא ספירו ונגילו. דאמר כללא דאתון וזבליין דנפקין מאזא ואימא והסוא רישא דנפיק מנייבו דאיבו זבא זוכרא אל"ף זבא וכד איבו סליק ונחית חתהבת מ' זבדי א' ואיבו (ה"א) אס ר' רישא (ק"א ב) זוכרא. כד מתחברן אתון כלבו אמר. דא נהירו דאזא ואימא זברא זוכרא ונהרין דא זדא זבזבא חדא שלשא זיומא דשבתא. ועל דא כלל אתכליל דא זדא בגין למשו חד. ובגין כך אחו דא זדא הסוא אמר שלשו עלאה למשו כלל חד. וכד כל האי אתנגיד ואתמשך להאי רקיע כדן איבו אשקי ונהיר לתתא להאי כבוד אל למעבד תולדין זריוקנא דאינון שמים דנהרין להסוא כבוד אל (ודא הוא דתביז) וליילא ליליא יחוה דעם רתיבין דילס (דא לרא) דאינון גופא דכרסייא וכלבו אקרין לילוט כמה דתא אמר (תהלים י"ט) אף לילות יסרוני כליותי. רתיבא עלאה אתקרי ימים יום ליום. רתיבא תתא אקרי לילות לילא לילא יחוה

(תרומה קליס.) א"ר שיעון כגוינא דאינון [שבתא יומי עלאין] מתידין לעילא זבחהו אוף הכי [שבת] איבי אחידת לתתא זבחה דאח"ד. למשו עיזון לעילא חד לקבל חד. ק"ב אהר לעילא לא יתיב על זוכריא דיקריה. עד דאיבי חתעביד זבחה דאח"ד כגוינא דיליה. למשו אהר זבחה וזא איקימנא רוא דא' אהר ושיו אהר רוא דשבת איבו. (שבת דאתחדו) [דשבת אתחדת] זבחה דאח"ד למשרי עלה רוא דאח"ד. (ללותא) [זבלותא] דמעלי שבתא (דאה) [הא] אתחדת זוכריא יקירא קדישא זבחה דאח"ד ואתהקנא למשרי עלה מלכא קדישא עלאה כד עייל שבתא איבי אחידת ואתפחא מספרא אהרל וכל דיגין מתעברין מינה ואיבי אשתתרת ביחודא דנהירו קדישא ואתעשרת זכמה עטרין לנבי מלכא קדישא וכל שולטני רובין ומארי דדינא כלבו ערקין (ד"א ואתעברו מינה) ולית שילטני אהרל זבכלו עלמין ואנפסא נהרין זבחהו עלאה ואתעשרת לתתא זשמא קדישא וכלבו מתעשרן זשמתין חדתין כדן שירותא דללותא לזכרה לה זבחהו זבחהו דאנפין ולומר זכרו את ה' המבורך. את ה' דייקא בגין למפתח לגבה זבחהו: ואסיר לעמא קדישא למפתח לגבה זבחהו דדינא כגון וסוא רחוב וגי' בגין דהא אתפשת מרוא דשגרא אהרל. וכל מארי דדינן אתפשו ואתעברו מינה. ומאן דאתער האי לתתא גרים לאתערא הכי לעילא. וכרסיא קדישא לא יכלא לאתעשרא זשגרא דקדושה דכל זמנא דמתערי לתתא אינון מאריהו דדינא דהו מתעברן והו אזלי כלבו לאתפמרא נו נוקבא דעפרא דתסומא רבא כלבו תייבין לאתערה זבוכתייסו (ס"א ואתחקה) ואתחקה זבו אתר קדישא דזעאת ניחא. ולא תימא דדא איבו זבחותי אלף לית אתערותא לעילא לאתערא עד דישראל מתערי לתתא כמה דאוקימנא דכתיב (תהלים ס"א) זבחה ליום חגני ליום חג לא כתיב אלף ליום חגני: ועל דא חסיר לעמא קדישא דקא מתעשרין זשגרא קדישין דנשמתיין בגין לאתערה ניחא דאינון יתערין דינא אלף כלבו זבחו ורחימו סגי דיתערין זבחהו עילא ותתא כחא. זכרו את ה' את דייקא כדאמרן דא (גראשית ה' ב') שבת דמעלי שבתא. זכרין ה' המבורך. דא אשקי זבחהו מתקורא דהיי ואתר דנפיק מינה כל שקוי לאשקאה לכלא. ובגין דאיבו מקורא זבחה דתא קיימא קריין ליה המבורך איבו מצועא דזירא. וכיון דמסו תמן הא ודאי זירא אתמליא דלא פסקין מימיו לעלמין ועל דא לא אמריין זכרין את ה' המבורך אלף זכרין ה' דאלמלא לא משי הסם זביעו ממקורא עלאה לא אתמליא זירא כלל. ועל דא המבורך. אמאי איבו המבורך. בגין דאיבו אשליס ואשקי לעולם ועד. עולם ועד דא איבו שבת דמעלי שבתא ואנן תקיעין זכראן זבחה דאקרי זכורין. וכיון דמשאן הסם כלבו לעולם ועד ודא איבו זכרין ה' המבורך עד הכא משון זכראן מעלמא עלאה וכלבו לעולם ועד. לאתזכרה ולאשתקאה ולמשו שלים כדקא יאות מליא מכל ספרין: זכרין דא (זכ"ר א' עקד ר"א א) מקורא עלאה דכל זכרין נפקין מינה. וכד שירא אשתתת קריין לה הכי לנבי תתאי אכל זכרין מקורא עלאה כדקאמרן ה' דא אמלעי דכל ספרין עלאין המבורך דא שלמא דביתא מצועא דזירא לאתמליא ולאשקאה כלל. לעולם ועד דא עלמא תתא דאלעריך לאתזכרה. ומשחא ורבו דזכרין ה' והמבורך כלל חיהו לעולם ועד. (מבורך כמה דתא אמר (גראשית ט"ט) זן שרת) יעל דא זבחה דא אלפריכו כל עמא לזכרה זבחהו שבתא זשגרא דלזא זבחהו זשגרא למשרי זשגרא זבחהו זבחהו

יחוס דעת יחוס יחוס. יחוס תולדן (ג"א בלינו) דליכון שמים. ואי תימא יחוס לכו איכו יחוס. תא חזי כתיב (בראשית ג') ויקרא בלעז שם אשתו חוה כי הוא היתה אם כל חי. וזה ויחיה במלה חוה סלקין. ועל דאסתלק י' ועייל ו' דא איכו כדקא יאות דהא ו' איכו חיינ דלוי. ועל דה חוה ויחיה י' (ס"א זעירא נפלא) נפלא חיינ מן ו'. אף כהא יחוס יחוס. דעת דא איכו רזא דשמים. מה שמים שית ספרין אף כהא שית ספרין באינון תולדין דקא יחוס כנווה דיליה ועל דא יוס ליום אסתכליל בדרגא עלאה אומ"ר. ולינה ללינה ברזא דדכורא דקא נהיר לה דאיכו (ג"א שמים) שמים דעת ובנין דהאי אומר רזא עלאה איכו ולא כשאר איזירן אהדר קרא עליה ואמר אין אמר ואין דברים כשאר אמירן דעלמא. אלא האי אמר רזא עלאה איכו בדרגין עלאין דלית תמן איזירן ודברים ולא אשתמעו כשאר דרגין דליכון רזא דמיימונתא דליכון קלא דמשתמע אבל הני לא (בראשית י' ג') אשתמעו לעלמין והיינו דכתיב בלי נשיע קולם. אבל בכל הארץ ילא קול. אף על גב דליכון ספרין עלאין דלא אטיידעו לעלמין נהירו ומיכו דלחון אסתמך והתנגיד לתתא. ובנין ההוא משיכו אית לן מהימנותא שלימתא כהאי עלמא וכל בני עלמא משמעו רזא דמיימונתא דקודשא בריך הוא באינון דרגין כאילו אסתליין ולא הוו ספרין ובניין והיינו ובקלא תבל עליהם מרישא דעלמא עד סייפי עלמא משתעאן אינון חיימי לבא באינון דרגין בניין אף על גב דלא אטיידעו. אבל כמה אשתידעו בנין דלשמש שם אהל כהם. בנין שמשא קדישא דאיכו משכנא יאנון דרגין עלאין קדישין ואיכו נהורא דנשיל כל נהורין בניין וההוא משיכו דלחון ובנייה אסתמי מהימנותא בכל עלמא. מאן דנשיל לשמשא כמאן דנשיל לכלהו דרגין. בנין דשמשא איכו אהל דאסתכליל בהון ונשיל כלל ואיכו נהיר בכל אינון גווי נהורין לתתא. ועל דא הוא כהתן יולא מחופתו כנסירו ונלינו דכל נהורין בניין דכלהו בתיאובתא ברעופא שלים יחבי ליה רעותיישו ונהירו דלחון כמה דלהתן אית רעו ותיאובתא דכלס (יוסמא אחרי"א דכלהו) לתיבז לה כבזיזין ומסתן. ועל דא וסוה כהתן יולא מחופתו. מאן חופתו. דא עזן. ורזא דא (שם כ') ונהיר יולא מעזן. עדן דא איכו חופה דחפיה על כלל. ישיש כנבור. ישיש מספרה דלוד דרזאיה דלא אסתכח ציה דינא כלל. כנבור מספרה דנבור. אף על גב דנבורה איכו דינא שלים כנבור כתיב ולא נבור בנין דאסתחיק דינא כחסד ונשיל כלל כהדא בתיאובתא ורעותא שלים ועל דא לרוך אורח כהא דאתמר (ישעיה ע"ג) הנותן בים דרך. לאשקאש ולאשלמא נהירו דסיסרא בכל ספרין (יע"ו א') ולמפתח צה אורח לאנהרא לתתא. מקלה השמים יולאו מסייפי אינון שמים עלאין דקאמרן איכו אפיק בנין דכסוימא דגופא חלין אפיק ובההוא אתר אשתמודע בין דכר לנקבא. ודא הוא דכתיב (דברים ד') ולמקלס השמים ועד קלה השמים. קלה השמים דא (כ"א) עלמא עלאה. ולמקלס השמים דא (מלכא ד) שלמא דיליה. כמה דהאי נשיל כל נהורין וכלהו ציה. אף הכי האי נשיל כל נהורין וכלהו ציה ואיכו נפיק מקלה השמים. ותקופתו דסיסרא בכל אינון ספרין (ג"א ספרין) קדישין דאסתחון ולאנהרא ולאשתקאש ולכלל מניה ואין נסתר לית מאן דאסתחפיה מהסוה נהירו דהא לכלהו אנהיר בכלל חדא לכל חד וחד כמה דאסתחיה ליה וכד כלהו אסתחיו ואתנהירו מגו שמשא כרין סיסרא מתעשרה כנווה דאימא עלאה שלימא ככ' תרעין ודא איכו דכתיב תורת ה' תמימה דהא כדון איכו (שלימא) תמימה מכל ספרין ברזא דחמש דרגין כנווה דאימא עלאה דליכון חמש

רזא דחמשין. ובנינו כך איכו איתא בחמש חמש טיבין בנין לאשלמא לרזא דחמשין תורת ה' תמימה משיבת נפש הא חמש. עדות ה' נאמנה מחכימת פתי הא חמש. סקודי ה' ישרים משמחי לב הא חמש. מלות ה' ברזא מאירת עינים הא חמש. יראת ה' עטורה עימדת לעד הא חמש. משפט ה' אמת לדקו יחדו הא חמש. וכלהו איתין בחמש חמש לאסתכלל כנווה דאימא עלאה ועל דא יהו"ה יהו"ה שית זמין לקבל שיש ספרין עלאין דליכון רזא דשמא עלאה (ג"א דשמים עלאין) ועל דא סיסרא אסתליא ואשתלים כסדורא עלאה כדקא יאות ודא איכו ביומא דשבתא דכלל אשתלים כדקא יאות ברזא דשבתא עילא ותתא. וע"ד ביומא דא אתיסף נהירו בכלל כדקאמרן שמים נפלי ממקורא דחיי בקדמיתא ולינון מנהרי ומתקני לכבוד עלאה מרזא (בראשית י"ג ב') דספר עלאה אבא דכלל. ומרזא דספר אימא עלאה. ואיכו מרזא דספור ובנין כך מספרים כדקאמרן ברזא דתלת סמחן אלין דשלקין ביומא דשבתא על כל שאר יומין. ובג"כ תושבחתא דא קאמר דוד ברזא קדשא על נהירו ונלינו ושולטנו (ס"א ושלימו) דיומא דשבתא על כל שאר יומין (ס"א ותיקוהא דיליה דאסתקן ביומא דא מכל שאר יומין) בנין רזא דשמא עלאה דקא נהיר כנסירו ונלין כנלינו ואשתלים בשלימו עילא ותתא. וכדון תורת ה' תמימה שבת דמעלי שבתא (ס"א רזא דשמור כבוד לילס דהא ה' תורת ה' תמימה תורה שבע"פ משם קבל תורה משיבו והא אסתערו על תורה שבע"פ דאילו תורה שכתב הא כתיב וילא משה את הלויים וגו' לקוח את ספר התורה. ודא ללואי אסתמי להאי דאחיד בשמשא ומלכא דאיתא מניה משם נהיר לישראל מ' שנין שיחא ביומיו ותורה ה' דא מעלי שבתא) ברזא חדא כדקאמרן ואסתקינו (ס"א אגזי גיפת אפדנה סידורא דתושבחתא) חברייא שירותא דתושבתי מאינון תושבחתא דדוד מרזא דא השמיב דאיכו נשיל ברישא ונהיר לכל שאר. ולבשר ההוא נהיר דנפיק מעזן ודא איכו רזא (הלויים י"ג) רננו לדיקים צה. בנין דהאי נהיר כניש ונשיל כלל מרזא דשמיב ברזא עלאה ומקורא דחיי כלל כדקא יאות ביומא דא ושמשא אסתקין לאנהרא כדקא יאות ביומא דא. ולבשר סיסרא דקא מתעשרת מספרא אחרא ביומא דא בנין לאתנהרא מן שמשא ודא איכו לוד כשנותא את שעמו וגו'. ולבשר דאשתקאש מנייה הא אסתחבת בשמשא ותושבחתא דא ככ"ב אסתון דאעיל צה שמשא כסיסרא. ותושבחתא דא פרישו דסיסרא מסערה אחרא ותושבחתא דכ"ב אסתון כנהירו דשמשא ולבשר אסתחבותא וסליקו דמסרוניתא עס בעלה. ודא איכו (שם י') תפלה למשה איש האלהים. אסתחבותא ואסתדבקותא דאסתא כצעלה לפרשא ימינא ושמאלא לקבלתא לה ולמחוי כהדא בחבירה חדא (למחוי חד ברזא חד. וכל אלין שמים מספרים לון ומתקנין לון. מכאן ולהלאה תושבחתא אחרין דמדוה ותיאובתא שלימתא. אבל הני אינון תקוהא שלימתא עלאה ברזא דשמא קדישא כדקא יאות ותושבחתא אלין אסתקינו בתקוהא דשבתא דאיכו סליק ואתעפר בעשרוי כדקא יאות וסלקין ברזא דשמא קדישא למחוי חד ברזא דכבוד אל דשמים מספרים ליה ווסרין ליה כדקאמרן) ודא איכו (שם י"ח) בוצור שירו לם' שיר חדש תושבחתא דא הא (בראשית ק"ג ב') אוקימנא. אבל אף על גב דאסתערה ציה אסתערו דחברייא דקא אסתערו שפיר איכו דהנסו פרות עלות כד הוו נשלי ארוכא אסתערו כהאי תושבחתא כד"א (שמואל א' ו') וישרנה הפרות בדרך. ומה שירה הוו אמרי מזמור שירו לם' שיר חדש כי נפלאות עשם. רזא דא איכו כנווה דלעילא. בשעתא

בשעתה דמינן חיות נפלי (ארוזת) כרסייא לארמא ליה לעילא
 אינון אמרי טושבחה דא. וואי סימא אמאי כתיב הכא חדש
 וכה תירי קאמרי טושבחה דא אלא ודאי חדש איכו והדס
 לא אקרי אלא באהמדותא דסימא כד אמנסינת מן שמא
 כדן איכו חדש ודא איכו שיר חדש. סוסייה לו ימינו וורעו
 קדשו. הא אהערימא דיימנא ושחללא לקבלה לה וטושבחה
 דא כד נפלי ארוזת קא משבחאן לה כד סלקין לבית שמש
 בגוונא דעגלות סלקין לבית שמש וכלא ברזא חד סלקין בגין
 דבשבת איכו סליקו דכרסייא לטקא לעילא תקונא דטושבחה
 דא בשבת אלין טושבחן כלסו אטקינו בשבת לשבחה ליה
 שמה יחידא בעלמא.

(תלמיט י"ג) **פומדא שיר ליום השבת.** טושבחה דא
 אדס בראשון קאמר לה בשעתא דאתתך מננתא ועדן ואתא
 שבת ואגין עליה ואוקמוס חברייא. טושבחה דא עלמא
 תתאה קא משבח לגבי עלמא עלאה יומא (דגא ניה) דאיכו
 כולו שבת מלכא דשלמא דיליה ודא איכו מומדא שיר ולא כתיב
 מאן קאמר ליה כמה דאוקימנא. ליום השבת יומא עלאה
 שבת עלאה. דא שבת ודא שבת מה בין האי להאי. אלא
 שבת סתם דא שבת דמעלי שבתא. יום השבת דא שבת
 דלעילא. דא יום ודא לילה. (שמות י"א) ושמו בני ישראל
 את יום השבת הא לילה הוא דנוקבא. (שם כ') זכור את
 יום השבת הא יום הוא דכורא ובגין כך מומדא שיר ליום
 השבת. ואשכחן בכמה אתר דעלמא תתאה לא סליק בשמא
 ואתיא (וירא ק"ג) סתם בגין האי ובגין ויקרא אל משה ובגין
 (שם כ"ד) ואל (ק"א ה') משה אתר עלה אל ה'. כלכו
 סתים שמה ולא סליק ביה. (אלא) (שפטים אהרים וכולא) בגין
 דאית ביה דרגא עלאה ולגבי דרגא עלאה איכו לא סליק
 בשמא. ביהורא דרגא לא סליק ביממא בנהורא דמשמא
 וע"ד לא סליק בשמא. וכל אלין טושבחן דשבת דאיכו כבוד
 (ג"א דיום שבת איכו טושבחה) יום איכו טושבחה עלאה על
 כל שאר יומין (פ"א) וכל אלין טושבחן אטקינו בתיקונה
 דשבתא דאיכו סליק ואהעשר בעשרין עלאין עשרין קדישין
 על כל שאר יומין.)

בשבת כל חי. הא חברייא אהערי (י"ב) ביה מלין
 דקאסו אכל אית לן לאדכרא האי נשמא דפרחא מההוא
 חי העולמים ובגין דאיכו דיליה דמינה נפקן כל ברכאן ושריין
 ביה והוא אשקי ומברך לתתא האי נשמא דנפקא מניה אית
 לה רשו לברכא להאי אשק. ועל דא פרחין נשמין מההוא
 חי במעלי שבתא אינון נשמין דלייזין פרחאן ממש מברכין
 להאי אתר דאקרי שם מתתא. וההוא אתר דנפקי מניה
 מברך ליה לעילא והאי שם מקבלא ברכאן מתתא ומעילא
 ואתכלילת מכל עשרין. ביומי דהול איכו מקבלא ברכאן
 משאר נשמין דקא מברכין לה מתתא ביומא דשבת איכו
 מקבלא ברכאן מאינון נשמין עלאין דקא מברכאן לה
 בארבעין יומא סיבין כחשבין מ"ה (שפטים אהרים) וברזא
 דחמשים סיבין כחשבין (מ"י) כמה (הקדמה ג' א') דאוקימנא
 ברזא מ"ה וברזא מ"י. דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה.
 נשמא כל חי (פ"א עד האהרונים) מ"ה. ומן ואילו פינו מלא
 שירא עד ומלפנים סלקא טושבחה אחרא חמשים סיבין.
 ואע"ג דלא קיימא תמן מלה בחושבנא סלקא חושבנא רוא
 מ"י ומתמן ילהלא סלקא טושבחה אחרא לחשבין (מ"ה)
 מאה סיבין תשלומא דכלא וחד רתיבא על מה דשריא דאיכו
 משלומא (שפטים אהרים) ההוא שלימא עלאה) וכל שבחה דא וכל
 מלין אלין כלכו שייפין ידעין בחושבנא לפשלומא דשבת
 ולאשתלמא מנייכו כדקא חי. זכאה עמא דידעי לסדרא

שבחה דמריכון כדקא יאום. מכאן ולסלאה סדורא דללותא
 כמה דאתתקנת כתיב (תלמיט י"ב) ואמא ה' אל תרחק
 אילותי לעורמי חושה דוד מלכא אתר דא בשעתא דהוא
 מתקן ומסדר טושבחה דמלכא בגין להברא שמשא בסימא.
 כיון דהוא מתקן ומסדר שבחין דיליה לאשתברא אתר ואמא
 ה' אל תרחק. ואמא ה' רוא (תלמיט א' ק"א ק"ג ב') דחברותא
 סדא בלא פרידא. אל תרחק כיון דאיכו סלקא לאתעשרא
 בבעלה וכלא בעלמא עלאה ומתמן בעי לסלקא לאן סוף
 לאתקשרא כלא לעילא לעילא ובגין כך אל תרחק לאשתלקא
 מיין לשבקה לן. ובגין כך בנו סדורא דטושבחה בעלן
 ישראל לאתכללא תמן ולאשתדבא בדייבו מתתא דאלמלי יבעי
 לאשתלקא האי כבוד הא ישראל לתתא אחרין ביה ותקפין
 ביה דלא שדקי ליה לאשתלקא מנייכו. ועל דא ללותא בלש
 כמאן דמלין ברזא עם מלכא. ובעוד דאיכו ברזא עמיס לא
 אשתלקא מניה כלל. אילותי מה איל וזכי בשעתא דאולי
 ומרחקי מיד אהדרן להסוא אתר דשדקי. אוק קודשא בריך
 הוא אוק על גב דאשתלקא לעילא לעילא באין סוף מיד אהדר
 לאתריס. מאי עממא בגין דישאל לתתא אשתדון ביה ולא
 שדקין ליה לאתנשיא (מניס) ולאשתלקא מנייכו. ועל דא
 אילותי לעורמי חושה. ובגין כך בעיין לאתאחדא ביה
 בקודשא בריך הוא ולאחדא ביה כמאן דאמשיך מעילא לתתא
 דלא ישתבך בר נש מניה אפילו שעתא דהא. ועל דא כד
 סתיך גאולה לתפלה בעי לאחדא ביה ולאשתעי בדיס בלחשו
 ברזא דלא יתרחק מיין ולא ישתבך מיין ועל דא כפיס
 (דכריס ד') ואמא הדבקים בסי אלהים חיים כלכס יאום.
 (תלמיט ק"ד) אשרי העם שככה לו אשרי העם שם אלהיו:

(ויקרא י"ב) **צלותא דשבתא דעמא קדישא תלת ללותין**
 אשתכחו ביה יומא. לקבל תלת שבתי ואוקמוס וכלכו חד.
 כיון דעאלו עמא קדישא לבי כנישתא אסור לאשתדלא אפילו
 בזיכר בי כנישתא אלל במלי טושבחן וללותא ואורייתא אדקא
 חוי לון. ומאן (רו א אהור ק"א א') דאשתדל במלין אחרין
 ובחלין דעלמא דא איכו בר נש דקא מחלל שבטא ליה ליה
 חולקא בעמא דישאל. תרין מלאכין ממנן ע"ד ביומא
 דשבתא ואינון שוו ידיהון על רישיה ואחרי ווי לפלגיא דלית
 ליה חולקא בקב"ש. וע"ד בעי לאשתדלא בללותא ובשירין
 ובטושבחן דמאריכון ולאשתדלא באורייתא. האי יומא איכו
 יומא דנשמין דאשתפרא ההוא לרורא דנשמין (בטושבחן
 דמאריכון). בג"כ משבחי בטושבחן טושבחה דנשמא והיינו
 (ק"א ה') נשמת כל חי תברך את שמך ה' אלהינו ורוח כל
 בשר וכו'. ולית טושבחה אלל בנספרא דנשמא ורוחא.
 והאי יומא קיימא ברזא ונשתתא ולאו דנושא. טושבחה
 דדרגא אחרא עלאה רוא דיומא שמשא קדישא דאיכו כהורא
 דיומא היינו יולר אור. רוא דכורא דכיר דמיס אמונ
 וכאריין כל אינון חילין רתיבין וכוכביא ומזלי וכל אינון
 דלשטין על עלמא. טושבחה דעלמא דאית ביומא דא סינו.
 אל אדון וטושבחה דא איכו ברזא דעשרין ותרין אמונ
 עלאין קדישין דמתעשרן באבסן וברתיבא עלאה קדישא.
 אמונ (הקדמה ג' ב') ועירין אינון עשרין ותרין אמונ דאינון
 בעלמא תתאה. דאינון אל ברוך גדול דעס וכו' ולא איבס
 בין תיבס לתיבס ריווחא אחרא אלל את רשימא בכל תיבס
 ותיבס (ק"ג ב') ובעלמא עלאה אית ריווחא אחרא דאיתין
 בין את לאת. ודא איכו טושבחה על טושבחה דאיתין
 עלאין. דיומא שביעאה (י"ד א') קא משבח ואמר למלכא
 עלאה יולר בראשית. כד טושבחה דא סלקא לעילא שפין
 רתיבין

מתפתחן תרעו שמיא דרחמינ ומעוררין את ההבדל לעילא ואצטעי ליה לבר נה למימר הכי
 בריך שמיא דמלאי עלמא בריך כתרך ואתרך יהא רעיתך עס עמך ישראל לעלם ופורקן ימיך אחזי לפחד צבית מקדשך ולאחשווי לנא מצוב נסורך ולקבלא לזוונא ברחמי. יהא רעוא קדמך דתודיך לן חיין צמיבו ולהי אנה עבדך פקידא בנו לדיקייא למרחם עלי ולמיכר ימי וית כל דילי ודי לעמך ישראל. את הוא זן לכלא ומפרינס לכלא את הוא שליט על כלא את הוא דשליט על מלכיה ומלכותא דילך היא. אנה עבדא דקב"ה דסגידתא קמיה ומקמי דיקר אורייתיה בכל עידן ועידן לא על אנה רחילנא ולא על צד אלהי סמיכנא אלא צאלא דשמיא דהוא אלהא קשום ואורייתיה קשום וכביאוי קשום ומסגי למסבד פטיון וקשום ביה אנה רחץ ולשמיא קדישא יקירא אנה אימר תשבחון יהא רעוא קדמך דתפתח לבאי בצווייתך. ומיכב לי בנין דכרין דעבדין רעופך. ותשלים משאלין דלצאי ולבא דכל עמך ישראל לפצ ולחנין ולשלם אמר:

ואסיר למקרי בצפרא דאורייתא בר חד בלחודו וכלא לייסין ושתקין בנין דישמעון מלין מסומיה כאילו קבילו לה הדיא שעתא מסורה דסיני. ומאן דקרי באורייתא להי חד קאים עליה ושתיק דלא ישתמע בר דבור חד בלחודו לא תרין דבורין לשון קודש חד וחד הוא ולא תרין דבורין ואי תרין משתבחין בצפרא תורה גריעותא דרזא דמכימותא איהו וגריעותא דיקרא דאורייתא אשתכח בצפרא סורה. ובשי חד קלא. מתרגס חד. ורזא דא קליפה ומוחא (רזא דעלמא דא ורזא דעלמא דתתי) כלא שתקין וחד קארי דתיב (שמיא כ) וידבר אלהים את וגו'. איהו לעילא וכל עמא לתתא דתיב (שמיא יט) וימיכבו בתחמית סאר. וכתיב (שם) ומשם עלם אל האלהים. וההוא דקארי באורייתא ישי לביה ורעותא לאינון מלין וכי איהו שיתא דמאריס בצדורא דהני מלין למשמע לכל עינא דהא איהו קאים כדונמא עלאס. בנין כן מאן דסליק למקרי באורייתא יסדר אינון מלין בקדמיתא צביתיה ואי לאו לא יקרי באורייתא. מנלן מההוא דבור. עד לא ישמע אורייתא לעמא קדישא מה כתיב (איוב כח) אז ראה ויספרה הכינה וגם הקרה. ולצפר ויאמר לאדם הן יראה ה' היא חכמה וגו'. אסיר ליה למאן דקארי באורייתא למפסק פרשתא או אפילו מלם חדא אלא בצלח דפסיק משה פרשתא לעמא קדישא (לאשלמא) יפסיק. ולא יפסיק מלין דפרשתא דשבתא דא צפרשתא דשבתא אחרא. רזא דא בשעתא דאופסיקו פרשיין כל חד וחד דתעשרא וקיימא קמי קודשא בריך היא כיון דאשלימו הני למפסק פרשיין דכל שהא ותתעטרו קמי קב"ה ואמרי אנה משבת פלוני (ספרי) חמיה מצבורא פלוני) ואנה משבת פלוני. מצבורא פלוני. בהדיא שעתא קרא ליופיאל רב ממנא ולחמינן והלמ רתיבין קדישין דתחות ידיה דאתמנון בשמושא דאורייתא. וכל רתיבא ורתיבא מני ליה להאי רתיבא על פרשתא פלוניא דשבת פלוני ורתיבא פלוני על פרשתא פלוניא דשבת פלוני וכל חד וחד משמאש לאורייתא דההוא שבת דיליה. ואסיר לן לערבא אלין באלין ולא לעלל רתיבא דרתיבא דחבריה אפילו כמלא נימא ואפילו בחד תיבה או אפילו בחד חד. אלא כל חד וחד כמה דפסיק לון קודשא בריך הוא וכמה דמי לון באינון פרשיין כל חד וחד על מצריה. ועל דא כד מתעטרא פרשתא דא סלקן אינון מלין דהדיא פרשתא דאשתליס בצבורא יגפיל לון ההוא רתיבא דממנא בהדיא פרשתא וסליק לון קמי קב"ה ואינון מלין ממש קיימין קמי אחרין אן

רתיבין עלאין דקאתרן מודמינן ונסלין להאי תושבתא מעמא קדישא וסלקי לה לאתעשרא בה צכמה רתיבין עלאין די חמין וכל אינון לדיקייא דבגנא דעדן כללו מתעטרן דתיבתתא דא. וכל אינון רשיבין וכל אינון נשמתין לדיקייא כללו סלקן בתושבתא דא עד רזא דכורסייא. כד משא לכורסייא קדישא תושבתא דא דכל ישראל קיימא פתן עד זמנא דקאמרי קדושה עלאה דמוסף. וכדין סלוקא דלתתא לעילא לאתאחדא כלא לעילא לעילא למסוי כלא חד. דא איהי תושבתא דסלקא על כללו תושבחן. מכאן ולהלאה סדורא דללותא דאר יומי ישמה משה וכולי הדוותא דדרגא עלאה עקרא דצבין דחדי בההוא עבא דיליה כד סליק בורסייא לגביה ונפיל לה ומתצבראן כחדא. ודא איהו חדוה דאורייתא עלאה דלעילא תורה שבתא דחדי באורייתא דלתתא תורה שבעל פה ואתחברו דא דא. כיון דאתחברו כחדא צבי צ"כ לאכללא בההוא חדוה לעמא קדישא ישמחו במלכותך שומרי שבת וכו'. אלהינו ואלהי אבותינו רלה נא במנוחתנו:

רזא דספר תורה ציומא דא הא אוקמוס. תנין כתיב (תמיס ח) ויקראו בצפרא בתורה האלהים מפורס ואוס שכל ויבינו במקרא. והא אוקמוס רזא דאינון פסוקי פעמי ומסורת וכל אינון דיוקין (נשחא אחרינא תיקונין) ורזין עלאין כלא אתחבר למשה מסיני. אי בכל הני דיוקין אתחבר אורייתא למשה ספר תורה דאיהו בכל אינון קדושאן אחאי איהו חסד מכל הני תקונין ורזין דאתחברו ליה למשה באורייתא. אלא רזא דא כד כורסייא קדישא מתעשרא ואתכלילת בתורה שבתא כל אינון דיוקין וכל אינון פעמין ומסורות כללו עלאין בנינו ואתרשימו בנו כורסייא קדישא ואינון דיוקין דעילא אורייתא דשבת באורייתא דבעל פה ובהא אתעברת כאתתא דאתעברת מן דכורא ואשתארו אתוון עלאין לחודייהו בקדושייהו כדקא חוי. ולאשתארו צבי כנישתא דהא אתצברת ואתעשרת כורסייא מרזא דתורה שבתא ותמן אשיל כל אינון דיוקין ואיהי אתקדשת מניה צבי לאתחזאה באתוין לחודייהו כדקא יאות וכדין כלא אתקדש בקדושה עלאה כדקא חוי כ"ס וכ"ש צהאי יומא צהאי יומא צבי לסלקא שבעה גזרין לקבל שבעה קלין דאינון רזא דאורייתא וצומנין וצמועדין חמש גזרין רזא דא ציומא דכפורי שים גזרין עלאה דא. וכלא רזא חדא. חמש דאינון חמש דרגין לתתא מדרגא דאורי קדמאה לתתא ואינון רזא דאורייתא שית דאינון שית ספריין וכלא רזא חדא. שבע אינון שבע קלין. וכלהו רזא חדא אלין ואלין. צריח אתוסף חד על לתתא בנין שמא דהסיר בההוא זמנא לסיכרא ואתוסף נהורא על סיכרא והיינו רזא (גרישית יו ח) דמוסף. בצפרא תורה צבי לשתמע חד קלא דבור. סדורא לסדרא עמא קדישא ציומא דא ובצפרא יומין דספר תורה צבי לסדרא ולתקנה תקווא צחד כרסייא דקארי תיבה וההוא כרסייא דלשו צבית (י"ד כ' מ"ג א' שנה קס"ד כ) דרגין לסלקא צהו ולא יתיר דתיב (ד"ס כ ט) ושם מעלות לכסא. ודרגא חד לעילא לשואה עליה ספר תורה ולאחזאה ליה לכלא כד סליק ספר תורה לתמן כדין בעאן כל עמא לסדרא גרמיייהו לתתא באומתא דחילו צרתם צויע ולכוונא לצייוו כמה דששתא קיימין על פורה דסיני לקבלא אורייתא וסיון לייסין וירכונו אודינישו. ולית רשו לעמא לתפתח פומיהון אפילו צמילי דאורייתא וכל שכן צמלה אחרא אלא כללו באומתא כמאן דלית ליה שומא והא אוקמוס דתיב (תמיס ח) וכפתחו עמדו כל העם (שם) ואזני כל העם אל ספר התורה. אמר רבי שמעון כד מפקין ס"ם בצבורא למקרי ביה

בין לעילא בין לתתא . וסימניך שכינה לא שריא לבר מתחומא דתחומא נא .

בד נפק שבתא לריבין ישראל דלתתא לתתעבדא דהא יומא רבא עלאה איבו (ואלפסרין לתתעבדא עליה) ובהאי יומא אופסיוא רבא ויקרא קא שריא עליה בגין כך בעי לתתעבדא לתתחזאה דלא דחקין באופסיוא קדישא . כדין פסחי ישראל ואמרי (תהלים פח) וסא רחום יכפר עון וגו' דתקונא שפירא איבו בהאי ליליא כיון דדינא אתהדר לתתריה מה דלא תתחוי כד עייל שבתא דדינא אסתלק ולא אסתכח . בשעתא דתתחי ישראל ויהי כועס וקדושתא דסדרא כל אינון מייבין דגיהנס פתחין ואמרי זכאין אתון ישראל עמא קדישא . זכאין אתון לדיקיא דנערי פקודי אורייתא . ווי לון לחייביא דלא זכו למישר אורייתא כדין דומיה קדים וכרוזא אתער ואמר (ש"פ) יסובו רשעים לשאולא כל גוים שכחי אלהים . וכל אינון חבילי סעירין פדעין לון בגיהנס וליא מאן דמרתס עליהון . זכאין אינון כל נערי שבתא בהאי עלמא וקא מענני להווא ענג דשריא מלעילא דקדאמרן :

(תריסר קוין) פתח הווא סיעטא ואמר (תהלים ס"ט) ואני תפלתי לך ה' עם רעון אלהים ברב חסדך ענני בחסד ישעך . תנינן אימתי אקרי עת רעון בשעתא דלצור קא חללאן . סעיר איבו וסכי איבו ודאי . דהא כדין לצורא מסדרי ומתקאי תקונא דדאי עת וכדין איבו עת רעון ואנפסרין למשאל שאלתא דתמיב אלסא ברב חסדך ענני בחסד ישעך . דהא כדין אלפסרין למשאל שאלתא . ואני ספסלתי לך ה' הווא הכא רוא דיהודא . ואני דא דוד מלכא (פסוק י"ב) אפרי דאקרי נאולה . תפלתו דא תפלה וסכא איבו סמיכא לנאולה דאיבו חד . כד איבו סמך נאולה לתפלה . כדין איבו עם (ר"ט) רען . עת רעון איק סכי כללא איבו כחדא עם חד רעון חד אתכלילו דא דלא וכוו חד . ודוד מלכא בעא ליחדא בהאי קרא יהודא חדא . ואי פיתא אמתי תתחוי האי קרא בללותא דמנחה דשבת . יאוס איבו למחוי בשבת בהווא בללותא דמנחה ולא בללותא דחול דודאי לאו בללותא דמנחה דשבת כחול . בגין דהא בחול בשעתא (פ"ב) דמנחה תליא דינא בעלמא ולא איבו עת רעון אבל בשבת דכל ריגוא לתעדוי וכלא אתכליל כחדא ואף על גב דדינא אתער אפסבסומא איבו ועל דא אלפסרין קרא דיהודא ליחדא כל דרגין דכד הוי יהודא דינא אתחבר ואתכליל ברחמי ואתבסס כלא וכדין עת רעון כתיב . עת רעון כליא כללא כחדא . ודינא אתבסס בהווא זמנא והוי חדוה בבלא . משה אסתלק מעלמא בהווא שעתא בללותא דמנחה דשבת בשעתא דעת רעון אשתכח . ובהווא שעתא רעיא הוה לעילא ולערא לתתא ועל דא ננעלו תרעין בשבת משעתא דמנחה ולעילא מאן תרעין ננעלו תרעין דבי מדרשא בגין לאדכרר למשה רעיא מסימנא דאורייתא אפסבסלא בגיסי . בהווא זמנא די מדרשא דמשה אפסבסיל כל שכן אחרנין . מאן חמי תרעין דבי מדרשא דמשה דננעלו דלא ננעלו אחרנין כלוה אורייתא דמשה עניבא עליה בהווא זמנא מאן עניבא בגין כך כל תרעין דבי מדרשי ננעלו ואלפסריכו כלא לדקא ליה לקדישא בריך הווא באוירא שבתא וסיינו (ש"ל) לדקתך כהררי אל . לתתא אינון דאסתלקו מעלמא בהאי זמנא וכלסו כליגן במשה . חד משה נביאה מסימנא עלאה וחד יוסף לדיקא וחד דוד מלכא . בגיני כך תלת דקוין דיני הכא חד איבו דיוסף וחדא קדים לכל הני וחד איבו לדקתך כהררי אל משפיקך תהוה רבא וגו' דא יוסף דאיבו בלחודי כהררי אל ככלסו עורין עליון . וחד משה

אין פרשתא פלגיא דאשניא לי לצורה פלוגי הכי וסכי . אי אשניא כדקא הוי ליה סלקין אינון מלין ומתעפרין על כורסיא קדישא והווא ריבא משמחא קמיס כל רתיבא ורתיבא פרשתא דכל שבתא ושבתא וכלסו מתעפרין בגו כירסיא קדישא וסבו איבו סלקא לאתיחדא לעילא לעילא ואתעביד כלל כלל חדא בגין כך זכאה סולקיס מאן דאשניא פרשתא דכל שבתא ושבתא כדקא יאות כחה דאפסיקו לעילא תרי זמני קרינן עבד תורס בשבתא . שמיחה בשעתא דדינא תליא לעיון עבד לריבין לאכללא שאלתא בייזינא דהא תורייתא מתרין (פ"ד א) סערין אפסיבנה דכתיב (דברים י"ג) מיזינו אש דת לתו ימינא ושאלתא . בגין כך ספר תורה במנחה די בעשרה פסוקין או יתיר אבל לא שלימו דערשתא דהא שלימו דפרשתא לא הוי אללא ביימינא ויימינא פלייא עד שעתא דמנחה ווא חוקתוה בשני בשבתא ובחמישי בשבתא בגין דקא נתחין דרגין לתתא דאינון כללא דאורייתא . ואי פיתא הוה נביאין ומתעפרין לתתא הלא הכי הוה ודאי אבל הוי דלתתא כלוה כללא דאורייתא וכל חד וחד כליא לכל חד וחד ורא דמלא תלין דרגין עליון אינון אקרון פרשתא חדא ולבתר נפקין מנייבו תשע דרגין דלתתא חדא ובגין כך השעה גוברין תלה בשבתא במנחה ותלס ביימא תניינא ותלס ביימא תריסר הוה פשעה ובספרא דרב יבא סבא במנחה שבתא הוה אתער רוא דמשהאל ונקודה (כ"ד א) תתא בהווא כהרא דמשהאל ייקבלא רוא דאורייתא כדין בהווא שעתא נפלא מספרא דמשהאל ומדיליה קרינן דהא איבו קיימא ברא דתשע (י"א אפסיבא ס"י) וקרינן תשע ואינון שית דחול ותלת בשעתא דאסער שאלתא בשבתא ולאכללא כלא כחדא ואיבו מתעפרא בכו בתלת סערין בגווא דתלת סערין עליון דאינון כללא דאורייתא דשבתא . זכאה חוליקיה מאן דוכי ליקרא דשבתא זכאה איבו בתרין עלמין בעלמא דין ובעלמא דאפי :

כתיב (שמות י"ז) אל ילא איס ממקומו ביום השביעי . חסו ממקומו . תנינן ממקומו מהסווא אתר דתתחוי ליתך וראו דמלא דכתיב (ויקרא ג) ברוך כבוד ה' ממקומו . וראו איבו מקום ודא איבו רוא דכתיב (שמות ג) כי המקום אשר אתה עומד עליו . אתר ידיעא איבו לעילא וקרינן ליה מקום דאשתמודע ביה יקרא עלאה דלעילא . ובגין כך אוהרסוא לבר נס דהא מתעפרא בעשרה קדישא דלעילא דלא יפוק מניה דאי (יפוק משומיה יתולא דחול) יפוק מניה קא מהלל שבתא . בידוי בעבדווא כחה דאורייתא . ברנלוי לתוך לבר מתרי אלפין אמין . כל אלין חלולא דשבתא איבו . אל ילא איס ממקומו דא איבו אתר יקרא דקדושה דא דהא מניה לבר אתר דלהים אחרים איבו . ברוך כבוד ה' ממקומו . כבוד ה' (בראשית כ"א) דלעילא . ממקומו דא כבוד דלתתא ודא איבו רוא דעפרא דשבתא בגין כך אל ילא איס ממקומו . בריך הוה לפסל ולעלמי עלמין . כתיב (ש"ס י"ג) הנה מקום ארתי . מקום אתי ודאי דא איבו מקום פתיר וגניו דלא אפסידע ככל משעז דכתיב אתי אתר דלא אתגליא וקיימא פתירא ודא איבו אתר עלאה לעילא לעילא סיכלא עלאה פתיר וגניו . אבל דא איבו אתר לתתא כדקאמרן . ודא איבו מקום דאשתפרס לעילא ואשתפרס לתתא . ובגין כך אל ילא איס ממקומו ביום השביעי . (במדבר י"ב) ומדודתס מאן לעיר את פאת קדמה אלפסיבא בלמא וגו' . הוה (י"ט) אקמוס באינון ריין עליון . אבל אלפסיבא בלמא דירתא תרין (פ"ד א) סערין לכל ספר ואיסי מתעפרא פתיר בתרין סערין

חשה נביאה משימחא ודא איבו דכתיב (ש"א) ולדקתך
 אלהים עד מרום השם עשית גדולות בנין דאיבו נסיל לכל
 ספרין ימינא ושזאלא וחד חיהו דוד מלכא ודא איבו דכתיב
 (ש"א קי"ט) לדקתך לדק לעולם ותורתך אמת. לעולם דא דוד
 מלכא. כדון אתכניש כלל זמנא תורה שבכתב ותורה
 שבעל פה ועל דא זמנא נגעלו תרעי דאורייתא ונגעלו
 תרעי דכל עלמא זמנא. בשמחא דמית יוסף לדקת
 יבשו מקורין ומצועין וכלהו שצועין נפלו בגלותא. סתחו
 עלאי והמרו לדקתך כהררי אל משפטיך תהום רבה וגו'.
 בשעתא דמית משה אתחשך שמשא בשיהרא ואנעלת תורה
 שבכתב נהורהא דהספקלריאה דנהירא בשעתא דמית דוד
 מלכא כנישת סיהרא נהורהא ואורייתא דבעל פה כנישת
 נהורא. ומיהו זמנא אתנגיוו נהורין דאורייתא ואסגיוו
 מהלוקת על משנה והכימיא במחלקת וכלהו תקיפי לבי
 בערצוביא ועל דא הרוס דאורייתא לאו איבו זמנא
 בכל דרין דעלמא. ומא אינון הוורי דתעניות דגזרו רבנן
 כד מית פלוני גזרו תענית כד הוה כך גזרו כך (ס"א דא
 דהוה) וכד הוה כניבו יתיר דחדוה דתורה שבכתב ותורה
 דבעל פה זמנא עאכ"ו דאגערין למנעל תרעי
 דאורייתא זמנא זמנא ובגין כך אזרינן סני לדוקי דינא
 כמה דאתמר:

דמדברא דאמר הכי. מאן דפסק יתפסק: מאן דקליר
 יתקנר. מאן דקליר יתאריך: מאן דיסתכל ומי יסתון
 עיניו ומאן דלא יסתכל ומי ואתפתח אילנא דתמיני סרי
 כד כפיף יוקף ויתקיים אי לא כפיף הויה זינא אכיל ליה
 מאן דאעל תרין כרובין לנו רעותיה אתעביד מאן דמעין
 רחיק מרעותיה קרבנא דרביא שלים לאתקבלא.

פירושא דאינון פתגמין הכי הוה. מאן דפסק יתפסק.
 מאן דפסק מלין דאורייתא על מלין בסלין יתפסקון חייבו
 מהאי עלמא ודיניה קיימא זמנא זמנא זמנא זמנא זמנא זמנא
 מאן דקליר אמון ולא מאריך זיה גו כייחא יתקנר מחיין דהאי
 עלמא. מאן דקליר יתאריך. מאן דאמר אחד אלטריך לחשפא
 אל"ף ולקלרא קריאה דילה ולא יעבד זמנא את כלל ימאן
 דעביד כדון יתארכון חיי מאן דלא יסתכל ומי ואתפתח
 מאן דלא יסתכל בליטין תלת מילין סמירין. מאי לעילא
 מאי לתתא וכו'. זמין איבו לאתפתחא באורייתא ולפקהא
 עייניו זיה אילנא דתמיני סרי. שדרתו דבר נש כד כפיף
 קמי מאריה יוקף ויתקיים לתחייא מתייא. אי לא כפיף
 במודים אתעביד חייא וליא ליה תקומה להווא זמנא: מאן
 דאעל תרין כרובין לנו. מאן דאעל שיטור תרין פתחין לנו
 זי כנישתא אתדבק במאריה ורעותיה אתעביד מאן דמעין
 בכלותיה ואסתכל בה רחיק איבו מרעותיה דשילי. קרבנא
 דרביא כד קריב בר נש זמנא לבי ספרא או למילה. דא
 קרבנא שלים לאתקבלא:

(שלח קמ"ב) שמעו חצרות קלא דריש מתיבתא בדרא

השלמת הזוהר

עניני מיתה שלא נעתקו ללשון קודש

מחברים למסך לאחר אחרת. כדן הוא אומר ווי על מאי דעביד ולא מהניא ליה אלא חי אקדים אסוותא דתשובה עד לא מסתא הסיח שעתא. דחיל סהוא בר נש ובעי לאתפטר ולא יכיל. כיון דחמי דלא יכיל סא פתח עיניו ואסתכל בים בעיניו פקחין. וכדן סא חסיר גרמיס וכפשיס. וסחיא שעתא הוא עידן דדינא רבא דב"ג אהדן בים ביהאי עלמא. וכדן רוחא חולא בכל שיסי גופא ואסתחיל מנייו. ושאפ בכל שיסין ואזדעזע לכל ספרין. וכל שיסי גופא כלסו מודעזטן. כד מסא רוחא לכל שיסא ושיסא ואסתחיל מניס נפיל זיעא על סהוא שיסא ורוחא אסתליק מניס. ומיד מיה סהוא שיסא. וכן בכלסו. כיון דחסי רוחא למיסק דסא אסתחיל מכל גופא. כדן שכנתא קיימא עליס ומיד פרח מן גופא. זכאס חולקיס דמתן דאתדבק בם. ווי לאזון מייביא דחיקין מינה ולא מתדבקין בם. וכמס ב"ג דינא אעבר בר נש כד נסיק מסאי עלמא. חד סהוא דינא עלאה דקאמין כד נסיק רוחא מן גופא. וחד דינא כד עובדוי ומלוי חלין קמיס וכרווי מכריזי עלוי. וחד דינא כד פיל לקברא. וחד דינא דקברא. וחד דינא דמולעתא. וחד דינא דניסכס. וחד דינא דרוחא דחולא דשאפ בעלמא. ולא אשכח אחר עד דיסתלימו עובדוי. ודאי שבטא עדין יחלפין עלוי. בנ"ב בעי ב"ג כד איכו אסתכח ביהאי עלמא דחלח מן חאריס ולאסתכלל בכל יומא ויומא בעובדוי. וייתוב מנייסו קמי חאריס. כד אסתכל דוד מלכא באינון דיין דב"ג כד אסתליק מסאי עלמא אחר. ברבי נפשי את ה'. עד דינא תפוק מעלמא. הסתא דתא אסתכח עס גופא. וכל קרבי את עס קדשו. אהין דתסתפסי ברוחא הסתא דאסתכח רוחא עמכון אקדימו לברכא שחא קדישא. עד לא ימסי זמנא דלא תיכלון לברכא ליה ולאודאס ליה עלייכו :

(ויחי רבו.) רבי חוקיס פתח ואמר. ויפי שמשם לבוא ומרדמה נפלה על הצרם וגו'. האי קרא איקמוס. אבל דא יומא דדינא קשיא דלפקי ליה לב"ג מהאי עלמא. דתניח סהוא (יומא) זמנא דמסתא דבר נש נפיק מסאי עלמא סהוא (יומא) זמנא יומא דדינא רבא דאתחשך שמשא מן סיהרא. כמה דכתיב (קס"א י') עד אשר לא תחשך השמש. דל נשמתא קדישא דאתמנעט מבי"ג תלמין יומין עד לא יפון מעלמא. וחמא דלולמא אתמנעט מניס ולא ארתזי. מאי שעתא אתמנעט מניס. בנין דנשמתא קדישא סלקא ואתשברא מניס ולא ארתזי. דלא תימא דכד אתחלש ב"ג ומיה האי נשמתא אתעברת מניס. אלא כד איכו בחייו בתוקפיס אתעברת מניס (אתחלש) האי נשמתא ולא נכרת לרוחא. ורוחא לא נהיר לנפשא. כדן נפשא אתחלשא ומיכלא וכל תיחובתא דגופא סלקא מניס ואתעבר. ואי"ר יהודס אפילו כל זמנא דנפיל איניס צבי מרעיס ולא יכיל לללס. נשמתא אתעברא וסלקא מניס. וכדן לא נהיר רוחא לנפשא עד דדיינין דיניס דבר נש. ואי דיינין ליה לפס כדן נשמתא אהדרת לאתרא ונהירא לכלא. והא בזמנא דקיימא חלס צדינא. ובזמנא דלא קיימא חלס צדינא תלמין יומין אקדימת נשמתא לסלקא וילומא אתעבר מניס. חאנא בזמנא דדיינין ליה לב"ג לעילא סלקן לנשמתיה לבי דינא ודיינין על מיתרה והיא אסידת בכלא ואסידת בכל רעיוני דבר נש. ובעובדין לא אסידת דסא כלסו בספרא כתיבין. וכלסו דיינין

(נשא קניו.) רבי אבא פתח (תהינן קני) לדוד ברבי נפשי את ה' וכל קרבי את עס קדשו כמה אית ליה לב"ג לאסתכלא ולמנדע בתולמא דחאריס דסא בכל יומא ויומא כרוזא קארי ואמר (פשי ה') עד מתי פתאים תאהבו פתי וגו'. וימ"ג ג) שבו בים שובבים א-ע' חסבותיכם. ולית מאן דירכין אודניה. אורייתא קא מברוא קיימיו ולית מאן דיסגח. ח"ה בר נש אזיל ביהאי עלמא וסא חסיד דדיליה סא חסיד וישתאר בנויס לדרי דרין ויעד דאיהו אזיל בעלמא יהבין ליה בקולרא ודיינין ליה בקיפון עס שאר בני דינא. אי אסתכח ליה סניגורא סא אסתזיב מן דינא. סה"ד (איוב ל-) אס יש עליו מלאך מליך אחד מני אלף להגיד לאדם ישרו ויחננו ויאמר וגו'. מאן סא סניגורא. אלן עובדין דכשרן דקיימי עליס דבר נש בשעתא דלמסרין ליה. ואי לא ישתכח עליס סניגורא. סא אסתזיב מן דינא לאסתלקא מן עלמא. בסיסא שעתא כד איכו שכיב בקולרא דמלכא עד דוקף עיניו. חמא דלמסין לגביס תרין דכתבין קמיס כל מאי דעבר ביהאי עלמא. וכל מאי דלמסין מן פומא. ויהיב דינא (חושבנא) על כלא. סה"ד (פשיס ד) כי הנה יולר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שחו וגו'. והיא אורי עלייסו. מאי שעתא. בנין דהסוא עובדא דאיכו עביד סלקא וקיימא עליס לאסתדא בים. וכלסו נחמין ואתרישמו קמיס וקיימי קמיס. ולא מתעברן מניס עד שעתא דתחזן בכו ביהסוא עלמא. סא חוי כל אינון מלין דעביד ב"ג ביהאי עלמא כלסו זמנין וקיימי לאסתדא ביה ולא ארתזידו מניס. ובשעתא דמסקי ליה לקברא כלסו מתעמדן וזולין קמיס. ותלת כרווי מכריזי. חד קמיס חד מימיניה וחד משמחליס. ואמרי דא פלניא דמריד במאריס. מריד לעילא מריד לתתא. מריד באורייתא מריד בפקודוי. חמי עובדוי חמו מלוי. עב ליה דלא אצרי. עד דמסי לגבי קברא כלסו חמין אהרגון מדוכתייבו עליס. ואמרי ווי ווי דדא אסתקבר בגון. עובדוי ומלוי אקדמן ועאלין לקברא וקיימי עליס דסוא גופא ורוחיה חולא ושאפ ומתחללח על גופא. כיון דב"ג אסתמר צבי קברי דומה קדים (קאיס) וכפיק תחות ידיס תלמא ב"ג דינא. די חמין על דינא דקברא. ותלת שרביסי דשאפ בידייסו ודיינין רוחא גופא כתרא. ווי על סהוא דינא ווי על עובדוי.

בשעתא דאיכו הפיס בקולרא דמלכא ואתדן דיניס ואסתליס דלא אסתכח עליס סניגורא. סנטיירא דמלכא נחית וקאיס קמיס לרגלוי וחד סייפא סננא צדיס. וקיף ב"ג עיניו וחמי כתיב ביהא דמתלספן באשא (דזיזא) מניס. אדככי חמי ליה קמיס כוליה מליא עיינין. לבושיס אשא דלסיס קמיס דב"ג. ככי סא ודאי. דסא כמה בני נשא חמו מלאכא בשוקא וקיימי קמיס. ושאר בני נשא לא חמין ליה. ואי תימא סא כתיב (תלים קד) עושה מלאכיו רוחות וגו'. וסיד יכיל לאתחזאס בארעא. אלא חלס דא חמין אוקימוס דכיון דנחית מלאכא לארעא אתלבש בגופא ואתחזי למאן דרתזי ביהסוא לבושא דאתלבש בים. ואי לאו לא יכיל עלייא לתסבל ליה ולאתחזאס כל שכן וכל שכן האי דכל בני עלמא לריכין ליה תלת שפיין בחרביס וכו'. והא אוקמוס חבריא כיון דחמי ליה אזדעזע כל גופיה ורוחיה. ולביס לא שכ"ד. בנין דאיכו מלכא דכל גופא. ורוחא דיליה חולא בכל שיסי גופא ואסתחיל מנייסו. ככר נש דאסתחיל

זכאס הסוּס ב"ג כלסו חדאן קמיה ומקדמי ליה שלס . ואי זכאס לא הוה לא אשתמידען גביס בר מאינון חייביא דמדין לון בכל יומא גביהנס וכלכו עליבין ופתחין זוו ומסיימין זוו . וסליק עיני ומחא לון כסיא דמסתלקא מן נורא . אוקף הכי הוה פתח ווי . תניא בשעתא דנפקא בשמתיס דבר נס אזלין כלכו קריבוי ומכרוי דהוה עלמא עס נשמתיס . ואחזיין ליה אתרא דעדונא ואתרא דעונא . אי זכאס סוה חמי דוכתיס וסליק ויתבי וחתעין צעדונא עלאה דהוה עלמא . ואי לא הוה זכאס אשתמרת הוה נשמחא צסאי עלמא עד דאשמר נוסא צארעא . כיון דאשזר כמס גרדיי נמוסין אחדן ביה . עד דמסא דרומי' ועאלין ליה צמדורוי דגיבנס . א"ר יהודה כל ז' יומין נשמחא אזלא מצייתיס לקצריס ומקצריס לצייתיס ומתאבלס עלוי דנוסא . דכתיב (איוב יד) אך צסרו עלוי יכאב ונפשו עליו תחבל אזלא ויתבא צבייתי חמי וכלכו עליבין ומתאבלא . תנא בטר ז' יומין נוסא הוי כמס דהוי . ונשמתיס עאלת לדוכתא . עאלת למערתא דכפתלא . מחמת מאי דחמתא ועאלת לאתר דעאלת . עד דמסאת לגן עדן . ואצערפת לכרוכיס ושנן דמרבא די בגן עדן דלתתא . אי זכאס הוה דביעול עאלת . תאנא ארבע סמכין ומינין . ומד דיוקנא דנוסא צדייסי . מתלבשא ביה צמדורוי ויתבס צסוהס מדורא דגן עדן דלתתא עד ומחא דחתנור עלה . לבתר כרווח קארי צירמודא דתלת גווי אזדמן . והסוה עמודא אתקרי מכוּן הר ליוּן . דכתיב (ישעי' ד) וברא ה' על כל מכין הר ליוּן ועל מקראיה ענן יומס וענן וגו' . סלקא צסוהס עמודא לפתחא דלדק . דליוּן וירושלס ביה . אי זכי לסלקא יתיר פב חולקיס ועדביס לאתדבקא צנו נוסא דמלכא . ואי לא זכי לסלקא יתיר כתיב (סס וסיס) הכנאר כליון והנותר צירושלס קדוש יאמר לו . ואי זכי לסלקא יתיר זכאס סוה דזכי ליקרא דמלכא ולאשתדנא צעדונא עלאה דלעילא מאתר דאקרי שמיס . דכתיב (סס יח) אז תפגענ על ה' . על ה' דיקא . זכאס חולקיס דמאן דזכי לתעד דא . דכתיב (תלים קח) כי גדול מעל שמיס חסדך . וכי על השמים סוה . וסא כתיב (שס יז) כי גדול עד שמיס חסדך . א"ר יוסי יאית חסד ואית חסד . חסד עלאה וחסד פתאה . חסד עלאה מעל שמים הוה . חסד פתאה דא הוה דכתיב (ישעי' יט) חסדי רוד הנאמניס . וצבתי עד שמיס :

(אמור סח) . רבי יהודה פתח (תלים לא) מס רב שובך אשר לפנת ליראיך וגו' . מס רב שובך . כימס עלאה ויקירא הוה נסורא עלאה דאקרי שוב . דכתיב בירא אלהיס את האור כי שוב ודא הוה הור סגנון דביס עביד קב"ס פב בעלמא . ולא חכע ליה בכל יומא . בגין דביס מתקייס עלמא וקאיס עליה אשר לפנת ליראיך . דתנן נסורא עלאה עבד קב"ס כד צר' עלמא וגיניז ליה ללדיקיא לומנא דאתי . ה"ד אשר לפנת ליראיך . פעלת לחוסיס צך . פעלת . צומנא דאתברי עלמא ססוה נסורא הוה קאיס ונסיב מירשא דעלמא לכסיפי דעלמא . כד אשתכל קב"ס לאינון חייבין דומיין לקיימא בעלמא גניז ליה להסוה נסורא . דכתיב (איוב לח) וימנע מרשעים אורס . וזמין להנכירא ללדיקיא לעלמא דאתי . ודא סוה אשר לפנת ליראיך . וכתיב (עלאי ג) וזרחה לבס יראי שמי שמש לדקא ומרפא בכנפיס . תא חזי בשעתא דבר נס קאיס למיסק להסוה עלמא . והוה צבי מרעיס . אחייני עליה ג' שלוהין . ומחי מתן מאי דלא יכיל צבי למחמי כד איבו צסאי עלמא . וססוה יומא יומא דדינא עלאה הוה . דמלכא צעי סקדונא דילויס . זכאס ססוה צ"ג דסקדוניס תחיי

דיינין ליה לבר נס . צסתיס שעתא דדיינין ליה לצ"ג לעילא . כדין דחקא דנוסא אשתכח יתיר משאר זמניא . אי דיינין ליה לכך כרין ארסין מניה . יעיא אתצבקע על נוסא וכשמחא אהדרת לבתר ונהרס לכלא . ולא סליק בר נס מצי מרעיס לעלמין עד דדיינין דיניא לעילא . ואי תימא סא כמס חייבי עלמא כמס רשיעי עלמא קיימין צקווייטו אללא קב"ס אשנא צדיניס דבר נס דאף על גב דשעתא לא זכי . והוה חזי דהא לבתר זכי או לזמין דיוליד בר דיהוי זכאס בעלמא . דאין ליה לכב . וכל עובדוי ודינוי דקב"ס לכב . יבכלא אשנא לכב . כמס דכתיב (יחזקאל ג) חי אני כלס ה' אלהיס אס אחפון צמות הרשע כי אס צסוב רשע מדרכו . וצנין דא כל אינון חייבי עלמא דקיימין צקווייטו קב"ס דאין לון לכב . ולזמין דאינון מרעין אשתלימו ומנייס מלמשרי מתן . כד"א (דנביס כח) וחלויס רעיס ונאמניס . דעבדו מהימנותא . דכד שריאן עליה דבר נס מסתלקי מניה לבתר דלשלימו ומנייסו זין ללדיקיא זין לחייביא . וכלא אחשבד צדינא כדקאמרון :

(ויחי יתי) . תנא צססוה יומא תקיפא ודחילא דבר נס . כד מצי ומניה לאשתלקא מעלמא . ארבע סמרין דעלמא קיימין צדינא תקיפא . ומתערין דינין מארבע ספרי עלמא ארבע קארוין נלאן וקספותא אשתכח צינייסו . ובעיין לאתפרשא כל חד דלספרי . כרווח נפיק ומכרוו צסוה עלמא ואשתמט צמאתן ושבעין עלמין . אי זכאס הוה כלכו עלמין חדאן לקדמותיה . ואי לאו ווי לססוה צ"ג ולחולקיס . תנא צסוהס זמנא דכרווח כרוי . כדין נפיק חד שלסובא מסמר לפון ואולא ומתוקד צנהר דינור . ומתפרשא לארבע ספרי עלמא ואוקיד צמסתון דחייביא . נפיק ססוה שלסובא וסלקא ומחא בעלמא והסוה שלסובא מסא צדפוי דתרנגולא אוכמא זבש צנדפוי וקרי צפתחא זין תרעי . זמנא קדמאה קרי ומחא (מלאכי ג) כי סנס היום צא צוער כחנור וגו' . זמנא תנינא קרי ומחא (עמוס ד) כי סנס יולר הריס וצורא רוח ומניד לאדם מה שיחו . והסיא שעתא יסיב בר נס בעובדוי דסהדין קתיס והוה אודי עלייסו . זמנא תליתאה כד בעיין לאתפלק נשמתיס מניה קרי תרנגולא ומחא (ישיע' י) מי לא יראך מלך הגויס כי קר' יאתה וגו' . א"ר יוסי תרנגולא אוכמא למחי נפקא . א"ל רבי יהודה כל מאי דעבד קב"ס צארעא כלל רמיז צמכמה . בר דבני נשא לא ידעי . סה"ד (תלים קד) מס רבו מעשיך ה' יגו' . ובגין דאתעבדו צמכמה כלכו רמיזין צמכמה . ותרנגולא אוכמא תנינן דלית דינא שריא אללא צאתר דסוה זיניס . ואוכמא מסשרא דינא קאתי . וצ"כ צפלנות לילא מיס כד רוחא דמסשרא דלפון אתער . חד שלסובא נפיק וצסיס תחות נדפוי דתרנגולא וקארי . וכל שכן צתרנגולא אוכמא דחתכוון יתיר מאתר . אוקף הכי צשעתא דדינא דבר נס יתער שארי וקארי ליה . ולית דינא ליה בר דשכיב . בר נס דשכיב . דתנינן צשעתא דבר נס שכיב ודינא שריא עלוי לנעקא מהאי עלמא . אתוסף רוחא עלאה ביה מאי דלא הוה ציומוי . וכיון דשריא עלוי ואתדבק ביה חמי מאי דלא זכס ציומוי . בגין דאתוסף ביה הוה רוחא וכד אתוסף ביה ומחא כדין נפיק מסאי עלמא סה"ד תוסף רוחא ינועון ואל עפרס יסובון . כדין כתיב (שמות ג) כי לא יראני האדם וחי . צמייהון לא זכאן צמיתתהון זכאן

תאנא צשעתא דבר נס מית אחייב ליה רשותא למחמי . ומחי גביס קריבוי ומכרוי מהסוה עלמא ואשתמודע לסו . וכלכו גליפין צדוקיגיסון כמס דהוה צסאי עלמא . אי

(תוספת ח"ג) כד נפיק בר נש מהאי עלמא. כלא
 צין לדיקיא צין חסידי ותמימי וחיבי ורשיעי. כלהו עברין
 באורחא למחמי אדם קדושה [דלחמין] לצבי עלמא ומתמן
 נפיל אורחא הן לגנהא דעדן הן לגינהס. כל אינון דאורחייכו
 לגנתא דעדן מתקרבין לגבי חומה דלבר מאינון תלם חומות
 דתמן כדון נפיק חד ממנה ואתער קמייהו. קארי ואמר
 זכאין אתון לדיקיא בעלמא. וההוא ממונה יעוריאאל שמי
 אוליף לון אורחא ואוליף קמיה עד תרעה חדא דגינהס
 ההוא ממונה קארי בחילא ואמר. לון תננא לון יקידתא
 בההיא שטתא צבסילו מלני לה ועאלין כלהו וסבלין ועברין.
 וכל אינון חייבין אתמסרן ביזא דרומ"ה ועאלין בגינהס
 וכל אינון זכאין לא אתמסרן ביזא חלל בההוא ממונה.
 זכאר דסבלין ועברין ההוא ממונה אויל קמייהו עד דמסתן
 לשור דגנתא דעדן וההוא ממונה קארי לפתחא ואומר.
 פתחו שערים ויבא גוי נדיק שומר אינונים כדון פתחין
 פתחא ואליל לון וכן בכל פתחא ופתחא. כיון דאעלו לגו
 אתר דגדיקיא לדיקיא אומרנין קיימין וכמה הדוא על
 הדוא צין לדיקיא. וכל בני מתיבתא חדאן. לסוף תלתא
 יומין דאתגרין בהיכלין ידעין נפקו. ואינין נשבי ומתליירין
 כלכו בדיוקנייהו מכאן ולהלאה ירתין החתנת ירותא דקרא
 הוי לכל חד וחד. חוואל דלחמין צננתא דעדן מחיזו יקרא
 דיוקנא דכל דיוקנין וגוון דכל גוויין דמלכא קדישא. לא
 אפגלי בהיכלא ולא צאתר חד. אלא אתפתח ריקעא מרקמא
 על גבי גנתא לארבע סערין. ואתמליא מזיזא יקרא קדישא
 ואתחזי תמן ואתהנין כלהו לדיקיא. מאן חמא הדוא וכסיפא
 דההוא נועס ה'

(ויקרא ק"ט) פתח רבי אבא ואמר (וי"ג ב') ויאמר ה'
 לדג וגו' הכא חית לן סמך בעלמא על עובדין דבני נשא
 בהאי עלמא: יוגה דהית לספינה דא חיהי נשמתא דבר
 נש דנחתא להאי עלמא למחוי צנישא דבר נש אמאי אתקרי
 יונה. בגין דכין דאשתתפת צנופא כדון חיהי יונה בהאי
 עלמא. כמה דאתמר (ויקרא כ"ה) ולא תוכו איש את עמיתו
 וכדון בר נש חויל בהאי עלמא כספינה צנו יחא דבא דחשיבת
 לאתברא כמה דאת אמר והאנייה חשבה להשבר ובר נש
 כד איכו בהאי עלמא חסי וחסיד דערק מקמי מאריה ולא
 אשנה בההוא עלמא. וכדון אפיל קודשא צריך הוא רוח
 סערה תקיפא. דא חיהי גזירת דינא דקיימא תדיר קמי
 קודשא צריך הוא ובעתה דינא דבר נש מקמיה. ודא חיהו
 דקה מפי לספינה ואדכר חוביו דבר נש לאתפסא ליה. כיון
 דתפס בר נש על ידא דההוא סערה צבי מרעי מה כתבי
 ויונה ירד אל ירכתי הספינה וישכב וירדם. אף על גב דבר
 נש צבי מרעיה נשמתא לא התערת לאתברא קמי מאריה
 למפיק חוביו. מאי כתבי ויקרב אליו רב החובל. מאן רב
 החובל דא ינר סוב דאיהו מסיג כלא. ויאמר לו מה לך
 נרדם כיון קום קרא אל חלביך וגו' לאו שעתא הוא למדמך
 דהא סלקין לך לדינא על כל מה דעבדת צבאי עלמא טוב
 מחייך אסתכל במלין אלין וסוב למארך. מה מלאכתך
 דאת עסקת בה צבאי עלמא ואודי עלה קמי מארך. ומאין
 תבא אסתכל מאין צאת מעפס סרוחה ולא תתגלי קמיה.
 מה ארך אסתכל דהא מרעא אתברייתא ולא רענא יתוב.
 ואי מזה עס התה אסתכל אי חית לך זכו דאצקן דינין
 ערך כיון דסנקין ליה לדינא צבי דינא דלעילא ההוא
 סערה דאיהי נורת דינא דסעיר עליה דבר נש תבעת מן
 מלכא למידן היגון הכיביי דמלכא וכלאו אתיין חד חד
 קמיה. ביה שעתה מתקריבו צי דינא. חית מכהון דפתחו
 בזכות

חריב למלכא כמה דאתיבו ליה בגייה אי ההוא פקדוה
 ארסקא צנטיפ דגופא מאי יומא לימארי פקדוה זקיף עיניו
 וחמי למלאך המות קאים קמיה וסיפא שליפא בידיה
 קסבר בקסרין בקומטא דההוא בר נש. [פי' מושל בהקשרים
 הנלכדים יחדו צנופו של האיש ההוא להפרידם זה מזה]
 ולית לה לפשא קסיו צכלא כפריסו דילה מן גופא ובר
 נש לא מית עד דחמי לשכינתא. ומגו סגיאות תיאובתא
 דשכינתא נפשא נפקת לקבלא לשכינתא צתר דנפקא מאן
 חיהי נפשא דאתדבקא בה.

(וי"ח ר"ו) תאנא בההיא שעתא פקדא ההוא בתרא
 קדישא על רוחיה. ומאן חיהו אחי דכתיב (ת"ס ז') ימי
 שכינתו צהס צנטיפ שנס ויהא כתר שביעה דכלא. ואס
 מסערא דנצורה קאמי כתיב ואס צנצורות שמינס שנה
 דכתרא דנצורה תמינאה הוי. מכאן ולהלאה לית אתר
 לאתמך. כד"א ורהצס עמל ואון. צאתר דלא הוי יסודא
 צנינא לא אתקיים. ח"ר יסודא זכאין אינון לדיקיא כד
 קב"ה צני לאתברא רוחיה ליה ולשאבא ההוא רוחא צנייה.
 דתניא צנעתא דקב"ה צנא לאתברא רוחיה ליה ולשאבא
 ההוא רוחא צנייה. דתניא צנעתא דקב"ה צני לאתברא
 רוחיה ליה. אי זכא ה ה ההוא רוחא ח"א כתיב (זח"א י"ב)
 והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה והי לא אשתכח זכא
 ווי לההוא רוחא דצני לאתפתחא צנינא דליק ולהתקנא.
 בגין לאתברא צנופא דמלכא. ואי לא אתתקנת ווי לההוא
 רוחא דמתגלגלא כאצנא צקוספיתא. דכתיב (שמואל א' כ"ה)
 ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע. תמא ח' ההוא
 רוחא זבי כמה צבאן גניזין ליה בההוא עלמא. דכתיב
 (ישעי' סד) עין לא ראתה אלהים וולתך יעשה למחכה לו

(וי"ח ר"ט) תנא ההוא זכא דקב"ה אתרעי ציה
 כרוחא קרי עליה ל' יומין צני לדיקיא צננתא דעדן יכלאו
 לדיקיא חדאן. כלהו לדיקיא אתיין ומעשרן דוכתייה דההוא
 לדיקא עד דיימי למודר דיוריס צנייכו. ואי חייבא הוא
 כרוחא קרי עליה בגינהס ל' יומין וכלאו חייביא עליבין.
 כלהו פתחין ווי. דהא דינא חדתא אתער השתא צניייה
 דפלניא. כמה גרדינין דמחוסין מודמנין לקצליה ולאקדמא
 ליה ווי. חוי לרשע חוי לשכנו וכלאו פתחין ואחרין
 (ישעי' ג') חוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו (מ"י ק')
 וכד נפקין נשמתין מגופא דהאי עלמא וצעאן לסלקא. כמה
 תרעין חבילי סהירין קיימי ואי אינון צססרייהו [צגין
 חובין דלהין] כלהו אחרין צסו צאינון נפשאן ומסרי לון
 ביזא דדו"ח"ה לאעלא לון בגינהס. ולצבר סלקן ואחדן צהו.
 ואינון נפלי להון ויכרזי צהו אלין אינון דעברו על פקודי
 דמחריהון. וכן ספיון צכל עלמא ולצבר מחדרי להו לגינהס.
 וכן עד תריסר ירחי לצבר תריסר ירחי משתכחי בההוא
 אתר דאתחזי לון. ואינין נשמתין דזכאין סלקין לעילא כמה
 דאתמר וזכאן צבוכתייהו ולית מאן דימחי צדיהון. זכא
 חולקסון צעליזא דין ובעלמא דאתי

(וי"ח ר"י) אמר רבי חזקיה טנין מאן דמשנה לאחרא
 אלטרין לשבחא ליה כפוס יקריה. וכפוס יקריה הכי
 אצטרין צבחה. ויתנין מאן דמשנה לאחרא צבחה דלית
 ציה. הוא גלי גנותיה וצבב לגנאה ליה ועל דא מאן
 דעביד הספדא על בר נש אצטרין כפוס יקריה ולא יתיר.
 דמגו צבחה אתי לגנותיה. וצכלא אצטרין כפוס
 יקריה:

זכות. ואית מנהון דפתחו בחובה. וגזירת דינא תבעת דינא ואי ההוא בר נש לא זכי בדינא מה כתיב ויחפרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו. משתדלין אינון לאורו זכותיה לאתבא ליה להאי עלמא ולא יכלו. מאי קעמא כי סיס סולך וסוער עליהם. גורס דדינא אזיל וסעיר בחובי דבר נש ואתגבר עלייהו. כדון נחתין עליה תלת שליחן ממנן. חד דכתיב כל זכון וכל חובין דעבד בר נש צהאי עלמא וחד דעביד חושבן ימיו וחד דהוה אזיל עמיה כד הוה במעי אמיה. והא אוקימנא גזרת דינא לא שכיך עד ההוא זמנא דכתיב וישאו את יונה וישאו כד נשלי ליה מביתיה לבי קברי כדון מחרזין עליו. אי איסו זכאה מחרזי עליה ואמרי הכי יקר לדיוקנא דמלכא (ישעיה י"ו) יבא שלום ויגורו על משכבותם הלך נכחו. מנלן דכתיב (שם י"ח) והלך לפניך לדרך כבוד ה' יאספך. ואי חייבא איסו מחרזי עליה ואמרו ווי ליה לפלגיא קב ליה דלא יתצרי כדון מה כתיב ויפלוה אל היס ויעמוד היס מועטו. כד עאלין ליה לבי קברי דאיסו אחר דדינא כדון גזרת דינא דהוה סעיר שכיך מועטפיה. ונוגא דבלע ליה דא איסו קברא. מה כתיב ויהי יונה במעי הדג. מעוי דגנ דא איסו צפן שאול מנלן דכתיב מצפן שאול שועתי. ואיכו במעי דנוגא הוה וקארי ליה צפן שאול. שלשה ימים ושלושה לילות אלון תלת יומין דבר נש בקברא ואתקעו מעוי. לבתר תלתא יומין אסוה פניפא אתספך על אנפוי ואומר לי פול מה דיהבת צי. אכלת אסתית כל יומא ולא יבנת למסכני וכל יומך הוה כחגין וכמועדין ומסכני הוה כספין דלא אכלו צהדך פול מה דיהבת צי. דא הוה דכתיב (מלאכי ב) וזריתי פדש על פניכם וגו'. והא אוקימנא לבתר דא מתלתא יומין ולהלאה כדון אתדן בר נש מעיניו מידוי ומרגלוי ואוקמוה עד תלתין יומין. כל אינון תלתין יומין אתדנו נפשא גופא כחדא ובגיני כך אשתכח נשמחא לתתא צארעא דלא סלקת לאתרה כאתתא דיתבת לבי כל יומי ומאבדוהי. לבתר נשמחא סלקא וגופא אתבלי צארעא עד סהוא זמנא דיתער קודשא צריך סוה לתתייא. וזמינא קלא חדא לאתערה צבי קברי ויימא (ישעיה י"ז) סקינן ורכנו שכי עפר כי על אורות סלך וארץ רפאים תפיל. אימתי יאח דא בזמנא דיתעבר מלאך המות מעלמא דכתיב (שם י"ח) בלע המות לנגח וגו'. כיון דבלע המות לבתר לנגח ומחה ס' אלהים דמשה מעל כל פנים ומרפת עמי יסיר מעל כל הארץ. כדון כתיב ויאמר ה' לדג ויקא את יונה אל היבשה כיון דאתער ההוא קלא צבי קברי כדון כל קברייה יקואו לאינון מתייא דצהון לבר דהא הוה דכתיב וארץ רפאים תפיל מאי תפיל דיקרא לון לבר. רפאים מהו רפאים דקבילו אכסותא כחלקדמין ואתסיחו גרמין צגרמין. ואלון אקרין רפאים ואי תימא הא כתיב (בשאל עכ"ס) רפאים צל יקומו. אלא ודאי כל עלמא יתסון גרמי צבי קברי. אבל מנהון יקומו ומנהון לא יקומו ועל דא כתיב רפאים צל יקומו. זכאה חולקסון דישאל דכתיב צהו נצלתו יקומו. וצחאי נוגא אשכחנא מלין לאסוותא דכל עליא. סאי נוגא כיון דבלע ליוגס מית. וביה הוה יונה תלתא יומין לבתר אתקיים כחלקדמין ואקי ליוגס לבר והא אוקמוס דכתיב ויתפלל יונה אל ה' אלהיו ממעי הדגס. כתיב הכא הדגס. וכתיב התם (שמות ז) וסדגס אשר ציבור ממה והא אוקמוה. כגוונא דא זמינא ארעא דישאל לאתערה צקדמיתא ולבצר וארץ רפאים

תפיל. והא אוקימנא דשבעה דינון יחלפין עליה דבר נש כד נפיק מהאי עלמא. חד סהוא דינא עלאה כד נפיק רוחא מן גופא. צ' כד עובדוי ומלוי אולין קמיה ומחרזי עליו ג' כד עייל לקברא. ד' דינא דקברא. ה' דינא דתולעתא. ו' דינא דגיהנם. ז' דינא דרוחא דאזלא ושאת צעלמא ולא אשכחא אחר נייחא עד דשתליס עובדוי. בגין דא צבי בר נש לאסתכלא תדיר בעובדוי ויתבי קמי מריס. וכד אסתכל דוד מלכא בדינון אלון דבר נש אקדים ואמר (תהלים ק"ג) ברכי נפשי את ה'. עד לא תפוק מן עלמא בעוד דאנא אשתכחת עם גופא. וכל קרבי את שם קדשו אינון שיפוי גופא דמשתתפי כחדא צרוחא השתא דמשתכחו עם אקדימו לברכא שמת קדישא עד לא ימטי זמנא דלא תיכלון לברכא ולאשתבא בתויבתא ועל דא אמר (שם ק"ד) ברכי נפשי את ה' הללויה:

(ויקרא ק"ו) אמר רבי שמעון האלהים רובא דעלמא לא מייתו עד לא משא זמנייהו. בר דלא ידעי לאסתמרא גרמייהו. דהא בשעתא דלפקי למיתא מצייתיה לבי קברי מלאך המות אשתכח ציני נשי. אחאי ציני נשי. דהכי הוה אורחוי מיומא דפתי לחוה. ובגינס גרים מותא לכל עלמא. ועל דא (כד) קסיל ציני נשא וגוברי אשתכחו עם מיתא עאל ציני נשי צאורחא. ואית ליה רשו למיקשל ציני נשא. ואסתכל באנפייסו צאורחא דאתחזיא קמיה משעתא דמפקי ליה מביתיה לבי קברי עד דאחדרו לבייתיהו. ובגיניסון גרים מותא לכמה גוברין בעלמא עד לא משא זמנייהו. ועל דא כתיב (משני יג) ויש נספה בלא משפט. בגין דסליק ואספין ואדכר חובי דבר נש קמי קב"ס. ואתדן על אינון חובין ואסתלק עד לא משא זמניה. מאי תקנתיה בשעתא דנשלי מיתא לבי קברי יסדר בר נש אנפוי וישבוק לנשי צתר כתפוי. ואי אינון מקדמי יסך לאחורא בגין דלא יתמו עמסון אנפין באנפין. ולבצר דמחדרי מצי קברי לא יסדר צהסוא אורחא דנשי קיימין ולא יסתכל צהו כלל. אלא יסטי צאורחא אחרא ובגין דצני נשא לא יעפין ולא מסתכלן דא. רובא דעלמא אתדנו בדינא ואסתלקו עד לא משא זמנייהו. א"ר אלעזר אי הכי קב ליה צ"כ דלא יוציץ למיתא. אמר ליה לא. דהא בר נש דאסתמר כהאי גוונא אסתאי לארברא דיומין. וכל סכן לעלמא דתתי תא חוי לאו למגנא אתקיכו קדמאי שופר לאתשכא מיתא מן ציתא לבי קברי. אי תימא דעל מיתא ויקרא דיליה לחוד איסו לא. אלא בגין לאגנא על חייא דלא ישלוס עלייהו מלאך המות לאסעסה לעילא ויסתמרון מניס.

רעיא מהימנא

סוד הודוי

(זו לג.) כתיב הוה הקרב יומת. שכינתא איסי דינא דאכילת קרבנין ועלוון. אי אשכחתי ציני נשא דאינון עליס יבשים. כגוונא דאינון פסילות יבשין בלא משחא דאיסי אורייתא רחמי איסי לון צרפס ואוקימת לון. ובגין דעמי סארץ אינון צעירן כהס דאוקמוס דאינון שקץ שכינתא דאיסי אדניי אוקידם לון. בגין דקרבין לנבי * שרץ דאיסו יגר סרע א. סה"ד הוה הקרב יומת

יזמה. ואי במיתתהון חזרין בתיובתא כד שמיס לון מלאך המות. מיכאל דלויב כהנא רבא אריה דאכיל קרבנין נחית עלייהו לקרבא לון קורבנא קדם ה'. בגין דקדם דתפוק בשמיה מתודה בכמה ודויין. וכד נפקא בשמיה הוא הוה מחזיון לגמיר את שסס. שמש ישראל וברוך שם לקרבא בשמיה קרבנא לשם יהוה. ולרין למתודה לקב"ה לקבלא לאחורא בתיובתא ולקרבא ה לגבי יהו ואהיה. דלוינו כחושבן מ"ב. דאדני קרינא ליה דינא דמלכותא דינא. ויכוון בשמיה מפרש דלויב יו"ד ס"א וא"ו ה"א בלב אחד. וזיה יפוק רוחיה. בנפש דיליה מקבל עליה מיתא ויסורין. ובשמתא מודה בכמה ודויין ומתפרש. בנפש מקבל עליה מיתא שמיסא וברפא. ואי לרין ארבע מיתא בית דין דלוינו סקילא שריפא הרג וחנק מקבל ליה מאלד"י בנפש דיליה. ובשמתיה מודה בכמה ודויין וחזר בתיובתא לגבי אה"ה דאחיד בתרין שמסן יהו"ה יו"ה. ובחשבתיה יכוון לאפקא ודוי וקבלת מיתא עליה

תנאין ואמוראין. אי תימרון וכי עם הארץ מנא ידע דא. אלא ודאי עם הארץ איבו כשור או שם או עז או פר. תור או יונה. מה בעירן לא ידעין אורייתא דלויב שם יהו"ה. הכי עם הארץ לא ידע. אלא מיכאל כהנא רבא איבו עבד ליה עולה וקרבנא קדם ה'. ואיבו מחוון בשמיה מפרש בסליקו דרוחיה דתשוק בל"ב אח"ד. כנוונא דכד נפיק רוחא דבר נש בכל ליליא. ובגין דא אוקמוס רבנן שיב יוס אחד לפני מיתתך. דכלל יוס ויוס לרין בר נש לאסדרא בתיובתא. ולמסר רוחיה ללביה דיפוק בלאד. הס"ד בידך אפקיד רוחי - :

תחיית המתים

תמשילתו במעבי ידך וגו' אפקיד על ההוא חילתה לגשרא שקודא חתיב מלכא רוחיה לנביה וההוא חיותא כשלא ליה. כדון זמנין מנא אהרא וקתיס ביטייהו. יבקושרא דגליפין בין מלאכין קדישין בטיפוסרא (ס"א בפיסא) דעסורין אהאמון דרין בתרין הפיסין בחובייהו. אשתיף רוחיהוון מההוא מאנא דלבושא לבתר אגניו בעכרא בין רבני נחלא אהשפרו ואהגניוון בחד גרמא תקיף דההוא מאנא יתבטון בקדמיתא וקמוון הילין חילין תניינות בארעא קדישא מתערין וזמין קב"ה למגבל ההוא עשרא קדמיתא דההוא מאנא ממש ולאעלא ביה גבילו דקיק יכסי חזירא דעסס ומההוא גבילו דלויב לחותא דלעילא יתתקן דיימשר מאנא דכשרא כנוונא דאמר קרא (יול"ד) ומעיין חזית יי ילא והסקה את נחל השסים בגין דההוא נחל אסני חזיבותא (ס"א אותא) בעלמא וכד ההוא מעיינא קדישא יפוק וייעול לגביה כדון יתתקן ייתשר ולא יהא בסורחניה כקדמיתא ולינון דלא זכאן יקומון לאתדא בדיוא דמלכא עלאה. הס"ד (דניהל יג) ורביה מיכני אדמת עפר יקינו הלה לחיי עולם ואלה לחרפות וגדראון עילס וכדון כתיב (ישעי"ה) כי כאשר הבמים החדשים והארץ שהדשה אשר אני עושה עומדים לפני כאש יי קן יעמוד זרעכם ושמכם בילא ו ילאו:

(ואתמין יי) מתניתין לכוון בני נשא מארי דחמתה מארי דסבלתנו קלא קרי מאן פוכין דאתחכס וידע בשמיה דרישא חזירא אהקין רישא דחזירא מעילא ולהתא ומתתא לעילא אהקין שער פסון יבעשרא דקונאריתא ביש רשיב ש יתקא דתהומא עלאה דסיק ונחית בגייה נחית חד דרגא שיי"א באלף וחמש מאה רשימין דאלף וחמש מאה עלמין (י"א ד) תחזיה הטלל חד חיות ברע (ע) וקרנין עשר לה וארו עיינין כגייני אנסא לחיותא ויוס מילל רברבן כד סלקא אולא ביימא שחירא בליליא כד נחתא עמירא בימיהא ואולה בליליא כד נשלא מודעאון ארבע מגופי דחזירן בידהא וכטלין עיה בתין פולטין דנירא כל חד חרבא שגנא על יריכיה סליק ברע תא לאפקא בר נש שליטא לתתא אהקין בהאי חיותא חד עשרא דקיקא כליל מכלא נשכ ביה אהשפס בר' ספרי עלמא וד' פולטין אהגלגלו חד לעילא חד לתתא חד ללפון וחד לדרוס. חילנא חד רברבא ותקיף חרבר' יתודווג ביה בחד ענפא שחירא דחוו מדוופא דכלה כד' (הפלוס ע"ה) יפס טוק משיס כל הארץ ביה חזירא אהקין חד רוחא שחירא ומליא לההוא גבילו דעשרא וקתיס על רגלוי ואחלכיה על כל עלמא ושלטיה על כלא. הס"ד (ע"ה)

דרך אמת א בשרה שג ריבוד אכן השמיה שמו רוסם עומק החסוס עלין במחור ב וכן פוכי בילאנו לפיכ ג בקיבור החקוקין בין מלאכיה קדישין בליור העטרות לחמיה וכל שם מתליידיס שם בליור רוחניי כענין סאלאכיה : ד כאלור סוס שבעימס : ה ויסיס פיושר ופוקון כלבוש סגון ופתוקן פ"י גיטל דק עפר הרשון שסיס האדם בו תהגס ודבניו ענולאריס :

מאמר

פתח אליהו

עם פירוש יפה ורחב

אור צה

נלקט מן ספרי גדולי המקובלים בהרחבת הביאור ובהוספת

נוסף משלי כאשר חנני יוצרי ובוראי.

הקמון יהודה יודל במהו"ר ישראל יצחק ז"ל ראזענבערג

מלפנים רב בק"ק טארלא, ווארשא, לאדז, וכעת ראב"ד בעיר מאנטריאל קנדה.

מחבר הספר ידות נדרים, זהר תורה ועוד כמה ספרים מפורסמים

תרפ"ה

נויאָרק

שנת

פתח אליהו ואמר רבון עלמין ראנת הוא חד ולא בתושבן. אנת הוא עילאה על כל עילאין סתימא על כל סתימין. לית מחשבה תפיסא בך כלל. אנת הוא דאפיקת עשר

זה הביאור אור צח יאיר אור בהיר וצח על המאמר פתח אליהו. והוא נלקט מן ספרי גדולי המקובלים. הקא המה „פרדס רמונים“, „הדרת מלך“, „שפע טל“ וסידור חב"ד של הרב בעל התניא וצוקלה"ה. ובעזרת צירי וקוני הרחבתי דבריהם הקדושים בלשון קל וצח ובהוספת נופך ממה שחנני השי"ת ברו"ח. כדי שיהי' נקל יותר להמעין להכין דברי הזהר הקדוש העומדים ברומו של עולם והם יסודי האמונה אשר בלעדם יבלה האדם שנותיו בבחינת סטנות המוחין, אשר לא ידע בין ימינו לשמאלי בענין העבודה הזאת אשר נתן הקב"ה לנו. מה היא. כמה היא ולמי היא. ואשרי לאדם אשר ישמור דברים האלה בלבו ויתבונן חסדי ה'.

אור צח

הב' ואפילו עם מספר הרבוא. לפי שמציאות מספר הרבוא בא מצרופ תלקים קטנים של מספר אחד אחד. מה שאין כן ברבון עלמין שהוא אחד ואין שני בדומה לו. ואף גם אין ערוך לו כלל עם כללות ההשתלשלות של כל העולמות כי איננו בגדר הפיסה והלכשה כלל. אף לא כדמיון הלכשה הרוחניות בגשמיות. כי כל ההשתלשלות של רבוא רבבות העולמות דאצילות בריאה יצירה עשיה נבראו רק מן גילוי והארה בעלמא מאור העצמיות של האין סוף שאין מהותו מושג לנו כלל. אלא שבו הבוונה של „אחד“ דו"ע על צד השלילה. שהוא אחד בערך כזה שאין שני בערכו להמשיל לו. וזה אנת הוא חד ולא בתושבן. פירוש שאין „אחד“ הזה יכול לכנוס בשום חשבון שבעולם. יען כי אין שני לו. או יתבאר בקיצור שאין „אחד“ הזה כמו האחד של איזה חשבון שבעולם כי בכל חשבון שבעולם מובן מעצמו במושכל הראשון שמספר האחד הוא מספר המיעוט שבוח החשבון. ושאר המספרים שבוח החשבון הם המרובים. אבל האחד של הרבון עלמין נהפוך הוא. שזה האחד הוא המספר המרובה נגד כל מיני המספרים המרובים אשר בכל מיני החשבונות שבעולם כי כ"י הבריאה עם רבוא רבבות העולמות אשר בה היא המיעוט נגד זה האחד. ותכל לעומתו בערך מפה אחת נגד ים האוקינוס. אנת הוא עילאה על כל עילאין סתימא על כל סתימין פירוש עליון על כל העליונים הוא שהאין סוף נקרא עלת כל העולות וסבה כי הסבות

פתח אליהו ואמר. אליהו הנביא זכור לטוב כוון לבאר במאמר הזה בקיצור נמרץ רוב גופי החכמה האלהית שנקראת חכמת הקבלה. וביאר ענין אין סוף באהדותו הפשוט וענין האצילות. וגם ביאר ענין עצמות וכלים ושעם האצילות ומנין הספירות והכרחתם. והנה אמר רבון עלמין חכוונה נגד אין סוף. וקראו רבון עלמין. כי הוא רצה לדבר בענין העולם ואצילותו. לכן קרא לאין סוף רבון עלמין. ועוד שרבון עלמין הוא כמו מחויב המציאות כי מתוך מציאות הנבראים יכיר האדם ויבא לידי החלטה שיש לעולם מנחיג. ולכן יצדק שיהי' נקרא בשם רבון עלמין. אנת הוא האריך במלת הוא, ופירושו שרבון עלמין אתה הוא מחויב המציאות. כי אנ"ת מורה על בחינת הנגלה. וחנ"א מורה על בחינת הנסתר. כלומר שמצד בחינת הנגלה מובן שבחינת הנסתר הוא מחויב המציאות. ואעפ"י שהוא נסתר מהשגת השכל מצד עצמותו. אבל מצד הנבראים והסתדרות העולם בחכמה נפלאה מאד. נודע ונגלה לנו כי יש גבוח מעל כל גבוהים המחדש בסובו בכל יום תמיד מעשה בראשית. כאילו הוא בבחינת אתה לנוכת חד ולא בתושבן ענין הזה יובן בסה שמורגל בפי בעלי האמונה באמרם. אחד ולא כאחד המנוי. פירוש כי כל מין אחד המנוי באיזה חשבון של דברים הנמצאים בעולם יש לו חברים רבים תדומים לו. אלא שהקודם הוא הראשון והבא אחריו מכונה בשם שני. ויש ערך למספר האחד עם מספר

תקינין וקרינין להון עשר ספירן לאנהגא (נ"א לאנהרא) בהון עלמיין סתימין דלא אתגליין ועלמיין דאתגליין. ובהון אתכסיאת מבני נשא. ואנת הוא דקשיר לון ומיחד

אור צח

נמצא שטעם אצילות העשר ספירות הוא מפני שני ענינים שכמעט הם ענין אחד, אם מפני שרצה האין סוף לבוא ליד התגלות כח מלכותו בבחינת נחות דרגא להאציל ולברוא וליצור ולעשות רבבות עולמות עם נבראים בעלי גבול וגשמיים, ואם מפני שרצה האין סוף להסתיר ולצמצם אורו הגדול בכדי שיוכלו כל העולמות עם כל הנבראים הנמצאים בהם אפילו הנבראים הגשמיים לקבל תמיד אורו והשפעתו במדה וצמצום וגבול כל אחד לפי כחו ומדרגתו ולא יתבטלו במציאותו. ובהון אתכסיאת מבני נשא יבאר בזה עוד תיקון אחד שנעשה על ידי העשר ספירות הנקראין תיקונין, והוא שאם לא הי' מתלבש הארת אור הא"ם בהספירות כדמיון כח הנשמה שמתלבש ומתפשט בפנימיות אברי הגוף, אז מביא היה כן בעולם העשיית שהיה מתגלה הארת אור האין סוף בלי לבוש, וגם לעיני האדם הגשמי היה מתגלה אותה הארה, ואז לא היה באפשרות שתתקיים הנשמה בגוף הגשמי בראותה נועם זיו אותה הזארה, כמש"כ כי לא יראני האדם וחי, אבל כיון שאותה הארה מתלבשת תוך הספירות, על ידי זה נתכסית אותה הארה מן האנשים הגשמיים ויכולים להתקיים בעולם, ומה שכתוב ואתה מחיה את כלם וכן מה שכתוב ומלכותו בכל משלה, הכל נעשה בהסתר, ואנת הוא דקשיר לון ומיחד לון ר"ל שאעפ"י שכל ספירה פועלת פעולה אחרת אל תמעה ח"ו לומר שיש התפרדות ביניהן, אלא שכל הפעולות מסקור אחד נובעות, והוא כח האין סוף המתפשט בפנימיותו, כמו בגוף האדם שכל אבר מיוחד לפעולת אחרת, וכל הפעולות נובעות מן כח אחד שהוא כח הנשמה המתפשט בפנימיות כל אבר ואבר, ומה שאמר כפל לשון קשיר ומיחד, ירמו בזה אל ב' מיני דביקות שיש בהספירות, האחד הוא ענין התקשרות שיש לחן אלו עם אלה לחיותן מסוגלות כל אחת מכלן, והשני הוא ענין היחוד של זיוג מבחינת משפיע ומקבל כדי להמשיך עי"ו את אור האין סוף בהשתלשלות מטה מטה עד הנבראים הגשמיים והשפלים לחיותם, כמש"כ ואתה מחיה את כלם, ומחדש בשוכו בכל יום תמיד מעשה בראשית, וענין היחוד של זיוג אינו צורך אלא בד' ספירות שהן חכמה ובינה ונקראות אבא ואימא, וגם בתפארת ומלכות הנקראות ברא וברתא או זעיר ונוקביה, ועל חד' ספירות רומזות חד' אותיות של השם

כי כלם עלולים ממנו, הוא המאציל והמה נאצלים, ומפני שאמר אנ"ת ועלא"ה, שכל זה מורה היותו נתפס במקום ומושג במחוחו, כי אנ"ת מורה איזה מחוח, ועלא"ה מורה על סימן המקום, ואין סן המדות האלה באלוה, כי איננו נתפס במקום ואין מחוחו מושג כלל, לזה אמר כתיבא על כל סתימין, להורות שאין לענין מקום שום שייכות אליו ח"ו, כי אפילו בערך הסתימין הוא מסיר ונעלם אליהם שאין משיגין בו כלל, וכל הספירות העליונות וכל השכלים הנפרדים הן לעומת ערכו כבעלי גוף לרוב העלמו וסתימתו מהם, לית מחשבה תפיסא כך כלל הוונת בזה שהגם שהענינים הרוחניים יכולים לחיות מושג במחשבת, אבל בהאין סוף אפילו תפיסה סועפת במחשבת אין בו כלל ח"ו, כי גם כח הרוחני של המחשבה הוא כמו דבר גשמי לעומת הרוחניות של מהות האין סוף ב"ת, אנת הוא דאפיקת עשר תקונין אחר שהפליג במעלות המאציל במלות קצרות התחיל לדבר בענין האצילות שהאין סוף האציל עשרה נאצלים שנקראין תיקונין, מפני שיש בהם תקון הכת והגבורה הבלתי תבליחות של המאציל, מטעם שעל ידי אמצעותם דוקא יכול המאציל לבוא לידי התגלות כחו וגבורתו לברוא עולמות ונבראים בעלי גבול, וכן גם לענין השפעת השפע הן העשר ספירות ביד המאציל ככלים ביד האוסן לתקן בהם כל פעולותיו, והן תקון העולם מטעם שעל ידן חיה הנחגת העולמות, והמאציל יוכל על ידן להסתיר ולצמצם אור השפע, באופן שיוכלו העולמות לקבל השפעת אורו וצמצום שלא יתבטלו סמציאותו, וקרינין להון עשר ספירן פירוש שהעשרה תיקונין האלה אנתו קוראים אותן בשם ספירות, מלשון ספיר והארה, והטעם מפני שבהן מאיר אור האין סוף, ועל ידי אמצעותן נשפע הארה לכל העולמות ולכל הנבראים הנגלים והנעלמים בכל רגע ורגע להיותן חיים וקיימים, לאנהגא (לאנהרא) בהון עלמיין סתימין דלא אתגליין ועלמיין דאתגליין יורה בזה כי טעם אצילות העשרה תיקונין הוא כדי שהאין סוף יאיר בהן הארתו וינהיג ויחיה על ידי אמצעותן עולמות העליונים הנסתרים ועולמות התחתונים הנגלים, כי אם לא היו הספירות לא היו העולמות ככת לקבל שפע הארת האין סוף ב"ה לרוב רוססותו וגדלותו, והיו מתבטלין כמציאותו,

לון. ובגין דאנת מלנאו כל מאן דאפריש חד מן חכריה מאלין עשר ספירן אתחשיב ליה כאלו אפריש בך. ואלין עשר ספירן. אנון אזלין כסררן. חד אריך וחד קצר וחד

אור צח

בגחלת או כקוי אור השמש בעצמות השמש. ובכך זה תאדם הגורם פירוד בין הספירות ומונע הזדווגותן יחשב לו כאלו פגם במלך מלכי המלכים הקב"ה בעצמו. והמשל בזה אל האדם הקורע לבוש המלך. ומת גם בהיות הלבוש על המלך. אע"פ שלא נגע במלך עצמו. על כל זה פגם בכתר המלך והתחייב ראשו למלך. וכן הנמשל בפגם הספירות. וענין גרם הפירוד בין הספירות שייך בכל איש ואיש מישראל לפי ערכו ומדרגתו ושורש נשמתו. וכל מה שהאיש גדול יותר במדרגתו הוא יכול לגרום פגם ופירוד יותר גדול. ועל זה כתיב סביביו נשעה מאד. שהקב"ה מדקדק עם סביביו כחוט השערה. וגרם הפירוד יכול להיות או על ידי כח המחשבת. כמו למשל אם יחשוב האדם ספירות תחמד והרהמים הן שונות לגמרי מן ספירת הגבורה. ויאמר שהשם של מדת תחמד שהוא השם אל והשם של מדת הגבורה שהוא השם אלוקים הן ה"ו ב' כחות נפרדות. הרי זה נקרא מקצץ בנפישות ומפריד בין חדקים. כמו למשל אע"פ שנמיעה זו עושה תפוחים וזו תאנים. וזו עושה פירות שיש בהם סם המות. מ"ם יניקה אהת לשורשן מן הארץ. והשתנית היניקה נעשית רק בהעצים. ועוד לך משל יותר נאות כמו קוי אור השמש אם יעברו דרך הלון של עשר מיני עששיות מעשר גוונים משונים. וקוי תאור אשר יגיעו אל עבר הקיר אשר סנגר החלון נראה בהם עשר גוונים. והנה לפי האמת אור השמש אחד הוא לכל העששיות ואין בו שום השתנות. אלא שהשתנות הגוונים בא מן גווני העששיות. וכן הוא הנמשל בחספירות שהארזת אור האין סוף המתלבש בחספירות אין בו שום השתנות ורק ההשתנות של פעולותיהן נעשה אח"כ על ידי עצמות הספירות. ועוד יכול להיות גרם הפירוד בין הספירות על ידי שישראל אינם מקימין התרי"ג מצות. כי ישראל יש להם זה הכח שעל ידי עבודתם בחורה ותפלה ומצות גורמים הזדווגות הספירות ליחדא קב"ה ושכינתיה. והוא היהוד של תפארת ומלכות להמשיך שפע מן המקור. כמו שכתוב תנו עוז לאלהים על ישראל גאותו יגו'. היונו שזאת הגדלות ניתנה רק לישראל שיכלו ליתן עוז לאלהים על ידי עבודתם. והיונו שהספירות יזדווגו להמשיך שפע מן המקור. וכן להיפוך באם ה"ו ישראל הופאים בתרי"ג מצות גורמים פירוד בין הספירות. וזה גורם מניעת השפע

הו"ה ב"ה. וכל ספירה כאלה חד' ספירות היא שורש לעולם מלא ושלם שהן חד' עולמות. אצילות. בריאה. יצירה. עשיה. אבא נעשה שורש לעולם האצילות. אימא שורש לעולם הבריאה. ועיר שורש לעולם היצירה. מלכות שורש לעולם העשיה ובכל עולם ועולם יש בפרשיות עשר ספירות מיוחדות. כמציא שהעשר ספירות של עולם תאצילות הן בבחינת זכר. עשר ספירות של עולם הבריאה הן בבחינת נקבה. עשר ספירות של עולם היצירה הן בבחינת זכר. ועשר ספירות של עולם העשיה הן בבחינת נקבה. ואלה חד' עולמות שהן בכלל ב' מיני זיווגים יש להם עוד ד' ענינים שהם זה למטה מזה. הלא המה. שכל ומחשבת. קול ודבור. וכמו למשל במלך בשר ודם שנשמתו הופיעה במותו שכל שמוב לו לעשות בצד היכלו גן נחמד. וזה השכל תיכף מופיע בלב המלך. ועל ידי זה נתקורר כח המחשבת. ובה חלב סבין בפרשיות לפי ערך חמדת חלב באינו מקום שיהי' הגן. וגדלו ורוחבי. ומאיות עצים ינמע. והרי זה זיווג אחד של חכמה ובינה. וחיונו השכל עם המחשבת. אח"כ אריך המלך ליתן פקודתו בדבר הזה לעבדיו. ונצרך לזה עוד שני כחות. והן הקול עם הדיבור. והיונו זיווג השני. ומבשרי אחזה אלוה לחבין הנמשל במלך מלכי המלכים הקב"ה מה הוא הענין של כללות חד' עולמות אבי"ע. שהם ד' בחינות זה למטה מזה. חכמה ובינה היונו שכל ומחשבת. תפארת ומלכות היונו קול ודיבור. וכמו שאצל המלך בשר ודם נעשין ב' זיווגין האלה על ידי זה שנשמתו הופיעה במותו אור שכלי לדבר הזה. כן הנמשל בחספירות והעולמות שהב' מיני דבקות שייך בהם. והוא ההתקשרות שלהן לחיותן ממוזגות אלו כאלה. וגם ההתיתדות שלהם בענין זיווג של משפיע ומקבל. הכל נעשה על ידי אנט"ה הו"א. היונו על ידי הגילוי והתארה תבאת מן אור האין סוף להופיע בפנימיות הספירות. כי הוא להספירות כנשמתה לגופא. כמו שנזכר בזה המאמר אח"כ. ובגין דאנת מלנאו כל מאן דאפריש חד מן חכריה מאלין עשר ספירן אתחשיב ליה כאלו אפריש בך. פירוש כיון שחיות כל הספירות וכה פעולותיהן השונות זו מזו הכל ממקור אחד יהלכון. והיא הארת האין סוף תמופיע בפנימיותן ומתלבש בהן. נמצא שכלן דבקות בשרש אחד. כי אותה החארת קשורת ודבוקה בעצמות האין סוף כשלתבת הקשורת

בינוני. ואנת הוא דאנהיג לון. ולית מאן דאנהיג לך לא לעילא ולא לתתא ולא מכל סטרא. לבושיין תקינת לון דמניהו פרחין נשמתין לבני נשא. וכמה גופין תקינת לון

אור צח

מוליד ולד בגוף שלם, והוא מפני שחסרון הרגל והעין בגופו לא גרם שום חסרון בנפשו, וע"כ מוליד הוא תמיד גוף שלם כצלמו, ומזה יובן שיש בנפש בחינת עצמותה שמובדל גמרי מבחינת התפשטותה באברי הגוף לכחות מחולקים, להיות כי התחלקות כחותיה אינו אלא בחינת התגלות הארתה בלבד, כדמיון זיו השמש שמאיר בחלל העולם על הארץ, ויש עבים מפסיקים, וכמו כן כלים מכיים שונים דרך חלונות שיש בהם עששיות כמה גוונים שעל ידי זה נשתנה מהות הגלוי של הארת זה האור, אבל כל זה אינו שייך כלל וכלל לבחינת עצמות מאור השמש, ומכל הדוגמא הזאת יובן למשכיל למעלה בפירושו בחינת אור אין סוף, דמאתר שנקרא בשם אור הרי הוא רק בחינת התגלות ההארה מן עצמותו ית' ממש הנקרא חי החיים, כלומר עצמות מקור כל החיים, ורק מבחינת התגלות ההארה מן עצמותו ית' נמשכין המשכות פרמיות רכות על ידי בחינת הקו דוקא בפנימיות הספירות של הד' עולמות אבי"ע בהשתלשלות מטה מטה להיותו בבחינת ואתה מחיה את כולם בהסתר עצום מאד, ומכל זה יובן מה שאמר ובגין דאנת מלגאן, שאינו מדבר מן העצמות ומהות האין סוף כי אם מן גילוי הארתו שמתפשט בפנימיות הספירות ככה הנפש בגוף, ואלין עשר ספירין אינון אזלין כסדרן חד אריך וחד קצר וחד בינוני הכוונה בזה להורות לנו שסדר עמידת הספירות הוא כסדר אצילהן זו למעלה מזו כדרך עלה ועלול, ואין הכוונה באמרו אריך וקציר על אורך וקוצר גבוליו ממש ה"ו אלא שרוצה לבאר לנו בזה שהעולם מתנהג על פי ג' מדות האלה שהן חסד דין ורחמים, והכל נעשה ע"י הספירות שהן גבוליים לפי ערך מדרגת מצב הנבראים, ולא מצד המאציק, כי אצלו לא שייך שום השתנות המדות רק המוב הסתור בלבד, ועל של אריך היינו קו החסד ששם אריכת אפים אפילו לרשעים, וקציר ר"ל קצר אפים, והיינו בעל חימה שהוא קו הדין, ובינוני הוא קו הרחמים המתמצע בין שניהם, והיינו שספירות תפארת היא מתמצעת בין ספירות חסד וגבורה, וכן ספירת יסוד היא בין נצח וחוד, וכל זה נכלל באמרו אריך קציר ובינוני והיינו חסד דין ורחמים שזה כללות כל האצילות, וזה כללות התקשרות הספירות אלה עם אלת להיותן ממוזגות לפעמים על חסד, לפעמים על דין ולפעמים

על

וממילא שולט הרע בעולם, ולזאת יזחיר להאדם לבלתי יגרם ח"ו להפריש חד מן חבריה מאלין עשר ספירין : והנה במה שאמר ובגין דאנת מלגאן ראיתי להאריך בעט, כי נקל בזה לשעות כדעת שמת קצת מקובלים האנשים שעצמות ומהות האין סוף מתפשט תוך הספירות, ולא זה דרך האמת, אלא האמת הוא כמו שייסד אדמו"ר גאון עוזנו מרן הרב בעל התניא זצוקלה"ה בסידור התב"ד שזו הסיוסד על יסודי קבלת האריו"ל וזה לשונו בקיצור מעט, המעט מה שנקרא אור אין סוף בלשון אור, היינו מפני שהוא כמשל זיו ואור השמש, שאינו אלא בחינת התגלות בלבד ולא בחינת עצמות, כך אור אין סוף הוא רק בחינת התגלות בלבד, והארת הקו והחוש שנמשך ממנו אחר הצמצום בד' העולמות אבי"ע אינו אלא רק בחינת הארה בעקמא ממנו, ואין ערוך כלל לאין סוף עם כללות השתלשלות הד' עולמות, וכמש"כ אני ה' לא שניתו, פי' בלי שום שנוי כלל בין קודם ההשתלשלות לאחר ההשתלשלות, לפי שהאין סוף ית' אינו מותפס בבחינת הלבשה כלל בהשתלשלות, שאם היה לו בחינת תפיסה והלבשה הרי ה' זה שנוי בעצמותו, אלא ודאי שלא היתה החארה הראשונה מבחינת עצמותו כלל, אלא מבחינת אורו וזיוו של עצמותו, ואין להארה הזאת ערך כלל לגבי עצמותו כמו שאין ערוך לזיו קוי אור השמש לגבי השמש עצמו, ויובן יותר ענין הזה ממשל חיי הנפש המתפשט באברי הגוף, שאין חיות הזאת גם כן רק בחינת גילוי מעצמות הנפש, מפני שהנפש היא רוח חיים בעצם ע"כ בהאיר ממנה אור לדבר זולתה מביאה היא שמה זרם כח החיים להחיות אותו הדבר, אבל לא שחיות אותו הדבר נחשב מבחינת עצמות רוח החיוני שבנפש, ומה שנראה כחות מחולקים באברי הגוף, כמו כח השכל במוח והראיה בעין וכיוצא, כל זה נתחווה רק מן התגלות של הנפש שעל ידי גלוי הארתה היא מאירה במוח ובכל אברי הגוף באור שות, ורק מחמת כלי המוח נעשה מן הארת הנפש בו אור שכל, ומחמת כלי העין נעשה שמה מן הארת הנפש אור של כח הראות, נמצא שהכל מין הארה אהת היא וההשתנות נולדה רק על ידי אברי הגוף, וכל זה הוא מפני שבנפש אין ניכר שום התחלקות, כי הוא רק אור אחד פשוט, וחמופת לזה מה שאנו רואים שהגר וסומא

ראתקריאו גופין לגבי לבושין דמכסין עליהון. ואתקריאו בתקונא דא. חסד דרועא ימינא. גבורא דרועא שמאלא. תפארת גופא נצח והוד תרין שוקין. יסוד סיומא דגופא

אור צח

ותיצוניות הוא. שהפנימיות הוא בבחינת דוכרא משפיע. ותיצוניות היא בבחינת נוקבא. שמקבל החיות שלו מן בחינת הפנימיות. כמו שהגוף מקבל החיות מן כח הנפש אשר בפנימיות אבריו. וכן עולם האצילות הוא בחינת דוכרא ופנימיות לגבי עולם הבריאה שהוא בבחינת נוקבא ותיצוניות. ולפיכך נקרא עולם האצילות אבא. ועולם הבריאה נקרא אימא. אבל הענין של נשמתא לגופא לא זכר עוד בעולמות שלמטה. כי המים של נשמתא לא יתכן כי אם על הארת אור האין סוף שהוא נשמתא דכלהו עלמין. ורק זאת יתכן לכנות השתלשלות עולמות דלמטה בשם גופין ולבושין. שהוא פנימיות ותיצוניות בחינת דוכרא ונוקבא. ובזה יובן אמרו דמנייהו פרחין נשמתין לבני נשא. ר"ל כמו בשמיות נעשית התולדה על ידי זכר ונקבת. כן ברוחניות על ידי הזדווגות ב' עולמות עליונים הנקראים אבא יאימא. שהן עולם האצילות ועולם הבריאה. נולדין נשמות של הצדיקים הגדולים שהן מעולם האצילות. ונתגלות לפרוח לבני נשא על ידי עולם הבריאה. וזהו שאמר דמנייהו דוקא פרחין. היינו שהן באות לידי התגלות ותולדה על ידי הלבושין דוקא. שהוא עולם הבריאה עלמא דנוקבא. וכמה נפין תקינת לון ראתקריאו גופין לגבי לבושין דמכסין עליהון פירוש אחר שהוזכר בריאת ב' עולמות הכוללים של אצילות ובריאה שהן בבחינת גופא ולבושא דוכרא ונוקבא דמזדווגן כחדא. עתה יאמר עוד שראה המאציל כי אין די בשתי אלה עולמות הכוללים להתגלות נבראים גשמיים. כי לא יוכלו לסבול עוד אורו הגדול ויתבטלו במציאות. ולפיכך חרבה עוד תיקונין לברוא עוד שני עולמות כוללים של בחינת דוכרא ונוקבא דמזדווגן כחדא. ובתם כמה וכמה ספירות שיסתירו ויעלימו יותר ויותר לאור האין סוף. כדי שיוכלו להבראות נבראים גשמיים ולהיותם בקיום חזק. ועל זה אמר וכמה גופין תקינת לון. פי' שמלכר תיקון הלבושין שהן העשר ספירות דבריאה. תיקן עוד להעשר ספירות דאצילות מדרגה ג' של כמה ספירות בעולם כללי שנקרא עולם היצירת. והספירות שלו נקראין גופין. מפני שנברא להן עוד מדרגה ג' של כמה ספירות בעולם כללי שנקרא עולם העשית. שהן בבחינת לבושין לגבי הספירות של עולם היצירת. ומעם שמותיהם גופין ולבושין הוא מפני

על רחמים. ואנת הוא דאנהינ לון ולית מאן דאנהינ לך לא לעילא ולא לתתא ולא מכל סטרא הטונה בזה היא כיון שאמר שהשנוי של חסד דין ורחמים ושאר השינויים הם מצד הספירות. עלינו לחזתר שלא מפני כך נייחס התפעלה אליהן. כי הלא מצד עצמן אין בכתן לפעול כלום. וכל כחן תוא רק מן האין סוף המאציל על ידי שמופיע אורו בתוך הספירות וממלא אותן כנשמת בגוף. ועל ידי הכח הזה המאיר בתוכן וחופף עליהן הוא מנהיגן ברועה עדרו ינחל. ולכל אשר יתפץ ויטה אותן. ועל זה אמר אנת תוא דאנתיג לון. וכדי להודיע שאין אצל המאציל שום הכרת ולא שום התפעלות שיהיה נתפעל מדבר זולתו. אשר יהיה מוכרת בעברו להשתנות מרצון אל רצון. ע"ז אמר ולית מאן דאנהיג לך וכו'. ועל פי זה נבין כשאנחנו מתפללים ומזכירים שמות הקדושים והכינויים של הקב"ה. שכל שם וכינוי מרמז לספירת מיוחדת. שהיא' כוונתנו בזכירת וקריאה השמות לאותה הספירה שזה חשם או הכינוי מרמז עליה. אבל המחשבה תהי' לקשר אותה הספירה במקורה שהוא אור האין סוף. כדי להמשיך בתוכה שפע תרשה מן המקור שהוא ממיר ונעלם. ובאופן זה יש בכתנו לגרום השפעת השפע לכל העולמות. ועל זה אמרו תז"ל אליו ולא למדותיו. לבושין תקינת לון דמנייהו פרחין נשמתין לבני נשא פירוש כיון שראה המאציל שעל ידי אמצעות עולם האצילות בלבד עוד לא יהיו מוכשרים נבראים גשמיים לקבל הארתו הגדולה והעצומת. על כן ברא השתלשלות של עוד ג' מיני עולמות כוללים זה למטה מזה. כדי שאחרי הסתרות רבות אין מספר יוכלו גם נבראים שפלים לקבל חיות מן מקור החיים. על ידי אמצעות הספירות אשר בכל הד' עולמות הכוללים. ועתה מתחיל למנותן כסדר. ואמר ראשית לבושין תקינת לון. היינו שעוד ברא המאציל ספירות אחרות של עולם הבריאה. שהן נקראין לבושין לגבי עשר ספירות דאצילות וספירות דאצילות בערך הלבושין. שהן ספירות השניות דעולם הבריאה. נקראין גופין. ואור האין סוף הוא כנשמתא לגופא בעולם האצילות. והענין של גופא ולבושא גם בעולמות שלמטה מהם הוא. כי גופא לבני לבושא הוא פנימיות לגבי היצוניות ונסתר לגבי נגלה. כי אין הגוף מתגלה ערום רק על ידי לבוש. והחילוק שבין פנימיות

אות ברית קודש. מלכות פה תורה שבעל פה קרינו לית. חכמה מוחא איהי מחשבה מלנאו. בינה לבא ובה הלב מבין. ועל אליו תרין כתיב הנסתרות ליי אלהינו. כתר

אור צח

כ"ה מאיר בכלם. ואתקריאו בתיקונא דא חסד דרועא ימינא נבורה דרועא שמאלא תפארת גופא. עתה חוזר לפרש העשר ספירות דאצילות בפרטיות למה הן משמשות, ומצייר אותן בצלם אדם ישר, ומתחיל מן חו' מדות מח שנגלה יותר יגם נקל יותר להבין תכליתן. ואומר כמו שיש באדם יד ימין ויד שמאל והגוף באמצע, כן יש ג' ספירות הנקראות חסד גבורה תפארת, וענין ימין למעלה היא מדת החסד להשפיע, אך טוב וחסד בעולם, ומדת הגבורה היא מדת הדין להעניש את הרשעים ולסוכך על הצדיקים שלא תגיע לחם כל רע, ומדת התפארת היא מדת הרחמים הממוצעת בין חסד וגבורה, וכל זה נקל להבין שהן נצרכות לצורך הנהגת העולם בהשגחה פרטית של שבר ועניש.

נצח והוד תרין שוקין הנה ראיתי כאן להאריך מעט במקום שקצרו המפרשים, ואגב יתורץ תלונת המשכילים אשר כל מעיינם ואמונתם בחקירה ודרך הטבע, ויפערו פיהם לכלי חק ללעוג מן המקובלים, באשר שלא הראו מקום בספירות את המקורים מן כל הכחות השולטים בעולם הזה בכח אביר וחזק אשר נקראים בשם דרך הטבע, ואבאר בזה בעזש"י כי הנה קצרו המפרשים כביאיר תרין שוקין לאיזה ענין הן משמשות בין הספירות, ומה היא תכליתן והשפעתן בתוך העולמות, ויפקת השו"ת את עיני להבין כי כמו שיש באדם הגשמי שתי רגלים המניעות את הגוף ממקום למקום ונקשר בהן כח התנועת להניע את כל הגוף בכמה תנועות שונות, ומבשרי אחזה אלוה שכן הוא הצלם אלהים העומד בן עשר ספירות שצריך להמצא בהן שתי ספירות שמהן יושפע לעולם כל מיני כחות הרוחניים הגורמים כל מיני תנועות שבעולם, ויש מהם שמתקשרים גם לדברים גשמיים, והם הכחות תידועים והניכרים בעולם, כמו כח המישך וכח הדוחה ויש בכ"י זה כח המאגנעט וכח העלעקטריין, כח הקור וכח החום, כח הצומח, כח המוליד והמהנה כל מיני בעלי חיים שפלים מכל דבר לח וסרוח, ועוד הרבה כחות כאלה, אשר כלם מולידים וגורמים הרבה מיני תנועות בעולם, וכל אלה הכחות יש להלקם על ב' מינים, מין אחד הן הכחות הגורמים הרבה תנועות בעולם על ידי התגברות והתחזקות, שכת אחד רוצה לנצח את כח השני המנגדו, או לדחותו ממקום למקום אי

לכמלו

שגם הם ב' בחינות של דוכרא ונוקבא דמדווגין כדרא, להמשיך השפעות ממקור החיים עד הנכראים הגשמיים והשפלים, הספירות של עולם היצירה נקראין גופין, כיון שחוא עלמא דדוכרא, ונקרא ג"כ ברא או זעיר, וחספירות של עולם העשיה נקראין לבושין, כיון שהוא עלמא דנוקבא, ונקרא ג"כ ברהא או נוקבא דזעיר, כדמיון ב' עולמות תראשונים אצילות ובריאה שנקראים אבא ואימא, כיון שהם במדרגה יותר גבוה מחמת שקרובים יותר להמקור, וגם שהדווגותן הוא תדירי לצורך קיום כל העולמות, מה שאין כן ההדווגות של ברא וברתא שתולה בעבודת ישראל עם קרובו, וגם קדושת הזמן גורם הדווגותן, ויש בהדווגותן הרבה מדרגות פרטיות, כי לאו כל הזמנים שוין, ולא כל העבודות שוות, נמצא שזכר עד עתה ב' מיני הדווגות של בחינת דוכרא עם בחינת נוקבא שהן ד' מדרגות של ספירות מן ד' עולמות כוללים הנקראים אצילות בריאה יצירה עשיה, והשורש שלהן הן הד' ספירות מן העשר ספירות של עולם האצילות הנקראות חכמה ובינה תפארת ומלכות, ולענין התפעולות וההתגלות מיוחד לכל עולם ועולם פעולה אחרת מדרגה אחר מדרגה להתגלות יותר ויותר, והן נקראות שכל ומחשבה קול ודיבור ולענין הדווגותן נקראין אבא ואימא ברא וברתא, וגם הד' אותיות של השם הוי"ה ב"ה הן מקורים להד' עולמות של אב"ע כזה, י חכמה ה בינה ו תפארת, ה מלכות, ומלכד זה מאיר בכל עולם שם הויה שלם עם אותיות מלאות בעולם האצילות מאיר שם הוי"ה של מילוי ע"ב כזה וי"ד ה"ו וי"ו ה"י, בעולם הבריאה הוא שם ס"ג כזה וי"ד ה"ו וא"ו ה"י, בעולם היצירה שם מ"ה כזה וי"ד ה"א וא"ו ה"א, בעולם העשיה שם ב"ן כזה וי"ד ה"ה ו"ו ה"ה וגם מאיר בכל ספירה וספירה מן העשר ספירות שם הוי"ה בניקוד אחר כזה בספירת כתר מאיר שם הוי"ה בניקוד קמ"ץ, בספירת חכמה בניקוד פת"ח, בספירת בינה בניקוד ציר"ה, בתוך סגול בגבורה שו"א, בתפארת תול"ם כנצח תיר"ק, בתוד שור"ק, ביסוד מלאפו"ם, במלכות מאיר שם הוי"ה בניקוד שח"ק שהוא שו"א תול"ם קמ"ץ, ועל ידי זה כל העולמות עם כל הספירות שלהן הם קשורים ודבוקים אלו עם אלה באחדות הגמור, כי כח אחד של השם הוי"ה

עליון איתו כתר מלכות. ועליה אתמר מניד מראשית אחרית ואיהו קרקפתא דתפלין. מלגאו איהו שם מ"ה (כות יי"ד ה"א וא"ו ה"א) דאיתו אורח אצילות. ואיתו שקיו דאילנא

אור צה

הכה של יניקת הנביאים הוא דוקא מאותן שתי הספירות נצה וחוד. [ואבקש מאת חשי"ת שבאם שניתו בזה שיכפר עלי ויסלה לי, כי הוא יודע האמת שכוונתי לטובה להאיר עינים עורות ולהסיר כל תלוכה מעל חכמת הקבלה].

יסוד סיומא דנופא אות ברית קורש. הנח כמו שיש באדם הגשמי אבר זה שבו תלוי הכת

לחשפיע ולהוליד בדומת לו שעל ידי זה מתקיים העולם, כן גם למעלה כהצלם אלהים תרוחני צריך לחצאצא בין הספירות ספירת מיוחדת שעל ידה הלך החשפעה מעלמא דדבורא לעלמא דנוקבא, והיא נקראת יסוד, כי כמו שקיום כל בנין תלוי בחיסוד, כן קיום כל תברואה תלוי בכח אבר הזה, וכן למעלה אם לא היתה ספירת היסוד המעביר הארת אור האין סגף מעולם לעולם, לא היה קיום ומציאות העולמות, מלכות פה ותורה שבעל פה קרינן לה.

יבאר בזה ענין ספירת העשירית הנקראת מלכות מה היא משמשת בעולם האצילות, כי הלא מה מלכות היא עלמא דנוקבא המקבלת החשפעה של אור אין סוף אחרי כחה וכמה השתלשלות כדי שאותה החשפעה תגשם בה עד שתוכל לבוא לידי התגלות בעולם העשיה לברוא דברים גשמיים ולכלכל אותם, ואין מעם לענין הזה בעולם האצילות, ולפיכך אמר שמלבד זה שספירת המלכות של עולם האצילות היא נעשה שורש לעולם העשיה כמבואר לעיל, עוד שייך נינין ספירת המלכות גם שם בעולם האצילות שמביאה אור התורה לידי התגלות והתכנה, כי כמו למשל באדם הגשמי מדרגה האחרונה שמביאה את רצונו ומחשבתו לידי התגלות הוא הפה על ידי דיבורו, וכן הוא בעולם האצילות, שם משמשת ספירת המלכות בכחינת פה, כיון שמביאה לידי התגלות רצונו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, וכדי להבין מה הוא הרצון שספירת המלכות מביאתו לידי התגלות, לזה אמר ותורה שבעל פה קרינן לה, היינו שהיא היא המקור של התורה שבעל פה, כמו שספירת התפארת של עולם האצילות היא המקור של תורה שבכתב, וכל התורה היא רצונו של הבורא ית"ש, ולפיכך הלומד תורה, אע"פ שלומד דברים פשוטים מעינים גשמיים ונמוכים, כמו שנים אוחזין במלית ושור שנגה את הפרת, מכל מקום הוא ממשיך על עצמו אור קדוש

לבטלו ולבערו לגמרי, כמו הכחות של מושך ודוחה, קור והום, שכה אחד עובד ומתנועע בכל תוקפו על סבת הניצות שרוצה לנצה את כח חשני המתנגדו, כמו כח האור שדוחה ומבטל את כח החשך, מין ב', הן הכחות הגורמים תרכה תנועות בעולם ע"י כח החוד וחזיו של הן ויופיו ונעימות, אשר על ידי זה מביא חשקות והשתוקקות בחסובבים אוהו מקרוב או בחיודעים ממנו מרחוק להמשיך אליהם להתחבר עמם או לראות אורם וליהנות מהם, ובכן יובן כי שורש הכחות של כל מיני התנועות שבעולם הן אותן שתי הספירות הנקראות נצה והוד, דהיינו שספירת נצה נשפע כל מיני כחות הגורמים תנועות חזקות שונות זו מזו על ידי ההתגברות שכל כח ישאף לנצה בכל תקפו את הכח המתנגדו, ומן ספירת הוד נשפע כל מיני הוד זוהר וזיו הן ויופיו ונעימות הגורמים הרבה מיני תנועות חזקות בעולם על ידי החשקות והשתוקקות להמשיך אליהם, ולפיכך מתדבק הס"א במדת החוד שהיא ירך השמאל, בסוד הכתוב ויגע בכף ירכו, ויונק משם להכין רשת לאדם להכשילו בדבר האסור, ועל ידי זה מהפך מן הו"ד לדו"ה, כידוע בסוד הכתוב כל תיום דוח, ובזה יובן הטעם שהספירות נצה והוד נקראין תרין שוקין, כי כמו התרין שוקין שבאדם הגשמי הן המניעות את כל הגוף ממקום למקום וגורמין תנועות שונות, כן מאותן שתי הספירות נשפע כל מיני הכחות הגורמים כל מיני התנועות אשר בעולם, ועוד יובן על פי זה גם כן הטעם למה יניקת הנביאים היא דוקא מאותן השתי ספירות נצה וחוד, כי הנביא צריך ליונק כח כזה אשר על ידי יוכל לפעול בנבואתו על לב השומע שיחיה בטל אליו, וזאת יכול להיות דוקא או על ידי כח הניצות והתחברות להרעיש ולהרעים ולהטיל אימה על השומעים את נבואתו על דרך שהתנבאו נביאים האחרונים, כמו שאמר ישעיהו לכו נא ונזכחת, ונראה מי ינצה, והרבה פעמים ח' צריך הנביא להשתמש באותות ומופתים של מוראים גדולים, כדי להתגבר בכח הניצות על לב השומעים את נבואתו שיחיו מבוסלים אליו, ועוד ח' ביכולת הנביא לפעול כזאת לא ברעש ובמורא, כי אם בכח רוח הן ששורה עליו הוד וזיו ונעימת קדושה, עד שכל רואתו ושומע דבריו תמשיך אליו בתשתוקקות גדולה, ועל זה כתיב ונתת מחודך עליו, ולכן זה

בדרועוי ואנפוי. כמייא דאשקי לאילנא ואתרבי בההוא שקוי: רבון עלמין אנת הוא עלת העלות וסבת הסבות דאשקי לאילנא בההוא נביעו. וההוא נביעו איהו כנשמתא

אור צח

וצמצומין איך ומח וכמה. בינה לבא ובה הלב מבין. היינו כמו שיש באדם גשמי הלב המביא את מחשבות המות לידי התגלות בפרשיות על פי המדות התלויות בלב, אם להטיב או להרע, אם להרבות או למעט, אם להגדיל או להקטין וכיוצא, וכן יש ספירת בינה שבה נתצמצם אור החכמה בכמה צמצומין ונצטירה בה בפרשיות להוציאה לידי התגלות, נמצא שספירת הבינה היא בבחינת מלך, לבוש אל החכמה אשר מלגאו, ולפיכך היא בבחינת נוקבא ונקראת אימא, ועל אליו תרין כתיב הנסתרות לה' אלהינו, ירצה לומר בזה שההזדווגות של שתי הספירות חכמה ובינה בחינת אבא ובחינת אימא עוד לא הועילה שיהי' מוכשר להתגלות עולם התחתון עם נבראים גשמיים, עד שתשחלש המחשבה לעבור על ידי הזדווגות פעם שנית של שתי ספירות אחרות, שהן תפארת ומלכות בחינת קול ובחינת דיבור, הנקראות גם כן ברא וברתא, ורק אז נעשית המחשבה מוכשרת לבוא לידי בחינת הנגלות לנו ולבנינו, ולפיכך קורא את הזדווגות הראשונה של חכמה ובינה בשם הנסתרות לה"א, כי שני שמות האלה מרמזין על השתי ספירות של חכמה ובינה, כתר עליון איהו כתר מלכות ועליה אתמר מניד מראשית אחרית, בזה יבאר שספירת הכתר שתי בחינות לה, שהיא בבחינת כתר לכל הספירות דאצילות, והיא גם בבחינת מלכות למה שלמעלה הימנה, כי היא בחינת מקבל הראשון שמקבלת בקרבה הארה הראשונה מאור האין סוף שנמשך ממנו אחר הצמצום על ידי הארת הקו וחתום כמבואר בעץ חיים, וכתר עליון אינו נתפס במחשבת האדם כי אם כמו הקוי העליון של האות י מן השם הוי"ה ב"ה, ולכך נקרא בשם עתיקא כי הוא נעתק ומורחק מן השגת שכל אנושי, והארה הראשונה מאור האין סוף שחאירת בספירת הכתר היה בצמצום ומדה שיהי' די בהארה הזאת לתחיות כל העולמות עם כל הספירות שלהן שהן למטה מן ספירת הכתר עד האחרית שהוא עולם התחתון הגשמי, וזהו שאמר עליו מאיד מראשית אחרית, מגיד הוא לשון המשכה וגם לשון אגידה וקשירה, והיינו שהכתר הוא הממוצע בין המאציל שהוא ראשית הכל ובין כל הבריאה, והוא ממשיך ההארה מן הראשית ועד האחרית וגם שעל ידי

ונשמתו באה לידי התלהבות ודביקות, כיון שמדבק אז שכלו ברצון חבורא ית"ש, כי כן הוא רצונו ית"ש שבאם יקרה בעות"ז כך וכך יהיה חפסק כך וכך, וכיון שהתורה שבכתב איננה מובנת בלתי התורה שבעל פה, ע"כ נמצא שספירת המלכות משמשת גם שם בעולם האצילות בבחינת נוקבא, כי היא המביאה לידי התגלות והכנה את התורה שבכתב שהיא בבחינת דוכרא הנובע מספירת התפארת של עולם האצילות, חכמה מוחא איהי מחשבה מלגאו, אחר שביאר טעם ז' ספירות התחתונות שהן בבחינת גופא, חוזר מתא לעילא לבאר גם ג' ספירות הראשונות שהן בבחינת רישא ולבא, וזהו שאמר שספירת החכמה היא רק בבחינת מחשבה מלגאו אבל אין היא שכל הכולל, כי השכל הכולל היינו המקור של כל מיני חכמות שבעולם, והיא ספירת הכתר כמבואר אח"כ, וספירת החכמה היא רק כמו ענף הנאצלת מן השכל הכולל, וכמו שמורגל בפי האנשים לאמר, מי שיש לו שכל טוב הוא יכול לחבין למשל חכמת התכונה או חכמת המוזיקא וכיוצא, צא ולמד שיש ג' ענינים בזה, א' שכל הכולל, ב' החכמה שהיא ענף השכל הכולל המכילה בקרבה איזו מין חכמה שבעולם, ג' הבינה, והיינו הנבנה ענף החכמה הזאת בכל פרטותיה, וזהו שאמר איהי מחשבה מלגאו, כי כל בחינת דוכרא נקרא מלגאו, היינו פנימיות, ובחינת נוקבא נקרא מלבר, היינו תיצונות, על שם שהיא מבינה ומצוירת את הפנימיות ומביאתו לידי התגלות, והיינו ג"כ כנ"ל בענין גופא ולבושא, שהם ב' ענינים של בחינת דוכרא ובחינת נוקבא, פנימיות ותיצונות, ולפיכך אמר שספירת החכמה שהיא רק כמו ענף הנאצלת מן המקור של השכל הכולל, היא בבחינת מחשבה מלגאו, כלומר פנימיות בחינת דוכרא שנקרא אבא, כי כל זמן שהחכמה לא נתצמצמה בכלי שלה בינה לצמצם ולצויר אותה בכל פרטותיה ודקדוקיה, איננה עוד ביכולת לבוא לידי התגלות וזכרה, ואיננה מוכשרת עוד ליהנות ממנה, והרי היא כמו למשל אם הופיעה מחשבה במות האדם שמוט לו לעשות לעצמו פלסין נאה לבית דירה, הרי המחשבה הזאת אין ביכולת לבוא לידי התגלות ולהוציאה מכת אל הפועל עד אשר יעמוק היסב בכלי הבינה שבה הלב מבין לפי ערך חמדת הלב לצמצם המחשבת הזאת במדות ושעורין

לגופא דאיהו חיים לגופא. ובך לית דמיון ולית דיוקנא מכל מה דלגאו ולבר. ובראת שמיא וארעא ואפיקת מנהון שמשא וסיהרא וכוכביא ומזליא. ובארעא אילנן ודשאין

אור צח

הכללי שלו, וכמו שהשם ע"ב הוא הנשמה והחיות של עולם האצילות. כן השם ס"ג אעפ"י שעיקר מציאותו הוא ג"כ בעולם האצילות מ"ס הוא הנשמה והחיות של עולם הבריאה, וכן השם מ"ה דעולם האצילות הוא הנשמה והחיות של עולם היצירה, והשם ב"ן דעולם האצילות הוא הנשמה והחיות של עולם העשיה, וזתו שאמר אליהו על האילן דיינו עולם היצירה, דמלגאו הוא השם מ"ה שהוא אורח האצילות היינו כי מן עולם הצילות מאיר השם מ"ה בפנימיות דאילן שהוא עולם היצירה, ותוא היניקה של האילן המתפשט בגעו וענפיו, ר"ל בכל הספירות אשר בעולם היצירה, כמו שהמים משקים לאילן והאילן מתגדל מן אותה התשקה.

רבון עלמין אנת הוא עילת העילות וכו'. כוונתו בזה שעל ידו זה שחשם מ"ה מאיר מלגאו האילן, על ידו זה האילן קשור ודבוק ותלוי באין סוף ב"ה שהוא עילת העילות ופכת חסבות, והוא השולח תינתו בו כנשמה המתיחה את הגוף, ובך לית דמיון ולית דיוקנא מכל מה דלגאו ולבר ר"ל שאין בהמאציל שום דמיון ודמות שיהי' נחפס במחשבה באופן רזה שנוכל לחלק בו בין בחינת דוכרא ובחינת נוקבא משפיע ומקבל, שהוא הענין של בחינת דלגאו ובחינת דלבר, פנימיות וחיצוניות, כיון דלית מחשבה תפיסה ב' כלל, ובראת שמיא וארעא וכו'. עתה מספר איך שברא המאציל על ידי הארתו את השם מ"ה בתוך האילן שהוא עולם היצירה, ומחשב גם הנבראים של עולם העשיה, כיון ששני עולמות האלה מזדווגין כחדא וזה משפיע בזאת, ועולם דעשיה תבל ומלואה הכל תלוי בעולם היצירה שבו חמה ולבנה כוכבים ומזלות, ועל זה אמר ובראת שמים וארץ עם חמה ולבנה שכל זה מרמו בכלל על עולם היצירה עם עולם העשיה אח"כ מונח ימחשב עוד בפרמיות גם שאר הנבראים, ר"ל יתמורדעא בהון עילאין וכו'. ר"ל כי מן כל אלה הנבראים ניכר על ידן עולמות העליונים כמו שכחוב מבשרי אחזה אלוה, היינו שעל ידי נבראים הגשמיים נוכל להשיג ענין הרוחניים ועולמות העליונים, ועוד אנו מכירים ומשיגים על ידי כל אלה הנבראים איך יתנהגון עילאין ותתאין, ר"ל איך שהנבראים העליונים הרוחניים עם הנבראים התחתונים

הגשמיים

נאגדה ונקשרה כל הברואה עם הסבה הראשונה, ואיהו קרקפתא דתפילין, רוצה לומר בזה שהכתר לגידל רוחניותו והתעלמותו רוממותו תפארתו וקדושתו הוא בערך שאר הספירות והעולמות כמו קרקפתא דתפילין המונח על ראש האדם, שהסימן האמתי אם התפילין של ראש מנחת כדין במקום הראוי על המוח הוא, שבאם יגביה האדם המניחן את עיניו ויסתכל למעלה לא יראה את התפילין אשר על ראשו, חרי שהאדם אינו רואה את הקרקפתא דתפילין אשר על ראשו, ורק יודע ומרגיש שיש על ראשו תפילין שיש בהן קדושה עליונה הרבה יותר ויותר מן בשר חראש של האדם המניחן, והן לגמרי מהות אחר מן בשר ראשו, וכן הוא מדרגת רוחניותו והתעלמותו רוממותו תפארתו וקדושתו של הכתר בערך הספירות והעולמות אשר אחריו, וכיון שהמשול עד עתה את הספירות בצלם האדם הגשמי, ע"כ מצא טוב להמשיל את ספירת הכתר לקרקפתא דתפילין המונחין על ראש האדם: מלגאו איהו שם מ"ה (כזה יו"ד ה"א וא"ו ה"א) דאיהו אורח אצילות ואיהו שקיו דאילנא בדרעווי וענפוי כמיא דאשקוי לאילנא ואתרבי בההוא שקיו, אחרי הודיעו העשר ספירות דאצילות והד' עולמות הכוללים שהן אבי"ע, ואמר על ב' עולמות הראשונים של חכמה ובינה דעליהן כתיב הנסתרות לה"א, היינו שאין לעיין בהם ולדבר מהם, וכן נדרש בזה"ק על הפסוק שלח תשלח את האם וכו', כלומר שתשלח ממחשבתך את עולם הבינה שנקרא אימא, ואת הכנים תקח לך, זה היחוד של תפארת ומלכות ברא וברתא עולם היצירה עם עולם העשיה, בהם מותר לעיין לחשוב ולדבר, וכן עשה אליהו עתה מתחיל לדבר בארובות מעולם היצירה שבו סקנן זעיר אנפין הנקרא בשם אילנא ועץ חיים, ועל זה אמר מלגאו איהו שם מ"ה דאיהו אורח אצילות ואיהו שקיו דאילנא, וזה יובן עפ"י הנ"ל שהד' ספירות חכמה ובינה תפארת ומלכות דאצילות הן כמו שרשום לר"ע אצילות בריאת יצירה עשיה, והנשמה והחיות של הד"ע האלה הן ד' שמות הוי"ה בד' מילואין ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן ואע"פ שעיקר מציאות הד' הויות של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן הוא בעולם האצילות, מ"מ מופיעין משם בהארותיהן למטה מטה, באופן שכל הוי"ה עם המילוי שלו היא הנשמה והחיות של עולם

וננתא דעדן ועשבין וחיון ובעירין ועופין ונונין ובני נשא לאשתמודעא בהון עלאין. ואיך יתנהגון עילאין ותתאין. ואיך אשתמודעון עלאי מתתאי. ולית דידע בך כלל.

אור צח

שואת ידוע שעצמות הנפש היא למעלה מבחינת התחלקות כוחות פרטיות כנ"ל. וא"כ מובן כי בהסתלק הארת הנפש בכלל או יסתלקו ממילא כל כוחות שדה המחשמיים באברי הגוף, והנה עד"ר דמיון זה הוא למעלה בהארית אור אין סוף תוך עשר ספירות דאצילות בבחינת אורות וכלים על ידי הקו הנ"ל. דחנה כל האורות נדמו לבחינת נשמת, וכל הכלים נדמו לבחינת הגוף. כמו על דרך משל הארת השכל בהמות, שהמות הוא בבחינת כלי והשכל הוא בבחינת אור, וכמו בהסתלק הארת הנפש מן הגוף, נשארים כל האברים בלא היות כלל. כדוגמא זו הוא גם למעלה בע"ס דאצילות, מאחר שהכתר והחכמה וכיוצא באין בתחלשות של בחינת כלים, כמו שקרקפתא הוא כלי הכתר, ומוחא כלי החכמה, ודרועא כלי החסד וכיוצא, הרי בהכרת נמשלו לכחות הנפש המתלבשים באברי הגוף, ואם כן כאשר יסתלק הארת אור אין סוף שמאיר בהן על ידי בחינת הקו הנ"ל, וממילא יסתלקו מן ידי נה כל האורות דע"ס מבחינת הכלים שלהם, אזי ישהארו כל הכלים בלתי אור ותיות, כאשר ישתויר הגוף בלתי היות בהסתלק ממנו אור הנשמת, וזוהו שאמר וכך אנת תסתלק מנתון אשתארו כלהו שמחן כגופא בלא נשמתא, אך עדיין הקושיא במקומה עומדת דהאיך אפשר שיאשר מציאות הכלי עכ"פ גם בלתי אור, מאחר שאין עוד מלבדו, אם כן בהסתלקות אור אין סוף ח"ו הכל תוזר לבחינת אין, אך הענין הוא דיש לשורש התהוות בחינת הכלים מקור מיוחד בפני עצמו דיש לשורש התהוות בחינת הכלים מקור מיוחד בפני עצמו, עד"ר שיש לכלי הגוף מציאות מיוחדת בפני עצמו גם בלתי היות הנשמה והנפש, ושרש הענין הוא כידוע בעץ חיים שנשאר בחינת רשימו בחלל הצמצום שלפני המשכת הקו הנ"ל הנקרא מקום פנוי, וחאמת תוא דלית אתר פנוי מיניה פמש, וכמו שכתוב תלא את חשמים ואת הארץ אני מלא, ובחינת חשימו הזאת נחשב מבחינת העלם עצמיות האין סוף, שהשראת זו היא בעולם גדול, שהוא קדוש ומובדל שם בבחינת החעלם דוקא ולא בגילוי, ומאותה בחינת חשימו נעשה מקור ושרש של התחוות מציאות הכלים, ועל כן גם בהסתלק מקור כל האורות שתוא בחינת הקו הנ"ל, אין זה הכרת כלל שיבוטל מציאות הכלים, כי הרי יש לחן שורש

מיוחד

הנשמיים מתנהגין יחדו ותלוין זה בזה, ואלו עם אלה מתפעלים זה מזה, ואומר עוד ואיך אשתמודעון עלאי מתתאי, ר"ל שלפעמים נבראים העליונים הרוחניים שואבים ידיעות להבין מה למעלה מהם עי"ז שרואים ומכירים הנבראים התחתונים הנשמיים, ומה שאמר ולית דידע בך כלל עד ואדון על כלא הוא מובן מעצמו, וכל ספירא אית לה שם ידיעא ובהון איתקריאו מלאכיא וכו', ר"ל שמות הספירות הן על שם פעולת הספירות והחשפעה שלהן, כמו למשל חסד על שם חשפעה טוב וחסד, גבורה על שם חשפעה דין וגבורה, תפארת על שם חשפעה רחמים, וכן כל שאר הספירות, ובאותן השמות נקראים גם המלאכים המורידים השפע לעולם הנשמי על שם שליחותן ופעולתן, כמו למשל אוריאל יהודיאל צדקיאל מלכיאל מיכאל גבריאל רפאל נצחיאל יהודיאל צדקיאל מלכיאל כלם על שם שליחותן לפעול איזו פעולה או להוריד איזו השפעה שמקבלים מן הספירות, ועל זה אמר שהמאציל בעצמו אין לו שם ידיעא כי תוא מקור החיים מכל מיני כחות שבעולם ומכל מיני השפעות הטובות, והוא הממלא את כל השמות ואת כל הספירות באור וחיות ושפע על ידי גילוי הארתו בהם, כמו הנשמה שמשפעת חיות לכל אברי הגוף, והשפעת הזאת היא השלימות של הכל, כי בלעדה הן חסרים וחשוכים, וכך אנת תסתלק מנתון אשתארו כלהו שמהו כגופא בלא נשמתא, כדי להבין המאמר הזה נצרך לחביא דברי סידור תתב"ד של הרב בעל התניא זצוקלה"ה, שמקשה כאן וחלא אם מסתלק אור אין סוף מתעולמות הכל צריך לתזור לבחינת אין כמו שחיה קודם ההשתלשלות פמש, ואם כן למח אמר שישתאר בחינת גופא עכ"פ, וחלא אין זה ביטול אמתי כאשר הגוף יתקיים, ובאמת אין עוד מלבדו כתיב, וכדי לתרץ קושיא זו נקדים תחלה להבין הענין של אורות וכלים, שתאורות נקראים נשמתא והכלים נקראים גופא, דחנה ידוע שבחינת הקו הנקשך מעצמות אור אין סוף שלפני הצמצום אל תוך חלל הצמצום בספירת הכתר, שהוא מקור הראשון לכל בחינת ההשתלשלות כפרס, עד שיאיר אור ממנו בספירת החכמה ואתר כך בספירת הבינה וכו', ופירוש הארת זו חיינו על דרך משל התגלות אור מתנפש באדם הנשמי, כמו הארת השכל במות, תראית בעין וכיוצא,

זכר מנך לית יחודא בעלמי ותתאי. ואנת אשתמודע עלת על כולא ואדון על כולא. וכל ספירא אית לה שם ידיע ובהון אתקריאו מלאכיא. ואנת לית לך שם ידיע דאנת

אור צח

השפע על ראש המעוררו במעשיו. כדאיתא ב"ת ב"ת פרשת עקב. מאן דמברך לקוב"ה אתברך ונפל תולקיה מאינן ברכאן בקדמיתא דכל עלמא. מ"ם עיקר הכוונה תחיה להנאת זעיר ונוקביה ולומר לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה להכינם שיתיהדו זה עם זאת, ואל תחמה כי תשיג יד בני אדם התחתונים לקלקל או לתקן בעליונים, כי האדם פולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, ושורשו ד' יסודות גופו הם למעלה, וכל עולם קשור בעולם שעליו, והעליון עם שלמעלה ממנו עד האור העליון על הכל שהוא אור האין סוף ב"ת, וכל אדם במקום שורש נשמתו למעלה שם יפגום או יתקן. כדאיתא בתיוקונים דכל חד לפום דרגיה מאן דפגים לתתא פגים באתר דאתגזר נשמתיה, והיינו שממשיך לשם השכות של הספרא אחרא והתגברות מדת הדין, ואפשר שזה דוקא בענין הפגם, אבל בענין התיוקון יכול להיות שמועיל גם לכל העולם, כמ"ש כל העולם ניוון בשביל הניגון בני, וגם איתא ב"ת ב"ת ב"ת ע"א ובויקרא י"ב כ"ו ע"ב ששאל ר' אלעזר לר"ש אביו עד היכן עולה החשג ותמחשבה של עבודת כהנים ליום וישראלים, והשיב לו שעולה עד אין סוף, ואין הכוונה ה"ו שהאין סוף מתפעל ונשתנה על ידי עבודת האדם, כי על זה כתיב אני ח' לא שנית, וכתיב ואם צדקת מה תתן לו, אלא שזאת יובן על דרך כישל שאנו רואים שהשמש מאירה תמיד בתוקפה על כדור הארץ, ואם יש עבים ועננים נסתר האור מן הארץ, וכאשר בא רוח ומפזר העננים שוב יזרח האור הגדול עלי ארץ, ומיבן מסילא שכל זאת איננו גורם שום השתנות בעצמות השמש, וכן הוא למעלה מעלה עם אור האין סוף, שעל ידי עונות האדם פוגמים למעלה לגרום פירוד בין שתי אלה המדות תפארת ומלכות, קוב"ה ושכינתיה, זעיר ונוקביות, משפט וצדק, כי משיכוים לשם השכות מן הספרא אחרא והתגברות מדת הדין, כמ"ש שתה עונותינו לנגדך עלומנו למאור פניך, ועל ידי תשובה ותפלה וצדקה תורה ומצות מתבטלים כל ההסתרות והתעלמות, כי החשך בשל ומבול על ידי אורה זו תורה, ואז שוב מתיהדים קוב"ה ושכינתיה, והשכינה הקדושה נחמלאה מן שפע רב הנמשך אליה מן שאר הספירות המלאות אור אין סוף ב"ת, ואז ליתודים היתה אורה ישמתה, דין

איתו

מיוחד בפני עצמן מכהינת החעלם של עצמיות האין סוף, שקדם לכהינת מקור התהוות האורות שהוא הקו הנ"ל, והיינו שמקור שורשם הוא מכהינת חרשימו הנ"ל, אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא וכו'. פירוש שאין שום השגה לא להכמתו ולא לבינתו ולא למקום מציאותו, כמו שכתוב כי לא מהשבותי מהשבותיכם ולא דרכיכם דרכי: ורק השגה אהת יש לנו שכל מה שהאציל וברא ויצר ועשה הר' עולמות אבי"ע עם כל הספירות שלהן, הכל לא ברא בשביל שהוא ותפעל מזה או שיקבל ה"ו אינו הטבח מן כל הברואה, אלא רק לאשתמודעא תוקפך והילך לבני נשא, היינו בשביל שיתגלה מדה מלכותו ית"ש, כי אין מלך בלא עם, ולאחזאה לון איך מתנהג עלמא ברינא וברחמי דאית צדק ומשפט כפום עובריהון רבני נשא, אלה הדברים הם יסוד אמונתנו ועבודתנו בתורה ותפלה ותרי"ג מצות, להאמין שמדת הצדק ומדת המשפט, שהן מדת הדין של השכינה הקדושה שנקראה צדק שעליה רומז השם ארני אותיות אדי"ן, ומדת המשפט היינו מדה הרחמים עמודא דאמצעייתא ספירת התפארת, מציאת מצב שניהן ומדרגתן תלוי בערך המעשים טובים של ישראל, שעל זה כתיב תנו עוז לאלהים, והיינו הענין של יחוד קוב"ה ושכינתיה, שאנחנו גורמים בעבודתנו של תורה ותפלה ותרי"ג מצות לייחד זה הזיווג של תפארת ומלכות ברא וברתא זעיר ונוקביות, ובחיות ההזדווגות של שתי אלה המדות הדינים נמתקים ונהפכים לרחמים, והעונות נהפכים לזכויות ונשפע טובה הרבה לעולם, כי העבירות גורמות השכות ופירוד בין המדות צדק ומשפט, ונמנע אורה של מדה הצדק שהיא השכינה הקדושה בהינת המלכות, ואז מתגבר בה מדה הדין שהוא החשך ויורד רע לעולם ה"ו, וע"י עבודת ישראל שמתגברים בתורה ותפלה ומצות פועלים להמשיך אור גדול שעל ידי זה מתיהדים משפט וצדק קוב"ה ושכינתיה ואז החשכות בשל מסילא כי האור מבטל את רחשך כידוע, ויש בזה כמה וכמה מדרגות, וסודם ידוע ליודעי הן, וכתב האריז"ל שעיקר מעשינו וכוונותינו הוא לתקן זעיר ונוקביות להכינם לקבל שפע אור אין סוף תבא לחם דרך מדריגות העליונות, וזהו העבודה שלא על מנת לקבל פרס, כי לא תחיה הכוונה להנאת עצמנו, הגם שלא ימנע ודאי שישתלשל וירד

מאמר פתח אליהו מקור חכמת הקבלה

הוא ממלא כל שמהן ואנת הוא שלימו דכלתו. וכר אנת תסתלק מנהן אשתארו כלתו שמהן כגופא בלא נשמתא. אנת הוא חכים ולא בחכמה ידיעא אנת הוא מבין ולא בבינה ידיעא. לית לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא. ולאחזאה לון איך מתנהג עלמא בדינא וברחמי דאית צדק ומשפט כפום עובדיהון דבני נשא. דין איהו גבורה. משפט עמורא דאמצעיתא. צדק מלכותא קדישא. מאוני צדק תרין סמכי קשומי. הין צדק אות ברית קדש. כולא לאחזאה איך מתנהג עלמא. אבל לאו דאית לך צדק ידיעא דאיהו דין. ולא משפט ידיעא דאיהו רחמי. ולא מכל אלין מדות כלל: ברוך יי לעולם אמן ואמן:

אור צח

הרחמים, או מדה אחרת, כי כל מדה היא פרט מן הכלל והתחלקות הכלל לפרטים שונים, ואצל המאציל אין שיוך תוארים כאלה, כי לית מחשבה חפיסה ביה כלל, ואך נודע לנו מצד הבריאה כי תוא מקור של החיים והעונג הרוחני, והוא הכח של כל מיני כחות, והוא עצם השכל של כל מיני חכמות, ושם השכל והכח ותחיים והעונג הכל כלל אחד וקשר אחד, מה שאין הפה יכול לדבר ואין השכל של בעל ח' חושבים יכול להשיג, ותכלית הידיעה היא אשר לא נדע אבל בקש תבקשתו, כמ"ש ישמח לב מבקשי ח', ברוך ה' לעולם

אמן ואמן:

איהו גבורה וכו' עד כלא לאתחזאה איך מתנהג עלמא. כל זה טובן מעצמו מכה הנ"ל, ומודיע בזה כי שש ספירות האחרונות מן גבורה עד מלכות עיקרן הוא בשביל התחתיים בלבד, כי שיוך בחם שכר ועונש, אבל בשביל העליונים שאין שיוך בחם שכר ועונש היה די בארבע ספירות הראשונות כתר חכמת ובינה וחסד, כידוע שכל המלאכים ניוונים מן מדת החסד, ובזה יובן מה שמסוים אחריו ביאורו ענין השש ספירות האחרונות, כלא לאחזאה איך מתנהג עלמא, היינו עולם הזה בחשגתה פרטיות של שכר ועונש, אבל לאו דאית לך צדק ידיעא וכו', ר"ל כי מצד עצמות המאציל אין שיוך לערוך בו שום התחלקות והשתנות של מדת הדיון ומדת